

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

58 tomas

2015 m. lapkričio 10 d.

Turinys

IV *Pranešimai*

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Audito Rūmai

2015/C 373/01	Audito Rūmų 2014 finansinių metų metinė biudžeto vykdymo ataskaita su institucijų atsakymais . . .	1
2015/C 373/02	Audito Rūmų 2014 finansinių metų metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita su Komisijos atsakymais	289

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi SESV sutarties 287 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis, 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 148 straipsnio 1 dalies ir 162 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento, iš dalies pakeisto reglamentu (ES) Nr. 567/2014, 43, 48 ir 60 straipsnių nuostatomis,

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2015 m. rugsėjo 10 d. posėdyje priėmė**2014 finansinių metų****METINES ATASKAITAS**

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos institucijoms, atsakingoms už biudžeto įvykdymo patvirtinimą, ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (pirmininkas), Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ, Lazaros S. LAZAROU, Hans Gustaf WESSBERG, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES, Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS, Phil WYNN OWEN, Klaus-Heiner LEHNE, Oskar HERICS, Bettina JAKOBSEN.

METINĖ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

(2015/C 373/01)

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Bendrasis įvadas	7
1 skyrius Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	9
2 skyrius Biudžeto ir finansų valdymas	65
3 skyrius Siekiant ES biudžeto rezultatų	83
4 skyrius Pajamos	127
5 skyrius Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	147
6 skyrius Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	165
7 skyrius Gamtos išteklių	213
8 skyrius Europos vaidmuo pasaulyje	261
9 skyrius Administravimas	275

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Sutartimi įsteigta institucija, įgaliota atlikti Europos Sąjungos (ES) finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius mes atliekame nepriklausomo Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėjo vaidmenį ir padedame gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti metinėje veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis dėl ES išlaidų programų ir pajamų bei nuomonėmis apie naujus teisės aktus ar jų pakeitimus yra skelbiama mūsų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

0.2. Ši ataskaita yra mūsų 38-oji metinė ES biudžeto vykdymo ataskaita, apimanti 2014 finansinius metus. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima spendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Mūsų metine ataskaita, taip pat specialiosiomis ataskaitomis, remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kai Europos Parlamentas, Tarybai pateikęs rekomendaciją, sprendžia, ar Komisija tinkamai vykdė savo pareigas vykdant biudžetą. Mes savo metinę ataskaitą siunčiame nacionaliniams parlamentams ir tuo pat metu Europos Parlamentui ir Tarybai.

0.4. Svarbiausia mūsų metinės ataskaitos dalis yra patikinimo pareiškimas dėl ES konsoliduotų finansinių ataskaitų patikimumo bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo (ataskaitoje vadinamo „operacijų tvarkingumu“). Šį pareiškimą papildome kiekvienos svarbios ES veiklos srities specialiaisiais vertinimais.

0.5. Kad mūsų ataskaita būtų naudingesnė, skyrių struktūra atspindi daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijas. Ši programa įgyvendinama nuo 2014 m. Joje apibrėžiamas ES išlaidų dydis ir pasiskirstymas iki 2020 m. Taigi

skaitytojams bus lengviau susieti mūsų ataskaitoje pateiktus nustatytus faktus ir atitinkamą informaciją apie biudžetą ir apskaitą.

0.6. Atskirų finansinės būklės ataskaitų atskiroms DFP išlaidų kategorijoms nėra, todėl specialiuosiuose vertinimuose pateiktos išvados nėra audito nuomonės. Šiuose skyriuose pateikiami kiekvienai DFP išlaidų kategorijai būdingi svarbūs klausimai.

0.7. Šiais metais mūsų ataskaitos struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas ir mūsų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo audito rezultatų santrauka,
- 2 skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai biudžeto ir finansų valdymo srityje,
- 3 skyrius skirtas mūsų strateginiam tikslui pagerinti ES viešąją atskaitomybę, jame visų pirma nagrinėjama, ar veiklos rezultatų sistema leidžia Komisijai stebėti ir valdyti pažangą vykdant strategiją „Europa 2020“,
- 4 skyriuje pateikti nustatyti faktai, susiję su pajamomis,
- 5–9 skyriuose (DFP 1a, 1b, 2, 4 ir 5 išlaidų kategorijos) ⁽¹⁾ pateikti mūsų atlikto operacijų tvarkingumo testavimo rezultatai bei nagrinėjamos atrinktos sistemos ir metinės veiklos ataskaitos.

0.8. Šiame dokumente yra pateikti Komisijos (ar atitinkamai kitų ES institucijų ir įstaigų) atsakymai į mūsų pastabas, o mūsų nustatytų faktų ir išvadų aprašyme atsižvelgiama į atitinkamus audituojamo subjekto atsakymus. Tačiau mes, kaip išorės auditorius, privalome pranešti apie audito metu nustatytus faktus, pagal šiuos faktus parengti išvadas ir pateikti nepriklausomą ir nešališką finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo įvertinimą.

⁽¹⁾ Mes nepateikiame DFP 3 kategorijos (Saugumas ir pilietybė) ir 6 kategorijos (Kompensacijos) specialiojo išlaidų vertinimo.

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai – nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–XII
Įvadas	1.1–1.3
ES išlaidos – tai svarbi priemonė siekiant politikos tikslų	1.1–1.3
Atliekant 2014 finansinių metų auditą nustatyti faktai	1.4–1.58
Finansinės ataskaitos buvo paveiktos reikšmingų iškraipymų	1.4–1.8
Operacijų tvarkingumas: [mūsų bendri audito rezultatai [kurie yra stabilūs] rodo, kad klaidų lygis yra reikšmingas]	1.9–1.29
Klaidos ir pataisymai	1.30–1.44
Apibendrinamosios ataskaitos ir metinės veiklos ataskaitų peržiūra	1.45–1.57
Įtariamo sukčiavimo atvejus mes perdavėme OLAF	1.58
Išvados	1.59–1.66
1.1 priedas. Audito metodas ir metodika	
1.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas dėl finansinių ataskaitų patikimumo	
1.3 priedas. Ištraukos iš 2014 m. konsoliduotų finansinių ataskaitų	
1.4 priedas. Įvertintas klaidų lygis (labiausiai tikėtinas klaidų lygis, LTKL). Nepatikslinti 2009–2013 m. istoriniai duomenys	
1.5 priedas. 2014 m. audito imtyje nustatytų klaidų dažnis	

AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS, TEIKIAMAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI – NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

I. Mes auditavome:

- a) 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos ⁽¹⁾ ir suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ⁽²⁾ ir kurias Komisija patvirtino 2015 m. liepos 23 d.; ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnis.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 317–318 straipsnius ir Finansinį reglamentą Komisija yra atsakinga už Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės atskaitomybės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Galutinė atsakomybė už Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, mes Europos Parlamentui ir Tarybai turime pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Mes auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus mes privalome laikytis etikos reikalavimų ir planuoti bei atlikti auditą taip, kad galėtume gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų iškraipymų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisiniam pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, nagrinėjama konsoliduotų ataskaitų rengimui ir jų teisingam pateikimui bei atspindimų operacijų teisėtumui ir tvarkingumui svarbi vidaus kontrolės sistema, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti tinkamas audito procedūras, bet ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo. Atliekant auditą taip pat įvertinamas naudojamų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių vertinimų pagrįstumas bei bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

V. Pajamų srityje mes pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstą nuosavų išteklių auditą pradėdame nuo to momento, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus makroekonominis suvestinius duomenis, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, ir įvertiname Komisijos sistemas, skirtas šiems duomenims apdoroti, prieš tai, kai yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes nagrinėjame muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame maito mokesčių srautą prieš tai, kai sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

⁽¹⁾ Konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

⁽²⁾ Suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamoji informacija.

VI. Išlaidų srityje mes nagrinėjame mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami tuo metu, kai iš lėšų gavėjo pareikalaujama pateikti jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir kai išankstinis mokėjimas patvirtinamas ar tampa susigrąžinamas.

VII. Mes manome, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonėms pagrįsti.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VIII. Mūsų nuomone, 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2014 m. gruodžio 31 d. finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais pagrįstomis apskaitos taisyklėmis.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Mūsų nuomone, 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

X. Veiklos išlaidos, registruojamos pagal Daugiametės finansinės programos 1–4 išlaidų kategorijas⁽³⁾, yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Mūsų įvertintas finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų klaidų lygis yra 4,4 %. Mūsų išvadą patvirtina Komisijos atlikta ir apibendrinamojoje ataskaitoje pateikta rizikos sumų analizė.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

XI. Mūsų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

⁽³⁾ Šios išlaidų kategorijos nagrinėjamos mūsų metinės ataskaitos 5–8 skyriuose.

Kita informacija

XII. Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė nėra finansinės būklės ataskaitų dalis. Informacija pateikta Finansinės būklės ataskaitos aptarime ir analizėje atitinka finansinės būklės ataskaitas.

2015 m. rugsėjo 10 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

ES išlaidos – tai svarbi priemonė siekiant politikos tikslų

1.1. ES išlaidos – tai svarbi priemonė siekiant politikos tikslų. Kitos svarbios priemonės – teisės aktų taikymas ir laisvo prekių, paslaugų, kapitalo ir žmonių judėjimo visoje Sąjungoje užtikrinimas. ES išlaidos vidutiniškai sudaro 1,9 % ES valstybių narių visų valdžios sektoriaus išlaidų (žr. **1.1 diagramą**).

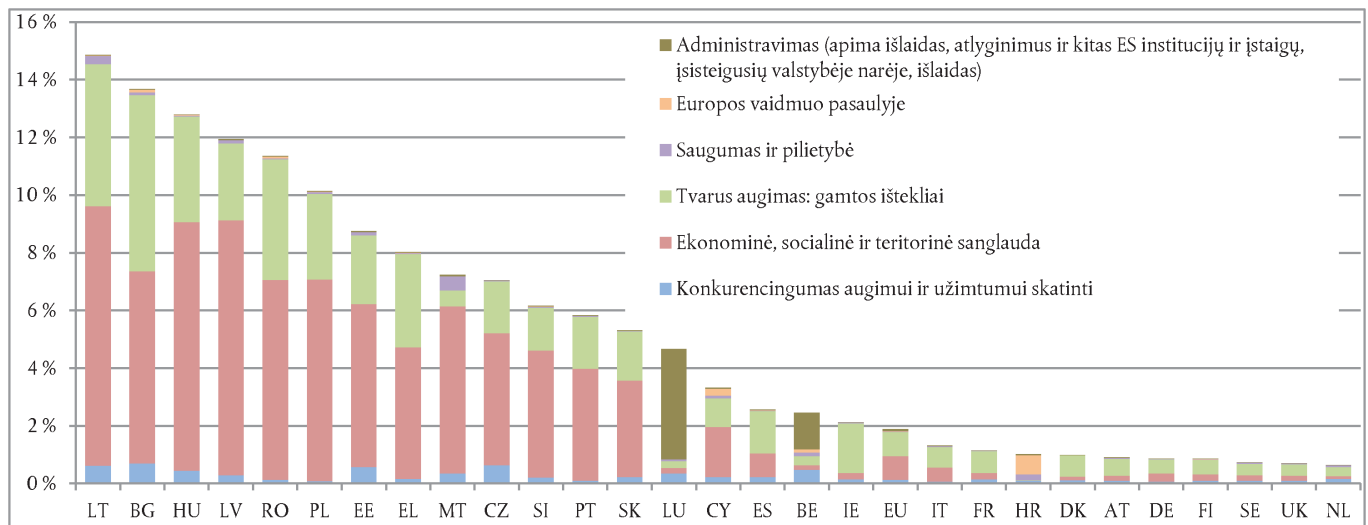
1.2. Mūsų vaidmuo, kaip nustatyta Sutartyje, yra:

- tikrinti, ar ES biudžetas naudojamas laikantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų;
- reikšti savo nuomonę apie ES finansines ataskaitas;
- teikti ES lėšų panaudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo nagrinėjimo ataskaitas⁽⁴⁾; ir
- teikti nuomones dėl siūlomų finansinių poveikį turinčių teisės aktų.

Darbu, kurį atliekame siekdami pagrįsti patikinimo pareiškimą, įgyvendiname pirmąjį ir antrąjį tikslus. Jis padeda mums nustatyti rizikas, turinčias įtakos ekonomiškumui, efektyvumui ir veiksmingumui. Jis suteikia svarų indėlį mums rengiant nuomones dėl siūlomų finansinių teisės aktų.

⁽⁴⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių 30 straipsnio 2 dalyje (OL L 298, 2012 10 26, p. 1) pateikta tokia apibrėžtis:
„Ekonomiškumo principu reikalaujama, kad institucijoms jų veiklos vykdymui reikalingi ištekliai būtų prieinami reikiamu laiku, pakankamo dydžio ir kokybės bei geriausia kaina.
Efektyvumo principas – geriausias panaudotų išteklių ir pasiektų rezultatų santykis.
Veiksmingumo principas – tai konkrečių nustatytų tikslų įvykdymas ir planuotų rezultatų pasiekimas.“

1.1 diagrama. 2014 m. ES išlaidos kiekvienoje valstybėje narėje, išreikštos kaip visų valdžios sektoriaus išlaidų dalis

Šaltiniai:

Europos Sąjungos išlaidos: (Europos Audito Rūmų surinkti Europos Komisijos apskaitos duomenys).

Valstybių narių visos valdžios sektoriaus išlaidos: (Eurostatas. Valdžios sektoriaus statistika. Valdžios sektoriaus pajamos, išlaidos ir pagrindinės suvestinės. Visos 2014 m. valdžios sektoriaus išlaidos)

(<http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>). Šalių kodų paaiškinimus žr. **1.5 priede**.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.3. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- pateikta su mūsų patikinimo pareiškimu susijusi aiškinamoji informacija ir apibendrintas mūsų audito metodas (žr. **1.1 priedą**), nustatyti faktai ir išvados;
- analizuojamas skirtingų rizikų, susijusių su ES išlaidomis, pobūdis; ir
- pristatyti Komisijos veiksmai, vykdyti atsižvelgiant į anksesnėse metinėse ataskaitose pateiktas mūsų pastabas ir rekomendacijas dėl finansinių ataskaitų patikimumo (žr. **1.2 priedą**).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

**ATLIEKANT 2014 FINANSINIŲ METŲ AUDITĄ
NUSTATYTI FAKTAI****Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų
iškraipymų**

1.4. Mūsų pastabos teikiamos dėl 2014 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų⁽⁵⁾ („ataskaitų“). Šias finansines ataskaitas kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu gavome 2015 m. liepos 23 d.⁽⁶⁾ Šios ataskaitos teikiamos kartu su „Svarstymais dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“⁽⁷⁾. Ši analizė mūsų audito nuomonėje nėra nagrinėjama. Tačiau laikydamiesi audito standartų mes įvertinome, ar ji atitinka finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją.

1.5. Finansinėse ataskaitose (apibendrintose **1.3 priede**) matyti, kad 2014 m. gruodžio 31 d. visi išsipareigojimai sudarė 220,7 milijardo eurų palyginti su visu turtu, siekiančiu 162,7 milijardo eurų. 2014 m. ekonominis rezultatas sudaro 11,3 milijardo eurų deficitą (taip pat žr. 2.12 ir 2.13 dalis).

1.6. Savo audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų (taip pat žr. **1.2 priedą**). Mūsų pastabos dėl su ES lėšomis susijusio finansų ir biudžeto valdymo pateiktos 2 skyriuje.

⁽⁵⁾ Konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos, kurias sudaro balansas (kuriame pateiktas turtas ir išsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), pelno ir nuostolio ataskaita (kurioje pripažįstamos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų ataskaita (kurioje parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaita bei susijusios aiškinamosios pastabos;
- b) apibendrinamosios biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose parodytos finansinių metų pajamos ir išlaidos, ir susijusios aiškinamosios pastabos.

⁽⁶⁾ Šias negalutines finansines ataskaitas kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu mes gavome 2015 m. kovo 31 d. – paskutinę jų pateikimo dieną, nustatytą Finansiniame reglamente (žr. Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 147 straipsnį). Galutines finansines ataskaitas gavome likus aštuonioms dienoms iki 148 straipsnyje nustatyto pateikimo termino – liepos 31 d. Komisijos peržiūrėta jos teikiamos Finansinės būklės ataskaitos aptarimo ir analizės (FSDA) redakcija buvo perduota Audito Rūmams 2015 m. rugsėjo 1 d.

⁽⁷⁾ Žr. 2-ą Tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų valdybos (IPSASB) rekomenduojamą praktikos gairę (RPG 2) „Svarstymai dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.7. 2014 m. Komisija atliko kelis finansinių ataskaitų pateikimo pakeitimus. Šie pakeitimai atlikti atsižvelgiant į naująją DFP; jais buvo užtikrintas dar didesnis tarptautinių standartų laikymasis. Atlikta svarbių tam tikrų finansinių ataskaitų aiškinamųjų pastabų pateikimo patobulinimų⁽⁸⁾.

Klausimai, turintys įtakos finansinėms ataskaitoms

1.8. Finansinėms ataskaitoms įtakos turi šie klausimai:

- a) Komisija padarė pažangą teikdama finansinių ataskaitų 6 aiškinamąją pastabą (dėl „ES biudžeto apsaugos“), kaip aptarta mūsų 2013 m. metinės ataskaitos 1.13 dalyje ir šių metų tolesnių veiksmų lentelės 2 dalyje (**1.2 priedas**). Dabar aiškinamojoje pastaboje teikiama dalykiškesnė informacija. Sanglaudos srityje atskleidžiama, kiek pataisymų yra atliekama prieš užregistruojant išlaidas, jas darant ir baigus jas daryti. Aiškinamojoje pastaboje dabar aprašytas (bet ne visuomet kiekybiškai įvertinamas) taisomųjų priemonių poveikis ES biudžetui (pavyzdžiui, asignuotųjų pajamų susidarymas, panaikinimai ir valstybių narių atliekami pakeitimai ir t. t.)⁽⁹⁾.
- b) 2.5.2 pastaboje dėl išankstinio finansavimo (avansų valstybėms narėms) nurodyta, kad Komisijos turima informacija apie iš anksto finansinėms priemonėms teikiamų lėšų panaudojimą esant pasidalijamajam valdymui (FISM) (3,8 milijardo eurų) arba taikant kitas pagalbos schemas (3,6 milijardo eurų) yra ribota. Tai gali turėti įtakos jų vertinimui metų pabaigoje. Baigiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui Komisijai gali tekti atlikti reikšmingus patikslinimus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.7. Komisija labai vertina Audito Rūmų pripažinimą, jog atlikta patobulinimų. Šie patobulinimai, kaip antai savanoriškas informacijos atskleidimas dokumente „Finansinės ataskaitos aptarimas ir analizė“, skirti tam, kad taptų svarbia viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų dalimi, o ES ataskaitų naudotojams būtų teikiama naudinga finansinė informacija.

1.8.

- a) 6 aiškinamojoje pastaboje pateiktas Komisijos taisomųjų veiksmų (dėl kurių priimtas sprendimas ir kurie įgyvendinti), taip pat jos prevencinių veiksmų 2014 m. rezultatų apibendrinimas. Išsamesnės informacijos šiuo klausimu pateikta Komisijos metiniame komunikate dėl ES biudžeto apsaugos.

⁽⁸⁾ Įskaitant konsoliduotą trumpalaikio ir ilgalaikio turto ir išpareigojimų pateikimą ir supaprastintą segmentų informacijos pateikimą.

⁽⁹⁾ Komisija ketina atsižvelgti į Europos Teisingumo Teismo 2015 m. birželio mėn. sprendimus, kurie panaikina sprendimus dėl finansinių pataisymų, sudarančius 457 milijonus eurų, finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje. Šie sprendimai jau traktuojami kaip patikslinantys įvykius po balanso sudarymo dienos 2.10 aiškinamojoje pastaboje „Atidėjiniai“ (Teismo 2015 m. birželio 24 d. sprendimai sujungtose bylose C-549/12 P ir C-54/13 P, panaikinantys du Komisijos sprendimus, sudarančius 94 milijonus eurų, susijusius su ERPF programomis Vokietijoje, ir byloje C-263/13 P, panaikinantys tris Komisijos sprendimus, sudarančius 363 milijonus eurų, susijusius su ERPF programomis Ispanijoje). Šie sprendimai paveikė išlaidas pagal 1994–1999 m. veiklos programas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Operacijų tvarkingumas: iš esmės mūsų audito rezultatai, kurie yra stabilūs, rodo, kad klaidų lygis yra reikšmingas

1.9. Mes tikriname ES pajamas ir išlaidas siekdami įvertinti, ar jos atitinka taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. 4 skyriuje mes pateikiame savo audito rezultatus, susijusius su pajamomis, o 5–9 skyriuose – su išlaidomis (žr. **1.1 lentelę**).

1.10. Pajamose reikšmingų klaidų nebuvo (žr. 4.26 dalį). Išlaidose ir vėl nustatėme reikšmingą klaidų lygį. Įvertintas klaidų lygis išlaidose (atsižvelgus į atitinkamus taisomuosius veiksmus, žr. 1.32 dalį⁽¹⁰⁾) siekė 4,4%; jis buvo panašus į 2013 m. lygį (4,5 %⁽¹¹⁾) (žr. **1.1 lentelę**). Su DFP 5 išlaidų kategorija susijusiose išlaidose (administravimas) reikšmingų klaidų nebuvo (žr. 9.15 dalį). Su visomis likusiomis veiklos išlaidas apimančiomis išlaidų kategorijomis susijusios išlaidos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. 5.32–5.33, 6.76–6.77, 7.72–7.73 ir 8.26–8.27 dalis).

1.10. Komisija pritaria Audito Rūmų vertinimui dėl daugumos klaidų, susijusių su 4 skyriaus pajamomis ir 5–9 skyrių išlaidomis, ir dėl šių klaidų imsis deramų tolesnių veiksmų, kad apsaugotų ES biudžetą.

1.1 lentelė. 2014 m. su operacijų tvarkingumu susijusių audito rezultatų suvestinė

Metinės ataskaitos skyriai	DFP išlaidų kategorija	Audituotos operacijos (milijardais eurų)	2014 m. įvertintas klaidų lygis (%)	Patikimumo intervalas %		2013 m. įvertintas klaidų lygis (%)
				Apatinė klaidų riba (AKR)	Viršutinė klaidų riba (VKR)	
5. Konkurencingumas	1a išlaidų kategorija	13,0	5,6	3,1	8,1	4,0
6. Sanglauda	1b išlaidų kategorija	55,7	5,7	3,1	8,2	5,3
7. Gamtos ištekliai	2 išlaidų kategorija	57,5	3,6	2,7	4,6	4,4
8. Europos vaidmuo pasaulyje	4 išlaidų kategorija	7,4	2,7	0,9	4,4	2,1
9. Administravimas	5 išlaidų kategorija	8,8	0,5	0,1	0,9	1,1

⁽¹⁰⁾ Lyginti paraiškų pataisymus, atliktus tuomet, kai jos buvo pateiktos, po kurių nebuvo išmokėtos sumos arba buvo sumokėtos mažesnės sumos, su galutinių mokėjimų lygiu nėra tikslinga.

⁽¹¹⁾ 2013 m. metinėje ataskaitoje mūsų praneštas įvertintas klaidų lygis buvo 4,7%. Kadangi mes atnaujinome savo atliekamą viešųjų pirkimų klaidų kiekybinį įvertinimą, čia pateiktas lyginamasis įvertintas lygis yra 0,2 procentinio punkto žemesnis (žr. 1.13 ir 1.14 dalis).

Metinės ataskaitos skyriai	DFP išlaidų kategorija	Audituotos operacijos (milijardais eurų)	2014 m. įvertintas klaidų lygis (%)	Patikimumo intervalas %		2013 m. įvertintas klaidų lygis (%)
				Apatinė klaidų riba (AKR)	Viršutinė klaidų riba (VKR)	
Kita ⁽¹⁾	3, 6 išlaidų kategorijos ir kita	2,1	—	—	—	—
Iš viso		144,5	4,4	3,3	5,4	4,5
Pajamos		143,9	0	0	0	0

⁽¹⁾ Mes neteikiame specialaus vertinimo ar atskiro skyriaus dėl išlaidų pagal DFP 3 išlaidų kategoriją („Saugumas ir pilietybė“) ir 6 išlaidų kategoriją („Kompensacijos“), nei dėl kitų išlaidų (specialios priemonės, nepatenkančios į 2014–2020 m. DFP taikymo sritį, kaip antai Neatidėliotinos pagalbos rezervas, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas, Europos Sąjungos solidarumo fondas ir Lankstumo priemonė). Tačiau šiose srityse mūsų vykdomas darbas prisideda prie mūsų bendros išvados dėl 2014 m. išlaidų.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.11. Pastarųjų trejų metų bendri audito rezultatai buvo santykinai stabilūs; jie žymiai viršijo mūsų orientacinę reikšmingumo ribą (žr. **1.2 diagramą**).

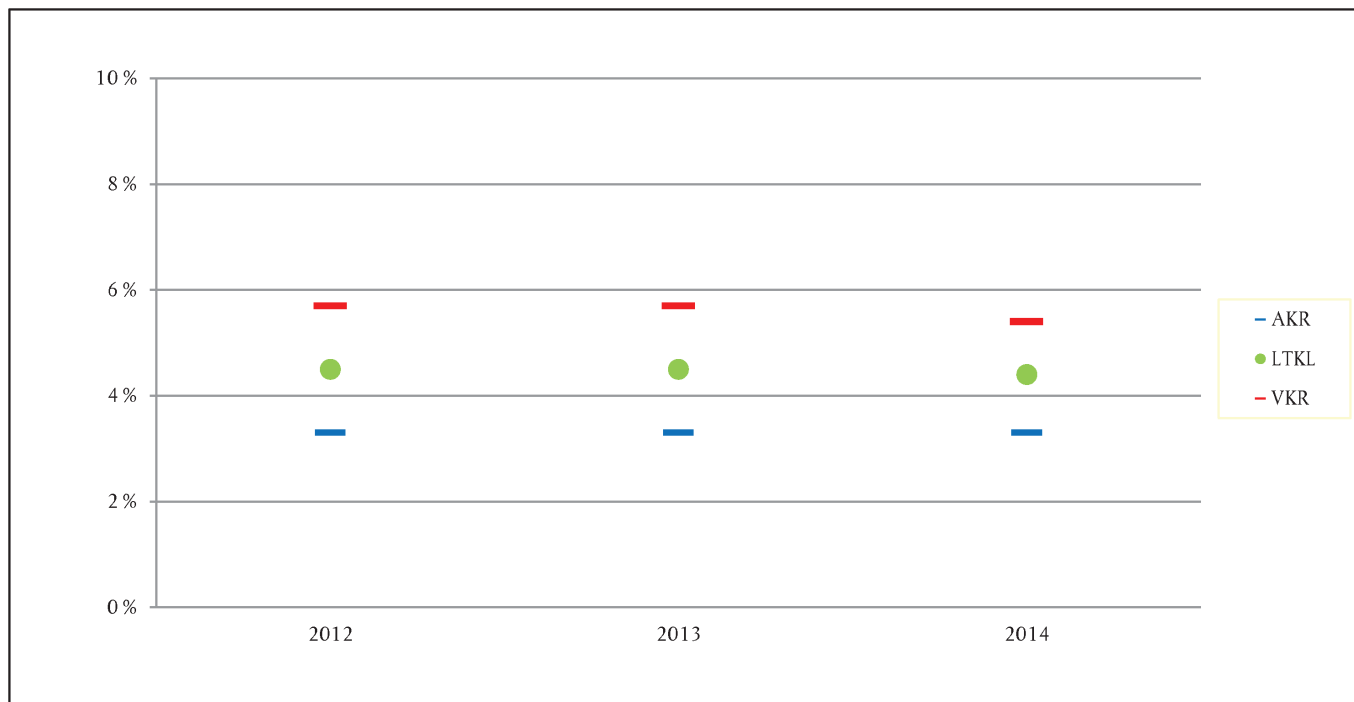
KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.11. Komisija pažymi, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertis, kuriame atsižvelgiama į projektų išlaidų pataisymus, nustatytus prieš paskelbiant Audito Rūmų auditą.

Komisija pabrėžia, kad jai privalu laikytis Finansinio reglamento, kurio 32 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad jos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, turėtų užtikrinti „tinkamą rizikos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, valdymą atsižvelgiant į daugiamečių programų ir atitinkamų mokėjimų pobūdį“.

2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje (COM(2015) 279 final) Komisija įvertino, kad būsimas taisomųjų mechanizmų poveikis turėtų būti 2,7 mlrd. EUR, o tai sudaro 1,9 proc. mokėjimų iš ES biudžeto.

Komisija toliau vykdys priežiūrą atlikdama finansinius pataisymus ir susigrąžindama lėšas tokiu mastu, kuris atitinka per visą laikotarpį ir netgi po programų užbaigimo nustatytų pažeidimų ir trūkumų lygį.

1.2 diagrama. Įvertintas klaidų lygis (labiausiai tikėtinas klaidų lygis, LTKL) (2012–2014 m.) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ 2012 m. ir 2013 m. įvertintas klaidų lygis buvo patikslintas siekiant atsižvelgti į atnaujintą rimtų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą (žr. 1.13 dalį).

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.12. ES išlaidas daugiausia sudaro dviejų tipų išlaidų programos, susijusios su skirtingais rizikos modeliais ⁽¹²⁾:

- Teisių į išmokas programos, kai mokėjimams taikomos tam tikros sąlygos. Šios programos apima stipendijas studentams ir tyrėjams (5 skyrius), tiesioginę paramą ūkininkams (7 skyrius), tiesioginę paramą biudžetui ⁽¹³⁾ (8 skyrius), atlyginimus ir pensijas (9 skyrius).
- Išlaidų kompensavimo schemas, kai ES kompensuoja tinkamos finansuoti veiklos tinkamas finansuoti išlaidas. Tokios schemas apima mokslinių tyrimų projektus (5 skyrius), investicijų į regioninę ir kaimo plėtrą schemas (6 ir 7 skyriai), mokymų schemas (6 skyrius) ir plėtros projektus (8 skyrius).

⁽¹²⁾ 1.20–1.22 dalyse pateikta tolesnė šių skirtingų rizikų analizė.

⁽¹³⁾ Tiesioginės paramos biudžetui mokėjimai prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirto biudžeto (taip pat žr. 8.7 ir 8.8 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mes atnaujinome savo audito metodą...

1.13. 2014 m. mes atnaujinome savo didelių viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų kiekybinio įvertinimo metodą. Jame pateiktas paaiškinimas, koku būdu mes įvertiname šių pažeidimų poveikį. Visų pirma mes pradėjome taikyti proporcingą požiūrį į klaidų, susijusių su sutarčių keitimu, apskaičiavimą.

1.14. Siekdami užtikrinti šioje ataskaitoje pateiktų rezultatų palyginamumą ir vadovaudamiesi atnaujintu metodu mes patikslinome 2013 m. ir 2012 m. duomenis **1.1 lentelėje, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 ir 1.6 diagramose**. Nepatikslinkta istorinė informacija apie 2009–2013 m. laikotarpiu praneštą įvertintą klaidų lygį pateikta **1.4 priede**. Patikslinimo poveikis – bendro įvertinto klaidų lygio sumažėjimas 0,2 % 2013 m. ir 0,3 % 2012 m. Šis patikslinimas neturi poveikio išvadoms, kurias padarėme abejais metais. Akivaizdu, kad klaidų lygis išlieka reikšmingas.

1.15. 2015 m., atsižvelgdami į pasikeitusią bendros žemės ūkio politikos teisinį pagrindą, mes patikslinsime savo metodą, taikomą kompleksinei paramai. Mes pranešime apie Komisijos teikiamą su kompleksine parama susijusią informaciją, tačiau į savo audito testus šio elemento nebeįtrauksime. Šiais metais aptikome daug su kompleksine parama susijusių klaidų, paveikusių vieną iš keturių aplankytų ūkių. Jų indėlis į mūsų bendrą įvertintą klaidų lygį yra 0,2 procentinio punkto (2013 m.: 0,2)⁽¹⁴⁾, o su Gamtos ištekliais susijusio skyriaus atveju jis siekia 0,6 procentinio punkto (2013 m.: 0,5).

1.13. Komisija palankiai vertina naują Audito Rūmų didelių viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų kiekybinio įvertinimo metodą.

1.15. Komisija palankiai vertina 2015 m. patikslintą Audito Rūmų metodą. Kalbant apie 2014 m., Komisija pakartoja savo nuomonę, kad kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimai neturi įtakos tinkamumo mokėjimui gauti sąlygoms (žr. Komisijos atsakymą į 7.7 dalies pastabas).

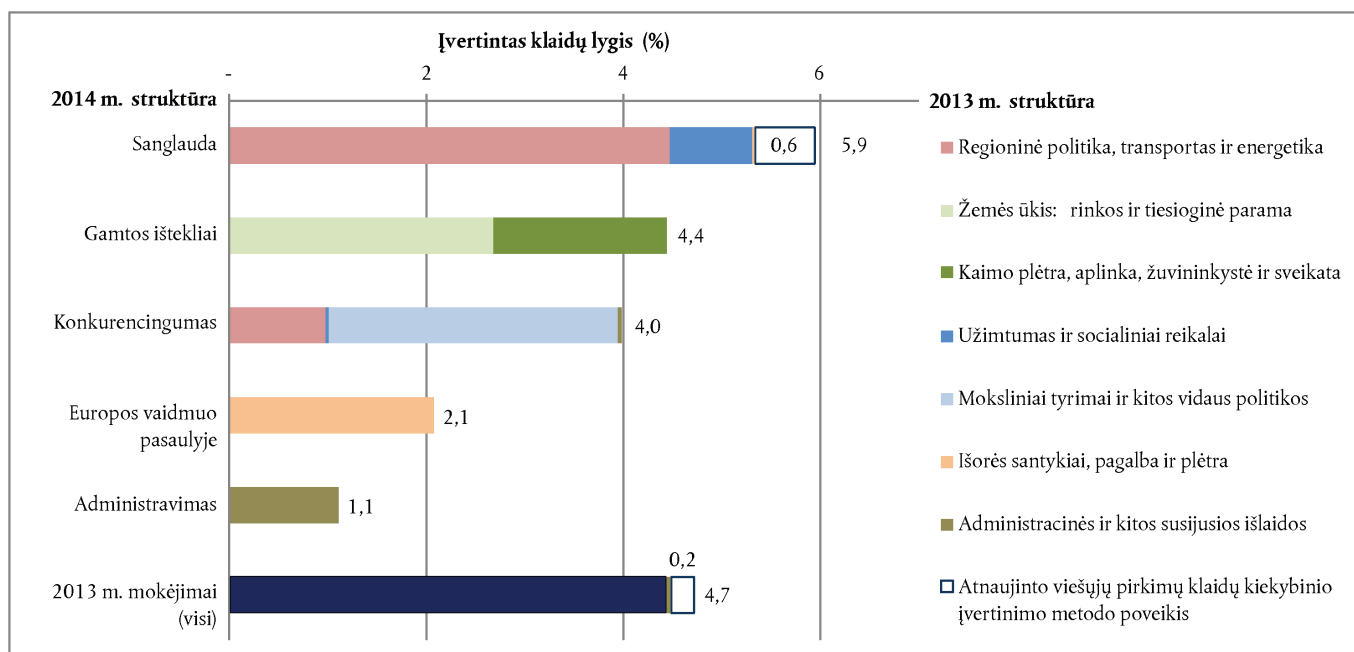
⁽¹⁴⁾ Taip pat žr. 2013 m. metinės ataskaitos 1.21 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

... ir savo metinės ataskaitos struktūrą

1.16. Kaip apibūdinta Bendrajame įvade (0.5–0.7 dalys), mes atnaujinoje metinės ataskaitos skyrių struktūrą. Siekdami užtikrinti palyginamumą ir atsižvelgdami į atnaujintą viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą, toliau parodome (**1.3 diagrama**), kaip praeitų metų audito rezultatai būtų buvę pateikti pagal naują struktūrą (žr. 1.13 ir 1.14 dalis). Šiuos skaičius panaudojome **1.1 lentelėje**.

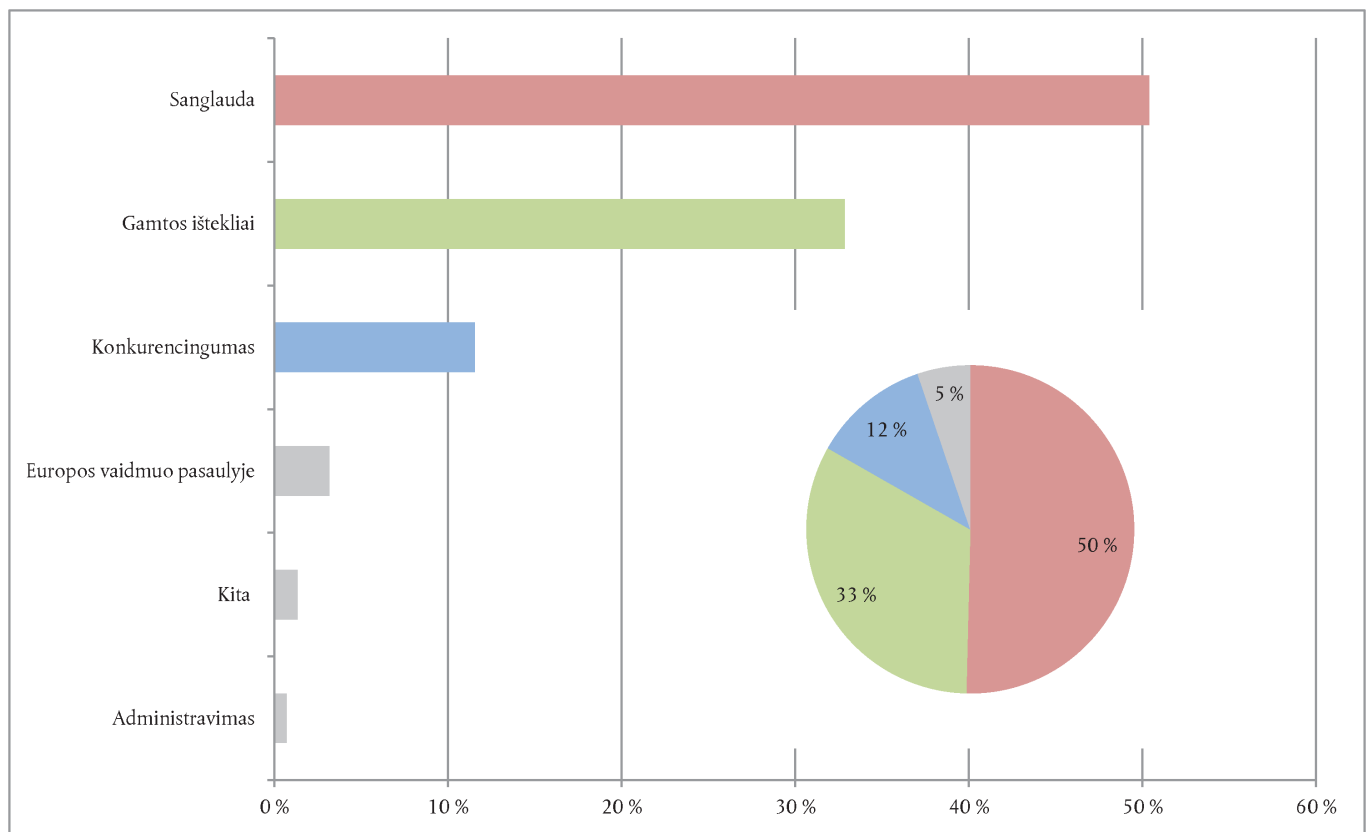
1.3 diagrama. 2013 m. audito rezultatų perklasifikavimas remiantis 2014 m. metinės ataskaitos struktūra ir atsižvelgiant į atnaujintą viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, atsižvelgę į metinės ataskaitos struktūros pokyčius ir atnaujintą rimtų viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų kiekybinio įvertinimo metodą.

1.17. Kaip parodyta **1.4 diagramoje**, Sanglauda buvo daugiausia prie mūsų 2014 m. įvertinto klaidų lygio prisidėjusi sritis, po jos sekė Gamtos ištekliai, Konkurencingumas ir strategija „Europos vaidmuo pasaulyje“. Šis pasiskirstymas atitinka 2013 m. mūsų nustatytus faktus.

1.4 diagrama. Prisdėjimas prie 2014 m. bendro įvertinto klaidų lygio pagal DFP išlaidų kategoriją

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.18. Su išlaidų kompensavimo schemomis susijusios tinkamumo klaidos sudaro didžiąją 2014 m. nustatytų klaidų dalį (taip pat žr. 1.20–1.22 dalis, **1.5 diagramą** ir **1.6 diagramą**).

- a) Išlaidų kompensavimo srityje įvertintas klaidų lygis yra 5,5 % (2013 m.: 5,6 %). Tipinės šios srities klaidos apima:
- į išlaidų deklaracijas įtrauktas netinkamas finansuoti išlaidas;
 - netinkamus finansuoti projektus, veiklą ir naudos gavėjus;
 - rimtus viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimus konkursų metu; ir
 - rimtus viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimus sutarčių vykdymo metu (t. y. sutartims daromų pakeitimų ir papildomų darbų skyrimo atveju).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

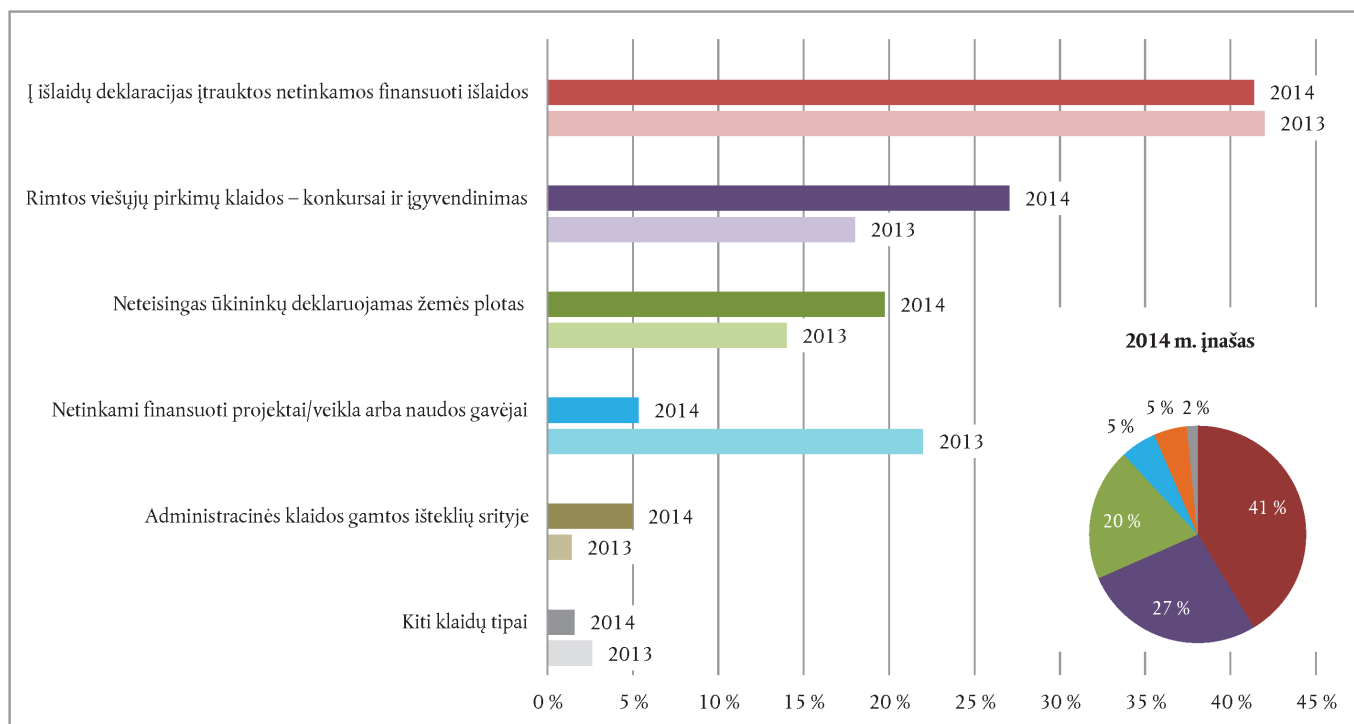
1.18.

- a) Savo auditų metu Komisija taip pat nustatė panašių problemų. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisija dėjo daug pastangų, kad nustatytų pagrindinę šių problemų priežastį ir, jei būtina, įgyvendintų taisomuosius veiksmus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) Teisių išmokas programų atveju įvertintas klaidų lygis yra 2,7 % (2013 m.: 3,0 %). Tipinės šios srities klaidos apima:
- didesnius nei faktiniai žemės ūkio paskirties plotus ūkininkų deklaracijose; ir
 - administracines klaidas, paveikiančias mokėjimus ūkininkams.

1.5 diagrama. Prisidėjimas prie bendro įvertinto klaidų lygio pagal tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

1.19. 1.5 diagramoje pateikti 2013 m. skaičiai apskaičiuoti remiantis tuo pačiu pagrindu kaip ir 2014 m., t. y. vadovaujantis 1.13 dalyje aprašytu metodu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tarp išlaidų tipo ir klaidų lygio yra glaudus ryšys

1.20. Mes išanalizavome ryšį tarp išlaidų tipo ir klaidų rizikos. ES išlaidų ypatumą nulemia tai, kiek teisingas finansavimo gavėjams skirtų mokėjimų apskaičiavimas priklauso nuo pačių gavėjų pateiktos informacijos. Tai taikytina didžiausiai teisių į išmokas išlaidų kategorijai – plotais pagrįstoms ūkininkams mokamoms subsidijoms. Tai ypač svarbu kompensuojamų veiklų srityje: lėšų gavėjai privalo pateikti jų paraišką pagrindžiančią informaciją, kad galėtų užsiimti paramos teikimo reikalavimus atitinkančia veikla, ir būti patyrę išlaidų, už kurias jie turi teisę gauti kompensaciją. Tai turi įtakos visiems valdymo būdams ⁽¹⁵⁾.

1.21. **1.6 diagrama** yra pagrįsta visais per dvejus metus ⁽¹⁶⁾ patirtų ES išlaidų audito testais, kurie pasitarnauja rengiant metines ataskaitas dėl bendrojo biudžeto ir Europos plėtros fondų. Mokėjimų srautai yra sugrupuoti pagal jų pobūdį. Apskritimų dydis šioje diagramoje atspindi jų svorį visose išlaidose, jų išsidėstymas palei 45-ą liniją rodo santykinį įvertintų klaidų lygį, o jų spalva rodo, ar išlaidos yra pagrįstos teisėmis į išmokas ar išlaidų kompensavimu.

1.22. Į šią diagramą įtraukti ir profesinės nuovokos (sistemų ir rizikos, susijusios su operacijos tipu, poveikio įvertinimas – žr. **1.1 priedo** 1 dalį), ir empiriniai elementai (įvertintų klaidų lygių matavimas dvejų metų laikotarpiu). Ja siekiama patenkinti suinteresuotųjų šalių prašymus suteikti daugiau informacijos apie skirtingus rizikos profilius ir padėti Komisijai imtis veiksmų norint išspręsti sričių, kuriose nuolat nustatomi dideli klaidų lygiai, problemą.

1.20. *Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kuri apima Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS), yra labai svarbi priemonė siekiant išvengti klaidų ir sumažinti klaidų lygį (žr. 7.32 dalį).*

ŽSIS įdiegė ir prižiūri nacionalinės valdžios institucijos. Mokėjimus galutiniams gavėjams galima atlikti tik po to, kai jų paraiškos sutikrinamos su ŽSIS turima informacija.

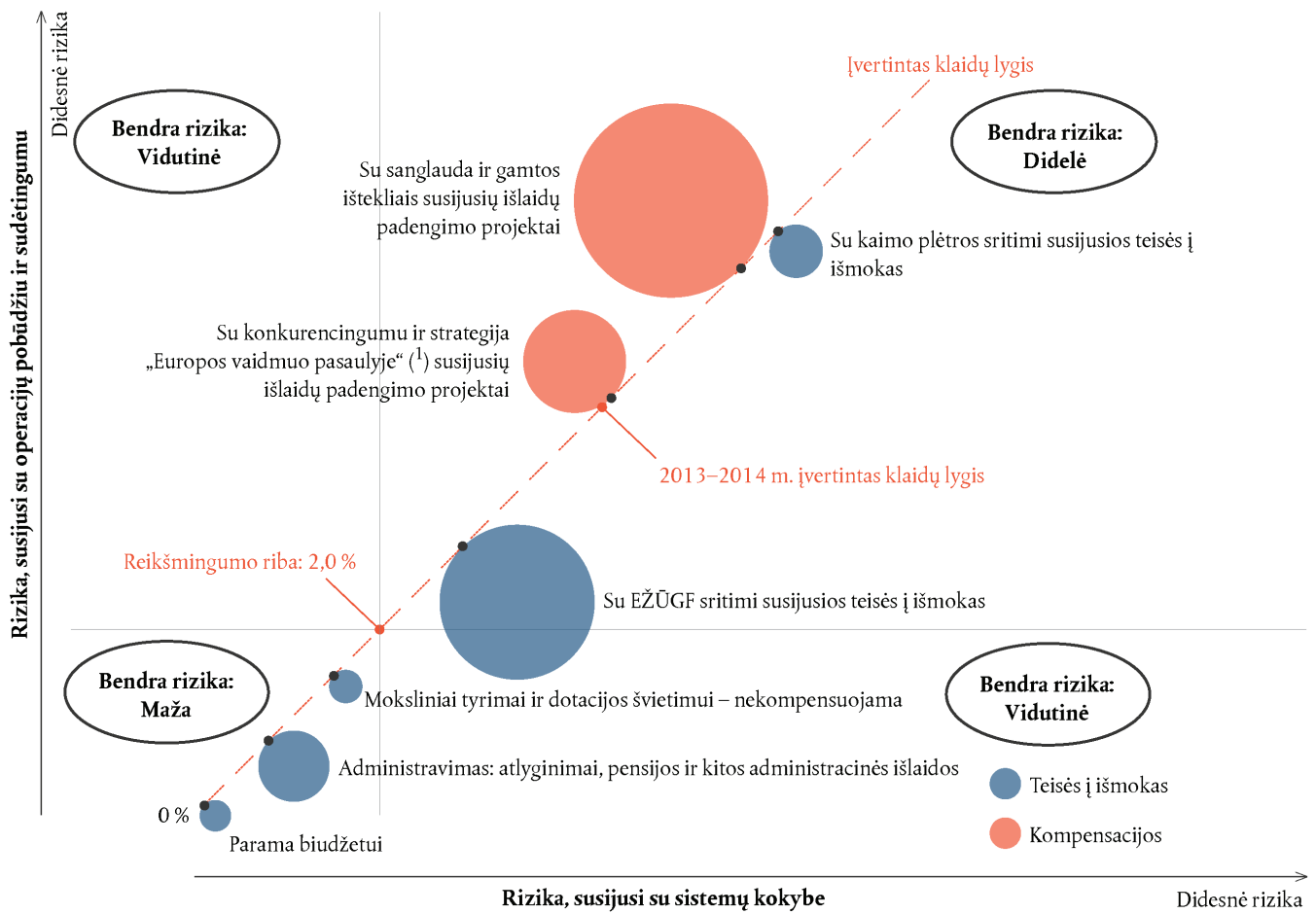
Naudojant ŽSIS klaidų lygis, susijęs su plotu grindžiamomis subsidijomis, yra žemesnis nei visų kitų rūšių subsidijų, skiriamų pagal pasidalijamąjį valdymą.

Komisija mano, kad 1.2 ir 1.3 langeliuose pateikta informacija patvirtina šį požiūrį.

⁽¹⁵⁾ Tiesioginiam valdymui (biudžetą tiesiogiai vykdo Europos Komisija), netiesioginiam valdymui (biudžeto vykdymas pavedamas ES nepriklausančioms šalims partnerėms, tarptautinėms organizacijoms ir pan.), pasidalijamajam valdymui (biudžetą bendrai vykdo Komisija ir valstybės narės).

⁽¹⁶⁾ Įvertinta vadovaujantis tuo pačiu abejiems metams taikytu metodu (žr. 1.13 ir 1.14 dalis).

1.6 diagrama. Santykis tarp operacijos tipo, rizikos ir įvertinto klaidų lygio ES operacijose (2013–2014 m.)

¹ Strategijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidų kompensavimas apima daugelio donorų projektus, kurie faktiškai turi nemažai teisių į išmokas išlaidų požymių ir kurie yra veikiami mažesnių klaidų lygių.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Skirtingų išlaidų sričių rezultatai parodė, kad klaidų modeliai yra skirtingi

1.23. Konkurencingumas (5 skyrius): įvertintas klaidų lygis yra 5,6 %, didesnis nei lygiaverčiai 2013 m. rezultatai (4,0 %⁽¹⁷⁾). Daug išlaidų daromos vėlesnio jų kompensavimo pagrindu, o klaidos čia iš esmės atspindi skirtingas netinkamų finansuoti išlaidų kategorijas (visų pirma personalo išlaidas, kitas tiesiogines ir netiesiogines išlaidas).

1.24. Sanglauda (6 skyrius): įvertintas klaidų lygis yra 5,7 %, didesnis nei lygiaverčiai 2013 m. rezultatai (5,3 %⁽¹⁷⁾). Beveik visoms šios srities išlaidoms taikomos išlaidų kompensavimo procedūros. Tarp pagrindinių klaidų priežasčių – rimti viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai (jos nulemia maždaug daugiau nei pusę įvertinto klaidų lygio) ir netinkamos finansuoti išlaidos išlaidų deklaracijose (jos nulemia daugiau nei ketvirtadalį įvertinto klaidų lygio). Likusias klaidas sudaro valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas ir netinkami finansuoti projektai.

1.25. Gamtos išteklių (7 skyrius): įvertintas klaidų lygis yra 3,6 %, mažesnis nei lygiaverčiai 2013 m. rezultatai (4,4 %⁽¹⁷⁾). Europos žemės ūkio garantijų fondui (EŽŪGF) tenka daugiau kaip trys ketvirtadaliai šios srities išlaidų; jis yra mažiau veikiamas klaidų nei kaimo plėtra – šioje srityje jau seniai nustatome aukštus klaidų lygius, visų pirma tais atvejais, kai lėšų panaudojimas grindžiamas išlaidų kompensavimu. Apskritai didesnio nei faktinis ūkininkų žemės ūkio paskirties ploto ar gyvulių skaičiaus deklaravimas prisidėjo prie maždaug trečdaliao įvertinto klaidų lygio. Su reikalavimų neatitinkančiais naudos gavėjais, veikla ar išlaidomis susijusios klaidos – tai antrasis pagal dydį klaidų šaltinis (sudarantis apie ketvirtadalį įvertinto klaidų lygio). Kompleksinio paramos susiejimo pažeidimai (sudarantys šeštadalį visų klaidų) ir administracinės klaidos (sudarantys šeštadalį visų klaidų) sudarė likusią reikšmingą dalį.

1.23. Žr. Komisijos atsakymus į metinės ataskaitos 5 skyriaus pastabas (5.6–5.17 dalis).

1.24. Žr. Komisijos atsakymus į metinės ataskaitos 6 skyriaus pastabas (6.23–6.45 ir 6.76 dalis).

1.25. Žemesnis EŽŪGF klaidų lygis atspindi IAKS, ypač ŽSIS, veiksmingumą, jei jos tinkamai taikomos siekiant užkirsti kelią klaidoms nuo pat proceso pradžios. Komisija mano, kad apskritai IAKS yra patikima BŽŪP išlaidų valdymo sistema.

Taip pat žr. 1.15 ir 1.20, 7.15–7.19 ir 7.25–7.29 dalyse pateiktus atsakymus.

⁽¹⁷⁾ Nustatant šį lyginamąjį skaičių atsižvelgta ir į biudžeto eilučių perklasifikavimą, siekiant užtikrinti, kad skyriai atspindėtų DFP išlaidų kategorijas, ir į atnaujintą viešųjų pirkimų klaidų vertinimo metodą. Taip pat žr. **1.3 diagramą**.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.26. Strategija „Europos vaidmuo pasaulyje“ (8 skyrius): įvertintas klaidų lygis yra 2,7 %, t. y. didesnis nei lygiaverčiai 2013 m. rezultatai (2,1 %⁽¹⁸⁾)⁽¹⁹⁾. Komisijos padengtos netinkamos finansuoti išlaidos sudarė daugiau nei pusę visų klaidų. Išmokos už neatliktus darbus, nesuteiktas paslaugas ar nepristatytas prekes sudarė ketvirtadalį visų klaidų. Likusias klaidas nulėmė patvirtinamųjų dokumentų stygius (jis sudarė apie dešimtadalį įvertinto klaidų lygio), neteisingas išlaidų apskaičiavimas ir viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas.

1.27. Administravimas (9 skyrius): įvertintas klaidų lygis yra 0,5 %, t. y. jis yra mažesnis už lygiaverčius 2013 m. rezultatus (1,1 %⁽¹⁸⁾). Didžiausia išlaidų dalis šioje srityje buvo skirta ES institucijų ir įstaigų mokamiems atlyginimams, pensijoms ir išmokoms. Nedidelis su išmokomis susijusių klaidų skaičius sudarė didžiausią dalį šios srities klaidų lygio, kuris, apskritai paėmus, nėra reikšmingas.

1.28. Kaip paaiškinta Bendrajame įvade, į ataskaitą neįtraukėme atskiro skyriaus, kuriame būtų nagrinėjamos išlaidos, nesusijusios su DFP 1–2 ir 4–5 išlaidų kategorijomis. Todėl šiame skyriuje⁽²⁰⁾ duomenys teikiami apie likusias išlaidas, sudarančias 2,1 milijardo eurų (1,5 % mūsų audito metu tikrintų išlaidų). Iš visos 2,1 milijardo eurų sumos 0,5 milijardo eurų sudarė mūsų specialiosiose metinėse ataskaitose nagrinėtų dešimties agentūrų darytos išlaidos⁽²¹⁾. Pagrindinės šioje srityje nustatytos klaidos buvo susijusios su netinkamų finansuoti išlaidų kompensavimu (žr. 1.1 langelį).

1.26. Žr. Komisijos atsakymus į metinės ataskaitos 8 skyriaus pastabas (8.11–8.15 dalis).

1.27. Žr. Komisijos atsakymus į metinės ataskaitos 9 skyriaus pastabas (9.13–9.17 dalis).

⁽¹⁸⁾ Nustatant šį lyginamąjį skaičių atsižvelgta ir į biudžeto eilučių perklasifikavimą, siekiant užtikrinti, kad skyriai atspindėtų DFP išlaidų kategorijas, ir į atnaujintą viešųjų pirkimų klaidų vertinimo metodą. Taip pat žr. **1.3 diagramą**.

⁽¹⁹⁾ Dauguma 2013 m. išorės santykių, pagalbos ir plėtros skyriaus išlaidų išliko atitinkamame DFP išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ skyriuje, o nedidelė jų dalis buvo perkelta į Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos skyrių, taip pat žr. **1.3 diagramą**.

⁽²⁰⁾ Žr. **1.1 lentelės** 1 išnašą.

⁽²¹⁾ Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinys, Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra, Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra), Europos prieglobsčio paramos biuras, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras, Europos maisto saugos tarnyba, Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras, Europos policijos koledžas, Europos policijos biuras, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.1 langelis. pagal DFP išlaidų kategoriją „Saugumas ir pilietybė“ projekto klaidų kompensuotose išlaidose pavyzdys

Mes atrinkome Komisijos atliktą mokėjimą naudos gavėjui, kuris buvo pagal programą „Pagrindinės teisės ir pilietybė“ vykdyto bendro projekto koordinatorius.

Naudos gavėjas (viešoji organizacija) komandiravo du nuolatinius darbuotojus (valstybės tarnautojus), kad šie ne visą darbo dieną dirbtų su projektu susijusį darbą, ir dalį jų atlyginimų įtraukė į projekto išlaidų deklaraciją. Komandiruoti darbuotojai privalo sudaryti papildomas išlaidas, kurios gali būti pateisintos tik tuo atveju, jei jos iš tiesų susidaro sudarius sutartį su kitais darbuotojais, kad šie pakeistų valstybės tarnautojus vykdam jį įprastinę veiklą. Kadangi naudos gavėjas nepasamdė valstybės tarnautojus pavaduojančių asmenų, šios išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Naudos gavėjo deklaruotos netinkamos finansuoti išlaidos iš viso sudarė 58 000 eurų nuo visos deklaruotos 237 000 eurų sumos.

Netinkamų Komisijos kompensuotų išlaidų aptikome 8 iš 25 į imtį įtrauktų projektų, susijusių su DFP 3 išlaidų kategorija, atveju.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.1 langelis. Pagal DFP 3 išlaidų kategoriją „Saugumas ir pilietybė“ projekto klaidų kompensuotose išlaidose pavyzdys

Komisija buvo gerai susipažinusi su sunkumais, kurių patyrė viešosios institucijos, siekdamos laikytis tinkamumo taisyklių, taikomų viešųjų institucijų personalo išlaidoms (sudarydamos sutartis su kitais darbuotojais, kad jie pakeistų valstybės tarnautojus vykdam jį įprastinę veiklą). Dėl šios priežasties nuo 2011 m. Komisija pakeitė tinkamumo taisykles, taikomas viešųjų institucijų personalui, sudarydama sąlygas pasinaudoti lankstumu, kuris šiuo atžvilgiu numatytas Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklėse. Todėl netinkamos finansuoti išlaidos, kurias Audito Rūmai nustatė minėto mokėjimo atveju (viešųjų institucijų, kurios nepasamdė pavaduojančių asmenų, personalo išlaidos), dabar būtų laikomos tinkamomis finansuoti.

1.29. Įvertintas bendras pasidalijamojo valdymo išlaidų klaidų lygis sudaro 4,6 % (2013 m.: 4,9 % ⁽²²⁾), o visų kitų rūšių veiklos išlaidų ⁽²³⁾ – 4,6 % (2013 m.: 3,7 % ⁽²²⁾). Įvertintas administracinių išlaidų klaidų lygis yra 0,5 % (2013 m.: 1,0 % ⁽²²⁾).

⁽²²⁾ Nustatant šį lyginamąjį skaičių atsižvelgta į atnaujintą viešųjų pirkimų klaidų vertinimo metodą. Taip pat žr. 1.3–1.4 dalis.

⁽²³⁾ Daugiausia tai 7 ir 8 skyrių išlaidos, tačiau taip pat dalis 5 ir 6 skyrių išlaidų. Pasidalijamojo valdymo išlaidų ekstrapoliuotas klaidų lygis pagrįstas 687 operacijų (paimtų iš 113 milijardo eurų populiacijos) nagrinėjimu, kitų rūšių veiklos išlaidų ekstrapoliavimas pagrįstas 497 operacijų (paimtų iš 23 milijardų eurų populiacijos) nagrinėjimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Skirtingo poveikio taisomųjų priemonių formų yra daug

1.30. Nagrinėdami „klaidas ir pataisymus“, mes siekiame padėti suprasti sudėtingus taisomųjų veiksmų vykdymo ir registravimo mechanizmus ir paaiškinti, kaip skirtingai šie mechanizmai gali paveikti mūsų audito darbą. Kai kuriose išlaidų srityse darant su naujuoju programavimo laikotarpiu susijusias išlaidas Komisija savo dispozicijoje turės naujas priemones.

Taisomosios priemonės

1.31. Mes stengiamės atsižvelgti į valstybių narių ir Komisijos taikomas taisomas priemones, kai jos yra taikomos prieš atliekant mokėjimus arba prieš mums atliekant patikrinimą. Mes taip pat atsižvelgiame į pataisymus, atliktus po to, kai buvo pranešta apie mūsų auditą, tačiau mes negalime sumažinti klaidų įverčio tais atvejais, kai pats auditas skatina imtis taisomųjų veiksmų⁽²⁴⁾. Mes tikriname, kaip šie pataisymai yra taikomi (jie apima lėšų susigrąžinimus iš naudos gavėjų ir pataisymus projektų lygmeniu) ir prireikus tiksliname klaidų kiekybinį įvertinimą. Tačiau taisomųjų priemonių poveikis skirtingose išlaidų srityse ir taikant skirtingas taisomas priemones yra labai nevienodas.

1.32. 2014 m. į imtį įtrauktų 24 operacijų atveju Komisija ir valstybių narių institucijos pritaikė taisomas priemones, kurios tiesiogiai paveikė atitinkamą operaciją ir buvo svarbios mūsų skaičiavimams. Šios taisomosios priemonės sumažino mūsų įvertintą klaidų lygį 1,1 procentinio punkto (2013 m.: 1,6 procentinio punkto), o tai prilygsta maždaug 1,6 milijardo eurų sumai. Su paveiktų operacijų skaičiumi ir poveikiu mūsų įvertintam klaidų lygiui susiję pokyčiai nereiškia, kad taisomieji veiksmai tapo veiksmingesni ar ne tokie veiksmingi, kadangi šios priemonės taikomos santykinai mažai mūsų imties daliai, todėl manoma, kad kiekvienais metais bus tam tikrų svyravimų.

1.30. Komisija mano, kad Audito Rūmų metinis reprezentatyvusis klaidų lygis turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į Komisijos taisomąjį pajėgumą, apibūdintą įvairiose metinės veiklos ataskaitose ir apibendrinamojoje ataskaitoje. Pagal Finansinį reglamentą reikalaujama tinkamai įvertinti riziką, susijusią su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, atsižvelgiant į daugiametį kontrolės sistemų ir mokėjimų pobūdį.

1.31. Bendras atsakymas į 1.31 ir 1.32 dalių pastabas:

2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje (COM(2015) 279 final) Komisija įvertino, kad būsimas taisomųjų mechanizmų poveikis turėtų būti 2,7 mlrd. EUR, o tai sudaro 1,9 proc. mokėjimų iš ES biudžeto.

Apibendrinamosios ataskaitos 1 lentelėje pateikti duomenys pagal politikos sritis.

Komisija pabrėžia, kad visų rūšių finansiniais pataisymais ir susigrąžinimais užkertamas kelias tam, kad išlaidos, susijusios su teisės pažeidimu, būtų atlyginamos iš ES biudžeto (žr. ataskaitų 6 aiškinamąją pastabą).

⁽²⁴⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.19–1.37 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Taisomųjų priemonių yra labai daug

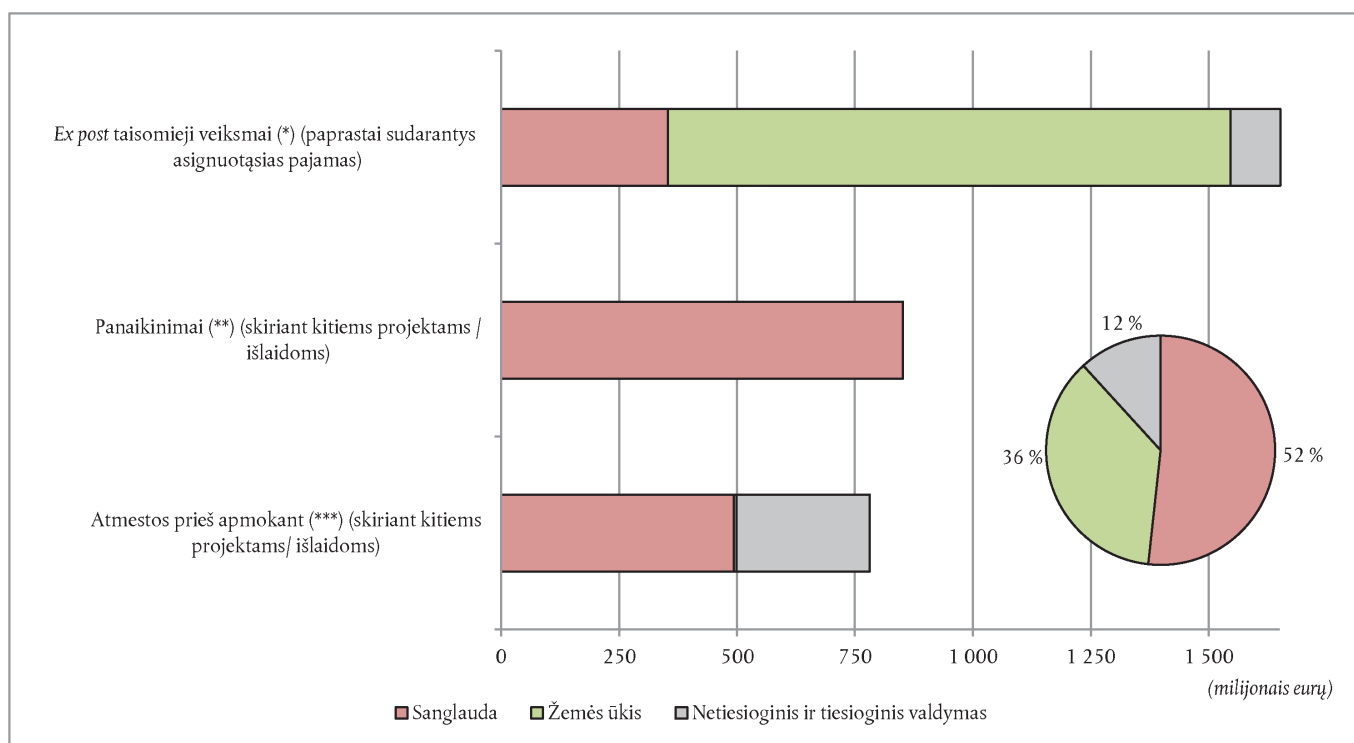
1.33. Komisija naudoja terminus „finansiniai pataisymai“ ir „susigrąžinimai“ siekdama aprėpti platų taisomųjų priemonių, kurios yra taikomos prieš jai darant išlaidas ir po to (arba jas kompensuojant), spektrą.

1.34. Finansinių ataskaitų 6.2.2 aiškinamojoje pastaboje pateiktas bendras 2014 m. įgyvendintų taisomųjų veiksmų skaičius – 3 285 milijonai eurų. **1.7 diagramoje** mes pateikėme savo taisomųjų priemonių, pritaikytų skirtinguose išlaidų ciklo etapuose, sumų klasifikaciją. Visų taisomųjų veiksmų, įgyvendintų 2014 m., ketvirtadalį sudaro pataisymai ir susigrąžinimai, atlikti pirminiame etape (prieš Komisijai atliekant susijusį mokėjimą) ⁽²⁵⁾. Kitą ketvirtadalį sudaro panaikinimai ir sanglaudos projektų pakeitimai (atlikti veiklos programų įgyvendinimo metu arba jas užbaigiant).

1.33. Komisija mano, kad sąvokos „finansiniai pataisymai“ ir „susigrąžinimai“ vartojamos vadovaujantis Finansiniu reglamentu ir atitinkamais sektorių teisės aktais nustatyta teisine sistema. Išsamesnės informacijos apie įvairias prevencines ir taisomąsias priemones, numatytas taikytinuose teisės aktuose, pateikta ES metinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje ir Komunikate dėl ES biudžeto apsaugos.

⁽²⁵⁾ ERPF ir Sanglaudos fondo atveju pirminiai pataisymai (buvo pranešta, kad jie buvo įgyvendinti 2014 m.) siekia 430 milijonus eurų. 75 % šių veiksmų jau buvo atlikta ankstesniais metais.

1.7 diagrama. 2014 m. įgyvendintų taisomųjų priemonių klasifikacija

(*) Komisijos sprendimai (daugiausia sprendimai dėl atitikties žemės ūkio srityje), pataisymai užbaigiant projektą, panaikinant asignavimus ar susigrąžinant lėšas iš gavėjų.

(**) Kompensuojamų išlaidų sumažinimas ir naujų projektų / išlaidų įtraukimas įgyvendinant programas ir jas užbaigiant.

(***) Pataisymai prieš atliekant mokėjimą, kai taikomas pasidalijamasis valdymas, netinkamos finansuoti sumos ir kredito avizos, kai taikomas tiesioginis ir netiesioginis valdymas (6 aiškinamojoje pastaboje registruojamos kaip „susigrąžinimai“).

Šaltinis: 2014 m. konsoliduotų ES finansinių ataskaitų 6 aiškinamoji pastaba ir susiję duomenys. Sanglaudos srityje „paraiškų, atmestų prieš jas apmokant“ ir „panaikinimų“ sumų klasifikacija pagrįsta susijusiu laikotarpiu atliktų reikšmingų pataisymų analize.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.35. Šiame metinės ataskaitos skirsnyje aptarti taisomieji veiksmai apima ir valstybių narių valdžios institucijų darbą, ir nacionalinių valdžios institucijų bei Komisijos atliktus susigrąžinimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijai tvirtinant išlaidas juntamas nemažos taisomųjų priemonių dalies poveikis

1.36. Visuose atitinkamuose pasidalijamojo valdymo srities sektorių teisės aktuose nustatomos taisyklės dėl pirmojo lygmens patikrų ar galutinių naudos gavėjų deklaruotų sumų sumažinimų, kuriuos prieš patvirtinant bet kokias išlaidas atlieka nacionalinės institucijos. Nacionalinės institucijos taip pat dėl ilgalaikį poveikį turinčių klaidų kartais susitaria sumažinti ar iš deklaracijų išbraukti tam tikras ir toliau dengiamas išlaidas (antai ir toliau pagal sutartį, kuri yra paveikta viešųjų pirkimų klaidos, mokamus mokėjimus). Tokie patikslinimai gali turėti akivaizdų poveikį kompensacijų, kurių yra prašoma atskiriems projektams, lygiui arba atskiriems ūkininkams sumokėti subsidijai, tokiu būdu sudarant galimybę atliekant pataisymą sumažinti mūsų įvertintą klaidų lygį.

1.37. Esant tiesioginiam ir netiesioginiam valdymui Komisijos užregistruoti susigrąžinimai apima netinkamų finansuoti sumų atskaitymą iš išlaidų deklaracijų prieš jas patvirtinant ir atliekant mokėjimus. Sumų tinkamumas finansuoti nustatomas atlikus turimų dokumentų peržiūras arba remiantis atliktų patikrų rezultatais (taip pat žr. **1.7 diagramą**). Jos taip pat leidžia mums sumažinti mūsų įvertintą klaidų lygį.

Priėmus sprendimus dėl atitikties gaunamos asignuotosios pajamos, kuriomis finansuojamos žemės ūkio išlaidos

1.38. Sprendimai dėl atitikties („finansiniai pataisymai“ žemės ūkio srityje) dažnai yra fiksuoto dydžio. Iš esmės jie yra susiję su sistemų trūkumais galutinių naudos gavėjų lygmeniu, o ne klaidomis. Juos pritaikius iš susijusių ūkininkų lėšos yra susigrąžinamos retai. Šios taisomosios priemonės – tai paskata valstybėms narėms pagerinti savo valdymo ir kontrolės sistemas. Jos prisideda prie operacijų teisėtumo ir tvarkingumo galutinių naudos gavėjų lygmeniu, jei pritaikius šiuos mechanizmus yra užtikrinamas nuolatinis mokėjimo agentūrų tvirtinamų paraiškų tobulinimas (žr. 1.2 ir 1.3 langelius).

1.37. Komisijos tarnybos taip pat atlieka susigrąžinimą „prie ištakų“, iš atliktų mokėjimų išskaičiuodamos netinkamas finansuoti išlaidas (kurios buvo nustatytos ankstesnėse ar esamose išlaidų deklaracijose).

1.38. Komisijos atliekamais finansiniais pataisymais, susijusiais su žemės ūkio srities išlaidomis, siekiama apsaugoti ES biudžetą, valstybės narės įpareigojamos juos atlikti.

Dėl tokių pataisymų lėšos iš ūkininkų nėra tiesiogiai susigrąžinamos, nes Komisija neatlieka tiesioginio mokėjimo galutiniams gavėjams, o kompensuoja mokėjimus, kuriuos valstybės narės išmokėjo ūkininkams. Tačiau kai tokius neteisėtus mokėjimus galima nustatyti atlikus atitikties patvirtinimo procedūrą, Komisija norėtų tikėtis, kad valstybės narės vykdys atitinkamus tolesnius veiksmus iki tol, kol susigrąžins lėšas iš tokių gavėjų. Žr. atsakymą į 1.3 langelyje pateiktą pastabą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.39. Mokėjimo agentūros įgyvendina sprendimus dėl atitikties sumažindamos būsimų paraiškų dėl ūkininkams skirtų išmokų kompensavimo, kurių atlieka Komisija, skaičių. Komisija visą ūkininkams išmokėtą sumą registruoja kaip išlaidas. (t. y. pataisymas nesumažina užregistruotų mokėjimų sumos). Priešingai, finansinėse ataskaitose ūkininkams išmokėtų ir mokėjimo agentūroms kompensuotų sumų skirtumas apskaitomas kaip asignuotosios pajamos, kuriomis finansuojamos žemės ūkio išlaidos⁽²⁶⁾.

Daugiau kaip du trečdaliai sanglaudos srityje 2014 m. užfiksuotų finansinių pataisymų – tai išlaidų pakeitimas naujomis išlaidomis...

1.40. Sanglaudos srityje atliekami „finansiniai pataisymai“ daugiau kaip dviem trečdaliais visų užregistruotų atvejų – tai atvejai, kuomet valstybių narių institucijos atšaukia deklaruotas išlaidas ir pakeičia jas naujomis išlaidomis. Kai kuriais atvejais atšaukus konkrečius projektus jie nėra įvardijami kaip atšaukti. Užtuot tai dariusios valstybės narės deklaruoja papildomus projektus ir tokiu būdu iš esmės gauna mažesnę bendro finansavimo normą. Panaikinimai yra veiksminga taisomoji priemonė tik tuomet, jei pakeitimo išlaidose nėra reikšmingų klaidų.

1.40. Komisija mano, kad visais finansiniais pataisymais, įskaitant atvejus, kai valstybėms narėms leidžiama įtraukti naujus projektus ir naujas išlaidas, kad galėtų iš naujo panaudoti ištaisytas sumas, ES biudžetas apsaugomas nuo išlaidų, patiriamų pažeidžiant teisę, o valstybės narės jais skatinamos susigrąžinti lėšas iš gavėjų (taip prisidedama prie valdymo ir kontrolės sistemų tobulinimo). Vis dėlto atgrasomasis grynųjų finansinių pataisymų poveikis, kai valstybės narės negali pakartotinai panaudoti ištaisyty ir susigrąžintų sumų ir todėl praranda lėšas, tikrai yra didesnis.

⁽²⁶⁾ Pavyzdžiui, jei žemės ūkio mokėjimo agentūrai taikomas 5 % finansinis pataisymas ir jei ji atlieka 100 milijonų eurų vertės mokėjimus ūkininkams, jai Komisija kompensuos 95 milijonų eurų sumą, tačiau Komisija užregistruos 100 milijonų eurų išlaidų sumą, kurią atsvers 5 milijonų eurų asignuotųjų pajamų suma.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

... o grynieji pataisymai yra ne tokie įprasti

1.41. Jei išlaidų pakeitimas yra neįmanomas, pritaikius pataisymus atitinkama valstybė narė⁽²⁷⁾ praranda ES lėšų. Taip gali atsitikti tuomet, kai valstybės narės negali pateikti pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų ir kai išlaidų pakeitimas yra neįmanomas⁽²⁸⁾ arba neleidžiamas⁽²⁹⁾ ir yra santykinai neįprastas. Komisija tikisi, kad dėl teisės aktų pakeitimų grynieji pataisymai ateityje bus dažniau taikomi.

1.41. Vadovaudamasis žemės ūkio srities pavyzdžiu, teisės aktų leidėjas nusprendė, kad panašūs grynyųjų finansinių pataisymų poveikis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu turėtų būti taikomas ir sanglaudos politikos srityje. Taip valstybėms narėms suteikiama papildoma paskata užkirsti kelią dideliems valdymo ir kontrolės sistemų trūkumams ir tokius trūkumus šalinti prieš pateikiant metines ataskaitas Komisijai. Jeigu tokie trūkumai nepašalinami ir, pateikus metines ataskaitas, juos aptinka Komisija arba Audito Rūmai, Komisija privalo taikyti grynuosius pataisymus vadovaudamasi atitinkamuose reglamentuose nustatytais sąlygomis, o tai reiškia, kad valstybės narės praranda lėšų.

Be to, Komisija mano, kad pasidalijamojo valdymo atveju visi finansiniai pataisymai ir susigrąžinimai daro neigiamą poveikį nacionaliniams biudžetams nepriklausomai nuo to, kokių būdu tie pataisymai ir susigrąžinimai atliekami. Siekdama neprarasti ES finansavimo, valstybė narė turi pakeisti reikalavimų neatitinkančias išlaidas papildomomis reikalavimus atitinkančiomis operacijomis.

Tai reiškia, kad valstybė narė turi iš nacionalinio biudžeto dengti finansinį nuostolį, susidariusį praradus ES bendro finansavimo lėšas, susijusias su reikalavimų neatitinkančiomis išlaidomis, nebent ji susigrąžintų atitinkamas sumas iš atskirų lėšų gavėjų.

⁽²⁷⁾ Arba sumažinant išmokas, arba pinigų srautams sugrįžtant į ES biudžetą. Pastarieji sudaro asignuotąsias pajamas (žr. **2.2 dia-gramą**).

⁽²⁸⁾ Užbaigus programas.

⁽²⁹⁾ Valstybių narių ir Komisijos nesutarimo atveju (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.25 dalies b punktą).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2014 m. Komisija ir valstybės narės naudojami visomis šiomis taisomųjų mechanizmų formomis

1.42. 1.2–1.4 langeliuose iliustruojami skirtingi taisomųjų priemonių tipai ir poveikiai:

1.2 langelis. Valdymo ir kontrolės sistemų pagerėjimo pavyzdys. Graikija: ŽSIS išvalymas

Komisija ėmėsi veiksmų siekdama primygtinai paraginti, kad būtų tobulinama Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS), kuri yra naudojama kaip išmokų ūkiui, pavyzdžiui, Bendrosios išmokos schemos (BIS) – didžiausios apimties individualios ES išlaidų schemos – pagrindas. Šis procesas susidėjo iš kelių etapų, todėl „tinkamų finansuoti“ daugiamečių ganyklų plotas Graikijos ŽSIS sumažėjo nuo 3,6 milijono hektarų 2012 m. iki 1,5 milijono hektarų 2014 m. spalio mėn. Netvarkingos paraiškos dėl netinkamų ES finansuoti „daugiamečių ganyklų“ kelerius metus buvo pagrindinis mūsų įvertintą klaidų lygį Gamtos išteklių srityje nulėmęs veiksnys.

Mes atsižvelgėme į pataisymų poveikį atskiroms galutiniam naudos gavėjams sumokėtoms išmokoms, kurios buvo įtrauktos į imtis, susijusias tiek su EŽŪGF, tiek su Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP). Tolesnės pasekmės buvo tos, kad mokėjimo agentūra atmetė nemažai netinkamų finansuoti paraiškų ir tokiu būdu šios paraiškos buvo atsietos nuo išlaidų, iš kurių mes sudarėme savo imtį.

1.2 langelis. Valdymo ir kontrolės sistemų pagerėjimo pavyzdys. Graikija: ŽSIS išvalymas

7 skyriuje Audito Rūmai pateikė kitų teigiamo veiksmų planų poveikio pavyzdžių. Veiksmų planai įgyvendinami visada, kai tai laikoma būtina, o Komisija atidžiai stebi jų įgyvendinimą ir į Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinę veiklos ataskaitą įtraukia pranešimą apie įgyvendintus taisomuosius veiksmus.

Naudojantis ŽSIS užtikrinama, kad gavėjai negalėtų deklaruoti žemės sklypų, kurie neegzistuoja arba neatitinka tinkamumo sąlygų, taip pat tokių žemės sklypų, kuriuos jau deklaravo kitas gavėjas. Teisingai naudojantis šia sistema, ji tampa labai veiksminga klaidų mažinimo priemone. Ji apima 75 proc. BŽŪP išlaidų. Kaip matyti iš 2014 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitos, su plotu susijusių mokėjimų klaidų lygis yra žemesnis nei kitų priemonių atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.3 langelis. Pataisymų, kurie buvo pritaikyti atlikus atitikties patvirtinimo⁽³⁰⁾ procedūras, pavyzdys – Sprendimas dėl atitikties Nr. 47 ir jo poveikis Prancūzijos ūkininkams

2014 m. Prancūzija patvirtino 1,1 milijardo eurų pataisymą (984 milijonus eurų EŽŪGF ir 94 milijonus EŽŪFKP⁽³¹⁾ atveju). Nacionalinės institucijos pranešė, kad tai neturės poveikio ūkininkams ir kad suma bus sumokėta iš nacionalinio biudžeto. Savo ankstesnėse metinėse ataskaitose nurodė, kad tokia praktika neskatina naudos gavėjų šalinti klaidų⁽³²⁾.

Pagrindinės pataisymų priežastys buvo ŽSIS–GIS trūkumai (695 milijonai eurų) ir teisės į išmokas viršutinės ribos viršijimas, todėl ūkininkams buvo permokėta (141 milijonas eurų). Mažesnis elementas apėmė kompleksinio paramos susiejimo prievolės, kuria remiantis turi būti laiku pranešta apie gyvūnų judėjimą (123 milijonus eurų), nesilaikymą. Visa tai buvo susiję su 2009–2013 m. atliktais mokėjimais. 2014 m. pataisymų atlikta nebuvo, o teisės į išmokas viršutinės ribos viršijimas ir Prancūzijos ŽSIS įregistruoti netinkami finansuoti plotai prie mūsų įvertinto klaidų lygio Gamtos išteklių srityje šiais metais prisidėjo 0,3 procentinio punkto.

1.4 langelis. Pataisymų, dėl kurių buvo patirta papildomų išlaidų, pavyzdys: Rumunijos ESF

Mes užsiminėme apie Rumunijoje vykdytą taisomąją veiklą ir 2012 m., ir 2013 m. metinėse ataskaitose. 2013 m. mes galėjome sumažinti su keliais Rumunijos Europos socialinio fondo (ESF) projektais susijusį savo klaidų įvertį, kadangi nacionalinės institucijos buvo nustačiusios poveikį projektų lygmeniu. Taip buvo ir 2014 m. Klaidų išliko kai kuriuose projektuose, kuriuos patikrinome siekdami nustatyti problemas, kurios nebuvo pašalintos atlikus pataisymus. Savo 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (DG EMPL) pranešė, kad jis ir toliau vykdo tolesnius veiksmus siekdamas nustatyti, kaip yra įgyvendinamas sutartas veiksmų planas. Atlikti finansiniai pataisymai nebūtinai reiškia, kad Rumunija gaus mažesnę ES finansavimą, kadangi valstybės narės turi galimybę deklaruoti didesnę išlaidų sumą⁽³³⁾.

1.3 langelis. Pataisymų, kurie buvo pritaikyti atlikus atitikties patvirtinimo procedūras, pavyzdys – Sprendimas dėl atitikties Nr. 47 ir jo poveikis Prancūzijos ūkininkams

Pagal pasidalijamąjį valdymą valstybės narės privalo užtikrinti, kad tinkamai veiktų kontrolės sistemos. 1,1 mlrd. EUR dydžio finansinis pataisymas bus grąžintas į ES biudžetą 3 metinėmis įmokomis (2015, 2016 ir 2017 m.).

Komisija norėtų pabrėžti, kad dėl atitikties patvirtinimo procedūros pobūdžio, t. y. dėl to, kad ji taikoma ex-post, po to, kai patvirtinamos metų ataskaitos ir baigiama prieštaravimų procedūra, per kurią susijusi valstybė narė gali pateikti savo argumentus ir skaičiavimus, labai retai nutinka, kad finansinis pataisymas būtų patvirtintas jau kitais metais po tų metų, kai buvo patirtos atitinkamos išlaidos. Vykdamas šią atitikties patvirtinimo procedūrą bus apsaugomas 2014 m. ES biudžetas.

⁽³⁰⁾ Daugiametė procedūra, leidžianti susigrąžinti valstybėms narėms išmokėtas sumas, jei šie mokėjimai buvo atlikti pažeidžiant ES taisyklės arba jei buvo nustatyta valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų. Taip pat žr. 7.59 dalį.

⁽³¹⁾ Prancūzija vėliau pateikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui apeliacinį skundą dėl sprendimo, kuriuo buvo nustatytas finansinis pataisymas.

⁽³²⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.26 ir 1.32 dalis.

⁽³³⁾ Tai iš esmės sumažins bendro ES finansavimo lygį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos taisomųjų priemonių ataskaitose jų skirtingas poveikis ne visada yra kiekybiškai įvertinamas...

1.43. Finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje iš esmės savanoriškai atskleista informacija, kuri nėra privaloma pagal apskaitos standartus. Nemaža šios informacijos dalis nėra paimta iš apskaitos sistemų. Aiškinamojoje pastaboje apibūdinamas, bet ne visada kiekybiškai įvertinamas skirtingas įvairių korekcinųjų pataisymų poveikis ES biudžetui.

... o atlikus tolesnius patobulinimus būtų galima atlikti geresnę analizę

1.44. Komisijos gebėjimai pagerinti išlaidų kokybę priklauso ne tik nuo susijusių sumų, o nuo jų poveikio. Tam, kad būtų galima atlikti tikslų taisomųjų priemonių poveikio įvertinimą, būtina geresnė informacija apie tai, koks klaidų tipas buvo taisomas ir kaip buvo atliekami pataisymai⁽³⁴⁾. Kai atitinkami Komisijos generaliniai direktoratai vertina savo taisomųjų priemonių poveikį, jie atlieka būtinus 6 aiškinamojoje pastaboje pateiktų skaičių patikslinimus (žr. 1.55 dalį).

Komisijos apibendrinamoji ataskaita patvirtina reikšmingą klaidų poveikį operacijoms

1.45. Kiekvienas Komisijos generalinis direktoratas teikia metinę veiklos ataskaitą. Ši ataskaita apima:

- pagrindinių politikos tikslų pasiekimo ataskaitą (aptarta 3 skyriuje),
- generalinio direktoriaus valdymo ataskaitą, skirtą Komisijos narių kolegijai,
- pareiškimą, kuriame generalinis direktorius teikia patikinimą, kad ataskaitoje finansinė informacija yra tinkamai pateikta ir kad operacijos, už kurias jis yra atsakingas, yra teisėtos ir tvarkingos.

1.43. Teisės aktų leidėjas suteikė Komisijai finansinių pataisymų priemonę, kad būtų galima užtikrinti, jog išlaidos, patirtos pažeidžiant teisę, iš ES biudžeto nebūtų finansuojamos. Šie finansiniai pataisymai pirmiausia susiję su sistemų trūkumais, dėl kurių kyla klaidos rizika. Pareiga nustatyti neteisėtai išmokėtas sumas ir jas susigrąžinti iš gavėjų tenka valstybėms narėms, o ne Komisijai. Jeigu ši pareiga nevykdoma, ES lėšos pakeičiamos nacionalinėmis lėšomis, nes finansinių pataisymų našta tenka nacionaliniams biudžetams.

1.44. Kelios tarnybos deramai patikslino skaičius, susijusius su ES biudžeto apsauga, įskaitant 6 aiškinamojoje pastaboje pateikiamus duomenis, siekdamas pateikti būsimų pataisymų įvertį, atitinkantį konkrečias aplinkybes.

⁽³⁴⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 1.13–1.15 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.46. Apibendrinamojoje ataskaitoje ši informacija yra apibendrinama ir pareiškama, kad ją tvirtindama Komisija prisiima visą politinę atsakomybę už savo vykdomą ES biudžeto valdymą.

1.47. Šiame skirsnyje pateikiami generalinių direktoratų metinių veiklos ataskaitų ir Komisijos apibendrinamosios ataskaitos analizės rezultatai⁽³⁵⁾. Jame daugiausia dėmesio skiriama šių Komisijos atliktų įverčių nuoseklumui ir tinkamumui:

- klaidų lygio, kuris buvo nustatytas Komisijai kompensuojant išlaidas arba apmokant savo pačios išlaidas (Komisija jį vadina „rizikos suma“), ir
- nustatymo, koku mastu klaidos buvo ištaisytos darant paskesnius pataisymus (Komisija tai vadina „pajėgumu ištaisyti klaidas“ arba „įvertintais būsimais pataisymais“⁽³⁶⁾).

Generaliniai direktoriai kasmet teikia atskaitas dėl tvarkingumo

1.48. Kai generaliniai direktoriai negali suteikti patikinimo apie reikšmingą išlaidų dalį, jie pateikia išlygą (žr. 1.5 langelį). Generaliniai direktoriai turėtų pateikti išlygą, jeigu:

- atsitiko įvykis, turintis rimtų pasekmių Komisijos reputacijai, arba
- įvertintų klaidų lygių, atlikus finansinius pataisymus ir susigrąžinimus, poveikis išlieka reikšmingas.

⁽³⁵⁾ Komisijos apibendrinamoji ataskaita ir metinės veiklos ataskaitos paskelbtos jos interneto svetainėje: apibendrinamoji ataskaita: http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/synthesis-report/index_en.htm, metinės veiklos ataskaitos: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm.

⁽³⁶⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 10 ir 13 išnašas (12 p.).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.5 langelis. Išlygos 2014 m. metinėse veiklos ataskaitose

2014 m. generaliniai direktoriai iš viso pateikė 20 kiekybiškai įvertintų išlygų, palyginti su 17 2013 m. Ši bendro išlygų skaičiaus padidėjimą nulėmė:

- trys naujos Ryšių, tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato (DG CONNECT) ⁽³⁷⁾, Europos kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinio direktorato (DG NEAR) ⁽³⁸⁾ ⁽³⁹⁾ generalinių direktorių ir Užsienio politikos priemonių tarnybos (FPI) vadovo pateiktos išlygos ⁽⁴⁰⁾;
- viena vėl pateikta išlyga buvo padalyta į dvi dalis ⁽⁴¹⁾; ir
- viena išlyga buvo panaikinta ⁽⁴²⁾.

Išlaidų suma, kuriai buvo taikoma išlyga, sumažėjo nuo 2,4 milijardo eurų 2013 m. iki 2,3 milijardo eurų 2014 m. ⁽⁴³⁾

1.49. Europos Parlamento 2013 m. rezoliucijoje dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo ⁽⁴⁴⁾ Komisija buvo paraginta „toliau tikslinti rizikos sumų skaičiavimą“ „paaiškinant įvertintą taisomųjų mechanizmų poveikį šioms sumoms“.

⁽³⁷⁾ Dėl Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos (KIP) šalių Informacinių ir ryšių technologijų politikos rėmimo programos (IRT PRP) pateikta išlyga, kadangi likutinis klaidų lygis viršijo 2 % (2,94 %).

⁽³⁸⁾ Dėl netiesioginio šalių gavėjų vykdomo valdymo pateikta išlyga, kadangi likutinis klaidų lygis viršijo 2 % (2,67 %).

⁽³⁹⁾ Dėl 2013 m. metinėje ataskaitoje nustatytų problemų DG NEAR (buvusiam Plėtros generaliniam direktoratui, DG ELARG) buvo pateikta nauja su reputacija susijusi išlyga (žr. 2013 m. metinės ataskaitos 7.16 dalį).

⁽⁴⁰⁾ Išlyga dėl Bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) išlaidų, kadangi likutinis klaidų lygis viršijo 2 % (2,13 %).

⁽⁴¹⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (DG REGIO) dėl Europos regioninės plėtros fondo (ERPF)/Sanglaudos fondo (SF)/Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) vėl pateiktą išlygą padalijo į dvi dalis: vieną dėl ERPF/SF ir vieną dėl PNPP.

⁽⁴²⁾ Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas (DG SANTE) panaikino savo pateiktą su maisto ir pašarų politikos srities gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programomis susijusią išlygą.

⁽⁴³⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 2 priedą.

⁽⁴⁴⁾ Ataskaita dėl Europos Sąjungos 2013 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos 2014/2075(DEC) (A8–0101/2015).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.50. 2014 m. Komisija, reaguodama į biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos prašymą, toliau tobulino savo vidaus gaires⁽⁴⁵⁾ dėl informacijos pateikimo metinėse veiklos ataskaitose. Ji paprašė generalinių direktorių pateikti „vidutinį nustatytą klaidų lygį“⁽⁴⁶⁾. Šį klaidų lygį pritaikius visai finansinių metų mokėjimų sumai apskaičiuojama „rizikos suma“⁽⁴⁷⁾. Apibendrinamojoje ataskaitoje šie duomenys pateikiami kartu su Komisijos *ex post* patikrų būsimą pajėgumą ištaisyti klaidas įvertiu.

Komisija pripažįsta, kad išlaidas paveikė reikšmingas klaidų lygis...

1.51. 2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija nurodo, kad „rizikos suma“ siekia nuo 3,7 iki 5 milijardų eurų. Tai sudaro 2,6–3,5 % apibendrinamojoje ataskaitoje nagrinėtų 2014 m. mokėjimų⁽⁴⁸⁾. Šie duomenys rodo, kad bendrą išlaidų sumą paveikė reikšmingas klaidų lygis.

... tačiau nurodo įvertintą būsimų pataisymų poveikį

1.52. 2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje pateikiama prognozuojama bendra įvertintų būsimų pataisymų (arba pajėgumo ištaisyti klaidas) suma. Komisija remdamasi per pastaruosius šešerius metus⁽⁴⁹⁾ užregistruotais pataisymais, vertina, kad ji ateityje „nustatys ir ištaisys klaidų“, kurių vertė iš viso sieks 2,7 milijardo eurų⁽⁵⁰⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.50. „Vidutinio nustatyto klaidų lygio“ apskaičiavimas yra kitokios paskirties naujovė, tiksliau, jis skirtas tam, kad įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai į 2014 m. metines veiklos ataskaitas pirmą kartą galėtų įtraukti viso biudžeto, už kurį jie atsakingi, tiksliausių bendros su rizika susijusios sumos įvertį. Ankstesniais metais tai taikyta tik daliai išlaidų, dėl kurių pateiktos išlygos.

1.51. Komisija pripažįsta, kad „bendrą išlaidų sumą paveikė reikšmingas klaidų lygis“ kiekvienu atveju, kai generalinis direktorius įtraukia finansinę išlygą.

1.52. 2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija nurodo, kad ji toliau vykdys taisomąsias patikras ir teiks tiksliausių ištaisymo sumų įvertius, grindžiamus ankstesne veikla per laikotarpį, kuris būtų pakankamai ilgas, kad sušvelnintų cikliškumo padarinius. Taip ketinama patenkinti per biudžeto įvykdymo patvirtinimą iškeltą reikalavimą „paaiškinti numatomą taisomųjų mechanizmų poveikį“.

⁽⁴⁵⁾ Galiojančios 2014 m. metinių veiklos ataskaitų instrukcijos (SEC (2014) 553).

⁽⁴⁶⁾ Tai – mokėjimų atlikimo metu nustatytas arba įvertintas klaidų lygis (ne likutinis klaidų lygis), t. y. nenumatant koregavimo *ex post* ištaisytų klaidų atveju. Klaidų lygis remiantis svertiniu pagrindu apskaičiuojamas viso generalinio direktorato lygmeniu.

⁽⁴⁷⁾ Rizikos suma – tai vertė, susijusi su ta išlaidų dalimi, kuri, kaip manoma, pritaikius visas neatitikties rizikai sumažinti skirtas kontrolės priemones, neatitinka taikomų teisės aktų ir sutartinių reikalavimų. Jei konkretus klaidų lygis tam tikrų išlaidų kategorijų ar kontrolės sistemų atveju nėra nustatytas, vidutinis klaidų lygis ir rizikos suma bus pateikti kaip intervalas, darant prielaidą, kad su atitinkamomis išlaidų kategorijomis ar kontrolės sistemomis susijęs klaidų lygis yra 0 %–2 %.

⁽⁴⁸⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 1 lentelę.

⁽⁴⁹⁾ Taip pat žr. 1.55 dalį.

⁽⁵⁰⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 2.4 skirsnio 13 puslapį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tačiau kai kurios tikslumo ir nuoseklumo problemos paveikia duomenis

Už pasidalijamąjį valdymą atsakingi generaliniai direktoratai patikslino nacionalinių institucijų pateiktus duomenis

1.53. Daugiau nei trijų ketvirtadalių 2014 m. išlaidų atveju (DFP 1b ir 2 išlaidų kategorijos) generaliniai direktoratai grindžia savo rizikos sumų įverčius nacionalinių institucijų pateiktais duomenimis. Tačiau apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija teigia, kad „valstybių narių kontrolės ataskaitų patikimumas išlieka problemiškas“⁽⁵¹⁾. Todėl generaliniai direktoratai atlieka reikšmingus praneštų klaidų lygų⁽⁵²⁾ patikslinimus. Tokie patikslinimai yra būtini, tačiau Komisija nepateikia savo pačios darbo suvestinės (kuria ji grindžia savo patikslinimus).

Dauguma generalinių direktoratų tiesioginio ir netiesioginio valdymo atveju nuosekliai taikė naują rizikos sumų vertinimo metodiką

1.54. Tiesioginio ir netiesioginio valdymo atveju naująją metodiką taikė dauguma generalinių direktorių. Tačiau apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija maždaug 60 milijonų eurų padidino su DG DEVCO susijusių įvertintą rizikos sumą⁽⁵³⁾.

1.53. Valstybėse narėse esama problemų dėl tikslumo. Todėl Komisija ėmėsi veiksmų tikslumui gerinti ir prirėikus patikslino duomenis taikydama pagrįstus riziką ribojančius kriterijus. Atlikus patikslinimus įverčių kokybė pagerėjo.

Kiekvienoje atitinkamoje metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas a) valstybių narių pranešamos informacijos tikrinimo, tvirtinimo ar patikslinimo proceso apibūdinimas, b) apibendrinamoji lentelė, kurioje apibūdinti patikslinimo rezultatai pagal valstybę narę, c) nuo šių metų – išsamūs duomenys apie kiekvieną visų susijusių GD veiklos programą ar mokėjimo agentūrą.

1.54. Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD savo metinėje veiklos ataskaitoje pateikė grynąją sumą, taip pat deramai nurodė, kad „daugiau kaip pusė jo vidutinių pataisymų būtų susiję su veiksmu, vykdomu prieš mokėjimą“. Todėl apibendrinamojoje ataskaitoje DG DEVCO duomenys patikslinti, kad būtų panaikintas bet koks tarpuskaitos poveikis.

⁽⁵¹⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 2.3 skirsnį p. 9.

⁽⁵²⁾ Sanglaudos srityje su ERPF/SF susijęs vidutinis audito institucijų praneštas klaidų lygis buvo pakoreguotas nuo 1,8 % iki 2,6 %, o su ESF susijęs klaidų lygis buvo pakoreguotas nuo 1,9 % iki 2,8 %. Žemės ūkio srityje mokėjimo agentūrų pranešti su tiesioginėmis išmokomis susiję klaidų lygiai buvo pakoreguoti nuo 0,55 % iki 2,54 %, o su kaimo plėtra susiję klaidų lygiai – nuo 1,52 % iki 5,09 %.

⁽⁵³⁾ Šis patikslinimas susijęs su DG DEVCO. Komisija atliko atitinkamą būsimo pajėgumo taisyti klaidas įverčio patikslinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pagerino pajėgumo ištaisyti klaidas apskaičiavimą

1.55. DG BUDG, remdamasis finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje užregistruota informacija, pateikė generaliniams direktoriams su jų tarnybų nuo 2009 m. atliktu darbu susijusią vidutinę susigrąžinimų ir finansinių pataisymų sumą (žr. 1.8 ir 1.44 dalis). Keli generaliniai direktoriai, siekdami atsižvelgti į nuoseklumo problemas, turinčias įtakos neapdorotiems duomenims, pakoregavo šiuos skaičius. Pagrindiniai patikslinimai buvo šie:

- buvo panaikinti *ex ante* arba pirminiai pataisymai, kurie nebuvo susiję su atliktų mokėjimų pataisymu (žr. **1.7 diagramą**) (Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga, Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga, DG EMPL, DG MARE, DG REGIO ir DG SANTE) ⁽⁵⁴⁾;
- buvo panaikinti pataisymai, susiję su laikotarpiais, kurie buvo mažai svarbūs dabartinėms programoms (pavyzdžiui, DG MARE panaikino su 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu susijusius pataisymus, kurie, jo manymu, buvo mažai svarbūs dabartinėms programoms; DG AGRI naudojo tik per pastaruosius trejus metus įgyvendintų grynųjų finansinių pataisymų ir susigrąžinimų vidutinę metinę sumą);
- buvo panaikinti pataisymai, susiję su problemomis, nepatenkančiomis į jų „rizikos“ apibrėžtį (pavyzdžiui, kompleksinės paramos atveju DG AGRI).

1.56. Kelių generalinių direktoratų nustatytas būsimų pataisymų įvertis viršija įvertintą rizikos sumą ⁽⁵⁵⁾. Sanglaudos politikos srityje Komisija teigia, kad iš esmės taip yra dėl to, jog pajėgumas taisyti klaidas yra pagrįstas šešerių metų vidurkiu, o rizikos suma yra susijusi su klaidų lygiu, kuris buvo įvertintas 2014 m. ir kuris yra žemesnis nei ankstesniais metais.

1.55. Komisija neįžvelgia Audito Rūmų nurodytų nuoseklumų problemų. 6 aiškinamojoje pastaboje pateikti ankstesnių duomenų apie ES biudžeto apsaugą patikslinimai atlikti tik siekiant pateikti pagrįstą susijusio, tačiau visgi skirtingo dalyko, t. y. būsimų sistemų taisomojo pajėgumo, kaip reikalaujama EP rezoliucijoje, įvertį.

⁽⁵⁴⁾ Šių patikslinimų poveikis buvo reikšmingas, pavyzdžiui, DG REGIO atveju panaikinus „*ex ante*“ pataisymus, įvertintas pajėgumas ištaisyti klaidas buvo sumažintas 153 milijonais eurų iki 1,2 milijardo eurų sumos.

⁽⁵⁵⁾ Aštuonių generalinių direktoratų, pateikusių vieną bendrą rizikos sumos įvertį, atveju įvertintas pajėgumas ištaisyti klaidas buvo didesnis už įvertį. Tų generalinių direktoratų, kurie pranešė apie viršutinio ir apatinio lygio įverčius, keturiais atvejais įvertintas būsimų pataisymų lygis viršijo apatinio lygio įvertį, o vienu atveju viršijo viršutinio lygio įvertį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kitos apibendrinamojoje ataskaitoje nagrinėtos problemos

1.57. Svarbi paskutinės esminės 2012 m. spalio mėn. priimto Finansinio reglamento peržiūros naujovė buvo reikalavimo Komisijai nustatymas, kad ši įvertintų tas sritis, kuriose nuolat nustatomi dideli klaidų lygiai. Nors pagal vidaus instrukcijas⁽⁵⁶⁾ tai turėtų būti daroma praėjus trejiems metams, Komisija apibendrinamojoje ataskaitoje pranešė, kad ji neketina vykdyti tokių peržiūrų, kol nesugebės nustatyti 2014–2020 m. programavimo laikotarpio naujųjų valdymo ir kontrolės sistemų poveikio klaidų lygiui⁽⁵⁷⁾.

Įtariamo sukčiavimo atvejus mes perduodame OLAF

1.58. Savo audito metu nustatytus įtariamo sukčiavimo atvejus mes perduodame Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) išnagrinėti ir prireikus pradėti tyrimą. Mes negalime komentuoti atskirų atvejų arba dėl jų pateiktų OLAF atsakymų. Tačiau 2014 m. vykdyto audito metu:

- įvertinome maždaug 1 200 operacijų teisėtumą ir tvarkingumą;
- nustatėme [22] įtariamo sukčiavimo atvejus (2013 m.: 14), kuriuos perdavėme OLAF⁽⁵⁸⁾;
- dažniausi įtariamo sukčiavimo atvejai buvo susiję su tinkamumo finansuoti kriterijų neatitinkančių išlaidų deklaravimu, interesų konfliktais ir kitais viešųjų pirkimų pažeidimais bei dirbtiniu sąlygų siekiant gauti subsidiją sukūrimu.

1.58.

Komisija pabrėžia, kad dirbtinį sąlygų sukūrimą sunku įrodyti remiantis galiojančia teisine sistema, kaip išaiškino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

Taip pat žr. atsakymus ir pastabas 7.4 langelyje.

⁽⁵⁶⁾ Galiojančių 2014 m. metinių veiklos ataskaitų instrukcijų 33 p.
⁽⁵⁷⁾ Žr. apibendrinamosios ataskaitos 3.1 skirsnio 16 ir 17 puslapius.
⁽⁵⁸⁾ 2014 kalendoriniais metais OLAF perdavėme 16 atvejų (susijusių su 2013 m. ir 2014 m. audito metais) (2013 m. jų buvo 14). Kai kurie tokie atvejai paaiškėja atlikus darbą, nesusijusį su patikinimo pareiškimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS

1.59. Pagrindinė šio skyriaus funkcija – paremti patikinimo pareiškime pateiktas audito nuomones.

Audito rezultatai

1.60. Mūsų audito rezultatai iš esmės atitinka praėjusių metų rezultatus.

1.61. Mūsų rezultatai, kaip parodyta **1.6 diagramoje**, rodo glaudų ryšį tarp išlaidų tipų ir klaidų lygių. Šia analize siekiama patenkinti suinteresuotųjų šalių prašymus suteikti daugiau informacijos apie skirtingus rizikos profilius ir padėti Komisijai imtis veiksmų norint išspręsti sričių, kuriose nuolat nustatomi dideli klaidų lygiai, problemą.

Klaidos ir pataisymai

1.62. Finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje užregistruotos taisomosios priemonės apima kai kurias svarbias netvarkingų išlaidų neįtraukimo ir paskatų pagerinti kontrolės sistemas priemones. Kai tik įmanoma, atlikdami atskirų operacijų vertinimą atsižvelgėme į atitinkamus taisomuosius veiksmus: tai padėjo sumažinti 2014 m. mūsų įvertintą klaidų lygį.

Metinės veiklos ataskaitos ir apibendrinamoji ataskaita

1.63. Apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija pripažino, kad bendros išlaidos yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

1.64. Komisija ėmėsi priemonių, siekdama pradėti gerinti savo atliekamą taisomųjų veiksmų poveikio analizę. Tokiu būdu ji sumažino, tačiau nepanaikino rizikos, kad taisomųjų veiksmų poveikis bus nepagrįstai padidintas arba nelabai svarbus. Komisija gali dar labiau pagerinti savo atliekamą taisomųjų veiksmų poveikio vertinimą.

1.64. 2014 m. apibendrinamojoje ataskaitoje Komisija nurodo, kad ji toliau vykdys taisomąsias patikras ir teiks tiksliausias ištaisymo sumų įverčius, grindžiamus ankstesne veikla per laikotarpį, kuris būtų pakankamai ilgas, kad sušvelnintų cikliško padarinius. Taip ketinama patenkinti per biudžeto įvykdymo patvirtinimą iškeltą reikalavimą „paaiškinti numatomą taisomųjų mechanizmų poveikį“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.65. Rizikos sumų ir pajėgumo ištaisyti klaidas pateikimo nuoseklumo užtikrinimas yra labai svarbus uždavinys. Komisijoje ir valstybėse narėse yra labai daug įvairių informacijos apie rizikos sumas ir pajėgumą taisyti klaidas teikimo sistemų. Užtikrinti šių sistemų taikymo nuoseklumą yra nelengva. Komisijai paskelbus naujas gaires (žr. 1.50 dalį) buvo iš dalies pagerintas tikėtino klaidų lygio įverčio pateikimas, tačiau tai nepanaikino rizikos, kad klaidų įverčiai nepagrįstai bus reikšmingai sumažinti arba (šiek tiek mažesniu mastu) pajėgumas taisyti klaidas bus nepagrįstai padidintas. Kelių generalinių direktoratų atlikti patikslinimai (žr. apibendrinamosios ataskaitos p. 12) turėtų sudaryti Komisijai pagrindą dar labiau pagerinti informacines sistemas.

1.66. Komisija dar neatliko sričių, kuriose nuolat nustatomi dideli klaidų lygiai, analizės. Mes manome, jog yra svarbu, kad tokia analizė būtų atlikta iki DFP 2014–2020 m. laikotarpio vidurio peržiūros arba jai prasidėjus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.65. Valstybėse narėse esama problemų dėl tikslumo. Todėl Komisija ėmėsi veiksmų tikslumui gerinti ir prirėkus patikslino duomenis taikydama pagrįstus riziką ribojančius kriterijus. Atlikus patikslinimus įverčių kokybė pagerėjo.

Be to, patikslinimai atliekami ir vadovaujantis Komisijos kokybės patikrinimų rezultatais. Kaip nurodyta apibendrinamojoje ataskaitoje, Komisija manė, kad tai geriausias turimas būsimo taisomojo pajėgumo rodiklis.

(Žr. atsakymą į 1.53 dalies pastabas.)

1.66. Komisija toliau tikrins sritis, kuriose nuolat nustatomas aukštas klaidų lygis, kai tik bus prieinama pakankamai duomenų apie naujas programas.

1.1 PRIEDAS

AUDITO METODAS IR METODIKA

1. Mūsų audito metodas yra nustatytas Finansinio ir atitikties audito vadove, su kuriuo galima susipažinti mūsų interneto svetainėje. Planuodami savo darbą mes naudojames patikinimo modeliu. Planavimo etape mes nagrinėjame atsirandančių klaidų riziką (būdingą riziką) ir riziką, kad klaidos nebus užkardytos arba nebus aptiktos ir ištaisytos (kontrolės riziką).

1 Dalis. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

2. Konsoliduotas finansines ataskaitas sudaro:

A. konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos; ir

B. suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos.

Konsoliduotos finansinės ataskaitos turėtų visais reikšmingais aspektais tinkamai atspindėti:

- Europos Sąjungos finansinę būklę metų pabaigoje;
- jos operacijų ir pinigų srautų rezultatus; ir
- pasibaigusių finansinių metų grynojo turto pokyčius.

Mūsų auditas apima:

- a) apskaitos kontrolės aplinkos vertinimą;
- b) pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimo patikras;
- c) svarbiausių apskaitos duomenų analitinės (nuoseklumo ir pagrįstumo) patikras;
- d) sąskaitų ir/arba likučių analizes ir sutikrinimus;
- e) reprezentatyviomis imtimis pagrįstus įsipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindinius testus;
- f) kiek tai įmanoma ir laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų, kitų auditorių darbo panaudojimą. Tai ypač aktualu audituojant Komisijos valdomas skolinimosi ir skolinimo veiklas, kurioms buvo išduoti išorės audito sertifikatai.

2 Dalis. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

3. Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo auditas apima tiesioginių operacijų testavimą (žr. **1.1 lentelę**). Mes įsitikiname, ar jos atitinka taikomas taisykles ir reglamentus.

Kaip mes testuojame operacijas

4. Per kiekvieną specialųjį vertinimą (4–9 skyriai) mes atliekame tiesioginius operacijų testus remdamiesi reprezentatyviaja operacijų imtimi. Atliekant mūsų testus įvertinama, koku mastu tai populiacijai priklausančios operacijos yra netvarkingos.

5. Testuojant operacijas yra patikrinama kiekviena atrinkta operacija. Mes nustatome, ar pateiktas prašymas arba atliktas mokėjimas atitiko biudžete patvirtintus ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytus tikslus. Mes nagrinėjame, kaip apskaičiuojama prašymo ar mokėjimo suma (didesnės apimties paraiškų atveju remiamasi reprezentatyvia elementu, kuria subsidija yra pagrįsta, atranka). Tai atliekant, operacija atsekama nuo biudžeto sąskaitų iki galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus ar paramos vystymuisi projekto teikėjo). Mes kiekvienu lygmeniu testuojame atitiktį. Klaida nustatoma, kai operacija (bet koku lygmeniu):

- yra neteisingai apskaičiuota; arba
- neatitinka teisės aktų ar sutarčių nuostatų.

6. Pajamų srityje mes pridėtinės vertės mokesčiu ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstą nuosavų išteklių nagrinėjimą pradėdame nuo atitinkamų makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šie ištekliai yra skaičiuojami. Mes nagrinėjame Komisijos sistemas, skirtas šiuos duomenis apdoroti, prieš tai, kai buvo gauti ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukti valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes nagrinėjame muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame muito mokesčių srautą prieš tai, kai sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

7. Išlaidų srityje mes nagrinėjame mokėjimus tuomet, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos („sumokėtos išlaidos“). Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą). Mes nenagrinėjame avansų jų išmokėjimo momentu. Mes nagrinėjame išankstinius mokėjimus, kai:

— galutinis ES lėšų gavėjas (pavyzdžiui, ūkininkas, mokslinių tyrimų institutas, darbus ar paslaugas viešosioms įstaigoms teikianti įmonė) pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą; ir

— Komisija (ar kita ES lėšas administruojanti institucija ar įstaiga) pritaria tam galutiniam lėšų panaudojimui ir išankstinį mokėjimą patvirtina.

8. Mūsų audito imtis sudaroma taip, kad būtų galima įvertinti klaidų lygį visoje audituojamoje populiacijoje. Mes tikriname didesnės apimties paraiškas ar mokėjimus iš atskirų operacijų atrinkdami audituotinus elementus (pavyzdžiui, projekto sąskaitas faktūras, ūkininko paraiškoje nurodytus žemės sklypus, žr. 5 dalį) naudojant piniginio vieneto atranką (PVA). Taigi tuo atveju, jei tikrinami elementai yra projekto ar ūkininko paraiškos dalis, praneštas su šiais elementais susijęs klaidų lygis nėra su audituojamu projektu ar ūkininko paraiška susijęs klaidų lygis, tačiau jis prisideda prie bendro ES išlaidų įvertinimo.

9. Mes operacijas kiekvienoje valstybėje narėje, naudos gavėjų valstybėje ir/arba regione tikriname ne kasmet. Metinėje ataskaitoje pateikti pavyzdžiai yra skirti tik susipažinti, juose parodytos būdingiausios aptinkamos klaidos. Tai, kad pavyzdžiuose minimos kai kurios valstybės narės, naudos gavėjų valstybės ir/arba regionai, nereiškia, kad pateikti pavyzdžiai negalėtų būti aptikti kitur. Šioje ataskaitoje pateikti susipažinti pavyzdžiai nesudaro pagrindo išvadoms dėl atitinkamų valstybių narių, naudos gavėjų valstybių ir/arba regionų.

10. Savo metodu nesiekiamo rinkti duomenų apie klaidų dažnį populiacijoje. Todėl pateikti duomenys apie klaidų dažnį nėra klaidų dažnio ES finansuojamose operacijose ar atskirose valstybėse narėse rodiklis. Naudojant mūsų imties sudarymo metodą skirtingoms operacijoms taikomas skirtingas lyginamasis svoris. Mūsų sudaromos imtys atspindi susijusių išlaidų vertę ir audito darbo intensyvumą. Šis lyginamasis svoris dažnių lentelėje nenurodytas, todėl joje tiek pat svorio skiriama kaimo plėtrai ir tiesioginei paramai Gamtos išteklių srityje bei Socialinio fondo išlaidoms ir regioninėms ir sanglaudos išmokoms „Sanglaudos“ skyriuje. Santykinis klaidų dažnis skirtingose valstybėse narėse sudarytose imtyse negali būti santykinio klaidų lygio skirtingose valstybėse narėse rodiklis.

Kaip mes vertiname ir pateikiame operacijų testavimo rezultatus

11. Klaidų operacijose atsiranda dėl įvairių priežasčių. Jos būna įvairių formų, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, kokia konkreči taisyklė ar sutartinis įsipareigojimas buvo pažeisti. Pavienės operacijos gali būti visos ar iš dalies paveiktos klaidų. Klaidos, nustatytos ir ištaisytos prieš mūsų patikras ir nepriklausomai nuo jų, neįtraukiamos skaičiuojant ir nustatant klaidų dažnį. Jos įrodo, kad kontrolės sistemos yra veiksmingos. Mes nustatome, ar pavienės klaidos yra kiekybiškai įvertinamos ar neįvertinamos. Mes atsižvelgiame į tai, koku mastu įmanoma įvertinti klaidų paveiktą dalį audituojamoje sumoje.

12. Daug klaidų padaroma taikant viešųjų pirkimų teisės aktus. Kad būtų užtikrintas pagrindinis ES teisės aktuose ir reglamentuose numatytas konkurencijos principas, reikšmingos procedūros turi būti viešai skelbiamos. Pasiūlymai turi būti vertinami pagal nustatytus kriterijus. Sutartys neturi būti dirbtinai suskaidomos, kad nebūtų pažeistos nustatytos ribos ⁽¹⁾.

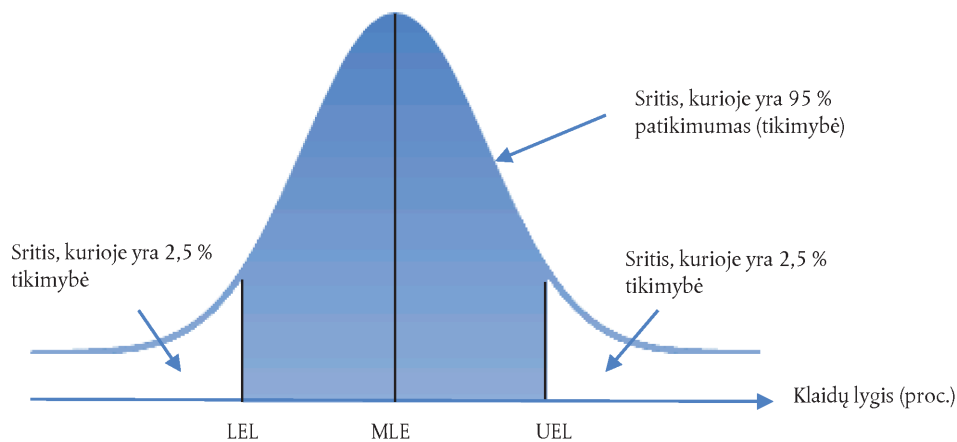
⁽¹⁾ Taip pat žr. 6.30–6.35 dalis ir Specialiąją ataskaitą Nr. 10/2015 „Veiksmai, skirti spręsti viešųjų pirkimų problemas ES Sanglaudos išlaidų srityje, turėtų būti aktyvesni“.

13. Mūsų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio vertinimo kriterijai apibūdinti dokumente „Neatitiktis viešųjų pirkimų taisykloms: pažeidimų tipai ir kiekybinio vertinimo pagrindas“⁽²⁾.

14. Priimant sprendimą dėl to, kokių priemonių reikėtų imtis netinkamo viešųjų pirkimų taisyklių taikymo atveju, mūsų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių atliekamo kiekybinio vertinimo.

Įvertintas klaidų lygis (labiausiai tikėtinas klaidų lygis)

15. Klaidų lygį įvertiname taikydami labiausiai tikėtiną klaidų lygį (LTKL). Mes nustatome kiekvienos DFP išlaidų kategorijos ir visų biudžeto išlaidų labiausiai tikėtiną klaidų lygį. Skaičiuojant atsižvelgiama tik į kiekybiškai įvertinamas klaidas. LTKL procentinė dalis yra tikėtino klaidų lygio populiacijoje statistinis įvertis. Klaidų pavyzdžiai – taikytinų teisės aktų, taisyklių, sutarčių ir dotacijų skyrimo sąlygų kiekybiškai įvertinami pažeidimai. Mes taip pat įvertiname apatinę klaidų ribą (AKR) ir viršutinę klaidų ribą (VKR) (žr. tolesnį pavyzdį).

16. Po kreive esančios tamsesnės srities ploto procentinė dalis parodo tikimybę, kad populiacijos klaidų lygis yra tarp AKR ir VKR.

17. Savo darbą planuojame vadovaudamiesi 2 % reikšmingumo riba. Rengdami savo nuomonę reikšmingumo lygiu naudojames kaip gairėmis. Formuluodami savo nuomonę taip pat atsižvelgiame į klaidų pobūdį, mastą ir kontekstą.

Kaip mes vertiname sistemas ir pranešame rezultatus

18. Komisija, kitos ES institucijos ir įstaigos, valstybių narių institucijos, šalys paramos gavėjos ir/arba regionai nustato sistemas. Jie naudoja šias sistemas, kad galėtų valdyti biudžetui, įskaitant operacijų tvarkingumą, gresiančią riziką. Sistemų nagrinėjimas yra ypač naudingas rengiant rekomendacijas dėl tobulinimo.

19. Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, įskaitant pajamas, naudojama daug atskirų sistemų. Mes kiekvienais metais atrenkame sistemų imtį. Mes teikiame rezultatus kartu su rekomendacijomis dėl patobulinimų.

Kaip mes pagrindžiame savo patikinimo pareiškimė teikiamas nuomones

20. Visas mūsų darbas, kaip nurodyta šios ataskaitos 4–9 skyriuose, sudaro mūsų nuomonės dėl Europos Sąjungos konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo pagrindą. Mūsų nuomonė teikiama patikinimo pareiškimė. Formuluodami savo nuomonę mes apsvairstome, ar klaidos yra paplitusios. Mūsų darbas leidžia mums suformuluoti pagrįstą nuomonę, ar klaidos populiacijoje viršija reikšmingumo ribas, ar jų neviršija. Mūsų 2014 m. geriausias bendrų išlaidų klaidų lygio įvertis yra 4,4 %. Mes daugiau kaip 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis audituojamoje populiacijoje yra reikšmingas. Įvairiose DFP išlaidų kategorijoje nustatyti klaidų lygiai skiriasi, kaip aprašyta 4–9 skyriuose. Mes įvertinome, kad klaidos yra paplitusios ir apima daugumą išlaidų sričių.

⁽²⁾ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf.

Įtariamo sukčiavimo atvejai

21. Jei galime pagrįstai įtarti sukčiavimą, mes apie tai pranešame Sąjungos kovos su sukčiavimu tarnybai OLAF. OLAF atsako už bet kokių susijusių tyrimų atlikimą. Mes per metus OLAF pranešame apie kelis tokius atvejus.

3 Dalis. Ryšys tarp audito nuomonių dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo

22. Mes paskelbėme:

- a) audito nuomonę dėl pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų; ir
- b) audito nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir mokėjimų tvarkingumo.

23. Mūsų darbas atliekamas ir nuomonės rengiamos vadovaujantis IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

24. Šiuose standartuose taip pat numatyta tokia situacija, kai auditoriai pateikia audito nuomonės dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo, pareikšdami, kad pakeista nuomonė dėl operacijų tvarkingumo savaime nereiškia, kad turi būti keičiama nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo. Finansinėse ataskaitose, dėl kurių mes teikiame nuomonę, ir ypač 6 aiškinamojoje pastaboje pripažinta, kad yra reikšminga problema, susijusi su ES biudžeto išlaidas reglamentuojančių taisyklių pažeidimais. Todėl nusprendėme, jog vien tai, kad yra nustatytas reikšmingas tvarkingumą paveikiantis klaidų lygis, savaime nėra priežastis keisti atskirą savo nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

1.2. PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNIŲ METŲ PASTABAS DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ PATIKIMUMO

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę	Komisijos atsakymas
<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p>Nuo 2007 finansinių metų mes nustatome išankstinio finansavimo, mokėtinų sumų ir susijusio finansinių metų atskyrimo apskaitos klaidų, kurių bendras finansinis poveikis yra nereikšmingas, tačiau dažnis didelis. Tai patvirtina, kad reikia toliau gerinti padėtį kai kurių generalinių direktoratų lygmeniu.</p> <p>Kalbant apie iš anksto finansuotas sumas, mes nustatėme, kad keli generaliniai direktoratai finansinėse ataskaitose toliau registruodavo įverčius nepaisant to, kad turėjo tinkamą pagrindą atitinkamiems išankstinio finansavimo mokėjimams patvirtinti. Mes taip pat nustatėme, kad keliuose generaliniuose direktoratuose atskyrimo procedūros turėtų būti pagerintos, suderintos ir automatizuotos.</p>	<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p>Komisija ir toliau dirbo gerindama savo apskaitos duomenų tikslumą. Išnagrinėję reprezentatyvias išankstinio finansavimo ir sąskaitų faktūrų/išlaidų deklaracijų imtis mes vėl nustatėme apskaitos klaidų, kurių bendras finansinis poveikis yra nereikšmingas, tačiau dažnis didelis.</p> <p>Keletas generalinių direktoratų dar nepasiekė, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtinamas laiku ir neįdiegė pakankamai tvarkingų procedūrų, leidžiančių apskaičiuoti, kokia dalis išankstinio finansavimo buvo panaudota ir kiek skiriasi trumpalaikio ir ilgalaikio išankstinio finansavimo sumos.</p>	<p>1. Išankstinis finansavimas, mokėtinos sumos ir finansinių metų atskyrimo procedūros</p> <p><i>Komisija pripažįsta, kad visada galima atlikti daugiau patobulinimų, tačiau ji pabrėžia, kad per pastaruosius aštuonerius metus išankstinis finansavimas ir sąskaitos buvo apskaitomi teisingai.</i></p>
<p>Komisija finansų inžinerijos priemonės pirmą kartą įtraukė į 2010 m. finansines ataskaitas, o avansus pagal kitas pagalbos schemas pirmą kartą – į 2011 m. finansines ataskaitas. Nesumokėti likučiai abiem atvejais vertinami darant prielaidą, kad lėšos tolygiai naudojamos visu veiklos laikotarpiu. Komisija turėtų nuolat persvarstyti šią prielaidą.</p>	<p>Nesumokėti likučiai ir toliau vertinami darant prielaidą, kad lėšos tolygiai naudojamos visu veiklos laikotarpiu, prireikus atsižvelgiant į valstybių narių pateiktą informaciją apie finansines priemones, taikomas pagal pasidalijamąjį valdymą (FISM). FIM (anksčiau – finansų inžinerijos priemonių) atveju, remiantis nauju susijusių laikotarpio užbaigimo gairių aiškinimu, veiklos laikotarpis yra grindžiamas tikėtiniu jo pratęsimu nuo 2015 m. gruodžio 31 d. iki 2017 m. ko-vo 31 d. Tai, kad nepakanka informacijos apie avansų panaudojimą pagal pasidalijamąjį valdymą taikomas finansinių priemonės ir pagalbos schemas, gali paveikti jų vertinimą metų pabaigoje ir pareikalaus didelių pataisymų užbaigiant 2007–2013 m. programavimo laikotarpį. Svarbu, kad atitinkami GD tikrintų kaip naudojamos šios lėšos.</p>	

Ankstesniais metais pareikštos pastabos	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė	Komisijos atsakymas
<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas („ES biudžeto apsauga“)</p> <p>Apskaitos pareigūnas pagerino informacijos apie lėšų susigrąžinimus ir finansinius pataisymus teikimą finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje. Ši pastaba dabar yra dalykiškesnė ir glaustesnė, bet joje taip pat teikiama informacija, kuri nėra paimta iš apskaitos sistemos. Šią informaciją galima geriau pateikti ataskaitoje dėl ES biudžeto apsaugos pagal Finansinio reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 150 straipsnio 4 dalį, kuri teikiama biudžeto valdymo institucijoms kiekvienų metų rugsėjo mėn.</p> <p>Nei 6 aiškinamojoje pastaboje, nei pirmiau minėtoje ataskaitoje dėl ES biudžeto apsaugos nėra apibendrintas skirtingas įvairių taisyminių mechanizmų poveikis.</p>	<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas („ES biudžeto apsauga“)</p> <p>Komisija padarė pažangą teikdama 6 aiškinamąją pastabą.</p> <p>Sanglaudos srityje 6 aiškinamoji pastaba dabar atskleidžia, kiek padaryta finansinių pataisymų prieš užregistruojant išlaidas („prie išstakų“) įgyvendinimo ir užbaigimo etapais.</p> <p>Dabar šioje aiškinamojoje pastaboje aprašomas, nors ne visuomet kiekybiškai išreiškiamas, taisyminių veiksmų poveikis ES biudžetui. Mes nustatėme, kad 6 aiškinamojoje pastaboje vis dar nėra skiriami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — patikslinimai projektų lygmeniu arba pataisymai programų lygmeniu; ir — gryniesi finansiniai pataisymai ir susitarimai, leidžiantys pakeisti netvarkingas išlaidas. <p>Komisija, siekdama užtikrinti pateiktų skaičių tikslumą, turėtų įdiegti procedūras, leidžiančias patvirtinti valstybėms narėms taisyminių priemonių taikymo laiką, jų kilmę ir dydį.</p> <p>Komisija ketina atsižvelgti į Europos Teisingumo Teismo 2015 m. birželio mėn. sprendimus, kurie panaikina sprendimus dėl finansinių pataisymų, sudarančius 457 milijonus eurų, 2015 m. finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje.</p> <p>Taikomos procedūros vis dar neveiksmingos.</p>	<p>2. Informacijos apie susigrąžinimus ir finansinius pataisymus atskleidimas („ES biudžeto apsauga“)</p> <p>Tiek, kiek įmanoma ir atsižvelgiant į sąnaudų ir naudos aspektą, Audito Rūmų nurodyta išskaidyta informacija šiuo metu įtraukiama į metinį Komunikatą dėl ES biudžeto apsaugos.</p> <p>Audito Rūmų minėtos teisimo bylos susijusios su 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu ir 2008–2010 m. priimtais sprendimais. Priimtieji sprendimai atspindi procedūrinius klausimus, susijusius su Reglamentu 1083/2006. Komisija nagrinėja poveikį.</p> <p>Kaip pripažįsta Audito Rūmai, Komisija analizuoja naujų procedūrų įdiegimo galimybę, tačiau šis darbas turi būti atliekamas atsižvelgiant į galiojančios reguliavimo sistemos apribojimus ir atitinkamai prieinamą informaciją.</p> <p>Komisija kartu su valstybėmis narėmis išnagrinės būdus, kaip galima toliau tobulinti naudojamus informacines sistemas taip, kaip siūlo Audito Rūmai.</p>

1.3 PRIEDAS

IŠTRAUKOS IŠ 2014 M. KONSOLIDUOTŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ⁽¹⁾

1 lentelė. Balansas (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2014 12 31	2013 12 31
Ilgalaikis turtas		
Nematerialusis turtas	282	237
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai	7 937	6 104
Nuosavybės metodu apskaitomos investicijos	409	349
Finansinis turtas	56 438	59 844
Išankstinis finansavimas	18 358	38 072
Su prekybinėmis operacijomis susijusios gautinos sumos ir su neprekybinėmis operacijomis susijusios susigrąžintinos sumos	1 198	498
	84 623	105 104
Trumpalaikis turtas		
Finansinis turtas	11 811	5 571
Išankstinis finansavimas	34 237	21 367
Su prekybinėmis operacijomis susijusios gautinos sumos ir su neprekybinėmis operacijomis susijusios susigrąžintinos sumos	14 380	13 182
Atsargos	128	128
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	17 545	9 510
	78 101	49 758
Visas turtas	162 724	154 862
Ilgalaikiai įsipareigojimai		
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	(58 616)	(46 818)
Atidėjiniai	(1 537)	(1 323)
Finansiniai įsipareigojimai	(51 851)	(56 369)
	(112 005)	(104 510)
Trumpalaikiai įsipareigojimai		
Atidėjiniai	(745)	(545)
Finansiniai įsipareigojimai	(8 828)	(3 163)
Mokėtinos sumos	(43 180)	(36 213)
Sukauptos sąnaudos ir būsimųjų laikotarpių pajamos	(55 973)	(56 282)
	(108 726)	(96 204)
Iš viso įsipareigojimų	(220 730)	(200 714)
Grynasis turtas	(58 006)	(45 852)
Rezervai	4 435	4 073
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos	(62 441)	(49 925)
Grynasis turtas	(58 006)	(45 852)

(*) Balansas pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

⁽¹⁾ Skaitytajui rekomenduojama peržiūrėti visą 2014 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų tekstą, įskaitant konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas su aiškinamaisiais raštais ir suvestines biudžeto vykdymo ataskaitas su aiškinamaisiais raštais.

2 lentelė. Pelno ir nuostolio ataskaita (*)

	(milijonais eurų)	
	2014	2013 m. (nauja klasifikacija)
Pajamos		
Įplaukos iš neprekybinių operacijų		
BNP ištekliai	104 688	110 194
Tradiciniai nuosavi ištekliai	17 137	15 467
PVM ištekliai	17 462	14 019
Baudos	2 297	2 757
Išlaidų susigrąžinimas	3 418	1 777
Kita	5 623	4 045
Iš viso	150 625	148 259
Įplaukos iš prekybinių operacijų		
Finansinės įplaukos	2 298	1 991
Kita	1 066	1 443
Iš viso	3 364	3 434
	153 989	151 693
Išlaidos (**)		
Vykdo valstybės narės		
Europos žemės ūkio garantijų fondas	(44 465)	(45 067)
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės	(14 046)	(13 585)
Europos regioninės plėtros fondas/sanglaudos fondas	(43 345)	(47 767)
Europos socialinis fondas	(12 651)	(12 126)
Kita	(2 307)	(1 525)
Vykdo Komisija ir vykdomosios įstaigos	(15 311)	(12 519)
Vykdo kitos ES agentūros ir įstaigos	(1 025)	(656)
Vykdo trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos	(2 770)	(2 465)
Vykdo kiti subjektai	(1 799)	(1 694)
Personalo ir pensijų išlaidos	(9 662)	(9 058)
Išmokų darbuotojams aktuarinių prielaidų pokyčiai	(9 170)	(2 033)
Finansinės sąnaudos	(2 926)	(2 383)
Bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms tenkanti grynojo deficito dalis	(640)	(608)
Kitos išlaidos	(5 152)	(4 572)
	(165 269)	(156 058)
Metų ekonominis rezultatas	(11 280)	(4 365)

(*) Pelno ir nuostolio ataskaita pateikta taip pat, kaip [negalutinėse] konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

(**) Įgyvendina valstybės narės: pasidalijamasis valdymas, įgyvendina Komisija ir vykdomosios įstaigos: tiesioginis valdymas, įgyvendina kitos ES agentūros ir įstaigos, trečiosios šalys, tarptautinės organizacijos ir kiti subjektai: netiesioginis valdymas.

3 lentelė. Pinigų srautų ataskaita (*)

	(milijonais eurų)	
	2014	2013
Metų ekonominis rezultatas	(11 280)	(4 365)
Pagrindinė veikla		
Amortizacija	61	48
Nusidėvėjimas	408	401
Paskolų (padidėjimas)/sumažėjimas	(1 298)	20
Išankstinio finansavimo (padidėjimas)/sumažėjimas	6 844	(1 695)
Su prekybinėmis operacijomis susijusių gautinų sumų ir su neprekybinėmis operacijomis susijusių susigrąžintinų sumų (padidėjimas)/sumažėjimas	(1 898)	923
Atsargų (padidėjimas)/sumažėjimas	—	10
Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams išpareigojimų padidėjimas/(sumažėjimas)	11 798	4 315
Atidėjinių padidėjimas/(sumažėjimas)	414	(196)
Finansinių išpareigojimų padidėjimas/(sumažėjimas)	1 146	(330)
Mokėtinų sumų padidėjimas/(sumažėjimas)	6 967	14 655
Sukauptų sąnaudų ir būsimųjų laikotarpių pajamų padidėjimas/(sumažėjimas)	(309)	(12 154)
Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės įplaukos	(1 005)	(1 023)
Kiti nepiniginiai pokyčiai	130	(50)
Investicinė veikla		
Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų vertės (padidėjimas)/sumažėjimas	(2 347)	(624)
Nuosavybės metodu apskaičiuotų investicijų (padidėjimas)/sumažėjimas	(60)	43
Parduoti laikomo finansinio turto (padidėjimas)/sumažėjimas	(1 536)	(1 142)
Grynieji pinigų srautai	8 035	(1 164)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynas padidėjimas/(sumažėjimas)	8 035	(1 164)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	9 510	10 674
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	17 545	9 510

(*) Pinigų srautų ataskaita pateikta taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

4 lentelė. Grynojo turto pokyčių ataskaita (*)

(milijonais eurų)

	Rezervai (A)		Iš valstybių narių pareikalautinos sumos (B)		Grynasis turtas = (A) + (B)
	Tikrosios vertės rezervas	Kiti rezervai	Sukauptas perteklius (deficitas)	Metų ekonominis rezultatas	
Likutis 2012 m. gruodžio 31 d.	150	3 911	(39 148)	(5 329)	(40 416)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	46	(46)	—	—
Tikrosios vertės pokyčiai	(51)	—	—	—	(51)
Kita	—	12	(9)	—	3
2012 m. ekonominio rezultato paskirstymas	—	5	(5 334)	5 329	—
2012 m. biudžeto rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 023)	—	(1 023)
Metų ekonominis rezultatas	—	—	—	(4 365)	(4 365)
Likutis 2013 m. gruodžio 31 d.	99	3 974	(45 560)	(4 365)	(45 852)
Garantijų fondo rezervo pokytis	—	247	(247)	—	—
Tikrosios vertės pokyčiai	139	—	—	—	139
Kita	—	(24)	16	—	(8)
2013 m. ekonominio rezultato paskirstymas	—	(0)	(4 365)	4 365	—
2013 m. biudžeto rezultatas, pervestas valstybėms narėms	—	—	(1 005)	—	(1 005)
Metų ekonominis rezultatas	—	—	—	(11 280)	(11 280)
Likutis 2014 m. gruodžio 31 d.	238	4 197	(51 161)	(11 280)	(58 006)

(*) Grynojo turto pokyčių ataskaita pateikta taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

5 lentelė. ES biudžeto rezultatas (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2014	2013
Finansinių metų įplaukos	143 940	149 504
Mokėjimai pagal einamųjų metų biudžeto asignavimus	(141 193)	(147 567)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į N+1 metus	(1 787)	(1 329)
Atšaukti nepanaudoti mokėjimų asignavimai, perkelti iš N-1 metų	25	34
Asignuotųjų pajamų raida	336	403
Valiutų keitimo kursų pokyčiai per metus	110	(42)
Biudžeto rezultatas (**)	1 432	1 002

(*) ES biudžeto rezultatas pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

(**) Iš kurio ELPA rezultatas yra (3) milijonai eurų 2014 m. ir (4) milijonai eurų 2013 m.

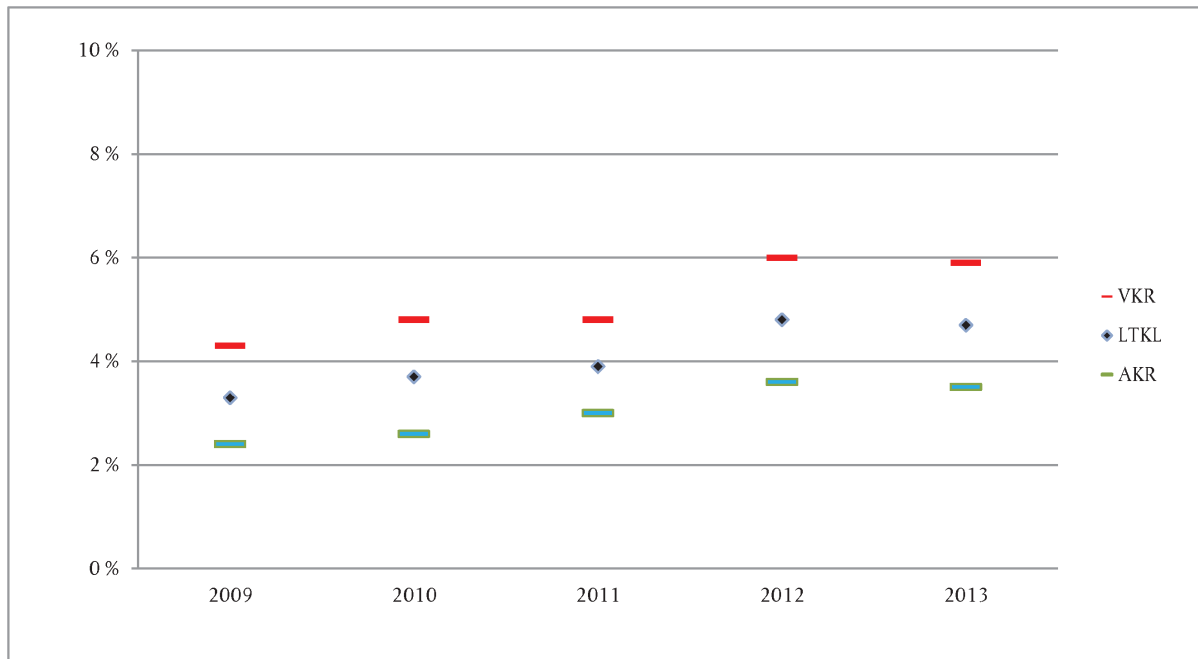
6 lentelė. Ekonominės veiklos rezultato suderinimas su biudžeto rezultatu (*)

	<i>(milijonais eurų)</i>	
	2014	2013
Metų ekonominis rezultatas	(11 280)	(4 365)
Pajamos		
Teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos	(6 573)	(2 071)
Teisės į ankstesniaisiais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais	4 809	3 357
Sukauptos įplaukos (grynosios)	(4 877)	(134)
Išlaidos		
Sukauptos išlaidos (grynosios)	9 223	3 216
Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais	(821)	(1 123)
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	457	(902)
Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus	(1 979)	(1 528)
Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai	1 858	1 538
Atidėjinių pokyčiai	12 164	4 136
Kita	(1 719)	(1 027)
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir EAPB	170	(93)
Metiniai biudžeto rezultatai	1 432	1 002

(*) Ekonominės veiklos rezultato suderinimas su biudžeto rezultatu pateiktas taip pat, kaip konsoliduotose Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose.

1.4 PRIEDAS

ĮVERTINTAS KLAIĐŲ LYGIS (LABIAUSIAI TIKĖTINAS KLAIĐŲ LYGIS, LTKL). NEPATIKSLINTI 2009–2013 M. ISTORINIAI DUOMENYS

Į šią diagramą įtraukti nepatiksinti istoriniai 2009–2013 m. metinių ataskaitų 1.1 diagramose ir 1.2 lentelėse paskelbti klaidų lygiai (žr. 1.14 dalį).

I.5 PRIEDAS

2014 M. AUDITO IMTYJE NUSTATYTŲ KLAIDŲ DAŽNIS

2014 m. audito imtyje nustatytų klaidų dažnis pagal generalinį direktoratą ir instituciją (tik išlaidos)

Europos Komisijos generalinis direktoratas (GD) / Kitos institucijos ir įstaigos (visi valdymo būdai)	Visas patikrintų operacijų skaičius	Vienos ar daugiau klaidų paveltų operacijų skaičius	Operacijų skaičius, kurias paveltė:				
			Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos	Kiekybiškai įvertinamos klaidos < 20 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 20 %-80 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 80 %-100 %	
Europos Komisija:							
AGRI	345	172	46	126	107	13	6
EMPL	178	62	32	30	18	7	5
REGIO	161	75	50	25	10	10	5
DEVCO	102	31	12	19	14	4	1
RTD	54	37	12	25	18	6	1
PMO	58	7	3	4	4	0	0
ECHO	37	6	0	6	6	0	0
NEAR	23	4	2	2	2	0	0
CNECT	20	9	2	7	6	1	0
EAC	20	5	0	5	4	1	0
ERCEA	14	10	7	3	3	0	0
EACEA	12	5	1	4	4	0	0
MARE	12	4	2	2	1	1	0

Europos Komisijos generalinis direktoratas (GD) / Kitos institucijos ir įstaigos (visi valdymo būdai)	Visas patikrintų operacijų skaičius	Vienos ar daugiau klaidų paveiktų operacijų skaičius	Operacijų skaičius, kurias paveikė:				
			Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos	Kiekybiškai įvertinamos klaidos < 20 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 20 %–30 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 30 %–100 %	
HOME	11	5	0	5	4	1	0
JTC	11	2	1	1	0	0	1
REA	9	5	2	3	2	1	0
GROW	8	1	0	1	1	0	0
OIB	7	3	3	0	0	0	0
ENER	6	3	1	2	2	0	0
MOVE	6	2	0	2	1	1	0
DIGIT	5	0	0	0	0	0	0
SANTE	5	2	0	2	2	0	0
JUST	4	1	0	1	0	1	0
FPI	4	1	1	0	0	0	0
COMM	3	0	0	0	0	0	0
ECFIN	3	0	0	0	0	0	0
CLIMA	2	0	0	0	0	0	0
FISMA	2	0	0	0	0	0	0
HR	2	0	0	0	0	0	0
TAXUD	2	0	0	0	0	0	0
BUDG	1	0	0	0	0	0	0
ENV	1	1	0	1	0	1	0
ESTAT	1	0	0	0	0	0	0
Europos Komisija, tarpinė suma	1 129	453	177	276	209	48	19

Europos Komisijos generalinis direktoratas (GD) Kitos institucijos ir įstaigos (visi valdymo būdai)	Visas patikrintų operacijų skaičius	Vienos ar daugiau klaidų paveiktų operacijų skaičius	Operacijų skaičius, kurias paveikė:					
			Kiti atitikties trūkumai ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos	Kiekybiškai įvertinamos klaidos	Kiekybiškai įvertinamos klaidos < 20 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 20%–80 %	Kiekybiškai įvertinamos klaidos 80%–100 %	
Kitos institucijos ir įstaigos								
Europos Parlamentas	28	3	0	3	3	0	0	0
Europos išorės veikslių tarnyba	11	5	2	3	3	0	0	0
Europos Sąjungos Taryba	7	1	0	1	1	0	0	0
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas	4	0	0	0	0	0	0	0
Europos Audito Rūmai	2	0	0	0	0	0	0	0
Kitos įstaigos	3	0	0	0	0	0	0	0
Kitos institucijos ir įstaigos, tarpinė suma	55	9	2	7	7	0	0	0
Iš viso	1 184	462	179	283	216	48	19	19

2 SKYRIUS

Biudžeto ir finansų valdymas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	2.1–2.3
Pastabos	2.4–2.26
2014 m. mokėjimų biudžetas antrą kartą buvo pats didžiausias	2.4
2014 m. mokėjimų asignavimai ir mokėjimai buvo didesni nei DFP prognozės	2.5–2.9
Nepaisant to, nustatytas nedidelis padidėjimas neapmokėtuose mokėjimo prašymuose...	2.10
...nors įsipareigojimų lygis buvo tinkamas atsižvelgiant į bendras ribas	2.11
2014 m. biudžeto rezultatas buvo perviršis...	2.12
...nors ekonominis rezultatas buvo deficitas	2.13
Prognozuojama, kad neįvykdytų įsipareigojimų sumažėjimas yra laikinas	2.14–2.16
Reikšmingai vėluojama įsisavinti daugiamečius Europos struktūrinius ir investicijų (ESI) fondus	2.17–2.19
Komisija pateikė mokėjimo planą, kuriuo siekiama „atkurti ES biudžeto tvarumą“	2.20–2.22
Nepanaudotos sumos pasidalijamojo valdymo finansinėse priemonėse išlieka didelės...	2.23
...kaip ir grynųjų pinigų sumos netiesioginio valdymo finansinėse priemonėse	2.24–2.26
Išvados ir rekomendacijos	2.27–2.30
Išvados dėl 2014 m.	2.27–2.29
Rekomendacijos	2.30

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

2.1. Šiame skyriuje apžvelgiami pagrindiniai 2014 m. biudžeto ir finansų valdymo klausimai. Jame nagrinėjami bendri išlaidų lygiai ir ryšys su biudžeto ir naujos daugiametės finansinės programos (DFP) viršutinėmis ribomis (žr. 2.4–2.9 dalis), neapmokėtų mokėjimo prašymų ir neįvykdytų išsipareigojimų lygiai (žr. 2.10–2.20 dalis) ir finansinių instrumentų grynujų pinigų lygiai (žr. 2.23–2.26 dalis).

2.2. Tai buvo pirmieji 2014–2020 m. DFP metai. Iš esmės dauguma 2014 m. atliktų mokėjimų vis dar buvo susiję su ankstesnės DFP programomis. 2014 m. mokėjimai, pavyzdžiui, apėmė subsidijų ūkininkams už 2013 m. išlaidas, su 2007–2013 m. veiksmų programų sanglaudos projektais ir su Septintosios bendrosios programos, kuri pradėta vykdyti 2007 m., mokslinių tyrimų projektais susijusių deklaruotų sumų kompensavimą.

2.3. Daugiametė finansinė programa yra septynerių metų programa, kurioje nustatyti Europos Sąjungos metinio biudžeto pagrindiniai parametrai. Ji yra apibrėžta Tarybos reglamente⁽¹⁾ pritarus Europos Parlamentui, joje nustatyta bendra metinė mokėjimų ir išsipareigojimų asignavimų viršutinė riba. Naujoje DFP maksimali nustatyta išsipareigojimų asignavimų suma yra 1 083 milijardai eurų, o maksimali mokėjimų asignavimų suma – 1 024 milijardai eurų septynerių metų laikotarpiui⁽²⁾. Naujas dalykas šioje DFP yra tas, kad nepanaudotos mokėjimų viršutinės ribos neviršijančios sumos automatiškai gali būti panaudotos ateinančiais metais⁽³⁾.

⁽¹⁾ Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 884).

⁽²⁾ Sumos nurodytos galiojančiomis kainomis.

⁽³⁾ Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 5 straipsnį Komisija privalo patikslinti mokėjimų viršutinę ribą, ją padidindama suma, kuri yra lygiavertė skirtumui tarp praėjusių metų mokėjimų ir DFP mokėjimų viršutinės ribos. Šie metiniai patikslinimai neturi viršyti maksimalių 7, 9 ir 10 milijardų eurų sumų (2011 m. kainomis), atitinkamai 2018, 2019 ir 2020 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

PASTABOS

2014 m. mokėjimų biudžetas antrą kartą buvo pats didžiausias

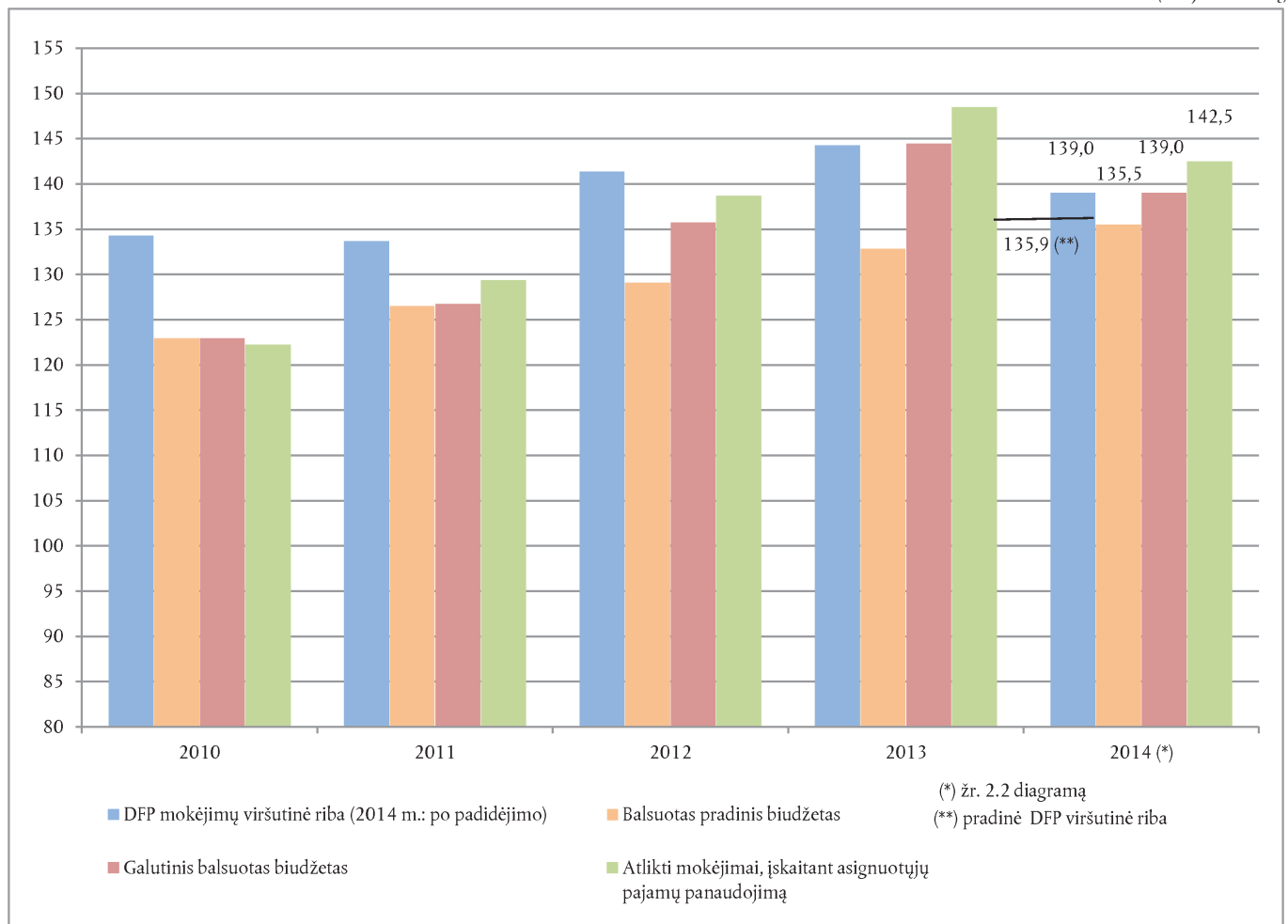
2.4. ES biudžetas planuojamas ir ataskaitos apie jį teikiamos remiantis grynųjų pinigų principu, jis sudaromas siekiant subalansuoti įplaukas ir išmokas: biudžetas negali būti finansuojamas skolinantis lėšas ⁽⁴⁾ (žr. 2.12 ir 2.13 dalis). 2014 m. pradinis mokėjimų biudžetas buvo didžiausias ES istorijoje. Galutinis išmokų lygis ⁽⁵⁾ nusileido tik 2013 m. lygiui ir buvo, kaip ir 2013 m., didesnis už viršutinę DFP ribą (žr. **2.1** ir **2.2 diagramas**).

⁽⁴⁾ Finansinio reglamento 17 straipsnis – Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽⁵⁾ Įskaitant 350 milijonų eurų specialiosioms priemonėms.

2.1 diagrama. Biudžetų ir mokėjimų kitimas 2010–2014 m.

(milijardais eurų)

Šaltinis: Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos – 2010–2014 finansiniai metai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2014 m. mokėjimų asignavimai ir mokėjimai buvo didesni nei DFP prognozės

2.5. 2.2 diagramoje pateikiami pagrindiniai duomenys apie 2014 m. mokėjimų asignavimus ir mokėjimus.

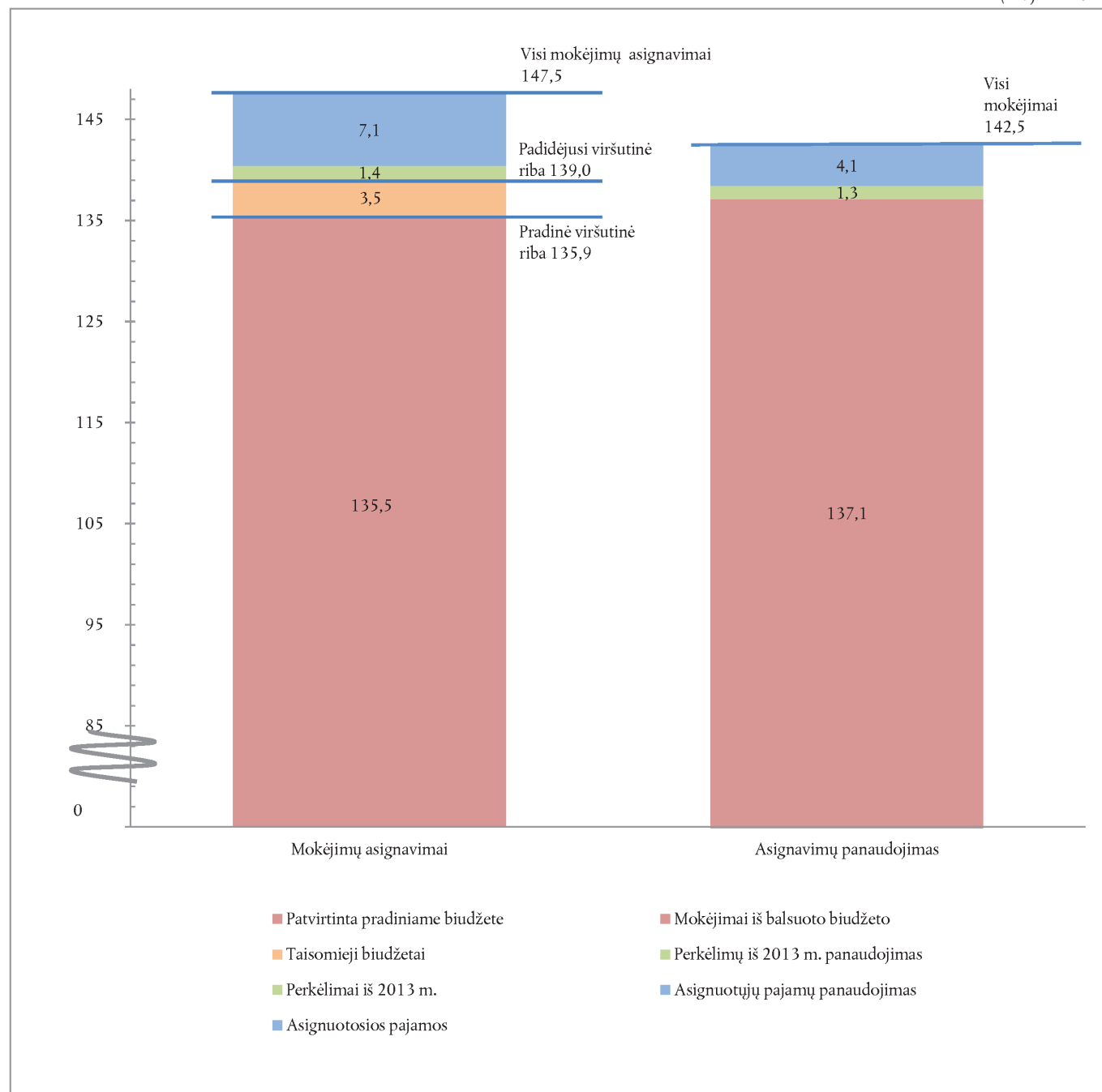
2.6. 2013 m. patvirtintame DFP reglamente⁽⁶⁾ nustatytas maksimalus 135,9 milijardo eurų mokėjimų asignavimų lygis 2014 m.⁽⁷⁾ Pradinis biudžetas buvo šiek tiek mažesnis, jis sudarė 135,5 milijardo eurų.

⁽⁶⁾ Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013.

⁽⁷⁾ Įskaitant 350 milijonų eurų specialiosioms priemonėms.

2.2 diagrama. Mokėjimų asignavimai ir mokėjimai 2014 m.

(milijardais eurų)

Šaltinis: Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos – 2014 finansiniai metai, „Suvestinės biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamoji informacija“, 5.1 ir 5.3 lentelės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.7. Parlamentas ir Taryba patvirtino septynis taisomuosius biudžetus⁽⁸⁾, šešis jų 2014 m. gruodžio 17 d. Svarbiausieji taisomieji biudžetai (Nr. 2 ir 3) patvirtinti atsižvelgiant į Komisijos prašymą dėl papildomų 3,5 milijardo eurų mokėjimų asignavimų. Nustatant biudžetą šiuo aukštesniu lygmeniu reikėjo aktyvuoti nenumatytų atvejų rezervą („krašutinė priemonė reaguojant į nenumatytas aplinkybes“⁽⁹⁾). Komisija pateikė prašymą dėl šių lėšų naudojimo 2014 m. gegužės mėn., ankstyvame naujo DFP laikotarpio etape.

2.8. Naudojant nenumatytų atvejų rezervą DFP nustatyta mokėjimų asignavimų viršutinė riba 2014 m. padidėjo nuo 3,2 milijardo eurų iki 139,0 milijardų eurų. Todėl mokėjimų asignavimų viršutinė riba 2018–2020 m. kasmet mažės 0,9 milijardo eurų. Kai buvo baigta rengti ši ataskaita, Komisija vis dar nebuvo pateikusi pasiūlymo dėl sumažinimo, apimančio nenumatytų atvejų rezervą likutį⁽¹⁰⁾.

2.9. Pataisytame biudžete, kartu su perkėlimais⁽¹¹⁾ iš praėjusių metų (1,4 milijardo eurų) ir asignuotosiomis pajamomis (7,1 milijardo eurų)⁽¹²⁾, galutinis mokėjimų biudžetas padidėjo iki 147,5⁽¹³⁾ milijardo eurų (žr. 2.2 diagramą). Iš viso 2014 m. atlikti mokėjimai sudarė 142,5 milijardo eurų⁽¹⁴⁾. Iš nepanaudotų mokėjimų asignavimų (5,0 milijardo eurų) 4,8 milijardo eurų buvo perkelti į 2015 m.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.7. Nenumatytų atvejų rezervo panaudojimas pagrįstas todėl, kad daugėjo 2007–2013 m. sanglaudos politikos programų neapmokėtų mokėjimo prašymų, kurie 2013 m. pabaigoje sudarė 23,4 mlrd. EUR. Tokių padėčių nulėmė tai, kad paskutiniiais ankstesnės DFP metais metiniuose biudžetuose nebuvo patvirtinta pakankamai mokėjimų asignavimų, ir tai, kad pirmiems dabartinės DFP metams buvo nustatyta griežta mokėjimų asignavimų viršutinė riba.

2.8. Pripažindamos, kad galutinis sutarimas dėl šio aiškinimo per 2015 m. biudžeto procedūrą nepasiektas, visos trys institucijos sutarė dėl bendro pareiškimo, kuriame įsipareigojo „stengtis kuo greičiau susitarti dėl to, ar ir koku mastu kitos specialiosios priemonės gali būti mobilizuotos viršijant DFP mokėjimų viršutines ribas, siekiant nustatyti, ar ir koku mastu 350 mln. EUR suma turėtų būti kompensuota iš DFP mokėjimo maržų, numatytų einamiesiems ar ateinantiems finansiniams metams“.

2.9. Nepaisant to, kad taisomieji biudžetai priimti vėlai (2014 m. gruodžio mėn.), 2014 m. pabaigoje visas sanglaudos politikos biudžetas buvo įvykdytas ir į kitą laikotarpį nebuvo perkelta jokių mokėjimų asignavimų.

⁽⁸⁾ Trys buvo susiję su techniniais pataisymais, du turėjo santykinai mažą grynąjį poveikį (mažiau nei 0,1 milijardo eurų) biudžetiniams įsipareigojimams.

⁽⁹⁾ Nustatytą 2014–2020 m. DFP 13 straipsnyje, Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013.

⁽¹⁰⁾ 2014 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo (ES) 2015/435 dėl nenumatytų atvejų rezervo lėšų mobilizavimo (OL L 72, 2015 3 14, p. 4) 2 straipsnyje nurodyta, kad „Komisijos prašoma laiku pateikti pasiūlymą dėl likusios 350 milijonų eurų sumos“.

⁽¹¹⁾ Perkėlimai yra finansiniais metais nepanaudotos lėšos, perkeltos į ateinančių finansinių metų biudžetą.

⁽¹²⁾ Asignuotosios pajamos yra konkrečiai veiklai skirtos pajamos. Asignuotosios pajamos iš esmės buvo susijusios su žemės ūkio baudomis ir kitais susigrąžinimais (3,6 milijardo eurų) ir trečiosiomis šalimis, įskaitant ELPA ir šalis kandidates (3,0 milijardai eurų).

⁽¹³⁾ Šis skaičius yra didesnis nei galutinis balsavimu patvirtintas biudžetas, nurodytas 2.1 diagramoje, kadangi jis apima perkėlimus ir asignuotąsias pajamas.

⁽¹⁴⁾ Žr. 5.3 lentelę DFP: Mokėjimų asignavimų vykdymas (finansinių ataskaitų p. 126).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nepaisant to, nustatytas nedidelis padidėjimas neapmokėtuose mokėjimo prašymuose...

2.10. Nepaisant to, kad mokėjimų lygis ir toliau buvo didesnis už DFP viršutinę ribą ir buvo naudojamas nenumatytų atvejų rezervas, neapmokėtų mokėjimo prašymų suma padidėjo nuo 1,4 milijardo eurų iki 25,8 milijardo eurų⁽¹⁵⁾. Nors tai rodo, kad toliau daugėja pateiktų prašymų, dauguma šių prašymų buvo pateikti metų pabaigoje⁽¹⁶⁾. Iš jų prašymai dėl 4,8 milijardo eurų sumos buvo nutraukti metų pabaigoje, o prašymai dėl 10,2 milijardo eurų sumos buvo pateikti per vėlai, kad juos būtų buvę galima įvykdyti (per paskutines keturias metų dienas). Todėl sanglaudos srityje (pats didžiausias komponentas) didžiausia suma, kurią Komisija būtų galėjusi išmokėti, patvirtinus kitus prašymus, būtų buvusi 9,7 milijardo eurų (jei būtų buvęs biudžetas). Sumos, kurias patikrinusi Komisija pripažino teisingomis ir kurios Komisijos apskaitos sistemoje buvo užregistruotos kaip paruoštos būti sumokėtos prieš metų pabaigą, sudarė 1,9 milijardo eurų.

...nors įsipareigojimų lygis buvo tinkamas atsižvelgiant į bendras ribas

2.11. 2014 m. biudžete patvirtinti asignavimai įsipareigojimams sudarė 142,7 milijardo eurų⁽¹⁷⁾. Vykdyti įsipareigojimai sudarė 109,3 milijardo eurų (76,6 % turimų asignavimų), jie atspindi Komisijos patvirtintų naujų programų lygį⁽¹⁸⁾ pirmaisiais naujos 2014–2020 m. DFP metais. Todėl 2015 m. asignavimų įsipareigojimams lygis yra labai aukštas. 2015 m. DFP įsipareigojimų asignavimų viršutinė riba buvo pakoreguota atsižvelgiant į žemą panaudojimo lygį 2014 m. Viršutinė riba buvo padidinta 16,5 milijardo eurų⁽¹⁹⁾, o 12,1 milijardo eurų suma buvo perkelta į 2015 m.

2.11. DFP reglamente numatyta galimybė 2014 m. nepanaudotus įsipareigojimus vėlesniais metais perskirstyti kitoms programoms. Šia galimybe buvo pasinaudota sanglaudos politikos programų atveju dėl 11,2 mlrd. EUR sumos, kadangi DFP ir sanglaudos politikos teisinis pagrindas (Bendrijų nuostatų reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, toliau – BNR) buvo priimti per vėlai. 2015 m. balandžio 22 d. Taryba patvirtino įsipareigojimų perskirstymą kitoms programoms.

Komisija atidžiai stebės programos įgyvendinimą, naudodamasi tris kartus per metus valstybių narių teikiama finansine informacija (BNR 112 straipsnis).

⁽¹⁵⁾ Finansinių ataskaitų 2.12 pastaba, p. 66.

⁽¹⁶⁾ „Europos struktūrinių ir investicinių fondų biudžeto įvykdymo 2014 m. analizėje“ Komisija aiškina, kad „iš per paskutinius du metų mėnesius pateiktų 23,4 milijardo eurų vertės mokėjimo prašymų apie 92 % (21,5 milijardo eurų) buvo gauti tik gruodžio mėnesį, o apie 19 milijardų eurų vertės prašymai buvo pateikti po gruodžio 15 dienos. Kaip ir ankstesniais metais, ši didelė mokėjimo prašymų koncentracija pačioje metų pabaigoje susidarė iš dalies dėl automatinio įsipareigojimų panaikinimo suvaržymų, kadangi 2014 m. buvo paskutiniai piko metai n+2 taisyklei“.

⁽¹⁷⁾ Į šią sumą įtraukta 50 milijonų eurų grynoji suma iš 3, 4 ir 6 taisomųjų biudžetų.

⁽¹⁸⁾ Buvo patvirtintos 345 iš 645 programų.

⁽¹⁹⁾ DFP viršutinė riba taip pat bus padidinta 4,5 milijardo eurų 2016 m. ir 0,1 milijardo eurų 2017 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2014 m. biudžeto rezultatas buvo perviršis...

2.12. 2014 m. biudžeto rezultatas buvo 1,4 milijardo eurų perviršis⁽²⁰⁾. Iš valstybių narių gautos sumos yra didesnės už atliktus mokėjimus. Perviršis atspindi valstybių narių atliktą avansinį mokėjimą, atsižvelgiant į kitų metų biudžetą. Biudžeto perviršis yra normalus, kadangi mokėjimai negali viršyti įplaukų⁽²¹⁾.

...nors ekonominis rezultatas buvo deficitas

2.13. Ekonominis rezultatas buvo 9,6 milijardo eurų deficitas. Pagrindinės šio deficito priežastys yra negrynųjų pinigų koregavimai, turintys grynąjį padidėjimo poveikį gautinose sumose ir atidėjiniuose. Gautinos sumos padidėja todėl, kad šešios valstybės narės pasirinko galimybę atidėti įnašų mokėjimą atgaline data, atsižvelgiant į BNP įverčių korekcijas⁽²²⁾ (žr. 4.6–4.13 dalis). Padidėjimas atidėjinių lygmenyje iš esmės susijęs su palūkanų normų kapitalo rinkose sumažėjimo poveikiu padidėjusių su pensijomis susijusių išsipareigojimų vertinimui⁽²³⁾. Komisija pateikia ekonominio rezultato ir biudžeto rezultato palyginimą 2014 m. Europos Sąjungos konsoliduotų metinių finansinių ataskaitų 109 puslapyje su paaiškinimais 118 puslapyje (žr. **1.3 priedo 6 lentelę**).

⁽²⁰⁾ Žr. **1.3 priedo 5 lentelę** nuo finansinių ataskaitų, p. 108.

⁽²¹⁾ Iš esmės deficitas gali atsirasti, jei įplaukos yra mažesnės už atliktus mokėjimus. Praktiškai deficito nebuvo nuo 1986 m.

⁽²²⁾ Žr. finansinių ataskaitų p. 59, 2.6.1.1 pastabą.

⁽²³⁾ Žr. finansinių ataskaitų 2.9 pastabą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Prognozuojama, kad neįvykdytų įsipareigojimų sumažėjimas yra laikinas

2.14. Kaip nurodyta 2.2 dalyje, dauguma mokėjimų buvo atlikti padengti ankstesnės 2007–2013 m. DFP įsipareigojimus. Tai padėjo sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus⁽²⁴⁾ nuo 222,4 milijardo eurų iki 189,6 milijardo eurų.

2.15. **2.3 diagramoje** parodytas neįvykdytų įsipareigojimų kitimas DFP 1b išlaidų kategorijoje⁽²⁵⁾ (58 % visų neįvykdytų įsipareigojimų). Tai rodo reikšmingą neįvykdytų įsipareigojimų sumažėjimą ir atspindi, kiek naujo laikotarpio veiksmų programų Komisija dar nepatvirtino. Komisija panaudojo 28,0 milijardus eurų (58 %) iš 47,5 milijardo eurų 2014 m. įsipareigojimų asignavimų. DFP 1b išlaidų kategorijoje buvo panaudoti visi 54,4 milijardo eurų mokėjimų asignavimų.

2.16. Prognozuojama, kad neįvykdytų įsipareigojimų lygio sumažėjimas yra laikinas dėl prašomo 2015 ir vėlesnių metų DFP viršutinės ribos padidinimo (žr. 2.11 dalį ir **2.3 diagramą**).

2.15. Neįvykdytų 2007–2013 m. laikotarpio sanglaudos srities įsipareigojimų 2014 m. sumažėjo beveik 40 % (52 mlrd. EUR) iki 80,6 mlrd. EUR, tai rodo, kad baigėsi iki 2013 m. pabaigos stebėta didėjimo tendencija. Jų galėjo būti sumažinta dar daugiau, jeigu Komisija būtų galėjusi patenkinti metų pabaigoje gautus mokėjimo prašymus, o to padaryti negalėjo, nes trūko mokėjimų asignavimų (žr. atsakymą į 2.10 dalies pastabas).

Be to, neįvykdytų įsipareigojimų sumažėjimas 2014 m. yra susijęs su didele lėšų suma, sudarančia 51,8 mlrd. EUR (arba 111 % pradinio patvirtinto biudžeto), kuri išmokėta 2007–2013 m. sanglaudos politikos programoms, kurių tinkamumo finansuoti laikotarpis baigiasi (t. y. 2015 m. gruodžio 31 d.).

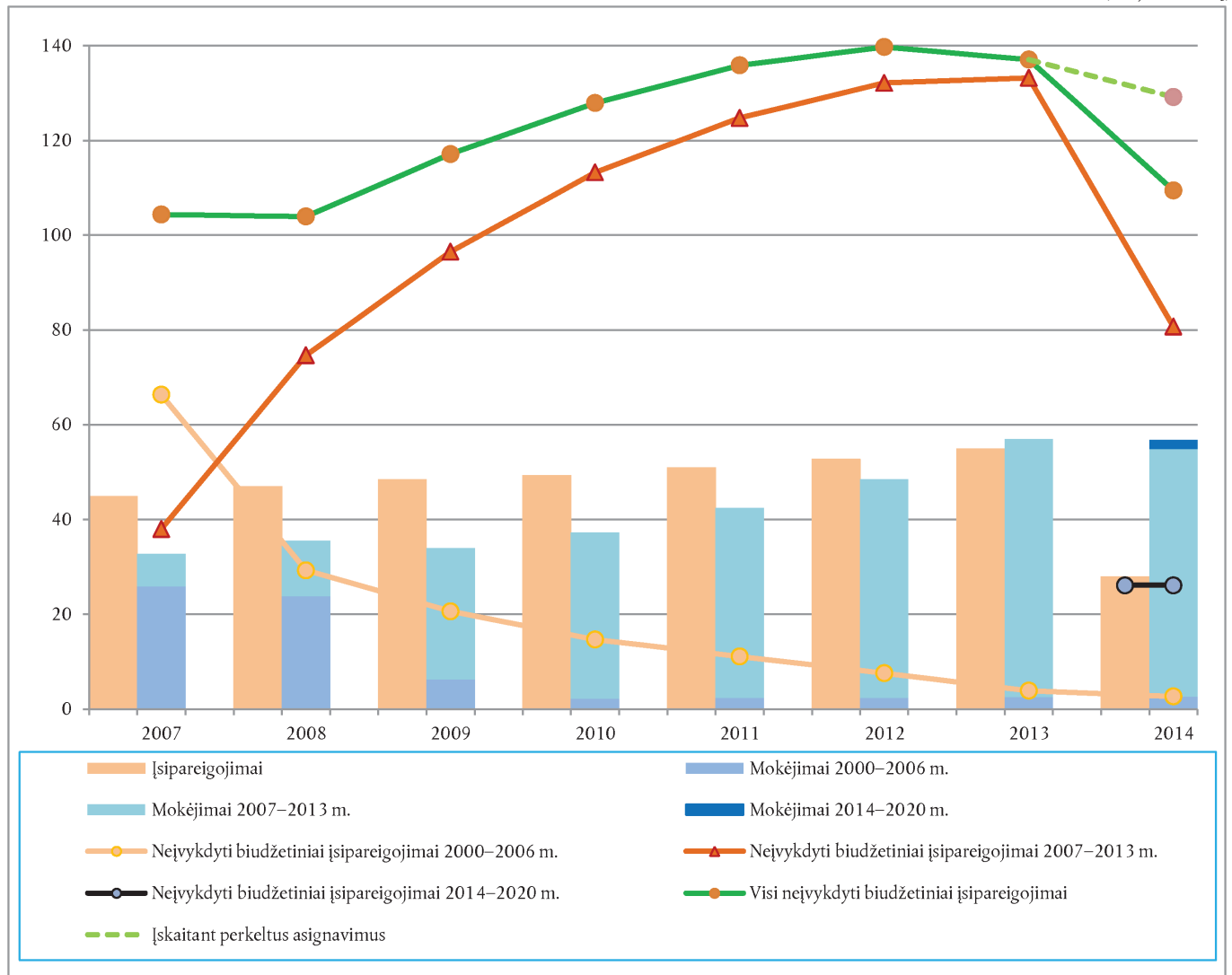
(Žr. „2014 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų biudžeto vykdymo analizė“.)

⁽²⁴⁾ Įsipareigojimų asignavimai, kurie buvo patvirtinti, tačiau vis dar netapo mokėjimais.

⁽²⁵⁾ 1b išlaidų kategorijos „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ fondai: Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas.

2.3 diagrama. Sukauptų neįvykdytų įsipareigojimų kitimas DFP 1b išlaidų kategorijoje

(milijardais eurų)

Šaltinis: 2007–2014 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Reikšmingai vėluojama įsisavinti daugiamečius Europos struktūrinius ir investicijų (ESI) fondus

2.17. 2014 m. pabaigoje mokėjimai valstybėms narėms, susiję su daugiamečiais 2007–2013 m. ESI fondais⁽²⁶⁾, pasiekė 309,5 milijardo eurų (77 % visos 403,0 milijardų eurų sumos visoms patvirtintoms veiksmų programoms)⁽²⁷⁾. **2.4 diagramoje** pateikiame Komisijos pagal išipareigojimus atliktų mokėjimų kiekvienai valstybei narėi analizę. Įsisavinimo lygis svyruoja nuo 50 % iki 92 %⁽²⁸⁾.

2.18. **2.4 diagramoje** taip pat matyti, kad penkios valstybės narės⁽²⁹⁾ sudaro daugiau nei pusę ESI daugiamečių fondų nepanaudotų išipareigojimų.

2.19. Kai kuriose valstybėse narėse nepareikalautas ES įnašas su prašomu nacionaliniu bendruoju finansavimu lygus reikšmingai visų bendrųjų vyriausybės išlaidų daliai (žr. **2.5 diagramą**). Keturiuose valstybėse narėse sukaupta lėšų dalis, kurios galėjo būti prašoma iš ES fondų, sudaro 15 % ar daugiau metinių bendrųjų vyriausybės išlaidų⁽³⁰⁾.

2.17. Galutinis tinkamumo finansuoti terminas – 2015 m. gruodžio 31 d. Baigimo dokumentai turi būti atsiųsti iki 2017 m. kovo 31 d. Nacionaliniu lygmeniu mokėjimai yra didesnio lygio, nes sertifikavimui reikia laiko. Reglamente numatyta, kad 5 % visos skirtos sumos sulaikoma, kol programos baigiamos.

Teisėkūros institucijos nusprendė pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 ir dviem valstybėms narėms pratęsti N + 3 automatinio išipareigojimų panaikinimo terminą (kaip ir Kroatijai, pasirašius stojimo sutartį). Tai atitinkamoms valstybėms narėms sumažino spaudimą dėl mokėjimų.

Galiausiai 2014 m. suburta Geresnio įgyvendinimo darbo grupė, kad padėtų valstybėms narėms optimaliai panaudoti joms skirtus 2007–2013 m. sanglaudos politikos finansinius paketus. Stebima kiekvienos valstybės narės pažanga įgyvendinant konkrečius veiksmus.

2.18. Bendras atsakymas į 2.18 ir 2.19 dalių pastabas.

Komisijos nuomone, yra ryšis tarp pradinės skirtos sumos svorio ir nepanaudotų išipareigojimų masto.

Komisija aktyviai padeda valstybėms narėms, kurioms kyla didžiausia rizika prarasti lėšas. 2014 m. ji subūrė Geresnio įgyvendinimo darbo grupę, kad pagerintų vykdymą valstybėse narėse, kurios smarkiai atsilieka nuo finansinio vykdymo ES-28 vidurkio ir kuriose nesumokėtų ES įnašų dalis atitinkamai yra didžiausia.

⁽²⁶⁾ ESI fondai yra: Europos socialinis fondas (ESF), Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Sanglaudos fondas (SF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

⁽²⁷⁾ Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) 2 ir 6 kryptys nebuvo įtrauktos į ESI fondų sumas, kadangi tai yra metinės priemonės, kurios neturi įtakos valstybių narių įsisavinimo lygiui.

⁽²⁸⁾ Didžiausia išmoka prieš užbaigimą yra 95 % visos asignavimų sumos.

⁽²⁹⁾ Čekija, Ispanija, Italija, Lenkija ir Rumunija sudaro 54,9 milijardo eurų sumą iš 93,5 milijardo eurų ESI fondų nepanaudotų išipareigojimų.

⁽³⁰⁾ Sukaupta lėšų dalį, kurios galėjo būti prašoma iš ES fondų, sudaro Komisijos atliktini mokėjimai. Valstybės narės turės parodyti išlaidas, prilygstančias šiai sumai kartu su nacionaline bendrojo finansavimo dalimi.

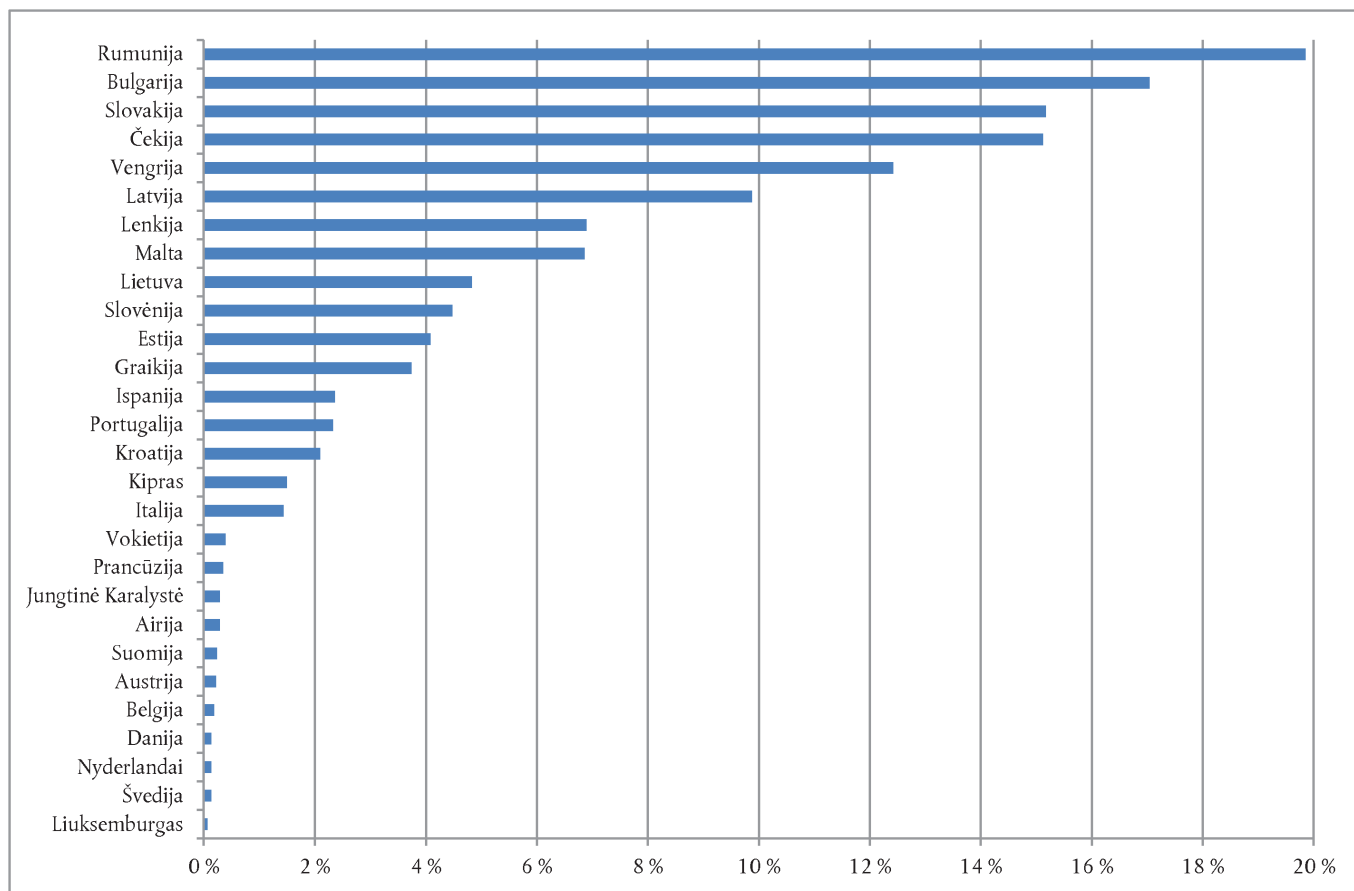
2.4 diagrama. Įsisavinimas % ir visos 2007–2013 m. DFP ESI fondų sumos 2014 m. gruodžio 31 d.

⁽¹⁾ Kroatija į ES įstojo 2013 m. liepos 1 d. Todėl fondų įsisavinimo duomenys Kroatijos atveju nėra palyginami su kitų valstybių narių duomenimis.

Šaltinis: Europos Audito Rūmų skaičiavimas, pagrįstas Komisijos apskaitos duomenimis.

2.5 diagrama. ESI fondų neįvykdyti išsipareigojimai 2014 m. gruodžio 31 d. kaip 2014 m. bendrųjų vyriausybės išlaidų procentinė dalis

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisija pateikė mokėjimo planą, kuriuo siekiama „atkurti ES biudžeto tvarumą“

2.20. 2007–2013 m. ES institucijų ir įstaigų išsipareigojimai sudarė 994 milijonus eurų, o mokėjimai – 888 milijonus eurų⁽³¹⁾. Neįvykdyti išsipareigojimai padidėjo nuo 132 milijardų eurų 2007 m. pradžioje iki 222 milijardų eurų 2013 m. pabaigoje. Panaikinti išsipareigojimai šiuo laikotarpiu sudarė 16 milijardų eurų, o išsipareigojimų panaikinimo lygis buvo 1,6 %.

⁽³¹⁾ Asignuotosios pajamos prisidėjo 24 milijardais eurų išsipareigojimų prie bendrų 994 milijardų eurų išsipareigojimų sumos, o 24 milijardai eurų mokėjimų – prie bendrų 888 milijardų eurų mokėjimų sumos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.21. 2015 m. kovo mėn. Komisija Parlamentui ir Tarybai pateikė mokėjimo planą, kuriuo siekiama „atkurti ES biudžeto tvarumą“⁽³²⁾. Plane pateikiamos trumpalaikės priemonės, skirtos sumažinti neapmokėtų sąskaitų lygį. Siekdama geriau valdyti mokėjimų asignavimus, Komisija numatė šias prevencines priemones:

- nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimo pagreitinimą,
- laisvų sumų ribojimą patikos sąskaitose,
- išankstinio finansavimo procentinių dalių sumažinimą,
- pasinaudojimą maksimaliais mokėjimo terminais,
- kvietimų teikti pasiūlymus/konkursų ir susijusių sutarčių sudarymo atidėjimą.

2.22. Ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽³³⁾ mes pritarėme veiksams, susijusiems su pirmomis dviem priemonėmis, kurios, su kitomis priemonėmis, yra pagrįstos normaliomis finansų valdymo funkcijomis. Nors Komisijos pasiūlytomis priemonėmis siekiama pagerinti trumpesnio laikotarpio pinigų srautų valdymą, sprendžiant aukšto lygio neįvykdytų įsipareigojimų vykdymo problemą, yra būtina ilgesnio laikotarpio perspektyva. Mes ir toliau manome, kad Komisija turėtų kasmet rengti ir skelbti ilgalaikę prognozę, apimančią biudžeto viršutines ribas, mokėjimo poreikius, gebėjimų sunkumus ir galimus įsipareigojimų panaikinimus⁽³⁴⁾. Tai padėtų suinteresuotiesiems subjektams įvertinti būsimus mokėjimų reikalavimus ir biudžeto prioritetus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.21. *Trumpalaikės priemonės, skirtos sumažinti neapmokėtų sąskaitų vėlavimui, aprašytos mokėjimo plane. Jame pateiktas tikėtinių neapmokėtų mokėjimų prašymų įvertis 2015 m. pabaigoje (20 mlrd. EUR) ir raginama numatyti pakankamai mokėjimų asignavimų 2016 m. biudžete, kad mokėjimo vėlavimas būtų sumažintas iki minimalaus lygio. Komisijos 2016 m. biudžeto projekte, kuris priimtas 2015 m. gegužės 27 d., numatytas atitinkamas asignavimų lygis. Galutinis šių asignavimų priėmimas yra aiški neįvykdytų įsipareigojimų mažinimo priemonė, kaip teigiama mokėjimo plano analizėje.*

Komisija atidžiai stebi programos įgyvendinimą ir biudžeto valdymo institucijai praneš apie problemas, kai jas nustatys.

2.22. *Mokėjimo plane sprendžiama mokėjimų vėlavimo problema; ji bus išspręsta iki 2016 m. pabaigos.*

Žr. atsakymą į 4 rekomendaciją.

⁽³²⁾ „Diskusija apie finansines ataskaitas ir jų analizę“, pateikta kartu su finansinėmis ataskaitomis, p. 25. Mokėjimo planą galima rasti: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/budg/dv/2015_elements_payment_plan_/2015_elements_payment_plan_en.pdf

⁽³³⁾ Pavyzdžiui, 2013 m. metinės ataskaitos 1.48 ir 1.49 dalyse.

⁽³⁴⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 1.50 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nepanaudotos sumos pasidalijamojo valdymo finansinėse priemonėse išlieka didelės...

2.23. Paskutinėje turimoje ataskaitoje dėl finansinių priemonių pasidalijamajame valdyme, kuriame aprašyta situacija 2013 m. pabaigoje⁽³⁵⁾, įnašai į finansines priemones greitai padidėjo 1,7 milijardo eurų, nuo 12,6 iki 14,3 milijardo eurų. Galutiniams paramos gavėjams sumokėta suma padidėjo 2,0 milijardais eurų, nuo 4,7 iki 6,7 milijardo eurų, tai sudaro 47 % išmokėtos sumos, palyginti su bendrais įnašais, ir atspindi ribotą pažangą, palyginti su 37 % išmokėta suma 2012 m. pabaigoje⁽³⁶⁾.

...kaip ir grynujų pinigų sumos netiesioginio valdymo finansinėse priemonėse

2.24. Finansinėms priemonėms priskiriamus grynuosius pinigus ir jų ekvivalentus Komisijos vardu valdo patikos įstaigos, siekiant įgyvendinti iš ES biudžeto finansuojamas konkrečias programas. 2014 m. pabaigoje jie iš viso sudarė 1,3 milijardo eurų (2013 m. – 1,4 milijardo eurų).

2.23. Bendra išmokėta suma 2013 m. pabaigoje sudarė 47 %, palyginti su 37 % 2012 m. pabaigoje, ir Komisija tikisi panašaus rezultato 2014 m. Veiksmai, kuriais siekiama paspartinti lėšų pagal finansines priemones išmokėjimą galutiniams paramos gavėjams, apima tolesnius veiksmus, kurių imasi stebėsenos komitetai, apsilankymus vietoje, skatinimo kampanijas ir tam tikrais atvejais lėšų perskirstymą kitoms programoms (tais atvejais, kai aišku, kad lėšų, kurios iš pradžių buvo skirtos finansinėms priemonėms, negalima išmokėti galutiniams paramos gavėjams dėl, pavyzdžiui, pasikeitusių rinkos sąlygų). Be to, Komisija, keisdama Programų baigimo gaires, patikslino, kokias lankstumo galimybes pagal Bendrąjį reglamentą galima taikyti paramai, teikiamai galutiniams paramos gavėjams iš finansų inžinerijos priemonių.

Taip pat žr. atsakymą į 5 rekomendaciją.

2.24. Daugelio finansinių priemonių veiklai reikia minimalaus rezervo. Didelę dalį pinigų ir pinigų ekvivalentų (730 mln. EUR) visų pirma laiko garantijas teikiančios įstaigos, kurioms dėl savo pobūdžio reikia išlaikyti tam tikrą pinigų ir trumpalaikių indėlių kiekį, kad galėtų atlikti savo funkciją.

⁽³⁵⁾ Paskutiniai turimi duomenys susiję su 2013 m. pabaiga, jie pateikti Komisijos ataskaitoje „Duomenų apie pažangą, susijusią su finansinių inžinerijos priemonių finansavimu ir vykdymu, kuriuos pateikė vadovaujanti institucija pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą, santrauka“, 2014 m. rugsėjo mėn.

⁽³⁶⁾ Žr. 6.49 ir 6.50 dalis ir 2013 m. metinės ataskaitos 1.48 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.25. Pagrindinė patikos sąskaitose laikomų pinigų grynojo sumažėjimo 0,1 milijardo eurų suma priežastis yra ta, kad Komisija šiuo metu ėmėsi veiksmų, skirtų patvirtinti sugrįžtančias lėšas⁽³⁷⁾ iš MEDA⁽³⁸⁾ paskolų ir rizikos kapitalo operacijų. 2013 m. gruodžio 31 d. EIB patikos sąskaitoje buvo sukaupta ir laikoma 259 milijonai eurų⁽³⁹⁾. 2014 m. 110 milijonų eurų buvo perkelta į Išorės veiksmų garantijų fondą⁽⁴⁰⁾. Likusi 149 milijonų eurų suma buvo grąžinta į Sąjungos bendrąjį biudžetą.

2.26. MEDA grįžtamųjų lėšų patvirtinimo poveikis iš dalies atsveriamas didesnės nei 200 milijonų eurų sumos perkėlimu į patikos sąskaitas, nustatytas finansinėms priemonėms naujoje DFP. 2014 m. biudžete šie perkėlimai įrašyti kaip mokėjimai.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados dėl 2014 m.

2.27. Kaip ir 2013 m., 2014 m. mokėjimai viršijo DFP viršutinę ribą. Pradiniai mokėjimų asignavimai padidėjo 3,5 milijardo eurų dėl taisomųjų biudžetų. Nustatant biudžetą šiame lygmenyje, reikėjo aktyvuoti „nenumatytų atvejų rezervą“, netrukus po to, kai pradėta įgyvendinti nauja DFP (žr. 2.4–2.9 dalis).

2.28. Su daugiamečio pobūdžio išlaidomis susiję neįvykdyti biudžeto įsipareigojimai ir toliau lieka labai dideli. Didžioji šių neįvykdytų įsipareigojimų dalis yra susijusi su ankstesne DFP (žr. 2.14 dalį).

2.29. Nepanaudoti ESI fondų įsipareigojimai yra labai dideli keliose valstybėse narėse (žr. 2.17–2.19 dalis).

2.27. Žr. Komisijos atsakymus į 2.4–2.9 dalių pastabas.

2.29. Žr. Komisijos atsakymus į 2.17–2.19 dalių pastabas.

⁽³⁷⁾ Palūkanų mokėjimai ir paskolų, dividendų bei kapitalo grąžinimas.

⁽³⁸⁾ Pagrindinė ekonominio ir finansinio bendradarbiavimo priemonė pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę.

⁽³⁹⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 1.49 dalį.

⁽⁴⁰⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti (OL L 135, 2014 5 8, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

2.30. Mes rekomenduojame, kad:

— **1 rekomendacija:** Komisija imtusi veiksmų, kad sumažintų neįvykdytų įsipareigojimų lygį. Be 2015 m. kovo mėn. pasiūlytų trumpalaikių priemonių, yra būtina ilgesnio laikotarpio perspektyva (žr. 2.14–2.16 dalis),

— **2 rekomendacija:** Komisija biudžeto ir finansų valdymo srityje atsižvelgtų į gebėjimų stoką kai kuriose valstybėse narėse, siekiant išvengti lėšų nepanaudojimo ir padidinti jų įsisavinimo lygį, visų pirma ESI fondų atveju (žr. 2.19 dalį),

2.30.

Komisija sutinka su rekomendacija ir imasi reikalaujamų veiksmų.

Svarbu atskirti neįvykdytus įsipareigojimus, kurie susidaro dėl laiko, kuris praeina nuo daugiametėms programoms skirtų įsipareigojimų prisiėmimo ir mokėjimų pagal juos (vadinamieji įprasti neįvykdyti įsipareigojimai), ir neįvykdytus įsipareigojimus, kurie susidaro dėl neįprasto vėlavimo, kurį lėmė mokėjimų asignavimų trūkumas pastaraisiais metais. Su Europos Parlamentu ir Taryba sutartame mokėjimo plane tokio neįprasto vėlavimo problema sprendžiama visapusiškai; vėlavimą palaipsniui panaikinti numatoma iki 2016 m. pabaigos. Taip įprasti neįvykdyti įsipareigojimai nebus panaikinti, kadangi bus toliau priimami nauji įsipareigojimai, o mokėjimai pagal juos bus atliekami vėlesniais metais – tai įprasta daugiamečio programavimo praktika.

Komisijos nuomone, mokėjimo plane yra numatytos ilgalaikės perspektyvos priemonės mokėjimo vėlavimui ir neįprastiems neįvykdytiems įsipareigojimams sumažinti (žr. atsakymą į 2.21 dalies pastabas).

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Ji jau ėmėsi tokių veiksmų:

- laikinai 10 % padidino bendro finansavimo normą programose dalyvaujantioms šalims,
- teikia konkrečią paramą atitinkamų valstybių narių valdžios institucijoms,
- peržiūrėjo Programų baigimo gaires, kad užtikrintų, kad valstybės narės tinkamai naudotųsi joms suteiktomis lankstumo galimybėmis (žr. atsakymą į 2.23 dalies pastabas).

2014 m. lapkričio mėn. suburta Geresnio įgyvendinimo darbo grupė, kuriai pavesta įvertinti padėtį aštuoniuose valstybėse narėse, nustatyti kliūtis, trukdančias sėkmingai įgyvendinti programas, nustatyti konkrečius veiksmų planus, kuriais sprendžiama galimos įsipareigojimų panaikinimo rizikos problema, ir stebėti jų įgyvendinimą.

Be to, Regioninės ir miestų politikos GD 2013 m. įsteigė Administracinių gebėjimų stiprinimo metodinės pagalbos centrą, kuriam pavesta rengti ir įgyvendinti tikslines priemones, skirtas administracinėms kliūtims ir trūkumams, trukdantiems valstybėms narėms ir regionams veiksmingai ir našiai naudotis ESI fondais, šalinti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija:** Komisija apsvarstytų priemones, kurios padėtų sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus, greičiau baigti 2007–2013 m. programas, sumažinti patikos įstaigų laikomų grynujų pinigų sumas ir suderinti mokėjimo planus ir prognozes tose srityse, kuriose neįvykdyti įsipareigojimai viršija atitinkamų metinių asignavimų kartotinį (žr. 2.20 ir 2.21 dalis),
- **4 rekomendacija:** Komisija nustatytų ilgalaikę pinigų srautų prognozę, kad būtų galima geriau susieti mokėjimo poreikius ir turimas lėšas (žr. 2.22 dalį),
- **5 rekomendacija:** Komisija stiprintų pastangas mažinant per didelius grynujų pinigų likučius finansinėse priemonėse (žr. 2.23–2.26 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisijos veiksmai siekiant greičiau baigti 2007–2013 m. programas yra suvaržyti.

Komisijos nuomone, svarbiausia priemonė siekiant sumažinti 2007–2013 m. neįvykdytus įsipareigojimus yra 2016 m. biudžeto projekte prašomų asignavimų patvirtinimas, kad 2016 m. būtų galima palaiapsniui panaikinti neįprastą vėlavimą apmokėti mokėjimo prašymus.

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir imasi rekomenduotų veiksmų: analizuoja, kaip galima geriausiai parengti ir atskleisti ilgalaikę pinigų srautų prognozę.

Komisija sutinka su rekomendacija ir imasi rekomenduojamų veiksmų. Baigiant programą, pagal finansines priemones turimus asignavimus, kurie nebuvo panaudoti bent per pirmąjį investavimo ar garantavimo raundą, atitinkama valstybė narė praras.

2014–2020 m. laikotarpiui nustatytos aiškesnės ir lankstesnės taisyklės, kurios suteikia galimybę geriau nustatyti priemonių paskirtį (vykdant ex ante vertinimą) ir atlikti mokėjimus dalimis. Be to, parengta nemažai iniciatyvų, kad būtų dar palengvintas priemonių vykdymas, pavyzdžiui, naudojamos specialiai parengtos priemonės ir įsteigta techninės pagalbos platforma FI-COMPASS, kurioje vadovaujančiosioms institucijoms teikiami bendri patarimai, rengiami mokymai, jos gali tarpusavyje dalytis patirtimi.

(Žr. atsakymą į 2.23 dalies pastabas ir 2 rekomendaciją).

3 SKYRIUS

Siekiant ES biudžeto rezultatų

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	3.1–3.2
1 dalis. Strategija „Europa 2020“ ir Komisijos vykdomas stebėjimas ir duomenų teikimas	3.3–3.34
Strategijos „Europa 2020“ laikotarpis nėra suderintas su ES biudžeto ciklu	3.7–3.12
Strategijos „Europa 2020“ prioritetai, pagrindiniai tikslai ir pavyzdinės iniciatyvos, taip pat teminiai tikslai, nėra veiklos tikslai	3.13–3.25
Komisija iki šiol nesugeba teikti naudingų ataskaitų dėl ES biudžeto indėlio siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų	3.26–3.34
2 dalis. Kaip strategijos „Europa 2020“ tikslai atsispindi valstybių narių partnerystės susitarimuose ir programose	3.35–3.65
Nebuvo pasinaudota visais penkių Europos struktūrinių ir investicinių fondų sutelkimo privalumais	3.39–3.43
Strategija „Europa 2020“ partnerystės susitarimuose ir programose nėra sistemingai paverčiama veiklos tikslais remiantis teminiais tikslais	3.44–3.48
Bendrų rodiklių įvedimas kiekvienam fondui yra svarbus žingsnis, tačiau jiems būdingas koncepcijos ribotumas	3.49–3.56
Ir toliau turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys rezultatams, ypač partnerystės susitarimuose	3.57–3.60
Veiksmingumo pagrindo koncepcijos trūkumai	3.61–3.65
3 dalis. Komisijos veiksmingumo ataskaitos	3.66–3.75
Centrinis vadovavimas pagerėjo, tačiau dar yra šalintinių trūkumų	3.68–3.70
Veiksmingumo planavimas ir ataskaitų teikimas generalinių direktoratų lygmeniu gali būti toliau tobulinamas	3.71–3.75
4 dalis. Mūsų veiksmingumo audito rezultatai	3.76–3.86
Rezultatams buvo skiriama mažai dėmesio	3.79–3.82
Ne visuomet buvo atrenkami projektai, galėję sukurti maksimalų poveikį	3.83–3.86
Išvada ir rekomendacijos	3.87–3.97
Išvada dėl 2014 m.	3.87–3.95
Rekomendacijos	3.96–3.97
3.1 priedas. 2014 m. Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos	
3.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas dėl veiksmingumo problemų	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

3.1. Šio skyriaus tema yra veiksmingumas (žr. 3.1 langelį). Mes pasirinkome šiais metais daugiausia dėmesio skirti Europos Sąjungos (ES) ilgalaikiai strategijai „Europa 2020“. Pirmojoje iš keturių šio skyriaus dalių nagrinėjamas Komisijos vykdomas strategijos „Europa 2020“ stebėjimas ir duomenų apie ją teikimas, o antrojoje dalyje – kaip ši strategija atsispindi partnerystės susitarimuose ir finansavimo programose, dėl kurių susitarė Komisija ir valstybės narės. Likusios dvi dalys skirtos temoms, mūsų nagrinėtoms ir praėjusiais metais. Trečiojoje dalyje pristatomos mūsų pastabos dėl Komisijos generalinių direktorių rengiamų metinių veiklos ataskaitų (MVA). Galiausiai, ketvirtoje dalyje atkreipiamas dėmesys į kelias pagrindines veiksmingumui skirtų 2014 m. specialiųjų ataskaitų⁽¹⁾ temas.

3.1 langelis. ES veiksmingumas

ES veiksmingumas vertinamas remiantis patikimo finansų valdymo principais (ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo)⁽²⁾ ir apima:

- a) indėlius: programai įgyvendinti būtinas finansines, žmogiškąsias, materialias, organizacines ar reguliavimo priemones;
- b) išdirbius: programos planinius rezultatus;
- c) rezultatus: betarpiškus programos padarinius tiesioginiams adresatams ar paramos gavėjams;
- d) poveikius: ilgalaikius pokyčius visuomenėje, kurie, bent iš dalies, priskiriami ES veiksmams.

3.1. 2014–2020 m. DFP biudžetas yra vienas iš ES svertų, kuriuo prisidedama siekiant „Europa 2020“ tikslų. Tačiau pagrindinį vaidmenį įgyvendinant ES strategijos tikslus atlieka šalių vyriausybės. Pats vienas ES biudžetas sudaro apytiksliai tik 2 % bendrų ES viešųjų išlaidų ir 1 % ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Todėl siekiant įgyvendinti ES strategijos tikslus, pagrindinis veiksnys yra sutelkti nacionaliniai biudžetai ir bendri veiksmai.

Komisija įsipareigoja teikti informaciją apie ES biudžeto indėlį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Tačiau tai nelengva užduotis, ypač atskirti ES biudžeto poveikį nuo nacionalinių biudžetų ir išorės veiksnių poveikio. Reikalingi stebėjimo, modeliavimo ir vertinimo duomenys ir įrodymai.

Be to, viena iš teisėkūros institucijų parengė finansavimo programų tikslus ir naujosios DFP įgyvendinimo sąlygas. Šias programas daugiausia įgyvendina valstybės narės pasidalijamojo valdymo būdu.

⁽¹⁾ Mūsų specialiosios ataskaitos apima ES biudžetą ir Europos plėtros fondus (<http://eca.europa.eu>).

⁽²⁾ 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamentų (27 straipsnis), panaikintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1), (30 straipsnis), (įsigaliojo 2013 m. sausio 1 d).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.2. Praėjusių metų metinėje ataskaitoje pateiktas atskiras skirsnis, kuriame nagrinėjama, kaip Komisija atsižvelgė į specialiosiose ataskaitose pateiktų rekomendacijų imtį⁽³⁾. Mūsų šių metų skyriuje tokio skirsnio nėra. Vietoje jo mes paskelbsime atskirą specialiąją ataskaitą, kurios tema – kaip atsižvelgiama į specialiąjų ataskaitų rekomendacijas.

1 DALIS. STRATEGIJA „EUROPA 2020“ IR KOMISIJOS VYKDOMAS STEBĖJIMAS IR DUOMENŲ TEIKIMAS

3.3. Strategija „Europa 2020“ yra dešimtmetė ES užimtumo ir augimo strategija. Ji buvo pradėta vykdyti 2010 metais, siekiant sukurti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo sąlygas ir pakeitė 2000–2010 m. vykdytą Lisabonos strategiją. Strategija „Europa 2020“ apima penkis „pagrindinius tikslus“, kurie iki strategijos laikotarpio pabaigos turi būti pasiekti visoje ES.

3.4. Strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo atsakomybę dalijasi ES ir jos 28 valstybės narės. Taigi šiuos penkis pagrindinius tikslus kiekvienoje valstybėje narėje atitinka susiję nacionaliniai tikslai, atspindintys skirtingas jų aplinkybes.

3.5. Nors strategijos „Europa 2020“ vaidmuo yra svarbiausias daugeliui ES veiklų, jos tikslai nėra visiškai tapatūs ES tikslams. ES turi keletą tikslų, kurie yra papildomi strategijos „Europa 2020“ tikslų atžvilgiu, antai tikslai, susiję su ES veikla už jos geografinių ribų. 2014 m. didelė ES biudžeto dalis buvo susijusi su strategija „Europa 2020“. Tačiau, kadangi ši strategija skirta tiek atskirai valstybėms narėms, tiek ir ES, didelė atsakomybės už „Europa 2020“ tikslų pasiekimą dalis, kaip ir jos finansavimo našta, tenka ne vien ES biudžetui, bet ir valstybėms narėms.

3.5. Sąjungos tikslai apibrėžiami Sutartyse, jie turi būti įgyvendinami ir jų turi būti laikomasi (pvz., bendra žemės ūkio politika). Pagal šią sistemą ES biudžetas skiriamas įvairių rūšių veiklai ir siekiama kuo labiau jį suderinti su kintančiais svarbiausiais ES prioritetais (t. y. Lisabonos strategija ir strategija „Europa 2020“). Remdamiesi naująja DFP, valstybių ir vyriausybės vadovai nusprendė, kad, siekiant strategijos tikslų, reikėtų sutelkti visas ES politikos kryptis, priemones, teisės aktus ir finansines priemones. Todėl pasiūlytas tvirtu visos Europos interesu pagrįstas biudžetas, skirtas skatinti įgyvendinti ekonomikos augimo strategiją „Europa 2020“.

Remiantis Komisijos vertinimu, 2014 m. maždaug 58 % ES biudžeto lėšų buvo skirta strategijai „Europa 2020“. Taip pat pradėtas taikyti naujas metodas, kuriuo siekiama užtikrinti veiksmingą naudojimąsi Europos struktūriniais ir investiciniais fondais, visų pirma griežtai atsižvelgiant į strategijos „Europa 2020“ prioritetus, sąlygas, skatinant sutelkti išteklius ir nustatyti jų naudojimo prioritetus ir taikyti veiksmingumo paskatas.

⁽³⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.53–10.55 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.6. Šioje mūsų skyriaus dalyje nagrinėjamas šios strategijos santykis su ES biudžeto ciklu, ryšiai tarp strategijos ir žemesnio lygmens tikslų ir Komisijos vykdomas ES biudžeto indėlio į strategiją „Europa 2020“ stebėjimas ir duomenų teikimas. Taigi mes nenagrinėjome nei valstybių narių indėlio į strategiją „Europa 2020“, nei kitų Komisijos pareigų, kaip antai teisėkūros, politikos formavimo vaidmens, ar su Europos semestru susijusių pareigų⁽⁴⁾. Todėl šiame skyriuje nenagrinėjama iki šiol padaryta „Europa 2020“ politikos pažanga.

Strategijos „Europa 2020“ laikotarpis nėra suderintas su ES biudžeto ciklu

3.7. ES biudžeto ciklas yra žinomas kaip daugiametė finansinė programa (DFP)⁽⁵⁾, suskirstyta į septynerių metų laikotarpius. DFP nustato maksimalias sumas, leistinas išmokėti kiekvienais metais iš ES biudžeto plačioms politikos sritims. Strategijai „Europa 2020“ yra svarbūs DFP 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laikotarpiai. Lėšų paskirstymas DFP išlaidų kategorijoms ir valstybėms narėms vyksta per derybas dėl DFP. Daugiametėje finansinėje programoje daromi ES lėšų panaudojimą reglamentuojančio teisinio pagrindo, įskaitant stebėjimo ir duomenų teikimo reikalavimus, keitimai.

3.8. DFP laikotarpiai niekada nebuvo suderinti su ES strategijos laikotarpiais (2000–2010 m. ir 2010–2020 m.). Dėl to Komisijai yra sunkiau vykdyti stebėjimą ir teikti duomenis apie ES biudžeto įnašą į bendrą ES strategiją.

3.9. Pavyzdžiui, savo atsakyme į mūsų 2013 m. metinę atskaitą, Komisija paaiškino, kad „strategija „Europa 2020“ nebuvo patvirtinta, kai buvo tvirtinama 2007–2013 m. DFP ir nustatomos stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo taisyklės. Tai įtikinamai paaiškina, kodėl nebuvo galimybės išskirti kiekvienos finansinės programos indėlio siekiant strategijos tikslų⁽⁶⁾“.

3.8. 2007–2013 m. DFP laikotarpis galėjo iki galo nesutapti su strategijos „Europa 2020“ laikotarpiu. Tačiau tai nereiškia, kad laikotarpis nesuderintas su bendra strategija. Be to, 2014–2020 m. DFP laikotarpis visiškai atitinka dabartinės strategijos „Europa 2020“ laikotarpį, o šių laikotarpių pabaigos datos sutampa.

2014–2020 m. DFP parengta taip, kad daugiausia dėmesio būtų skirta strategijos „Europa 2020“ tikslams pasiekti.

⁽⁴⁾ Strategija „Europa 2020“ yra taip pat įgyvendinama ir stebima kaip Europos semestro – ES metinio ekonomikos ir biudžeto koordinavimo su valstybėmis narėmis ciklo sudėtinė dalis.

⁽⁵⁾ Remiantis septynmete DFP, nustatomas metinis ES biudžetas.

⁽⁶⁾ Komisijos atsakymas į 2013 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 10.24 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.10. DFP laikotarpiui įpusėjus nėra lengva pakeisti stebėjimo ir duomenų teikimo pagrindą. Tam būtų prirėkę ne tik daryti galiojančių teisės aktų pataisas, bet ir kiekviena valstybė narė, ten kur taikomas pasidalijamasis valdymas, būtų turėjusi keisti savo nuosavas procedūras. DFP taikomas stebėjimo ir duomenų teikimo pagrindas buvo suderintas su strategija „Europa 2020“ prasidėjus 2014–2020 m. laikotarpiui. Šioje naujoje DFP, atsižvelgus į Lisabonos strategijos vertinimų rekomendacijas, ES biudžeto išlaidų kategorijos buvo suderintos taip, kad atspindėtų strategijos „Europa 2020“ augimo prioritetus.

3.11. Išmokos pagal 2007–2013 m. DFP bus mokamos ir po 2015 m. To pasekmė yra tai, kad pirmoji dešimtmetės strategijos „Europa 2020“ laikotarpio pusė vykdoma pagal kitai strategijai skirtą DFP. Pranešimų santraukos dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų⁽⁷⁾ (ESI fondų) – pagrindinių 2014–2020 m. fondų, naudojamų įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ – bus pradėtos teikti 2016 m.⁽⁸⁾; o 2017 m. ir 2019 m. tikimasi sulaukti strateginių ataskaitų, skirtų prisidėti prie diskusijos dėl ESI fondų indėlio į strategiją „Europa 2020“⁽⁹⁾.

3.12. Atsižvelgiant į šią pagrindinę informaciją, tolesniuose dviejuose šios mūsų skyriaus dalies skirsniuose nagrinėjamos dvi pagrindinės strategijos „Europa 2020“ veiksmingo stebėjimo ir duomenų teikimo sudėtinės dalys: aukštų politinių siekių pavertimas į veiklos tikslus ES biudžetui, ir ar Komisija turėjo galimybę pašalinti būdingus stebėjimo ir duomenų teikimo sunkumus.

3.10. Komisija stebi ES biudžeto indėlių siekiant bendrų ES tikslų, ypač strategijos „Europa 2020“ tikslų, ir teikia apie tai informaciją.

⁽⁷⁾ ESI fondai yra: Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF), Sanglaudos fondas (SF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

⁽⁸⁾ Išskyrus Jaunimo užimtumo iniciatyvą, apie kurią pranešimai pradėti teikti 2015 m. balandžio mėn.

⁽⁹⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1330/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320), 53 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Strategijos „Europa 2020“ prioritetai, pagrindiniai tikslai ir pavyzdinės iniciatyvos, taip pat teminiai tikslai, nėra veiklos tikslai

3.13. „Europa 2020“ yra aukšto lygmens politinė strategija. Kaip jau minėjome anksčiau, aukšto lygmens bendro pobūdžio tikslai gali nebūti pakankamai pritaikyti, kad būtų naudingi žemesniais, veiklos lygmenimis⁽¹⁰⁾. Valdymo tikslais būtina nustatyti veiklos tikslus, prireikus, – su rodikliais, užduotimis ir orientyrais. Šie veiklos tikslai turi būti susieti su strategija „Europa 2020“.

Trys prioritetai, penki pagrindiniai tikslai, septynios pavyzdinės iniciatyvos

3.14. Kaip parodyta 3.2 langelyje, daugelis uždavinių, iniciatyvų ir tikslų yra susiję su strategija „Europa2020“. Todėl šiame ir tolesniame skirsniuose nagrinėjama, ar santykiai tarp šių skirtingų elementų yra nuoseklūs: ar strategijos „Europa 2020“ aukšto lygmens tikslai yra logiškai paverčiami į operatyvinius elementus, kurie leidžia vadovams stebėti ES biudžeto indėlį į strategiją ir teikti apie ją duomenis.

3.13. Nuo pat pradžių strategija buvo grindžiama glaudžia partneryste su valstybėmis narėmis – jų dalyvavimas labai svarbus, siekiant sėkmingai įgyvendinti strategiją. Šiuo tikslu ES lygmens strategijos „Europa 2020“ tikslai yra suskirstyti į nacionalinius tikslus. Strategija „Europa 2020“ toli gražu nėra ES lygmens strategija, grindžiama principu „iš viršaus į apačią“, – ji grindžiama visų susijusių subjektų dalyvavimu Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis.

Strategijos „Europa 2020“ politiniai siekiai konkretizuojami nustatant tikslus, jie turėjo įtakos ES biudžeto struktūrai. Šie siekiai tapo programų, finansuojamų iš ES biudžeto, teisiniu pagrindu.

3.14. Žr. Komisijos atsakymą į 3.1 dalies pastabas.

⁽¹⁰⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 10.10 dalį.

3.2 langelis. Strategijos „Europa 2020“ prioritetai: pažangus, tvarus ir integracinis augimas (3.15 dalis)

Strategijos „Europa 2020“ pagrindiniai tikslai (3.16–3.17 dalys)	Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos (3.18–3.21 dalys)	Teminiai tikslai (tik ESI fondų) (3.22–3.25 dalys)
<p>1. Užimtumas: pasiekti, kad darbą turėtų 75 % 20–64 m. amžiaus asmenų.</p> <p>2. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra: pasiekti, kad į MTTP būtų investuojama 3 % Sąjungos bendrojo vidaus produkto (BVP).</p> <p>3. Klimato kaita ir energetinis tvarumas: palyginti su 1990 m. sumažinti išmetamų šiltnamio dujų kiekį 20 % (arba, jei leidžia sąlygos, net 30 %), 20 % energijos gauti iš atsinaujinančiųjų šaltinių; 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą.</p> <p>4. Švietimas: sumažinti mokyklos nebaigimo lygį iki mažiau nei 10 %; pasiekti, kad mažiausiai 40 % 30–40 m. amžiaus asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą.</p> <p>5. Kova su skurdu ir socialine atskirtimi: sumažinti žmonių, kurie skursta ir yra socialiai atskirti arba kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičių bent 20 mln.</p>	<p><i>Pažangus augimas:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Europos skaitmeninė darbotvarkė. 2. Inovacijų sąjunga. 3. Mobilus jaunimas. <p><i>Tvarus augimas:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Efektyvių išteklių Europa. 5. Globalizacijos eros pramonės politika. <p><i>Integracinis augimas:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė. 7. Europos kovos su skurdu platforma 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatinti mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas. 2. Gerinti IRT prieinamumą, didinti jų naudojimą ir tobulinti jų kokybę. 3. Didinti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), žemės ūkio sektoriaus (EŽŪFKP) bei žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus (EJRŽF) konkurencingumą. 4. Remti perėjimą prie mažaanglės ekonomikos visuose sektoriuose. 5. Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją ir valdymą. 6. Išlaikyti ir saugoti aplinką bei skatinti išteklių naudojimo efektyvumą. 7. Skatinti tvarų transportą ir šalinti spūsčių vietas pagrindinėse tinklo infrastruktūrose. 8. Skatinti tvarų ir kokybišką užimtumą ir remti darbuotojų mobilumą. 9. Skatinti socialinę įtrauktį kovojant su skurdu ir visomis diskriminacijos formomis. 10. Investuoti į švietimą, mokymą ir profesinį mokymą, skirtą lavinti įgūdžius ir mokytis visą gyvenimą 11. Stiprinti valdžios institucijų ir suinteresuotųjų subjektų institucinius gebėjimus ir veiksmingą viešąjį administravimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.15. Aukščiausiam strategijos „Europa 2020“ lygmenyje yra trys prioritetai, susiję su pažangiu, tvariu ir integraciniu augimu, ir penki prioritetiniai tikslai, kurie pateikti 3.2 langelyje. Tačiau santykiai tarp prioritetų ir pagrindinių tikslų yra daugialypiai ir sudėtingi. Pavyzdžiui, pagrindiniai tikslai yra nustatyti kaip „nebaigtiniai“ ir „reprezentatyvūs“ trijų prioritetų atžvilgiu⁽¹⁾; nėra aiškių sąsajų tarp atskirų tikslų ir prioritetų.

3.16. Iš esmės pagrindiniai tikslai yra politiniai siekiai⁽²⁾. Išskyrus tikslus, susijusius su šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis ir atsinaujinančia energija, pagrindiniams tikslams ES lygmeniu netaikomas teisiškai saistantis pagrindas. ES biudžeto indėlis nėra nustatytas atskirai pagrindinių tikslų pasiekimo kontekste.

3.17. Tai, kad pagrindiniai tikslai nėra griežti veiklos tikslai, parodo ir tai, kaip jie yra perkelti į atskirus kiekvienos valstybės narės tikslus. Dviejų pagrindinių tikslų atveju net jei kiekvienai valstybei narei pavyktų sėkmingai įvykdyti savo nacionalinius tikslus, bendrieji pagrindiniai tikslai ES lygmeniu vis vien nebūtų pasiekti.

a) įvykdžius visus nacionalinius tikslus, 20–64 metų amžiaus asmenų užimtumo lygis sudarytų mažiau nei 75 % ES pagrindinio tikslo;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.15. *Nebuvo siekta, kad šie tikslai būtų tarpusavyje nesuderinami, ar kad būtų susiję tik su vienu iš trijų prioritetų. Tarp atskirų tikslų ir pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetų trejeto yra aiškus ryšys. Tikslai buvo pasirinkti taip, kad vienas kitą papildytų ir kartu padėtų siekti prioritetų trejeto. Šie tikslai specialiai yra nebaigtiniai ir neapima visų augimo svertų. Jais norima parodyti tuos pokyčius, kurių siekiama minėta strategija, ir jų tikslas – pabrėžti pasirinktus visoms valstybėms narėms svarbius pagrindinius augimo veiksnius, kurie galėtų padėti valstybėms narėms vykdyti veiksmus. Šis metodas taip pat buvo pasirinktas dėl patirties, įgytos vykdam Lisabonos strategiją, kurios prioritetai sumenko dėl to, kad buvo pernelyg daug tikslų. Strategija „Europa 2020“ siekiama koncentruotis į esminius dalykus.*

3.16. *Daugelis strategijos „Europa 2020“ sričių toliau priklauso valstybių narių kompetencijai. Taigi, ES gali imtis vadovaujančio vaidmens rodydama pavyzdį ir nustatyti plataus užmojo ir realistiškus tikslus, tačiau jų apibrėžimas nacionalinėje sistemoje vis dar priklauso nuo politinio pasirinkimo nacionaliniu lygmeniu.*

Komisija/ES neturi teisinės kompetencijos sukurti teisiškai privalomą sistemą. Pavyzdžiui, kalbant apie užimtumą, Sąjunga gali tikrai imtis priemonių, kad užtikrintų valstybių narių užimtumo politikos koordinavimą, visų pirma nubrėždama šios politikos gaires.

3.17. *Tai buvo paaiškinta Komisijos komunikate⁽¹⁾, atsižvelgus į nacionalinius politinius sprendimus.*

a) *Žr. Komisijos atsakymą į 3.16 dalies pastabas dėl kompetencijos pasidalijimo tarp Sąjungos ir valstybių narių, kaip nurodyta ES sutarties 5 straipsnyje.*

⁽¹⁾ COM(2010) 2020 *final*, 2010 m. kovo 3 d., Komisijos komunikato „Europa 2020. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ 2 skirsnis.

⁽²⁾ COM(2015) 100 *final*, 2015 m. kovo 2 d., Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viešų konsultacijų dėl pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ rezultatai“ 1 skirsnis.

⁽¹⁾ COM(2014) 130, 2014 3 5, Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ rezultatų apžvalga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) įvykdžius visus mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros nacionalinius tikslus, investicijos iki 2020 m. padidėtų iki 2,6 % BVP, o tai yra mažiau nei 3 % pagrindinis tikslas ⁽¹³⁾.

3.18. Kita strategijos „Europa 2020“ struktūros pakopa – septynios pavyzdinės iniciatyvos. Jie sugrupuoti pagal tris augimo prioritetus. Jie nebuvo sumanyti taip, kad reprezentuotų detalesnį tikslų ar rodiklių rinkinį. Tačiau, pasak Komisijos, pavyzdinės iniciatyvos padeda rengti pagrindą būsimiems veiksams ES ir valstybių narių lygmeniu ⁽¹⁴⁾.

3.19. Visos pavyzdinės iniciatyvos, išskyrus „Globalizacijos eros pramonės politiką“ tiesiogiai prisideda prie vieno ar kelių pagrindinių tikslų, ir visi pagrindiniai tikslai yra tiesiogiai skirti bent vienai pavyzdinei iniciatyvai. Tačiau Komisija neatliko detalios sąsajų tarp šių tikslų ir pavyzdinių iniciatyvų analizės; ji taip pat nesinaudojo pavyzdinėmis iniciatyvomis kaip valdymo priemone – pvz., orientyrams nustatyti, reguliariai teikti duomenis apie šias iniciatyvas, ir pan. – siekiant strategijos įgyvendinimo pažangos.

3.20. Komisijos teigimu, 2015 m. kovo mėn. viešų konsultacijų dėl strategijos „Europa 2020“ rezultatas buvo tai, kad pavyzdinės iniciatyvos savo vaidmenį atliko ir kad atitinkamose jų srityse reikia veikti toliau taikant kitas formas. Šios konsultacijos respondentų manymu, pavyzdines iniciatyvas reikėtų pakeisti nuosekliau parengtomis ir visa apimančiomis politikos programomis ⁽¹⁵⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Dėl mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslo, Komisija pabrėžia, kad Europos Sąjungos tikslas – pasiekti, kad iki 2020 m. investicijos sudarytų 3 % BVP. Būtent valstybės narės turi nustatyti tokio lygio nacionalinius mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslus, kokie, jų nuomone, yra tinkamiausi, o Komisija turi nedaug galimybių daryti įtaką šioms tikslams. Valstybėms narėms pasiekus savo tikslus, investicijų lygis iš tikrųjų padidėtų tik iki 2,6 %, tačiau tai vis tiek yra žymus padidėjimas. Pažanga siekiant 3 % tikslo yra stebima įgyvendinant Europos semestrą, kurio metu valstybės narės raginamos padidinti investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.

3.18. Šių pavyzdinių iniciatyvų tikslas – parengti įvairių politinių ir (arba) prioritetinių veiksmų pagrindą, kuriuo remiantis būtų siekiama strategijos „Europa 2020“ tikslų. Šie prioritetiniai veiksmai daugiausia buvo traktuojami kaip papildantys struktūrines reformas po konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų.

3.19. Strategija „Europa 2020“ yra bendra strategija, susieti kiekvieną tikslą su pavyzdine iniciatyva ir atvirkščiai nebūtų naudinga.

Per pirmuosius metus po strategijos „Europa 2020“ priėmimo savo metinėje augimo apžvalgoje Komisija reguliariai teikdavo informaciją apie pažangą, padarytą siekiant įgyvendinti pagrindinius tikslus ir pavyzdines iniciatyvas. Kadangi daugelis pavyzdinių iniciatyvų buvo įgyvendinta, ši informacija nebeteikiama taip reguliariai.

⁽¹³⁾ „Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy“, Eurostatas (2015 m. leidimas), p. 16, 46 ir 77 (<http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-EZ-14-001>).

⁽¹⁴⁾ COM(2010) 2020 final, 2010 m. kovo 3 d., 2 skirsnis.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 100 final, 2015 m. kovo 2 d., 3,3 skirsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.21. Kaip ir pagrindinių tikslų atveju (3.16 dalis), svarbiausias pavyzdinių iniciatyvų vaidmuo yra atlikti politinių siekių planų funkciją. Jos nėra sumanytos taip, kad galima būtų strategijos „Europa 2020“ aukšto lygmens tikslus paversti veiklos tikslais.

Vienuolika teminių tikslų

3.22. Viena svarbiausių ES priemonių siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų yra DFP (3.7 dalis), įskaitant ESI fondus (3.11 dalis). Išsamiau šių fondų veikimo mechanizmas, apimantis partnerystės susitarimus tarp Komisijos ir kiekvienos valstybės narės, ir programas valstybių narių lygmeniu, nustatančias kaip lėšos bus panaudotos, aprašytas šio skyriaus 2 dalyje.

3.23. Pagrindinis šių struktūrų elementas valstybių narių lygmenyje, sumanytas sukurti sąsają su strategija „Europa 2020“, yra 11 teminių tikslų. Pagal teisės aktus, „siekiant prisidėti prie ES pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos, kiekvienas ESI fondas remia šiuos teminius tikslus“ (išvardytus 3.2 langelyje). Po to šie teminiai tikslai turi būti paversti konkrečiais kiekvieno ESI fondo prioritetais⁽¹⁶⁾. Mes nagrinėjame šį klausimą šio skyriaus 2 dalyje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.21. Komisija niekuomet neketino paversti aukšto lygio strategijos „Europa 2020“ tikslų veiklos tikslais, ji siekė nustatyti pagrindines sritis valstybių narių reformų darbotvarkei remti ir darbo vietų kūrimui ir ekonomikos augimui skatinti.

⁽¹⁶⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 9 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.24. Teminiai tikslai nėra veiklos tikslai, – su susijusiomis užduotimis, orientyrais ir rodikliais. Jie yra aukšto lygmens ir plataus pobūdžio, kadangi apima visas ESI fondų finansuojamas sritis. Teminių tikslų apimtis yra platesnė nei strategija „Europa 2020“ (3.5 dalis) ir jos pagrindiniai tikslai ir pavyzdinės iniciatyvos. Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys ESI fondus ir teminius tikslus, nenustato ryšio tarp teminių tikslų ir pagrindinių tikslų ir pavyzdinių iniciatyvų. Tokius ryšius mes galėjome rasti tik Komisijos darbiniam dokumente⁽¹⁷⁾, kur penki teminiai tikslai buvo aiškiai susiję su penkiais pagrindiniais tikslais, tuo tarpu likę trys buvo su jais susiję netiesiogiai. Likę trys teminiai tikslai, – 3.2 langelyje 2, 5 ir 11 – nebuvo susiję su pagrindiniais tikslais. Komisijos tarnybų darbinio dokumente su pavyzdinėmis iniciatyvomis buvo susiję keturi teminiai tikslai, tad trys pavyzdinės iniciatyvos šiame dokumente neturėjo susijusio teminio tikslo.

3.25. Teminiai tikslai patys savaime – kaip ir pagrindiniai tikslai ir pavyzdinės iniciatyvos – nėra parengti taip, kad strategiją „Europa 2020“ būtų galima paversti naudingais veiklos tikslais.

⁽¹⁷⁾ 2012 m. kovo 14 d. Komisijos tarnybų darbinio dokumento SWD(2012) 61 final „2014–2020 m. Bendros strateginės programos elementai: Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas, Sanglaudos fondas, Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondas“ II dalis. Aiškiai su pagrindiniais tikslais susiję penki teminiai tikslai yra Nr. 1, 4, 8, 9 ir 10; netiesiogiai susiję yra Nr. 3, 6 ir 7. 1,2,3 ir 6 teminiai tikslai yra susiję su pavyzdinėmis iniciatyvomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.24. Aukšto lygio teminių sričių, kurios turi būti remiamos ESI fondų, baigtinio sąrašo sudarymo tikslas buvo susieti penkis fondus, iš kurių kiekvienas turi savo paskirtį pagal Sutartį, su strategija „Europa 2020“. Teminiai tikslai tampa konkrečiais tikslais su rodikliais, baziniais scenarijais ir uždaviniais kiekvienos ESI fondų programos investicinių prioritetų lygmeniu⁽²⁾.

Neketinta nustatyti tiesioginio ryšio tarp visų teminių tikslų ir pagrindinių tikslų. Pagrindiniai tikslai yra paaiškinamojo pobūdžio ir neatspindi visos strategijos „Europa 2020“. Įvertinti faktinį fondų indėlį siekiant bendrų politikos tikslų galima tik įvertinus konkrečiai finansuojamus veiksmus ir jų rezultatus.

Tai, kad tam tikros pavyzdinės iniciatyvos nėra paminėtos Komisijos tarnybų darbinio dokumento 2 dalyje, nereiškia, kad jos negali būti susietos su teminiu tikslu. Trys pavyzdinės iniciatyvos, kurias nurodė Audito Rūmai, iš tikrųjų yra susijusios su teminiais tikslais (atitinkamai 8, 9 ir 10). Kiek tai susiję su pavyzdinėmis iniciatyvomis, iš pirmo vertinimo, atlikto remiantis 2014–2020 m. veiklos programomis, paaiškėjo, kad ESI fondais prisidedama prie visų pavyzdinių iniciatyvų⁽³⁾.

3.25. Teminiai tikslai atitinka strategijos „Europa 2020“ tikslus ir jais remiantis nustatomas kiekvienos ESI fondų programos naudingų veiklos tikslų apibrėžimo pagrindas, atsizvelgiant į konkrečias valstybės narės ir programos srities ypatybes.

⁽²⁾ Kaip nurodyta BNR 2 straipsnio 34 punkte, „konkretus tikslas – rezultatas, kurio siekti padeda vadovavimasis investicijų prioritetu arba Sąjungos prioritetu konkrečiame nacionaliniame arba regioniniame kontekste vykdant veiksmus ar taikant priemones, kurių imamasi pagal tokį prioritetą“.

⁽³⁾ Inovacijų sąjunga: 1 teminis tikslas; Judus jaunimas: 8 ir 10 teminiai tikslai; Europos skaitmeninė darbotvarkė: 2 teminis tikslas; Tausiai išteklius naudojanti Europa: 4, 5 ir 6 teminiai tikslai; Globalizacijos eros pramonės politika: 3 ir 7 teminiai tikslai; Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė: 8 ir 10 teminiai tikslai; Europos kovos su skurdu planas: 9 teminis tikslas. Daugiau informacijos rasite prie 2016 m. BP pridėtame Darbiniam dokumente Nr. 1.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija neteikė išsamių ataskaitų dėl ES biudžeto indėlio siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų

3.26. Šiame skirsnyje nagrinėjama, koku mastu Komisija galėjo vykdyti stebėjimą ir teikti ataskaitas apie ES biudžeto indėlį į „Europa 2020“ tikslų pasiekimą, atskirai nuo valstybių narių prisidėjimo nacionalinėmis lėšomis. Jame taip pat nagrinėjami du stebėjimo ir duomenų teikimo sistemoms svarbūs veiksniai: ar yra atsakomybė už strateginius rezultatus ir ar yra įdiegta rezultatų, siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, pranešimo sistema.

Strategijos „Europa 2020“ stebėjimas ir duomenų teikimas

3.27. Prasmingai matuoti ir vertinti ES biudžeto įnašą į siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų galima tik tuo atveju, jei Komisija gauna svarbią, patikimą ir savalaikę informaciją, naudojant griežtą veiksmingumo valdymo ir atskaitomybės sistemą⁽¹⁸⁾. Tačiau kol kas tokios sistemos nėra. Mūsų ankstesnėse metinėse ataskaitose nagrinėtose MVA⁽¹⁹⁾ nebuvo bandyta nustatyti strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo pažangą. 3 šio skyriaus skirsnyje nagrinėjama, koku mastu ši problema sprendžiama 2014 metų MVA.

3.27. Teisėkūros institucijų nustatytu pagrindu užtikrinama patikima 2014–2020 m. laikotarpio ataskaitų teikimo sistema, pagal kurią nuo 2016 m. bus pateikiama daugiau informacijos apie pažangą pagal teminius tikslus, susietus su strategijos „Europa 2020“ tikslais. Taip bus galima užtikrinti kokybišką įvertinimą, nes vertinimo tikslas – palaipsniui įvertinti ESI fondų indėlį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų.

Tais atvejais, kai galima nustatyti geresnį tiesioginį ryšį tarp fondų ir strategijos „Europa 2020“ tikslų, Komisija ėmėsi konkrečių priemonių, kad įdiegtų veiklos rezultatų stebėjimo sistemą⁽⁴⁾.

MVA ankstesniais metais buvo susijusios su 2007–2013 m. DFP, kuri buvo parengta iki strategijos „Europa 2020“ tikslų nustatymo.

⁽¹⁸⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 10.32 dalį.

⁽¹⁹⁾ 2010 m. metinės ataskaitos 8 skyrius: Žemės ūkio ir kaimo plėtros (AGRI), Regioninės ir miestų politikos (REGIO) ir Mokslinių tyrimų, inovacijų ir mokslo (RTD) generaliniai direktoratai; 2011 m. metinės ataskaitos 10 skyrius: AGRI, Vystymosi ir bendradarbiavimo – EuropeAid (DEVCO), REGIO generaliniai direktoratai; 2012 m. metinės ataskaitos 10 skyrius: Konkurencijos (COMP), Jūrų reikalų ir žuvininkystės (MARE) ir Mobilumo ir transporto (MOVE) generaliniai direktoratai; ir 2013 m. metinės ataskaitos 10 skyrius: Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties (DG EMPL), Sveikatos ir vartotojų reikalų (SANCO) generaliniai direktoratai ir Infrastruktūros ir logistikos biuras Liuksemburge (OIL).

⁽⁴⁾ Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas parengė Užimtumo rodiklių apžvalgą, pagrįstą išsamia daugelio užimtumo ir socialinių rodiklių, susijusių su pagrindiniais tikslais, duomenų baze. EPK taip pat taiko išsamią stebėjimo sistemą pagal LIME sistemą, kurios tikslas – stebėti strategijos „Europa 2020“ pažangą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.28. Buvo įdiegta keletas veiksmingų strategijos „Europa 2020“ stebėjimo ir duomenų teikimo sistemos elementų. Komisijos statistikos padalinys Eurostatas teikia statistinius duomenis apie visos ES ir valstybių narių veiksmingumą siekiant strategijos „Europa 2020“ pagrindinių tikslų. Jo svetainėje duomenys reguliariai atnaujinami, o šiai temai skirtose ataskaitose pateikiama gilesnė tendencijų analizė ir tyrinėjamos pagrindinių rodiklių pokyčių priežastys.

3.29. Komisijos peržiūra „Europa 2020“ tema, kuri turėjo būti pristatyta Tarybai 2015 m. kovo mėn., buvo atidėta iki 2016 m. pradžios. 2014 m. kovo mėn. Komisija paskelbė komunikatą dėl rezultatų apžvalgos, skirtą pradėti viešas konsultacijas dėl strategijos „Europa 2020“⁽²⁰⁾. Tačiau šių konsultacijų bendri rezultatai visiškai neatspindi ES programų vaidmens strategijos „Europa 2020“ atžvilgiu⁽²¹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.28. Šalių ataskaitose, kurias parengė Komisija, atsižvelgdama į Europos semestrą, išsamiai išnagrinėta kiekvienos valstybės narės socialinė ir ekonominė padėtis ir perspektyvos, ir kokie yra svarbiausi veiksmi, būtini siekiant pagerinti socialinę ir ekonominę pažangą. Ši analizė yra vėlesnių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias siūlo Komisija ir priima Europos Vadovų Taryba, pagrindas.

Derybose daugiausia dėmesio buvo skiriama tam, kad būtų užtikrinta, jog 2014–2020 m. partnerystės susitarimuose ir veiklos programose būtų atsižvelgta į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kad būtų dar labiau didinamas konkrečių tikslų veiklos programų lygmeniu ir aukšto lygio strategijos „Europa 2020“ tikslų nuoseklumas.

⁽²⁰⁾ COM(2014) 130 *final*/2, 2014 m. kovo 19 d., Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ padėties apžvalga“.

⁽²¹⁾ COM(2015) 100 *final*, 2015 m. kovo 2 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.30. Kaip Komisija pažymėjo praėjusiais metais savo ketvirtoje vertinimo ataskaitoje dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio, „nėra galimybės nustatyti, koks buvo kiekvienos finansinės programos indėlis siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų“⁽²²⁾. Komisija savo penktą vertinimo ataskaitą – apie 2014 finansinius metus – paskelbė 2015 m. birželio mėnesį⁽²³⁾. Penktojoje vertinimo ataskaitoje pateikta daugiau informacijos nei ketvirtojoje. Joje yra specialus skirsnis, kuriame pateikta pažangos siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų suvestinė. Ataskaitoje taip pat pateiktos kelios nuorodos, susijusios su atskirų programų įnašu įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Tačiau šios nuorodos yra ribotos. Pagal 2007–2013 m. DFP neremiamas išsamių ataskaitų apie ES biudžeto indėlį įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ teikimas, kadangi ji buvo parengta prieš šią strategiją patvirtinant.

3.31. Taigi vertinimo ataskaita vis dėlto pateikia ne visą ES biudžeto indėlio į strategiją „Europa 2020“ vaizdą (taip at žr. 3.9 dalį). Remdamasi 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisiniu pagrindu, Komisija tikisi, kad nuo 2017 finansinių metų, vertinimo ataskaita galės teikti geresnę ir išsamesnę informaciją apie veiksmingumą, įskaitant apie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo pažangą⁽²⁴⁾. Tačiau šio skyriaus 2 dalyje mes atkreipiame dėmesį į problemas, kurios trukdys Komisijai teikti duomenis apie ESI fondų įnašą į strategiją „Europa 2020“ šiuo programavimo laikotarpiu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.30. Ketvirtojoje vertinimo ataskaitoje Komisija nurodė, kad strategija „Europa 2020“ yra bendras valstybių narių ir Komisijos siekis, ir įgyvendinant „Europa 2020“ tikslus įtaką daro daug išorės veiksnių. 2013 m. metinės ataskaitos 10.24 dalyje Audito Rūmai pažymėjo, kad ketvirtoji vertinimo ataskaita buvo patobulinta, kadangi joje siekiama nustatyti ryšį tarp pagrindinių finansinių programų, pateiktų pagal DFP išlaidų kategorijas, ir su strategija „Europa 2020“ susijusios turimos informacijos apie veiksmingumą.

Penktojoje vertinimo ataskaitoje Komisija atkreipia dėmesį į ribotą ES biudžetą, palyginti su bendromis ES viešosiomis išlaidomis, ir įvairius išorės veiksnius, susijusius su strategijos „Europa 2020“ tikslų siekimu.

Komisija įsipareigoja teikti informaciją apie ES biudžeto indėlį siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Tačiau tai nelengva užduotis, ypač atskirti ES biudžeto poveikį nuo nacionalinių biudžetų ir išorės veiksnių poveikio (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.1 dalies pastabas).

3.31. 2007–2013 m. programoms skirta ataskaitų teikimo tvarka buvo nustatyta iki strategijos „Europa 2020“ tikslų apibrėžimo. Todėl šiuo metu netikslinga tikėtis, kad vertinimo ataskaitoje bus pateiktas išsamus ES biudžeto indėlio įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ apibūdinimas.

⁽²²⁾ COM(2014) 383 *final*, 2014 m. birželio 26 d. Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai skirta pasiektais rezultatais pagrįsta Sąjungos finansų vertinimo ataskaita.

⁽²³⁾ Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai skirta pasiektais rezultatais pagrįsta Sąjungos finansų vertinimo ataskaita, COM(2015) 313 *final*, 2015 m. birželio 26 d. Sutartyje (SESV 318 ir 319 straipsniuose) reikalaujama, kad Komisija tokią ataskaitą rengtų ir kad ši ataskaita prisideda prie įrodymų, kuriais remdamasis Parlamentas kasmet Komisijai teikia patvirtinimą dėl biudžeto įvykdymo.

⁽²⁴⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.25 dalį ir Komisijos atsakymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atsakomybė ir įsipareigojimai

3.32. Kad strategija „Europa 2020“ būtų sėkminga, tie, kam jos tikslai taikomi, – valstybės narės ir ES – turi prisiimti visą atsakomybę už ją. Lisabonos strategijos peržiūrose nurodoma, kad jos suinteresuotieji subjektai neturi aiškių įsipareigojimų užtikrinti strategijos veiksmingumą. Aukšto lygio grupės ataskaitoje daroma išvada, kad „įsipareigojimo trūkumas tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis reiškė, kad [...] nauda nebuvo gauta dėl nenuoseklumų ir nesuderinimo“⁽²⁵⁾. Atliekant Lisabonos strategijos vertinimą, buvo padaryta panaši išvada, kad „įgyvendinimas nukentėjo dėl netolydaus įsipareigojimo“⁽²⁶⁾.

3.33. Komisija dėjo pastangų, kad strategijos „Europa 2020“ atžvilgiu būtų pažadintas stipresnis suinteresuotųjų subjektų atsakomybės jausmas ir jų įsipareigojimas siekti strategijos tikslų. Komunikate, paskelbtame pradėjus strategiją įgyvendinti, yra specialiai jai skirtas skirsnis, kuriame nustatyta, kas turėtų ką daryti, ir kokios yra Europos Vadovų Tarybos, Ministrų Tarybos, Komisijos ir Europos Parlamento, nacionalinių, regioninių ir vietos institucijų, taip pat suinteresuotųjų subjektų ir pilietinės visuomenės pareigos⁽²⁷⁾.

3.34. Kalbant apie 2014–2020 m. DFP, daug informacijos apie ES biudžeto įnašą į strategiją „Europa 2020“ – kaip ir praityje – buvo gauta iš valstybių narių (laikantis pasidalijamojo valdymo principų). Taigi, norint užtikrinti patikimos informacijos gavimą ir jos panaudojimą stebėjimui ir ataskaitų teikimui, įsipareigojimas yra būtinas visais lygmenimis (nacionaliniu ir ES). Tokiam veiksmingumo valdymui ir duomenų teikimui įgyvendinti reikia laiko. Kai kurie tokių sistemų elementai nagrinėjami šio skyriaus 2 dalyje. Tokią sistemą įdiegus, ji turėtų leisti Komisijai prisiimti ES biudžeto patikimo finansų valdymo ir jo prisidėjimo prie politikos pasiekimų atsakomybę metinės veiklos ataskaitose teikiamuose generalinių direktorių patikini- mo pareiškimuose⁽²⁸⁾.

3.34. Kaip jau minėta Komisijos atsakyme į 2013 m. EAR metinės ataskaitos 10 skyriaus 3 rekomendacijos pastabas, reikia atskirti tiesioginę generalinių direktorių atsakomybę už finansinių programų valdymą ir biudžeto vykdymą ir pasiektus politikos rezultatus, kaip antai finansinių programų poveikį. Programų poveikis taip pat yra teisėkūros institucijų, kurios padeda rengti programas ir jas priima, bei valstybių narių, kurios dažnai atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant programas, atsakomybė. Be to, bendram programų veiksmingumui įtakos turi daugelis kitų ekonominių ir socialinių veiksnių, gerokai svarbesnių už generalinių direktorių kontrolę.

Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad generalinių direktorių patikini- mo pareiškime ir toliau dėmesys turėtų būti sutelktas į valdymo ir finansinius klausimus, ir tai visiškai atitinka Komisijos finansinę atsakomybę įgyvendinant ES biudžetą. Priimdama apibendrinamąją ataskaitą, Komisija prisiima visą atsakomybę už ES biudžeto valdymą.

⁽²⁵⁾ „Susiduriant su sunkumais: Lisabonos strategija augimui ir užimtumui“, p. 40.

⁽²⁶⁾ SEC(2010) 114 final, 2010 m. vasario 2 d., p. 6.

⁽²⁷⁾ COM(2010) 2020 final, 2010 m. kovo 3 d., 5,2 skirsnis.

⁽²⁸⁾ Šiuo metu veiksmingumo klausimai generalinių direktorių metiniuose patikinimo pareiškimuose nenagrinėjami. Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.65 dalį ir 3 rekomendaciją su Komisijos atsakymu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 DALIS. KAIP STRATEGIJOS „EUROPA 2020“ TIKSLAI ATSPINDI VALSTYBIŲ NARIŲ PARTNERYSTĖS SUSITARIMUOSE IR PROGRAMOSE

3.35. Tinkamas ESI fondų panaudojimas yra svarbus ES pastangoms siekiant „Europa 2020“ tikslų (3.11 dalis). Komisijos ir valstybių narių susitarimai sudaro ESI fondų teisinio pagrindo branduolį. Jie apibrėžia kiekvienos valstybės narės vystymosi poreikius ir kiekvienam ESI fondui nustato kiekvieno atrinkto teminio tikslo pagrindinių laukiamų rezultatų santrauką⁽²⁹⁾. Remdamosi partnerystės susitarimais valstybės narės priima kiekvieno fondo (ar kelių fondų) programas, nustato šalies ar atitinkamo regiono prioritetus.

3.36. Tam, kad būtų pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslai, partnerystės susitarimuose ir programose daugiausia dėmesio turi būti skirta veiksmingumui, o ne tiesiog turimų finansinių išteklių įsisavinimui. Komisija privalo reguliariai vykdyti stebėjimą ir teikti duomenis apie tai, koku mastu ESI fondai prisideda prie strategijos „Europa 2020“. Antai Komisija turi parengti strategines ataskaitas (2017 ir 2019 m.) apie ESI fondų įnašą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų⁽³⁰⁾.

3.37. Todėl šiame skirsnyje nagrinėjama:

- a) ar pasinaudojama ESI fondų sutelkimo partnerystės susitarimuose ir programose privalumais (3.39–3.43 dalys);
- b) ar partnerystės susitarimų ir programų lygmeniu valstybės narės, taikydamos teminius tikslus, pavertė strategiją „Europa 2020“ į veiklos elementus, leidžiančius vadovams Komisijoje stebėti ir teikti duomenis apie ES biudžeto indėlį į strategijos „Europa 2020“ tikslų pasiekimą (3.44–3.48 dalys);
- c) ar tikėtina, kad bendrų ESI fondų rodiklių rinkinio nustatymas, prisidės prie duomenų apie veiksmingumą teikimo (3.49–3.56 dalys);
- d) Valstybės narės partnerystės susitarimuose ir programose daugiausia dėmesio skiria rezultatams (3.57–3.60 dalys).
- e) ar naujas veiksmingumo pagrindas skatina valstybes nares siekti rezultatų (3.61 to 3.65).

3.35. Komisija nurodo savo atsakymą į 3.1 dalies pastabas. ES biudžetas yra tik vienas iš ES svertų, kuriuo prisidedama siekiant „Europa 2020“ tikslų.

⁽²⁹⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 15–17 straipsniai.

⁽³⁰⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, 53 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.38. Atlikdami savo tyrimą mes rėmėmės teisinio pagrindo ir penkių partnerystės susitarimų⁽³¹⁾ bei penkių su kiekvienu iš šių susitarimų susijusių programų⁽³²⁾, imties analize. Šiais metais nagrinėjome šiuos dokumentus Lenkijoje ir Portugalijoje bendradarbiaudami su šių valstybių narių aukščiausiomis audito institucijomis. Bendradarbiavimas apėmė lygiagretų audito darbą, dalijimąsi planavimo dokumentais ir nustatytais faktais ir veiklą, susijusią su keitimusi šioje srityje įgytomis žiniomis ir patirtimi.

Nebuvo pasinaudota visais penkių Europos struktūrinių ir investicinių fondų sutelkimo privalumais

3.39. 2014–2020 m. naujovė buvo tai, kad penki ESI fondai buvo sutelkti viename bendrame reglamente („Bendrujų nuostatų reglamente“ ar BNR)⁽³³⁾ ir kad kiekvienai valstybei narei, planuojamas naudojimas penkiais ESI fondais yra nustatytas viename partnerystės susitarime. Tuo buvo siekiama supaprastinti ir suderinti ESI fondų įgyvendinimo metodiką bei užtikrinti sektorių tarpusavio papildomumą ir skatinti sinergijas.

Supaprastinta ir suderinta metodika

3.40. Kaip minėjome anksčiau, bendra teisės aktų paketo struktūra išlieka sudėtinga. Yra daug lygmenų (bendros nuostatos, bendrosios nuostatos, konkretiems fondams taikomos nuostatos, deleguotieji aktai ir įgyvendinimo aktai). Kai kuriais atvejais papildomą lygmenį gali sudaryti nacionaliniai teisės aktai⁽³⁴⁾.

⁽³¹⁾ Vokietijos, Prancūzijos, Latvijos, Lenkijos ir Portugalijos.

⁽³²⁾ Prancūzija: ESF – Elzasas; Vokietija: EŽŪFKP – Saksonija-Anhaltas; Lenkija: ESF ir ERDF kartu – Pakarpatės (Podkarpackie) vaivadija; Portugalija: ESF žmogiškasis kapitalas; Latvija: ESF, EŽŪKPF ir SF kartu – užimtumas ir augimas.

⁽³³⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013.

⁽³⁴⁾ Žr. Audito Rūmų nuomonę Nr. 7/2011 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL C 47, 2012 2 17), pasiūlymo 5 dalį (<http://eca.europa.eu>). Ši nustatyta faktą patvirtina Vidaus audito tarnyba („VAT galutinė atskaita dėl 2014–2020 m. ESI fondų reglamento trūkumų analizės peržiūros“).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.41. 2007–2013 m. laikotarpio partnerystės susitarimų atitikmuo (nacionaliniai strateginių krypčių planai) apėmė fondų sanglaudos grupę: SF, ERPF ir ESF⁽³⁵⁾. Į 2014–2020 m. partnerystės susitarimus įtraukiami dar du fondai, EŽŪFKP ir EJRŽF. Bendrųjų nuostatų reglamente nustatytas visiems fondams taikomų taisyklių rinkinys, kuris apima svarbius elementus, kaip antai Sąjungos paramos ESI fondams principus, strateginį požiūrį, stebėjimą ir pan. Kai kurios BNR dalys taikomos tik fondų sanglaudos grupei ir netaikomos EŽŪFKP ar EJRŽF. Pavyzdžiui, Bendrųjų nuostatų reglamente nustatytos programavimo taisyklės, taikytinos tik fondų sanglaudos grupei.

3.42. Programų lygmenyje gali būti sutelkiama tik fondų sanglaudos grupė (pavyzdžiui, per „keleto fondų programas“). 2007–2013 m. laikotarpiu tokią galimybę turėjo tik SF ir ERPF. Fondų naudojimo taisyklės skiriasi priklausomai nuo fondo, ypač jos skiriasi tarp fondų sanglaudos grupės ir EŽŪFKP/EJRŽF fondų. Šie skirtumai taip pat akivaizdūs lyginant, kaip fondų sanglaudos grupė ir EŽŪFKP/EJRŽF struktūruoja savo tikslus (žr. 3.45 dalį).

Papildomumas ir sinergijų skatinimas

3.43. Kadangi partnerystės susitarimai yra vienintelė vieta, kur kartu aptariami visi penki ESI fondai, būtent čia ir turėtų būti nustatyta šių penkių fondų tarpusavio papildomumas ir sinergijos. Nagrinėdami partnerystės susitarimų imtį mes nustatėme mažai įrodymų, kad valstybės narės praktiškai pasinaudojo papildomumu ir sinergijomis. Be to, mūsų išnagrinėtos programos suteikė mums mažai naudingos informacijos apie papildomumą ir sinergijas. Pavyzdžių buvo reta, o ten kur jų buvo, dažniausiai jie buvo neaiškūs. Nebuvo praktinių gairių, kaip partnerystės susitarimais ir programomis užtikrinti sektorių tarpusavio papildomumą ir skatinti sinergijas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.41. *Kitiems svarbiems elementams, pavyzdžiui, programavimo, vertinimo ir tinkamumo finansuoti taisyklėms, taip pat taikomos visiems ESI fondams galiojančios bendrosios taisyklės.*

3.42. *Be Komisijos atsakymo į 3.41 dalies pastabas, taisyklės, reglamentuojančios EJRŽF įgyvendinimo sistemą, yra tos pačios, kaip ir ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo, kurios įtrauktos į Bendrųjų nuostatų reglamento ketvirtą dalį.*

3.43. *Partnerystės susitarime privalo būti aprašyta tvarka, kuria būtų užtikrintas ESI fondų tarpusavio koordinavimas. Programose privalo būti išdėstyti išsamesni mechanizmai, kuriais būtų užtikrintas toks koordinavimas.*

⁽³⁵⁾ EŽŪFKP ir EJRŽF atveju buvo taikomi atskiri susitarimai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Strategija „Europa 2020“ partnerystės susitarimuose ir programose nėra sistemingai paverčiama veiklos tikslais remiantis teminiais tikslais

3.44. Pasak Komisijos, sutelkus penkis ESI fondus į vieną partnerystės susitarimą, valstybėms narėms ir Komisijai turėtų tapti lengviau teikti duomenis apie penkių ESI fondų indėlių į bendrų teminių tikslų pasiekimą⁽³⁶⁾. Pirmojoje šio skyriaus dalyje mes pažymėjome, kad teminiai tikslai nėra parengti taip, kad strategiją „Europa 2020“ būtų galima paversti veiklos tikslais, bet taip, kad būtų susieti su „Europa 2020“ ir struktūruotų partnerystės susitarimuose ir programose pateiktą informaciją (3.22–3.25 dalys). Todėl šiame skirsnyje nagrinėjama, ar remiantis teminiais tikslais strategija „Europa 2020“ partnerystės susitarimų ir programų lygmeniu yra paverčiama į operatyvinius elementus (tikslus su susijusiomis užduotimis, orientyrais ir rodikliais), kurie leidžia vadovams stebėti ESI fondų indėlių į strategiją ir teikti apie jį duomenis.

3.45. Bendras vienuolikos teminių tikslų rinkinys (3.23 dalis) nėra taikomas tiesiogiai ir nuosekliai visiems ESI fondams taigi ir iš jų finansuojamoms programoms. Fondų sanglaudos grupėje teminiai tikslai veikia kaip struktūruojantis elementas, kadangi jie tiesiogiai paremti atitinkamuose reglamentuose keliamų tikslų hierarchija. Tačiau EŽŪFKP ir EJRŽF fondų struktūra yra kitokia. Aukščiausiu lygmeniu jie privalo remti „Sąjungos prioritetus“, tačiau teisės aktuose nenustatyta, kaip šie prioritetai yra susiję su teminiais tikslais. Nepaisant to, kad teisinis pagrindas nustato bendrą sąsają tarp EŽŪFKP/EJRŽF ir strategija „Europa 2020“, teminiai tikslai nėra naudojami orientuoti ar struktūruoti šiuos fondus. 3.3 langelyje apibendrintos įvairios fondų naudojamos struktūros.

3.44. Komisija nurodo savo atsakymą į 3.24 dalies pastabas dėl teminių tikslų vaidmens ir paskirties. Teminiai tikslai yra priemonės, kuriomis remdamesi fondai pagal Sutartimi pagrįstą paskirtį daugiausia dėmesio skiria strategijos „Europa 2020“ prioritetams. Tačiau įgyvendinti strategiją „Europa 2020“ nėra vienintelis finansavimo programų tikslas.

3.45. Tai atitinka atitinkamų fondų paskirtį.

Laikoma, kad kaimo plėtros prioritetai yra sukonkretinti teminiai tikslai įgyvendinant kaimo plėtros politiką.

EŽŪFKP teisiniame pagrinde nustatyta aiški sąsaja: įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ prisidedama siekiant šešių prioritetų, suskirstytų į tikslines sritis. EŽŪFKP programų struktūra visiškai atitinka šį reikalavimą. Pažanga siekiant prioritetinių/tikslinių sričių tikslų stebima metinėse įgyvendinimo ataskaitose. Siekiant užtikrinti nuoseklumą su teminiais tikslais, prie rekomendacinių dokumentų pridėtos atitikties lentelės.

EJRŽF Sąjungos prioritetai ir jų sąsajos su teminiais tikslais nustatyti bendroje strateginėje programoje ir programavimo lygmeniu, laikantis intervencijos logikos, kuri buvo aptarta su valstybėmis narėmis keliuose 2014 m. EJRŽF ekspertų grupės posėdžiuose.

⁽³⁶⁾ COM(2011) 500 final/1, 2011 m. birželio 29 d., Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ 5.2 skirsnis ir SWD (2012) 61 final, 2012 m. kovo 14 d., II dalies 1.3 skirsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.3 langelis. Fondų sanglaudos grupės ir EŽŪFKP/EJRŽF tikslų hierarchija pagal teisinį pagrindą

ESF/ERPF/SF: Teminiai tikslai -> investavimo prioritetai -> konkretūs tikslai -> veiksmų rūšys.

EŽŪFKP: Sąjungos kaimo plėtros prioritetai -> prioritetinės sritys -> priemonės.

EJRŽF: Sąjungos žuvininkystės ir akvakultūros tvaraus vystymosi prioritetai -> konkretūs tikslai -> priemonės.

3.46. Visi mūsų nagrinėtų partnerystės susitarimų ir keturių iš penkių programų atveju teminiai tikslai buvo naudojami informacijai struktūruoti. Vienos programos atveju (EŽŪFKP programa Vokietijoje), kur nustatėme, jog to nebuvo daryta, programa atspindėjo teisės aktų reikalavimus, o teminiai tikslai buvo minimi tik labai abstrakčiai. Šioje programoje buvo neįmanoma išvelgti sąsajos tarp Vokietijos partnerystės susitarime nustatytų teminių tikslų ir programos prioritetų ir prioritetinių sričių. Net naudojant Komisijos gairių atitikties lentelę, kurioje parodytos sąsajos tarp prioritetų ir teminių tikslų, buvo sunku subendrinti informaciją pagal teminį tikslą, kadangi ketvirtasis prioritetas turi su susijusius teminius tikslus. Nors mes tą nustatėme Vokietijos programoje, tai gali būti bendra visų EŽŪFKP programų problema.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.3 langelis. Fondų sanglaudos grupės ir EŽŪFKP/EJRŽF tikslų hierarchija pagal teisinį pagrindą

EŽŪFKP. Kaip paaiškinta Komisijos atsakyme į 3.45 dalies pastabas ir inter alia nurodyta 2014–2020 m. laikotarpio strateginio programavimo gairėse, EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys yra susijusios su strategijos „Europa 2020“ ir teminiais tikslais.

EJRŽF. Nors pagal EJRŽF reglamentą Sąjungos prioritetai siejami su konkrečiais tikslais, o po to su fondo priemonėmis, iš intervencijos logikos, kuri buvo taikoma atliekant programavimą ir pristatyta valstybėms narėms per 2014 m. birželio 25 d. vykusį EJRŽF ekspertų grupės posėdį, matyti tikslų hierarchija, kurią sudaro teminiai tikslai -> tvarios žuvininkystės ir akvakultūros regionų plėtojimo Sąjungos prioritetai -> konkretūs tikslai -> priemonės.

3.46. Kaip minėta, EŽŪFKP prioritetus/tikslines sritys atitinka 11 teminių tikslų. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.45 dalies pastabas.

Pagal EŽŪFKP taikomi atskiri rezultatų rodikliai, kuriais remiantis galima nustatyti sąsajas su konkrečiais teminiais tikslais. Todėl rezultatus galima sumuoti pagal teminius tikslus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.47. Į partnerystės susitarimus reikalaujama įtraukti nacionalinius pagrindinius tikslus (3.17 dalis). Visuose mūsų tikrintuose partnerystės susitarimuose tai buvo padaryta. Mūsų nagrinėtose programose tik Lenkijos programoje šie nacionaliniai tikslai, remiantis teminiais tikslais, buvo padalinti į veiklos tikslus.

3.48. Portugalija ir Latvija savo partnerystės susitarimuose nustatė veiklos tikslus, kuriuos jos po to naudojo mūsų nagrinėtų programų lygmeniu. Tačiau šie tikslai nėra tiesiogiai susiję su jų nacionaliniais pagrindiniais tikslais.

Bendrų rodiklių įvedimas kiekvienam fondui yra svarbus žingsnis, tačiau jiems būdingas koncepcijos ribotumas

3.49. Kad Komisija galėtų subendrinti veiksmingumą ES lygmeniu, įskaitant informaciją apie strategiją „Europa 2020“, jai reikalingi bendri rodikliai, įskaitant rezultatų rodiklius, kuriuos fondai esant galimybei naudotų bendrai ir kuriuos nuosekliai naudotų visos valstybės narės. Šiuose rodikliuose turėtų būti nurodyti orientyrai ir tikslai. Ankstesniu DFP laikotarpiu, tik ESF ir EŽŪFKP reikalavo nustatyti bendrus rodiklius. 2014–2020 m. laikotarpio reglamentuose įvedamas bendras rodiklių rinkinys kiekvienam iš penkių ESI fondų.

3.50. Tai potencialiai svarbus žingsnis stiprinant orientavimąsi į veiklos veiksmingumą. Tačiau mūsų tolesnėse dalyse išdėstyta analizė, rodo, kad kai kurie bendrų rodiklių sistemos koncepcijos elementai gali apriboti rodiklių naudingumą ir aktualumą, taigi ir Komisijos galimybes subendrinti veiksmingumo informaciją.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.47. Nuoroda į partnerystės susitarimų pagrindinius tikslus yra pagrįsta Komisijos gairėmis. Suskirstyti tikslus į papildomus veiklos tikslus gali pačios valstybės narės. Konkretūs veiklos tikslai kartu su atitinkamais tikslais nustatomi programos lygmeniu.

3.49. Visi penki ESI fondai turi savo paskirtį pagal Sutartį ir yra skirti įvairių sričių projektams ir investicijoms. Todėl būtų sunku sudaryti bendrų rodiklių rinkinį. Visiems rodikliams yra nustatyti tikslai, o į veiksmingumo pagrindą įtrauktiems rodikliams nustatyti orientyrai.

Komisija skatino pagal ERPF ir Sanglaudos fondą savanoriškai naudoti bendrus arba „pagrindinius“ rodiklius, o iki 2013 m. visos valstybės narės pateikė su jais susijusią informaciją. Privalomas reikalavimas taikyti bendrus rodiklius, skirtus 2014–2020 m. laikotarpiui, pagrįstas 2007–2013 m. igyta patirtimi. ES lygmens bendro veiksmingumo stebėjimą taip pat galima apskaičiuoti taikant tikslo įgyvendinimo normą.

Iki 2015 m. pabaigos Komisija parengs ataskaitą apie derybų rezultatus, į kurią bus įtraukta bendrų tikslų, kurie turi būti pasiekti iki 2014–2020 m. programavimo laikotarpio pabaigos, analizė.

3.50. Žr. Komisijos atsakymus į 3.51–3.56 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.51. Teisės aktuose nėra reikalavimo, kad valstybės narės įtrauktų bendrus rodiklius į savo programas⁽³⁷⁾. Tačiau šiais rodikliais yra paremtas Komisijos duomenų apie veiksmingumą teikimas (pvz., vien tik bendrais rodikliais yra paremti Komisijos valdymo planai ir Komisijos metinės veiklos ataskaitos dalys, skirtos fondų sanglaudos grupei). Todėl yra rizika, kad nenuoseklus bendrų rodiklių taikymas neigiamai atsilieps Komisijos teikiamų ataskaitų kokybei.

3.52. Visi ESI fondai turi bendrus išdirbių rodiklius. Tačiau tik trys iš jų turi bendrus rezultatų rodiklius⁽³⁸⁾. Be to, kai kurie EŽŪFKP rodikliai, priskirti rezultatų rodikliams, nėra tikri rezultatų rodikliai (žr. 3.4 langelį). Todėl Komisijai nebus lengva subendrinti informaciją apie kai kurių fondų rezultatus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.51. Tais atvejais, kai gali būti naudojami (t. y. jei tinka) bendri išdirbio rodikliai, reglamente reikalaujama, kad jie būtų naudojami, ir Komisija to primygtinai reikalavo derybose. Valstybės narės turi pateikti informaciją pagal visus bendrus rodiklius. Todėl Komisijos bendrų rodiklių ataskaitose bus pateikta informacija apie visų programų, kurios susijusios su šiais rodikliais, veiksmingumą pagal šiuos rodiklius.

Išdirbiui ir rezultatams įvertinti rodiklius naudoti yra privaloma. Valstybės narės taip pat turi kasmet pranešti apie pažangą, padarytą siekiant visų nustatytų programos tikslų, remdamosi bendrais rodikliais ar nebūtinai jais. Taip Komisija galės kasmet įvertinti padarytą pažangą.

3.52. ERPF ir Sanglaudos fondai bendrų rezultatų rodikliai netaikomi dėl investicijų, kurioms gali būti teikiama parama, įvairovės ir pokyčių, susijusių su programos tikslu, įvairumo. Komisija įvertins rezultatus ir praneš apie juos, tačiau nepateiks vien tik apibendrintos informacijos – Komisija niekada to neketino daryti ir tai, jos nuomone, yra nenaudinga dėl rezultatų įvairovės.

EŽŪFKP atveju bendri rodikliai, naudojami visose kaimo plėtros programose, apibrėžti Reglamento 808/2014 IV priede.

Tiksliniai rodikliai, kurie sudaro vieną iš bendrų rezultatų rodiklių poaibių, praktiškai parodo, ką visos valstybės narės gali įvertinti ex ante, išmatuoti, surinkti ir turėti, taikydamos stebėjimo sistemą. Todėl tiksliniai rodikliai turėtų būti vertinami ne atskirai, o kartu su visais teisiniame pagrinde nurodytais rezultatų rodikliais.

Nors visada bus galimybių tobulėti, patys rodikliai irgi yra susiję su išlaidų veiksmingumo klausimu, nes rodiklius nustatyti ir stebėti irgi kainuoja. Bendros sistemos rodikliai turi būti operaciniai, t. y. duomenys turi būti realiai naudojami.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.4 langelio pastabas.

⁽³⁷⁾ Išskyrus Jaunimo užimtumo iniciatyvą ir EŽŪFKP.

⁽³⁸⁾ SF ir ERPF neturi bendrų rezultatų rodiklių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.4 langelis. Pavyzdžiai, kai EŽŪFKP rodikliai buvo neteisingai priskirti rezultatų rodikliams

„Žemės ūkio valdų, pagal kaimo plėtros programą gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ar modernizavimą, procentinė dalis“ atspindi naudos gavėjų skaičių, kuris yra paramos teikimo išdirbis, palyginti, pavyzdžiui, su gamybos efektyvumo padidėjimu, kuris būtų rezultatas.

„Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis“ atspindi žmonių, kuriems plėtros strategija buvo sukurta, skaičių, o ne pagerinimus, kurie yra šios strategijos įgyvendinimo rezultatas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.4 langelis. Pavyzdžiai, kai EŽŪFKP rodikliai buvo neteisingai priskirti rezultatų rodikliams

Dėl žemės ūkio valdų procentinės dalies. Kaip nurodyta Komisijos atsakyme į 3.52 dalies pastabas, rodikliai, kurie naudojami politikai stebėti ir analizuoti, privalo būti operaciniai, tai susiję su tam tikru tų rodiklių, kurie gali būti išlaikyti, suvaržymu.

Šie rodikliai apima bendrų rodiklių rinkinį išdirbio, rezultatų, poveikio ir konteksto lygmeniu. Jie bus naudojami, siekiant sukaupti suvestinius duomenis ES lygmeniu, ne tik išdirbį, bet ir rezultatus.

Pirmasis nurodytas rodiklis nėra paprastas išdirbio rodiklis, bet tiriamosios visumos, kuriai suteikta parama, dalis. Todėl jau galima nuspėti KPP pasiektų rezultatų mastą ir apimtį: parama investicijoms, skirta 38 % ūkių tiriamosios visumos, rodo visiškai kitokį žemės ūkio sektoriaus rezultatą, negu, pvz., parama, apribota iki 0,5 %. Vis dėlto reikia pripažinti, kad šis tikslinis rodiklis pats vienas tinkamai neparodo KPP arba kaimo plėtros politikos, kaip visumos, indėlio į ūkių konkurencingumo raidą. Todėl bendra stebėjimo ir vertinimo sistema taip pat apima privalomą bendrą papildomų rezultatų rodiklį „žemės ūkio produkcijos pokyčiai remiamuose ūkiuose/metinis darbo vienetą“. Šį rodiklį yra sudėtingiau įvertinti, reikia ne tik daugiau duomenų ūkių lygmeniu, bet ir palyginti duomenis su neremiamais panašiais ūkiais, siekiant įvertinti grynuosius KPP intervencijos rezultatus. Todėl jis bus vertinamas atliekant įvertinimą, o ne vykdant stebėjimą, trimis programavimo ciklo etapais (2017 m., 2019 m. ir ex post), o ne kasmet.

Dėl kaimo gyventojų procentinės dalies. Šis rodiklis siejasi su atitinkama gyventojų, kuriai taikoma strategija, dalimi, o ne su žmonių skaičiumi, todėl nurodo taikymo apimtį. Šį rodiklį reikėtų vertinti kartu su R24/T23 (Įgyvendinant remiamus projektus sukurtos darbo vietos („Leader“)).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.53. Bendrų rodiklių įdiegimas leistų atlikti subendrinimus kiekviename fonde. Tačiau, duomenų teikimas apie pažangą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ pareikalautų aukštesnio subendrinimo lygio, apimančio iš įvairių fondų gautų rezultatų derinimą. Tuos pačius bendrus rodiklius naudoja tik SF ir ERPF (SF bendri rodikliai yra pritaikytas ERPF naudojamų rodiklių rinkinys).

3.54. Teminiai tikslai (3.23 dalis) turėtų užtikrinti sąsają tarp fondų ir strategijos, taigi jie turi būti taikomi visiems penkiems fondams. Bendri rodikliai nėra tiesiogiai susieti su teminiais tikslais. Be to, kadangi bendri rodikliai nėra taikomi visiems penkiems fondams, jie nepadės subendrinti informacijos teminių tikslų lygmeniu.

3.55. Reglamentuose atskiriems fondams nustatyti skirtingi išeities būklės, orientyrų ir tikslų reikalavimai⁽³⁹⁾. Nustatyti išeities būklę ne visada reikalaujama, o orientyrus nustatyti reikalaujama tik tiems rodikliams, kurie priklauso „veiksmingumo pagrindui“ (jis aptartas tolesniame skirsnyje). Rezultatų tikslai ne visuomet turi būti kiekybiškai įvertinami. Nenustačius rezultatų orientyrų, nėra paprasta nustatyti pažangą anksčiau, nei privaloma tikslų pasiekimo data – 2023 m., treji metai po dabartinio programavimo laikotarpio pabaigos.

3.56. Kad tikslai taptų naudinga paskata veiksmingumui, juose turėtų būti tinkamai suderinti užmojai su realybe. Kai kuriose mūsų patikrintose programose kai kurie tikslai galėjo nebūti pakankamai ambicingi.

3.53. Atsižvelgiant į tai, kad fondai skirti įvairioms investicijoms, mažai tikėtina, kad visiems fondams galėtų būti taikomi tie patys bendri rodikliai (žr. Komisijos atsakymą į 3.49 dalies pastabas). Pažymėtina, kad 2017 m. ir 2019 m. valstybės narės teiks ataskaitas apie pažangą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų atsižvelgiant į visų ESI fondų indėlį įgyvendinant pasirinktus teminius tikslus. Komisija parengs strateginę ataskaitą, kurioje bus apibendrinamos visos pažangos ataskaitos. Taip pat bus įvertintas fondų indėlis siekiant kiekvienos prioritetinės srities tikslų.

3.54. Ataskaitos apie sanglaudos politikos fondų rodiklius bus teikiamos pagal prioritetinę kryptį ir konkrečius tikslus, todėl bus susietos su teminiais tikslais. Dėl EŽŪFKP žr. Komisijos atsakymą į 3.45 dalies pastabas.

3.55. Komisija kasmet stebi įvairius išdirbio ir rezultatų rodiklius. Veiksmingumas, susijęs su programų įgyvendinimo pažanga siekiant rezultatų, visų pirma stebimas pasitelkiant veiksmingumo pagrindą, be kita ko, ir pagal išdirbio rodiklių orientyrus. Kasmet, pradedant 2016 m. (Jaunimo užimtumo iniciatyvos atveju – nuo 2015 m.), stebėdama pažangą Komisija galės sekti, kaip siekiama programose numatytų tikslų ir vertinti, ar jie įgyvendinami tinkamai, kad būtų pasiekta numatytų rezultatų.

Reikalavimų, susijusių su išeities būklės nustatymu, skirtumus lemia rodiklių (išdirbio ar rezultatų) pobūdis. Atsižvelgiant į rodiklių pobūdį, ESF atveju išdirbio rodiklių išeities būklė prilyginta nuliui. Tačiau rezultatų rodiklių atveju nustatyti išeities būklę ne visada įmanoma; yra parengta procedūra, pagal kurią išeities būklė nustatoma vėliau, atsižvelgiant į įgyvendinimo patirtį.

3.56. Derėdamasi dėl programų Komisija stengiasi pasiekti tinkamą tikslų nustatymo pusiausvyrą.

⁽³⁹⁾ SF: Reglamento (ES) Nr. 1300/2013 5 straipsnis; ERPF: Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 6 straipsnis; ESF: Reglamento (ES) Nr. 1304/2013 5 straipsnis; EŽŪFKP: Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 (OL L 347, 2013 12 20, p. 487) 69 straipsnis; ir EJRŽF: Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 508/2014 (OL L 149, 2014 5 20, p. 1) 109 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Ir toliau turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys rezultatams, ypač partnerystės susitarimuose

3.57. Mūsų 2012 m. metinėje ataskaitoje mes nurodėme, kad yra sudėtinga užtikrinti gerus kokybinius rezultatus taikant schemas, pagal kurias lėšos yra iš anksto paskirstomos valstybėms narėms, o lėšų įsisavinimas yra savaiminis tikslas⁽⁴⁰⁾. Atsakydama į tai, Komisija nustatė, kad vienas iš elementų, padėsiančių šalinti šį trūkumą 2014–2020 m. laikotarpiu yra sustiprinta „intervencijos logika“⁽⁴¹⁾: nuo šiol valstybės narės, prieš nuspręsdamos kur ir kaip panaudoti lėšas, turės nustatyti savo poreikius ir išsipareigoti siekti numatytų rezultatų. Todėl nagrinėdami mūsų partnerystės susitarimų ir programų imtį mes domėjomės, ar valstybės narės išsipareigojo siekti numatytų rezultatų.

3.58. Savo partnerystės susitarimuose ir programose valstybės narės privalo laikytis šios intervencijos logikos. Visuose mūsų nagrinėtuose partnerystės susitarimuose ir programose yra nustatyti poreikiai, prieš analizuojant kaip ir kam galima būtų panaudoti ES lėšas.

3.59. Tačiau mūsų nagrinėtuose partnerystės susitarimuose rezultatams skiriama per mažai dėmesio. Valstybės narės privalo nustatyti numatomus tikslus partnerystės susitarimuose⁽⁴²⁾ ir programose. Nors penkiuose mūsų nagrinėtuose partnerystės susitarimuose valstybės narės rezultatus nustatė, trijose iš jų⁽⁴³⁾ didesnė pusė numatomų rezultatų buvo neaiškūs. Be to, ten kur rezultatai buvo nustatyti, jie paprastai buvo išreikšti kokybiniais terminais, nenustatant pokyčio dydžio. Geras teminio tikslo, kuriame buvo nustatyti kiekybiškai išreikšti siektini rezultatai, yra „Perėjimo prie mažaanglės ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas“ (4 numeris 3.2 langelyje). Gal būt taip yra dėl to, kad šis konkretus teminis tikslas yra tiesiogiai susijęs su vienu iš pagrindinių tikslų, paremtų teisiškai saistančiu pagrindu (3.16 dalis).

3.57. *Vadovaujantis intervencijos logika siekiama nustatyti intervencinės veiklos ir numatomo poveikio (išdirbio, indėlio siekiant rezultatų) sąsają, kad būtų tenkinami nustatyti poreikiai, taip pat prielaidas, kurios paaiškintų, kaip dėl intervencijos metu vykdomos veiklos atsiras poveikis.*

3.58. *Vadovaujantis reglamentavimo sistema, valstybės narės intervencijos logika vadovaujasi įgyvendindamos programas, o ne partnerystės susitarimus.*

3.59. *Partnerystės susitarimų atveju teisės aktais reikalaujama pateikti pagrindinių rezultatų santrauką.*

⁽⁴⁰⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 10.4 dalį.

⁽⁴¹⁾ Žr. Komisijos atsakymo į 2012 m. metinės ataskaitos 10.3 dalį.

⁽⁴²⁾ Reglamento Nr. 1303/2013 15 straipsnyje sakoma, kad Partnerystės susitarime nustatoma kiekvieno iš atrinktų teminių tikslų pagrindinių laukiamų rezultatų santrauka.

⁽⁴³⁾ Vokietija, Prancūzija ir Latvija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.60. Mūsų nagrinėtų programų lygmeniu valstybės narės buvo nustačiusios kiekybiškai apibrėžtus siektinus rezultatus. Tačiau EŽŪFKP programos Vokietijoje atveju rezultatai buvo nustatyti tik vienam iš šešių prioritetų (6 prioritetui).

Veiksmingumo pagrindo koncepcijos trūkumai

3.61. Vienintelė paskata valstybėms narėms ir toliau orientuoti į veiksmingumą po to, kai programos buvo pradėtos, yra veiksmingumo rezervas, kai nedidelė dalis valstybėms narėms skirto finansavimo sustabdoma ir jis teikiamas tik jei jos pasiekia tam tikrus tikslus. Taigi veiksmingumo rezervas yra svarbiausias 3.5 langelyje aprašyto veiksmingumo pagrindo elementas.

3.5 langelis. Veiksmingumo pagrindas

Valstybės narės programose nustato rodiklius su orientyrais 2018 metams ir tikslais 2023 metams fondo prioritetų lygmeniu. 2019 m. Komisija atliks veiksmingumo peržiūrą, remdamasi valstybių narių informacija metinėse įgyvendinimo ataskaitose už ankstesnius metus, susijusiose su šių orientyrų pasiekimu. Priklausomai nuo šios peržiūros rezultato, Komisija paskirs veiksmingumo rezervą (5–7 % pagal kiekvieną programos prioritetą skirtų asignavimų) prioritetams, kurių orientyrai buvo pasiekti. Komisija gali sustabdyti mokėjimus, jei 2019 m. veiksmingumo peržiūra atskleis rimtų trūkumų siekiant orientyrų; taip pat ji gali taikyti finansinius pataisymus, jei galutinės įgyvendinimo ataskaitos parodys, kad nepasiekta didelės dalies 2023 m. tikslų⁽⁴⁴⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.60. Kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 808/2014, kiekybiniai rezultatų tikslai nustatomi visoms prioritetinėms sritims. Į 2014–2020 m. Saksonijos-Anhalto kaimo plėtros programos (kaip ir į visas kitas KPP) 11 skyrių įtraukti kiekybiniai tikslai, apimantys visas KPP prioritetines sritis, taikant bendrus tikslo rodiklius (rezultatų rodiklių pogrūpį, kaip nurodyta teisinėje sistemoje).

3.61. Tai daugiau papildoma, o ne pagrindinė paskata.

⁽⁴⁴⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 20–22 straipsniai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.62. Pereitų metų metinėje ataskaitoje mes pažymėjome, kad sėkmingas veiksmingumo rezervo taikymas iš dalies priklausys nuo to, kaip Komisijai seksis susitarti dėl tinkamų ir pakankamai aukštu lygiu nustatytų tikslų, ir gauti tikslus, patikimus ir savalaikius duomenis iš valstybių narių⁽⁴⁵⁾. Vienoje Komisijos vidaus audito tarnybos 2014 m. spalio mėnesio ataskaitoje pateiktos panašios išvados – joje teigiama, kad yra būdinga rizika, jog valstybės narės nustatys neambicingus orientyrus ir tikslus, kad išvengtų jų nepasiekimo, ir kad jos nepakankamai stengiasi pranešti tikslus ir patikimus duomenis, siekdamos išvengti sankcijų už nerezultatyvumą. Veiksmingumo peržiūra bus vykdoma tik 2019 m. DFP laikotarpio pabaigoje. Be to, valstybių narių teikiamų duomenų kokybės problemos išaiškės tik nuo 2016 m., pirmų metų, kai Komisija apibendrina metines įgyvendinimo ataskaitas strateginėse ataskaitose (žr. 3.36 dalį) ESI fondų indėlio į strategiją „Europa 2020“ požiūriu. Taigi per artimiausius keletą metų šiose dviejose rizikos srityse nebus galimybės spręsti apie Komisijos ir valstybių narių pažangą.

3.63. Pereitų metų metinėje ataskaitoje⁽⁴⁶⁾ ir atlikdami darbą šios metinės ataskaitos srityje, mes nustatėme keletą potencialių koncepcijos spragų veiksmingumo pagrindą reglamentuojančiose nuostatose:

- a) Jei vykdančioms programoms nepasiekiami atitinkamų orientyrų, finansavimas per veiksmingumo rezervą valstybėms narėms nėra prarandamas, bet gali būti perkeltas į kitus prioritetus⁽⁴⁷⁾. Tai silpnina skatinamąjį poveikį.
- b) Finansinės sankcijos, kurias Komisija gali taikyti – mokėjimų sustabdymas arba finansiniai pataisymai – negali būti paremtos rezultatų rodikliais⁽⁴⁸⁾. Tai silpnina orientavimąsi į rezultatus.

3.63.

- a) Dėl šios nuostatos būtent taip susitarė bendrai teisės aktus priimančios institucijos.

Komisija nepritaria, kad taip silpninamas skatinamasis poveikis. Atitinkamos prioritetinės krypties ar priemonės valdytojai finansavimą praranda, todėl jiems tai yra paskata. Be to, finansavimo perkėlimas į prioritetines sritis, kuriose veiksmingiau siekiama rezultatų, iš tikrųjų didina bendrą biudžeto lėšų panaudojimo veiksmingumą.

- b) Dėl tokios nuostatos vėlgi susitarė bendrai teisės aktus priimančios institucijos.

Apskritai sankcijų negalima taikyti remiantis rezultatų rodikliais tiek dėl laiko klausimo (rezultatus kai kuriais atvejais galima įvertinti tik praėjus nemažai laiko nuo vykdytos veiklos), tiek dėl išorės veiksnių įtakos.

⁽⁴⁵⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.14 dalį.

⁽⁴⁶⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.15 dalį.

⁽⁴⁷⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 4 dalis.

⁽⁴⁸⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 5 dalis ir 22 straipsnio 7 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) Be to, Komisijos galimybes pareikalauti finansinių pataisymų, jei nebuvo pasiekti tikslai, riboja keletas sąlygų ir išimčių: proporcingumas, įsisavinimo lygiai, neapibrėžti „išorės faktoriai“, socialiniai ekonominiai faktoriai, aplinkos faktoriai, ekonominės sąlygos ir *force majeure* ⁽⁴⁹⁾.

3.64. Be to, mes nurodėme riziką, kad orientavimasis į veiksmingumą bus ribotas dėl to, kad pagal teisės aktus ⁽⁵⁰⁾, rezultatų rodikliai veiksmingumo pagrinde turėtų būti naudojami „tik prireikus“. Komisija nusprendė apriboti galimą rezultatų rodiklių naudojimą ir taikyti jį tik ESF, remdamasi tuo, kad ES finansuojamos programos neturi pakankamos įtakos rezultatų pasiekimui, o laikotarpis nuo lėšų panaudojimo ir rezultatų pasiekimo gali būti ilgas ⁽⁵¹⁾.

3.65. Nors penkiose mūsų nagrinėtose programose (iš kurių 4 susijusios su ESF) buvo nustatyti rodikliai, orientyruose 2018 metams ir tiksluose 2023 metams veiksmingumo pagrinde nebuvo nustatyta jokių rezultatų rodiklių. Taigi nagrinėtų programų atveju atliekant veiksmingumo peržiūrą bus remiamasi indėlių rodikliais (pvz., išleista viešųjų pinigų suma) ir išdirbių rodikliais (pvz., paramą gavusių naudos gavėjų skaičius). 3.6 langelyje pateikta daugiau rodiklių rūšių, orientyrų ir tikslų, kurie bus naudojami veiksmingumo pagrinde, – ir todėl gali nulemti, ar valstybei narei bus taikomas veiksmingumo rezervas – pavyzdžių. Iš nagrinėtų programų gauti įrodymai patvirtina išvadą, kurią mes padarėme pereinamais metais, kad veiksmingumo rezervo poveikis didinant orientavimąsi į veiksmingumą, gali būti tik labai ribotas, kadangi 2014–2020 m. laikotarpiu nelieka tikrų finansinių paskatų ar sankcijų, susijusių su ES lėšomis pasiektais rezultatais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Tokios sąlygos – Komisijos, Tarybos ir Parlamento teisėkūros proceso rezultatas. Komisija mano, kad šios nuostatos tikslas visgi bus pasiektas.

3.64. Tai specifinis atvejis, susijęs tik su veiksmingumo pagrindu. Vykdamas bendrą programos veiksmingumo stebėjimą rezultatų rodikliai bus taikomi.

3.65. Veiksmingumo rezervas yra tik vienas iš elementų, kuriais skatinama daugiau dėmesio skirti rezultatams.

Pagrindinis elementas, skatinantis orientuotis į rezultatus, yra intervencijos logika, kuri kartu su susijusiais išdirbio ir rezultatų rodikliais įtvirtinta kiekvienoje programoje.

Veiksmingumo pagrindas suteikia priemonę stebėti, ar prioritetų įgyvendinimas vyksta tinkama linkme. Veiksmingumo rezervas suteikia paskatą siekti orientyrų, kurie yra būtina išankstinė sąlyga numatytiems rezultatams pasiekti.

⁽⁴⁹⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 7 dalis. Panaši išvada pateikta Komisijos vidaus audito tarnybos 2014 m. spalio mėnesio ataskaitoje, remiantis jos atlikta šio Reglamento spragų analize.

⁽⁵⁰⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 II priedas.

⁽⁵¹⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10,15 dalį; patvirtinta Komisijos „Gairėse –Veiksmingumo pagrindo peržiūra ir rezervas 2014–2020 m.“, 2014 m. kovo 4 d., 6 versija, p. 7 valstybėms narėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.6 langelis. Rodiklių, orientyrų ir tikslų, naudojamų veiksmingumo pagrinde, pavyzdžiai

Latvija, ESF, ERPF ir SF kartu. Užimtumas ir augimas: naudojami rodikliai

Šioje programoje nustatyti 46 rodikliai, iš kurių 16 yra indėlių rodikliai ir 30 išdirbių rodikliai. 16 indėlių rodiklių savo pobūdžiu yra tokie patys: „Lėšų skyrimas“.

Vokietija, EŽŪFKP, Saksonija-Anhaltas: du tipiški rodiklių su orientyrais ir tikslais pavyzdžiai

Rodiklio „Visa viešųjų išlaidų bendra suma“ tikslas iki 2023 m. yra 135,7 milijono eurų suma, o orientyras iki 2018 m. – 31,1 milijono eurų.

Rodiklio „žemės ūkio subjektų, dalyvaujančių rizikos valdymo programoje, skaičius“ tikslas yra 113 žemės ūkio subjektai, o orientyras iki 2018 m. – 20 % šių subjektų.

Prancūzija, ESF, Elzasas: tipiški rodikliai su orientyrais ir tikslais

Šioje programoje nustatyti šeši rodikliai, iš kurių trys yra indėlių rodikliai ir trys išdirbių rodikliai.

Indėlių rodiklio „Lėšų skyrimas“ tikslas iki 2023 m. yra 35,4 milijono eurų suma, o orientyras iki 2018 m. – 11,8 milijono eurų.

Išdirbių rodiklio „remtų bedarbių skaičius“ tikslas iki 2023 m. yra 4 067 asmenys, o orientyras – 2 324 žmonės.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.6 langelis. Rodiklių, orientyrų ir tikslų, naudojamų veiksmingumo pagrinde, pavyzdžiai

Vokietija, EŽŪFKP, Saksonija-Anhaltas: rodiklis „Visa viešųjų išlaidų suma“. Orientyras iki 2018 m. nustatytas vadovaujantis „n+2“ taisykle, iki 2015 m. pabaigos mokėjimams pagal tokias rūšies operacijas (įvykdytas pagal 2007–2013 m. KPP) dar turima EŽŪFKP asignavimų iš ankstesnio programavimo laikotarpio. Nustatant orientyrą taip pat atsižvelgta į laiką, kuris būtinas KPP patvirtinti ir vidaus įgyvendinimo gairėms parengti.

3 DALIS. KOMISIJOS VEIKSMINGUMO ATASKAITOS

3.66. Ši skyriaus dalis apima Komisijos generaliniams direktoratams skirtas vidaus gaires, perėjimą nuo senos (2007–2013 m.) prie naujos (2014–2020 m.) DFP ir veiksmingumo ataskaitas Komisijos generalinių direktoratų lygmeniu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.67. Mes peržiūrėjome šešių GD⁽⁵²⁾ 2014 m. programų suvestines⁽⁵³⁾, valdymo planus⁽⁵⁴⁾ ir MVA⁽⁵⁵⁾, remdamesi Finansinio reglamento reikalavimais, Komisijos vidaus kontrolės standartais ir Komisijos generalinio sekretoriato (GS) ir Biudžeto generalinio direktorato (DG BUDG) parengtomis VP ir MVA instrukcijomis. Atliekant peržiūrą nebuvo nagrinėjama su išlaidomis nesusijusios veiklos informacija, kadangi šiuo metu peržiūrimi atitinkami reikalavimai.

Centrinis vadovavimas pagerėjo, tačiau dar yra šalintinių trūkumų

3.68. Kad generaliniams direktoratomis būtų lengviau rengti programų suvestines, valdymo planus ir metines veiklos ataskaitas, Generalinis sekretoriatas ir DG BUDG teikia periodinio mokėjimo nurodymus ir susijusias gaires. Mes nustatėme, kad ilgainiui šios gairės tampa konkretesnės, nuoseklesnės ir aiškesnės⁽⁵⁶⁾. Taigi, reikalavimas, kad GD į savo „programų suvestines“ įtrauktų informaciją apie išlaidų programų indėlį į strategiją „Europa 2020“ (t. y. sąsają su atitinkamais pagrindiniais tikslais ir pavyzdinėmis iniciatyvomis), yra pagerinimas. Tačiau mūsų tyrimas parodė, kad informacija apie strategiją „Europa 2020“ nėra įtraukta į tolesnius programavimo (valdymo planuose) ir duomenų teikimo (metinėse veiklos ataskaitose) etapus.

3.68. Kaip nurodyta šių ir praėjusių metų apibendrinamosiose ataskaitose, taip pat Komisijos atsakymuose į ankstesnių metų ataskaitų pastabas, Komisija toliau palaipsniui plėtojo veiksmingumo pagrindą ir ėmėsi keleto priemonių, siekdama parodyti lėšų panaudojimo kokybę ir ES biudžeto pridėtinės vertės svarbą. Pradėjusi nuo naujosios DFP teisinės sistemos, kuri parengta siekiant prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ ir apima griežtesnes stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo nuostatas, Komisija, kaip matyti iš centrinio lygmens gairių, taip pat pradėjo akcentuoti veiksmingumą vykdydama planavimo ir programavimo ciklą. Per dabartinės DFP gyvavimo ciklą bus gaunama vis daugiau rezultatų, todėl numatoma, kad palaipsniui tų rezultatų ataskaitose vis daugiau dėmesio bus skiriama ES strateginiams tikslams.

⁽⁵²⁾ DG AGRI, DG DEVCO, DG EMPL, Įmonių ir pramonės GD (DG ENTR) – dabar pavadintas Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD (DG Growth), Aplinkos GD (DG ENV) ir DG REGIO.

⁽⁵³⁾ COM(2013) 450 final, 2013 m. birželio 28 d., „Europos Sąjungos 2014 finansinių metų bendrojo biudžeto projektas“. Programų suvestinėse pakeitė veiklos ataskaitas, skirtas metinių biudžetų projektuose prašomoms lėšoms pagrįsti. Jos apima kiekvienos išlaidų programos tikslus, paremtus rodikliais ir tikslais, kurie po to turi būti naudojami generalinių direktoratų valdymo planuose ir metinėse veiklos ataskaitose.

⁽⁵⁴⁾ Kiekvienas GD parengia metinius valdymo planus, skirtus paversti jų ilgalaikę strategiją bendrais ir konkrečiais tikslais bei suplanuoti ir valdyti jų veiklą taip, kad šie tikslai būtų pasiekti.

⁽⁵⁵⁾ Metinė veiklos ataskaita yra valdymo ataskaita, kurioje atsiskaitoma už pagrindinių politikos tikslų pasiekimą ir pagrindinę veiklą. Šiame skyriuje mes nagrinėjame metinių veiklos ataskaitų 1 dalį, kurioje nagrinėjama, kokių pasiekta rezultatų ir kokių mastu šie rezultatai turėjo numatytą poveikį.

⁽⁵⁶⁾ Per centrinių tarnybų 2014 m. rugpjūčio mėnesį surengtą apklausą dauguma veiklos GD atsiliepimų apie šias gaires buvo teigiami.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.69. Nepaisant to, kad 2014 m. prasidėjo naujas DFP laikotarpis, didelė išlaidų iki 2016 m. dalis vis dar yra susijusi su ankstesne DFP. Taigi veiksmingumo ataskaitos turi apimti tiek seną, tiek naują DFP. Šešių nagrinėtų GD ataskaitose šis perėjimas nuo senos prie naujos DFP aiškiai neparodytas. Daugeliu atvejų buvo neįmanoma nustatyti, kurie uždaviniai ir tikslai buvo palikti ar atnaujinti iš senos DFP ir kurie buvo panaikinti. Nesant palyginamos informacijos, yra rizika, kad nebus įmanoma įvertinti, ar buvo pasiekti ankstesnieji uždaviniai ir tikslai.

3.70. Pavyzdžiui, vienas iš DG AGRI konkrečių tikslų senojoje DFP buvo „Skatinti ekologiškų produktų gamybą ir plėtoti ES ekologiškų produktų rinką“. Nors DG AGRI ir toliau vykdytų veiklą ekologinio ūkininkavimo srityje, šis tikslas į valdymo atskaitas neįtraukiamas. Atitinkamas rodiklis išlieka, tačiau jis nėra palyginamas su ankstesne DFP. Nors DG AGRI ir toliau teikia duomenis apie „bendrą ekologinio ūkininkavimo plotą“, šio rodiklio apibrėžtis pasikeitė (rodiklis „bendras ekologinio auginimo plotas“ dabar yra „ES lėšas gaunantis bendras ekologinio auginimo plotas“).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.69. 2014 m. metinių veiklos ataskaitų gairėse ypatingas dėmesys buvo skiriamas tam, kaip teikti ataskaitas dėl tęsiamų ar nutrauktų programų. Teisės aktus priimanti institucija taip pat galėjo nuspręsti vienoms programoms skirti mažiau dėmesio, o kitas programas nutraukti.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2007–2013 m. tikslai buvo pakeisti vieninteliu tikslu „tęsti veiksmingą 2007–2013 m. programų įgyvendinimą“, ir iš tiesų buvo nustatyti tik 2 rodikliai. Tai buvo sąmoningas sprendimas, kad ataskaita išliktų glausta ir orientuota į valdymą, t. y. akcentuotų GD veiklą trimis laikotarpiais (pasirengimą 2014–2020 m., įgyvendinimo užbaigimą 2007–2013 m. ir baigimą 2000–2006 m.).

Regioninės ir miestų politikos GD atveju ir pradėjus įgyvendinti 2014 m. valdymo planą, visi rodikliai, susiję su konkrečiais tikslais, yra suskirstyti į kategorijas pagal programavimo laikotarpį, kuriam jie skirti⁽⁵⁾. Be to, informacija apie veiksmingumą yra suskaidyta taip, kad būtų galima atskirti 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laimėjimus. 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje taip atskirti informacijos dar nebuvo įmanoma, nes nebuvo informacijos apie naujųjų veiklos programų veiksmingumą.

3.70. Įgyvendinant 2013 m. BŽŪP reformą Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD parengė visai BŽŪP skirtą stebėjimo ir vertinimo sistemą. Atsižvelgiant į tai, kad ekologinis ūkininkavimas laikomas naudingą klimatui ir aplinkai, o ekologišku ūkininkavimu užsiimančios ūkininkai turi teisę gauti susijusias išmokas, buvo pritaikyti atitinkami rodikliai.

⁽⁵⁾ „2007–2013 m. rodikliai, nebetaikyti 2014–2020 m.“, „bendri 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių rodikliai“ ir „2014–2020 m. rodikliai, kuriems apskaičiuoti nėra jokių tinkamų 2007–2013 m. laikotarpio duomenų“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Veiksmingumo planavimas ir ataskaitų teikimas generalinių direktoratų lygmeniu gali būti toliau tobulinamas*Generalinių direktoratų tikslai neatitinka valdymo poreikių*

3.71. Pagal 2014 m. Komisijos VP instrukcijas, generaliniai direktoratai nustato bendruosius tikslus su poveikio rodikliais (ilguoju laikotarpiu) ir konkrečius tikslus su rezultatų rodikliais (trumpuoju/vidurio laikotarpiu). Pagal Finansinių reglamentą generalinių direktoratų tikslai turi būti SMART – konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda⁽⁵⁷⁾.

3.72. Remdamiesi ankstesnių metų pastabomis dėl kitų generalinių direktoratų, mes nustatėme, kad visų šešių nagrinėtų GD atveju daugelis VP ir MVA naudojamų tikslų (bendryjų ir konkrečiųjų) buvo tiesiogiai perkelti iš politikos ar teisinių dokumentų, tačiau jie nebuvo suformuluoti taip, kad būtų labiau orientuoti į veiklą. Taigi jie buvo pernelyg aukšto lygio, kad galėtų būti naudingi kaip valdymo priemonės (žr. 3.7 langelių).

3.7 langelis. Valdymo poreikių neatitinkančių tikslų, kuriuos Komisija buvo apibrėžusi kaip konkrečius, pavyzdžiai

DG DEVCO: Tikslas „Parama demokratijai“ nustatytas kaip konkretus tikslas. Jis nesuformuluotas kaip tikslas ir nėra nustatyta, kas turėtų būti pasiekta.

DG ENTR: Tikslas „Skatinti verslumą ir verslumo kultūrą“ nenurodo, kokią reikėtų vykdyti veiklą ir kas turėtų būti pasiekta.

3.72. Tikslai (bendrieji ir konkretieji), nurodyti politikos ar teisiniuose dokumentuose, atitinka politinę tikrovę, kurioje veikia Komisija. Be to, valdyti programas ir teikti apie jas ataskaitas Komisija turi remdamasi tikslais ir rodikliais, kuriuos nustato teisės aktus priimanči institucija.

3.7 langelis. Valdymo poreikių neatitinkančių Komisijos nustatytų konkrečių tikslų pavyzdžiai

DG DEVCO. Parama demokratijai yra bendras deramai suformuluotas politinis tikslas. Tai ilgalaikis procesas, ypač susijęs su tikslinių šalių politine raida, tačiau tai nereiškia, kad parama demokratijai savaime negali būti pagrįstas tikslas. Daugeliu atveju reikėtų užduoti klausimą, kiek dar būtų pablogėjusi padėtis, jeigu Komisija nebūtų suteikusi paramos konkrečios šalies demokratiją propaguojantiems veikėjams ir demokratiškiems procesams.

DG ENTR. Vadovaujantis Komisijos praktika, šis konkretus tikslas ir du susiję rodikliai nustatyti remiantis programos COSME teisiniu pagrindu⁽⁶⁾. Komisija mano, kad šis konkretus tikslas yra apibrėžtas tinkamai, nes šio GD valdymo planuose ir metinėse veiklos ataskaitose yra pateikti rodikliai, išdirbiai ir paaiškinimai.

⁽⁵⁷⁾ Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 30 straipsnio 3 dalis.

⁽⁶⁾ Žr. priede pateiktus COSME tikslus ir rodiklius <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1287&from=EN>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DG REGIO: Tikslas „Parama politinėms reformoms“ nėra išmatuojamas, kadangi nenustatyta, kokia turi būti skirta paramos suma.

3.73. Iš viso mes peržiūrėjome 34 konkrečius tikslus, iš kurių tik du atitiko visus „SMART“ kriterijus. Šis rezultatas panašus į mūsų pereinamais metais praneštą rezultatą. Nors nagrinėti tikslai buvo svarbūs politikos sričiai, kurioje veikia GD, daugeliu atvejų juose nustatyti rodikliai neleidžia išsamiai išmatuoti visus aspektus tinkamu lygmeniu.

Išlieka veiksmingumo stebėjimo rodiklių trūkumai

3.74. Rodiklių pasirinkimas turėtų būti grindžiamas atsižvelgiant į tam tikrus požymius, pavyzdžiui, svarbą, išmatuojamumą bei savalaikių ir patikimų veiksmingumo duomenų turėjimą. Kiek įmanoma, rodikliai turėtų atitikti „RACER“ kriterijus⁽⁵⁸⁾. Rodikliai, skirti matuoti rezultatus, kuriems generaliniai direktoratai turi ribotą poveikį, turėtų būti naudojami su kitais, tiesiogiai generalinių direktoratų veiklą vertinančiais rodikliais.

3.75. Kiekvienas iš šešių GD turi bent po vieną veiksmingumo rodiklį kiekvienam tikslui, skirtą padėti vadovybei stebėti ir vertinti pasiekimus ir teikti apie juos duomenis. Iš 98 šiuose GD mūsų nagrinėtų rodiklių 34 atitiko visus RACER kriterijus. Tai yra pažanga palyginti su tuo, ką nustatėme pereinamais metais. Tačiau, kaip iš praėjusiais metais, mes nustatėme tam tikrų papildomų naudojamų rodiklių trūkumą (žr. 3.8 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG REGIO. Kaip paaiškinta 3.72 dalyje, tikslai, kurie įtraukiami į programų ataskaitas, valdymo planus ir metines veiklos ataskaitas, yra nustatyti teisiniuose pagrinduose. Vadovaujantis Komisijos praktika, šis konkretus tikslas atitinka su PNPP II susijusį teisinį pagrindą⁽⁷⁾.

3.74. Kaip nurodyta atsakyme į 3.72 dalies pastabas, Komisija ataskaitas turi teikti vadovaudamasi teisės aktus priimančios institucijos teisiniuose pagrinduose nustatytais tikslais ir rodikliais. Ne visi šie rodikliai atitiktų „RACER“ kriterijus.

3.75. Žr. Komisijos atsakymą į 3.74 dalies pastabas.

⁽⁵⁸⁾ Svarbūs, priimtini, patikimi, paprasti ir griežti: „Poveikio vertinimo gairių priedų III dalis (Europos Komisija, 2009 m. sausio 15 d. – http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_annex_en.pdf).

⁽⁷⁾ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.8 langelis. Problemiškų rodiklių pavyzdžiai

a) Rodikliai, kuriems generaliniai direktoratai negali turėti įtakos.

DG ENV: „Visos susidarančios atliekos“ – šiam rodikliui įtakos turi daug veiksnių, kaip antai vartotojų įpročiai ar pramonės standartai. Kai kuriems iš jų DG ENV negali turėti įtakos.

b) Rodikliai, kurių patikimumas buvo abejotinas.

DG AGRI: „Vietinės gamybos rėmimas siekiant išlaikyti/plėtoti žemės ūkio gamybą“ – duomenys šiam rodikliui yra gaunami iš valstybių narių teikiamų metinių įgyvendinimo ataskaitų. Tačiau Komisija nustatė teikiamų duomenų kokybės trūkumų ir padarė išvadą, kad šis rodiklis „turėtų būti vertinamas su deramu atsargumu“⁽⁵⁹⁾.

c) Į išdirbius orientuoti rodikliai pateikti kaip rezultatų rodikliai.

DG EMPL: „Fondo pagalbą gaunančių asmenų skaičius“ – šiuo rodikliu matuojamas naudos gavėjų skaičius, užuot dėmesį skyrus pagerinimams, padarytiems panaudojus teiktą paramą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.8 langelis. Problemiškų rodiklių pavyzdžiai

a) DG ENV. Nors teigiamos raidos „visų susidarančių atliekų“ srityje įsigalėjimą lemia ir Komisijai nepavaldūs veiksniai, keliose direktyvose nustatyti privalomi tikslai, susiję su atliekų perdirbimu ir atliekų susidarymo prevencija.

b) DG AGRI. Apskritai rodiklių nederėtų vertinti pagal nominaliąją vertę, jų kokybę visada reikėtų vertinti atsižvelgiant į numatytą paskirtį. Komisija su valstybėmis narėmis jau pradėjo svarstyti, kaip pagerinti pateiktų duomenų rodiklį ir kokybę.

c) DG EMPL. Šis rodiklis atitinka Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (EPLSAF), kuris siekia sumažinti itin didelį skurdą patiriančių žmonių skaičių ir mėgina pakeisti jų atitinkamą padėtį (išvaduoti iš skurdo), tikslus. Vėliau priimtame deleguotajame akte (Reglamente (ES) Nr. 1255/2014), kuriame pateiktas bendrų išteklių, išdirbio ir rezultatų rodiklių sąrašas, šis rodiklis klasifikuojamas kaip rezultatų rodiklis.

Fondo pagalbą gaunančių asmenų skaičius jau nurodo EPLSAF indėlių siekiant sumažinti didelį materialinį ir maisto nepriteklių. Dėl fondo finansavimo pobūdžio nėra galimybės (bent jau ne ekonomiškai efektyvios) teikti informaciją apie „pagerinimus, padarytus panaudojus teiktą paramą“. Tokie pagerinimai būtų suteiktos paramos poveikis, kuris nepatenka į rodiklių stebėjimo apimtį.

⁽⁵⁹⁾ Žr. DG AGRI 2014 m. valdymo planą, p. 35 (http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/amp/index_en.htm).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4 DALIS. MŪSŲ VEIKSMINGUMO AUDITO REZULTATAI

3.76. Mūsų specialiosiose ataskaitose nagrinėjama, ar ES išlaidoms yra taikomi patikimo finansų valdymo principai. Mes pasirenkame mūsų specialiųjų ataskaitų temas (konkrečias biudžeto sritis ar valdymo temas) atsižvelgdami į maksimalų poveikį, remdamiesi įvairiais kriterijais, pavyzdžiui, susijusių pajamų ar išlaidų lygiu, rizika patikimam finansų valdymui ir suinteresuotojo subjekto interesu. 2014 m. mes priėmėme⁽⁶⁰⁾ 24 specialiąsias ataskaitas, kurios išvardytos **3.1 priede**.

3.77. Kiekviena specialioji ataskaita svariai prisideda prie audituojamų subjektų atskaitomybės už ES lėšų valdymą ir padeda jiems siekti pažangos ateityje. Šios specialiosios ataskaitos apima visą valdymo ciklą nuo koncepcijos iki vertinimo. Taigi jose yra nemažai informacijos apie tai, koku mastu ES lėšos leido pasiekti apčiuopiamų rezultatų. Mūsų metinėje veiklos ataskaitoje⁽⁶¹⁾ pateikiamos 2014 m. specialiųjų ataskaitų santraukos, sugrupuotos pagal 2014–2020 m. DFP išlaidų kategorijas.

3.78. Ankstesnių metų metinėse ataskaitose mes atsirinkdavome nagrinėti tik ribotą skaičių ypač aktualių temų iš visų tų metų specialiųjų ataskaitų⁽⁶²⁾. Šioje metinėje ataskaitoje mes pabrėžėme, koku mastu buvo orientuojamasi į rezultatus ir daromas spaudimas panaudoti lėšas nagrinėjamose srityse.

⁽⁶⁰⁾ Priimtas reiškia patvirtintas skelbti.

⁽⁶¹⁾ Žr. Audito Rūmų 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 17–32 puslapius (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁶²⁾ 2011 m. metinėje ataskaitoje šios temos buvo poreikių analizė, koncepcija ir ES pridėtinė vertė; 2012 m. metinėje ataskaitoje – tikslai ir rodikliai, duomenys apie veiksmingumą ir ES finansuojamų projektų tvarumas; ir 2013 m. metinėje ataskaitoje – ES pridėtinė vertė ir savaimingumo poveikis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nustatėme, kad rezultatams buvo skiriama mažai dėmesio

3.79. 3.57–3.60 dalyse nagrinėjome dėmesio rezultatams stoką partnerystės susitarimuose. Šios problemos aktualumas taip pat buvo pabrėžtas 2014 m. padėties apžvalgoje, kurioje nagrinėtos rizikos ES biudžeto finansų valdymui⁽⁶³⁾. Šioje apžvalgoje mes nustatėme, kad vienu iš mažos ekonominės naudos paaiškinimų gali būti tai, kad trūko informacijos apie tai, kas buvo faktiškai pasiekta (25 dalies I punktas). Apžvalgoje raginama sukurti griežtą veiksmingumo valdymo sistemą su aiškiai apibrėžtais, visuotinai taikomais veiksmingumo rodikliais, orientuotais į išdirbius, rezultatus ir poveikius⁽⁶⁴⁾.

3.80. Pavyzdžiui, mes padarėme išvadą, kad EuropeAid naudojamos stebėjimo ir vertinimo sistemos nesuteikė pakankamos informacijos apie pasiektus rezultatus. Kaip pažymėta šioje ataskaitoje, tai ne pirmas kartas, kai mes nurodėme šį trūkumą⁽⁶⁵⁾.

3.81. Panaši išvada buvo padaryta dėl specialiosios ataskaitos dėl Išorės sienų fondo, kur trūkumai nustatyti stebėjimo ir galutinėse ataskaitose, IT sistemose ir *ex post* vertinimuose reiškia, jog atsakingos institucijos nevykdė rezultatų pasiekimo stebėjimo arba jį vykdė nepakankamai. Dėl to mes – taip pat valstybės narės ir Komisija – negalėjome įvertinti, koku mastu Fondas rėmė jam nustatytus prioritetus⁽⁶⁶⁾.

3.80. Trūkumai, apie kuriuos pranešta ankstesnėse ataskaitose, susiję ne su vertinimu, o su „EuropeAid“ ataskaitų teikimo sistema, kuri įvertinta kaip teikianti nepakankamai informacijos apie rezultatus ir daugiau dėmesio skirianti įgyvendintai veiklai, o ne politikos laimėjimams.

3.81. Išorės sienų fondo veiklą perėmusio Vidaus saugumo fondo 2014–2020 m. teisinėje sistemoje plačiu mastu sprendžiami EAR ataskaitoje iškelti klausimai. Visų pirma, ji apima sustiprintą ataskaitų teikimo ir stebėjimo sistemą, grindžiamą bendrų rodiklių sistema, taip pat specialią elektroninio keitimosi duomenimis sistemą (SFC2014). Pagal naująją įgyvendinimo programą valstybės narės kasmet privalės teikti ataskaitas apie fondų pagalba pasiektus rezultatus.

⁽⁶³⁾ Žr. 2014 m. lapkričio 25 d. Audito Rūmų padėties apžvalgos „Geriausias ES pinigų panaudojimas: rizikų, kylančių ES biudžeto finansų valdymui, padėties apžvalga“ (<http://eca.europa.eu>). Ši apžvalga buvo viena iš dviejų tokių 2014 m. paskelbtų apžvalgų; antrosios, paskelbtos 2014 m. rugsėjo 10 d., tema buvo „Spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos“ (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁶⁴⁾ Žr. Audito Rūmų padėties apžvalgos „Geriausias ES pinigų panaudojimas: rizikų, kylančių ES biudžeto finansų valdymui, padėties apžvalga“, 25 dalies I punktą ir 54 dalies c punktą (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁶⁵⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 18/2014 „EuropeAid vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo sistemos“ 69 dalis ir 51–52 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁶⁶⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 15/2014 „Išorės sienų fondas paskatino finansinį solidarumą, tačiau būtina geriau vertinti rezultatus, o jo sukuriama ES pridėtinė vertė turi būti didesnė“ 76–77 dalys (<http://eca.europa.eu>).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.82. Mūsų specialiojoje ataskaitoje „Regioninių investicinių priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolomis, siekiant remti ES išorės politiką, veiksmingumas“, mes padarėme išvadą, kad galima šio derinimo nauda dėl Komisijos valdymo trūkumų nebuvo visiškai pasinaudota. Mes rekomendavome Komisijai įgyvendinti rezultatų matavimo sistemą, kuri apimtų ES dotacijų poveikio stebėjimui skirtus rodiklius, ir pateikti aiškius nurodymus ES delegacijoms dėl jų vaidmens stebint ES paramą suderinto finansavimo projektams ⁽⁶⁷⁾.

Ne visuomet buvo atrenkami projektai, galėję sukurti maksimalų poveikį

3.83. Mūsų 2013 m. metinėje ataskaitoje pažymėta, kad valstybėms narėms sindromas „panaudok kitaip prarasi“ reiškia, jog atrenkant projektus finansuoti pirmaeilu reikalu gali tapti turimų ES pinigų išleidimas ⁽⁶⁸⁾. Ši tendencija buvo pailiustruota dar keliose 2014 m. specialiosiose ataskaitose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.82. Komisija pažymi, kad ataskaitoje pateiktos rekomendacijos yra visapusiškai suderintos su naujausia regioninių priemonių reforma ir ES išorės bendradarbiavimo derinimo platformos atliktu techniniu darbu bei pateiktomis išvadomis.

Rezultatų matavimo sistema jau sukurta ir įtraukta į paraiškos formą, kartu pridedamos ir gairės.

Parengtas operacijų derinimo vadovas, kuriame apibendrinamos pagrindinės derinimo ypatybės, sąlygos ir veikimo aspektai (įskaitant stebėjimą). Jame pateikiamos bendrosios derinimo operacijų gairės, skirtos, inter alia, ES delegacijoms.

3.83. Vadovaujantis 2014–2020 m. teisine sistema, į atrankos kriterijus dabar privaloma įtraukti operacijos indėlį siekiant numatytų prioritetinės srities tikslų.

⁽⁶⁷⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 16/2014 „Regioninių investicinių priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolomis, siekiant remti ES išorės politiką, veiksmingumas“ 53–59 dalys (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁶⁸⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.57 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.84. Valstybės narės gali naudoti Europos regioninės plėtros fondą verslo inkubatoriams finansuoti, mažų ir vidutinių įmonių augimui remti. Mūsų specialiojoje šiai temai skirtoje ataskaitoje mes nustatėme, kad silpni atrankos kriterijai ir inkubatoriuose įsikūrusių įmonių vystymo tikslų stoka turėjo neigiamos įtakos audituotų inkubatorių veiksmingumui ir neigiamai paveikė bendrą jų inkubacinės veiklos efektyvumą. Vykdamas inkubatorių atrankos bendrajam finansavimui procedūrą, nebuvo atsižvelgta į kelis inkubacinei veiklai svarbius aspektus, pavyzdžiui, darbuotojų kvalifikaciją, inkubacinių paslaugų apimtį ir svarbą bei finansinį tvarumą⁽⁶⁹⁾.

3.85. Išauditavę Europos žuvininkystės fondo paramos akvakultūrai veiksmingumą, mes padarėme išvadą, kad valstybėse narėse audituoti projektai buvo netinkamai atrinkti. Pavyzdžiui, kai kurie projektai jau buvo įgyvendinti, kai buvo priimtas sprendimas dėl paramos suteikimo; kai kuriose šalyse akvakultūros rėmimo priemonėms skirtas turimas biudžetas buvo didesnis nei bendra gautų paraiškų vertė, o tai reiškė, kad finansavimas buvo skirtas visiems pagrindiniams tinkamumo kriterijus atitikusiems projektams; o vienoje šalyje projektai buvo finansuojami remiantis principu „pirmas atėjai, pirmas gavai“, dėl to vėliau programavimo laikotarpiu teikiami projektai būdavo lengvai atmetami nepaisant jų kokybės, kadangi biudžetas jau būdavo išseiktas⁽⁷⁰⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.84. Komisija džiaugiasi Audito Rūmų išvada dėl ERPF finansinės paramos kuriant verslo infrastruktūrą.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad kuklus audituotų inkubatorių veiklos įvertinimas pagrįstas ne taip seniai įkurtų inkubatorių ir puikiai įsitvirtinusių, daugiau patirties turinčių inkubatorių veiklos rezultatų palyginimu. Tiksliau, valstybėse narėse, kurios į ES įstojo 2004 m. ir vėliau, šios verslo infrastruktūros rūšies anksčiau nebuvo, ji atsirado tik neseniai (naudojantis ir struktūrinių fondų parama). Todėl įgyta dar nedaug patirties ir reikėtų dėti daugiau pastangų, siekiant geriau išmokyti veiksmingai naudotis šiomis infrastruktūromis, kad jos atitinkamai remtų naujas verslo idėjas ir pradedančiąsias įmones.

Be to, remiantis 2007–2013 m. teisine sistema, už projektų vertinimą ir atranką yra atsakingos nacionalinės valdžios institucijos, vadovaujančiosios institucijos ir stebėsenos komitetas, kuriame Komisijai tenka tik patariamasis vaidmuo. Vadovaujantis 2014–2020 m. teisine sistema, į atrankos kriterijus dabar privaloma įtraukti operacijos indėlių siekiant numatytų prioritetinės srities tikslų.

3.85. Pagal pasidalijamąjį valdymą už projektų atranką ir paramos projektams teikimą atsakingos valstybės narės, kurios privalo užtikrinti, kad atrinktieji projektai turėtų papildomos vertės.

Atsižvelgdamos į bendrą Europos struktūrinių ir investicijų fondų raidą, bendrai teisės priimančios institucijos ir Komisija iš esmės sustiprino stebėjimo ir vertinimo sistemas, kad Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas būtų labiau orientuotas į rezultatus.

Be to, Komisija skatins valstybes nares 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu patvirtinti atitinkamus savo akvakultūros projektų atrankos kriterijus.

⁽⁶⁹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 7/2014 „Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas?“ 58 dalis ir santraukos V dalis (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁷⁰⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 10/2014 „Europos žuvininkystės fondo paramos akvakultūrai veiksmingumas“ 62 dalis ir 8 langelis (<http://eca.europa.eu>).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.86. Galimas netinkamos projektų atrankos poveikis buvo pailiuotomas mūsų specialiojoje ataskaitoje dėl ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros. Tokių investicijų poreikį galima buvo įrodyti tik pusės nagrinėtų projektų atveju; apie trečdalis tikrintų oro uostų buvo nepelningi ir rizikavo, kad bus uždaryti, jei negaus nuolatinio viešojo finansavimo. Mūsų bendra išvada buvo tokia, kad ES finansuojamos investicijos į oro uostus davė mažą ekonominę naudą⁽⁷¹⁾.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2014 m.

3.87. ES dešimties metų strategijų ir jos septynerių metų biudžeto ciklų laikotarpiai nėra suderinti. Dėl to, kadangi yra labai sunku pakeisti su biudžetu susijusių duomenų teikimo procedūras nagrinėjamu laikotarpiu, Komisijos galimybės stebėti ES biudžeto indėlių į strategiją „Europa 2020“ yra ribotos pirmojoje strategijos laikotarpio pusėje (žr. 3.7–3.12 dalis).

3.88. Strategija „Europa 2020“ yra ilgalaikė plataus užmojo strategija, reikalaujanti, kad jai pritartų visos 28 valstybės narės ir pati Sąjunga. Dėl to jos pagrindiniai tikslai – pažangus, tvarus ir integracinis augimas – buvo savaimė aukšto lygmens. Po šiais politiniais siekiais yra sudėtinga architektūra, apimanti penkis pagrindinius tikslus, septynias pavyzdines iniciatyvas ir vienuolika ESI fondų teminių tikslų. Tačiau visi šie įvairūs sluoksniai, nei imant atskirai nei kaip visuma, nėra sumanyti taip, kad paverstų strategijos „Europa 2020“ politinius siekius veiklos tikslais (žr. 3.13–3.25 dalis).

⁽⁷¹⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 21/2014 „ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą“ 68–70 dalys (<http://eca.europa.eu>).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.86. Pagal 2007–2013 m. teisinę sistemą Komisija tiesiogiai vertinti ir tvirtinti galėjo tik stambius oro uostų infrastruktūros projektus. Vertindama 17 pateiktų stambių projektų, Komisija ypač atidžiai nagrinėjo ekonominės naudos klausimus, visų pirma paklausos analizę ir infrastruktūros finansinį tvarumą. Pavyzdžiui, dėl nepakankamos paklausos ir abejonių, susijusių su tam tikrų oro uostų finansiniu tvarumu, Komisija paragino nacionalinės valdžios institucijas kai kurių projektų⁽⁸⁾ atsisakyti.

Kad iš praeities pasimokyta, matyti iš visiškai priešingo požiūrio 2014–2020 m. laikotarpiu⁽⁹⁾ ir su stambiais projektais susijusių Komisijos priimtų deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų, kuriais bus toliau tobulinamas kokybės peržiūros procesas ir sąnaudų ir naudos analizės kokybiniai elementai, į kuriuos privaloma atsižvelgti visuose stambiuose projektuose.

3.87. Žr. Komisijos atsakymus į 3.7–3.12 dalių pastabas.

3.88. Strategijos „Europa 2020“ tikslai ir vienuolika teminių tikslų prasmingais veiklos tikslais paverčiami programų lygmeniu. Be to, ESI fondų rezultatų įvertinami apskaičiuojami remiantis modeliavimu, apie juos pranešama, pvz., atitinkamose sanglaudos ataskaitose (kurios, remiantis Sutarties nuostatomis, turi būti skelbiamos kas trejus metus).

⁽⁸⁾ Pvz., oro uostų Kelcuose ir Balstogėje.

⁽⁹⁾ Pvz., regioninio ar nacionalinio lygmens transporto planai įvardyti kaip konkreči išankstinė sąlyga, investicijos apribojamos infrastruktūros aplinkosauginio veiksmingumo ar saugos savybių gerinimu, derybose dėl 2014–2020 m. ESI fondų programų pagrindinis dėmesys skiriamas oro uostams, priklausantiems pagrindiniam TEN-T tinklui ir t. t.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.89. Komisija iki šiol teikė tik ribotus duomenis apie ES biudžeto indėlių siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų. Viena iš to priežasčių yra kokybiškos informacijos trūkumas. Atsakomybė valstybėse narėse ir Komisijoje už strategijos tikslus ir rezultatus yra būtina patikimos stebėjimo ir duomenų teikimo sistemos sąlyga (žr. 3.26–3.34 dalis).

3.90. Penkių ESI fondų sutelkimas viename bendrame reglamente ir viename partnerystės susitarime su kiekviena valstybe narė teikia galimų privalumų užtikrinant ES veiksmų nuoseklumą. Tačiau buvo pasinaudota ne visais šiais galimais privalumais. Ir toliau fondų ir programų lygmeniu taikomos skirtingos taisyklės. Papildomumo ir sinergijų pavyzdžiai partnerystės susitarimuose ir programose buvo reti ir paviršutiniški (žr. 3.39–3.43 dalis).

3.91. Aukšto lygmens strategijos „Europa 2020“ tikslai partnerystės susitarimuose ir programose nėra sistemingai paverčiami veiklos tikslais, o teisės aktai nereikalauja, kad EŽŪFKP ir EJRŽF būtų struktūruojami pagal teminius tikslus. Todėl Komisijai bus labai sunku nuosekliai stebėti visų penkių ESI fondų teminius tikslus taigi ir šių fondų indėlių į strategiją „Europa 2020“ bei teikti apie duomenis (žr. 3.44–3.48 dalis).

3.92. Bendrų rodiklių rinkinio nustatymas reglamentuose yra sveikintinas bandymas kurti nuoseklius duomenis visose valstybėse narėse, kuriuos po to galima būtų subendrinti ir jais remiantis vertinti veiksmingumą ir teikti duomenis apie strategiją „Europa 2020“ Sąjungos lygmeniu. Teisės aktuose nėra reikalavimo, kad valstybės narės įtrauktų bendrus rodiklius į savo programas⁽⁷²⁾. Išskyrus du fondus (ERPF ir SF), įvairūs fondai nesidalija bendrais rodikliais. Rezultatų rodikliai taikomi tik dviem iš penkių ESI fondų. Orientyras yra tik veiksmingumo pagrindui, o tikslai kartais nėra pakankamai ambicingi. Dėl šių veiksmų nebus lengva teikti duomenis apie ESI fondų indėlių į strategiją „Europa 2020“ (žr. 3.49–3.56 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.89. 2007–2013 m. finansavimo programos nebuvo specialiai sukurtos siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. 2014–2020 m. programų atveju dėl privalomo struktūrizuotų duomenų teikimo bus sustiprintas ES biudžeto indėlio siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų stebėjimas ir ataskaitų teikimas, kurį turės paremti vertinimai.

Kalbant apie rezultatų nuosavybę, minėtą 3.33 dalyje, Komisija pakartoja, kad reikia atskirti tiesioginę atsakomybę už finansinių programų valdymą ir tų programų poveikį, kuris taip pat susijęs su bendrai teisės aktus priimančių institucijų ir valstybių narių atsakomybe. Bendrą programų veiksmingumą taip pat lemia įvairūs ekonominiai ir visuomeniniai išorės veiksniai.

3.91. Pranešti apie numatomus ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslo įgyvendinimo su ESIF parama rezultatus Komisija galės 2015 m. pabaigoje pateikdama ataskaitą pagal 16 straipsnį, kurioje pasitelks bendrus rodiklius. Nuo 2016 m. Komisija Tarybai ir Parlamentui kasmet teiks ataskaitą apie laipsnišką programų tikslų įgyvendinimą.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 3.45 dalies pastabas.

3.92. Kai galima taikyti bendrus išdirbio rodiklius (t. y., kai jie yra tinkami), reglamentu reikalaujama, kad jie būtų taikomi, o Komisija to ir siekė per derybas. Komisija beveik nežvelgia galimybės nustatyti bendrus rodiklius kitiems fondams, kadangi tų fondų paskirtis yra skirtinga ir iš jų parama teikiama skirtingų rūšių investicijoms. Komisija mano, kad 2017 m. ir 2019 m. teikdamos privalomas ataskaitas valstybės narės praneš apie ESI fondų indėlių siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų.

⁽⁷²⁾ Išskyrus Jaunimo užimtumo iniciatyvą ir EŽŪFKP.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.93. Nagrinėdami partnerystės susitarimus ir programas mes nustatėme tam tikrą pažangą konkretinant siektinus tikslus, ypač programose. Tačiau ir toliau turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys rezultatams, ypač partnerystės susitarimuose (žr. 3.57–3.60 dalis).

3.94. Yra trūkumų veiksmingumo pagrindo koncepcijoje. Dėl mažo veiksmingumo pasiektų rezultatų prasme valstybės narės nepraranda veiksmingumo rezervo lėšų, o finansinės sankcijos, kurias gali skirti Komisija, yra įvairiais būdais ribojamos, pavyzdžiui, kai neįmanoma atsižvelgti į rezultatų rodiklius. Kalbant apie veiksmingumo rezervą, pereinamais metais mes nurodėme kai kurias susijusias rizikas, o šiais metais nagrinėdami kai kuriuos partnerystės susitarimus ir programas konstatavome, kad šios rizikos pasitvirtina faktiškai (žr. 3.61–3.65 dalis).

3.95. Šiek tiek pagerėjo generalinių direktoratų metinės ataskaitos, ypač centrinio vadovavimo atžvilgiu. Tačiau duomenų teikimas nėra visiškai pritaikytas perėjimui nuo ankstesnės prie naujos DFP, kadangi, kaip ir ankstesniais metais, generalinių direktoratų tikslai neatitinka valdymo poreikių ir vis dar yra veiksmingumo stebėjimo trūkumų (žr. 3.66–3.75 dalis).

Rekomendacijos

3.96. **3.2 priede** pateikti mūsų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metų ataskaitų rekomendacijos, rezultatai. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateikėme penkias rekomendacijas. Iš šių rekomendacijų viena buvo netaikoma, trys buvo įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais ir viena nebuvo įgyvendinta.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.93. *Beveik visose Audito Rūmų išnagrinėtose programose buvo kiekybinių rezultatų (net jei jie nėra privalomi).*

3.94. *Veiksmingumo pagrindo koncepcija – bendrai teisės aktus priimančių institucijų tarpusavio diskusijų rezultatas. Komisija mano, kad veiksmingumo pagrindas daro skatinamąjį poveikį, nes nė vienas prioritetinės srities valdytojas nenori prarasti galimybės pasinaudoti rezervu.*

Be to, reikėtų pažymėti, kad veiksmingumo rezervo tikslas yra ne tik skatinti programų vadovus, bet ir užtikrinti, kad lėšos būtų skiriamos didelio veiksmingumo prioritetams. Neskiriant lėšų sritims, kuriose esama didelių galimybių paremti prasmingas operacijas, galėtų būti pakenkta bendram lėšų panaudojimo poveikiui. Kaip minėta anksčiau (žr. Komisijos atsakymą į 3.63 dalies pastabas), dėl laiko klausimų ir išorės veiksnių poveikio rezultatų rodikliai daugeliu atveju netinka programų veiksmingumo pagrindams, taip pat netinkami taikant finansines sankcijas.

3.95. *Kaip minėta Komisijos atsakyme į 3.69 dalies pastabas, 2014 m. metinių veiklos ataskaitų gairėse ypatingas dėmesys buvo skiriamas tam, kaip teikti ataskaitas dėl tęsiamų ar nutrauktų programų. Be to, teisės aktus priimanti institucija taip pat galėjo nuspręsti vienoms programoms skirti mažiau dėmesio, o kitas programas nutraukti.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.97. [Toliau pateiktos 1 ir 2 rekomendacijos paremtos mūsų išvadamis dėl šio skyriaus 1 dalies, kuri visų pirma skirta Komisijos galimybėms stebėti strategiją „Europa 2020“ ir teikti apie ją duomenis.

- **1 rekomendacija:** Būtina suderinti ES strategiją ir DFP, ypač jų laikotarpius ir prioritetus. Tai padėtų užtikrinti tokią stebėjimo ir duomenų teikimo tvarką, kuri leistų Komisijai veiksmingai teikti duomenis apie ES biudžeto indėlį į ES strategiją. Komisija turėtų pateikti teisėkūros institucijai atitinkamus pasiūlymus kaip spręsti šią problemą;
- **2 rekomendacija:** ES strategijos aukšto lygmens politikos tikslai turi būti paversti į naudingus vadovybei skirtus veiklos tikslus. Dėl strategijos, kuri pakeis strategiją „Europa 2020“, Komisija turėtų pasiūlyti teisėkūros institucijai:
 - a) kad aukšto lygmens politiniai tikslai būtų atspindėti ES lygmens tiksluose;
 - b) kad, savo ruožtu, partnerystės susitarimuose ir programose⁽⁷³⁾ šie ES lygmens tikslai būtų paversti veiklos tikslais valstybių narių lygmeniu; tokia sąsaja taip pat būtina tiesiogiai Komisijos valdomų programų atveju;
- **3 rekomendacija:** Rezultatams daugiau dėmesio turėtų būti skiriama kiek įmanoma greičiau. Komisija turėtų pasiūlyti teisėkūros institucijai:
 - a) įpareigoti valstybes nares įtraukti į savo partnerystės susitarimus ir programas⁽⁷⁴⁾ kiekybiškai apibrėžtus rezultatus, kuriuos numatoma gauti iš finansavimo;
 - b) kad į visus partnerystės susitarimus ir programas⁽⁷⁵⁾ būtų įtraukti bendri rezultatų rodikliai, kuriuos, esant galimybei, galėtų bendrai naudoti įvairūs fondai, ir kurie leistų stebėti pažangą vietos, valstybių narių ir ES lygmenimis;
 - c) Šiais bendrais rezultatų rodikliais turėtų būti pagrįstas, kiek tai įmanoma, veiksmingumo pagrindas (įskaitant visus veiksmingumo rezervus)⁽⁷⁶⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.97. Komisija yra įsipareigojusi užtikrinti patikimą finansų valdymą ir siekti didžiausio vykdomų veiksmų veiksmingumo bei papildomos vertės.

Komisija su šia rekomendacija sutinka iš dalies.

Komisija neturi galimybių įsipareigoti pateikti konkrečius pasiūlymus teisės aktus priimančiai institucijai, tačiau ji pasirengusi išnagrinėti Audito Rūmų pasiūlymus, kad užtikrintų, jog ruošdamasi inicijuoti susijusius teisės aktus visiškai suderintų ES išlaidų prioritetus su bendraisiais politikos tikslais. Strategija „Europa 2020“ šiuo metu peržiūrima. Rengdama bet kokius pasiūlymus, kuriuos Komisija galėtų pateikti teisės aktus priimančiai institucijai siekdama supaprastinti ataskaitų teikimą ir stebėjimą, ji turėtų atsižvelgti į tai, kad strategijos pobūdis yra iš esmės politinis.

Komisija su šia rekomendacija sutinka iš dalies.

Strategija „Europa 2020“ šiuo metu peržiūrima. Rengdama bet kokius pasiūlymus, kuriuos Komisija galėtų pateikti teisės aktus priimančiai institucijai siekdama supaprastinti ataskaitų teikimą ir stebėjimą, ji turėtų atsižvelgti į tai, kad strategijos pobūdis yra iš esmės politinis. Komisija neturi galimybių įsipareigoti pateikti konkrečius pasiūlymus teisės aktus priimančiai institucijai, tačiau ji atsižvelgs į Audito Rūmų pasiūlymus ir ES lygmeniu sutartus tikslus, siekdama parengti faktais pagrįstus pasiūlymus, skirtus laikotarpiui po 2020 m., kad ES lėšos būtų kuo veiksmingiau panaudotos.

Komisija su šia rekomendacija sutinka iš dalies.

Atsižvelgiant į tai, kad 2014–2020 m. partnerystės susitarimai ir programos tik neseniai pradėti įgyvendinti, būtų pernelyg skubota siūlyti pakeitimus visapusiškai neįvertinus faktinio naujųjų su veiksmingumu susijusių nuostatų įgyvendinimo. Dabartinės programos privalumai ir trūkumai bus vertinami rengiant DFP, skirtą laikotarpiui po 2020 m.

Komisija neturi galimybių įsipareigoti pateikti konkrečius pasiūlymus teisės aktus priimančiai institucijai dėl kitos DFP, tačiau ji atsižvelgs į Audito Rūmų pasiūlymus ir į tyrimų, kurie bus atliekami nagrinėjant įvairių priemonių, kuriomis būtų galima sustiprinti Bendrųjų nuostatų reglamento orientavimąsi į rezultatus, veiksmingumą, rezultatus, siekdama parengti faktais pagrįstus pasiūlymus, skirtus laikotarpiui po 2020 m., kad ES lėšos būtų kuo veiksmingiau panaudotos.

⁽⁷³⁾ Ar jų ateities atitikmenyse.

⁽⁷⁴⁾ Ar jų ateities atitikmenyse.

⁽⁷⁵⁾ Ar jų ateities atitikmenyse.

⁽⁷⁶⁾ Ar jų ateities atitikmenyse.

3.1 PRIEDAS

2014 M. AUDITO RŪMŲ PRIIMTOS SPECIALIOSIOS ATASKAITOS

- Nr. 1/2014 „ES remiamų viešojo miesto transporto projektų veiksmingumas“
- Nr. 2/2014 „Ar tinkamai valdomi preferenciniai prekybos susitarimai?“
- Nr. 3/2014 „Komisijos vykdyto antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) kūrimo pamokos“
- Nr. 4/2014 „ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino“
- Nr. 5/2014 „Europos bankininkystės priežiūros formavimasis – EBI ir jos kintantis kontekstas“
- Nr. 6/2014 „Sauglaudos politikos fondų parama atsinaujinančiosios energijos gamybai – ar pasiekta gerų rezultatų?“
- Nr. 7/2014 „Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas?“
- Nr. 8/2014 „Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą?“
- Nr. 9/2014 „Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodyta, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynu konkurencingumą?“
- Nr. 10/2014 „Europos žuvininkystės fondo paramos akvakultūrai veiksmingumas“
- Nr. 11/2014 „Europos išorės veiksnių tarnybos įsteigimas“
- Nr. 12/2014 „Ar įgyvendinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. ERPF veiksmingai finansuoja projektus, tiesiogiai skatinančius bioįvairovę?“
- Nr. 13/2014 „ES parama atkūrimui po žemės drebėjimo Haiityje“
- Nr. 14/2014 „Kaip ES institucijos ir įstaigos apskaičiuoja, mažina ir kompensuoja išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kieki?“
- Nr. 15/2014 „Išorės sienų fondas paskatino finansinį solidarumą, tačiau būtina geriau vertinti rezultatus, o jo sukuriama ES pridėtinė vertė turi būti didesnė“
- Nr. 16/2014 „Regioninių investicinių priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolomis, siekiant remti ES išorės politiką, veiksmingumas“
- Nr. 17/2014 „Ar gali ES kompetencijos centrų iniciatyva veiksmingai prisidėti prie cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių grėsmių, kylančių už ES ribų, sumažinimo?“
- Nr. 18/2014 „EuropAid vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo sistemos“
- Nr. 19/2014 „ES pasirengimo narystei pagalba Serbijai“
- Nr. 20/2014 „Ar e. prekybos srityje MVĮ teikta ERPF parama buvo veiksminga?“
- Nr. 21/2014 „ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą“
- Nr. 22/2014 „Ekonomiškumo užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė“.
- Nr. 23/2014 „Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos?“.
- Nr. 24/2014 „Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti?“

3.2 PRIEDAS

ATSÍŽVELGIMAS Į ANKSČIAU PATEIKTAS REKOMENDACIJAS DĖL VEIKSMINGUMO PROBLEMŲ

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	<p>1 rekomendacija: Komisija ir teisekūros institucija turėtų užtikrinti, kad ateinančiu programavimo laikotarpiu (2014–2020 m.) būtų orientuojamasi į veiksmingumą. Būtina, kad sektoriniais teisės aktais ar kokiū nors kitu saistančiu būdu būtų nustatytas ribotas pakankamai konkrečių tikslų su atitinkamais rodikliais skaičius, tikėtini rezultatai ir poveikis.</p> <p>2 rekomendacija: Komisija turėtų užtikrinti, kad tarp generalinių direktoratų veiklos ir nustatytų tikslų būtų aiški sąsaja. Nustatydamas šiuos tikslus, kiekvienas GD turėtų atsižvelgti į atitinkamą valdymo būdą, jei taikoma, taip pat į savo vaidmenį ir atsakomybę.</p>		X					
2011	<p>1 rekomendacija: Rengdama naujas išlaidų programas, Komisija turėtų stengtis savo veiklą orientuoti į rezultatus ir poveikį, kurį ji nori pasiekti. Jei rezultatų ir poveikio lengvai išmatuoti negalima, Komisija turėtų nustatyti rodiklius ir „SMART“ tikslais pagrįstus etapus, kurie leistų įrodyti, jog jos veikla atitinka norimus siekius.</p> <p>2 rekomendacija: Siekdama pagerinti teikiamų duomenų kokybę ir jų savalaikį pateikimą, Komisija turėtų bendradarbiauti su valstybėmis narėmis. Antai ji turėtų atidžiai pasimokyti iš BSP fondų, taikančių priemones, skatinančias valstybes nares teikti labai kokybiškus duomenis apie veiksmingumą.</p> <p>3 rekomendacija: Ateinančiu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Komisija turėtų pademonstruoti ir atsiskaityti, kaip ji užtikrina ES pridėtinę vertę.</p>		X				X	

(*) Šiuo metu ataskaitos už 2014–2020 m. neteikiamos.

4 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	4.1–4.4
Pajamų grupės ypatumai	4.2–4.3
Audito apimtis ir metodas	4.4
Operacijų tvarkingumas	4.5
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	4.6–4.25
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	4.6–4.17
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.18–4.23
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	4.24
Metinės veiklos ataskaitos	4.25
Išvada ir rekomendacijos	4.26–4.28
Išvada dėl 2014 m.	4.26
Rekomendacijos	4.27–4.28

4.1 priedas. Su pajamomis susijusių operacijų testavimo rezultatai

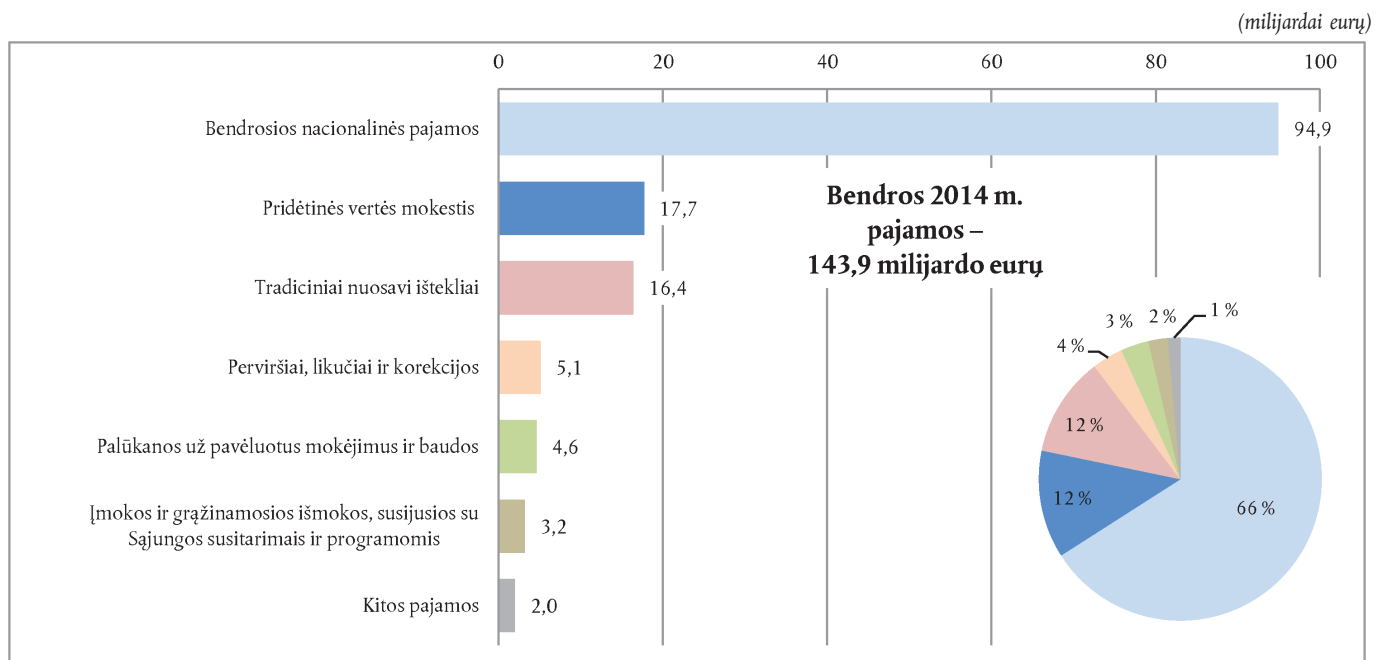
4.2 priedas. Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas su pajamomis susijusias rekomendacijas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje pateikiamas specialusis pajamų, kurios apima nuosavus išteklius ir kitas pajamas, įvertinimas. **4.1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija, susijusi su 2014 m. pajamomis.

4.1 diagrama. Pajamos

Šaltinis: Europos Sąjungos 2014 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pajamų grupės ypatumai

4.2. Didžiausia pajamų dalis gaunama iš nuosavų išteklių (90 % pajamų) ⁽¹⁾, t. y. iš valstybių narių įnašų ⁽²⁾. Jas sudaro trys kategorijos:

- Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįsti nuosavi ištekliai (66 % pajamų) gaunami taikant vienodus tarifus valstybių narių BNPj. Valstybių narių įnašai yra apskaičiuojami remiantis BNPj duomenų prognoze ⁽³⁾. Įvertinus visus kitus pajamų šaltinius, BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai yra panaudojami ES biudžetui subalansuoti ⁽⁴⁾. Pagrindinė rizika yra ta, kad susiję statistiniai duomenys nebus parengti pagal Sąjungos taisykles arba ta, kad Komisija jų neapdoros pagal šias taisykles apskaičiuodama valstybių narių įnašus, įskaitant likučius ir koregavimus. Kita rizika yra neefektyvūs Komisijos atliekami valstybių narių BNPj duomenų tikrinimai.
- Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI) (12 %) yra už importą surinkti muitai ir cukraus gamybos mokesčiai. Juos nustato ir surenka valstybės narės. Trys ketvirtadaliai šių sumų sumokami į ES biudžetą, o likęs ketvirtadalis paliekamas surinkimo išlaidoms padengti. Pagrindinės su TNI susijusios rizikos rūšys yra Sąjungai pateikiamų maito mokesčių išsamumas, tikslumas ir savalaikiškumas.

⁽¹⁾ Galiojantys teisės aktai – 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (Sprendimas dėl nuosavų išteklių) (OL L 163, 2007 6 23, p. 17) ir 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantis Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, 2000 5 31, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 1377/2014 (OL L 367, 2014 12 23, p. 14). 2014 m. gegužės 26 d. Taryba oficialiai patvirtino naująjį nuosavų išteklių teisės aktų rinkinį. Valstybėms narėms šį rinkinį ratifikavus, jis turėtų įsigalioti atgaline data nuo 2014 m. sausio 1 d.

⁽²⁾ Sprendime dėl nuosavų išteklių nustatyti sumažinimai, kurie 2007–2013 m. buvo taikomi kai kurių valstybių narių BNPj ir PVM įnašams. Kai tik naujasis teisės aktų paketas bus patvirtintas (žr. 1 išnašą), kai kurioms valstybėms narėms 2014–2020 m. bus taikomas sumažinimas atgaline data. Be to, Sprendime dėl nuosavų išteklių taip pat nustatyta su biudžeto disbalansu susijusi korekcija, suteikiama vienai valstybei narei. 2014 m. ši korekcija vis dar galiojo ir toliau galios taikant naująjį teisės aktų rinkinį.

⁽³⁾ Dėl šių duomenų Komisija ir valstybės narės susitaria Nuosavų išteklių patarimojo komiteto posėdyje.

⁽⁴⁾ Bet koks konkrečios valstybės narės tikrųjų BNPj sumažinimas (arba padidėjimas) – nors jis ir nepaveikia visos BNPj pagrįstos nuosavų išteklių sumos – reiškia, kad iki tol, kol BNPj duomenų klaida yra ištaisoma, padidėja (arba sumažėja) kitų valstybių narių įnašai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

— Pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai (12 %) yra gaunami taikant vienodus tarifus valstybių narių abstrakčiai suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms. Pagrindinė rizika yra valstybių narių pateiktos informacijos išsamumas ir teisingumas, Komisijos apskaičiuotų mokėtinių įnašų teisingumas ir valstybių narių mokėjimų savalaikiškumas.

4.3. Pagrindinės su kitomis pajamomis susijusios rizikos rūšys yra Komisijos baudų valdymas ir klaidos, apskaičiuojant su Sąjungos / Bendrijos susitarimais susijusius įnašus.

Audito apimtis ir metodas

4.4. Bendras mūsų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl pajamų audito dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) Sistemų įvertinimo metu buvo tikrinama:
 - i) Komisijos sistemos, skirtos užtikrinti, kad valstybių narių BNPj duomenys būtų tinkami nuosavų išteklių nustatymo tikslams, ir Komisijos sistemos, skirtos apskaičiuoti ir surinkti BNPj pagrįstų nuosavų išteklių įnašus⁽⁵⁾ ir BNPj likučius (žr. 4.6 dalį);
 - ii) TNI⁽⁶⁾ skirtos Komisijos sistemos, įskaitant jos atliekamą valstybių narių auditų po muitinės įforminimo stebėjimą;
 - iii) TNI apskaitos sistemos trijose atrinktose valstybėse narėse (Ispanijoje, Austrijoje ir Jungtinėje Karalystėje)⁽⁷⁾ ir atlikta jų sistemų, susijusių su auditais po muitinės įforminimo, peržiūra;

⁽⁵⁾ Mūsų audito atskaitos taškas buvo suderinti prognozuojami BNPj duomenys. Mes negalime pateikti duomenų, dėl kurių susitarė Komisija ir valstybės narės, kokybės įvertinimo.

⁽⁶⁾ Taip pat žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 2/2014 „Ar tinkamai valdomi preferenciniai prekybos susitarimai?“ (www.eca.europa.eu).

⁽⁷⁾ Mūsų audito atskaitos taškas buvo į aplankyty valstybių narių TNI apskaitos sistemas įtraukti duomenys. Mūsų darbas negali apimti nedeklaruoto importo arba importo, išvengusio muitinės priežiūros.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- iv) Komisijos sistemos, skirtos užtikrinti, kad būtų teisingai apskaičiuoti ir surinkti PVM pagrįsti nuosavi ištekliai ir PVM likučiai (žr. 4.6 dalį)⁽⁸⁾;
- v) Komisijos baudų ir netesybų valdymas;
- b) Audito metu Komisijos lygmeniu buvo tikrinama 55 susigrąžinimo pavedimų imtis⁽⁹⁾. Ši imtis yra sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visiems pajamų šaltiniams.
- c) Metinių veiklos ataskaitų vertinimas apėmė Biudžeto generalinio direktorato (DG BUDG) ir Eurostato ataskaitas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.5. **4.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 55 mūsų audituotų operacijų nė viena nebuvo paveikta klaidų.

- Audito Rūmai audito metu nenustatė jokių klaidų Komisijai pagal PVM ir BNPj duomenis apskaičiuojant valstybių narių įnašus ar atliekant jų mokėjimus.
- Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos pateikti susigrąžinimo pavedimai iš esmės atitinka valstybių narių siunčiamas TNI suvestines.
- Audito Rūmai audito metu nenustatė klaidų atliekant kitų pajamų operacijų skaičiavimus arba mokėjimus.

⁽⁸⁾ Mūsų audito atskaitos taškas buvo valstybių narių parengta suderinta PVM bazė. Mes neatlikome tiesioginių valstybių narių pateiktos statistikos ir duomenų testų.

⁽⁹⁾ Susigrąžinimo pavedimas – tai dokumentas, kuriame Komisija registruoja jai priklausančias sumas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ATRINKTŲ SISTEMŲ IR METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ NAGRINĖJIMAS**BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai****BNPj likučiai**

4.6. Kiekvienais metais valstybės narės turi atnaujinti tų metų, kuriems dar bus būdingi pokyčiai (t. y. ketverių metų) BNPj ir PVM duomenis arba išnagrinėti tuos punktus, kuriems yra taikoma išlyga⁽¹⁰⁾. Komisija naudoja šią informaciją perskaičiuodama ankstesnių metų valstybių narių PVM ir BNPj įnašus (vadinamuosius PVM ir BNPj likučius). 2014 m. atnaujinus BNPj duomenis buvo patikslinta išskirtinio dydžio valstybių narių įnašų suma – ji siekė 9 813 milijonų eurų⁽¹¹⁾ (žr. **4.1 lentelę**). Šiuos atnaujintus duomenis dar turi įvertinti Eurostatas: duomenys bus laikomi galutiniais tik po to, kai bus panaikintos išlygos.

4.7. Prie šio poveikio ypač prisidėjo du atnaujintų duomenų tipai: duomenys, kuriuos pasitelkus sprendžiamas išlygų klausimas, ir duomenys, kuriuos naudojant peržiūrimi valstybių narių metodai ir jų BNPj duomenų rinkimo šaltiniai.

⁽¹⁰⁾ Šie duomenys gali būti peržiūrimi mažiausiai ketverius metus, po kurių įsigalioja senatis, nebent yra nustatoma išlygų (žr. 4.14 dalį).

⁽¹¹⁾ Grynas patikslinimas iš viso sudarė 9 528 milijonus eurų, o tai atitinka neigiamą 285 milijonų eurų PVM likučių sumą ir teigiamą 9 813 milijonų eurų BNPj likučių sumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nagrinėtos išlygos

4.8. 2014 m. valstybės narės išnagrinėjo didžiąją dalį BNPj išlygų, kurias 2012 m.⁽¹²⁾ baigiantis patikrinimų ciklui⁽¹³⁾, apėmusiam laikotarpį, prasidėjusį 2002 m.⁽¹⁴⁾, nustatė Komisija. Dėl šio ilgo (10 metų) laikotarpio susijusios korekcijos turėjo didelį poveikį kai kurių valstybių narių įnašams. Pavyzdžiui, JK įnašo pakeitimus visų pirma sąlygojo su išlygomis susijęs darbas, o tai sudarė 21 % bendro JK biudžete numatyto 2014 m. PVM ir BNPj ištekliams skirto įnašo (žr. **4.1 lentelę**).

4.9. Dideli pakeitimai, kurie buvo padaryti atlikus su išlygomis susijusį darbą, būtų buvę mažesni, jei Komisijos patikrinimų ciklas būtų trumpesnis (valstybėms narėms skiriant trumpesnę laikotarpį, per kurį jos nagrinėdamos išlygas atliktų koregavimus). Jau esame atkreipę dėmesį į tai, kad ilgi patikrinimų ciklai lemia valstybių narių biudžeto neapibrėžtumą⁽¹⁵⁾.

4.10. 2014 m. spalio mėn. Komisija informavo PNPj komitetą⁽¹⁶⁾, kad kitą patikrinimų ciklą ji ketina užbaigti 2019 m. 2014 m. nustatytos išlygos (žr. 4.16 dalį) apima 2010 m. BNPj duomenis ir gali būti panaikintos tik Komisijai išanalizavus valstybių narių BNPj inventorius⁽¹⁷⁾. Dėl to pasibaigus kitam patikrinimų ciklui, išlygos apims mažiausiai devynerius metus (maždaug tiek pat, kiek ir ankstesnis ciklas).

4.9. Bus įdiegtos priemonės kito Komisijos patikrinimo ciklo trukmei sutrumpinti (tam bus priimtas labiau rizika grindžiamas tikrinimo metodas, kuriuo laikomasi ekonominio veiksmingumo principo), o išlygas bus galima nustatyti ir išnagrinėti ankstesniame etape (taip būtų galima sutrumpinti laikotarpį nuo ciklo pabaigos iki išlygų panaikinimo).

4.10. Tikrinimo ciklas prasideda ne pirmaisiais ataskaitiniais metais, o gavus valstybių narių bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) inventorius. Su inventoriais bus galima susipažinti nuo 2016 m. pradžios. Komisija įsipareigojo užbaigti ciklą iki 2019 m. pabaigos.

⁽¹²⁾ Bulgarijoje ir Rumunijoje išlygos buvo nustatytos tik 2013 m.

⁽¹³⁾ Komisijos atliekamo valstybių narių BNPj duomenų rinkimo šaltinių ir metodų tikrinimo laikotarpis.

⁽¹⁴⁾ Valstybių narių, kurios į ES įstojo 2004 m. ir 2007 m., atveju išlygos apima šiais metais prasidėjusį laikotarpį.

⁽¹⁵⁾ Žr. Specialiosios ataskaitos Nr. 11/2013 „Kaip gauti tikslus bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) duomenis: perėjus prie labiau struktūrizuoto ir tikslingesnio metodo padidėtų Komisijos tikrinimo veiksmingumas“ 68–73 dalis (www.eca.europa.eu).

⁽¹⁶⁾ Šis komitetas sudarytas iš valstybių narių atstovų, o jam pirmininkauja Komisijos atstovas. Jis padeda Komisijai vykdyti savo procedūras ir tikrina BNPj skaičiavimus. Žr. 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (BNP reglamentas) (OL L 181, 2003 7 19, p. 1).

⁽¹⁷⁾ Inventorius – tai valstybių narių išsamus BNPj vertinimo šaltinių ir metodų paaiškinimas. Tai Eurostato atliekamo BNPj duomenų kokybės ir išsamumo įvertinimo pagrindas nuosavų išteklių apskaičiavimo tikslais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metodų ir šaltinių peržiūros

4.11. Nemažai valstybių narių taip pat pateikė savo 2014 m. peržiūrėtus metodus ir šaltinius, kurie turėjo didelį poveikį tų metų, po kurių neįsigalioja senatis (2010, 2011 ir 2012 m.), BNPj duomenims. Pavyzdžiui, Kipro ir Nyderlandų PVM/BNPj įnašų augimą (atitinkamai 41 % ir 21 %) daugiausia lėmė šie veiksniai (žr. **4.1 lentelę**).

4.12. Šių esminių BNPj likučių peržiūrų poveikis galėjo būti suderinanti ES peržiūros politika. Tai pagerintų valstybių narių duomenų palyginamumą ir sumažintų esminių patikslinimų riziką, kurią sąlygoja nedažnai atliekamos peržiūros, kurių kiekviena turi poveikį daugeliui metų. Komisija pasiūlymą dėl tokios politikos pateikė 2013 m.⁽¹⁸⁾ Nors 19 valstybių narių nurodė, kad iki 2014 m. rugsėjo mėn. jos bent iš dalies suderins savo metodus su ES peržiūros politika, Komisija nesiėmė jokių tolesnių veiksmų, kad būtų įdiegta bendra ES peržiūros politika.

4.13. Šių dviejų tipų duomenų atnaujinimo poveikis buvo toks didelis, kad Taryba, gavusi Komisijos pasiūlymą sudaryti galimybę kai kurioms valstybėms atidėti savo mokėjimų atlikimą, iš dalies pakeitė Nuosavų išteklių reglamentą⁽¹⁹⁾. Septynios valstybės narės⁽²⁰⁾ paprašė atidėti (visų arba tam tikros dalies) mokėjimų atlikimą iki 2015 m. Bendra iki 2015 m. paprašyta atidėti suma sudarė 5 432 milijonus eurų.

4.12. Komisija pripažįsta tą faktą, kad vykdant bendrąją peržiūros politiką BNPj duomenų peržiūrų gali būti mažiau, tačiau jos gali būti vykdomos dažniau. Eurostatas toliau tirs, ar bendrosios ES politikos teikiama nauda yra didesnė nei patiriami nepatogumai (pavyzdžiui, subsidiarumo trūkumas, delsimas pateikti patikimesnius duomenis ir (arba) šaltinius, ir galimybė, kad dėl tokios politikos bus atidedamas išlygų panaikinimas).

⁽¹⁸⁾ 2013 m. liepos 4 d. ši pozicija buvo pristatyta Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komitetui.

⁽¹⁹⁾ 2014 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1377/2014, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantį Sprendimą 2000/597/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos. Taip pat žr. Audito Rūmų nuomonę Nr. 7/2014 dėl Tarybos reglamento, iš dalies pakeičiančio Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantį Sprendimą 2007/436/EB, Euratomas, dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos, pasiūlymo (www.eca.europa.eu).

⁽²⁰⁾ Bulgarija, Prancūzija, Italija, Kipras, Malta, Slovėnija ir Jungtinė Karalystė. Tačiau 2014 m. pabaigoje savo BNP ir PVM likučius pateikė Bulgarija.

4.1 lentelė. 2014 m. PVM/BNPj likučiai

(milijonais eurų)

Valstybė narė	PVM ir BNPj likučiai	Bendra suma PVM ir BNPj skirtame biudžete	PVM ir BNPj likučių svoris lyginant su bendromis 2014 m. biudžete numatytais lėšomis
	(A)	(B)	(C) = (A)/(B)
Belgija	119	3 252	3,7 %
Bulgarija	36	338	10,8 %
Čekijos Respublika	79	1 131	6,9 %
Danija	- 126	2 146	- 5,9 %
Vokietija	1 359	24 063	5,6 %
Estija	7	157	4,7 %
Airija	112	1 202	9,3 %
Graikija	222	1 474	15,1 %
Ispanija	589	8 638	6,8 %
Prancūzija	562	17 933	3,1 %
Kroatija	- 1	359	- 0,4 %
Italija	1 502	12 867	11,7 %
Kipras	54	131	41,1 %
Latvija	25	199	12,3 %
Lietuva	8	286	2,6 %
Liuksemburgas	- 67	277	- 24,2 %
Vengrija	40	807	4,9 %
Malta	18	60	30,6 %
Nyderlandai	1 103	5 205	21,2 %
Austrija	- 57	2 706	- 2,1 %
Lenkija	- 27	3 282	- 0,8 %
Portugalija	122	1 391	8,7 %
Rumunija	75	1 172	6,4 %
Slovėnija	8	300	2,7 %
Slovakija	- 7	578	- 1,2 %
Suomija	- 34	1 669	- 2,1 %
Švedija	190	3 638	5,2 %
Jungtinė Karalystė	3 616	17 042	21,2 %
Iš viso	9 528	112 303	8,5 %

Šaltinis: Taisomojo biudžeto projekto (TBP) 6/2014 A stulpelis; 2014 finansinių metų Europos Sąjungos taisomojo biudžeto Nr. 7 B stulpelis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Išlygų valdymas

4.14. Išlyga yra priemonė, kuri leidžia pasibaigus teisės aktuose nustatytam ketverių metų terminui palikti galimybę ištaisyti abejones keliančius valstybės narės pateiktų BNPj duomenų elementus. Išlygos gali būti bendros arba konkrečios. Bendrosios išlygos apima visus BNPj duomenų kompiliacijos elementus. Konkrečiosios išlygos apima atskirus BNPj elementus; jos gali būti taikomos konkrečiai operacijai⁽²¹⁾ arba procesui⁽²²⁾ arba būti horizontalios⁽²³⁾. **4.2 lentelėje** parodytos 2014 m. pabaigoje galiojusios išlygos. Į ją patogumo sumetimais taip pat įtraukta su PVM ir TNI, kurie šiame skyriuje aptariamai vėliau, susijusi informacija.

4.2 lentelė. Valstybių narių BNPj/BNP išlygos⁽²⁴⁾, PVM išlygos ir TNI atviros pastabos

Valstybė narė	BNPj/BNP išlygos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)	PVM išlygos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)	TNI atviros pastabos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)
Belgija	7	5	18
Bulgarija	12	7	13
Čekijos Respublika	7	0	5
Danija	5	4	21
Vokietija	8	8	10
Estija	7	1	3
Airija	4	6	13
Graikija	15	5	32
Ispanija	9	2	21
Prancūzija	7	3	40
Kroatija	0	0	1
Italija	9	11	15
Kipras	12	0	6
Latvija	16	1	0

⁽²¹⁾ Šios išlygos apima konkrečią BNPj operaciją valstybėje narėje.

⁽²²⁾ Horizontaliosios išlygos apima konkrečią operaciją visose valstybėse narėse.

⁽²³⁾ Taikoma tam tikrame proceso etape, žr. 4.16 dalį.

⁽²⁴⁾ Konkrečiam procesui taikomos išlygos (žr. 4.16 dalį) ir bendrosios išlygos (žr. 4.17 dalį) į šią lentelę neįtrauktos.

Valstybė narė	BNPj/BNP išlygos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)	PVM išlygos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)	TNI atviros pastabos (padėtis 2014 m. gruodžio 31 d.)
Lietuva	4	0	5
Liuksemburgas	6	3	1
Vengrija	12	1	9
Malta	12	0	2
Nyderlandai	4	7	42
Austrija	6	12	8
Lenkija	15	5	11
Portugalija	7	0	15
Rumunija	18	2	13
Slovėnija	6	0	0
Slovakija	6	1	3
Suomija	6	7	6
Švedija	7	5	14
Jungtinė Karalystė	12	5	21
IŠ VISO 2014 12 31	239	101	348
IŠ VISO 2013 12 31	283	103	341

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.15. 2014 m. pabaigoje galiojo 239 išlygos (žr. **4.2 lentelę**), iš kurių 106 buvo konkrečiai operacijai taikomos išlygos, o 133 išlygos buvo horizontalios konkrečiosios išlygos. 2014 m. buvo panaikintos 44 išlygos (8 konkrečiai operacijai taikomos išlygos ir 36 horizontaliosios išlygos). Vis dar yra viena su 1995–2001 m. laikotarpiu⁽²⁵⁾ susijusi nepanaikinta konkrečiai operacijai taikoma BNP išlyga. Mes apskaičiavome 2014 m.⁽²⁶⁾ panaikintų BNPj išlygų finansinį poveikį kai atitinkamų metų BNPj pagrįstų nuosavų išteklių grynąjį 75,2 milijono eurų⁽²⁷⁾ padidėjimą.

⁽²⁵⁾ Bendrasis nacionalinis produktas (BNP) – tai iki 2001 m. naudota nacionalinių finansinių ataskaitų suvestinė.

⁽²⁶⁾ Mes nustatėme išlygų panaikinimo finansinį poveikį atsižvelgdami į visus BNPj bazės pokyčius dėl 2014 m. panaikintų išlygų, susijusių su metais, kuriems jau galiojo senatis, poveikio. Komisija išlygas panaikino 2014 m. Tačiau finansinis poveikis išryškėjo 2012 m. ir 2013 m. valstybėms narėms nagrinėjant išlygas.

⁽²⁷⁾ Padidėjimo 77,3 milijono eurų ir sumažėjimo 2,1 milijono eurų likutis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.15. 2015 m. Komisija jau panaikino 18 specialiųjų išlygų ir 15 horizontaliųjų išlygų.

Komisija mano, kad BNPj išlygų panaikinimo finansinis poveikis nėra tinkamas rodiklis, siekiant nustatyti BNPj nuosavų išteklių tikrinimo rezultatą, ir, kad jis negali būti naudojamas kaip rodiklis bet kokiai tendencijai nustatyti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.16. Be to, buvo nustatytos 27 konkrečiam procesui taikomos 2010 m. apimančios išlygos – tai buvo vienintelės 2014 m. nustatytos išlygos. Jos nustatytos 27 valstybėms narėms ir apima 2010 m. siekiant sudaryti Komisijai galimybę atlikti duomenų, nustatytų vadovaujantis 2010 m. ESS, patikrą⁽²⁸⁾. Ši patikra grindžiama BNPj inventoriais, kuriuos valstybės narės dar pateiks 2015 m.

Bendrosios išlygos

4.17. 2014 m. pabaigoje vienintelės bendrosios išlygos buvo dėl Graikijos BNPj duomenų 2008 ir 2009 m. Nors nagrinėjant šias išlygas buvo padaryta pažanga, šios išlygos nebuvo panaikintos, taip pat nebuvo panaikinta seniai nustatyta vis dar galiojanti BNPj išlyga (žr. 4.15 dalį). Tačiau 2014 m. Komisija ir toliau įdėmiai stebėjo su Graikijos nacionalinių finansinių ataskaitų sudarymo problemomis susijusią padėtį ir parengė techninės pagalbos programą, kurios tikslas – įsteigti nepriklausomą daugiau galių turinčią nacionalinę statistikos instituciją. Manome, kad šis darbas siekiant pagerinti Graikijos BNPj duomenų patikimumą yra svarbus, kadangi šių duomenų kokybė gali turėti įtakos visų valstybių narių atskirų BNPj pagrįstų nuosavų išteklių įnašams.

Tradiciniai nuosavi ištekliai**Po muitinės įforminimo atliekami auditai**

4.18. Muitinės institucijos gali po prekių išleidimo siekdamos įsitikinti deklaracijose pateikiamų duomenų tikslumu patikrinti komercinius dokumentus ir duomenis, susijusius su importo operacijomis⁽²⁹⁾. Šios patikros, kurios apima auditus po muitinės įforminimo⁽³⁰⁾, yra vadinamos patikromis po muitinės įforminimo. Jos turėtų būti pagrįstos rizikos analize remiantis nacionaliniu, ES ir, jei taikytina, tarptautiniu lygmeniu parengtais kriterijais⁽³¹⁾.

⁽²⁸⁾ Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema (2010 m. ESS) – naujausia tarptautiniu mastu suderinta sąskaitų rengimo sistema, pagal kurią galima sistemingai ir išsamiai apibūdinti konkrečią ekonomiką. Ji buvo įgyvendinta 2014 m. rugsėjo mėn. ir nuo tol valstybės narės perduoda duomenis Eurostatui vadovaudamosi 2010 m. ESS taisyklėmis.

⁽²⁹⁾ 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, kuriuo nustatomas Bendrijos muitinės kodeksas, 78 straipsnis (OL L 302, 1992 10 19, p. 1).

⁽³⁰⁾ „Auditas po muitinės įforminimo yra ekonominių operatorių kontroliavimo metodas tikrinant jų sąskaitas, dokumentus ir sistemas.“ Šaltinis: Muitinės audito gidas.

⁽³¹⁾ Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.19. Mūsų vizitų į valstybes nares metu nustatėme panašius kaip ir praėjusiais metais su auditais po muitinės įforminimo susijusių problemų⁽³²⁾. Vėl buvo nustatyta su valstybių narių audituotų importuotojų nustatymu, atranka ir tikrinimu susijusių trūkumų. Be to, auditų po muitinės įforminimo kokybė, apimtis ir rezultatai trijose aplookytose valstybėse narėse labai skyrėsi⁽³³⁾.

4.20. 2014 m. vasario mėn. Komisija paskelbė atnaujintą Muitinės audito vadovo redakciją. Palankiai vertiname tai, kad Komisija pateikė valstybėms narėms naujas gaires, tačiau nustatėme, kad kai kurie vizitų į valstybes nares metu nustatyti trūkumai naujajame Muitinės audito vadove nėra nagrinėjami:

- a) nėra pateikta kitose valstybėse narėse įforminto audito traktavimo gairių (kurios būtų taikomos atrenkant audituotinas bendroves ar net jų inspektavimo metu);
- b) nėra pateikta aiškių gairių, kaip audito vykdymo etape traktuoti senaties atsiradimo riziką⁽³⁴⁾;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.19. Nors reikalavimas keistis rizikos informacija yra nustatytas teisės aktais, rizikos kriterijų, kurie yra apibrėžti Muitinės audito vadove (MAV), taikymas nėra teisiškai privalomas. Vis dėlto, MAV yra pateiktas bendras suderintas audito po muitinės įforminimo metodas.

ES veiksmy plane (COM(2014) 527 final) numatyta toliau tobulinti ES bendruosius rizikos kriterijus ir standartus. Komisija iš valstybių narių ekspertų sudarė projekto darbo grupę, kuri turi išsamiai įvertinti įvairios finansinės rizikos sritį. Atlikdama šį darbą, Komisija atidžiai išnagrinės kitoje valstybėje narėje įsisteigusių ekonominių operatorių įvykdytą importą.

Komisija imsis tolesnių veiksmy dėl Audito Rūmų nustatytų trūkumų ir, prireikus, prašys, kad tie ekonominiai operatoriai imtųsi tinkamų taisomųjų priemonių. Inspektuodama, ji toliau tirs, kaip nacionalinės muitinės vykdo priežiūrą, o nustačiusi trūkumus, prašys valstybes nares imtis priemonių tiems trūkumams pašalinti.

4.20.

- a) Tais atvejais, kai prekes importuotojai išmuitina kitoje valstybėje narėje, nei ta, kurioje yra jų pagrindinė būstinė, Komisija ieškos galimybių suteikti papildomas gaires valstybėms narėms dėl finansinės rizikos kriterijų vertinimo.

Taip pat žr. atsakymą į 4.19 dalies pastabas.

- b) Komisijos tarnybos savo inspektavimo ataskaitoje, nurašymo pagal Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 17 straipsnį analizėje, ir du kartus per metus vykstančiuose Nuosavy išteklių patariamojo komiteto (NIPK) posėdžiuose sistemingai primena valstybėms narėms, kad būtina deramai stropiai vykdyti susigrąžinimo procedūrą. Kai dėl valstybės narės nesugebėjimo deramai stropiai vykdyti procedūrą prarandami tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI), nes sueina senaties terminas, valstybė narė finansiskai atsakinga už nesugrąžintas sumas.

⁽³²⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 2.31 dalį ir 2013 m. metinės ataskaitos 2.14 dalį.

⁽³³⁾ Ispanijoje, Austrijoje ir JK.

⁽³⁴⁾ Bendrijos muitinės kodekso (Reglamento (EEB) Nr. 2913/92) 221 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad pranešimas skolininkui nebegali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) nėra rekomenduojamos su kiekvienais metais atliktinų auditų skaičiumi susijusios minimalios aprėpties (pagal deklaracijų vertę ar procentinę dalį).

„A“ ir „B“ sąskaitos

4.21. Kiekviena valstybė narė siunčia Komisijai muitų ir cukraus mokesčių mėnesio išrašą („A“ sąskaitos išrašą) ir tų nustatytų mokesčių, kurie nėra į jį įtraukti, ketvirčio išrašą (atskirą vadinamąjį „B“ sąskaitos išrašą)⁽³⁵⁾.

4.22. Mūsų vizitų į valstybes nares metu nustatėme panašią kaip ir praėjusiais metais su „B“ sąskaitos valdymu susijusių problemų⁽³⁶⁾, o tai rodo, kad trūkumai yra sisteminiai⁽³⁷⁾. Pavyzdžiui, Jungtinėje Karalystėje „B“ sąskaitos išrašų rengimo procedūra yra sudėtingas procesas, kadangi jis yra grindžiamas rankiniu būdu iš skirtingų duomenų bazių konsoliduota informacija. Dėl to atsirado klaidų. Taip pat buvo nustatyta ilgų vėlavimų atnaujinant į „B“ sąskaitas įtrauktas sumas. Ispanijoje dėl neteisingų nurašytų sumų valdymo procedūrų „B“ sąskaitose pateikti skaičiai buvo nepagrįstai padidinti. Be to, Komisijos inspektavimų metu (žr. 4.23 dalį) 19 iš 21 aplankyto valstybių narių buvo nustatyta „B“ sąskaitų valdymo trūkumų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Įgyvendinant ES rizikos valdymo strategiją, kurios dalis yra auditas, ieškoma būdų, kaip palengvinti prekybą, ją paprastinti ir vykdyti rizika grindžiamą kontrolę. Bendros rekomenduojamos mažiausios aprėpties nustatymas (remiantis deklaracijų verte arba procentiniu dydžiu) neatitiktų rizika grindžiamo metodo, kurį taikant siekiama įvertinti prekių vežimą įvairiomis priemonėmis skirtingu laikotarpiu ir skirtingą riziką.

Vis dėlto, Komisija gali su valstybėmis narėmis apsvarstyti, kokia galėtų būti mažiausia aprėptis, kuria būtų atsižvelgiama į nurodytus skirtumus.

4.22. Išskyrus atskirus kartais pasitaikiusius sisteminių trūkumų atvejus, dauguma trūkumų, kuriuos Komisija nustatė atlikdama inspektavimus, yra vienkartinio pobūdžio klaidos, kurios, atsižvelgiant į jų pobūdį, yra suprantamos (susikaupusių problemų ir ginčijamų bylų registras). Nors Audito Rūmai nustatė „B“ sąskaitų valdymo trūkumų 2014 m. ir ankstesniais metais, Komisijos požiūriu, šios problemos ir klaidos neleidžia daryti išvados, kad yra sisteminių trūkumų apskritai. Nustatytos klaidos rankiniu būdu tvarkomoje sąskaitoje (teisės aktais nereikalaujama, kad valstybė narė turėtų naudoti automatizuotus metodus šioms sąskaitoms valdyti), kurioje kartais gali būti padaroma klaidų, nebūtinai reiškia sisteminių trūkumą. Jei procedūra yra neteisinga, trūkumai gali būti sisteminiai. Komisija, imdamasi įprastų tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų išvadų, atsižvelgs į Audito Rūmų nustatytus trūkumus šių valstybių narių sąskaitų valdyme ir į neteisingą procedūrą Ispanijoje.

⁽³⁵⁾ Tais atvejais, kai muitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų, arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali suspenduoti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į šią atskirą sąskaitą.

⁽³⁶⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 2.16 dalį ir 2012 m. metinės ataskaitos 2.32 ir 2.33 dalis.

⁽³⁷⁾ Šie atvejai nepaveikė bendros sumos, kuri yra nustatyta atskiroje sąskaitoje (1 617 milijonų eurų), ir susijusio nurašymo (1 144 milijonų eurų), kuris yra nurodytas Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose, patikimumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atvirų pastabų valdymas

4.23. Remiantis Komisijos inspektavimais, valstybėse narėse nustatomi faktai arba vadinamosios „atviros pastabos“⁽³⁸⁾. Šios „atviros pastabos“ gali turėti potencialų finansinį poveikį ir yra panaikinamos, kai valstybė narė tinkamai jas išsprendžia. 2014 m. pabaigoje iš viso buvo 348 (žr. **4.2 lentelę**) atviros pastabos⁽³⁹⁾, tačiau Komisija bendro finansinio poveikio neapskaičiavo.

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

4.24. Metų pabaigoje iš viso galiojo 101 išlyga, palyginti su 130 išlygomis 2013 m. (žr. **4.2 lentelę**), iš kurių 84 buvo nustačiusi Komisija, o 17 – valstybės narės. 2014 m. Komisija panaikino 29 išlygas. Komisijos nustatytų ilgai nepanaikintų išlygų⁽⁴⁰⁾ skaičius sumažėjo nuo 12 iki 10. Mes apskaičiavome 2014 m.⁽⁴¹⁾ išnagrinėtų išlygų grynąjį finansinį poveikį kaip PVM pagrįstų nuosavų išteklių 16,1 milijono eurų⁽⁴²⁾ padidėjimą.

Metinės veiklos ataskaitos

4.25. 2014 m. DG BUDG ir Eurostato MVA yra pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas su nuosavais ištekliais ir kitomis pajamomis susijusių atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo atžvilgiu ir pateikta informacija patvirtina mūsų pastabas ir išvadas.

4.23. Vykdydama tolesnius veiksmus, susijusius su inspektavimo metu nustatytais faktais, Komisija siekia kiekvienu atveju atskirai kiekybiškai įvertinti kiekvienos atviros pastabos ir kiekvienos ataskaitos galimą finansinį poveikį kiekvienai valstybei narei. Komisija nežino, kokia yra tradicinių nuosavų išteklių, kuriuos būtų galima gauti visoms valstybėms narėms pagal kiekvieną atskirą atvirų ataskaitų punktą, bendra suma, nes tai nebūtų naudinga atliekant tolesnius veiksmus – tolesni veiksmai turi būti atliekami atsižvelgiant į konkrečiai valstybei narei skirtos atskiros ataskaitos atskirą punktą. Tačiau Komisija visais atvejais žino, ar punktas turi potencialų finansinį poveikį, ir, gavusi tam reikalingą informaciją, tą poveikį apskaičiuoja.

4.24. Komisija toliau bendradarbiavo su valstybėmis narėmis 2014 m., kad išspręstų su jos nustatytais išlygomis susijusias problemas.

Komisija mano, kad išlygų panaikinimo finansinis poveikis nėra tinkamas rodiklis, siekiant nustatyti PVM nuosavų išteklių tikrinimo programos rezultatus, ir, kad jis negali būti naudojamas kaip rodiklis bet kokiai tendencijai nustatyti.

⁽³⁸⁾ 2014 m. buvo iš viso paskelbtos 28 inspektavimo ataskaitos, kuriomis remiantis buvo nustatytos 89 „atviros pastabos“.

⁽³⁹⁾ 38 pastabos yra atviros jau daugiau nei penkerius metus. Anksčiausiai (2002 m.) suformuluotos vis dar atviros pastabos yra skirtos Vokietijai, Graikijai ir Portugalijai.

⁽⁴⁰⁾ Mes ilgai nepanaikintas išlygas apibrėžiame kaip išlygas, susijusias su prieš 10 ir daugiau metų buvusiais laikotarpiais, t. y. 2014 m. pabaigoje vis dar galiojančios su 2005 ir ankstesniais metais susijusios išlygos.

⁽⁴¹⁾ Išlygų panaikinimo finansinį poveikį nustatėme atsižvelgdami į visus PVM bazės pokyčius dėl Komisijos kontrolės veiklos, susijusios su 2002–2010 metais. 2010 m. įsigaliojo senatis 2014 metams ir PVM bazės pakeitimai dėl 2010 ir ankstesnių metų gali būti atliekami tik tuo atveju, jei buvo nustatyta išlyga. Buvo atsižvelgta į viršutinių ribų poveikį.

⁽⁴²⁾ Padidėjimo 18,2 milijono eurų ir sumažėjimo 2,1 milijono eurų likutis.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2014 m.

4.26. Bendri audito įrodymai rodo, kad pajamos nėra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Visų pirma pajamų atveju:

- išnagrinėtos sistemos yra įvertintos kaip veiksmingos BNPj ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių ir kitų pajamų atžvilgiu,
- išnagrinėtos sistemos yra įvertintos kaip iš esmės veiksmingos TNI atžvilgiu. Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės aplinkytose valstybėse narėse yra įvertintos kaip iš dalies veiksmingos⁽⁴³⁾,
- testuotose operacijose klaidų nenustatėme.

Rekomendacijos

4.27. **4.2 priede** pateiktas mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatas. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateikėme tris rekomendacijas. Iš šių rekomendacijų dvi buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių, o viena buvo įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais.

4.28. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., mes rekomenduojame Komisijai:

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

- **1 rekomendacija:** kito patikrinimų ciklo metu imtis priemonių siekiant sumažinti metų, kuriems ciklo pabaigoje bus taikomos išlygos, skaičių,
- **2 rekomendacija:** imtis priemonių siekiant sumažinti peržiūrų, apie kurias pranešė valstybės narės, poveikį.

4.27.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Tikrinimo ciklas bus sutrumpintas ir išlygos bus nustatomos ir jų panaikinimas sprendžiamas ankstesniame etape (tikrinimo ciklo metu).

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

⁽⁴³⁾ Taip pat žr. Specialiosios ataskaitos Nr. 2/2014 107–120 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tradiciniai nuosavi ištekliai

- **3 rekomendacija:** pagerinti turimas po maitinės įforminimo atliekamo audito gaires ir skatinti, kad valstybės narės jas taikytų,
- **4 rekomendacija:** užtikrinti, kad valstybės narės įdiegtų tinkamas su sumų registravimu „B“ sąskaitose susijusias apskaitos sistemas ir skatinti, kad jos pagerintų į šias sąskaitas įtraukiamų sumų valdymą. Pavyzdžiui, sumas reguliariai patikrinant siekiant užtikrinti, kad anksčiau įtrauktos sumos būtų atnaujintos arba, prireikus, nurašytos.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Ji atsižvelgs į Audito Rūmų pastabas pagal dabartinę bendrą rizikos valdymo strategiją ir jos veiksmų planą, visų pirma, tęsdama darbą dėl finansinės rizikos kriterijų.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Ji inspektuodama toliau tikrins „B“ sąskaitas, o tais atvejais, kai bus nustatyti trūkumai, prašys valstybės narės pagerinti tos sąskaitos valdymą reguliariai vykdomomis peržiūromis, siekdama užtikrinti, kad nurašyti punktai būtų išbraukti iš sąskaitos.

4.1 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014	2013
ĮMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	55	55
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLaidŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	0,0 %	0,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	0,0 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,0 %	

4.2 PRIEDAS

ATSISŽVELGIMAS Į ANKSCIAU PATEIKTAS SU PAJAMOMIS SUSIJUSIAS REKOMENDACIJAS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę					Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma		Nepakanka įrodymų
			Dauguma aršvilgių	Kai kuriais atšvilgiais				
2012	Komisija turėtų peržiūrėti savo kontrolės sistemą, skirtą tikrinti BNP; duomenis, įskaitant struktūrizuotas ir formalizuotas sąnaudų ir naudos analizes atlikimą, reikšmingų ir didelės rizikos BNP; komponentų išsamų tikrinimą, bendrųjų išlygų taikymo ribojimą ir reikšmingumo kriterijų, tvirtinant išlygas nustatymą.		X				Dabar kuriama nauja kontrolės sistema; ji bus užbaigta prieš prasidedant kitam tikrinimo ciklui – 2016 m. pradžioje. Tiesioginis tikrinimas jau atliktas naikinant esamas išlygas. Vykdoma nauja politika, kuria ribojamas bendrųjų išlygų taikymas, ir susitarta dėl reikšmingumo ribos.	
2011 ir 2012 m.	Komisija turėtų raginti valstybes nares sustiprinti muitinės priežiūrą, kad būtų surenkama maksimali TNI suma.		X				Atlikdama eilinius TNI inspektavimus, Komisija ir toliau tikrins, ar valstybėse narėse buvo įdiegtos tinkamos kontrolės sistemos, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus tradicinių muosavų išteklių srityje.	
	Komisija turėtų raginti valstybes nares teisingai naudoti „A“ ir „B“ sąskaitas ir užtikrinti, kad jos būtų įrodomai išsamios ir teisingos (*).		X				Inspektuodama Komisija ir toliau tirs „A“ ir „B“ sąskaitų naudojimą ir prašys valstybių narių užtikrinti, kad jos būtų išsamios ir teisingos.	

(*). Komisija kiekvienais metais atlieka „A“ ir „B“ sąskaitų naudojimo priežiūrą. Tačiau, kadangi išlieka problemų, turi būti toliau dedamos pastangos.

5 SKYRIUS

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	5.1–5.5
Politikos srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ ypatumai	5.2–5.4
Audito apimtis ir metodas	5.5
Operacijų tvarkingumas	5.6–5.17
Moksliniai tyrimai ir inovacijos: dėl sudėtingų Septintosios mokslinių tyrimų bendrosios programos taisyklių padidėjo klaidų rizika	5.9–5.15
Kitos išlaidų priemonės: netinkamos ir nepagrįstos išlaidos bei viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas	5.16–5.17
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	5.18–5.31
Komisijos atliekami mokslinių tyrimų ir inovacijų srities išlaidų auditai	5.18–5.24
Metinės veiklos ataskaitos	5.25–5.31
DG ENER bei Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos metinėse veiklos ataskaitose nepakankamai įvertinta operacijų tvarkingumo rizika	5.27–5.28
Nesuderinti su rizika susijusių sumų vertinimo metodai	5.29–5.31
Išvada ir rekomendacijos	5.32–5.35
Išvada dėl 2014 m.	5.32–5.33
Rekomendacijos	5.34–5.35
5.1 priedas.	Operacijų testavimo rezultatai politikos srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“
5.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas politikos srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

ĮVADAS

5.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti faktai, susiję su mūsų atliktu politikos srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ vertinimu. **5.1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2014 m. išlaidas.

Politikos srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ ypatumai

5.2. Lėšų panaudojimo tikslai apima mokslinių tyrimų ir inovacijų gerinimą, švietimo sistemų tobulinimą ir užimtumo skatinimą, bendrosios skaitmeninės rinkos užtikrinimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, transporto sektoriaus modernizavimą ir verslo aplinkos gerinimą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ).

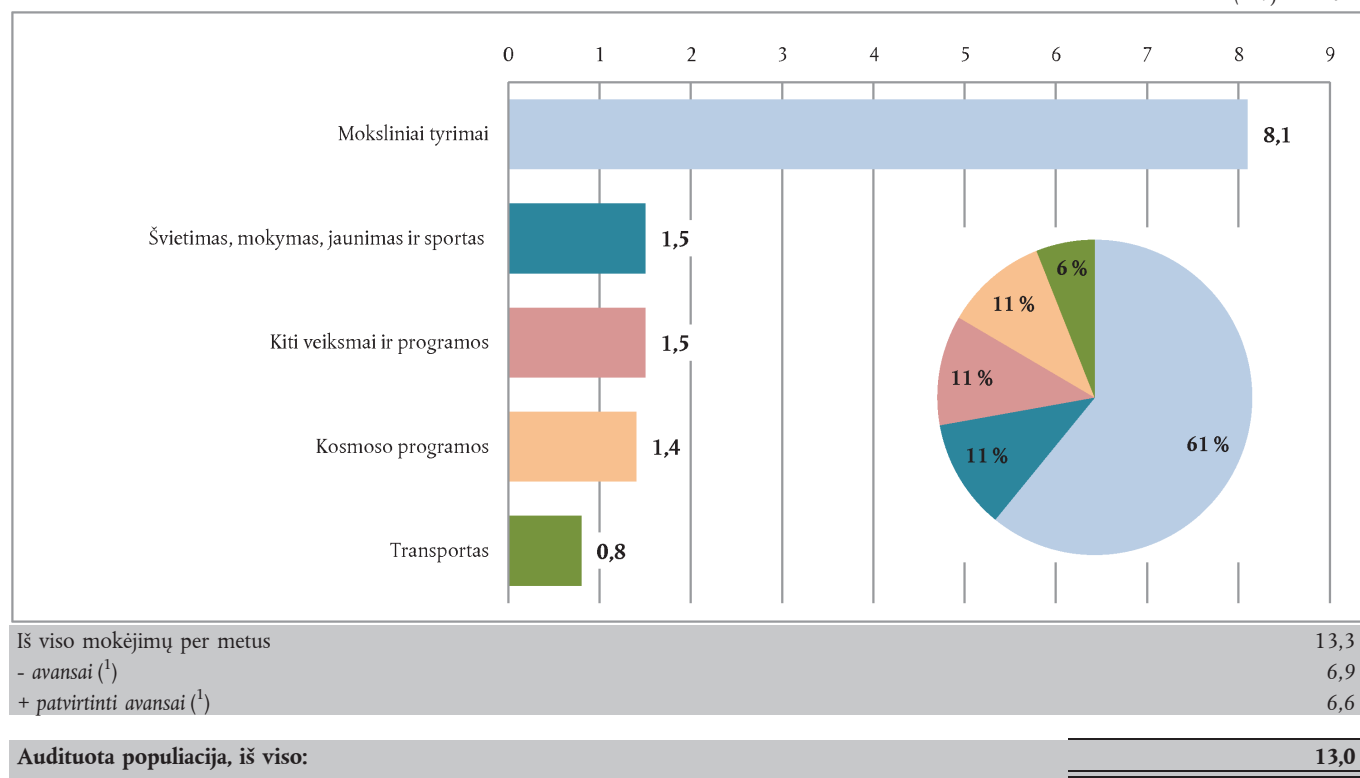
5.3. Moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirta 61 % visų lėšų pagal 2007–2013 m. Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programą (Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą) ir pagal 2014–2020 m. bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą („Horizontas 2020“). Kitos reikšmingos lėšų panaudojimo priemonės yra šios: programa „Mokymasis visą gyvenimą“ ir programa „Erasmus+“ švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityse; transeuropinių tinklų transporto srityje programa, pagal kurią finansuojamas transporto infrastruktūros plėtojimas; Europos energetikos programa ekonomikai gaivinti, pagal kurią remiami energetikos sektoriaus projektai; Europos infrastruktūros tinklų priemonė, pagal kurią remiama tinklų plėtotė transporto, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose; Europos palydovinės navigacijos sistemos programa „Galileo“.

5.4. Beveik 90 % išlaidų sudaro dotacijos projektuose dalyvaujantiems privatiems ar viešiesiems paramos gavėjams. Be išankstinio finansavimo mokėjimų, kurie atliekami pasirašius susitarimą dėl dotacijos ar finansinį sprendimą, ES lėšų išmokomis kompensuojamos išlaidos, apie kurias praneša paramos gavėjai. Pagrindinę riziką operacijų tvarkingumui sudaro tai, kad paramos gavėjai deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas, kurių prieš kompensavimą neaptinka ir neištaiso Komisija.

5.3. *Priėmus naują 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą šio skyriaus išlaidų sudėtis skiriasi nuo praėjusių metų ataskaitos.*

5.1 diagrama. DFP 1.a pakategorė „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“. Pagrindinė 2014 m. informacija

(milijardais eurų)

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedą**, 7 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2014 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

5.5. Bendras mūsų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Dėl audito „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ reikia pažymėti šiuos konkrečius klausimus:

- Audito metu buvo tikrinama 166 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Ši imtis yra sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP pakategorės operacijų atžvilgiu. 2014 m. imtį sudarė 95 operacijos, susijusios su moksliniais tyrimais ir inovacijomis (92 su Septintąja bendrąja mokslinių tyrimų programa ir trys su šeštąja bendrąja mokslinių tyrimų programa), 21 operacija, susijusi su profesiniu rengimu ir mokymu (Mokymosi visą gyvenimą programa) ir 50 kitų programų ir kitos veiklos operacijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) Buvo įvertintos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD), Švietimo ir kultūros generalinio direktorato (DG EAC), Mobilumo ir transporto generalinio direktorato (DG MOVE), Įmonių ir pramonės generalinio direktorato (DG ENTR⁽¹⁾), Energetikos generalinio direktorato (DG ENER) bei Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos metinės veiklos ataskaitos.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.6. **5.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 166 mūsų testuotų operacijų 79 (48 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 53 nustatytais klaidomis, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 5,6 %⁽²⁾.

5.7. **5.2 diagramoje** parodyta, kaip įvairių tipų klaidos prisidėjo prie įvertinto 2014 m. klaidų lygio. Pagrindinis kiekybiškai įvertinamų klaidų šaltinis buvo netinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų naudoms gavėjams.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.6. Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra vienas iš ES išlaidų įvykdymo veiksmingumo rodiklių. Tačiau Komisija turi daugiametę kontrolės strategiją. Šiuo pagrindu jos tarnybos apskaičiuoja likutinį klaidų lygį, atsižvelgdamos į susigrąžintas sumas, pataisas ir visos jų atliktos kontrolės ir auditų poveikį per programos įgyvendinimo laikotarpį. 2014 m. pabaigoje apskaičiuotas likutinis Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti (EEPEG) klaidų lygis yra 0,42 %, TEN-T – 0,84 %, o numatomas lygis visoje mokslinių tyrimų srityje – 3 %.

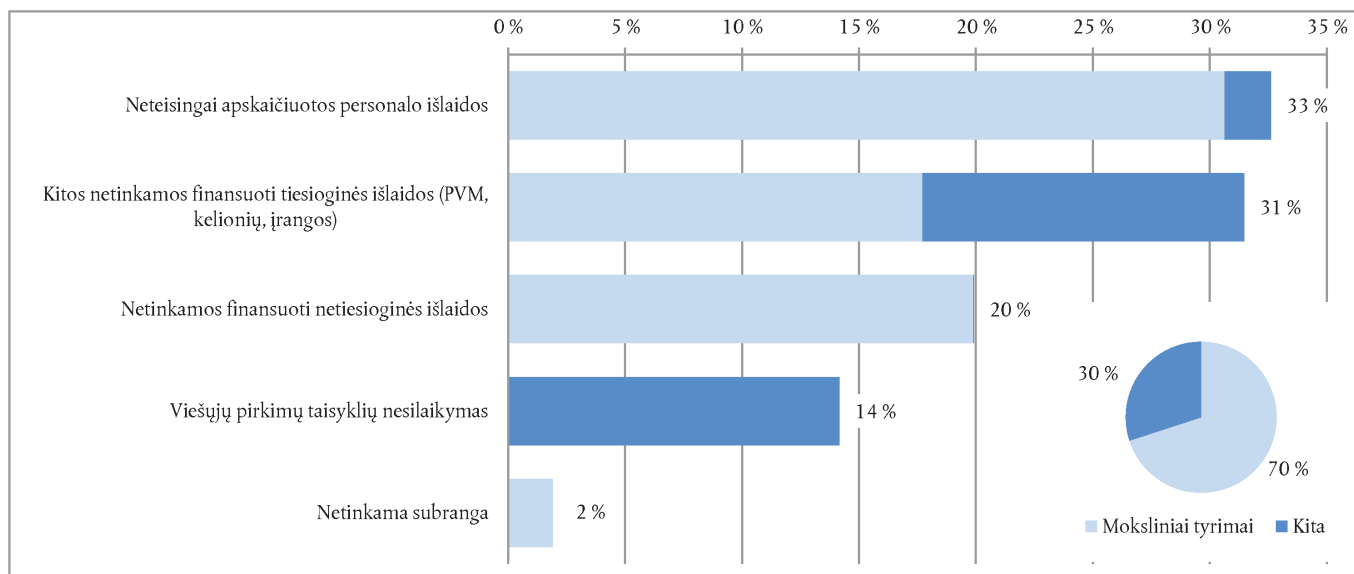
5.7. Mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo projektų personalo išlaidos ir netiesioginės sąnaudos sudaro didžiąją dalį projekto išlaidų. Siekiant atsižvelgti į skirtingą sąnaudų struktūrą Europos mokslinių tyrimų erdvėje buvo priimtas sąmoningas politikos sprendimas šių kategorijų išlaidas kompensuoti remiantis realiomis išlaidomis, o ne vieneto įkainiais arba nustatyto dydžio sumomis. Tai paaiškina, kodėl jose būna klaidų, ir tai parodyta diagramoje.

Programa „Horizontas 2020“ parengta siekiant kuo labiau pašalinti šių klaidų priežastis atliekant keletą paprastinimų, žr. 5.9 punktą.

⁽¹⁾ Nuo 2015 m. DG ENTR pakeis Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas (DG GROW).

⁽²⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 3,1 % ir 8,1 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

5.2 diagrama. Įvertinto klaidų lygio dalis pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.8. 27 kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju Komisija, nacionalinės institucijos ar nepriklausomi auditoriai⁽³⁾ turėjo pakankamai informacijos⁽⁴⁾, kad prieš patvirtinant išlaidas galėtų užkirsti kelią klaidoms ar jas aptikti ir ištaisyti. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms ištaisyti, šio skyriaus įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 2,8 procentinio punkto mažesnis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.8. Komisija turi patikimą ex ante kontrolės sistemą, įskaitant išsamius kontrolinius automatizuotus sąrašus, rašytines rekomendacijas ir nuolatinį mokymą. Šios sistemos tobulinimas neužkraunant papildomos administracinės naštos paramos gavėjams, kartu užtikrinant, kad mokėjimai būtų atliekami kuo greičiau, yra nuolatinis iššūkis. Audito Rūmų nustatyti faktai bus panaudoti toliau tobulinant ex ante kontrolę, įskaitant tolesnį kontrolinių sąrašų, rekomendacijų tobulinimą ir galbūt tolesnį kontrolės automatizavimą. Komisija taip pat bendradarbiauja su nacionalinėmis agentūromis ir valdžios institucijomis siekdama užtikrinti, kad jų kontrolės mechanizmai veiktų visu pajėgumu ir padėtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti.

Nepriklausomų auditorių, sertifikuojančių išlaidų deklaracijas, problema yra gerai žinoma ir aptarta ankstesnėse ataskaitose. Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas, Komisija surengė keletą susitikimų su paramos gavėjais ir nepriklausomais sertifikuojančiais auditoriais (> 300) siekdama didinti informuotumą apie dažniausiai pasitaikančias klaidas. Be to, buvo pateikta grįžtamoji informacija sertifikuojantiems auditoriams, kurie padarė klaidų, o pagal programą „Horizontas 2020“ pateiktas labiau didaktinis audito sertifikatu šablonas. Apskaičiuota, kad mokslo tyrimų srityje audito sertifikatai turėtų sumažinti klaidų lygį 50 %, palyginti su nepatvirtintomis paraiškomis. Taigi, nors pripažįstama, kad jie nepadeda nustatyti visų klaidų, audito sertifikatai yra svarbi priemonė siekiant sumažinti bendrą klaidų lygį.

⁽³⁾ Kai kuriais atvejais, pavyzdžiui, Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų programos projektų išlaidų deklaracijų, kuriose ES įnašas viršija 375 000 eurų atvejais, nepriklausomi auditoriai privalo patvirtinti, kad deklaruojamos išlaidos yra tinkamos finansuoti.

⁽⁴⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais, įskaitant standartinę kryžminę patikrą ir privalomą patikrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Moksliniai tyrimai ir inovacijos: dėl sudėtingų Septintosios mokslinių tyrimų bendrosios programos taisyklių padidėjo klaidų rizika

5.9. Mes aptikome tokius pat klaidų tipus ir mastą kaip ir per visą 7BP vykdymo laiką: neteisingai apskaičiuotas personalo išlaidas, kitas netinkamas finansuoti tiesiogines išlaidas, kaip antai dokumentais neįrodytas kelionių ar įrangos išlaidas; netinkamas finansuoti netiesiogines išlaidas, pagrįstas klaidingais pridėtinųjų išlaidų lygiais, ar įtrauktas netinkamas finansuoti su projektu nesusijusias išlaidų kategorijas (žr. 5.1 langelį).

5.1 langelis. Vieno mokslinių tyrimų ir inovacijų projekto klaidų kompensuotose išlaidose pavyzdys

Į imtį įtraukėme Komisijos mokėjimą tarptautinei organizacijai, dirbančiai su keturiais partneriais bendrame daugiašaliame sveikatos srities projekte pagal Septintąją mokslinių tyrimų bendrąją programą. Remiantis organizacijos pateikta išlaidų ataskaita, Komisija kompensavo apie 132 000 eurų. Tačiau mes nustatėme keletą klaidų paramą gavusios organizacijos deklaruotose išlaidose:

- per didelės personalo išlaidos,
- deklaruotos kelionės išlaidos nesusijusios su projektu,
- neteisingai apskaičiuotos netiesioginės išlaidos.

Be to, paramos gavėjas taikė neteisingą keitimo kursą, konvertuodamas deklaruotas išlaidas iš vietinės valiutos į eurus, todėl išlaidos padidėjo dar labiau. Paramos gavėjo deklaruotos netinkamos finansuoti išlaidos iš viso sudarė 73 000 eurų arba 55 % prašomų kompensuoti išlaidų.

Mes nustatėme Komisijos kompensuotų netinkamų išlaidų atvejų 39 iš 95 mokslinių tyrimų ir inovacijų imties projektuose. 13 šių atvejų netinkamos išlaidos viršijo 10 % visų paramos gavėjo deklaruotų išlaidų.

5.10. Komisija vykdo savo mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų kompensuotų išlaidų ataskaitų auditų programą (žr. 5.18–5.24 dalis) ir nustato panašaus masto ir dažnio klaidų tipus.

5.9. Pačios Komisijos auditai taip pat parodė, kad dėl sudėtingų Septintosios bendrosios programos (BP 7) taisyklių klaidų tipas ir lygis išlieka nepakitę.

Tačiau visos BP 7 sutartys pasirašytos, galimybių toliau keisti teisinę sistemą nebėra. Tačiau įgyvendindama BP 7 Komisija bandė supaprastinti sistemą nekeisdama galiojančios teisės sistemos, pavyzdžiui, taikydama paprastinimo priemones, priimtas 2011 m. sausio 24 d. Komisijos sprendimu (C(2011) 174).

Pagal programą „Horizontas 2020“ numatoma iš esmės supaprastinti teisinę sistemą, siekiant patenkinti tiek suinteresuotųjų subjektų, tiek teisėkūros institucijų lūkesčius, ypač daug dėmesio skiriant personalo ir netiesioginėms išlaidoms kaip pagrindiniams klaidų šaltiniams.

5.1 langelis. Vieno mokslinių tyrimų ir inovacijų projekto klaidų kompensuotose išlaidose pavyzdys

Komisija susigrąžins nepagrįstai išmokėtas sumas. Šis atvejis taip pat rodo bendravimo su tarptautiniais partneriais problemas – nors bendradarbiavimas su mokslo darbuotojais už Europos ribų yra būtinas siekiant spręsti visuotines problemas, jie dažnai būna nepratę laikyti ES tinkamumo finansuoti taisyklių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.11. Nuolat reikšmingas klaidų lygis mokslinių tyrimų ir inovacijų išlaidose atspindi Septintosios mokslinių tyrimų bendrosios programos koncepcijos ir įgyvendinimo būdingas rizikas. Tinkamumo taisyklės yra sudėtingos, o programa turi įvairius finansavimo lygmenis. Projektus vykdo įvairūs plačiai geografiškai išsiskleidę partneriai, jie apima paramos gavėjus ne ES šalyse. Paramos gavėjai yra labai įvairūs, o jų apskaitos sistemos dažnai neatitinka programos reikalavimų.

5.12. 2014 m. Komisija pasirašė pirmuosius dotacijų susitarimus ir pradėjo atlikti išankstinio finansavimo mokėjimus naujai Mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrajai programai. „Horizontas 2020“ turi paprastesnes finansavimo taisykles nei Septintoji mokslinių tyrimų bendroji programa, o Komisija įdėjo daug pastangų sumažindama administracinę sudėtingumą.

5.13. Tačiau kai kurie į „Horizontas 2020“ įtraukti elementai padidina operacijų tvarkingumo riziką. Pavyzdžiui, siekiant palaikyti geresnius mokslinius tyrimus ir inovacijas bei siekiant augimo ir darbo vietų kūrimo, programoje numatyta pritraukti daugiau MVĮ ir naujų rinkos dalyvių (dauguma jų taip pat yra MVĮ). Komisija nustatė, kad šios dalyvių kategorijos yra ypač veikiamos klaidų. Pavyzdys pateiktas 5.2 langelyje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.11. Atsižvelgdama į taisyklių sudėtingumą, Komisija atliko daug programos „Horizontas 2020“ paprastinimų.

Tačiau siekiant įgyvendinti politikos tikslus, ypač ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo ir visuomenei iškilusių uždavinių sprendimo pasitelkiant mokslinius tyrimus ir inovacijas, yra būtina daugianacionalinė įvairių sričių partnerystė, plataus masto privačiojo sektoriaus, visų pirma smulkiųjų įmonių, dalyvavimas, personalo ir netiesioginių išlaidų kompensavimas remiantis faktinėmis išlaidomis. Kaip pažymi Audito Rūmai, tai susiję su įvairių rūšių rizika.

Kita vertus, kai politiniai tikslai leidžia taikyti paprastesnes priemones, klaidų lygis yra mažesnis nei 2%. Šios dotacijos (EMTT dotacijos, Marie Skłodowskos Curie dotacijos) yra paprastos, nes jos iš esmės susijusios su viešosiomis įstaigomis, grindžiamos nustatyto dydžio sumomis ir vienkartinėmis išmokomis, ir dauguma dotacijų skiriamos vienam gavėjui.

5.13. Bendras atsakymas į 5.13 ir 5.14 dalių pastabas.

Audito Rūmų nurodytus elementus nustatė teisėkūros institucijos ir jie yra sąmoningų teisės aktų leidėjo politinių sprendimų, priimtų siekiant programos tikslų, rezultatas.

MVĮ dalyvavimas yra būtinas programos sėkmei, ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui užtikrinti ir visuomenės uždaviniams spręsti.

MVĮ administraciniai gebėjimai yra riboti. Todėl kuo labiau supaprastintos MVĮ taikomos taisyklės, kad būtų sumažinta jų administracinė našta. Vis dėlto rizika tebėra didelė.

Kompensacijos, susijusios su didele infrastruktūra, skirtos tam, kad būtų teisingai kompensuota strateginių mokslinių tyrimų partneriams, daug investavusiems į infrastruktūrą. Papildomos kompensacijos skirtos tam, kad būtų teisingai kompensuota mokslininkams visoje Europoje, kad būtų skleidžiamas meistriskumas, šalinamas inovacijų diegimo atotrūkis ir išlaikytas programos patrauklumas.

Siekdama sumažinti riziką, Komisija atliks visų dalyvių, kurie gauna išmokas, susijusias su didele mokslinių tyrimų infrastruktūra, ex ante vertinimą ir pateiks išsamias rekomendacijas dėl papildomo atlyginimo taikymo programoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.2 langelis. Reikšmingų klaidų išlaidose, kurias kompensavimui deklaravo viena MVĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų projekte, pavyzdys

Mes patikrinome vienos MVĮ, dirbančios su 16 partnerių atsinaujinančiosios energijos projekte pagal Septintąją mokslinių tyrimų bendrąją programą, 764 000 eurų vertės išlaidų ataskaitą. Mes nustatėme, kad beveik visos šios MVĮ deklaruotos išlaidos buvo netinkamos:

- MVĮ savininkas nustatė žymiai didesnę valandinį tarifą nei Komisijos gairėse nustatytas tarifas,
- subrangos išlaidos nebuvo tinkamas išlaidų komponentas ir nebuvo patirtos pagal konkurso procedūrą,
- deklaruotose netiesioginėse išlaidose buvo netinkamų elementų, jos buvo pagrįstos apytikriais įverčiais ir negalėjo būti palygintos su paramos gavėjo apskaitos įrašais.

Dėl Komisijos kompensuotų netinkamų finansuoti išlaidų atsirado klaida, paveikusi daugiau nei 90 % visų tikrintų išlaidų.

5.14. Be to, kai kuriais atvejais nustačius konkrečius tinkamumo kriterijus, pavyzdžiui, kai mokslininkai gauna papildomą atlyginimą ar kai dalyviai naudojami plačia mokslinių tyrimų infrastruktūra, padidėja operacijų tvarkingumo rizika.

5.15. „Horizontas 2020“ programoje ir toliau lieka daug išlaidas įgyvendinančių institucijų. Su programos „Horizontas 2020“ valdymu susijusių institucijų skaičius išaugo, palyginti su Septintąja mokslinių tyrimų bendrąja programa. Komisija turi užtikrinti, kad jos vidaus sistemos būtų tinkamos siekiant išvengti skirtingo paramos gavėjų traktavimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.2 langelis. Reikšmingų klaidų išlaidose, kurias kompensavimui deklaravo viena MVĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų projekte, pavyzdys

Komisija pabrėžia, kad paramos gavėjo indėlis į projektą yra reikšmingas. Tačiau jo išlaidų deklaracija buvo parengta iš esmės naudojant standartinę paramos gavėjo verslo praktiką (visų pirma remiantis komerciniais tarifais, o ne faktinėmis išlaidomis, ir taikant subrangą pagal įprastą praktiką, o ne laikantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo principo, pripažįstamo pagal ES taisykles). Tai parodo problemas, susijusias su MVĮ.

5.15. Komisija pripažįsta, kad dalyviams turi būti taikomos vienodos sąlygos. Ji deda daug pastangų, kad užtikrintų vienodą vertinimą programoje „Horizontas 2020“: visų pirma ji įsteigė bendrą paramos centrą, kuriuo teisinės konsultacijos, veiklos procesai, IT ir auditas sutelkiami viename direktorate, padedančiame visoms mokslinius tyrimus valdančioms Komisijos tarnyboms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kitos išlaidų priemonės: netinkamos ir nepagrįstos išlaidos bei viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas

5.16. Kaip ir ankstesniais metais, mes nustatėme panašaus masto ir pobūdžio klaidų kompensuotose išlaidose kitose svarbiose išlaidų priemonėse politikos srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“. Tai yra nepagrįstos ir netinkamos išlaidos bei viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejai (žr. pavyzdžius 5.3 langelyje).

5.3 langelis. Klaidų pavyzdžiai kompensuotose išlaidose, susijusiose su kitų programų projektais politikos srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

- a) Transeuropinių tinklų transporto programos projekte Švedijoje paramos gavėjas tiesiogiai paskyrė sutartį dėl IT konsultavimo paslaugų apie tai jokių būdu nepaskelbdamas. Šių paslaugų vertė buvo didesnė nei taikomos ribos, nustatytos Europos viešųjų pirkimų direktyvose. Todėl turėjo būti taikoma atvira tarptautinė procedūra.
- b) Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti projekte Jungtinėje Karalystėje paramos gavėjas deklaravo išlaidas, kurios neatitiko finansavimo sprendime nustatytų sąlygų dėl projekto lėšų skyrimo. Personalo išlaidų skaičiavimui taikoma metodika apėmė netinkamas nestatutines išlaidas (įmonės pelnu pagrįstos premijos) ir su projektu nesusijusias netinkamas netiesiogines išlaidas.
- c) Įgyvendinant Transeuropinių tinklų transporto programos greitojo traukinio jungties statybos projektą Italijoje, paramos gavėjas deklaravo netinkamas išlaidas, susijusias su teisiniu susitarimu, kuris buvo priimtas su vienu subrangovu dėl sutarties nesilaikymo.
- d) Tarptautiniame profesinio mokymo projekte Graikijoje pagal Mokymosi visą gyvenimą programos Leonardo da Vinči kryptį už projekto įgyvendinimą atsakingas paramos gavėjas deklaravo labai dideles kelionės išlaidas, susijusias su projekte dalyvavusių studentų pervežimu iš oro uosto į miesto centrą. Nacionalinė agentūra, atsakinga už ES lėšomis remiamos veiklos tinkamumo užtikrinimą, atliko projekto dokumentų patikrą, tačiau nepateikė jokių nustatytų faktų.

5.3 langelis. Klaidų pavyzdžiai kompensuotose išlaidose, susijusiose su kitų programų projektais politikos srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

- a) Komisija susigrąžins nepagrįstai išmokėtas sumas.
- b) Komisija susigrąžins nepagrįstai išmokėtas sumas.
- c) Komisija susigrąžins nepagrįstai išmokėtas sumas.
- d) Komisija imsis veiksmų, kad susigrąžintų atitinkamas sumas iš paramos gavėjo per nacionalinę agentūrą. Be to, įvedus vienkartinę išmoką ir nustatyto dydžio sumas pagal programą „Erasmus+“ bus sumažintas pernelyg didelis tokio pobūdžio prašymų kiekis.

5.17. Mes iš viso nustatėme ir kiekybiškai įvertinome klaidas 14 iš 71 į imtį įtrauktos operacijos kitose ne mokslinių tyrimų ir inovacijų programose ir veikloje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ATRINKTŲ SISTEMŲ IR METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ NAGRINĖJIMAS**Komisijos atliekami mokslinių tyrimų ir inovacijų srities išlaidų auditai**

5.18. Mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje Komisija atsižvelgė į paramos gavėjų ir teisėkūros institucijų poreikį sumažinti administracinę naštą ir palengvinti projektų vykdymą, kad jie būtų įgyvendinti laiku⁽⁵⁾. Komisija sumažino patikrų skaičių prieš mokėjimus ir siekia gauti kuo didesnę patikinimą, atlikdama savo kompensuotų išlaidų auditus.

5.19. Komisija su Septintąja mokslinių tyrimų bendrąja programa susijusių projektų auditų programą pradėjo 2009 m. Programa sudaryta iš dviejų pagrindinių dalių: i) atsitiktiniu būdu atrinktų auditų, siekiant nustatyti reprezentatyvų klaidų lygį Septintojoje mokslinių tyrimų bendrojoje programoje, ir ii) taisomųjų ar rizika pagrįstų auditų, atrinktų pagal rizikos kriterijus ir skirtų sumažinti netvarkingas išlaidas.

5.20. Šiuos auditus atlieka Komisijos darbuotojai ir Komisijos vardu išorės audito įmonės. Jų rezultatai yra labai svarbus indėlis į generalinių direktorių metinius patikinimo pareiškimus dėl operacijų tvarkingumo, ir sudaro pagrindą iš paramos gavėjų susigrąžinti visas kompensuotas netinkamas išlaidas.

5.21. Nuo 2014 m. sausio mėn. auditus koordinuoja Komisijos įsteigta Bendra audito tarnyba, kuri yra Bendro paramos centro dalis. Centras įsteigtas DG RTD, jis teikia pasidalijamojo valdymo paslaugas visiems generaliniams direktoratams, vykdomosioms įstaigoms ir bendrosioms įmonėms, susijusioms su mokslinių tyrimų ir inovacijų srities išlaidomis.

5.22. 2014 m. pabaigoje Komisija auditavo kompensuotas išlaidas, sudariusias 2 milijardus eurų arba 8 % mokėjimų nuo 24,5 milijardo eurų, skirtų Septintajai mokslinių tyrimų bendrajai programai. Komisija užbaigė 2 860 auditų iš 3 000 planuotų jos audito strategijoje.

5.23. Komisijai šie auditai iki 2014 m. pabaigos leido susigrąžinti 47,6 milijono eurų (2013 m.: 29,6 milijono eurų), o nesumokėtos grąžintinos sumos padidėjo iki beveik 20 milijonų eurų (2013 m.: 17 milijonų eurų).

5.24. Komisija tikisi, kad vykdydama savo audito strategiją ji reikšmingai sumažins netvarkingų išlaidų lygį galutinėse išlaidų deklaracijose, tačiau nemano, jog ji sumažins klaidų lygį iki mažiau nei 2 %.

⁽⁵⁾ Pavyzdžiui, savo 2012 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje Europos Parlamentas „atkreipia dėmesį į tai, kad reikia pasiekti tinkamą mažesnės administracinės naštos ir veiksmingos finansų kontrolės pusiausvyrą“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos

5.25. Mes patikrinome DG EAC, DG ENTR ir DG RTD ataskaitas ir manome, kad jose pateiktas teisingas su operacijų tvarkingumu susijusio finansų valdymo vertinimas, o jose pateikta informacija daugeliu atžvilgių patvirtina mūsų nustatytus faktus ir išvadas. Pavyzdžiui, DG RTD, DG ENTR, Ryšių tinklų, turinio ir technologijų (DG CNECT), DG ENER ir DG MOVE, kurie administruoja dideles mokslinių tyrimų ir inovacijų srities išlaidų sumas, metinėse veiklose ataskaitose yra išlyga dėl išlaidų deklaracijų, susijusių su dotacijomis pagal Septintąją mokslinių tyrimų bendrąją programą, tikslumo.

5.26. Kaip ir ankstesniais metais mes nustatėme keletą klaidų į mūsų imtį įtrauktuose projektuose pagal Transeuropinio transporto tinklo programą ir Europos energetikos programą ekonomikai gaivinti, susijusių su ES ir nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu ir paramos gavėjų netinkamų išlaidų deklaravimu. Todėl DG ENER ir Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga turi užtikrinti, kad būtų tinkamai valdoma su operacijų tvarkingumu susijusi rizika, visų pirma ES ir nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių laikymosi srityje.

DG ENER bei Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos metinėse veiklos ataskaitose nepakankamai įvertinta operacijų tvarkingumo rizika

5.27. Mes nustatėme konkrečių dalykų DG ENER bei Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos taikomoje operacijų tvarkingumo rodiklių apskaičiavimo metodikoje:

- Transeuropinio transporto tinklo programos ir Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti atveju Komisija į savo skaičiavimą įtraukė Audito Rūmų atliktų auditų rezultatus, tačiau su skirtingu klaidų kiekybiniu vertinimu,
- Transeuropinio transporto tinklo programos atveju Komisija sistemingai neekstrapoluoja imtyje nustatytų klaidų.

5.26. Komisija pripažįsta, kad TEN-T ir EEPEG programoms būdinga su viešaisiais pirkimais susijusi rizika. Energetikos GD ir INEA įdiegtos kontrolės sistemos yra skirtos užtikrinti, kad likutinis klaidų lygis būtų žemesnis už 2 % reikšmingumo ribą.

2014 m. pabaigoje TEN-T programos daugiametis likutinis klaidų lygis buvo 0,84 %, o EEPEG programos – 0,42 %.

5.27. Komisija atkreipia dėmesį į šiuos aspektus:

- Atlikdama skaičiavimus Komisija įtraukia Audito Rūmų atlikto audito rezultatus, bet tik tas sumas, dėl kurių ji sutinka su Audito Rūmų nustatytais faktais.
- Ex post kontrolės rezultatai atskleidė nedaug faktų, susijusių su atrinktų operacijų testais. Viešųjų pirkimų testavimas vykdomas atskirai nuo operacijų imties testavimo. Jei aptinkama klaida nustatant imtį, neauditotos operacijos peržiūrimos ir, jei nustatytas faktas laikomas sisteminiu, klaida ekstrapolijuojama testuojant visas galimai paveiktas operacijas (pvz., personalo išlaidas). Laikoma, kad pavienės klaidos po audito buvo ištaisytos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.28. Dėl to buvo sumažintas nustatytų klaidų lygis ir padidintas taisomųjų veiksmų poveikis su rizika susijusioms sumoms. Todėl mes manome, kad DG ENER bei Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos metinėse veiklos ataskaitose pateikti atitinkami rodikliai nepakankamai įvertina operacijų tvarkingumo riziką.

Nesuderinti su rizika susijusių sumų vertinimo metodai

5.29. 2014 m. pirmą kartą generalinių direktoratų buvo paprašyta pateikti bendrą su atspindimų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusios rizikos įvertinimą, apskaičiuojant išlaidų, už kurias jie atsakingi, bendros sumos klaidų lygio svertinį vidurkį ir atitinkamą su rizika susijusią sumą (žr. [1.50] dalį).

5.30. Nors šiam skaičiavimui turėjo būti naudojamas nustatytas klaidų lygis, mes nustatėme, kad DG MOVE ir DG ENER naudojo klaidų lygį po pataisymų. Atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo programos išlaidų atveju DG ENER buvo naudojamos audito rezultatams prieštaraujanti įvertintos sumos.

5.31. Dėl skirtingų metodų taikymo apskaičiuojant klaidų lygio svertinį vidurkį ir su rizika susijusią sumą metinių veiklos ataskaitų vertinimai nėra tiesiogiai palyginami.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2014 m.**

5.32. Iš esmės audito įrodymai rodo, kad išlaidos „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

5.33. Šioje DFP išlaidų kategorijos srityje operacijų testavimas rodo, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra 5,6 % (žr. **5.1 priedą**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.28. Komisijos nuomone, bendros rizikos rodiklių sumos yra apskaičiuotos atsargiai, siekiant užtikrinti, kad nebūtų nepakankamai įvertinta operacijų tvarkingumo rizika.

5.29. Kaip minėta 1.50 dalyje, pagal naujas instrukcijas generaliniai direktoriai turi pateikti numatomą nustatytų klaidų lygį, kad įvertintų sumą, kuria rizikuojama, viso biudžeto, už kurį jie atsakingi, atžvilgiu. Ši suma parodoma kartu su numatomomis būsimomis pataisomis.

5.30. Mobilumo ir transporto GD bei Energetikos GD naudojo nustatytų klaidų lygius (arba, jei jų nėra, geriausius įverčius) visoms veiklos rūšims, išskyrus FP 7, kur likutinis klaidų lygis buvo 3 % (vietoj 5 %) dėl korektūros klaidos. Tačiau vidutinio klaidų lygio poveikis yra nedidelis (Mobilumo ir transporto GD – 0,06 %, o Energetikos GD – 0,41 %).

Remiantis naujausiomis audito ataskaitomis dėl branduolinių įrenginių eksploatavimo nutraukimo programos, kurią vykdė Energetikos GD, klaidų lygiai yra gerokai mažesni nei Energetikos GD metinėje veiklos ataskaitoje nurodytas numatomas nustatytų klaidų lygis (0,5 %), nustatytas laikantis atsargaus požiūrio.

5.33. Žr. Komisijos atsakymą į 5.6 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

5.34. **5.2 priede** pateikti mūsų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatai. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateikėme devynias rekomendacijas. Komisija visiškai įgyvendino tris rekomendacijas, tuo tarpu šešios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių.

5.35. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., mes rekomenduojame, kad:

- **1 rekomendacija:** Komisija, nacionalinės institucijos ir nepriklausomi auditoriai naudotų visą turimą informaciją, kad galėtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti prieš išmokant kompensacijas (žr. 5.8 dalį),

- **2 rekomendacija:** remdamasi savo patirtimi Septintosios mokslinių tyrimų bendrosios programos srityje, Komisija nustatytų atitinkamą rizikos valdymo ir kontrolės strategiją „Horizontas 2020“ programai, įskaitant atitinkamas su didele rizika susijusių paramos gavėjų, pavyzdžiui, MVĮ ir naujų rinkos dalyvių, ir pagal specialius tinkamumo kriterijus deklaruotų išlaidų patikras (žr. 5.13 ir 5.14 dalis),

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija turi patikimą ex ante kontrolės sistemą, įskaitant išsamius kontrolinius automatizuotus sąrašus, rašytines rekomendacijas ir nuolatinį mokymą. Šios sistemos tobulinimas neužkraunant papildomos administracinės naštos paramos gavėjams, kartu užtikrinant, kad mokėjimai būtų atliekami kuo greičiau, yra nuolatinis iššūkis. Audito Rūmų nustatyti faktai bus panaudoti toliau tobulinant ex ante kontrolę, įskaitant tolesnį kontrolinių sąrašų, rekomendacijų tobulinimą ir galbūt tolesnį kontrolės automatizavimą. Komisija taip pat bendradarbiauja su nacionalinėmis agentūromis ir valdžios institucijomis siekdama užtikrinti, kad jų kontrolės mechanizmai veiktų visu pajėgumu ir padėtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti.

Nepriklausomų auditorių, sertifikuojančių išlaidų deklaracijas, problema yra gerai žinoma ir aptarta ankstesnėse ataskaitose. Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas, Komisija surengė keletą susitikimų su paramos gavėjais ir nepriklausomais sertifikuojančiais auditoriais (> 300) siekdama didinti informuotumą apie dažniausiai pasitaikančias klaidas. Be to, buvo pateikta grįžtamoji informacija sertifikuojančioms auditoriams, kurie padarė klaidų, o pagal programą „Horizontas 2020“ pateiktas labiau didaktinis audito sertifikatų šablonas. Apskaičiuota, kad mokslo tyrimų srityje audito sertifikatai turėtų sumažinti klaidų lygį 50 %, palyginti su nepatvirtintomis paraiškomis. Taigi, nors pripažįstama, kad jie nepadedą nustatyti visų klaidų, audito sertifikatai yra svarbi priemonė siekiant sumažinti bendrą klaidų lygį.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir sutinka, kad programai „Horizontas 2020“ reikalinga tinkama rizikos valdymo ir kontrolės strategija, atsižvelgiant į programos riziką, taip pat į politikos tikslus, visų pirma poreikį skatinti MVĮ ir naujus programos dalyvius.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija:** Komisija užtikrintų, kad jos tarnybos naudotų nuoseklią metodiką apskaičiuojant klaidų lygio svertinį vidurkį ir atliekant su rizika susijusių sumų vertinimą (žr. 5.29–5.31 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Po pirmųjų klaidų lygio svertinio vidurkio ir susijusių bendros sumos, kuria rizikuojama, sąvokų taikymo metų Komisijos centrinės tarnybos pasinaudos įgyta patirtimi, kad jų nurodymai ir (arba) gairės būtų dar aiškesnės, jei reikia. Tačiau visada gali būti reikalinga šias sąvokas patikslinti pagal konkrečias skirtingų Komisijos tarnybų išlaidų sritis.

5.1 PRIEDAS

OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI POLITIKOS SRITYJE „KONKURENCINGUMAS AUGIMUI IR DARBO VIETŲ
KŪRIMUI SKATINTI“

	2014	2013 ⁽¹⁾
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	166	160
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	5,6 %	4,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	8,1 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	3,1 %	

⁽¹⁾ 2013 m. skaičiai buvo perskaičiuoti, kad atitiktų 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą ir kad būtų galima palyginti dvejų metų duomenis. 1 skyriaus **1.3 diagramoje** parodyta, kaip 2013 m. rezultatai buvo pergrupuoti pagal 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą.

5.2 PRIEDAS

ATSİŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS POLITIKOS SRITYJE „KONKURENCINGUMAS AUGIMUI IR DARBO VIETŲ KŪRIMUI SKATINTI“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų		
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais					
2012	<p>Komisija turėtų:</p> <p>1 rekomendacija: toliau stiprinti pastangas mažinant tarpiniuose ir galutiniuose mokinimuose ir patvirtinimuose nustatytų klaidų lygį, paramos gavėjams ir nepriklausomiems auditoriams primenant tinkamumo taisyklės ir reikalavimų paramos gavėjams pagrįsti visas deklaruotas išlaidas.</p>		X					<p>Komisija vykdė informavimo kampaniją, kurioje dalyvavo daugiau nei 4 500 dalyvių, kad primintų paramos gavėjams ir jų auditoriams tinkamumo finansuoti taisyklės.</p> <p>Komisija toliau rašys sertifikuojantiems auditoriams, kai Komisijos ex post auditų metu bus nustatyti reikšmingi patvirtintų išlaidų ataskaitų ir jos pačios nustatytų faktų skirtumai.</p>	
	<p>2 rekomendacija: priminti mokslinių tyrimų BP projektų koordinatoriams jų pareigą neveluojant skirstyti gautas lėšas kitiems projekto partneriams.</p>	X							
	<p>3 rekomendacija: peržiūrėti Audito Rūmų nustatytus ex ante patikrų trūkumų atvejus, siekiant įvertinti, ar šias patikras reikia tobulinti.</p>		X						<p>Komisija nuolat nagrinėja ex ante patikrų trūkumus, nustatytus skirtingų šaltinių (taip pat Audito Rūmų). Šis procesas dabar įtrauktas į programos „Horizontas 2020“ veiklos procesus.</p>
	<p>4 rekomendacija: mažinti vėlavimus vykdant ex post auditus ir padidinti ekstrapolavimo atvejų vykdymo lygį.</p>		X						<p>Komisija nuolat stebi, kaip įgyvendinamos Komisijos ex post auditu ataskaitos. Be to, Komisijos generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikiama informacija apie šiais klausimais padarytą pažangą.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę					Komisijos atsakymas	
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma		Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	<p>5 rekomendacija:</p> <p>sustiprinti priežiūros ir kontrolės sistemas KIP ir IRT-PRP srityse.</p>		X				<p>Komisija (Ryšių tinklų, turinio ir technologijų GD) priėmė audito strategiją, apimančią su moksliniais tyrimais nesusijusių generalinio direktorato išlaidų dalį. Ją siekiama sutelkti generalinio direktorato generaliniam direktoriui užtikrinimui dėl su moksliniais tyrimais nesusijusio finansavimo valdymo.</p> <p>2014 m. buvo užtaigta 30 ne tyrimų srities auditų (10 mln. EUR) ir pradėti vykdyti 42 nauji KIP IRT PRP auditai. 2015 m. bus pradėti 98 papildomi nauji auditai.</p> <p>Igyvendinant strategiją padaryta pažanga kas mėnesį aptariama audito biudžeto ir kontrolės posėdyje, kuriam pirmininkauja generalinis direktorius ir kuriame dalyvauja visų direktoratai atstovai.</p> <p>2012 m. buvo priimtos paprasčiausios priemonės, skirtos MVĮ savininkams. Be to, 2013 m. įsigaliojus naujam Finansiniam reglamentui buvo patikslintas KIP pavyzdinis susitarimas, įtraukiant ekstrapoliavimų ir trečiųsias šalis.</p>	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>Komisija turėtų:</p> <p>— mokslinių tyrimų bendrųjų programų srityje:</p> <p>1 rekomendacija: stiprinti pastangas mažinant tarpiniuose ir galutiniuose mokejimuose nustatytų klaidų lygį;</p> <p>2 rekomendacija: imtis didesnės iniciatyvos siekiant pažindinti paramos gavėjus ir nepriklausomus auditorius su Audito Rūmų ir Komisijos <i>ex post</i> auditų metu aptiktomis klaidomis;</p> <p>3 rekomendacija: užtikrinti, kad jos vardu auditus atliekančios išorės audito įmonės derintų savo procedūras su Komisijos gairėmis ir įprastine praktika ir visų pirma pagerintų šių auditų dokumentavimo kokybę.</p> <p>4 rekomendacija: Komisija turėtų:</p> <p>— kitų vidaus politikų srityje:</p> <p>atsižvelgiant į DG INFSO įgytą patirtį bendrųjų programų projektų srityje taikant rizika grindžiamą <i>ex post</i> audito strategiją, kaip imanoma greičiau įdiegti IRT-PRP programos <i>ex post</i> audito strategiją.</p>		X					Žr. pirmiau pateiktus atsakymus.
			X					
		X						
		X						

6 SKYRIUS

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	6.1–6.22
DFP išlaidų kategorijos srities ypatumai	6.3–6.20
Audito apimtis ir metodas	6.21–6.22
1 dalis. Mūsų atliktas tvarkingumo vertinimas	6.23–6.79
Operacijų tvarkingumas	6.23–6.45
Finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, tikrinimas	6.46–6.52
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų tikrinimas	6.53–6.75
Komisijos vykdytos audito institucijų priežiūros įvertinimas	6.53–6.68
Komisijos metinių veiklos ataskaitų peržiūra	6.69–6.75
Išvados ir rekomendacijos	6.76–6.79
2014 m. išvada	6.76–6.77
Rekomendacijos	6.78–6.79
2 dalis. Su veiklos rezultatais susiję klausimai	6.80–6.86
Projektų veiklos rezultatų įvertinimas	6.80–6.86
6.1 priedas.	Su ekonomine, socialine ir teritorine sanglauda susijusių operacijų testavimo rezultatai
6.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

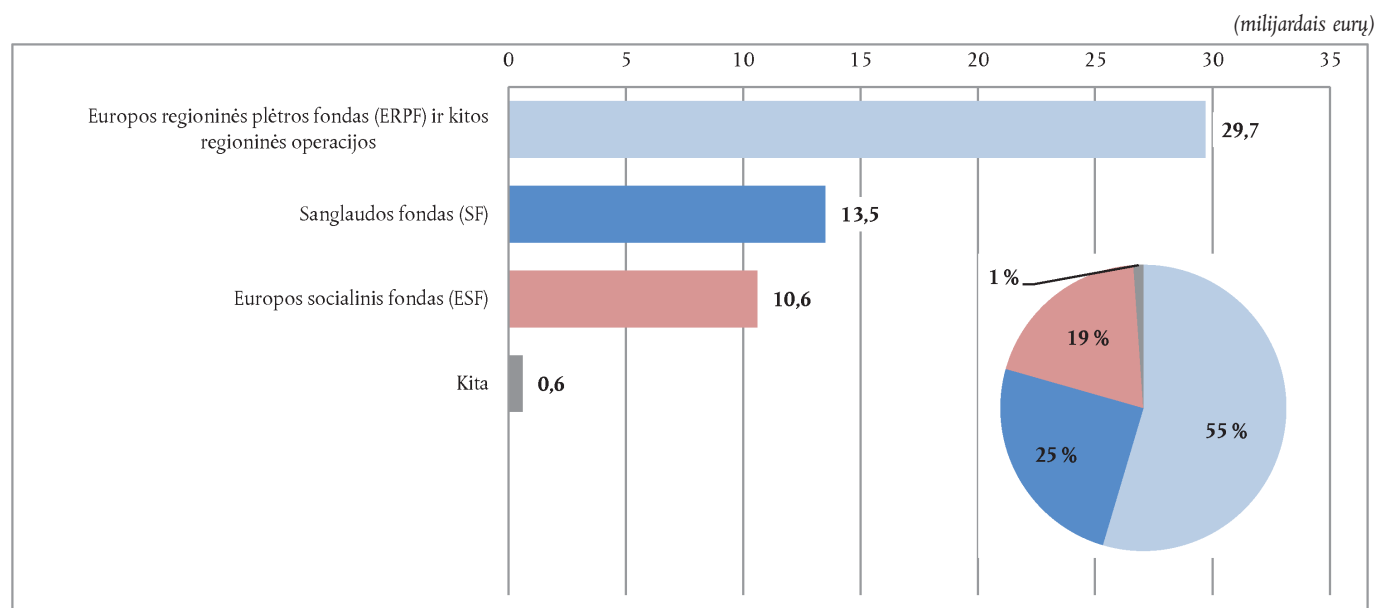
6.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje (DFP 1b išlaidų kategorijoje). Skyriaus 1 dalyje pateikti šių sričių testavimo rezultatai:

- Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo (SF), kurie yra pagrindinės regioninės ir miestų politikos srities priemonės; įskaitant šios politikos indėlį Europos kaimynystės priemonės (EKP) tarpvalstybiniam bendradarbiavimui,
- Europos socialinio fondo (ESF) ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (EPLSAF), kurie yra pagrindinės užimtumo ir socialinės politikos srities priemonės.

Šio skyriaus 2 dalyje pateikti su ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje tikrintų projektų veiklos rezultatais susiję klausimai.

Pagrindinė informacija apie DFP 1b išlaidų kategorijos sandarą yra pateikta **6.1 diagramoje**.

6.1 diagrama. DFP 1b išlaidų kategorija – ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

Iš viso mokėjimų per metus	54,4
- avansai ⁽¹⁾ ⁽²⁾	3,8
+ patvirtinti avansai ⁽¹⁾	2,2
+ išmokos galutiniams paramos gavėjams pagal finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas	1,7
+ valstybės pagalbos projektų galutinių paramos gavėjų panaudoti avansai	1,2

Audituota populiacija, iš viso: **55,7**

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedą**, 7 dalį).

⁽²⁾ Šis skaičius apima 1,7 milijardo eurų finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, skirtų įnašų ir valstybės pagalbos projektų paramos gavėjams sumokėtų avansų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.2. 2014 m. didžioji dalis mokėjimų buvo tarpiniai mokėjimai 2007–2013 m. programavimo laikotarpio veiksmų programoms (VP), kurių tinkamumo finansuoti laikotarpis baigiasi 2015 m. gruodžio 31 d. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui skirti avansai sudarė apie 2 milijardus eurų ⁽¹⁾.

DFP išlaidų kategorijos ypatumai*Politikos tikslai*

6.3. DFP 1b išlaidų kategorijos „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ tikslas – sumažinti įvairių regionų išsivystymo lygio atotrūkį, restruktūrizuojant nuosmukį patiriančias pramonės sritis ir diversifikuojant kaimo vietas, ir skatinti tarpvalstybinį, daugiašalį ir regioninį bendradarbiavimą ⁽²⁾.

Politikos priemonės

6.4. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda apima dvi dalis:

- regioninės ir miestų politikos sritį, kuri yra iš esmės įgyvendinama taikant ERPF, SF ir įnašus į EKP. Ji sudaro 80 % šiame skyriuje nagrinėjamų išlaidų,
- užimtumo ir socialinių reikalų politikos sritį, kurios didžioji dalis įgyvendinama taikant ESF. Ji sudaro 20 % šiame skyriuje nagrinėjamų išlaidų.

Regioninės ir miestų politikos sritis

6.5. Iš ERPF finansuojami infrastruktūros projektai, darbo vietų kūrimas arba išsaugojimas, regioninės ekonomikos plėtros iniciatyvos ir veikla, kuria remiamos mažosios ir vidutinės įmonės 28 valstybėse narėse.

6.6. Iš SF finansuojamos investicijos į aplinkos ir transporto infrastruktūrą valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui nesiekia 90 % ES vidurkio (t. y. 16 iš 28 valstybių narių) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ 2014–2020 m. programavimo laikotarpio avansai pagal fondus buvo šie: ERPF: 661 milijonas eurų, SF: 270 milijonų eurų, ESF: 634 milijonai eurų ir EPLSAF: 410 milijonų eurų.

⁽²⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174–178 straipsniai.

⁽³⁾ Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Kroatija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija. Ispanija yra tinkama finansuoti pagal SF pereinamojo laikotarpio paramos priemonę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.7. Kitos išlaidų sritys apima regioninės ir miestų politikos srities įnašą EKP tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, kuriuo siekiama suartinti ES ir su ja besiribojančias šalis (⁴).

Užimtumo ir socialinių reikalų politikos sritis

6.8. ESF investuoja į žmogiškąjį kapitalą ir 28 valstybėse narėse remia veiksmus, kuriais siekiama pagerinti darbuotojų ir įmonių prisitaikymą prie darbo modelių pokyčių, padidinti galimybes įsidarbinti, sutvirtinti nepalankioje padėtyje esančių asmenų socialinę įtrauktį ir sustiprinti administracijų ir viešųjų tarnybų pajėgumą ir efektyvumą.

6.9. Kitos išlaidos yra subsidijos ir dotacijos organizacijoms, įgyvendinančioms ir koordinuojančioms socialinius veiksmus taikant EPLSAF, iš kurio teikiama materialinė pagalba (⁵) labiausiai skurstantiems asmenims siekiant padėti jiems išbristi iš skurdo.

Sanglaudos politikos fondų (ERPF, SF ir ESF) išlaidų valdymas ir kontrolė

6.10. ERPF, SF ir ESF yra reglamentuojami pagal bendras taisykles, taikant konkrečiuose kiekvieno fondo teisės aktuose nustatytas išimtis, ir yra įgyvendinami vykdant daugiametes programas, o jų valdymą dalijasi Komisija ir valstybės narės.

6.11. Kiekvienu programavimo laikotarpiu, remiantis valstybių narių pasiūlymais, Komisija tvirtina VP ir preliminarinius finansinius planus (⁶). Valstybių narių institucijų atrinkti projektai yra finansuojami pagal VP, o juos įgyvendina privatūs asmenys, asociacijos, privačios ar viešojo sektoriaus įmonės arba vietos, regioninės ir nacionalinės viešosios įstaigos. Taisyklės, pagal kurias išlaidos gali būti kompensuotos iš ES biudžeto, yra nustatytos teisės aktuose ir (arba) nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse.

6.11. Nacionalinių taisyklių dėl išlaidų tinkamumo finansuoti nustatymas (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 56 straipsnis) buvo vienas iš pagrindinių 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įdiegtų supaprastinimo elementų. Taip buvo siekiama suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo pritaikant išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles konkrečių regionų ar programų poreikiams ir suderinti jas su galiojančiomis kitomis nacionalinių viešųjų sistemų taisyklėmis.

(⁴) Daugiau informacijos apie EKP yra pateikta 8 skyriuje dėl DFP 4 išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“, 8.2–8.4 dalyse.

(⁵) Tai – maistas, drabužiai ir kiti svarbiausi asmeninio naudojimo daiktai.

(⁶) Iš viso 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisija patvirtino 440 VP: 322 susijusių su ERPF/SF (iš kurių 25 VP apima SF projektus) ir 118 – su ESF.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.12. Kiekvieno projekto atveju paramos gavėjai patirtas išlaidas deklaruoja nacionalinėms institucijoms. Šios individualios deklaracijos sujungiamos į periodines valstybių narių valdžios institucijų pagal kiekvieną VP tvirtinamas ir Komisijai teikiamas išlaidų deklaracijas⁽⁷⁾. Tuomet iš ES biudžeto valstybei narei yra kompensuojama visa ES bendrojo finansavimo suma.

Valstybių narių ir regionų lygmuo

6.13. Pirminė atsakomybė už netvarkingų išlaidų užkardymą arba aptikimą ir ištaisymą tenka valstybėms narėms, kurios yra atskaitingos Komisijai. Atsakomybė už kasdienį administravimą tenka paskirtoms vadovujančiosioms institucijoms ir tarpinėms įstaigoms⁽⁸⁾. Pasitelkdamos valdymo tikrinimus (dokumentų peržiūras ir patikras vietoje) jos turi užtikrinti, kad visi projektai būtų tinkami finansuoti ES lėšomis ir kad deklaruotos išlaidos atitiktų visas teisės aktuose ir (arba) nacionalinėse taisyklėse nustatytas taisykles. Tvirtinančiosios institucijos turi užtikrinti, kad buvo atliktos tinkamos patikros, ir imtis papildomų tikrinimų prieš išlaidų deklaravimą Komisijai dėl kompensavimo.

6.14. Be to, valstybėse narėse audito institucijos (AI) atlieka kiekvienos VP (arba grupės VP) sistemų auditus ir imties pagrindu operacijų *ex post* auditus⁽⁹⁾. Jos teikia ataskaitas apie šiuos auditus Komisijai metinėse kontrolės ataskaitose, kuriose yra pateikiama metinė audito nuomonė dėl sistemų veikimo ir audito institucijų įvertinto klaidų lygio (žr. 6.53 ir 6.57 dalis)⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Išlaidų kompensavimo dydis yra nustatomas remiantis veiksmų programoje tokiam projektui nustatyta procentine dalimi, bet taip pat yra atsižvelgiama į kitus kriterijus (kaip antai į konkrečias teisės aktuose nustatytas viršutines ribas ir (arba) valstybės pagalbos taisykles).

⁽⁸⁾ Tarpinė įstaiga yra viešoji arba privačioji įstaiga, veikianti vadovujančiosios institucijos atsakomybe ir vykdanči pareigas jos vardu.

⁽⁹⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnis (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽¹⁰⁾ Išsamesnė informacija apie audito institucijų vaidmenį ir atsakomybę bei jų indėlį į Komisijos užtikrinimo procesą yra pateikta specialiojoje ataskaitoje Nr. 16/2013 „Dėl „vieno bendro audito“ ir Komisijos sanglaudos politikoje naudojamo nacionalinių audito institucijų darbo“ 5–11 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos lygmuo

6.15. Komisija (Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas) turi gauti patikinimą, kad valstybės narės įdiegė teisės aktų reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir kad sistemos veikia veiksmingai⁽¹¹⁾.

6.16. Jei Komisija nustato, kad valstybė narė neištaisė klaidų, susijusių su netvarkingomis išlaidomis, kurios buvo patvirtintos ir deklaruotos, arba kad yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, Komisija gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus⁽¹²⁾. Jei valstybė narė nepanaikina netvarkingų išlaidų (kurios gali būti pakeistos kitų tos pačios VP projektų tinkamomis išlaidomis iki programavimo laikotarpio pabaigos) ir (arba) nepašalina nustatytų sistemų trūkumų, Komisija gali atlikti finansinius pataisymus⁽¹³⁾⁽¹⁴⁾.

Rizika tvarkingumui

6.17. Įgyvendindamos VP valstybės narės institucijos turi konkurencinius prioritetus. Išlaidoms turi būti taikomos tinkamos patikros, skirtos užtikrinti tvarkingumą ir patikimą finansų valdymą. Tačiau taip pat yra suinteresuotumas įsisavinti ES skirtas lėšas. Praktiškai tai gali trukdyti nuosekliam veiksmingų kontrolės priemonių taikymui. Dėl to gali būti neaptinkami ir neištaisomi taisyklių pažeidimai ir galiausiai iš ES biudžeto kompensuojamos netinkamos išlaidos. Dėl to taip pat gali būti finansuojami projektai, kurie yra per brangūs, neefektyviai įgyvendinami arba neturintys realių galimybių pasiekti numatytus rezultatus⁽¹⁵⁾ (taip pat žr. 6.80 dalį). Šis spaudimas didėja artėjant išlaidų tinkamumo laikotarpio pabaigai, nes valstybėms narėms išskyla rizika prarasti nepanaudotas lėšas, kurios joms iš pradžių buvo skirtos.

6.17. Atitinkamomis patikromis turi būti užtikrintas visų išlaidų, deklaruotų priemonių įgyvendinimo laikotarpiu iki jų įgyvendinimo užbaigimo, tvarkingumas. Kadangi tinkamumo finansuoti laikotarpis baigiasi 2015 m. gruodžio 31 d., Komisija numato, kad Audito Rūmų nurodyta rizika bus didesnė dėl 2015 m. ir vėlesniais metais deklaruotų išlaidų.

Reikalaujama, kad valstybės narės užbaigimo dokumentus, kuriais bus suteikiamas papildomas patikinimas, pateiktų iki 2017 m. kovo 31 d. Komisija 2013 m. kovo 20 d. savo iniciatyva priėmė užbaigimo gaires (Sprendimas C (2013) 1573), kurios buvo papildytos ir atnaujintos 2015 m. balandžio 30 d. Komisijos tarnybos surengė keletą valstybėms narėms skirtų seminarų užbaigimo klausimais; atnaujino savo rizikos vertinimus ir paskui 2007–2013 m. audito strategiją, siekdamas pašalinti bet kokią galimą riziką dėl paskutinės įgyvendinimo laikotarpio dalies.

2014 m. lapkričio mėn. Komisija taip pat įsteigė Geresnio įgyvendinimo darbo grupę, kurios tikslas – pagerinti ERPF/SF įgyvendinimą aštuoniuose valstybėse narėse ir kartu užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo reikalavimų (žr. t. p. Komisijos atsakymą į 2.18 dalies pastabas).

⁽¹¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 72 straipsnis.

⁽¹²⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999 39 straipsnio 2 dalis (OL L 161, 1999 6 26, p. 1); Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 91 ir 92 straipsniai.

⁽¹³⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 99 straipsnis.

⁽¹⁴⁾ Išsamesnė informacija apie tai, kaip Komisija taikė nutraukimus/sustabdymus ir nustatė finansinius pataisymus, taip pat yra pateikta 1 skyriaus „Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija“ 1.30–1.44 dalyse.

⁽¹⁵⁾ Daugiau informacijos apie veiklos rezultatus yra pateikta 3 skyriaus „Siekiant ES biudžeto rezultatų“ 3.76–3.86 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.18. Keletą metų Sanglaudos politikos srityje mes aptikome didelį nukrypimų dažnį. Nuo 2009 m., kai dauguma išlaidų buvo susijusios su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, įvertintas klaidų lygis sudarė tarp 4,5 % ir 7,7 %⁽¹⁶⁾. Šis lygis yra reikšmingai mažesnis nei ankstesniais metais, kai išlaidos buvo susijusios su 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu.

6.19. ERPF ir SF išlaidų srityje pagrindinė rizika yra susijusi su ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu skiriant sutartis ir finansuojant projektus, kurie neatitinka reikalavimų arba kurie neatitinka ES valstybės pagalbos taisyklių⁽¹⁷⁾. Taip pat yra rizika, kad paramos gavėjai gali deklaruoti išlaidas, kurios yra netinkamos pagal teisės aktus ir (arba) nacionalines tinkamumo taisykles.

6.20. Pagrindinė ESF išlaidoms kylanti rizika yra susijusi su nematerialiu investicijų į žmogiškąjį kapitalą pobūdžiu ir daugelio dažnai smulkių partnerių dalyvavimu įgyvendinant projektus. Šie veiksniai sąlygoja ES ir (arba) nacionalinių tinkamumo taisyklių nesilaikymo atvejus, dėl kurių taikant įdiegtas sistemas patvirtinamos netinkamos finansuoti išlaidos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.18. Komisija mano, kad klaidų lygio sumažėjimas, palyginti su ankstesniu programavimo laikotarpiu, rodo, kad 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu valdymo ir kontrolės sistemos buvo taikomos geriau.

6.19. Komisija išsamiai pristato šį vertinimą Tarnybų darbiniam dokumente „2006–2009 m. Sanglaudos politikos srities klaidų analizė“ (SEC(2011) 1179, 2011 m. spalio 5 d.). Komisija toliau vykdė konkrečius veiksmus, siekdama sumažinti šią riziką: pvz., vadovaujančiosioms institucijoms buvo teikiamos papildomos gairės ir mokymai dėl nustatytos rizikos; buvo laiku atliekami finansiniai pataisymai, taikomos mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo procedūros; atliekamas rizikingiausių sričių auditas. Tokie prevenciniai ir taisomieji veiksmai buvo vykdomi kartu su naujomis iniciatyvomis pagal 2013 m. parengtą Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinio direktorato išsamų veiksmų planą, siekiant pagerinti viešųjų pirkimo taisyklių įgyvendinimą (žr. Komisijos atsakymą į 6.30–6.33 dalių pastabas).

Kitas su Konkurencijos generaliniu direktoratu parengtas veiksmų planas skirtas už programų įgyvendinimą atsakingoms valdžios institucijoms paremti įgyvendinant 2014 m. peržiūrėtus ir supaprastintus valstybės pagalbos taisykles, dar tebevykdomas.

6.20. Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų, kad sumažintų nustatytą riziką, įskaitant, visų pirma, prevencines ir taisomąsias priemones, pvz., rekomendacijas, mokymus, paprastinimą, griežtą mokėjimų nutraukimo ir sustabdymo politiką, ir, prireikus, laiku vykdomus finansinius pataisymus. Komisija taip pat mažina šią riziką aktyviai skatindama valstybės nares taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir akcentuodama, kad yra svarbu, jog valstybės narės atliktų pirmo lygmens patikras. Be to, Komisija kasmet atnaujina savo audito planą, siekdama šalinti didžiausią nustatytą riziką.

⁽¹⁶⁾ Žr. Audito Rūmų ataskaitos „Žemės ūkis ir sanglauda: ES išlaidų 2007–2013 m. apžvalga“ 23 dalį ir 6 diagramą, paremtą nepatikslintais istoriniais duomenimis.

⁽¹⁷⁾ Rizika šioje srityje buvo sumažinta atgaline data taikant 2014 m. Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą, kuriame yra nustatytos iš dalies mažiau ribojančios taisyklės. Todėl Komisija nebetiria kai kurių pažeidimų atvejų, kurie būtų tiriami pagal ankstesnes taisykles. Atlikdami savo auditą mes taikėme tokį patį metodą. Išsamesnė informacija apie su valstybės pagalba susijusį Komisijos vaidmenį ir atsakomybę yra pateikta specialiojoje ataskaitoje Nr. 15/2011 „Ar Komisijos procedūros užtikrina veiksmingą valstybės pagalbos kontrolę?“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

6.21. 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje** aprašytas mūsų bendras audito metodas ir metodika. Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos audito srityje reikėtų paminėti šiuos konkrečius dalykus, susijusius su 1 dalimi „Tvarkingumo įvertinimas“:

- a) audito metu buvo tikrinta 161 operacijos imtis regioninės ir miestų politikos srityje⁽¹⁸⁾ ir kita 170 operacijų imtis užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje⁽¹⁹⁾, kaip apibrėžta **1.1 priedo 7 dalyje**. Abi imtys sudarytos taip, kad būtų reprezentatyvios visų šių dviejų politikos sričių operacijų atžvilgiu. 2014 m. abi šios imtys, imant kartu, buvo sudarytos iš operacijų 21-oje valstybėje narėje⁽²⁰⁾;
- b) auditas apėmė finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, tikrinimą išmokėjimo lygio atžvilgiu (t. y. lėšų dalies, kuri buvo panaudota galutinių paramos gavėjų lygmeniu). Tai buvo daroma atliekant Komisijos 2013 m. pažangos ataskaitų teikimo bei septynių ERPF ir ESF finansinių priemonių peržiūrą;
- c) sistemų vertinimas apėmė:
 - i) Komisijos atliekamą nacionalinių ir regioninių audito institucijų priežiūros veiklą 18 valstybių narių⁽²¹⁾;
 - ii) Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitas (MVA).

⁽¹⁸⁾ Iš šių operacijų 101 buvo susijusi su ERPF projektais, 55 – su SF projektais ir 5 – su finansinėmis priemonėmis, ir visos jos susijusios su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu (žr. **6.1 priedą**). Imtis sudaryta iš visų mokėjimų, išskyrus avansus, kurie 2014 m. sudarė 2,563 milijardo eurų. Tikrintų finansinių priemonių imtis buvo sudaryta iš lėšų, kurios buvo sumokėtos galutiniams paramos gavėjams 2014 m. (pavyzdžiui, paskolų, garantijų arba nuosavo kapitalo investicijų).

⁽¹⁹⁾ Iš šių operacijų 168 buvo susijusios su ESF projektais, 2 – su finansinėmis priemonėmis, ir visos jos susijusios su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu (žr. **6.1 priedą**). Imtis sudaryta iš visų mokėjimų, išskyrus avansus, kurie 2014 m. sudarė 1,215 milijardo eurų.

⁽²⁰⁾ *Regioninės ir miestų politikos srityje*: Belgija, Čekija, Vokietija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Švedija ir Jungtinė Karalystė (žr. **1.5 priedą**).

Užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje: Bulgarija, Čekija, Vokietija, Graikija, Prancūzija, Italija, Vengrija, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Suomija ir Švedija (žr. **1.5 priedą**).

⁽²¹⁾ Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Maltoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.22. Audito metu, kaip bandomoji užduotis, taip pat buvo įvertinta, ar buvo įvykdyti tikrintų užbaigtų ERPF, SF ir ESF projektų išdirbių ir rezultatų tikslai, nustatyti susitarimuose dėl dotacijų. Mes taip pat patikrinome, ar šie tikslai atitiko VP tikslus. Visa tai buvo atlikta išnagrinėjant 186 iš 331 tikrinto projekto, kuris buvo baigtas atliekant auditą. Šio darbo rezultatai pateikti 2 dalyje, kuri skirta su veiklos rezultatais susijusiems klausimams.

1 DALIS. MŪSŲ TVARKINGUMO ĮVERTINIMAS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.23. **6.1 priede** pateikti visos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srities, taip pat kiekvienos iš dviejų susijusių politikos sričių (regioninės ir miestų politikos bei užimtumo ir socialinių reikalų) operacijų testavimo rezultatai.

6.24. Iš 331 mūsų tikrintos operacijos, 135 (41 %) buvo paveiktos klaidų. Remiantis 53 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, bendras įvertintas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srities klaidų lygis yra 5,7 %⁽²²⁾. Šiame skyriuje aptariamų dviejų sričių rezultatai buvo šie:

6.24. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra metinis įvertis, į kurį įtraukti prieš Audito Rūmams atliekant auditą nustatytos ir užregistruotos projektų išlaidų arba kompensuojamų sumų, kuriose yra klaidų, finansiniai pataisymai. Komisija pabrėžia, kad jai privalu laikytis Finansinio reglamento, kurio 32 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad jos vidaus kontrolės sistema, be kita ko, turėtų užtikrinti „tinkamą rizikos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, valdymą atsižvelgiant į daugiametį programų ir atitinkamų mokėjimų pobūdį“. Komisija toliau vykdys savo priežiūros funkciją, visų pirma, atlikdama finansinius pataisymus ir susigrąžindama lėšas tokiu mastu, kuris atitinka nustatytą pažeidimų ir trūkumų lygį.

Komisija taip pat pažymi, kad, atsižvelgiant į tai, kad sanglaudos politikos valdymo ir kontrolės sistemos yra daugiametės, 2014 m. padarytos klaidos gali būti ištaisytos ir vėlesniais metais, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato atitinkamų metinių veiklos atskaitų (MVA) 4.2.2 skyriuje.

2014–2020 m. laikotarpiu Komisijos gebėjimas atlikti taisymus yra toliau stiprinamas: numatoma galimybė Komisijai atlikti grynuosius finansinius pataisymus – taip mažinamos galimybės valstybėms narėms pakartotinai panaudoti lėšas, kai Komisija nustato reikšmingų trūkumų. Tai bus svarbi paskata valstybėms narėms nustatyti didelius pažeidimus, apie juos pranešti ir juos ištaisyti prieš patvirtinant metines atskaitas Komisijai.

⁽²²⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 3,1 % ir 8,2 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- regioninės ir miestų politikos srityje iš 161 mūsų tikrintos operacijos 75 (47 %) buvo paveiktos klaidų. Remiantis 25 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, įvertintas klaidų lygis sudaro 6,1 %⁽²³⁾,

- užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje iš 170 mūsų tikrintų operacijų 60 (35 %) buvo paveiktos klaidų. Remiantis 28 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, įvertintas klaidų lygis sudaro 3,7 %⁽²⁴⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pažymi, kad labiausiai tikėtinas apskaičiuotas 2014 m. klaidų lygis yra mažesnis nei 2013 m. klaidų lygis, ir atitinka Audito rūmų per paskutinius ketverius metus nurodytus klaidų lygius ir Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA nurodyto klaidų lygio intervalą, atsižvelgiant į 6.70 dalyje nurodytus skirtumus.

Tai patvirtina, kad klaidų lygis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu išlieka pastovus ir gerokai mažesnis nei 2000–2006 m. laikotarpio klaidų lygis, kaip nurodyta 6.18 dalyje. Šį pokytį lemia sugriežtintos 2007–2013 m. laikotarpio patikrinimo nuostatos ir Komisijos griežta politika, kuria siekiama nutraukti arba sustabdyti mokėjimus, kai tik yra nustatomi trūkumai, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA (žr. p. 53–54). Komisija ir toliau sutelks savo veiksmus į didžiausią riziką keliančias programas ir (arba) valstybes nares, kad, prireikus, galėtų įgyvendinti taisomąsias priemones, taikydama griežtą išmokų nutraukimo ir sustabdymo politiką iki užbaigimo, o užbaigimo metu taikytą griežtas procedūras, kad pašalintų visą likusią reikšmingą netvarkingų išlaidų riziką.

Komisija taip pat pažymi, kad, palyginti su 2013 m., klaidų pasitaiko mažiau.

Komisija pažymi, kad labiausiai tikėtinas apskaičiuotas 2014 m. klaidų lygis atitinka Audito rūmų per paskutinius ketverius metus nurodytus klaidų lygius, ir Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA nurodyto klaidų lygio intervalą, atsižvelgiant į 6.70 dalyje nurodytus skirtumus.

Tai patvirtina, kad klaidų lygis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu išlieka pastovus ir gerokai mažesnis nei 2000–2006 m. laikotarpio klaidų lygis, kaip nurodyta 6.18 dalyje. Šį pagerėjimą lemia sugriežtintos patikrinimo nuostatos 2007–2013 m. laikotarpiu ir Komisijos griežta politika dėl mokėjimo nutraukimo arba sustabdymo ir visų būtinų finansinių pataisymų atlikimo, kai tik nustatomi trūkumai, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA (žr. p. 59–62). Komisija ir toliau sutelks savo veiksmus į rizikingiausias programas ir (arba) valstybes nares, ir, prireikus, įgyvendins taisomąsias priemones, taikydama griežtą išmokų nutraukimo ir sustabdymo politiką ir finansinius pataisymus iki užbaigimo, o užbaigimo metu taikys griežtas procedūras, kad pašalintų visą likusią reikšmingą netvarkingų išlaidų riziką.

⁽²³⁾ Apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos regioninės ir miestų politikos srityje yra atitinkamai 3,0 % ir 9,2 %.

⁽²⁴⁾ Apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje yra atitinkamai 1,9 % ir 5,6 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

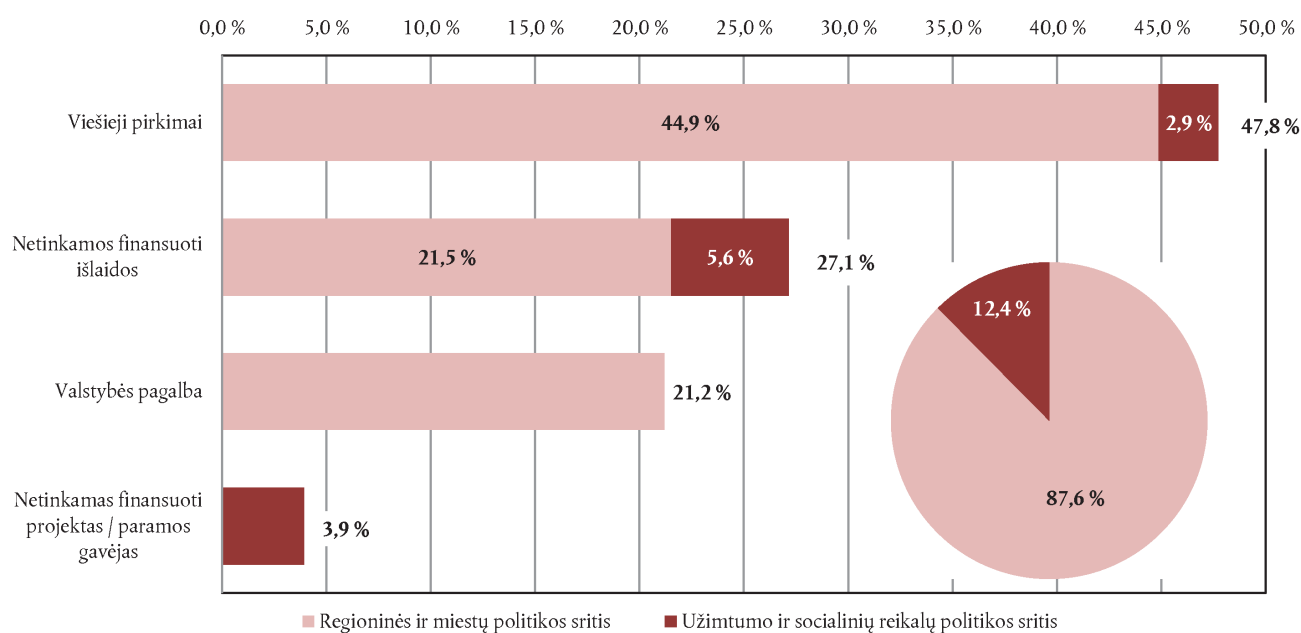
6.25. 1 skyriuje yra pateiktas finansinių pataisymų duomenų, pateiktų ES konsoliduotų finansinių ataskaitų 6 aiškinamojoje pastaboje, teisingumo ir patikimumo įvertinimas (žr. 1.43 ir 1.44 dalis). 2012 m. metinės ataskaitos 1 skyriuje taip pat paaiškinta, kaip apskaičiuojant įvertintą klaidų lygį yra atsižvelgiama į finansinius pataisymus ⁽²⁵⁾.

6.26. **6.2 diagramoje** parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie bendro įvertinto 2014 m. klaidų lygio regioninės ir miestų politikos, užimtumo ir socialinių reikalų bei ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.25. Komisija siūlo žiūrėti atsakymus į 1.43 ir 1.44 dalių pastabas.

6.2 diagrama. Bendro įvertinto Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos klaidų lygio dalis pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽²⁵⁾ Žr. 2012 m. metinės ataskaitos 1.19–1.37 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.27. Pagrindiniai ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos klaidų šaltiniai toliau išlieka viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai, po kurių eina netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimas į paramos gavėjų išlaidų deklaracijas, valstybės pagalbos taisyklių pažeidimai ir visiškai netinkamų finansuoti projektų atrinkimas.

6.28. Užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje operacijų, kuriose buvo taikomos viešųjų pirkimų procedūros, dalis yra gerokai mažesnė nei regioninės ir miestų politikos srityje. Pagrindinis šios politikos srities klaidų šaltinis yra netinkamos finansuoti išlaidos.

6.29. Per paskutinius trejus metus mes nenustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su supaprastintų išlaidų skaičiavimo būdų (SISB) taikymu⁽²⁶⁾. 2014 m. mes į imtį įtraukėme 42 operacijas, susijusias su 16 iš 24 mokėjimų ESF VP, kurių atveju į išlaidų deklaracijas buvo įtraukti SISB. Mes aptikome tik dvi su konkrečiu SISB naudojimu susijusias kiekybiškai neįvertinamas klaidas. Tai rodo, kad projektai, kuriuos vykdant naudojami SISB, yra labiau veikiami klaidų nei projektai, kuriuos vykdant naudojamos faktinės išlaidos. Šis aspektas yra ypač svarbus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu⁽²⁷⁾.

⁽²⁶⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 6.16 dalį.

⁽²⁷⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo (OL L 347, 2013 12 20, p. 470) nustatytas reikalavimas taikyti SISB 50 000 eurų nesiekiančių mažų projektų atveju, bet valstybės narės gali nuspręsti SISB plačiau taikyti 2014–2020 m. programose, kurios yra pradiniam įgyvendinimo etape.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai

6.30. Viešųjų pirkimų taisyklės yra pagrindinė priemonė, skirta užtikrinti, kad viešosios lėšos būtų panaudojamos ekonomiškai ir veiksmingai ir kad Europos Sąjungoje būtų sukurta vidaus rinka. Kaip ir ankstesniais metais, viešųjų pirkimų procedūros buvo ypač veikiamos klaidų⁽²⁸⁾. Tai pagrindinis klaidų šaltinis regioninės ir miestų politikos sritį ir ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos sritį apimančioje grupėje.

6.30. Bendras Komisijos atsakymas į 6.30–6.32 dalių pastabas

Viešųjų pirkimų taisyklės taikomos visoms valstybių narių viešosioms išlaidoms, ne vien tik sanglaudos politikai. Šioje politikos srityje pagrindinis klaidų šaltinis yra ES arba nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas, visų pirma, vykdant regioninę arba miestų politiką, daugiausiai dėl bendrai finansuojamų projektų tipų. Todėl Komisija nuo paskutinio programavimo laikotarpio imasi įvairių prevencinių ir taisomųjų veiksmų, kad pašalintų toje srityje nustatytus trūkumus.

2013 m. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktorato, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato ir Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinio direktorato sudarytu Komisijos veiksmų planu dėl viešųjų pirkimų siekiama toliau gerinti viešųjų pirkimo taisyklių įgyvendinimą valstybėse narėse, taikant papildomas prevencines priemones. Ketinama imtis naujų veiksmų, kurie, visų pirma, apims: gaires ir mokymą; gerosios patirties nustatymą ir mainus tarp valstybių narių; išsamaus vadovo naudotojams sudarymą; naujos bendradarbiavimo grindžiamos platformos įdiegimą; taip pat konkrečios šalies veiksmų planus.

Į Europos struktūrinių ir investicijų fondų 2014–2020 m. teisinę sistemą taip pat buvo įtrauktos ex ante sąlygos dėl veiksmingo ir efektyvaus Sąjungos lėšų, kurios yra skirtos inter alia visoms viešojo pirkimo sistemoms, naudojimo. Atsižvelgiant į tai, buvo patvirtinti 12 šalių veiksmų planai, kurie turės būti įvertinti iki 2016 m. Gali būti nuspręsta sustabdyti tarpinius mokėjimus tuo atveju, jei iki 2016 m. pabaigos nebus įvykdyta taikytina ex ante sąlyga (Reglamento (ES) Nr. 1303/13 19 str.).

2014 m. viešųjų pirkimų direktyvomis supaprastinamos nuostatos, kurios turi būti perkeltos į nacionalinę teisę iki 2016 m. balandžio mėn., ir nuo tada turėtų būti juntamas jų praktinis poveikis.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai savo specialiojoje ataskaitoje dėl viešųjų pirkimų klaidų sanglaudos srityje ragina valstybes nares gerinti savo administracinius gebėjimus šioje srityje. Komisija tikisi, kad valstybės narės dabar išnaudos visas siūlomas galimybes pagerinti savo programų pajėgumą, o perkančiosios organizacijos – gebėjimus laikytis viešųjų pirkimų taisyklių.

⁽²⁸⁾ Žr. 2010 m. metinės ataskaitos 4.26 ir 4.27 dalis, 2011 m. metinės ataskaitos 5.31–5.33 dalis, 2012 m. metinės ataskaitos 5.30–5.34 dalis ir 2013 m. metinės ataskaitos 5.23–5.26 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.31. 1 skyriuje yra skirsnis, kuriame paaiškintas mūsų didelių viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų kiekybinio įvertinimo metodo atnaujinimas. Jame pateiktas paaiškinimas, koku būdu mes įvertiname šių pažeidimų poveikį (žr. 1.13 dalį). Mes taip pat paskelbėme specialiąją ataskaitą dėl veiksmų, kurių ėmėsi valstybės narės ir Komisija, siekdamas spręsti viešųjų pirkimų klaidų sanglaudos srityje problemą⁽²⁹⁾.

6.32. 2014 m. mes auditavome 175 viešųjų pirkimų procedūras, susijusias su darbų ir paslaugų sutartimis, pagal kurias buvo įvykdytos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje testuotų operacijų išlaidos. Šių viešųjų pirkimų sutarčių įvertinta vertė sudarė apie 3,3 milijardo eurų⁽³⁰⁾. Didžioji dalis šių sutarčių yra skirtos iš ERPF ir SF VP bendrai finansuojamiems projektams⁽³¹⁾.

6.33. Mes aptikome klaidų, susijusių su ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu, 39 iš 175 tikrintų procedūrų atveju. 13 šių atvejų buvo susiję su rimtu šių taisyklių nesilaikymu ir todėl buvo klasifikuojami kaip kiekybiškai įvertinamos klaidos (žr. 6.1 langelį). Šie projektai sudaro 25 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir apie 2,7 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

6.1 langelis. Rimtų viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų pavyzdžiai

a) *Nepagrįstas tiesioginis skyrimas*: SF projekte Maltoje, susijusiame su TEN-T kelių tinklui priklausančio greitkelio ruožo (7 km ilgio) atnaujinimu ir modernizavimu, dėl sutarties, kuri viršijo ES viršutinės ribas, perkančioji organizacija tiesiogiai derėjosi su viena įmone iš anksto nepaskelbusi kvietimo dalyvauti konkurse. Todėl šios sutarties deklaruotos išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Panašių atvejų buvo nustatyta ERPF projektuose Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje ir ESF projektuose Vokietijoje ir Italijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.31. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų Audito Rūmų pateiktų klaidų pagal Komisijos sprendimą (C(2013) 9527 final), kuriuo nustatomos rekomendacijos dėl Komisijos atliekamų finansinių pataisų Sąjungos pagal pasidalijamąjį valdymą finansuojamoms išlaidoms, kai nesilaikoma viešųjų pirkimų taisyklių.

6.33. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, ir pasiūlys veiksmus, jei jų, jos nuomone, reikėtų.

⁽²⁹⁾ Žr. specialiąją ataskaitą Nr. 10/2015 „Veiksmai, skirti spręsti viešųjų pirkimų problemas ES Sanglaudos išlaidų srityje, turėtų būti aktyvesni“.

⁽³⁰⁾ Ši suma atspindi visas su sudarytomis sutartimis susijusias išlaidas, dalis jų buvo patvirtinta tikrintose išlaidų deklaracijose.

⁽³¹⁾ Apie 53 % 175 mūsų tikrintų viešųjų pirkimų procedūrų atveju sutarties vertė buvo didesnė už ribą, nuo kurios taikomos į nacionalinius teisės aktus perkeltos ES viešųjų pirkimų taisyklės (71 tikrinta viešųjų pirkimų procedūra, kurios sutarties vertė buvo didesnė už nustatytą ribą, buvo susijusi su ERPF/ESF, ir 23 su ESF).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) *Nepagrįstas tiesioginis papildomų darbų/paslaugų skyrimas (nėra nenumatytų aplinkybių):* universiteto pastato renovacijai ir atkūrimui skirto ERPF projekto Vokietijoje atveju su sutarties pakeitimu susijusios išlaidos buvo deklaruotos bendrai finansuoti. Konkrečiai, architektas padidino įkainius aiškindamas didelio statinio sudėtingumu, vėlavimų ir numatytų sąnaudų viršijimo rizika. Tačiau pateiktos atlyginimo didinimo priežastys nėra susijusios su nenumatytomis aplinkybėmis. Todėl šiuo sutarties pakeitimu padidinti įkainiai yra netinkami finansuoti.

Panašių atvejų buvo nustatyta ERPF projektuose Belgijoje ir Italijoje.

- c) *Neteisėtas pasiūlymų teikėjų pašalinimas:* su geležinkelio linijos atnaujinimu susijusiame SF projekte Vengrijoje perkančioji organizacija nenuosekliai vertino atitikimą atrankos kriterijams. Todėl visi pasiūlymų teikėjai, išskyrus vieną, buvo pašalinti iš konkurso. Jei pašalinimo priežastys būtų taikytos nuosekliai, konkurso rezultatai būtų pasikeitę. Tai yra skaidrumo bei vienodo ir nediskriminacinio traktavimo principų pažeidimas, todėl šios sutarties deklaruotos išlaidos yra netinkamos.

Panašių neteisėtų skyrimo kriterijų atvejų buvo nustatyta kituose SF projektuose Vengrijoje ir ERPF projekte Švedijoje.

- d) *Interesų konfliktas ir diskriminaciniai atrankos kriterijai:* su veiksmams, skirtais skatinti verslo plėtrą, susijusiame ESF projekte Suomijoje buvo nustatyta daug viešųjų pirkimų procedūros pažeidimų. Buvo nustatytas interesų konfliktas, kadangi tuo metu, kai buvo vykdoma konkurso procedūra, perkančiojoje organizacijoje dirbo vienos pasiūlymą pateikusios įmonės vykdomasis direktorius. Be to, konkurso specifikacijose buvo nustatyti diskriminaciniai atrankos kriterijai, pagal kuriuos konkurso dalyviams buvo sudarytos nevienodos sąlygos dalyvauti procedūroje. Todėl visos su viešaisiais pirkimais susijusios išlaidos yra netvarkingos ir netinkamos bendrai finansuoti.

6.34. Dar 26 iš 175 audituotų viešųjų pirkimų atvejų padaryta kitų klaidų, susijusių su viešųjų pirkimų ir sutarčių sudarymo procedūromis. Šios klaidos yra informacijos ir skelbimo reikalavimų neatitikimas, neteisingas atrankos kriterijų taikymas ir konkurso specifikacijų trūkumai. Šios klaidos neturi įtakos mūsų įvertintam klaidų lygiui ⁽³²⁾.

6.34. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, ir pasiūlys veiksmus, jei jų, jos nuomone, reikėtų.

⁽³²⁾ Daugiau informacijos apie mūsų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodą pateikta **1.1 priedo** 13 ir 14 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.35. Nacionalinės institucijos nustatė rimtų su aštuoniomis šešiose valstybėse narėse⁽³³⁾ audituotomis operacijomis susijusių neatitikties viešųjų pirkimų taisyklėms atvejų ir projektų lygmeniu atliko specialius finansinius pataisymus⁽³⁴⁾. Apskaičiuojant klaidų lygį į šias taisomas priemones buvo atsižvelgta, kadangi taisomųjų priemonių buvo imtasi prieš pranešant apie mūsų auditą.

Netinkamos finansuoti išlaidos

6.36. Deklaruodamos išlaidas Komisijai nacionalinės institucijos patvirtina, kad šios išlaidos buvo turėtos laikantis tam tikrų ES teisės aktuose, nacionaliniuose teisės aktuose arba tinkamumo finansuoti taisyklėse, konkrečiose VP taisyklėse, kvietimuose pareikšti susidomėjimą, bendrąjį finansavimą patvirtinančiuose sprendimuose arba susitarimuose dėl dotacijų nustatytų specialių nuostatų (žr. 6.13 dalį).

6.37. Netinkamos finansuoti išlaidos yra pagrindinis klaidų šaltinis užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje ir antras pagal dydį klaidų šaltinis regioninės ir miestų politikos srityje. Mes nustatėme, kad netinkamos išlaidos buvo deklaruotos 10 % tikrintų operacijų (žr. 6.2 langelį). Šios operacijos sudaro 60 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir apie 1,5 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

6.2 langelis. Netinkamų deklaruotų išlaidų pavyzdžiai

a) *Išlaidos, deklaruotos ne finansuojamu laikotarpiu:* su tramvajaus trasos pratęsimu ir rekonstrukcija susijusiame ERPF projekte Čekijoje kai kurių bendrajam finansavimui deklaruotų sąskaitų faktūrų išlaidos buvo patirtos ir apmokėtos prieš finansuojamo laikotarpio pradžios datą. Šios išlaidos yra netinkamos finansuoti pagal ES bendrąjį finansavimą.

Panašus atvejis buvo nustatytas kitame ERPF projekte Vokietijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.35. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad, iš tikrųjų, kai kurios nurodytų valstybių narių už programų įgyvendinimą atsakingos institucijos ėmėsi atitinkamų taisomųjų veiksmų, tačiau taip buvo ne visais Audito Rūmų nustatytais atvejais. Komisijos veiksmų plano, kurį ji nurodė atsakyme į 6.30–6.32 dalių pastabas, tikslas yra siekti, kad tokių prevencinių taisomųjų veiksmų valstybių narių lygmeniu būtų daugiau.

6.37. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, ir pasiūlys veiksmus, jei jų, jos nuomone, reikėtų.

Komisija pažymi, kad kai kuriais atvejais išlaidoms pagal sanglaudos politiką taikomos nacionalinės arba regioninės taisyklės yra griežtesnės nei panašioms nacionaliniu lygmeniu finansuojamoms išlaidoms taikomos nacionalinės teisės aktų taisyklės. Šiuos papildomus reikalavimus galima laikyti nereikalinga administracine našta ir valstybių narių pačių susikurta išlaidoms pagal sanglaudos politiką taikoma sudėtinga sistema, kaip apibūdinta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato 2013 m. ataskaitose dėl perteklinio reglamentavimo ir supaprastinimo.

⁽³³⁾ Čekijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

⁽³⁴⁾ Remiantis Komisijos sprendimu C(2013) 9527 final, 2013 12 19.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) *Neteisėtai padidinti atlyginimai*: ESF projekte Portugalijoje, susijusiame su trejų metų mokymo programa jaunimui, suteikiančia vidurinio išsilavinimo ir profesinės kvalifikacijos mokytojo laipsnį, paramos gavėjas apskaičiuodamas tinkamus finansuoti mokytojų atlyginimus taikė kitokį metodą nei nustatyta susitarime dėl dotacijos. Be to, mokytojai nedirbo tiek valandų, kiek buvo deklaruota. Todėl buvo deklaruotos didesnės personalo išlaidos finansuoti pagal ES bendrąjį finansavimą. Deklaruotų išlaidų ir išlaidų, kurios apskaičiuojamos pagal patvirtintą formulę, skirtumas nėra tinkamas finansuoti pagal ES bendrąjį finansavimą.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose ERPF projektuose Lenkijoje ir ESF projektuose Vokietijoje ir Suomijoje.

- c) *Su projektu nesusijusios išlaidos*: ESF projekte Nyderlanduose paramos gavėjas dalyvavo mokymo kursuose ir galimybių įsidarbinti aviacijos sektoriuje didinimo kursuose ir pasamdė konsultantą, kuris padėtų vykdyti projektą ESF administravimą. Priešingai nei nustatyta taisyklėse, dalis konsultavimo paslaugų projekto išlaidų kitam projektui buvo priskirtos tikrintam projektui.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose ESF projektuose Lenkijoje ir Portugalijoje.

- d) *Nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių nesilaikymas*: mokymo centras Lenkijoje organizavo mokymo kursus ir teikė konsultavimo paslaugas, skirtas gerinti 50 labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių konkurencingumą ir prisitaikymo įgūdžius taikant aplinką tausojančius sprendimus. Šias paslaugas teikti buvo įdarbinti keturi patarėjai, kurių nė vienas neturėjo tinkamo išsilavinimo arba profesinės patirties šioje srityje. Todėl su visais keturiais patarėjais susijusios išlaidos yra netinkamos finansuoti. Paramos gavėjas vykdė 84 projektus, kurie 2008–2015 m. buvo finansuojami ES lėšomis ir kurių bendra vertė sudarė 17 milijonų eurų.

- e) *Neišskaičiuotos pajamos*: ESF projektas Austrijoje buvo susijęs su nepalankioje padėtyje esančių bedarbių integracija į darbo rinką, siekiant jiems padėti įsidarbinti laikinose darbo vietose ne pelno organizacijose. Projekto duodamos pajamos, kaip antai pardavimų parduotuvėse pajamos, nebuvo išskaičiuotos iš išlaidų punktų, kurie buvo finansuojami iš ESF. Tai yra nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių pažeidimas, o pajamos turėjo būti išskaičiuotos iš deklaruotų išlaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybės pagalbos taisyklių pažeidimai

6.38. Valstybės pagalba yra laikoma iš principo prieštaraujanti vidaus rinkai, kadangi ji gali iškreipti valstybių narių prekybą⁽³⁵⁾. Komisija tiesiogiai užtikrina ES valstybės pagalbos taisyklių įgyvendinimą. Valstybės narės privalo pranešti apie visus valstybės pagalbos atvejus Komisijai (taikydamos schemą arba pranešdamos atskirai apie kiekvieną projektą), išskyrus projektus, kurių vertė yra mažesnė nei nustatytos viršutinės ribos arba kuriems yra taikomas Bendrasis bendrosios išimties reglamentas⁽³⁶⁾. Tuomet dėl visų praneštų atvejų Konkurencijos generalinis direktoratas suformuluoja savo nuomonę, ar pagalba yra suderinama su vidaus rinka ar ne. Šiuo tikslu jis įvertina, ar tas pats projektas būtų vykdomas ir be šios pagalbos.

6.39. Mes šiais metais nustatėme 14 ERPF/SF projektų 8 valstybėse narėse, kur buvo pažeistos ES valstybės pagalbos taisyklės⁽³⁷⁾. Prireikus, mes paprašėme ir gavome preliminarų Konkurencijos generalinio direktorato vertinimą. Klasifikuojant klaidas buvo atsižvelgta į šį įvertinimą ir į Europos Teisingumo Teismo bylų praktiką.

6.40. Dėl trijų šių projektų mes manome, kad pagal valstybės pagalbos taisyklės projektas neturėjo gauti finansavimo iš ES ir (arba) valstybių narių arba jis turėjo būti mažesnis. Pagrindinės valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymo priežastys yra susijusios su ekonominės paskatos nebuvimo poveikiu ir nepranešimu Europos Komisijai apie projektus, kuriems turi įtakos valstybės pagalbos taisyklės. Šios kiekybiškai įvertintos klaidos sudaro apie 1,5 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio regioninės ir miestų politikos srityje (žr. 6.3 langelį). Dviem kitais atvejais mes atgaline tvarka taikėme 2014 m. Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą ir todėl šių klaidų kiekybiškai neįvertinome⁽³⁸⁾. Kiti 9 valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymo atvejai nedaro poveikio Audito Rūmų įvertintam klaidų lygiui.

6.38. Bendras Komisijos atsakymas į 6.38–6.40 dalių pastabas

Pranešimų apie valstybės pagalbą atveju Komisija vertina, ar parama yra valstybės pagalba ir, jeigu taip, ar ji yra suderinama su vidaus rinka. Sprendimas dėl valstybės pagalbos priimamas Komisijos sprendimu.

Ne visi sprendimai dėl valstybės pagalbos turi būti vertinami pagal tai, „ar tas pats projektas būtų vykdomas ir be šios pagalbos“. Taip pat skiriasi reikalavimai dėl vadinamojo skatinamojo poveikio: jie priklauso nuo taikomų valstybės pagalbos taisyklių.

2014 m. BBIR padaryti toliau nurodyti pakeitimai dėl nuostatų, reglamentuojančių skatinamąjį poveikį:

- *pagalbos mažosioms ir vidutinėms įmonėms atveju pagalbos paraiška ne tik turi būti visais atvejais pateikiama prieš darbų ar veiklos pradžių (kaip buvo reikalaujama dar pagal 2008 m. BBIR), bet ir atitikti būtiniausias reikalavimus dėl teiktinos informacijos tipo,*
- *pagalbos didelėms bendrovėms atveju taikomas priešingos situacijos scenarijaus reikalavimas, siekiant parodyti, kad ekonominės paskatos poveikis neberekalingas, jei priemonė yra pagrįsta schema. Tačiau ad hoc pagalbos atveju toks poveikis yra reikalingas.*

6.39. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, ir pasiūlys veiksmus, jei jų, jos nuomone, reikėtų.

⁽³⁵⁾ SESV 107 straipsnio 1 dalis.

⁽³⁶⁾ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 800/2008 (OL L 214, 2008 8 9, p. 3).

⁽³⁷⁾ Belgijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Maltoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Jungtinėje Karalystėje.

⁽³⁸⁾ Taip pat žr. 17 išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.3 langelis. Projekto, kurį vykdančioms valstybės pagalbos taisyklėms, pavyzdys

Parama neatitinka vidaus rinkos taisyklių: ERPF projektas Rumunijoje buvo susijęs sunkvežimio, skirto vežti iš karjerų žvyra ir smėlių, pirkimu. Remiantis valstybės pagalbos taisyklėmis, kvietimas teikti pasiūlymus buvo taikomas tik mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI) ir kooperatyvams. Nustatyta, kad paramos gavėjas buvo ne MVI, o didelės grupės dalis. Todėl paramos gavėjas nėra tinkamas finansuoti pagal bendrąjį finansavimą ir suteikta parama neatitinka vidaus rinkos taisyklių.

Netinkami finansuoti projektai

6.41. Mes nustatėme penkis ESF projektus, kurių atveju nebuvo vykdomos teisės aktuose ir (arba) nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse nustatytos tinkamumo sąlygos ir klaidos buvo kiekybiškai įvertintos. Šie projektai sudaro 9 % visų kiekybiškai įvertinamų klaidų ir apie 1,2 procentinio punkto viso įvertinto klaidų lygio užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje (žr. 6.4 langelį).

6.4 langelis. Netinkamo finansuoti projekto pavyzdys

Bendrai finansuojamas projektas neatitinka VP nustatytų tikslų: ESF projektas Graikijoje, skirtas skatinti vietos užimtumą taikant viešųjų išmokų programas, iš pradžių buvo patvirtintas pagal VP „Žmogiškųjų išteklių vystymas“. 2013 m. Komisija pakeitė VP „Administracinė reforma“ suteikdama galimybę į ją įtraukti papildomų projektų ir pabrėžė, kad nacionalinės institucijos turi užtikrinti, kad šie projektai būtų tinkami finansuoti pagal šią VP. Įgyvendinus šį projektą, nacionalinės institucijos perkėlė projektą iš VP „Žmogiškųjų išteklių vystymas“ į pakeistą VP „Administracinė reforma“ pagal su e. vyriausybe susijusį tikslą, nepaisant to, kad nagrinėjamas projektas neturėjo ryšio su jokiais šioje VP nustatytais tikslais. Todėl išlaidų ataskaitoje buvo pateiktos išlaidos, susijusios su operacijomis, kurios yra netinkamos finansuoti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.41. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, ir pasiūlys veiksmus, jei jų, jos nuomone, reikėtų.

6.4 langelis. Netinkamų finansuoti projektų pavyzdžiai

Komisija supranta iškelto klausimo svarbą ir atkreipia dėmesį į tai, kad viešųjų darbų schema, dėl kurios susitarimo memorandumą tuomet pasirašė trejetas (ECB, Komisija, TVF) ir Graikijos vyriausybė, buvo parengta kaip laikina skubos priemonė, siekiant sudaryti sąlygas ilgalaikiams bedarbiams ir nedirbančiam jaunimui gauti išsilavinimą ir praktinę darbo patirtį dalyvaujant vietos bendruomenei naudingoje veikloje. Įgyvendinant tokią programą, ESF parama buvo labai svarbi ir labai rekomenduotina tada ir dar dabar esančiomis išskirtinėms Graikijos aplinkybėmis. Todėl Komisija 2013 m. gruodžio mėn. nusprendė iš dalies pakeisti atitinkamą ESF programą, kaip pagrindinį turimą finansavimo šaltinį, siekdama atsizvelgti į viešųjų darbų schemą, kurią įgyvendino Graikijos valdžios institucijos kartu su vietos valdžios institucijomis ir NVO.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Paramos gavėjai laiku negavo išlaidų atlyginimo ir valstybei narei buvo sumokėti nepagrįsti avansai

6.42. Paramos gavėjai deklaruoja patirtas išlaidas nacionalinėms įstaigoms, kurios kompensuoja jas kiek įmanoma greičiau ir pateikia periodines suvestines išlaidų deklaracijas Komisijai atlyginti. Tačiau mes nustatėme, kad kai kuriais atvejais valstybės narės nusižengdamos taisyklėms formavo izdo rezervus. Reglamente⁽³⁹⁾ nustatyta, kad nacionalinių institucijų mokėjimai paramos gavėjams atliekami „kiek įmanoma greičiau ir sumokant visą sumą“. Trijose valstybėse narėse mes nustatėme 12 atvejų, kai paramos gavėjams buvo sumokėta praėjus keletui mėnesių po to, kai susijusių išlaidų ataskaitą apmokėjo Komisija, arba kai audito metu, po septynių–devynių mėnesių nuo Komisijos apmokėjimo, kompensacija dar nebuvo sumokėta (žr. 6.5 langelio a punktą).

6.43. Be to, reglamente taip pat nustatyta, kad avansai yra sumokami tuo atveju, kai susiję projektai yra valstybės pagalbos gavėjai, o tai yra taisyklės, pagal kurią prašoma kompensuoti tik patirtas ir apmokėtas išlaidas, išimtis⁽⁴⁰⁾. Nepaisant to, mes nustatėme, kad valstybė narė (Graikija) deklaravo avansus projektuose, kurie buvo klaidingai priskirti valstybės pagalbos projektams. Tai nebuvo pastebėta ir Komisija priėmė ir apmokėjo prašomą sumą nepatikrindama, ar buvo vykdomos tokiems mokėjimams atlikti būtinos sąlygos (žr. 6.5 langelio b dalį).

6.5 langelis. Valstybių narių, kurios laiku nekompensuoja išlaidų paramos gavėjams ir neteisėtų avansų mokėjimų valstybėms narėms, pavyzdžiai

- a) *Paramos gavėjui atlygintos išlaidos po penkių mėnesių nuo Komisijos mokėjimo:* ESF projekte Italijoje, skirtame parengti ataskaitą, kurioje analizuojami mokymo poreikiai įvairiuose Italijos regionuose, paramos gavėjas pateikė išlaidų deklaraciją vadovaujančiai institucijai 2014 m. kovo mėn. Išlaidų deklaracijoje nurodytas išlaidas patvirtino nacionalinės institucijos ir jas pateikė Komisijai. Nepaisant to, kad Komisija jau apmokėjo deklaruotas išlaidas 2014 m. birželio mėn., paramos gavėjas tarpinį mokėjimą gavo tik po penkių mėnesių, 2014 m. lapkričio mėn.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose keturiuose ESF projektuose Italijoje, viename projekte Prancūzijoje ir šešiuose projektuose Nyderlanduose.

6.42. Komisija pabrėžia, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Bendrųjų nuostatų reglamente (BNR) sugriežtintos taisyklės dėl išankstinio finansavimo (BNR 81 straipsnis) ir dėl mokėjimo gavėjams (BNR 132 straipsnio 1 dalis).

6.43. Komisija pažymi, kad kompetentingosios nacionalinės valdžios institucijos privalo patikrinti, ar yra įvykdytos sąlygos, suteikiančios teisę reikalauti, kad būtų išmokėtas valstybės pagalbos avansas. Ji toliau bendradarbiaus su Graikijos valdžios institucijomis, siekdama sustiprinti kontrolę toje srityje. Komisija atidžiai stebės padėtį, siekdama užtikrinti, kad visi valstybių narių nepagrįstai prašomi avansai būtų susigrąžinti, kaip numatyta reglamente.

6.5 langelis. Valstybių narių, kurios laiku nekompensuoja išlaidų paramos gavėjams ir neteisėtų avansų mokėjimų valstybėms narėms, pavyzdžiai

⁽³⁹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 80 straipsnis.

⁽⁴⁰⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 2 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) *Nepagrįstas avansų mokėjimas valstybei narei*: ESF projekte Graikijoje, skirtame universiteto vykdomam neekonomiam moksliniam tyrimui, valstybė narė pareikalavo avanso, nepaisant to, kad susijęs projektas nebuvo valstybės pagalbos gavėjas. Komisija priėmė ir sumokėjo nepagrįstai prašomą sumą.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose ESF projektuose Graikijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Žr. Komisijos atsakymą į 6.43 dalies pastabas.

Nepakankamas patikrų patikimumas valstybių narių lygmeniu

6.44. 21 paramos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos⁽⁴¹⁾, kad prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai galėtų klaidoms užkirsti kelią, jas aptikti ir ištaisyti. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms ištaisyti, šio skyriaus įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 1,6 procentinio punkto mažesnis. Be to, mes nustatėme, kad 13 atvejų mūsų aptiktą klaidą padarė nacionalinės institucijos. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 1,7 procentinio punkto.

6.45. Patikros valstybių narių lygmeniu nebuvo visiškai patikimos abiejose politikos srityse. Regioninės ir miestų politikos srityje įvertintas klaidų lygis galėtų būti sumažintas 3,3 procentinio punkto, o užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje – 3,2 procentinio punkto.

6.44. Bendras Komisijos atsakymas į 6.44–6.45 dalių pastabas

Komisija atidžiai stebi šiuos atvejus, ir sutinka, kad valdymo patikros turi būti atliekamos patikimai ir laiku, siekiant, visų pirma, išvengti pažeidimų arba, kad tie atvejai būtų įtraukti į mokėjimų prašymus.

Nuo 2010 m. Komisija vykdo tikslinius didelės rizikos programų valdymo patikrų auditus, jeigu nustato, kad programos auditą atliekanti valdžios institucija gali nenustatyti trūkumų arba juos nustatyti ne laiku. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato šio iki 2014 m. atlikto audito rezultatai yra pateikti jų atitinkamose MVA (žr. atitinkamai p. 50 ir 56).

Komisija nurodo sugriežtintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisės aktų procedūras, pagal kurias valdymo patikros ir kontrolė (įskaitant patikras vietoje) turės būti atlikti laiku, kad kasmet Komisija galėtų patvirtinti programų sąskaitas, o vadovaujančiosios institucijos – pateikti valdymo deklaracijas. Po visų patikrų, kontrolės ir pataisymų, atliktų nuo finansinių metų pabaigos, audito institucijos turės nustatyti patikimą likutinį klaidų lygį sąskaitose. Komisija mano, kad, sugriežtinus šias kontrolės procedūras, klaidų lygis turėtų sumažėti ilgam.

Be to, Komisija parengė naujas gaires, siekdama toliau stiprinti valdymo patikrų patikimumą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu. Šiose gairėse, atsižvelgiama į ankstesniu programavimo laikotarpiu įgytą patirtį, jos pateiktos valstybėms narėms ir bus paskelbtos 2015 m. liepos mėn.

⁽⁴¹⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais, įskaitant standartinę kryžminių patikrų duomenų bazės informaciją ir privalomas patikras.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ, KURIOMS TAIKOMAS PASIDALIJAMASIS VALDYMAS, TIKRINIMAS

6.46. Finansinėmis priemonėmis, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, yra teikiama pagalba įmonėms arba miestų projektams teikiant nuosavo kapitalo investicijas, paskolas arba garantijas⁽⁴²⁾. Jos gali būti naudojamos trijose pagrindinėse srityse: mažų ir vidutinių įmonių (MVĮ) rėmimui⁽⁴³⁾, miestų plėtrai⁽⁴⁴⁾ ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimui.

6.47. Iki 2013 m. pabaigos pagal 176 ERPF ir ESF VP buvo įdiegtos 941 finansinės priemonės visose, išskyrus tris valstybes nares (Kroatiją, Airiją ir Liuksemburgą). Joms visoms skirtas fondas sudaro apie 14 278 milijonus eurų⁽⁴⁵⁾.

6.48. Paprastai finansines priemones įgyvendinantys fondai gauna įnašą iš VP po to, kai yra nustatoma jų teisinė struktūra, ir vėliau naudoja šias lėšas projektų rėmimui. Tokia finansinė parama gali būti teikiama tik projektams, kurie atitinka VP taikymo sritį. Šioms finansinėms priemonėms keliami užduotis yra veikti atsinaujinimo principu arba kai kurių tipų garantijų fondų atveju pasiekti didelį svarto poveikį. Bet kokie iš investicijų ar paskolų gauti išteklių, įskaitant pelną, yra iš naujo naudojami pagal finansinę priemonę įgyvendinamai veiklai.

⁽⁴²⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnis.

⁽⁴³⁾ Jos apima jungtinių Europos išteklių, skirtų nuo labai mažo iki vidutinio dydžio įmonių grupei, programą (JEREMIE), kuri yra įgyvendinama kartu su Europos investicijų banku (EIB) ir Europos investicijų fondu (EIF) siekiant papildomai remti MVĮ finansavimą.

⁽⁴⁴⁾ Tai apima Jungtinę Europos paramą tvarioms investicijoms miestuose (JESSICA), kuri yra įgyvendinama kartu su EIB siekiant vykdyti grąžinamas investicijas į miestų plėtrą (nuosavo kapitalo, paskolų arba garantijų forma).

⁽⁴⁵⁾ Europos Komisija, „Duomenų apie finansuojant ir įgyvendinant finansines priemones padarytą pažangą, kuriuos teikia vadovaujanti institucijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą, suvestinė, padėtis 2013 m. gruodžio 31 d.“, EGESIF_14-0033-00, 2014 m. rugsėjo 19 d. 2014 m. duomenys bus paskelbti 2015 m. rugsėjo mėn.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Lėtas finansinių priemonių įgyvendinimas

6.49. Remiantis Komisija, 941 ERPF ir ESF finansinės priemonės, kuriai taikomas pasidalijamasis valdymas, vidutinis išmokėjimo lygis 2013 m. pabaigoje sudarė 47 %. Tai yra padidėjimas 10 procentinių punktų, palyginti su 2012 m., ir padidėjimas 13 procentinių punktų, palyginti su 2011 m.⁽⁴⁶⁾

6.50. Remiantis struktūrinių fondų reglamentais, užbaigiant priemones, kai į ES biudžetą turi būti sugrąžintas nepanaudotas finansinių priemonių fondas, tinkamai finansuoti yra laikomi tik galutiniams paramos gavėjams suteikti mokėjimai arba garantijos bei valdymo išlaidos ir fondų valdytojų mokesčiai⁽⁴⁷⁾. Komisijos pateiktas išmokėjimo lygis vis dar yra per žemas, kad būtų galima tikėtis, kad visos turimos lėšos būtų bent kartą panaudotos. Buvo nustatyta konkrečių su finansinėmis priemonėmis susijusių problemų penkiose valstybėse narėse (Bulgarijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje), kuriose išmokėjimo lygiai yra reikšmingai žemesni nei ES vidurkis 2013 m.

6.49. Bendras Komisijos atsakymas į 6.49 ir 6.50 dalių pastabas 2013 m. pabaigoje išmokėjimo lygis atskirose valstybėse narėse ir pagal atskiras 2008–2013 m. laikotarpio įsteigtas finansines priemones (FP) yra skirtingas. Nepaisant to, kad kai kurių FP rezultatai yra prasti, 459 iš jų, kurioms išmokėta 15 % visos išmokėtos FP sumos, jau pasiektas 100 % įsisavinimo lygis, ir gautos pajamos yra reinvestuojamos į atnaujinamuosius fondus.

Komisija 2015 m. spalio 1 d. pateiks ataskaitą apie padėtį 2014 m. pabaigoje, ir tikisi tolesnės įgyvendinimo pažangos.

Komisija kartu su valstybėmis narėmis ėmėsi įvairių priemonių, siekdama užtikrinti, kad likusios investicijos pagal FP pasieks galutinius gavėjus laiku, daugiausiai:

- gerindama atitinkamų valdymo institucijų vykdomą finansinių priemonių rezultatyvumą stebėseną ir skatindama aktyviai valdyti lėšas perkeliant sumas iš blogai veikiančių fondų į gerai veikiančius fondus,
- skatindama vadovaujančiąsias institucijas ir FP įgyvendinančias finansų įstaigas keisti siūlomas priemones ir finansinius produktus, kad jie būtų pritaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų,
- FP, kuriomis remiamos ilgalaikės investicijos į miestų plėtrą arba energijos vartojimo efektyvumą, atveju, kai mokėjimai atliekami palaipsniui, atsižvelgiant į projektų įgyvendinimo pažangą, patardama vadovaujančiosioms institucijoms, kad jos prašytų Komisijos ataskaitų apie rengiamus investicinius projektus ir susijusios informacijos, kad būtų galima atidžiau stebėti pažangą įgyvendinant šias priemones.

Komisija pažymi, kad valstybė narė, atlikdama išsamią analizę, turi įvertinti įvairius apribojimus, kuriais daromas poveikis kiekvienos FP įgyvendinimui, ir turėtų, visų pirma, taip pat atsižvelgti į tai, kad ERPF FP Bulgarijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje yra smarkiai paveiktos ekonomikos ir finansų krizės.

⁽⁴⁶⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 5.33–5.36 dalis ir 5.5 langelį.

⁽⁴⁷⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 6 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neišsamių ir (arba) neteisingų ataskaitų apie finansines priemones valstybėse narėse teikimas

6.51. Informacija apie finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, įgyvendinimą yra pagrįsta tiesiogiai iš valstybių narių gautais duomenimis. Nuo 2011 m. Komisija dėjo daug pastangų siekdama pagerinti šių duomenų kokybę. Nepaisant to, savo ataskaitoje apie finansinių priemonių įgyvendinimo pažangą Komisija pripažįsta, kad šioje ataskaitoje pateikti duomenys kai kuriais atvejais yra neišsamūs arba neteisingi. Tai taip pat pasakytina apie penkias iš septynių finansinių priemonių, kurias mes tikrinome 2014 m.

2007–2013 m. tinkamumo laikotarpio pratęsimas, remiantis tik Komisijos sprendimu

6.52. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 56 straipsnio 1 dalį mokėjimų tinkamumo laikotarpio terminas yra 2015 m. gruodžio 31 d. 2015 m. balandžio mėn. Komisija nusprendė pratęsti tinkamumo laikotarpį iki 2017 m. kovo 31 d. priimdama Komisijos sprendimą⁽⁴⁸⁾, o ne paprašydama Tarybos ir Parlamento pakeisti reglamentą. Mes manome, kad toks būdas pratęsti tinkamumo laikotarpį neatitinka teisinių normų hierarchijos, pagal kurią teisės nuostata gali būti keičiama tik tą pačią arba didesnę teisinę galią turinčiu teisės aktu.

6.51. 2015 m. gegužės mėn. Komisija pateikė valstybėms narėms atnaujintas gaires dėl finansinių priemonių ataskaitų, kuriose išaiškinti ataskaitų teikimo reikalavimai. Be to, Komisija pagerino savo ataskaitų teikimo priemones.

6.52. Komisija yra įsitikinusi, kad ji veikė, kaip nustatė 2014 m. gruodžio mėn. susitikusi Europos Vadovų Taryba, nenukrypdamą nuo esamos reglamentavimo sistemos.

Komisijos sprendimo dėl užbaigimo gairių pakeitimu nedaromas poveikis 56 straipsnio 1 daliai, kuria remiantis fondų įnašas į finansų inžinerijos priemones (FIP) turi būti sumokėtas ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. Šis reikalavimas yra taikoma taisyklė.

Pakeitime išaiškinama, kad Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 6 dalyje numatytos konkrečios sąlygos dėl išlaidų pagal finansų inžinerijos priemones deklaravimo konkrečių būdų užbaigimo metu. 6 dalyje nurodoma, kad, nukrypstant nuo 1 dalies, 44 straipsnyje apibrėžtiems instrumentams finansų inžinerijos srityje išlaidų ataskaita apima visas išlaidas, sumokėtas steigiant tokius fondus ar holdingo fondus arba juos remiant.

Straipsnyje taip pat nurodoma, kokios išlaidos bus tinkamos užbaigimo metu: „VP tinkamų išlaidų dalinio ar visiško užbaigimo metu tinkamomis finansuoti išlaidomis bus laikoma visa galutiniams gavėjams iš fondų teikiama parama, įskaitant tinkamas finansuoti valdymo sąnaudas ir mokesčius.“

Kadangi 2017 m. kovo 31 d. yra paskutinė užbaigimo dokumentų pateikimo Komisijai diena, užbaigimo gairių pakeitime išaiškinama, kad užbaigimas, kaip nurodyta Bendrojo reglamento 78 straipsnio 6 dalyje, yra užbaigimo dokumentų pateikimo diena, t. y. 2017 m. kovo 31 d.

⁽⁴⁸⁾ Komisijos sprendimas C(2015) 2771, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas C(2013) 1573 dėl priimtų veiksmų programų, kurioms vykdyti teikiama Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo parama (2007–2013 m.), užbaigimo gairių patvirtinimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATRINKTŲ SISTEMŲ IR METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ NAGRINĖJIMAS**Komisijos vykdytos audito institucijų priežiūros įvertinimas**

Įvertindama klaidų lygį Komisija remiasi audito institucijų valstybėse narėse darbu

6.53. Audito institucijos teikia patikinimą Komisijai dėl veiksmingo VP valdymo sistemų ir vidaus kontrolės veikimo ir patvirtintų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Šią informaciją audito institucijos teikia savo metinėse kontrolės ataskaitose (MKA), audito nuomonėse ir sistemų audito ataskaitose (žr. 6.14 dalį)⁽⁴⁹⁾. Nuo 2009 m. Komisija vykdė pagrindinių audito institucijų tyrimus, įskaitant jų darbo peržiūras vietoje, siekdama įvertinti pasiklivimo lygį, kurį joms galima suteikti.

6.53. Komisija glaudžiai bendradarbiauja ir koordinuoja veiksmus su audito institucijomis, ir dar 2009 m. pradėjo jų metodikų ir audito rezultatų peržiūrą. Komisija, pakartodama audito institucijų jau atliktą auditą, teikė joms konsultacijas, patarimus, rekomendacijas, ir taip padėjo gerinti jų gebėjimus.

Komisija pabrėžia, kad jos atliekamas audito institucijų audito patikimumo vertinimas turi būti nagrinėjamas tomis aplinkybėmis. Atitinkamai, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, įgyvendinęs audito programą, kuri apėmė iš viso 265 nuo 2009 m. vietoje atliktas audito misijas, 2014 m. pabaigoje padarė išvadą, kad 42 tikrintų audito institucijų, atsakingų už maždaug 91 % ERPF/SF asignavimų 2007–2013 m. auditą, darbu, apskritai, galima pasikliauti. Likusiose 5 tikrintose audito institucijose padėti reikėjo pagerinti.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktoratas 2014 m. pabaigoje patikrino 87 iš 92 audito institucijų (94,6 %). Jų auditas apėmė 113 iš 118 VP, sudarančių 99,1 % 2007–2013 m. finansinio programavimo.

2014 m. metinėse veiklos ataskaitose Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas pateikė išsamų audito informacijos ir rezultatų, kuriuos audito institucijos pateikė savo 2014 m. metinėse kontrolės ataskaitose dėl išlaidų 2013 m., įvertinimą (žr. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA p. 40–45 ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato 2014 m. MVA p. 51–54).

⁽⁴⁹⁾ Iš viso dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu patvirtintų 440 ERPF/SF ir ESF VP ES 28 valstybės narės įsteigė 113 audito institucijų. Iš šių institucijų 63 yra atsakingos už ERPF/SF ir ESF VP. Dėl visų 440 VP audito institucijos iki 2014 m. gruodžio mėn. iš viso parengė 199 metines kontrolės ataskaitas ir audito nuomones.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.54. Regioninės ir miestų politikos bei Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniai direktoratai šia informacija naudojami rengdami savo metines veiklos ataskaitas (MVA) ir visus metus priimdami sprendimus dėl galimų mokėjimų VP nutraukimo ir (arba) sustabdymo.

6.55. Siekiant įvertinti, ar jie gali remtis šia informacija, generaliniai direktoratai tikrina audito institucijų pateiktus kiekvienos VP (arba VP grupės) klaidų lygius⁽⁵⁰⁾:

- jei Komisija mano, kad klaidų lygis yra patikimas (ir reprezentatyvus patvirtintoms išlaidoms), ji priima audito institucijos pateiktą lygį. Atlikdama savo pačios vertinimą Komisija klaidų lygį taip pat gali perskaičiuoti remdamasi papildoma informacija, gauta iš audito institucijų,
- nepatikimų klaidų lygių atveju Komisija taiko nustatytą dydžio klaidų lygį (nuo 2 % iki 25 %), remdamasi savo atlikto valdymo ir kontrolės sistemų veikimo įvertinimo rezultatais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.54. 2014 m. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas savo MVA nurodė, kad maždaug du trečdaliai išmokų nutraukimo ir ketinimo sustabdyti mokėjimus atvejų buvo grindžiami audito rezultatais, apie kuriuos Komisijai pranešė audito institucijos per metus ar metų pabaigoje (žr. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. MVA p. 54).

2014 m. mokėjimo nutraukimo arba pasirengimo sustabdyti procedūros buvo taikytos 121-ai ERPF ir (arba) SF programai ir beveik 7,9 mlrd. EUR vertės valstybių narių mokėjimų prašymams, kurie buvo atmesti, išskyrus atvejus, kai Komisija gavo papildomų įrodymų, kad susijusi valstybė narė padarė visus būtinus pataisymus.

ESF atveju, kaip nurodyta Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato 2014 m. MVA p. 60, Komisija išsiuntė 11 įspėjimo raštų ir 18 ketinimo sustabdyti mokėjimus raštų; ji nusprendė 31 atveju nutraukti išmokas ir sustabdyti 11 veiklos programų. Mokėjimai buvo sustabdyti dėl prašymų, kuriuose prašoma iš viso 1,3 mlrd. EUR.

6.55. Komisija pabrėžia, kad šis kasmet atliekamas klaidų lygio patikimumo vertinimas yra pagrįstas išsamia visos turimos informacijos dokumentų analize, kuri, prireikus, yra papildoma informacija po rizika pagrįstų faktų nustatymo vietoje misijų, atsižvelgiant į bendrą audito institucijų darbo patikimumo vertinimą, atlikus išsamią audito apklausą, nurodytą atsakyme į 6.53 dalies pastabas. Prireikus, Komisija prašo audito institucijų reikiamos papildomos informacijos ir ją gauna.

⁽⁵⁰⁾ Audito institucijų n metais pateikti klaidų lygiai yra apskaičiuojami remiantis operacijų, kurios turi būti statistiškai reprezentatyvios Komisijai n-1 metais patvirtintoms išlaidoms, auditų imtimi (specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.56. Komisija taip pat apskaičiuoja kiekvienos VP „likutinių klaidų lygį“, atsižvelgdama į visus finansinius pataisymus, atliktus nuo programavimo laikotarpio pradžios. Jie apima ES ir (arba) nacionaliniu lygmeniu jau atliktus pataisymus⁽⁵¹⁾.

6.57. Remdamasi šiais dviem rodikliais ir papildoma turima informacija, Komisija parengia savo VP valdymo ir kontrolės sistemos įvertinimą. Atliekant šį vertinimą taip pat atsižvelgiama į audito institucijų visus metus teikiamas sistemų auditų ataskaitas ir papildomą Komisijos turimą informaciją. Tuomet šis įvertinimas yra skelbiamas generalinio direktorato metinėje veiklos ataskaitoje⁽⁵²⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.57. Komisija, remdamasi visais turimais ES ir nacionalinių sistemų audito, kurio metu buvo tikrinama 15 pagrindinių reglamentavimo reikalavimų pagal bendrai su audito institucijomis taikomą metodiką, rezultatais, vertina, ar veiksmingai veikia kiekvienos programos ir kiekvienos vadovaujančiosios institucijos valdymo ir kontrolės sistemos (valdymas, sertifikavimas ir audito institucijos). Valstybių narių nurodytas klaidų lygis ir Komisijos apskaičiuotas likutinis klaidų lygis, yra svarbūs, bet ne vieninteliai šio vertinimo elementai. Patikinimo lygį taip pat vertina veiklos vadovai ir leidimus išduodantys pareigūnai pagal įgaliojimą.

Metinėse veiklos ataskaitose nurodomo patikinimo tikslu nuomonė apie kiekvieną veiklos programą yra bendro vertinimo, pagrįsto visa Komisijai turima informacija, rezultatas. Tai leidžia išsamiai ir nuodugnai įvertinti valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumą kiekvienoje valstybėje narėje, o veiklos programų, kurios buvo įtrauktos į 2014 m. išlygas, atveju, informaciją apie pagrindines nustatytas problemas ir įvykdytus veiksmus.

⁽⁵¹⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato metinė veiklos ataskaita, p. 49. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato metinė veiklos ataskaita, p. 63.

⁽⁵²⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 5–11 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisijos metinių kontrolės ataskaitų vertinime gali būti tik iš dalies atsižvelgta į riziką, kad nacionalinės institucijos ataskaitose gali sumažinti klaidų skaičių ir padidinti finansinių pataisymų skaičių

6.58. Komisijos ERPF, SF ir ESF įvertinimo tvarumas priklauso nuo valstybių narių institucijų teikiamos informacijos teisingumo ir patikimumo. Savo auditų metu ankstesniais metais šiuo atžvilgiu nustatėme šias dvi pagrindines rizikos rūšis:

- audito institucijos gali sumažinti klaidas ir (arba) jų tinkamai neekstrapoliuoti. Todėl ataskaitose pateikti klaidų lygiai gali būti ne visada visiškai patikimi,
- valstybių narių pateikta informacija apie finansinius pataisymus gali būti ne visada patikima arba teisinga ir dėl to taikant Komisijos skaičiavimo metodą gali būti gautas per mažas suminis likutinis klaidų lygis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.58. Bendras Komisijos atsakymas į 6.58–6.60 dalių pastabas

Kaip paaiškinta abiejų generalinių direktoratų atitinkamose MVA, jie ėmėsi priemonių valstybių narių pateiktos audito informacijos ir finansinių pataisymų patikimumui pagerinti. Siekdama sumažinti riziką, Komisija atlieka du audito tyrimus:

- audito institucijų pateiktos audito informacijos, įskaitant klaidų lygį, vertinimas atliekamas pagal išsamią audito programą, siekiant patikrinti audito išvadų pagrįstumą, taip pat Komisijos auditoriams atliekant pakartotinį auditą vietoje. Dokumentų peržiūrą papildo faktų nustatymo misijose surinkti duomenys; ši peržiūra apima daug įvairių patikrų, susijusių, pavyzdžiui, su skaičiavimų tikslumu, naudotais rodikliais, nustatytų klaidų taisymu arba tikrintos populiacijos sugretinimu (žr. taip pat Komisijos atsakymą į 6.53 dalies pastabas),
- atliekami konkretūs rizika pagrįsti auditai vietoje (per paskutinius trejus metus iki šiol patikrintos 68 VP), siekiant užtikrinti, kad pataisymai, apie kuriuos pranešta, yra veiksmingai įgyvendinami, o, iškilus abejonėms arba pritrūkus įrodymų, susijusių sumos atimamos iš suminių finansinių pataisymų, į kuriuos atsižvelgiama siekiant apskaičiuoti likutinį klaidų lygį. Atsižvelgdamos į savo atliktą auditą ir dokumentų nuoseklumo patikrinimus dėl 20 straipsnio pareiškimų, kurie dėl visų programų buvo pateikti iki 2014 m. kovo 31 d., Komisijos tarnybos nusprendė nesiremti tam tikrais finansiniais pataisymais, siekiant apskaičiuoti suminį likutinį klaidų lygį (ERPF ir SF skaičiavimams panaudoti 77 % finansinių pataisymų, apie kuriuos buvo pranešta, o ESF skaičiavimams – 91 %).

Patobulintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio teisinis pagrindas. Audito institucijų audito nuomonės bus grindžiamos likutiniais klaidų lygiais įgyvendinus pataisymus, todėl finansinių pataisymų tikslumas bus sistemingai tikrinamas atliekant sąskaitų auditą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.59. Komisijos metinių kontrolės ataskaitų tikrinimai daugiausia yra dokumentų peržiūros ir gali tik iš dalies sumažinti šias rizikas. Konkrečiai, mes manome, kad Komisijos galimybės tvirtinti (ir, prireikus, koreguoti) pateiktus klaidų lygius išlieka ribotos, kadangi iš audito institucijų nėra sistemingai reikalaujama pateikti Komisijai daugiau konkretnės informacijos apie jų operacijų auditus (apimtį, aprėptį/imtį, paimtas, smulkesnę informaciją apie klaidų klasifikavimą) jai tikrinant metines kontrolės ataskaitas.

6.60. 2014 m. abu generaliniai direktoratai įvykdė 12 valstybių narių atliktų finansinių pataisymų patikras vietoje. 7 iš 12 aplankytų valstybių narių atveju buvo nustatyta trūkumų, dėl kurių turėjo būti koreguojami pateikti finansiniai pataisymai. Šie nustatyti faktai patvirtina mūsų pačių įvertinimą ir naujo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kontekste parodo, kaip svarbu užtikrinti, kad būtų įdiegtos patikimos ataskaitų teikimo sistemos⁽⁵³⁾.

Komisija mano, kad su 57 % visų VP susijusių deklaruotų išlaidų nebuvo reikšmingo klaidų lygio

6.61. Dėl 2014 m. Komisija mano gavusi pakankamą patikinimą, kad 250 iš 440 ERPF/SF ir ESF VP (57 %) nebuvo reikšmingo klaidų lygio: audito institucijos pateikė klaidų lygius, kurie buvo mažesni nei Komisijos 2 % reikšmingumo riba, ir šiuos klaidų lygius patvirtino Komisija. Šios VP sudaro apie 55 % 2014 m. mokėjimų.

6.62. 2014 m., kaip ir ankstesniais metais, mes tikrinome, ar Komisija veiksmingai patikrino audito institucijų pateiktų klaidų lygių teisingumą ir patikimumą. Remiantis Komisijos darbo dokumentais buvo patikrinta 139 VP 20 valstybių narių imtis (105 iš 322 ERPF/SF VP ir 34 iš 118 ESF VP). Į mūsų imtį buvo įtrauktos ne tik VP, kurių audito institucijų pateiktus lygius Komisija priėmė, bet ir VP, kurių lygiai buvo perskaičiuoti arba kurioms buvo taikomos nustatyto dydžio normos.

⁽⁵³⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 35–40 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.63. **6.1 lentelėje** pateikta mūsų sistemų tikrinimo rezultatų santrauka.

6.63. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos atliekamas audito institucijų nurodytų klaidų lygių patikrų vertinimas pagerėjo, ir, visų pirma, į tą faktą, kad nėra dėl vienos Audito Rūmų nustatytos problemos nereikėjo papildomų išlygų ar kitokio kiekybinio įvertinimo, turint omenyje tai, kad šios problemos yra daugiausiai techninio pobūdžio.

6.1 lentelė. Komisijos atlikto audito institucijų pateikto klaidų lygio tikrinimo įvertinimas

	2014			2013		
	ERPF/SF Tikrintos VP	ESF Tikrintos VP	IŠ VISO	ERPF/SF Tikrintos VP	ESF Tikrintos VP	IŠ VISO
Mes nustatėme:						
— nebuvo su Komisijos patikromis susijusių trūkumų arba jie nereikšmingi (*)	84 (80 %)	30 (88 %)	114 (82 %)	108 (77 %)	47 (87 %)	155 (80 %)
— reikšmingi su Komisijos patikromis susiję trūkumai, bet nebuvo poveikio MVA paskelbtų išlygų skaičiui (arba jų kiekybiniam įvertinimui)	21 (20 %)	4 (12 %)	25 (18 %)	17 (12 %)	6 (11 %)	23 (12 %)
— reikšmingi su Komisijos patikromis susiję trūkumai, dėl kurių turi būti nustatyta papildomų išlygų arba išlygos turėtų būti kitokios	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	15 (11 %)	1 (2 %)	16 (8 %)
VISŲ tikrintų VP skaičius	105 (100 %)	34 (100 %)	139 (100 %)	140 (100 %)	54 (100 %)	194 (100 %)

(*) Taip pat žr. 6.65 dalį.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

Komisijos klaidų lygio tvirtinimas (arba perskaičiavimas) nuosekliai atitinka audito institucijų pateiktus įrodymus

6.64. 25 VP atveju mes nustatėme trūkumų, kurie nebuvo aptikti (arba į kuriuos Komisija tinkamai neatsižvelgė) (žr. 6.6 langelį). Tačiau mes manome, kad nėra vienu šių atvejų Komisija nebūtų turėjusi 2014 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikti papildomų išlygų (arba išlygų, kurių finansinis poveikis yra didesnis).

6.6 langelis. Komisijos atliekamo audito institucijų pateiktų klaidų lygių patvirtinimo trūkumų pavyzdžiai

- a) Audito institucijos tikrinta populiacija neatitinka deklaruotų išlaidų: 8 iš 139 į imtį įtrauktų VP atveju nebuvo įmanoma nustatyti audito institucijos tikrintos populiacijos sąsajos su deklaruotomis išlaidomis. 3 VP atveju Komisijos dokumentų peržiūrų metu šis trūkumas nebuvo nustatytas.

6.6 langelis. Komisijos atliekamo audito institucijų pateiktų klaidų lygių patvirtinimo trūkumų pavyzdžiai

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) *Audito institucija taikė neteisingą imties sudarymo metodiką:* 11 iš 139 VP atveju audito institucija taikė neteisingą imties sudarymo metodiką: ji skyrėsi nuo audito strategijoje aprašytos ir Komisijos patvirtintos metodikos arba neatitiko galiojančiose Komisijos imčių sudarymo gairėse nurodytų parametrų. Šiais atvejais imties dydis buvo mažesnis nei paprastai yra reikalaujama. Visais šiais atvejais Komisija atlikdama dokumentų patikrą trūkumą nustatė ir padarė teisingą išvadą, kad jis nepaveikė audito nuomonės.
- c) *Paimtėse nustatytas neteisingas klaidų ekstrapoliavimas:* 59 iš 139 tikrintų VP atveju audito institucija atliko auditus remdamasi sąskaitų faktūrų imtimi (paimte). Jei taikomas šis metodas, paimtėje nustatytų klaidų finansinis poveikis turi būti ekstrapoliuojamas audituotiems projektams arba išlaidų deklaracijoms prieš tai, kai jie įtraukiami į įvertinto visos populiacijos klaidų lygio apskaičiavimą. Penkių VP atveju tikrintose paimtėse nustatytos klaidos buvo neteisingai ekstrapoliuotos. Tai lėmė mažesnę prognozuojamą bendrą klaidų lygį, tačiau audito nuomonė dėl to nepablogėjo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) *Imties sudarymo metodika gali kisti priklausomai nuo tikrintos populiacijos savybių. Ši raida ir patvirtintos audito strategijos pokyčiai yra aptariami Komisijos ir susijusios audito institucijos metiniame koordinavimo susitikime.*
- c) *Komisija rekomenduoja audito institucijoms metinėse kontrolės ataskaitose sistemingai nurodyti atvejus, kai visa populiacija nebuvo veiksmingai tikrinama, ir naudojamą paimčių sistemą.*

Audito institucijų su valstybės pagalba susijusių patikrų trūkumai

6.65. 2014 m. mes taip pat išnagrinėjome, ar nacionalinės audito institucijos atliko tinkamas valstybės pagalbos taisyklių patikras. 42 iš 139 į imtį įtrauktų VP atveju audito institucijų patikros buvo nepakankamos (pavyzdžiui, jos neapėmė visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikėjų arba nebuvo patikrintos pranešamosios pagalbos schemos ir pagalbos intensyvumas). Nepaisant to, kad Komisijos gairėse reikalaujama išsamiai tikrinti valstybės pagalbą, 2014 m. dokumentų peržiūrose šie trūkumai ne visada buvo nustatyti.

6.65. *Atlikdama metinės kontrolės ataskaitos (MKA) peržiūrą, Komisija nagrinėja, ar audito institucijos nuomonė yra tvirtai pagrįsta sistemos rezultatais ir veiklos auditais.*

Audito institucijų darbo valstybės pagalbos srityje nagrinėjimas yra, be kita ko, įtrauktas į Komisijos audito institucijų peržiūrą, kuri apima sistemų auditų ir veiklos auditų (įskaitant kontrolinius sąrašus) metodikos tikrinimą, taip pat pakartotinius auditus, kuriuos jau atliko audito institucijos (žr. atsakymą į 6.53 dalies pastabas).

Kai kuriais atvejais Komisija savo audito ataskaitose jau rekomendavo susijusioms audito institucijoms sugriežtinti savo kontrolinius sąrašus, siekiant geresnės klausimų, susijusių su valstybės pagalba, patikros. Komisija ir toliau sieks užtikrinti, kad audito institucijos naudotų tinkamus kontrolinius sąrašus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pagal Komisijos gaires reikalaujama, kad audito institucijos į audito populiaciją įtrauktų įnašus į finansines priemones, o ne tikrintų iš tikrųjų atliktus mokėjimus

6.66. Visam laikotarpiui skirti VP finansiniai įnašai į finansines priemones įgyvendinančius fondus paprastai yra sumokami vienkartinę įmoką po to, kai kontroliuojantiems fondams suteikiama teisinė struktūra. Finansavimo susitarimuose gali būti nustatomos alternatyvios finansavimo sąlygos. Remiantis reglamentu, šie mokėjimai Komisijai yra deklaruojami kaip patirtos išlaidos⁽⁵⁴⁾. Audito institucijų atliekami tokio mokėjimo ex post tikrinimai paprastai yra susiję su tais finansiniais metais, kuriais jis buvo atliktas. Šios patikros paprastai yra ribotos apimties, nes pirmaisiais metais teikti paramai yra atrenkama nedaug operacijų ir galutiniams gavėjams ir projektams yra sumokamos nedidelės sumos.

6.67. Todėl mažai tikėtina, kad audito institucijos gali patikrinti tikrąją finansinių priemonių operacijų įgyvendinimą iki 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimo, nebent būtų numatyti specialūs tikrinimai. Kai finansines priemones valdo Europos investicijų bankas (EIB), audito institucijos negali patikrinti įnašų į fondą dėl ribotų prieigos teisių, kurias nustatė EIB.

Audito institucijos nurodė labai mažus klaidų lygius veiksmų programose, kuriose mes nustatėme reikšmingų klaidų

6.68. 110 iš 440 ERPF/SF ir ESF VP atveju Komisija patvirtino 0,5 % arba mažesnius klaidų lygius. 13 šių VP atveju mes atlikome bent vieną tikrinimą per paskutinius du finansinius laikotarpius. Penkių VP atveju tikrintuose projektuose mes nustatėme reikšmingų klaidų (žr. 6.61 ir 6.62 dalis).

6.66. Bendras Komisijos atsakymas į 6.66 ir 6.67 dalių pastabas

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 6 dalį fondų įnašas į finansines priemones yra įtrauktas į mokėjimo prašymus Komisijai. Šie mokėjimai yra dalis populiacijos, kurią turi tikrinti audito institucijos atlikdamos atrankines patikras pagal atnaujintas Komisijos gaires. Kaip nustatyta struktūrinių fondų bendrojoje audito strategijoje ir kaip nurodyta Komisijos audito sistemoje ESI fondams, audito institucijos ir Komisija gali atlikti finansinių priemonių teminius auditus, kuriais tikrinama fondo struktūra ir faktinis projektų įgyvendinimas atliekant galutinių gavėjų projektų imties auditą. Audito institucijos tikrina vadovaujančiųjų institucijų pirmo lygmens patikrų rezultatus ir sieks gauti tinkamą patikinimą dėl lėšų iki užbaigimo.

Europos investicijų banko valdomo fondo atveju Komisija apgailestauja, kad buvo apribotos prieigos prie jo teisės. Komisija ir Europos investicijų bankas ketina pasirašyti susitarimo memorandumą, kad vadovaujančiosios ir audito institucijos ateityje turėtų galimybę naudotis Komisijos atrinkto rangovo paslaugomis, siekiant tikrinti Europos investicijų banką ir atlikti jo veiklos auditą.

⁽⁵⁴⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78a straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos metinių veiklos ataskaitų peržiūra

6.69. Mes įvertinome Regioninės ir miestų politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinių direktoratų 2014 m. metines veiklos ataskaitas (MVA) ir pridėdamus patikinimo pareiškimus⁽⁵⁵⁾. Konkrečiai:

- mes patikrinome Komisijos atlikto rizikos veikiamų sumų skaičiavimo nuoseklumą ir teisingumą,
- mes įvertinome 2014 m. nustatytas išlygas.

Komisijos atliktas ERPF/SF ir ESF VP sumų, dėl kurių kyla rizika, apskaičiavimas

6.70. Apskritai Komisijos atliktas sumų, dėl kurių kyla rizika, apskaičiavimas 2014 m. metinėse veiklos ataskaitose atitinka turimą audito institucijų ataskaitose nurodytą ir (arba) pateiktą informaciją ir yra teisingas. Tačiau mes primename, kad Komisijos paskelbti metiniai klaidų lygiai metinės veiklos ataskaitose nėra tiesiogiai palyginami su mūsų įvertintais klaidų lygiais⁽⁵⁶⁾.

- Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas įvertino, kad nuo 2,6 % iki 5,3 % 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ERPF/SF VP tarpinių ir galutinių mokėjimų, kurie buvo patvirtinti metų laikotarpiu, paveikė klaidų rizika. Komisija atliko 52 % mokėjimų veiksmų programoms, kurias ji įvertino kaip paveiktas reikšmingo klaidų lygio daugiau kaip 2 %,

6.70. Komisija sutinka, kad Audito Rūmų ir Komisijos klaidų lygiai negali būti tiesiogiai palyginami. Tačiau šio proceso tikslas yra iš esmės toks pat, t. y. įvertinti riziką ES biudžetui konkrečiais metais.

Komisija savo vertinime atsižvelgia į visus Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje 16/2013 paminėtus skirtumus (žr. Komisijos atsakymą į šios ataskaitos 11 dalį). Komisija mano, kad 2014 m. metinėje ataskaitoje Komisijos vertinimo klaidų lygis, išskyrus šiuos skirtumus, atitinka Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį (taip buvo keturis metus iš eilės Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato atveju ir tris metus iš eilės iki šios metinės ataskaitos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato atveju (žr. atitinkamą MVA p. 90 ir 92).

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas mokėjimus įvykdė 52 % jo paties įvertintų VP, kurių reikšmingas klaidų lygis viršijo 2 %, atveju, tačiau daugumoje šių programų buvo atlikti dideli pataisymai, siekiant sumažinti suminį likutinį klaidų lygį iki nereikšmingos ribos. Mokėjimai, skirti programoms, kurių klaidų lygis viršijo 5 %, sudarė tik 4 % visų mokėjimų (žr. atitinkamą 2014 m. MVA, p. 44). Kaip nurodyta MVA, išlygos pateiktos dėl visų susijusių programų (išskyrus tris).

⁽⁵⁵⁾ Kiekvienais metais kovo mėn. kiekvienas generalinis direktoratas rengia metinę veiklos ataskaitą už ankstesnius metus, kuri yra teikiama Europos Parlamentui ir Tarybai ir yra publikuojama. Kartu su šia ataskaita generalinis direktorius turi pateikti pareiškimą, kuriame nurodo, ar biudžetas, už kurį jis yra atsakingas, buvo įgyvendintas teisėtai ir tvarkingai. Ši sąlyga vykdoma, jei netikslumų lygis neviršija Komisijos nustatytos 2 % reikšmingumo ribos. Priešingu atveju generalinis direktorius gali dėl tam tikrų sričių (arba programų) pateikti visapusiškas arba dalines išlygas.

⁽⁵⁶⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 16/2013 11 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas įvertino, kad 2,8 %–4,0 % per metus patvirtintų su ESF VP susijusių 2007–2013 m. programavimo laikotarpio tarpinių ir galutinių mokėjimų paveikė rizika. Komisija atliko 45 % mokėjimų veiksmų programoms, kurias ji įvertino kaip paveiktas reikšmingo klaidų lygio daugiau kaip 2 %.

Komisijos išlygos dėl ERPF/SF ir ESF VP

6.71. Sanglaudos politikos srityje Komisija nustato išlygas dėl VP (arba VP grupių), jei:

- nustatoma reikšmingų trūkumų, susijusių su VP valdymo ir kontrolės sistemomis, arba
- VP patvirtintas klaidų lygis viršija 5 %.

VP, kurių patvirtintas klaidų lygis yra nuo 2 % iki 5 %, Komisija taip pat nustato, ar VP suminė likutinė rizika viršija 2 %.

6.72. Veiksmų programų, dėl kurių buvo nustatyta išlygų, skaičius 2014 m. padidėjo nuo 73 iki 77 ERPF/SF VP atveju ir nepasikeitė nuo 36 VP ESF atveju. Tuo tarpu šių išlygų įvertintas finansinis poveikis sumažėjo nuo 423 milijonų eurų 2013 m. iki 224 milijonų eurų 2014 m. ERPF/SF atveju⁽⁵⁷⁾ ir padidėjo nuo 123,2 milijono eurų 2013 m. iki 169,4 milijono eurų 2014 m. ESF atveju. Mūsų analizė parodė, kad Komisijos nustatytos išlygos 2014 m. metinės veiklos ataskaitose atitiko Komisijos nurodymus ir informaciją, pateiktą dviem generaliniams direktoratomis.

6.73. Komisijos vertinimu, suminė likutinė rizika sudaro 1,1 % mokėjimų visų ERPF/SF VP atveju ir 1,2 % ESF VP atveju. Šie skaičiai yra paremti audito institucijų pateiktais klaidų lygiais ir taip pat priklauso nuo finansinių pataisymų, apie kuriuos valstybės narės praneša Komisijai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas mokėjimus įvykdė 45 % jo paties įvertintų VP, kurių klaidų lygis buvo reikšmingas, atveju, tačiau daugumoje šių programų buvo atlikti dideli pataisymai, siekiant sumažinti suminį likutinį klaidų lygį iki nereikšmingos ribos. Mokėjimai, skirti programoms, kurių klaidų lygis viršijo 5 %, sudarė 25 % visų mokėjimų (žr. atitinkamą 2014 m. MVA, p. 53). Išlygos buvo pateiktos dėl visų susijusių programų.

6.72. Tai rodo išlygose dėl atitinkamų MVA naudojamos metodikos išsamumą ir tai, kad šią metodiką tiksliai įgyvendina Regioninės ir miestų politikos bei Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniai direktoratai.

Abu generaliniai direktoratai laikosi griežto požiūrio į mokėjimų nutraukimą ir sustabdymą. Jie taip pat laikosi prevencinio požiūrio dėl mokėjimų, t. y. mokėjimai nevykdomi dėl tų veiklos programų, kurių atžvilgiu yra suplanuotos audito misijos (mokėjimai nevykdomi tol, kol nėra baigtos misijos). Vėliau mokėjimai yra atnaujinami, išskyrus tuos atvejus, jei nustatomi dideli trūkumai.

⁽⁵⁷⁾ Šie skaičiai apima visiškai arba iš dalies kiekybiškai įvertintas išlygas dėl veiksmų programų, kurių tarpiniai ir (arba) galutiniai mokėjimai buvo patvirtinti metų laikotarpiu (55 2013 m. ir 25 2014 m.) ir dėl veiksmų programų, dėl kurių nebuvo atlikta tokių mokėjimų (19 2013 m. ir 15 2014 m.).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.74. Apskaičiuotos suminės likutinės rizikos tvarumas priklauso nuo valstybių narių pateiktos informacijos teisingumo ir patikimumo ir Komisijos gebėjimo išspręsti šias problemas. Mes primename, kad audito institucijų darbas turi trūkumų⁽⁵⁸⁾, kurių Komisija negali ištaisyti taikydama tokią apimtį kaip dabar turinčius tikrinimus. Be to, valstybių narių Komisijai pateikta finansinių pataisymų suma nėra visiškai patikima (žr. 6.58–6.60 dalis). Atsižvelgiant į tai, mes manome, kad išlieka rizika, kad kai kurių VP atveju Komisijos apskaičiuotos suminės likutinės rizikos suma bus sumažinta.

Komisijos perskaiciuotas mūsų 2013 m. įvertintas klaidų lygis

6.75. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas savo 2014 m. metinės veiklos ataskaitoje taip pat įtraukė perskaiciuotą mūsų 2013 m. metinėje ataskaitoje įvertintą klaidų lygį⁽⁵⁹⁾. Mes manome, kad Komisija (kuri yra audituojamas subjektas) iš principo neturėtų savo metinėje veiklos ataskaitoje teikti nuomonės apie mūsų audito nustatytus faktus iškreipdama mūsų audito nustatytus faktus⁽⁶⁰⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.74. Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos atveju suminė likutinė rizika yra tik papildomas kriterijus siekiant, galbūt, padaryti papildomas išlygas MVA įvertinus sistemas ir nustačius patvirtintų klaidų lygį (žr. Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato MVA bendrą 4 priedą „Reikšmingumo kriterijai“).

Komisija supranta su klaidų lygiu ir valstybių narių nurodytomis finansinių pataisymų sumomis susijusią riziką, ir ėmėsi atitinkamų rizikos mažinimo veiksmų (žr. Komisijos atsakymą į 6.53–6.60 dalių pastabas).

Taigi, Komisija mano, kad nėra didelio pavojaus, jog jos apskaičiuota suminė likutinė rizika yra per maža.

6.75. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas savo 2014 m. MVA pateiktu perskaiciavimu siekė parodyti, koks yra Komisijos ir Audito Rūmų naudojamos skirtingos metodikos poveikis siekiant kiekybiškai įvertinti klaidas, visų pirma, su viešųjų pirkimų sritimi susijusias klaidas ir programų lygmeniu jau taikytus nustatytą dydžio pataisymus. Tai nebuvo Audito Rūmų nustatytų faktų teisėtumo vertinimas.

⁽⁵⁸⁾ Pavyzdžiui, valstybės pagalbos sistemingai netikrina 10 audito institucijų.

⁽⁵⁹⁾ Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 2.1.1.2.B skirsnis, p. 45: „Tačiau šiame kontekste taip pat svarbu pabrėžti, kad generalinio direktoriaus metodologinis požiūris į geriausių metinio klaidų lygio įvertį ir Audito Rūmų savo metinėje ataskaitoje apskaičiuotas klaidų lygis nėra tiesiogiai palyginami, kaip nurodė patys Audito Rūmai. Įvertinus veiksnus, į kuriuos atsižvelgia Komisija, bet neatsižvelgia Audito Rūmai, yra gaunamas Audito Rūmų įvertintas 4,8 % (vietoj 6,9 %) 2013 m. išlaidų klaidų lygis. Šis perskaiciuotas klaidų lygis patenka į Komisijos 2013 m. metinės veiklos ataskaitoje nurodytą intervalą (t. y. nuo 2,8 % iki 5,3 % [...]).“

⁽⁶⁰⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 0.7 dalį.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2014 m.**

6.76. Bendri audito įrodymai rodo, kad išlaidos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje ir abiejose politikos srityse, kurios nagrinėjamos šiame specialiajame įvertinime (žr. 6.24 dalį), yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

6.77. Šios DFP išlaidų kategorijos srityje operacijų testavimas rodo, kad ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos populiacijos įvertintas klaidų lygis sudaro 5,7 % (regioninės ir miestų politikos srityje – 6,1 %, o užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje – 3,7 %) (žr. **6.1 priedą**).

6.76. Bendras Komisijos atsakymas į 6.76 ir 6.77 dalių pastabas

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad 2014 m. apskaičiuotas labiausiai tikėtinas klaidų lygis atitinka Audito Rūmų per paskutinius ketverius metus apskaičiuotą intervalą (žr. šio sprendimo 6.18 dalies pastabas). Jis taip pat atitinka atitinkamose MVA nurodytus klaidų lygius, atsižvelgiant į 6.70 dalyje nurodytus skirtumus. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu klaidų lygis išliko pastovus ir daug mažesnis nei 2000–2006 m. laikotarpiu. Šį pokytį lemia sugriežtintos 2007–2013 m. laikotarpio kontrolės nuostatos ir griežta Komisijos politika, kurią taikant siekiama nutraukti arba sustabdyti mokėjimus, kai tik nustatomi trūkumai, kaip nurodyta 2014 m. MVA. Tačiau klaidų lygis išlieka pernelyg didelis ir Komisija toliau dažniausiai tikrins programas ir (arba) valstybes nares, dėl kurių kyla didžiausia rizika, ir vykdys veiksmus jų atžvilgiu, taip pat, prireikus, įgyvendins taisomąsias priemones, taikydama griežtą išmokų nutraukimo ir sustabdymo politiką iki užbaigimo, o užbaigimo metu taikys griežtas procedūras, kad pašalintų visą likusių reikšmingą netvarkingų išlaidų riziką.

Komisija taip pat pažymi, kad, atsižvelgiant į daugiamečių valdymo ir kontrolės sistemų pagal sanglaudos politiką pobūdį, 2014 m. padarytos klaidos gali būti ištaisytos ir vėlesniais metais, kaip nurodyta Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato atitinkamų MVA 4.2.2 skyriuje.

2014–2020 m. laikotarpiu sugriežtinti reikalavimai dėl teisėtumo ir tvarkingumo apima metinių finansinių ataskaitų įdiegimą, sugriežtinto valdymo patikras ir atskaitomybę, taip pat audito nuomones, pagrįstas likutiniu klaidų lygiu kiekvienais metais. Komisijos taisymo galimybės yra dar labiau sustiprinamos, suteikiant galimybę rimtų trūkumų atveju tam tikromis sąlygomis taikyti grynuosius finansinius pataisymus ir taip sumažinti galimybę valstybėms narėms pakartotinai naudoti lėšas. Tai bus svarbi paskata valstybėms narėms nustatyti didelius pažeidimus, apie juos pranešti ir juos ištaisyti, prieš patvirtinant metines ataskaitas Komisijai. Visi šie elementai turėtų padėti tvariai sumažinti klaidų lygį.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.24 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

6.78. **6.2 priede** pateiktas mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metų ataskaitų rekomendacijos, rezultatas. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose mes pateikėme 11 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų Komisija visiškai įgyvendino keturias rekomendacijas, šešias rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, o vieną – kai kuriais atžvilgiais.

6.79. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., mes teikiame šias rekomendacijas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje:

- **1 rekomendacija:** Komisija turėtų atlikti 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių tikslinę analizę tam, kad galėtų nustatyti gerą praktiką. Remdamasi šia analize, ji turėtų pateikti gaires valstybėms narėms, kaip supaprastinti bereikalingai sudėtingas ir (arba) apsunkinančias taisykles, kurios neduoda naudos siekiant politikos rezultatų, ir jų vengti („perteklinis reglamentavimas“),

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Tačiau Komisija primena, kad pagal pasidalijamojo valdymo principą už nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių nustatymą yra atsakingos valstybės narės, kurios pirmiausiai turi peržiūrėti ir supaprastinti savo nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles ir skleisti gerąją patirtį, pagrįstą bendrais 2007–2013 m. programavimo laikotarpio nacionaliniais ir ES audito rezultatais ir vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių įstaigų sukauptą patirtimi. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad ji teikia pastabas dėl atrankos kriterijų, kuriuos turi nustatyti stebėsenos komitetai, ir, prasidėjus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui, laiku teikė išsamias rekomendacijas valstybėms narėms. Ji ir toliau teiks rekomendacijas valstybėms narėms, siekdama supaprastinti pernelyg sudėtingas ir veiklą sunkinančias taisykles konkrečiais perteklinio reglamentavimo atvejais (ir išvengti jų). Šiomis aplinkybėmis Komisija ir valstybės narės reguliariai susitinka, kad aptartų ir išsiaiškintų šias problemas. Komisija taip pat daug dėmesio skiria tam, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu būtų galima taikyti supaprastintą išlaidų apmokejimą (žr. Komisijos pastabas dėl 3 rekomendacijos).

Komisija taip pat toliau bendradarbiaus su nacionalinėmis audito institucijomis, siekdama paskatinti jas nustatyti nepagrįstai sudėtingas tinkamumo finansuoti taisykles (ir pranešti apie jas), kurios gali būti supaprastintos nekeliant pavojaus išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** vadovaujančiosios institucijos ir tarpinės įstaigos valstybėse narėse turėtų įdėti daugiau pastangų šalinamos su „pirmo lygmens patikromis“ susijusius trūkumus, remiantis visa turima informacija. Be to, Komisija turėtų pareikalauti iš audito institucijų, kad savo sistemų auditų metu jos pakartotinai atliktų kai kurias patikras ir pasidalytų gera praktika ir išmoktomis pamokomis,

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pirmoji rekomendacijos dalis yra skirta valstybėms narėms. Ji sutinka, jog valstybių narių atliekamos pirmo lygmens patikros yra svarbios, ir pritaria požiūriui, kad jos turėtų būti toliau stiprinamos. Todėl ji pateikė valstybėms narėms rekomendacijas dėl to, kaip vadovaujančiosios institucijos turėtų apibrėžti ir įgyvendinti savo valdymo patikras, įskaitant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos klausimais vykdomas patikras. Šios išsamios 2014–2020 m. programavimo laikotarpio valdymo patikrų gairės, kuriose atsižvelgiama į 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įgytą patirtį ir į Audito Rūmų nustatytus faktus, buvo parengtos ir aptartos su valstybėmis narėmis 2014 m. antrame pusmetyje, ir bus paskelbtos 2015 m. liepos mėn.

Audito institucijos yra įpareigosotos atlikti valdymo ir kontrolės sistemų auditą. Jos teikia Komisijai sistemų audito ataskaitas ir metines kontrolės ataskaitas apie šių sistemų veikimą ir, visų pirma, apie vadovaujančiųjų institucijų atliktų pirmo lygmens patikrinimų kokybę ir veiksmingumą. Atsižvelgdama į tai, Komisija pritaria, kad antroji rekomendacijos dalis, kurioje reikalaujama, kad audito institucijos naudodamosi savo sistemų audito ir kontrolės testais, iš naujo atliktų kai kuriuos iš šių patikrinimų ir dalytųsi gerąja patirtimi ir įgyta praktika. Atsižvelgdama į tai, Komisija 2015 m. įdiegė naują tarpusavio keitimosi informacija priemonę, skirtą valstybių narių valdymo, tvirtinimo ir audito institucijoms („Taix Regio Peer 2 Peer“). Šia priemone siekiama padėti valstybėms narėms didinti savo administracinius gebėjimus valdant Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo lėšas, taip pat atliekant valdymo patikras.

Pagal 2015 m. atnaujintą audito strategiją Komisija, 2007–2013 m. programoms taikydama rizika pagrįstą metodą, toliau daugiausiai vykdys valdymo patikrų auditą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **3 rekomendacija:** valstybės narės turėtų geriau pasinaudoti Bendrųjų nuostatų reglamente ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ESF reglamente nustatytais galimybėmis, susijusiomis su supaprastinto išlaidų skaičiavimo būdais projektų, viršijančių 50 000 eurų viešąją paramą, atveju,

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija atsižvelgia į šią valstybėms narėms skirtą rekomendaciją.

Komisija aktyviai dirba nuo tada, kai reglamentuose buvo nustatytas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, siekdama laipsniškai išpopuliarinti jų taikymą valstybėse narėse, ir mano, kad šios pastangos jau davė teigiamų rezultatų, visų pirma, dėl ESF. Komisija ir toliau aktyviai skatina valstybes nares taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu – šiuo laikotarpiu jie buvo gerokai sugriežtinti Bendrųjų nuostatų reglamente ir ESF specialiajame reglamente, atsižvelgiant į įgytą patirtį ir į ankstesniu programavimo laikotarpiu nustatytą gerąją patirtį, kad būtų sumažinta administracinė našta gavėjams, skiriamas didesnis dėmesys rezultatams ir toliau mažinama klaidų rizika. ERPF ir SF atveju Komisija ragina valstybes nares toliau ieškoti būdų plačiau naudotis 2014–2020 m. teisine sistema dėl supaprastinto išlaidų apmokėjimo numatytais galimybėmis, visų pirma, dėl 1 ir 3 teminių tikslų.

Be to, stengdamasi skatinti valstybes nares taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, Komisija neseniai paskelbė išsamias praktines gaires dėl Bendrųjų nuostatų reglamente ir konkrečiame ESF reglamente nustatytų variantų ir surengė antrą seminarų ciklą supaprastinimo klausimais daugelyje prioritetinių valstybių narių, kuriose ankstesniu programavimo laikotarpiu supaprastinimo galimybės nebuvo sukurtas pakankamas sveto poveikis. Be to, Komisija 2015 m. birželio mėn. pradėjo tyrimus, siekdama įvertinti planuojamas įdiegti supaprastinimo galimybes, įskaitant valstybių narių supaprastintą išlaidų apmokėjimą dabartiniu programavimo laikotarpiu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **4 rekomendacija:** valstybės narės turėtų užtikrinti, kad 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui skirtos lėšos būtų sumokėtos pilnai ir laiku, kompensuodamos išlaidas paramos gavėjams per protingą laiką nuo to, kai jos pateikia mokėjimo prašymą dėl išlaidų atlyginimo. Siekiant suvienodinti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu taisyklėmis, mes manome, kad visi šie mokėjimai turėtų būti atliekami per 90 dienų nuo to, kai paramos gavėjas pateikia teisingą mokėjimo prašymą,
- **5 rekomendacija:** Komisija turėtų pateikti Tarybai ir Parlamentui teisėkūros pasiūlymą iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 vienodos teisinės galios teisės aktu dėl finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, tinkamumo laikotarpio pratęsimo,
- **6 rekomendacija:** Komisija turėtų išplėsti iki visų valstybių narių savo finansinių pataisymų, apie kuriuos praneša tvirtinančiosios institucijos, patikimumo vertinimą ir jo poveikį Komisijos likutinio klaidų lygio apskaičiavimui,

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija atsižvelgia į šią valstybėms narėms skirtą rekomendaciją.

Komisija sutinka, kad valstybės narės turėtų laikytis Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 80 straipsnio. Šiame straipsnyje konkrečios ribos nėra nustatytos. Dėl 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamento Nr. 1303/2013 132 straipsnyje dėl ESI fondų nustatytos specialios taisyklės dėl nacionalinių valdžios institucijų finansavimo kompensavimo gavėjams. Atsižvelgdama į turimas lėšas, vadovaujanti institucija turi užtikrinti, kad paramos gavėjai gautų visą reikalavimus atitinkančią viešųjų išlaidų sumą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo paramos gavėjo mokėjimo prašymo pateikimo dienos.

Komisija nepritaria šiai rekomendacijai.

Komisija mano, kad jos užbaigimo gairėse padaryti pakeitimai atitiko Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 su pakeitimais 78 straipsnio 6 dalį, todėl teisės akto pakeitimas nėra reikalingas.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir jau ją įgyvendina, atsižvelgdama į ankstesnes išorės ir vidaus auditorių rekomendacijas šiuo klausimu.

Komisija išplėtė atliekamo vertinimo apimtį ir dabar atlieka visų valstybių narių finansinių pataisymų ataskaitų ir veiklos programų, į kurių rezultatus atsižvelgiama apskaičiuojant suminę likutinę riziką, nuoseklumo patikras ir dokumentų tikrinimą. Be to, ji kasmet atlieka rizikos vertinimą, siekdama nuspręsti, kokios audito misijos turėtų būti atliekamos kokiose valstybėse narėse, siekdama gauti pagrįstą patikinimą (šiuo atveju – dėl finansinių pataisymų ataskaitų). Vykdydama šį rizikos įvertinimą, Komisija taip pat atsižvelgia į poreikį atlikti auditus vietoje visose valstybėse narėse, kad jis turėtų reikšmingą poveikį suminės likutinės rizikos skaičiavimui programavimo laikotarpio pabaigoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **7 rekomendacija:** Komisija turėtų toliau šiais būdais stiprinti audito institucijų kontrolės sistemą:
 - pareikalauti iš audito institucijų pateikti konkrečią informaciją apie operacijų auditus, siekiant patikrinti metinėse kontrolės ataskaitose pateiktos informacijos teisingumą ir patikimumą,
 - užtikrinti, kad visos audito institucijos atlikdamos savo operacijų auditą tinkamai patikrintų valstybės pagalbos ir viešųjų pirkimų taisyklių laikymąsi,
 - pareikalauti iš audito institucijų patvirtinti tvirtinančiųjų institucijų dėl kiekvienos VP teikiamų duomenų apie finansinius pataisymus teisingumą, kai ji mano, kad toks veiksmas yra būtinas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir jau ją įgyvendina, prašydama audito institucijas pateikti papildomą konkrečią informaciją kaskart, kai ji laiko, kad ji yra būtina, visų pirma, iškilus abejonėms, ir atliekant metinių kontrolės ataskaitų dokumentų peržiūras arba patikrinimus vietoje, ir ją gaudama. Pavyzdžiui, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas savo atnaujintoje 2007–2013 m. laikotarpio strategijoje numatė pradėti sugriežtintas misijas laikotarpiu iki metinės kontrolės ataskaitos pateikimo, siekdamas pasirengti metinių kontrolės ataskaitų, kurios paskutinį kartą bus pateiktos 2015 m. gruodžio mėn., peržiūrai ir užbaigimo deklaracijoms ir nuomonėms, kurias planuojama pateikti 2017 m. kovo mėn. Be to, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas ketina ir toliau vykdyti misijas vietoje, susijusias su daugeliu metinės kontrolės ataskaitų, atrinktų taikant rizikos vertinimą.
- Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir jau ją įgyvendina atlikdama audito tyrimus dėl audito institucijų darbo peržiūros. Ji išplatins Audito Rūmų išvadas, siekdama, prireikus, užtikrinti, kad sugriežtinti kontroliniai sąrašai būtų naudojami likusiu 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ir kitu laikotarpiu.
- Komisija pritaria šiai rekomendacijai – jai jau buvo pritarta 2014 m.
2014–2020 m. programavimo laikotarpiu audito institucijos turi kasmet pateikti audito nuomonę, pagrįstą likutiniu klaidų lygiu patvirtintose sąskaitose. Peržiūredamos šio lygio skaičiumą, audito institucijos turi tikrinti tvirtinančiųjų institucijų nurodytų finansinių pataisymų tikslumą kiekvienos veiklos programos laikotarpiu, kaip nurodyta patvirtintose sąskaitose.

2 DALIS. SU VEIKLOS REZULTATAIS SUSIJĘ KLAUSIMAI

PROJEKTŲ VEIKSMINGUMO VERTINIMAS

6.80. Pagal patikimo finansų valdymo principą vykdant ES biudžetą reikalaujama, kad išlaidos būtų patiriamos ne tik sutelkiant dėmesį į taisyklių laikymąsi, bet ir siekiant vykdyti nustatytus tikslus⁽⁶¹⁾. Tuo metu, kai buvo atliekamas auditas, buvo užbaigti 186 iš 331 tikrintų ERPF/SF ir ESF projektų (žr. 6.22 dalį). Be to, kad patikrinome šių 186 operacijų tvarkingumą, atsižvelgdami į paramos gavėjų pateiktą informaciją, mes įvertinome, kaip bandomąją užduotį, ar ir koku mastu:

- ERPF/SF ir ESF finansuojamų projektų nustatyti tikslai projektų paraiškoje, susitarime dėl dotacijos, sutartyje ir (arba) bendro finansavimo sprendime atitiko VP nustatytus tikslus,
- vykdant projektus buvo pasiekti šie tikslai. Atlikdami savo analizę, daugiausia dėmesio skyrėme projektų išdirbiamis ir, jei buvo įmanoma, mes taip pat įvertinome, koku mastu buvo pasiekti rezultatai⁽⁶²⁾.

Be to, mes taip pat įvertinome, ar projektai buvo įgyvendinti laikantis patikimo finansų valdymo principų.

Trijų ketvirtadalių tikrintų projektų atveju buvo visiškai arba iš dalies pasiekti visi tikslai

6.81. Remiantis nustatytais projektų išdirbiais (ir, jei buvo įmanoma, planuotų rezultatų įvertinimu), darome išvadą, kad 89 iš 186 šių projektų atveju (48 %) buvo pasiekti (arba viršyti) visi tikslai, kurie buvo nustatyti projekto veiklos rezultatų vertinimui. 56 projektų atveju (30 %) mes nustatėme, kad nebuvo pasiekta ne mažiau kaip vieno projekto rodiklio numatyta tikslinė vertė. 17 projektų atveju (9 %) iki audito buvo suėjęs tik kai kurių, bet ne visų, tikslų įvykdymo terminas.

6.81. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad 143 iš 186 tikrintų projektų tikslai buvo įgyvendinti visiškai arba iš dalies arba viršyti.

Valstybės narės stebi projektų įgyvendinimą visu jų gyvavimo laikotarpiu. Vis dėlto, galutinis projektų, kurie buvo finansuojami pagal veiklos programas, rezultatų vertinimas ir ataskaitų apie juos teikimas Komisijai bus atliekamas programų užbaigimo metu 2017 m.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal 2007–2013 m. programavimo laikotarpio reglamentus buvo sugriežtinti reikalavimai dėl ES finansuojamų projektų rezultatų nustatymo.

Programų rezultatų vertinimas buvo dar labiau sugriežtintas 2014–2020 m. laikotarpiui: kaip numatyta reglamentavimo sistemoje (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 ir 7 dalys), Komisija galės nubausti valstybes nares, jeigu, patikrinus veiklos rezultatus, (Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 22 straipsnio 6 dalis) ir užbaigimo metu (22 straipsnio 7 dalis) bus nustatyta, kad joms nepavyko įgyvendinti didelės dalies tikslų.

⁽⁶¹⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.10 dalį.

⁽⁶²⁾ Žr. 3 skyriaus 3.1 langelį dėl išdirbių ir rezultatų sąvokų paaiškinimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.82. Trimis atvejais (2 %) nebuvo įvykdytas nė vienas projekto tikslas (kaip nustatyta VP ir (arba) susitarime dėl dotacijos). Šie projektai nesukuria papildomos vertės, nes investicijos nėra panaudojamos arba negali būti panaudotos (žr. 6.7 langelį). Šiuo atveju panaudotos ES lėšos bus išseiktos, nebent dėl šių problemų bus imtasi priemonių užbaigiant šias VP.

6.7 langelis. Projektų, kuriuos vykdant nebuvo sukurta papildoma vertė, pavyzdys

Projektas įvykdytas, bet iki šiol nėra naudojamas: SF projektas Graikijoje buvo skirtas nuotekų įrenginio ir kanalizacijos tinklo dviejose savivaldybėse statybai. Infrastruktūros darbai buvo baigti 2013 m. Tačiau projektas negali būti naudojamas tol, kol nebus nutiestos jungtys nuo privačių namų ūkių ir pramonės įmonių į kanalizacijos tinklą. Nuo pradinio projekto paskelbimo (2006 m.) savivaldybė turėjo pakankamai laiko suprojektuoti ir įgyvendinti tokias jungtis į kanalizacijos tinklą. Tačiau 2014 m. pabaigoje mūsų audito metu buvo nustatyta, kad tokios jungtys vis dar nebuvo įrengtos. Privačių jungčių projekto pirkimai įvyko 2015 m.

6.83. 13 projektų (7 %) atveju tikslų įvykdymas negalėjo būti įvertintas, kadangi nebuvo pateikti būtini duomenys.

6.84. Mes taip pat nustatėme, kad aštuonių projektų (4 %) atveju tikslai neatitiko VP nustatytų tikslų ir prioritetinės krypties, pagal kurią projektas buvo finansuojamas (žr. 6.8 langelį). Šių projektų veiklos rezultatų vykdymas buvo įvertintas „negali būti nustatyta“.

6.8 langelis. VP neatitinkančių rodiklių pavyzdys

Nenustatytas projekto rodiklis: Italijoje ERPF projektas buvo susijęs su ligoninei skirtos įrangos pirkimu. Projekte nebuvo nustatytas tinkamas veiklos rezultatų rodiklis. Be to, nustatyta, kad konkretus rodiklis nebuvo apibrėžtas ir priemonėje, pagal kurią projektas buvo patvirtintas. Užuoat tą dariesi, vadovaujančioji institucija stebi kai kuriuos nacionaliniu lygmeniu apibrėžtus rodiklius (kaip antai projekto apimamą paviršiaus plotą kvadratiniais metrais, pasiektą bendrą darbo dienų skaičių vienam žmogui ir fiziškai užbaigtų projektų skaičių), tačiau jie neleidžia įvertinti nagrinėjamo projekto veiklos rezultatų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.82. Komisija kartu su susijusių programų valdžios institucijomis stebės, kad šios investicijos taptų veiksmingos iki užbaigimo – tai yra atitinkamų išlaidų tuo metu tinkamumo finansuoti sąlyga.

6.8 langelis. VP neatitinkančių rodiklių pavyzdys

2007–2013 m. reglamentuose numatytas bendrų rezultatų rodiklių naudojimas veiksmų lygmeniu, o ne veiklos rezultatų rodiklių sistemingas naudojimas projekto lygmeniu. Šiais rodikliais matuojama pažanga, palyginti su pradine padėtimi, ir pasirinktų intervencijų, siekiant konkrečių tikslų, veiksmingumas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansavimas, pagrįstas veiklos rezultatais, labiau yra išimtis nei taisyklė

6.85. Tik labai retais atvejais veiklos rezultatų tikslų įvykdymas darė poveikį ES finansavimo lygiui. Tačiau vienu šių atvejų mes nustatėme, kad po to, kai buvo neįvykdyti patvirtinti tikslai, vadovaujančioji institucija dar netaikė jokių taisomųjų veiksmų (žr. 6.9 langelį).

6.9 langelis. Projektų, kurių finansavimo sistema yra pagrįsta veiklos rezultatais, pavyzdžiai

Išlaidos atšaukiamos, jei rezultatai nėra įvykdomi: ERPF projekto Rumunijoje, susijusio su gamyklos gamybos išėgai optimizuoti skirtos įrangos pirkimu, susitarime dėl dotacijų buvo nustatyta, kad paramos gavėjas turi sugrąžinti dalį gautos dotacijos, jei užbaigus projektą nebus pasiekti susitarime dėl dotacijos nustatyti rezultatų rodikliai. Užbaigus projektą jo susitarime dėl dotacijos nustatyti rezultatų rodikliai nebuvo visiškai pasiekti. Tačiau vadovaujančioji institucija dar nepakoregavo šio projekto finansavimo.

Kai kuriose nacionalinėse taisyklėse yra nuostatų, kurios prieštarauja patikimo finansų valdymo principui

6.86. Kitais atvejais nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse buvo nuostatų, pagal kurias paramos gavėjams leidžiama deklaruoti išlaidas, kurios yra per didelės palyginti su rinkos kainomis susijusiose valstybėse narėse (6.10 langelis).

6.10 langelis. Pavyzdys, kai nacionalinės tinkamumo finansuoti taisyklės prieštarauja patikimo finansų valdymo principui

ES bendrai finansuojamame projekte panaudotas skirtingas priskiriamo atlyginimo tarifas: ESF projekte Rumunijoje jaunųjų mokslininkų doktorantų stipendijų ir vadovybės personalo, administruojančio podoktorantūrinę programą nanomedžiagų srityje, atlyginimų tarifai, kurie buvo taikomi pagal projektui skirtas darbo valandas, yra iki trijų kartų didesni nei taikomi rinkoje. Tokia praktika atitinka nacionalines tinkamumo taisykles, kuriose nustatyta, kad ES projektuose dirbantiems asmenims ir nacionaliniuose projektuose arba iš nuosavų išteklių finansuojamuose projektuose dirbantiems asmenims gali būti taikomos skirtingos atlyginimų viršutinės ribos. Po Komisijos ir vieno mūsų auditų 2012 m.⁽⁶³⁾ ES projektuose dirbančių darbuotojų atlyginimų viršutinės ribos buvo sumažintos, bet vis vien išliko per didelės. 2014 m. liepos mėn. buvo atliktas antras pakeitimas.

Panašių atvejų buvo nustatyta kituose ESF projektuose Rumunijoje ir Italijoje.

6.10 langelis. Pavyzdys, kai nacionalinės tinkamumo finansuoti taisyklės prieštarauja patikimo finansų valdymo principui

Problema dėl atlyginimų, įgyvendinat ESF finansuojamus projektus Rumunijoje, dar 2012 m. atliktame audite nustatė Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas. Šioms VP buvo sistemingai taikomas 25 % fiksuotosios normos finansinis pataisymas. Atitinkamai, susijusi vadovaujančioji institucija užsakė išlaidų struktūros ir darbo užmokesčio tyrimą, kuriuo remiantis būtų galima nustatyti didžiausius darbo užmokesčio dydžius, taikytinus būsimuose projektuose.

Komisija pateikė vadovaujančiajai institucijai tolesnes rekomendacijas dėl rodiklių, kurie turėtų būti naudojami, siekiant nustatyti atlyginimų viršutinės ribas, taikytinas ESF finansuojamų projektų atvejais, nes dabartinės ribos vis dar yra laikomos pernelyg aukštomis.

⁽⁶³⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 6.23 dalį ir 6.4 langelį.

6.1 PRIEDAS

SU EKONOMINE, SOCIALINE IR TERITORINE SANGLAUDA SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014	2013 ⁽¹⁾
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Regioninė ir miestų politika	161	168
Užimtumas ir socialiniai reikalai	170	175
Iš viso operacijų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje	331	343
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis: regioninė ir miestų politika	6,1 %	7,0 %
Įvertintas klaidų lygis: užimtumo ir socialinių reikalų politika	3,7 %	3,1 %
Įvertintas klaidų lygis: ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	5,7 %	5,9 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	8,2 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	3,1 %	

Apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos regioninės ir miestų politikos srityje yra: 3,0 % ir 9,2 %

Apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos užimtumo ir socialinių reikalų politikos srityje yra: 1,9 % ir 5,6 %

⁽¹⁾ 2013 m. skaičiai buvo perskaičiuoti, kad atitiktų 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą ir kad būtų galima palyginti dvejų metų duomenis. 1 skyriaus **1.3 diagramoje** parodyta, kaip 2013 m. rezultatai buvo pergrupuoti pagal 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą. 2013 m. įvertintas klaidų lygis buvo apskaičiuotas remiantis audito metu taikytu viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio įvertinimo metodu. 2013 m. audito rezultatai, kurie buvo perskaičiuoti atsižvelgiant į atnaujintą šių klaidų kiekybinio įvertinimo metodą (žr. 1.13 dalį), yra pateikti **1.1 lentelėje** ir **1.3 diagramoje**.

6.2 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS EKONOMINĖS, SOCIALINĖS IR TERRITORINĖS SANGLAUDOS SRITYJE

E = Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD; R = Regioninės ir miestų politikos GD; X = Bendras abiejų GD įvertinimas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	1 rekomendacija (6 skyriaus 2 rekomendacija ir 2011 m. 5 skyriaus 3 rekomendacija): šalinti vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių įstaigų atliekamų ERPF ir SF skirtų „pirmojo lygmens patikrų“ trūkumus, rengiant specialią rekomendacinę medžiagą ir prireikus – taikant mokymo priemones.	E	R ⁽¹⁾					
	2 rekomendacija (2011 m. 1 rekomendacija): remiantis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įgyta patirtimi, įvertinti, kaip yra taikomos nacionalinės tinkamumo taisyklės, siekiant nustatyti galimas tolesnio jų paprastinimo sritis bei pašalinti bereikalingai sudėtingas taisykles („perteklinis reglamentavimas“).		E ⁽²⁾	R ⁽³⁾				
2012	5 skyriaus 3 rekomendacija : nustatyti aiškias taisykles ir parengti griežtas gaires, kaip turi būti vertinamas projektų tinkamumas ir apskaičiuojamas bendrasis finansavimas pajamų duodančių ERPF ir SF projektų atveju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.							
	6 skyriaus 3 rekomendacija : skatinti plačiai naudoti supaprastinto išlaidų skaičiavimo būdais siekiant sumažinti išlaidų deklaracijoje esančių klaidų riziką ir paramos gavėjams tenkančią administracinę našą. Komisija turėtų iš anksto sistemingai tvirtinti supaprastinto išlaidų skaičiavimo būdams taikomas nustatytas dydžio normas, kad jos atitiktų reglamentavimo reikalavimus (laikantis teisingo, sąžiningo ir patikrinamo apskaičiavimo metodo).		E					
	4 rekomendacija : siekti pagerinti audito institucijų atliekamą darbą bei metinėse kontrolės ataskaitose ir audito nuomonėse pateiktos informacijos kokybę ir patikimumą.		X ⁽⁵⁾					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	2011 m. metinės ataskaitos rekomendacijos, kurios iš esmės yra panašios į 2012 m. rekomendacijas, buvo išanalizuotos kartu.							
	6 skyriaus 3 rekomendacija : paraginti nacionalines institucijas, kad jos, prieš patvirtindamos Komisijai išlaidas, griežtai taikytų tašomuosius mechanizmus (2008 m.). Nustaciūis reikšmingų valdymo ir kontrolės sistemų veikimo trūkumų Komisija turėtų nutraukti arba stabdyti mokėjimus, kol valstybė narė nesims tašomųjų veiksmų, ir prireikus atlikti finansinius pataisymus.	X						
	4 rekomendacija : šiuo programavimo laikotarpiu teikti audito institucijoms papildomas rekomendacijas, visų pirma dėl imčių sudarymo, patikrų atliekant projektų auditus apimties ir kokybes kontrolės; raginti audito institucijas atlikti konkrečius sistemų auditus, susijusius su vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių institucijų atliktomis „pirmojo lygmens patikromis“.		X ⁽⁵⁾					
2011	6 skyriaus 5 rekomendacija : griežtai tikrinti audito institucijų metines kontrolės ataskaitose ir audito nuomonėse atskleidžiamos informacijos teisingumą ir išsamumą. Komisija, atlikdama patikras, turėtų visapusiškai atsižvelgti į turimą informaciją apie audito institucijų vykdomus sistemų ir operacijų auditus.		E					
	6 skyriaus 6 rekomendacija : paskatinti valstybes nares pasinaudoti teisės aktuose numatytais supaprastintais išlaidų skaičiavimo būdais siekiant sumažinti klaidų tikimybę.	E						
	5 skyriaus 1 rekomendacija : sustiprinti sankcijų sistemų veiksmingumą padidinant finansinių pataisymų poveikį ir sumažinant galimybę netinkamas išlaidas pakeisti kitomis išlaidomis, kaip pasiūlė Komisija sanglaudos srityje ateinančiu programavimo laikotarpiu. Turėtų būti daroma prielaida, kad bet kokiam nustatytam pažeidimui pateikus metines finansines ataskaitas bus atliktas grynasis finansinis pataisymas.	R						

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>5 skyriaus 5 rekomendacija: kad daugiamečių programų užbaigimo procedūra sanglaudos srityje būtų veiksmingesnė:</p> <ul style="list-style-type: none"> — priminti valstybėms narėms, kad šios užtikrintų, jog 2007–2013 m. programoms pateiktos galutinės deklaracijos būtų patikimos, — išnagrinėti konkrečius Audito Rūmų nustatytus trūkumus 2000–2006 m. programų užbaigimo deklaracijose, — įvertinti, ar šių trūkumų taip pat buvo kitose VP, ir pritreikus taikyti finansinius pataisymus, — užtikrinti, kad atliekant atitinkamus užbaigimo auditus būtų tinkamai atsižvelgiama į Audito Rūmų išskeltus klausimus. 	R						

(1) Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 6.42 ir 6.43 dalis ir 5 skyriaus 1 ir 2 rekomendacijas.

(2) 2014 m. padėtis nebuvo pasikeitusi.

(3) Nebuvo atliktas sistemingas nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių vertinimas, siekiant jas supaprastinti.

(4) Nepateikta gairių, kaip vertinti projektų tinkamumą finansuoti. Išlaidų tinkamumo taisyklėms skirtos gairės dar yra projekto etape ir nebuvo išplatintos valstybėms narėms. 2014 m. gruodžio mėn. buvo paskelbtos gairės dėl 2014–2020 m. sanglaudos politikos sritys investicinių projektų sąnaudų ir naudos analizės.

(5) Žr. 6.6 langelį. Nepaisant to, kad 2013 m. buvo paskelbtos naujos gairės audito institucijoms, mes vis tiek nustatėme keletą trūkumų Komisijos audito institucijoms parengtose gairėse, visų pirma susijusių su finansinių priemonių traktavimu, žr. 6.66 ir 6.67 dalis. Be to, nebuvo įrodymų, kad buvo vykdoma rekomendacija audito institucijoms atlikti konkrečius sistemų auditus, susijusius su vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių įstaigų vykdomomis „pirmo lygmens patikromis“.

7 SKYRIUS

Gamtos ištekliai

TURINYS

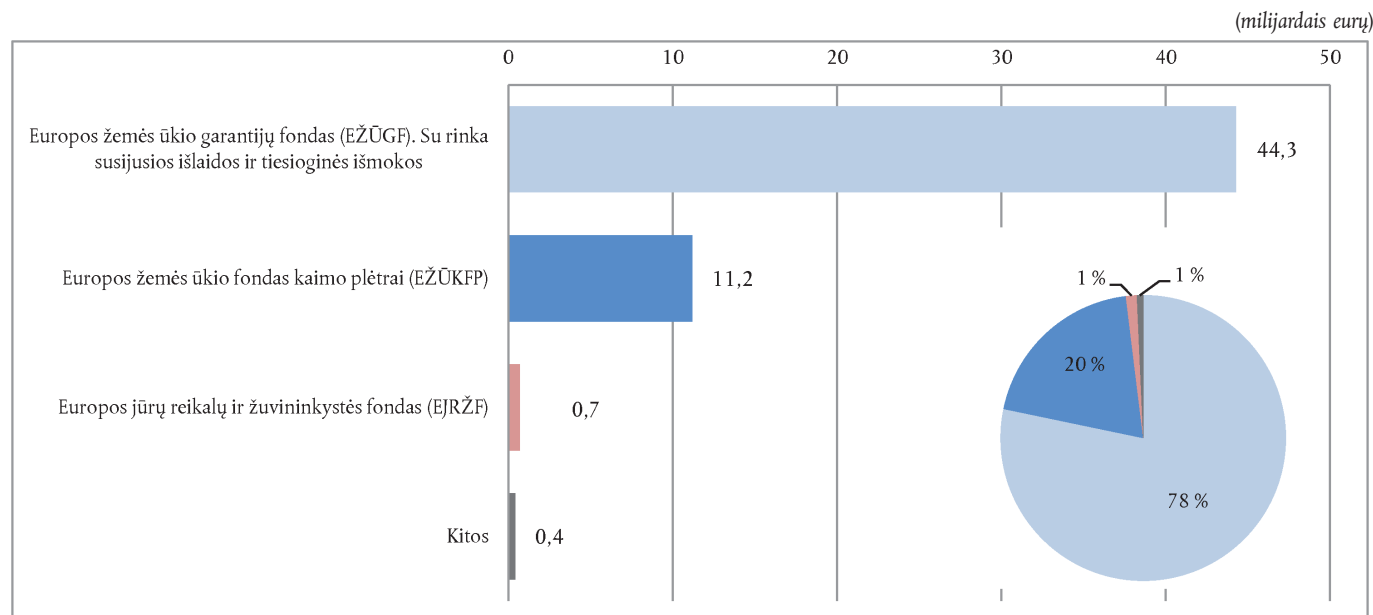
	<i>Dalis</i>
Įvadas	7.1–7.14
DFP išlaidų kategorijos ypatumai	7.3–7.13
Audito apimtis ir metodas	7.14
1 dalis. Mūsų atliktas tvarkingumo vertinimas	7.15–7.78
Operacijų tvarkingumas	7.15–7.34
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	7.35–7.73
Išvada ir rekomendacijos	7.74–7.78
2 dalis. Kaimo plėtros veiksmingumo klausimai	7.79–7.89
Projektų veiksmingumo vertinimas	7.79–7.88
Išvada	7.89
7.1 priedas. Gamtos išteklių operacijų testavimo rezultatai	
7.2 priedas. Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas rekomendacijas – gamtos ištekliai	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje pateikti nustatyti faktai, susiję su mūsų gamtos išteklių specialiuoju vertinimu. Šiame skyriuje atskirai pateikti Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir kitos daugiamečės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijos (kaimo plėtra, aplinkos, klimato politika ir žuvininkystė) testavimo rezultatai. **7.1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija apie šios DFP išlaidų kategorijos sudėtį.

7.1 diagrama. DFP 2 išlaidų kategorija. „Gamtos ištekliai“

Iš viso mokėjimų per metus	56,6
- avansai ⁽¹⁾	0,5
+ avansų patvirtinimai	1,4

Audituota populiacija, iš viso	57,5
---------------------------------------	-------------

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo** 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2014 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

7.2. Be mūsų nustatytų faktų atliekant specialiuosius tvaringumo vertinimus, atskirame šio skyriaus skirsnyje pateikti su kai kuriais kaimo plėtros projektų imties veiksmingumo klausimais susiję rezultatai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DFP išlaidų kategorijos ypatumai*Bendra žemės ūkio politika*

7.3. Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) siekiama ⁽¹⁾ didinti žemės ūkio našumą, užtikrinant deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.

7.4. Bendrą žemės ūkio politiką Komisijos žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas (DG AGRI) ir valstybės narės pasidalijamojo valdymo būdu įgyvendina per du fondus ⁽²⁾: EŽŪGF, kuris pilnai finansuoja ES tiesioginę pagalbą ir rinkos priemones ⁽³⁾, ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kuris kartu su valstybėmis narėmis bendrai finansuoja kaimo plėtros programas.

7.5. Pagrindinės EŽŪGF finansuojamos priemonės yra šios:

- Tiesioginė pagalba pagal „Bendrosios išmokos schemą“ (BIS), kuri 2014 m. sudarė 30,8 milijardo eurų. Ši schema, pagal kurią yra teikiama atsietoji ⁽⁴⁾ parama pajamoms remiantis „teisėmis į išmokas“, kurių kiekviena atitinka vieną tinkamos finansuoti žemės hektarą.
- Tiesioginė pagalba pagal „Vienkartinės išmokos už plotus schemą“ (VIPS), kuri 2014 m. sudarė 7,4 milijardo eurų. Tai supaprastinta atsietoji parama pajamoms, skirta 10 valstybių narių, įstojusių į ES 2004 ir 2007 m. ⁽⁵⁾, pagal kurią teikiamos vienodo dydžio išmokos vienam hektarui tinkamos finansuoti žemės ūkio paskirties žemės.
- Kitos tiesioginės pagalbos schemos, 2014 m. sudariusios 3,5 milijardo eurų, pagal kurią teikiamos daugiausia susietosios išmokos ⁽⁶⁾, susijusios su tam tikromis žemės ūkio gamybos rūšimis.
- Intervencijos į žemės ūkio rinkas, 2014 m. sudariusios 2,5 milijardo eurų, apimančios, pavyzdžiui, specialią paramą vyno ir vaisių ir daržovių sektoriams bei specialiąsias priemones atokiausiems regionams.

⁽¹⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 straipsnis.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽³⁾ Išskyrus kai kurias bendrai finansuojamas priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių vartojimo skatinimo mokyklose schemą.

⁽⁴⁾ Atsietosios išmokos yra teikiamos už tinkamą žemės ūkio paskirties žemę, nepriklausomai nuo to, ar ji yra naudojama gamybai ar ne.

⁽⁵⁾ Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

⁽⁶⁾ Susietosios pagalbos išmokos apskaičiuojamos remiantis laikomų gyvulių (pavyzdžiui, karvių žindenių, avių ir ožkų) ir (arba) dirbamų hektarų, kuriuose auginamas tam tikras pasėlis (pvz., medvilnė, ryžiai, cukriniai runkeliai) skaičiumi.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.6. EŽŪFKP bendrai finansuoja kaimo plėtros išlaidas, išmokamas pagal valstybių narių kaimo plėtros programas. Šios išlaidos yra susijusios su 46 priemonėmis⁽⁷⁾, apimančiomis su plotu susietas priemones⁽⁸⁾ ir su plotu nesusietas priemones⁽⁹⁾. 2014 m. kaimo plėtros išlaidos sudarė 11 186 milijonus eurų.

7.7. Pagal visas EŽŪGF tiesioginės pagalbos schemas ir visas su plotu susietas EŽŪGF priemones⁽¹⁰⁾ paramos gavėjai privalo laikytis kompleksinės paramos reikalavimų. Šie reikalavimai apima teisės aktuose nustatytus valdymo reikalavimus (TANVR), susijusius su aplinkos apsauga, visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove ir su žemės ūkio paskirties žemės geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės išlaikymu (GAAB prievolės). Jei ūkininkai šių reikalavimų nesilaiko, jiems pagalba sumažinama⁽¹¹⁾ (taip pat žr. 7.14 dalies b punktą).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.7. Kompleksinės paramos reikalavimai – tai sankcijų sistema, kuria ūkininkai baudžiami, kai nesilaiko tam tikrų taisyklių, apskritai nustatytų kitų nei bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) sričių politikai ir ES piliečiams taikomų neatsižvelgiant į BŽŪP. Kompleksinės paramos prievolių vykdymas nėra kurios nors BŽŪP išmokos tinkamumo finansuoti kriterijus, todėl šių reikalavimų laikymosi kontrolė nesiejama su jokios susijusios operacijos teisėtumu ir tvarkingumu. Šie principai galioja nuo pat bendrosios išmokos schemos taikymo pradžios 2005 m. Tai, kad kompleksinės paramos reikalavimai neturi poveikio išmokų tinkamumui finansuoti, aiškiai patvirtino Europos Teisingumo Teismas (byla T-588/10), o dėl 2015 ir vėlesnių paraiškų teikimo metų tai išsamiau paaiškinta Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 97 straipsnio 4 dalyje.

Taigi Komisija kartoja, jog laikosi požiūrio, kad į dėl kompleksinės paramos reikalavimų nesilaikymo sumažintas išmokas neturėtų būti atsižvelgiama skaičiuojant BŽŪP klaidų lygį.

⁽⁷⁾ Šios priemonės išvardytos 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles, II priedo 7a punkte (OL L 368, 2006 12 23, p. 15).

⁽⁸⁾ Su plotu susietos priemonės – priemonės, kai išmoka yra susijusi su hektarų skaičiumi, pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos išmokos ir kompensacijos ūkininkams gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse.

⁽⁹⁾ Su plotu nesusietos priemonės paprastai yra investicinės priemonės, pavyzdžiui, žemės ūkio valdų modernizavimas ir pagrindinių paslaugų ekonomikai ir kaimo gyventojams įdiegimas.

⁽¹⁰⁾ 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16).

⁽¹¹⁾ Pagal 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 796/2004, nustatančio išsamias kompleksinio paramos susiejimo, moduliavimo ir integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, numatytų Tarybos reglamente (EB) Nr. 1782/2003, nustatančiame bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrąją žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiame tam tikras paramos schemas ūkininkams, įgyvendinimo taisykles, 66 ir 67 straipsnius (OL L 141, 2004 4 30, p. 18) sumažinimo lygis už TANVR ar GAAB reikalavimų nesilaikymą dėl aplaidumo gali svyruoti nuo 1 % iki 5 %, o tyčinio nesilaikymo atveju gali būti atšaukta visa pagalba. Sumos, susidariusios dėl sumažinimų, yra išskaičiuojamos iš pagalbos išmokos ir pervedamos į ES biudžetą kaip asiguotosios žemės ūkio įplaukos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.8. Išlaidos paskirstomos per maždaug 80 mokėjimo agentūrų, atsakingų už pagalbos paraiškų tinkamumo tikrinimą ir išmokų paramos gavėjams mokėjimą. Šių mokėjimo agentūrų finansines ataskaitas ir mokėjimo išrašus tikrina nepriklausomos audito įstaigos (sertifikavimo įstaigos), kurios teikia metinius sertifikatus ir atsiskaito Komisijai.

7.9. Didžiausią riziką tiesioginės pagalbos mokėjimų tvarkingumui sudaro tai, kad parama už plotą gali būti išmokėta už finansuoti netinkamą žemę, netinkamiems paramos gavėjams arba daugiau nei vienam paramos gavėjui už tą patį žemės sklypą, arba tai, kad teisės į išmokas gali būti apskaičiuotos neteisingai arba kad priemokos už gyvulius gali būti išmokėtos už nesamus gyvulius. Intervencijų į žemės ūkio rinkas atveju pagrindinė rizika tvarkingumui yra tai, kad parama bus skiriama netinkamiems pareiškėjams arba už netinkamas ar perdėtas išlaidas ar kiekius.

7.10. Kaimo plėtros srityje didžiausią riziką sudaro tai, kad išlaidos būna netinkamos finansuoti, nes dažnai neatitinka pernelyg sudėtingų taisyklių ir tinkamumo finansuoti sąlygų, ypač investicinių priemonių atžvilgiu.

7.10. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad kaimo plėtros išlaidų sritims taikomos sudėtingos taisyklės ir tinkamumo finansuoti sąlygos. Komisija laikosi nuomonės, kad taip yra dėl kaimo plėtros politikos plataus užmojo siekių, būtent todėl klaidų, susijusių su šia politika, pasitaiko itin dažnai.

2014–2020 m. programavimo laikotarpio BŽŪP teisinėje sistemoje yra nuostatų ir dėl supaprastinimo, ir dėl prevencinių priemonių nustatymo (pavyzdžiui, kaimo plėtros programų ex ante analizės, išmokų sustabdymo ir nutraukimo).

Komisija siekia paprastinti BŽŪP taisykles ir primygtinai reikalauja, kad nacionalines taisykles supaprastintų ir valstybės narės, tačiau tai neturėtų kelti pavojaus patikimam finansų valdymui.

Aplinkos politika ir bendra žuvininkystės politika

7.11. Sąjungos aplinkos politika siekiama prisidėti prie aplinkos ir piliečių gyvenimo kokybės išsaugojimo ir gerinimo, taip pat prie racionalaus gamtos išteklių naudojimo; šios politikos išlaidas centralizuotai valdo Komisijos aplinkos generalinis direktoratas (DG ENV) ir Komisijos klimato politikos generalinis direktoratas (DG CLIMA). Pagrindinė jos sudėtinė dalis yra aplinkos programa (LIFE)⁽¹²⁾. LIFE skirta valstybėse narėse bendrai finansuoti projektus, susijusius su gamta ir bioįvairove, aplinkos politika ir valdymu bei informacija ir komunikacija (jos išlaidos 2014 m. sudarė 221 milijoną eurų).

⁽¹²⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1293/2013 dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) įsteigimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 185).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.12. Bendros žuvininkystės politikos bendrieji tikslai yra panašūs į bendros žemės ūkio politikos tikslus (žr. 7.2 dalį). Europos žuvininkystės fondas⁽¹³⁾ (EŽF), kurį pasidalijamojo valdymo būdu valdo Komisijos jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas (DG MARE) ir valstybės narės, yra pagrindinė bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimo priemonė (jos išlaidos 2014 m. sudarė 569 milijonus eurų).

7.13. Pagrindinė aplinkos ir žuvininkystės politikos išlaidų tvarkingumo rizika yra tai, kad pagalba gali būti skirta netinkamoms finansuoti ar didesnėms nei tikrosios išlaidoms.

Audito apimtis ir metodas

7.14. Bendras mūsų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Kalbant apie „Gamtos išteklių“ auditą, dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) atliekant šiuos du specialiuosius vertinimus, audito metu buvo atitinkamai nagrinėjama 183 EŽŪGF operacijų imtis ir 176 „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“ operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Abi imtys sudarytos taip, kad būtų reprezentatyvios visų šių dviejų specialiųjų vertinimų operacijų atžvilgiu. 2014 m. EŽŪGF imtis buvo sudaryta iš operacijų 17-oje valstybių narių⁽¹⁴⁾. Antrojo specialiojo vertinimo imtis apėmė 162 kaimo plėtros operacijas ir 14 operacijų, susijusių su aplinka, klimato politika ir žuvininkyste, 18-oje valstybių narių⁽¹⁵⁾;

7.14.

⁽¹³⁾ 2006 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 dėl Europos žuvininkystės fondo (OL L 223, 2006 8 15, p. 1).

⁽¹⁴⁾ Belgija, Čekija, Danija, Vokietija (Bavarija, Brandenburgas, Žemutinė Saksonija, Šlėzvigas-Holšteinas, Reino kraštas-Pfalcas), Estija, Airija, Graikija, Ispanija (Andalūzija, Aragonas, Kastilija-La Manča, Katalonija, Estremadūra, Kanarų salos), Prancūzija, Italija (Lombardija, mokėjimo agentūra AGEA), Vengrija, Nyderlandai, Lenkija, Portugalija, Slovakija, Suomija ir Jungtinė Karalystė (Anglija, Velsas).

⁽¹⁵⁾ Bulgarija, Čekija, Vokietija (Meklenburgas ir Vakarų Pomeranija, Reino kraštas-Pfalcas, Saksonija-Anhaltas), Graikija, Ispanija (Galisisa, Kastilija-La Manča), Prancūzija, Italija (Apulija, Umbrija, Venetas), Latvija, Lietuva, Vengrija, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Švedija ir Jungtinė Karalystė (Anglija, Velsas). Imtis taip pat apėmė tris operacijas pagal tiesioginį valdymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) atlikdami testus kompleksinio paramos susiejimo srityje, daugiausia dėmesio skyrėme atrinktoms GAAB prievolėms⁽¹⁶⁾ ir atrinktiems TANVR⁽¹⁷⁾, kurių įrodymus buvo galima gauti ir išvadas padaryti audito vizitų metu⁽¹⁸⁾ (taip pat žr. 1.15 dalį);
- c) vertindami atrinktas EŽŪGF sistemas⁽¹⁹⁾, nagrinėjome integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS) Kroatijoje, taisomuosius veiksmus, taikytus reaguojant į mūsų ankstesnėse metinėse ataskaitose nurodytus pagrindinius sistemų trūkumus šešiose valstybėse narėse⁽²⁰⁾ ir su patikinimo stiprinimo procedūra susijusį darbą⁽²¹⁾ Graikijoje. Be to, peržiūrėjome 14 Komisijos atitikties auditų;
- d) kaimo plėtros srityje peržiūrėjome 12 Komisijos atitikties auditų bei pakartotinai atlikome Komisijos patikras, o penkių iš jų atveju atlikome atrinktų pagrindinių kontrolės priemonių testus vietoje⁽²²⁾. Kitose politikos srityse nagrinėjome Europos žuvininkystės fondo sistemas Italijoje ir DG ENV;
- e) siekdami įvertinti Komisijos finansinio patvirtinimo sprendimų pagrindą, išnagrinėjome DG AGRI sąskaitų patvirtinimo audito darbą (EŽŪGF ir EŽŪFKP srityse);
- f) įvertinome DG AGRI ir DG ENV metines veiklos ataskaitas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b)** Komisija palankiai vertina tai, kad nuo 2015 m. Audito Rūmai laikosi kitokio požiūrio, ir pabrėžia, kad įvertintą klaidų lygį svarbu nagrinėti atskirai nuo kompleksinės paramos dalies.
- Žr. Komisijos atsakymus į 7.7, 7.22 ir 7.33 dalių pastabas.

⁽¹⁶⁾ Nepageidaujamos augalijos skverbimosi išvengimas, terasų sutvirtinimas, alyvmedžių giraičių išsaugojimas ir nustatyto minimalaus gyvulių tankio ar prievolės šienauti laikymasis.

⁽¹⁷⁾ 4 TANVR (Nitrato direktyva) ir 6–8 TANVR (susiję su gyvulių identifikavimu ir registravimu) reikalavimai.

⁽¹⁸⁾ Kompleksinio susiejimo prievolės yra esminiai teisiniai reikalavimai, kurių turi laikytis visi ES tiesioginės pagalbos gavėjai. Jie yra pagrindinės, o daugeliu atvejų vienintelės sąlygos, kurių reikia laikytis, kad būtų pateisintas visos tiesioginės pagalbos sumos mokėjimas, dėl to mes nusprendėme kompleksinio susiejimo pažeidimus traktuoti kaip klaidas.

⁽¹⁹⁾ Audituojamų valstybių narių ir sistemų atranka buvo pagrįsta rizika ir todėl rezultatai negali būti laikomi reprezentatyviais visos ES atžvilgiu.

⁽²⁰⁾ Bulgarija, Graikija, Ispanija (Andalūzija, Kastilija-La Manča, Estremadūra), Italija (Lombardija), Portugalija ir Rumunija.

⁽²¹⁾ Žr. 7.44 dalį.

⁽²²⁾ Airijos, Italijos (Kampanijos), Portugalijos, Rumunijos ir Švedijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1 DALIS. MŪSŲ ATLIKTAS TVARKINGUMO VERTINIMAS**Operacijų tvarkingumas**

7.15. **7.1 priede** pateikti visos „Gamtos išteklių“ srities, taip pat kiekvieno iš dviejų specialiųjų vertinimų (EŽŪGF bei „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“) operacijų testavimo rezultatai. Iš 359 mūsų audituotų operacijų 177 (49 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 129 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, mes vertiname, kad „Gamtos išteklių“ srities klaidų lygis yra 3,6 %⁽²³⁾ ⁽²⁴⁾.

7.16. **7.2 diagramoje** parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie bendro įvertinto 2014 m. klaidų lygio.

7.15. Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinių klaidų lygis yra mažesnis negu praėjusiais metais.

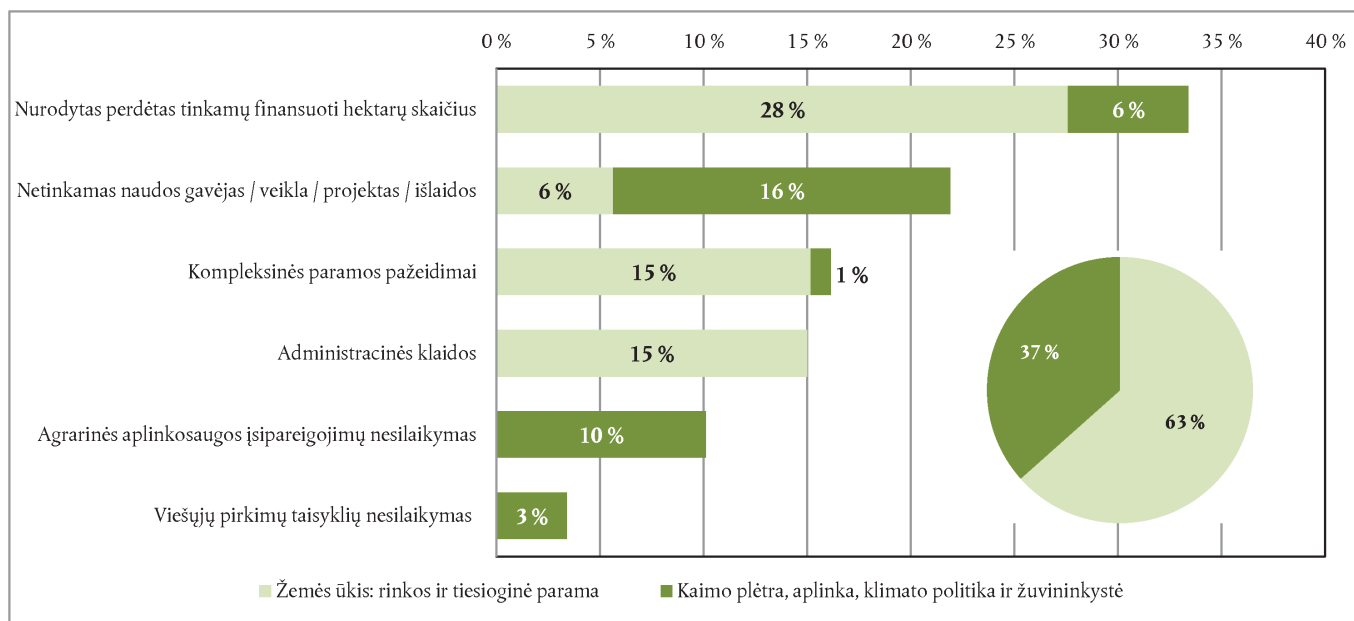
Komisija laikosi požiūrio, kad iš grynųjų finansinių pataisų dėl daugiametės atitikties audito procedūrų, taip pat dėl iš gavėjų susigrąžintų ir į ES biudžetą grąžintų sumų matyti taisomoji geba, ir į ją reikia atsižvelgti atliekant išsamų bendros vidaus kontrolės sistemos vertinimą. Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad, kaip nurodyta Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje, jos taisomoji geba 2014 m. buvo 863,5 mln. EUR (1,55 % visų BŽŪP išlaidų). (Žr. Audito Rūmų ataskaitos 7.70 ir 7.71 dalis).

Komisija mano, kad į kompleksinės paramos prievolių pažeidimus (0,6 procentinio punkto) nereikėtų atsižvelgti vertinant klaidų lygį (žr. Komisijos atsakymą į 7.7 dalies pastabas). Neįtraukus su kompleksine parama susijusių klaidų, labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,0 %.

⁽²³⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,7 % ir 4,6 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

⁽²⁴⁾ Kompleksinės paramos klaidų poveikis čia sudarė 0,6 procentinio punkto.

7.2 diagrama. Prisdėjimas prie įvertinto „Gamtos išteklių“ klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.17. Klaidų pobūdis ir tipas abiejuose specialiuosiuose vertinimuose yra labai skirtingi. Todėl kiekvienas vertinimas tolesnėse dalyse nagrinėjamas atskirai.

EŽŪGF. Rinkos ir tiesioginė parama

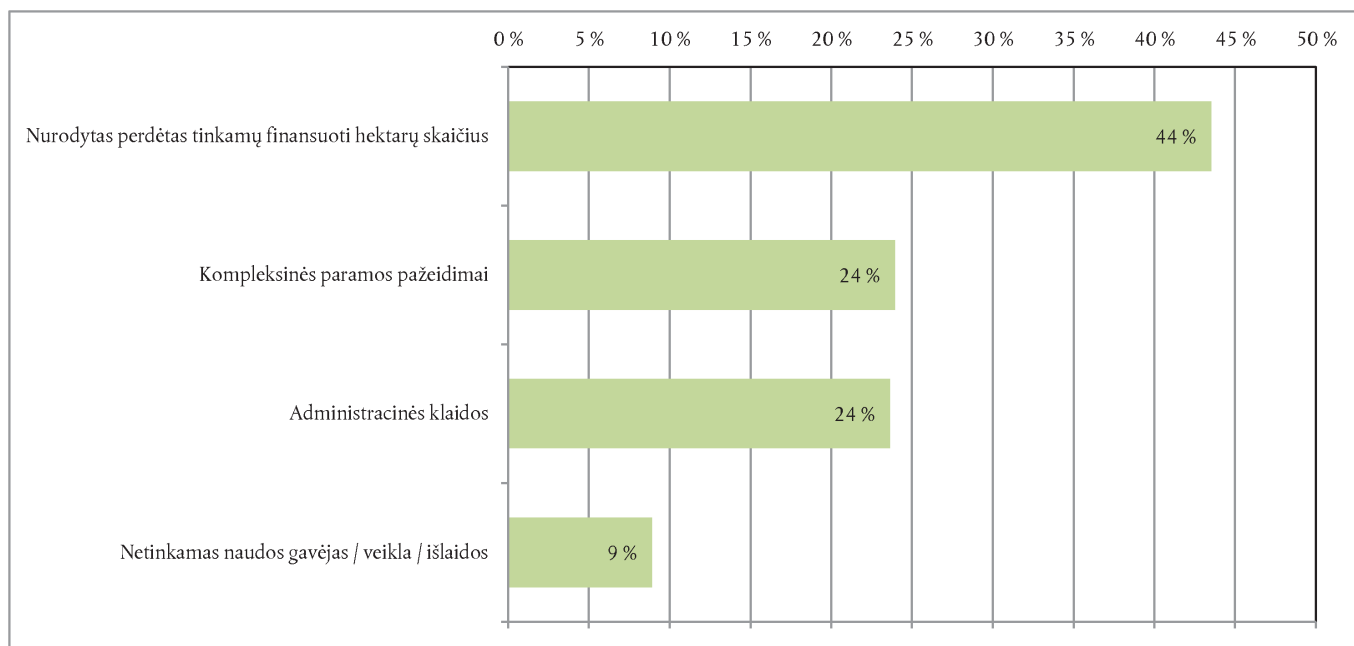
7.18. Iš 183 mūsų audituotų EŽŪGF operacijų 93 (51 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 88 mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 2,9 %.

7.19. 7.3 diagramoje parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie įvertinto 2014 m. EŽŪGF klaidų lygio.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.18. Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinų klaidų lygis yra mažesnis negu praėjusiais metais. Neįtraukus su kompleksine parama susijusių klaidų, sudarančių 0,7 procentinio punkto, labiausiai tikėtinas EŽŪGF klaidų lygis yra 2,2 %.

7.3 diagrama. Prisdėjimas prie įvertinto EŽŪGF klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.20. 26 naudos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejais nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos⁽²⁵⁾, kad galėtų užkirsti kelią klaidoms bei jas aptikti ir ištaisyti prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms ištaisyti, šio specialiojo vertinimo įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 0,6 procentinio punkto mažesnis. Be to, mes nustatėme, kad 34 atvejais mūsų aptiktą klaidą padarė nacionalinės institucijos. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisdėjo 0,7 procentinio punkto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.20. Komisija palankiai vertina tai, kaip Audito Rūmai vertina valstybių narių vaidmenį, ir laikosi nuomonės, kad valstybės narės turėjo labiau stengtis, kad klaidų būtų mažiau. Komisija toliau dirba su valstybėmis narėmis, kad būtų sumažinta klaidų.

⁽²⁵⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais, įskaitant standartinę kryžminę patikrą ir privalomą patikrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.21. Konkrečiose valstybėse narėse nebuvo nustatyta ypatingai daug klaidų, susijusių su didesnio nei faktinis hektarų skaičiaus deklaravimu. 2014 m. tokių klaidų buvo aptikta 12 iš 17 aplankytų valstybių narių. Pusė šių klaidų sudaro mažiau nei 2 %, taigi ir jų poveikis įvertintam klaidų lygiui yra mažas. Kaip ir ankstesniais metais, didesnės klaidos šioje kategorijoje buvo susijusios su išmokomis už netinkamą žemę, deklaruotą kaip tinkamos daugiametės ganyklos (žr. 7.1 langelį). 7.1 langelyje taip pat pateiktas nepagrįstai padidinto ariamosios žemės ploto klaidos pavyzdys.

7.1 langelis. Išmokų už deklaruotą didesnę nei faktinis tinkamą žemės plotą pavyzdžiai
Daugiametės ganyklos

Graikijoje du iš 12 patikrintų naudos gavėjų gavo BIS pagalbą už žemės sklypus, deklaruotus kaip daugiametės ganyklos, tačiau patikrinus pasirodė, kad jie tankiai padengti krūmokšniais, krūmais, medžiais ir uolomis. ES pagalba šiems sklypams turėjo būti visiškai ar dalinai atmesta. Šias klaidas nulėmė tai, kad Graikijos žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) duomenų bazėje buvo įregistruoti didesni nei faktiniai tinkami finansuoti plotai (taip pat žr. 7.8 langelį ir 7.43 dalį). Graikijos institucijos pakartotinai įvertino šių sklypų tinkamumą ir minėtais atvejais nustatė permokas. Tačiau nė vienu iš šių atvejų Graikijos institucijos susigrąžinimo procedūrų neinicijavo. Vienu iš šių dviejų atvejų mes nustatėme, kad po pakartotinio vertinimo ŽSIS registruoti tinkami finansuoti plotai vis dar buvo didesni nei faktiniai.

Atvejų, kai pagalba už plotą buvo išmokėta už sklypus, dalinai apaugusius netinkama augmenija, buvo taip pat aptikta Čekijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje ir Slovakijoje.

Ariamoji žemė

Ispanijoje (Kastilijoje-La Mančioje) BIS pagalba buvo išmokėta už sklypą, kuris buvo deklaruotas ir įregistruotas ŽSIS kaip ariamoji žemė. Iš tikrųjų šis sklypas buvo motociklų kroso trekas.

Atvejų, kai buvo deklaruotas didesnis nei faktinis ariamosios žemės plotas, buvo nustatyta Čekijoje, Danijoje, Vokietijoje (Reino krašte-Pfalce ir Šlėzvige-Holšteine), Ispanijoje (Andalūzijoje, Aragone), Prancūzijoje, Italijoje (Lombardijoje), Lenkijoje, Slovakijoje, Suomijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.21. Komisija žino apie su daugiametėmis ganyklomis susijusius trūkumus. Įvairiose šalyse vykdomi veiksmų planai, jų veiksmingumą Audito Rūmai pripažino 7.7 langelyje.

7.1 langelis. Išmokų už deklaruotą didesnę nei faktinis tinkamą žemės plotą pavyzdžiai

Komisija jau nustatė panašių trūkumų Graikijoje ir Ispanijoje ir užtikrino, kad jie būtų šalinami įgyvendinant veiksmų planus, dėl to padėtis labai pagerėjo.

Graikijoje veiksmų planu siekta iš Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) pašalinti reikalavimų neatitinkančius sklypus. Graikijos valdžios institucijos įgyvendino šį planą, todėl Graikijos ŽSIS plotas, įregistruotas kaip daugiametė ganykla, sumažėjo nuo 3,6 mln. ha 2012 m. iki 1,5 mln. ha 2014 m. spalio mėn. (žr. 7.8 langelį).

Graikijos valdžios institucijos ne tik ištaisė ŽSIS klaidas, bet ir rado netinkamų sumų.

Komisija jau patvirtino 2010, 2011 ir 2012 finansinių metų finansines pataisas, susijusias su sumomis, kurių nesusigrąžino Graikijos valdžios institucijos. Tikimasi, kad 2013 ir 2014 finansinių metų atitikties procedūra bus baigta vykdyti iki 2015 m. pabaigos.

Komisija atliko minėtų valstybių narių auditą. Lenkijoje ir Čekijoje nenustatyta didelių trūkumų. Prireikus dėl nustatytų kompleksinės paramos kontrolės sistemos trūkumų imamasi tolesnių veiksmų ir vykdomos atitikties patvirtinimo procedūros, kurių rezultatas – gryniosios finansinės pataisos, taigi užtikrinama, kad rizika ES biudžetui būtų tinkamai suvaldyta.

Nacionalinės institucijos tai nustatė 2014 m. vasario mėn., kai atnaujino savo ŽSIS ir įtraukė naujausias turimas (2012 m.) ortografinės nuotraukas. Tačiau išmokos buvo išmokėtos 2013 m. gruodžio mėn., kai ŽSIS dar nebuvo atnaujinta. 2014 m. lapkričio mėn. buvo pradėta su atitinkamais metais susijusi susigrąžinimo procedūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.22. Remdamiesi savo atrinktų kompleksinio susiejimo prievolių tyrimu (žr. 7.14 dalies b punktą), aptikome pažeidimų 46 iš 170 mokėjimų, kuriems šios prievolės taikomos. Kompleksinės paramos klaidų dažnis (27 %) atitinka valstybių narių praneštą dažnį pagal jų kontrolės statistiką. Kompleksinės paramos klaidos turėjo 0,7 procentinio punkto poveikį 7.18 dalyje nurodytam įvertintam klaidų lygiui. 7.2 langelyje yra pateikta kompleksinės paramos klaidų pavyzdžių.

7.2 langelis. Kompleksinės paramos klaidų pavyzdys

Pagal ES kompleksinės paramos teisės aktus reikalaujama, kad apie gyvulių perkėlimus / atsivedimą / gaišimą per 7 dienas būtų pranešama nacionalinei gyvulių duomenų bazei. Šios taisyklės yra svarbios mažinant ligų plitimą, nes padeda kontroliuoti gyvulių judėjimą ir užtikrina geresnį atsekamumą. Siekiant sumažinti vandens taršą, kita kompleksinės paramos taisyklė nustato viršutinę 170 kg gyvūninių nitratų ribą, taikomą vienam hektarui žemės nitratams jautriose zonosė.

Italijoje (Lombardijoje) vienas naudos gavėjas pranešė apie 370 gyvulių perkėlimų ir atsivedimų, iš šių pranešimų 291 buvo pavėluotas. Tas pats naudos gavėjas 170 kg vienam hektarui nitratų ribą viršijo beveik 200 %. Kito naudos gavėjo atveju mes nustatėme, kad pavėluoti buvo 237 iš 627 pranešimų apie gyvūnus ir kad nitratų riba buvo viršyta 380 %.

Pranešimų apie gyvulių perkėlimus terminų nesilaikymo atvejų taip pat buvo aptikta Belgijoje, Danijoje, Vokietijoje (Bavarijoje), Estijoje, Ispanijoje (Kanarų saloje), Prancūzijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Slovakijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Velse).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.22. Žr. Komisijos atsakymus į 7.7 dalies ir 7.14 dalies b punkto pastabas.

7.2 langelis. Kompleksinės paramos klaidų pavyzdys

Komisija valstybėse narėse atlieka kompleksinės paramos auditą ir daugeliu atvejų nustatė kontrolės ir sankcijų skyrimo dėl pranešimo prievolių trūkumų, taip pat apskritai trūkumų, susijusių su gyvūnų identifikavimu ir registravimu. Nustačiusi sisteminių reikalavimų nesilaikymą Komisija visada imasi tolesnių veiksmų ir taiko atitikties patvirtinimo procedūrą. Kalbant apie nustatytas problemas, susijusias su gyvūnų identifikavimu ir registravimu, Komisija pritaria Audito Rūmų pastaboms ir atlikdama kompleksinės paramos auditą šiems reikalavimams skiria ypatingą dėmesį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.23. Kai kuriais atvejais mes taip pat aptikome nacionalinių institucijų vykdomo paraiškų tvarkymo klaidų. Dažniausiai pasitaikanti klaida yra susijusi su BIS teisių į išmokas viršutinės ribos viršijimu Prancūzijoje. Nepaisant to, kad apie šią sistemine klaidą mes pranešėme mūsų 2011, 2012 ir 2013 m. metinėse ataskaitose⁽²⁶⁾, ji vis dar buvo daroma 2014 m.⁽²⁷⁾ Tačiau Komisija priėmė sprendimą dėl atitikties, kad iš ES pagalbos būtų atšaukta dalis išlaidų, skirtų 2011 ir 2012 (finansiniams) metams.

7.24. Mes nustatėme du atvejus, kai naudos gavėjas ar išlaidos buvo netinkami gauti ES pagalbą (žr. 7.3 langelį).

7.3 langelis. Mokėjimų už netinkamas išlaidas pavyzdys

Prancūzijoje ES pagalba pagal paramos vyno sektoriui programą buvo suteikta vyno gamyklai saugykloms modernizuoti. Dalis pagalbos buvo skirta kompensuoti senos įrangos išmontavimo ir išvežimo išlaidas, kurios nėra tinkamos ES paramai gauti.

Vienas atvejis, kai pagalba buvo išmokėta netinkamiems finansuoti naudos gavėjams, buvo nustatytas Lenkijoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.23. Vykdydama šią atitikties patvirtinimo procedūrą Komisija išsamiai vertino riziką fondui. Tai jau padaryta atliekant 2011 ir 2012 paraiškų teikimo metų grynąsias finansines pataisas, o likusių paraiškų teikimo metų atžvilgiu tebevykdomos atitikties patvirtinimo procedūros.

Igyvendinamu veiksmy planu siekiama visiškai ištaisyti su 2014 paraiškų teikimo metais susijusių padėčių, Komisija tai atidžiai stebi.

⁽²⁶⁾ Pavyzdžiui, 2011 m. metinės ataskaitos 3.2 dalyje, 2012 m. metinės ataskaitos 3.1 dalyje ir 2013 m. metinės ataskaitos 3.5 langelyje.

⁽²⁷⁾ Prancūzijos valdžios institucijos ėmėsi taisomųjų veiksmų 2013 m., numatydamos nuo 2015 finansinių metų ištaisyti teises į išmokas (2014 paraiškų teikimo metai).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

„Kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė“

7.25. Iš 176 mūsų audituotų „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“ srities operacijų 84 (48 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 41 mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 6,2 %.

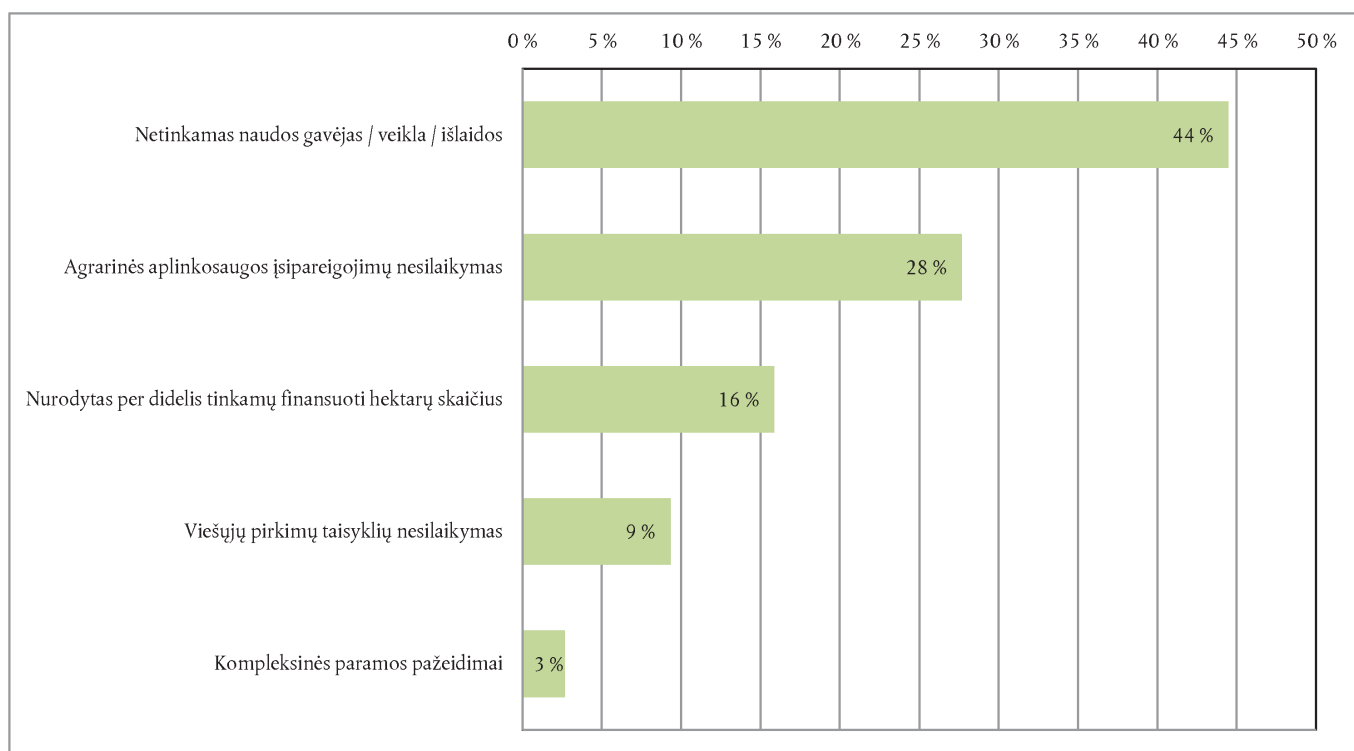
7.26. 7.4 diagramoje parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie įvertinto 2014 m. „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“ klaidų lygio.

7.25. Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinų klaidų lygis yra mažesnis negu praėjusiais metais.

Neįtraukus su kompleksine parama susijusių klaidų, labiausiai tikėtinas „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“ srities klaidų lygis yra 6,0 %.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.18 dalies pastabas.

7.4 diagrama. Prisidėjimas prie įvertinto „Kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės“ klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.27. Iš 162 kaimo plėtros operacijų 71 buvo susijusi su plotu ir 91 su plotu nesusijusi. Iš šių 162 operacijų 79 (49 %) buvo paveiktos klaidų. Aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityje iš 14 į imtį įtrauktų operacijų penkios (36 %) buvo paveiktos klaidų, iš jų trys buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos.

7.28. 15 naudos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejų nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos⁽²⁸⁾, kad galėtų užkirsti kelią klaidoms bei jas aptikti ir ištaisyti prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms ištaisyti, šio specialiojo vertinimo įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 3,3 procentinio punkto mažesnis. Be to, mes nustatėme, kad trim atvejais mūsų aptiktą klaidą padarė nacionalinės institucijos. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,6 procentinio punkto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.27. Audito Rūmų nustatytas kaimo plėtros srities klaidų (ir kiekybiškai įvertinamų, ir neįvertinamų) dažnis sumažėjo nuo 57 % 2013 m. iki 49 % 2014 m. Tai, kad su kaimo plėtra susijusių klaidų lygis sumažėjo, yra didelis laimėjimas atsižvelgiant į tai, kad kaimo plėtros politikos siekiai yra plataus užmojo.

Komisija atkreipia dėmesį, kad dešimt iš visų klaidų paveiktų operacijų buvo susijusios tik su kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimais. Todėl Komisija mano, kad, kadangi kompleksinės paramos reikalavimai neturi poveikio nei ūkininkų tinkamumui gauti BŽŪP paramą (pirmasis ir antrasis ramsčiai), nei išmokų tvarkingumui, šių klaidų neištraukus klaidų paveiktų operacijų skaičius sumažėja iki 69 (43 %).

Mažesnis su plotu susijusių priemonių klaidų lygis patvirtina, kad integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) tebėra veiksminga klaidų prevencijos ir ištaisymo sistema.

7.28. Komisija žino, kad nacionalinės institucijos galbūt galėjo nustatyti daugelį Audito Rūmų nustatytų klaidų. BŽŪP taisyklėmis valstybėms narėms suteiktos visos būtinos priemonės, kad būtų galima sumažinti dažniausiai kylančių klaidų riziką.

Dėl Komisijos nustatytų kontrolės sistemų trūkumų valstybėms narėms teko parengti veiksmų planus ir nustatyti pagrindines klaidų priežastis bei imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų.

⁽²⁸⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais, įskaitant kryžmines patikras ir privalomas patikras.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.29. Klaidų buvo nustatyta atrinktose operacijose visose 18 aplankytų valstybių narių. Klaidų lygiai ir tipai labai panašūs į ankstesnių metų klaidų lygius ir tipus. Kaip ir ankstesniais metais, didžioji 7.25 dalyje nurodyta įvertinto klaidų lygio dalis (54 %) buvo susijusi su priemonėmis, nesusietomis su plotu. Atsižvelgdami į tai, 2015 m. vasario mėn. mes paskelbėme specialiąją ataskaitą, kurioje nagrinėjame kaimo plėtros išlaidų klaidų priežastis ir kaip jos šalinamos⁽²⁹⁾.

7.30. Konkretūs reikalavimai investiciniams projektams padeda nukreipti pagalbą tam tikroms paramos gavėjų kategorijoms, tokiu būdu siekiant pagerinti kaimo plėtros išlaidų veiksmingumą. Tačiau iš 91 tikrintos su plotu nesusijusios operacijos 14 (15 %) neatitiko tinkamumo finansuoti reikalavimų. Mes įvertinome, kad trim iš šių 14 atvejų naudos gavėjai galėjo dirbtinai sukurti sąlygas, kad apeitų atrankos kriterijus. Daugiau informacijos pateikta 7.4 langelyje. Aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityje dvi iš trijų kiekybiškai įvertinamų klaidų buvo susijusios su netinkamomis išlaidomis.

⁽²⁹⁾ Žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 23/2014 „Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos?“

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.29. Atlikdama auditą keliose valstybėse narėse Komisija nustatė trūkumų, panašių į tuos, kuriuos nustatė Audito Rūmai. Siekiant apsaugoti ES biudžetą, toms valstybėms narėms nustatytos nemažos grynosios finansinės pataisos. Tebevykdomos sąskaitų atitikties patvirtinimo procedūros. Be to, tais atvejais, kai pareikštos išlygos, susijusios valstybės narės turi imtis taisomųjų veiksmų.

2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato generalinis direktorius išlygas dėl kaimo plėtros išlaidų pareiškė šešiolikai valstybių narių (28 mokėjimo agentūroms). Išlygos pareikštos nustačius valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų, o prireikus susijusioms valstybėms narėms kartu buvo pateiktas prašymas imtis taisomųjų veiksmų ir pašalinti trūkumus.

Komisija dėkoja Audito Rūmams už Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 23/2014 pateiktą pagrindinių klaidų priežasčių analizę, kuria iš esmės patvirtinta 2013 m. birželio mėn. Europos Parlamentui ir Tarybai (SWD(2013) 244) pateikta pačios Komisijos analizė, kurioje teigiama, kad klaidų lygį lemia ir plataus užmojo politikos tikslai bei nepakankamos kontrolės sistemos.

Komisija pabrėžia, kad aukštas su plotu nesusijusių priemonių klaidų lygis nebūtinai reiškia, kad sukčiaujama arba eikvojamos ES lėšos. Labai dažnai pavienių veiksmų politikos tikslai tikrai pasiekti, o mokesčių mokėtojų pinigai neprarasti.

Visose 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kaimo plėtros programose reikalaujama įtraukti priemonių patikrinamumo ir kontroliuojamumo ex ante vertinimą, kurį kartu atlieka valdymo institucija ir mokėjimo agentūra.

7.30. Dirbtinai sukurtos sąlygos, Audito Rūmų vertinimu, buvo susijusios tik su trimis operacijomis iš 91 operacijos, tikrintos, kai priemonės buvo nesusijusios su plotu. Pagrindiniai su investicijomis susijusių operacijų trūkumai yra susiję su netinkamumu (išlaidų arba paramos gavėjo).

Komisija pritaria Audito Rūmų susirūpinimui dėl dirbtinai sukurtų sąlygų, bet norėtų pabrėžti, kad tokius atvejus sunku įrodyti, juos galima nustatyti tik laikantis griežtų Europos Teisingumo Teismo nustatytų sąlygų.

Atlikusi auditą Komisija taikė grynąsias su plotu nesusijusių priemonių finansines pataisas ir prireikus toliau tai darys. Dažniausios finansinių pataisų priežastys buvo tinkamumo kriterijų, išlaidų pagrįstumo arba atrankos kriterijų taikymo patikrinimo trūkumai. Veiksmų planuose, kuriais siekiama sumažinti kaimo plėtros srities klaidų lygį, ypatingas dėmesys skiriamas taisomiejiems veiksams, susijusiems su priemonių, nesusijusių su plotu, tinkamumo reikalavimais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.4 langelis. Tinkamumo klaidos. Galimos dirbtinai sukurtos sąlygos, siekiant gauti investicinės priemonės tikslų neatitinkančią pagalbą

Mes nustatėme tris įtariamo taisyklių apėjimo atvejus, siekiant gauti pagalbą, kai prieštaraujama taikomos priemonės tikslams (dviem atvejais žemės ūkio valdoms modernizuoti ir vienu atveju verslui kurti ir plėtoti). Šie atvejai buvo perduoti Europos kovos su sukčiavimu tarnybai išnagrinėti ir prirėikus pradėti tyrimą. Konfidencialumo sumetimais šių atvejų informacija negali būti atskleista. Tačiau būdingi atvejai pasižymi tokiais bruožais:

- gerai įsitvirtinusių įmonės, kurios negalėtų pretenduoti į finansavimą, jei paraišką pateiktų pačios tiesiogiai, įsteigia naujus subjektus, po kurių priedanga projektas parengiamas taip, kad jis formaliai atitinka tinkamumo ir atrankos kriterijus. Tokiu būdu dirbtinai reikalavimus atitinkančios sąlygos gali būti susijusios su, pavyzdžiui, atitiktimi labai mažos įmonės (mažiau nei 10 darbuotojų ir mažesnė nei 2 milijonų eurų apyvarta ar buhalterinė vertė) ar jaunam ūkininkui priklausančios ir jo valdomos įmonės (jaunesnis nei 40 metų asmuo, pradedantis veiklą žemės ūkio sektoriuje) kriterijams,
- asmenų grupės (priklausančios tai pačiai giminei ar tai pačiai ekonominei grupei) įsteigia keletą subjektų, siekdamas gauti pagalbą, kuri pagal investicinės priemonės sąlygas viršija leistinas ribas. Nors naudos gavėjai tvirtina, esą šie subjektai veikė nepriklausomai, iš esmės tai neatitinka tikrovės, kadangi jie buvo susitarę veikti išvien. Iš tikrųjų jie priklausė tai pačiai ekonominei grupei, turinčiai tą pačią verslo vietą, tuos pačius darbuotojus, klientus, tiekėjus ir finansavimo šaltinius.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.4 langelis. Tinkamumo klaidos. Galimos dirbtinai sukurtos sąlygos, siekiant gauti investicinės priemonės tikslų neatitinkančią pagalbą

Audito Rūmų vertinimu yra trys įtariamų dirbtinai sukurtų sąlygų, kad būtų galima apeiti tinkamumo kriterijus, atvejai. Remiantis Europos Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-434/12, siekiant įrodyti, kad sąlygos dirbtinai sukurtos, ir subjektyvias, ir objektyvias aplinkybes reikia įrodyti atskirai. Tuo atžvilgiu Komisija norėtų pabrėžti, kad sąvoka „dirbtinai sukurtos sąlygos“ reiškia, kad reikia įrodyti tyčinį veiksmą, kai apgaule gaunamas neteisingas arba neteisėtas pranašumas.

Komisija pritaria Audito Rūmų susirūpinimui. Norint įrodyti, kad sąlygos dirbtinai sukurtos, reikia laikytis griežtų Europos Teisingumo Teismo nustatytų sąlygų. Labai svarbu pagal galiojančius teisės aktus veikiantiems paramos gavėjams užtikrinti teisinį tikrumą. Todėl mokėjimo agentūros atsisakyti išmokėti išmoką gali tik turėdamos aiškiai nustatytų įrodymų, o ne vien vadovaudamosi įtarimais. Taigi jos dažnai skiria daug laiko ir labai stengiasi surinkti įtikinamus įrodymus ir tada pradėti vykdyti susigrąžinimo procedūras.

Visų pirma vienu iš atvejų, apie kuriuos pranešė Audito Rūmai, pati valstybė narė nustatė dirbtinai sukurtų sąlygų riziką, dar gerokai prieš Audito Rūmams atliekant auditą ir išmokant bet kokias išmokas galutiniam paramos gavėjui, ir uoliai atliko visus procedūros etapus, kurių reikėjo pagal nacionalinę teisę, kai įtariamos dirbtinai sukurtos sąlygos, įskaitant ir kompetentingų nacionalinių kovos su sukčiavimu tarnybų informavimą. Prieš išmokėdama lėšas galutiniam paramos gavėjui valstybė narė nusprendė, jog neturi pakankamai įrodymų, kad galėtų atsisakyti išmokėti išmoką. Tačiau valstybė narė toliau tyrė šį atvejį ir, remdamasi vėlesniais įrodymais, ėmėsi veiksmų, kad susigrąžintų lėšas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.31. Nagrinėta imtis apėmė 36 operacijas, susijusias su agrarinės aplinkosaugos išmokomis, skirtomis paramos gavėjams, taikantiems žemės ūkio produkcijos metodus, suderinamus su aplinkos, kraštovaizdžio ir gamtos išteklių apsauga. Mes nustatėme, kad šešiais atvejais (17 %) ūkininkai nesilaikė visų su išmoka susijusių sąlygų. Tokios klaidos pavyzdys pateiktas 7.5 langelyje.

7.5 langelis. Agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nesilaikymo pavyzdys

Vienas naudos gavėjas Jungtinėje Karalystėje (Velse) aplinkosaugos sumetimais⁽³⁰⁾ įsipareigojo nuo kiekvienų metų gegužės 15 dienos neganyti gyvulių šienaujamoje pievoje mažiausiai kitas 10 savaičių. Mes nustatėme, kad įsipareigojimų nebuvo laikomasi.

Panašių agrarinės aplinkosaugos reikalavimų nesilaikymo atvejų buvo nustatyta Vokietijoje (Reino krašte-Pfalce), Italijoje (Umbrijoje) ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje).

7.32. 27 tikrintų operacijų atveju paramos gavėjai turėjo laikytis viešųjų pirkimų taisyklių. Šios taisyklės skirtos užtikrinti, kad būtinos prekės ir paslaugos bus įsigytos palankiausiomis sąlygomis, garantuojant lygias galimybes sudaryti viešąsias sutartis bei laikytis skaidrumo ir nediskriminacijos principų. Mes nustatėme, kad 13 (48 %) atvejų vienos ar keletą šių taisyklių nebuvo laikytasi. Tokios klaidos pavyzdys pateiktas 7.6 langelyje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.31. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Komisija visose valstybėse narėse atliko agrarinės aplinkosaugos priemonių įgyvendinimo auditą, taikė finansines pataisas ir prirėkus tai darys ateityje. Nepaisant likusių trūkumų, bendra įgyvendinimo kokybė tuo laikotarpiu pagerėjo.

7.5 langelis. Agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nesilaikymo pavyzdys

Atlikdama auditą Komisija keliose valstybėse narėse taip pat jau buvo nustatęsi panašių trūkumų. ES biudžetui kylanti rizika mažinti taikytos grynosios finansinės pataisos, o prirėkus jos bus taikomos ir ateityje.

7.32. Komisija jau yra nustatęsi panašių su viešuoju pirkimu susijusių trūkumų. Keliose iš 7.6 langelyje Audito Rūmų nurodytų valstybių narių jau taikytos nemažos grynosios finansinės pataisos arba tebevykdomos atitikties patvirtinimo procedūros ir prirėkus bus taikomos grynosios finansinės pataisos. Viešasis pirkimas – vienas pagrindinių į kaimo plėtros veiksmų planus įtrauktų elementų.

Komisija atkreipia dėmesį, kad kiekybiškai galima įvertinti tik vieną Audito Rūmų praneštą klaidą.

Be to, 2013 m. gruodžio 19 d. Komisija priėmė naujas rekomendacijas dėl pagal pasidalijamojo valdymo principą finansuojamų išlaidų finansinių pataisų, kai nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, nustatymo. Pagal šias rekomendacijas, kad nesilaikyta viešojo pirkimo taisyklių, turi būti nusprendžiama laikantis proporcingumo principo.

Valstybėms narėms jau pateiktas rekomendacinis dokumentas dėl dažniausiai pasitaikančių pažeidimų valdant Europos struktūrinius ir investicijų fondus.

⁽³⁰⁾ Panašūs ūkininkavimo būdai turi keletą aplinkosauginių privalumų, pavyzdžiui, juos taikant stabdomas augalų rūšių nykimas, atsikuria įvairios laukinės gyvūnijos buveinės, užtikrinančios laukinei gyvūnijai maisto šaltinius ir prieglobstį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.6 langelis. Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo pavyzdys

Viena už vandentvarką atsakinga viešoji įstaiga Lenkijoje gavo paramą dviem siurbliams renovuoti. Įvykdžius viešųjų pirkimų procedūrą statybos darbai buvo skirti privačiai bendrovei. Naudos gavėjas rimtai pažeidė viešųjų pirkimų įstatymą apribodamas vienodą prieigą ir sąžiningą konkurenciją potencialiems pasiūlymų teikėjams. Laimėjęs pasiūlymas (kuris buvo vienintelis) neatitiko atrankos kriterijų. Be to, pasiūlymas buvo rengiamas kartu su ta pačia bendrove, kuri taip pat rengė šio konkurso technines specifikacijas ir kiekių sąrašą. Dėl šių priežasčių laimėjusioji bendrovė turėjo būti pašalinta iš konkurso.

Viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejų taip pat buvo nustatyta Bulgarijoje, Vokietijoje (Saksonijoje-Anhalte), Graikijoje, Ispanijoje (Kastilijoje-La Manchoje), Prancūzijoje, Italijoje (Apulijoje), Nyderlanduose ir Rumunijoje. Tačiau šios klaidos nebuvo kiekybiškai įvertinamos.

7.33. Remdamiesi savo atrinktų kompleksinio susiejimo prievolių tyrimu (žr. 7.14 dalies b punktą), aptikome pažeidimų 17 (27 %) iš 64 mokėjimų, kuriems šios prievolės taikomos. Kompleksinės paramos klaidos turėjo 0,2 procentinio punkto poveikį 7.25 dalyje nurodytam įvertintam klaidų lygiui.

7.34. Nacionalinės institucijos privalo tikrinti išlaidų pagrįstumą. 20 investicinių projektų atveju mes nustatėme, kad šio privalomo patikrinimo nebuvo. Tačiau tokių klaidų paprastai negalima įvertinti kiekybiškai, kadangi negalima nustatyti netinkamų finansuoti išlaidų sumos. Išsamesnė informacija apie išlaidų pagrįstumą įtraukta į skirsnį „Kaimo plėtros veiklos veiksmingumo problemos“ (žr. 7.88 dalį).

7.33. Žr. Komisijos atsakymus į 7.7 dalies ir 7.14 dalies b punkto pastabas.

7.34. Komisija mano, kad išlaidų pagrįstumo administracinis patikrinimas yra būtinas siekiant užtikrinti kontrolės sistemos veiksmingumą. Atlikdama atitikties auditą Komisija taip pat nustatė išlaidų pagrįstumo vertinimo trūkumų ir todėl nustatė finansines pataisas, kad apsaugotų ES finansinius interesus.

Komisija norėtų atkreipti dėmesį, kad per ateinantį 2014–2020 m. programavimo laikotarpį išmokėtoms sumoms kompensuoti bus plačiau naudojamas supaprastintas išlaidų apmokėjimas (finansavimas nustatyto dydžio suma, fiksuotasis vieneto įkainis, vienkartinės išmokos). Dėl to fondų lėšos turėtų būti naudojamos veiksmingiau ir teisingiau.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.88 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas

Valstybių narių sistemos, susijusios su EŽŪGF operacijų tvarkingumu

Integruota administravimo ir kontrolės sistema

7.35. IAKS yra pagrindinė tiesioginės pagalbos mokėjimų tvarkingumą užtikrinanti valdymo ir kontrolės sistema⁽³¹⁾. Ji apima daugiau nei 90 % EŽŪGF išlaidų ir veiksmingai padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygius pagalbos schemose, kurioms ji taikoma, kaip tą patvirtino ir Komisijos⁽³²⁾, ir mūsų auditai.

7.36. Šią sistemą sudaro ūkio valdų ir paraiškų paramai gauti duomenų bazės, ŽSIS, gyvulių duomenų bazės, o BIS įgyvendinančiose valstybėse narėse – teisių į išmokas duomenų bazė. Mokėjimo agentūros atlieka šių duomenų bazių administracines kryžmines patikras, skirtas užtikrinti, kad teisingai apskaičiuota išmokų suma būtų išmokėta tinkamam finansuoti naudos gavėjui už tinkamą žemę arba gyvulius. Dauguma pareiškėjų (95 %) išmokas gauna po to, kai šios administracinės patikros sėkmingai užbaigiamos. Likusiems 5 % pareiškėjų taikomos papildomos patikros vietoje.

7.37. Išnagrinėję IAKS Kroatijoje, mes aptikome tik nedidelių administracinės paraiškų tvarkybos ir Kroatijos institucijų vykdomų inspektavimų vietoje trūkumų. Šie trūkumai nepaveikia sistemos patikimumo.

7.38. Be to, mes atlikome 14 Komisijos vykdytų EŽŪGF išlaidų atitikties auditų dokumentų patikras. Komisija pranešė apie reikšmingus trūkumus 10-ties iš 14 tikrintų valstybių narių sistemose. Mes nustatėme, kad Komisijos darbo kokybė buvo tinkama (žr. 7.62 dalį).

7.35. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų vertinimą, kad IAKS gerokai padedama užkirsti kelią klaidoms ir mažinamas klaidų lygis. Komisija laikosi nuomonės, kad, norint užtikrinti tiesioginių pagalbos išmokų tvarkingumą, labai svarbu IAKS kokybė ir aprėptis.

Be to, Komisija atkreipia dėmesį, kad IAKS taip pat apima 40,2 % EŽŪFKP išlaidų, visų pirma susijusių su agrarinėmis aplinkosaugos priemonėmis ir mažiau palankiomis ūkininkauti vietovėmis.

7.37. Komisija pritaria Audito Rūmų požiūriui.

7.38. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų požiūrį.

⁽³¹⁾ Su plotu susietų kaimo plėtros priemonių atveju kai kurie pagrindiniai elementai, kaip antai tinkamas finansuoti plotas, tikrinami taikant IAKS.

⁽³²⁾ Tiesioginės pagalbos, kuri valdoma taikant IAKS, srityje DG AGRI 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas patikslintas 2,54 % klaidų lygis (10 priedas, 3.2 dalis), o pagalbos rinkos priemonėms, kuri valdoma taikant kitas nei IAKS sistemas, srityje – patikslintas 3,87 % klaidų lygis (10 priedas, 3.1 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IAKS trūkumų nurodytų ankstesnėse metinėse ataskaitose šalinimo veiksmai

7.39. 2007–2013 m. laikotarpiu mes atlikome IKS sistemų auditus 35-iose mokėjimo agentūrose ir pranešėme apie nustatytus didžiausius trūkumus atitinkamose metinėse ataskaitose. Rengdami šią ataskaitą, aplookėme aštuonias mokėjimo agentūras šešiose valstybėse narėse, kad įvertintume, ar su ŽSIS susiję trūkumai buvo šalinami veiksmingai ir laiku ir ar Komisija taikė finansinius pataisymus⁽³³⁾, atitinkančius ES lėšas, prarastas per visus finansinius metus, kuriuos paveikė šie trūkumai. Teisinga informacija apie žemės tinkamumą finansuoti ŽSIS yra būtina patikimos administracinių kryžminių patikrų ir teisingų išmokų sąlyga.

7.40. Mūsų vertinimas parodė, kad visos tikrintos mokėjimo agentūros, Komisijai vadovaujant ir griežtai prižiūrint, ėmėsi taisomųjų veiksmų, dėl kurių padėtis apskritai pagerėjo. Tačiau taisomųjų veiksmų ne visuomet buvo imtasi greitai ir keletu atvejų trūkumų, nors ir mažiau, vis dar lieka. Visais nagrinėtais atvejais Komisija pareikalavo finansinių pataisymų ar pradėjo atitikties patvirtinimo procedūras.

7.41. Mes nustatėme, kad ŽSIS trūkumai buvo šalinami visose audituotose valstybėse narėse. Trijose valstybėse narėse apskritai rezultatai buvo patenkinami (žr. 7.7 langelį). Tačiau kai kurie dideli trūkumai vis dar išlieka kitose trijose valstybėse narėse (žr. 7.8 langelį).

7.40. Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 7.7 ir 7.8 langelių pastabas.

Tam tikrais atvejais dėl taisomųjų veiksmų masto reikėjo ilgo veiksmų plano arba į galiojančius veiksmų planus reikėjo įtraukti naujų dalykų. Nepaisant to, dėl visų veiksmų planų – jau įgyvendintų ar tebeįgyvendinamų – gerokai pagerėjo ŽSIS kokybė, o Komisija toliau budriai stebės, ar tęsiama ir (arba) išlaikoma tai, kas buvo pagerinta. Kol taisomieji veiksmai nebus visiškai įgyvendinti, rizika fondui bus mažinama finansinėmis pataisomis.

7.41. Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 7.7 ir 7.8 langelių pastabas.

Visais atvejais atitikties patvirtinimo procedūros tebevykdomos, ir, jeigu trūkumai nebus pašalinti, bus taikomos papildomos gryniosios finansinės pataisos.

Daugiau informacijos apie veiksmų planus galima rasti Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 10 priedo 3.2 dalyje.

⁽³³⁾ Sumos, susigrąžintos iš atitinkamų valstybių narių taikant atitikties patvirtinimo procedūrą, žr. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėjimo, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, 52 straipsnį (OL L 347, 2013 12 20, p. 549).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.7 langelis. Valstybės narės, kuriose taisomieji veiksmai ŽSIS trūkumų atžvilgiu buvo patenkinami

Bulgarija: ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽³⁴⁾ mes nurodėme, kad Bulgarijos ŽSIS įregistruoti tinkami finansuoti plotai buvo nepatikimi ir kad patikrų vietoje rezultatai buvo netinkamos kokybės. Buvo parengtas veikslių planas, numatantis šalinti šiuos trūkumus. Jis buvo pradėtas įgyvendinti 2009 m. ir užbaigtas 2011 m. Mūsų peržiūra parodė, kad buvo vykdomi veiksmingi taisomieji veiksmai. ŽSIS pagerėjo ir šiuo metu yra reguliariai atnaujinama. Inspektavimų vietoje kokybė taip pat pagerėjo.

Portugalija: mūsų 2007 m. metinėje ataskaitoje⁽³⁵⁾ mes nurodėme rimtų trūkumų Portugalijos ŽSIS. 2011 m. Portugalija pradėjo plataus masto ŽSIS peržiūrą, kurią užbaigė 2013 m. Tačiau Komisijos auditai parodė, kad šio darbo kokybę neigiamai paveikė tai, jog jis buvo atliekamas remiantis 2010 ir 2011 m. ortografinėmis nuotraukomis. Siekiant pašalinti likusius trūkumus, 2013 m. buvo pradėta kita peržiūra, remiantis naujesnėmis ortografinėmis nuotraukomis. Mūsų auditas parodė, kad tinkamumo finansuoti duomenų bazė, sudaryta remiantis pačiomis naujausiomis ortografinėmis nuotraukomis, iš esmės yra tinkamos kokybės.

Rumunija: ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽³⁶⁾ mes nurodėme rimtų ŽSIS atnaujinimo trūkumų Rumunijoje. 2009 m. Rumunija priėmė veikslių planą ir baigė jį vykdyti 2011 m. Mes nustatėme, kad gerinant ŽSIS kokybę buvo pasiekta pažangos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.7 langelis. Valstybės narės, kuriose taisomieji veiksmai ŽSIS trūkumų atžvilgiu buvo patenkinami

Komisijos auditu patvirtinta, kad Bulgarijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje įgyvendintais taisomaisiais veiksmais sistema patobulinta.

⁽³⁴⁾ Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 5.2 priedą ir 2010 m. metinės ataskaitos 3.4 pavyzdį.

⁽³⁵⁾ Žr. 2007 m. metinės ataskaitos 5.1.2 priedą.

⁽³⁶⁾ Žr. 2008 m. metinės ataskaitos 5.2 priedą ir 2011 m. metinės ataskaitos 3.3 pavyzdį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.8 langelis. Valstybės narės, kuriose ŽSIS trūkumų išlieka

Graikija: ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽³⁷⁾ mes pranešėme apie trūkumus Graikijos ŽSIS, susijusius su daugiamečių ganyklų sklypais. Pirmoji didelio masto peržiūra buvo užbaigta tik 2013 m., ypatingą dėmesį skiriant natūralių ganyklų plotams. 2014 m. Komisijos prašymu buvo atlikta dar viena peržiūra. Po šių peržiūrų ŽSIS įregistruotas tinkamas finansuoti daugiamečių ganyklų plotas buvo sumažintas nuo 3,6 milijono hektarų 2012 m. iki 1,5 milijono hektarų 2014 paraiškų metais.

Mes nustatėme, kad po paskutinės peržiūros naujieji tinkami finansuoti plotai geriau atspindi faktinę padėtį. Tačiau būtini tolesni rimti taisomieji veiksmai, ypač natūralių ganyklų sklypų atžvilgiu. Dviem iš 15 mūsų tikrintų atsitiktinai atrinktų daugiamečių ganyklų sklypų atvejais po abiejų peržiūrų ŽSIS įregistruotas tinkamas finansuoti plotas vis dar smarkiai viršijo sklypuose esantį faktinį žolingą plotą (dar vienas atvejis pateiktas 7.1 langelyje)⁽³⁸⁾. Be to, mes nustatėme, kad Graikijos žemės ūkio ministerija nusprendė nereikalauti iš naudos gavėjų grąžinti permokas, kurios buvo padarytos praeityje dėl neteisingai įregistruotų natūralių ganyklų plotų Graikijos ŽSIS.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.8 langelis. Valstybės narės, kuriose ŽSIS trūkumų išlieka

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.1 langelio pastabas.

Komisijai atlikus veiksmų planų įgyvendinimo tolesnių veiksmų auditą buvo nustatyta panašių trūkumų. Komisija mano, kad, nors atliktas didžiulis taisomasis darbas, Graikijoje ir Ispanijoje tebėra tam tikrų trūkumų, susijusių su daugiamečių ganyklų tinkamumu. Tačiau Komisija norėtų pabrėžti, kad 2014 ir 2015 m. įvykdyti taisomieji veiksmai buvo tikrai pakankami abiejose šalyse, dėl tų veiksmų iš abiejų šalių ŽSIS buvo pašalinta reikalavimų neatitinkanti žemė: Graikijoje kaip daugiametė ganykla užregistruoti plotai sumažėjo nuo 3,6 mln. ha iki 1,5 mln. ha, o Ispanijoje reikalavimus atitinkančios žemės plotas sumažėjo nuo 18,4 mln. ha iki 15,6 mln. ha.

Dėl visų nustatytų dar nepašalintų trūkumų imtasi tolesnių veiksmų vykdant atitikties patvirtinimo procedūras, kuriomis užtikrinama, kad grynosiomis finansinėmis pataisomis būtų tinkamai mažinama rizika ES biudžetui.

Informacijos apie Komisijos prašomų veiksmų planų įgyvendinimą galima rasti Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

⁽³⁷⁾ Žr. 2009 m. metinės ataskaitos 3.2 priedą ir 2010 m. metinės ataskaitos 3.2 pavyzdį, ir 2013 m. metinės ataskaitos 3.1 langelį.

⁽³⁸⁾ 2014 m. lapkričio mėn. atlikusi auditą Komisija padarė išvadą, kad ŽSIS atnaujinimas nėra užbaigtas, kadangi daugeliu atvejų šioje sistemoje netinkami finansuoti plotai, kaip antai žemė, padengta krūmais, krūmokšniais ir uolomis, vis dar įregistruoti kaip tinkami finansuoti. Dėl šios priežasties DG AGRI savo 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje pareiškė Graikijai išlygą, kadangi ši, vykdydama savo veiksmų planą, tinkamai neišsprendė daugiamečių ganyklų plotų problemas (taip pat žr. 7.43 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Ispanija (Andalūzija, Kastilija-La Manča, Estremadūra): anks-tesnėse metinėse ataskaitose⁽³⁹⁾ mes nurodėme rimtų trūkumų Ispanijos (Andalūzijos⁽⁴⁰⁾, Kastilijos-La Mančos, Estremadūros) ŽSIS. Kaip daugiamečių ganyklos buvo deklaruojami ir apmokami referenciniai sklypai, kurie iš tikrųjų buvo dalinai ar visiškai padengti uolomis, tankiu mišku ar krūmais. Ispanijos institucijos įgyvendino veiksmų planą, skirtą pagerinti ŽSIS nacionaliniu lygmeniu, ir 2013 m. buvo pranešta, kad jis įvykdytas. Tačiau Komisija nustatė, kad ganyklų žemės tinkamumo finansuoti vertinimas buvo nepatikimas, ir pareikalavo, kad Ispanijos institucijos papildomai peržiūrėtų ganyklų tinkamumą finansuoti ir nuo 2015 m. taikytų daug griežtesnius kriterijus.

Mes taip pat nustatėme, kad 2013 paraiškų teikimo metais taisomųjų veiksmų rezultatai buvo nepatenkinami. Tačiau mes pažymėjome, kad 2014 ir 2015 m. buvo pradėti papildomi taisomieji veiksmai padėčiai pagerinti.

Italija: mūsų 2011 m. metinėje ataskaitoje⁽⁴¹⁾ nurodėme trūkumus Italijos (Lombardijos) ŽSIS, susijusius su ganyklų sklypais kalnuotose vietovėse. Mes nustatėme, kad šie trūkumai, susiję su ŽSIS įregistruotų daugiamečių ganyklų žemės plotų tinkamumu finansuoti, dar nebuvo tinkamai pašalinti, ypač kalbant apie mažus sklypus. 12-os iš 18 atrinktų daugiamečių ganyklų sklypų atveju, kurie buvo Italijos institucijų peržiūrėti, nustatėme, kad tinkama finansuoti žemė ŽSIS vis dar buvo didesnė už faktinę.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2014 ir 2015 m. buvo toliau įgyvendinamas veiksmų planas, kuriuo siekiama pagerinti į ŽSIS įtrauktą informaciją, Komisija tai atidžiai stebėjo (2014 m. liepos ir lapkričio mėn. atliktas auditas).

Kadangi Komisija nusprendė, kad padėtis ne visiškai patenkinama, 2015 finansiniais metais (2014 paraiškų teikimo metais) buvo nuspręsta Graikijai sumažinti išmokas.

Graikijos valdžios institucijos nustatė sumą, neteisingai išmokėtą dėl to, kad anksčiau buvo per daug išmokėta. Šių sumų atžvilgiu vykdoma atitikties patvirtinimo procedūra.

Komisija mano, kad veiksmai, kurių ėmėsi Ispanijos valdžios institucijos, buvo iš dalies patenkinami. Kaip pažymėjo Audito Rūmai, 2014 ir 2015 m. vykdomi tolesni taisomieji veiksmai.

Komisija toliau stebės padėtį ir, vykdydama atitikties patvirtinimo procedūras, imsis tolesnių veiksmų dėl visų dar neištaisytų trūkumų, kad užtikrintų tinkamą rizikos ES biudžetui sumažinimą.

⁽³⁹⁾ Žr. 2010 m. metinės ataskaitos 3.2 priedą ir 2011 m. metinės ataskaitos 3.1 pavyzdžio 1 atvejį.

⁽⁴⁰⁾ 2011 m. metinės ataskaitos 3.1 langelio 1 atvejis susijęs su Andalūzija.

⁽⁴¹⁾ Žr. 2011 m. metinės ataskaitos 3.2 priedą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos atsižvelgimas į mūsų nustatytus faktus

7.42. Komisija įtraukė atsižvelgimą į mūsų nustatytus trūkumus į savo auditus. Visų valstybių narių atžvilgiu Komisija pareikalavo finansinių pataisymų ar inicijavo atitikties patvirtinimo procedūras ⁽⁴²⁾. Išsami informacija pateikta **7.1 lentelėje**.

7.42. Ispanijos ir Italijos atžvilgiu nurodytų finansinių metų finansinės pataisos dar nenustatytos, nes atitikties patvirtinimo procedūra tebevykdoma.

7.1 lentelė. Komisijos dėl sisteminių ŽSIS trūkumų atlikti finansiniai pataisymai

Valstybė narė	Audito Rūmų nurodyti sistemų trūkumai pagal finansinius metus	Paskutiniai finansiniai metai, paveikti sistemų trūkumų	Finansiniai metai, kuriais finansiniai pataisymai taikyti	Bendra finansinių pataisymų suma (milijonais eurų)	Finansiniai metai, kurių neapėmė finansiniai pataisymai, 2014 m. pabaigoje	Atitikties patvirtinimo procedūros vykdomos, bet dar neužbaigtos
Bulgarija	2008	2012	2008–2012	65,8	—	
Graikija	2009	2014	2007–2012	608,6	2013, 2014	taip
Ispanija (Andalūzija)	2010	2014			2010, 2012, 2013, 2014	taip
Ispanija (Kastilija-La Manča)	2010	2014			2010, 2012, 2013, 2014	taip
Ispanija (Estremadūra)	2010	2014			2010, 2012, 2013, 2014	taip
Italija (Lombardija)	2011	2014	2009–2011	0,1	2012, 2013, 2014	taip, išskyrus 2012 m.
Portugalija	2007	2013	2007–2012	186,4	2013	taip
Rumunija	2008	2014	2008–2012	80,8	2013, 2014	taip

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽⁴²⁾ Apima visus, įskaitant ir mūsų nurodytus, su IAKS susijusius trūkumus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.43. Komisija, be to, kad darė finansinius pataisymus dėl ankstesnių finansinių metų, kuriuos buvo paveikę rimti trūkumai, pagal naujuosius BŽŪP teisės aktus⁽⁴³⁾ sustiprino įgaliojimus sumažinti ar atšaukti išmokas valstybėms narėms, kuriose yra reikšmingų ir nešalinamų nacionalinių sistemų trūkumų. Ši sustiprinta priemonė įsigalioja nuo 2014 finansinių metų. 2015 m. gegužės mėn. Komisija išnaudojo šią galimybę vienu atveju, sumažindama 2015 finansinių metų EŽŪGF išmokas Graikijai.

Patikinimo stiprinimo veiksmy vertinimas

7.44. 2010 m. Komisija įvedė „didesnio patikinimo procedūrą“, taikomą valstybėms narėms savanoriškumo pagrindu. Pagal šią procedūrą nepriklausoma valstybės narės paskirta audito įstaiga (sertifikavimo įstaiga, toliau – SI) pateikia nuomonę dėl tinkamo vidaus sistemų veikimo, taip pat, remdamasi išsamia reprezentatyvios statistinės operacijų imties peržiūra, – nuomonę dėl Europos Sąjungai deklaruotų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Imtis atrenkama atsitiktiniu būdu iš mokėjimo agentūros vietoje tikrintų paraiškų. Nuo 2015 finansinių metų iš sertifikavimo įstaigų bus reikalaujama teikti nuomonę dėl operacijų, atspindinčių iš ES biudžeto finansuojamas išlaidas, teisėtumo ir tvarkingumo.

7.45. Kalbant apie savanoriškas procedūras, jei Komisija mano, kad valstybės narės taiko šias procedūras teisingai ir jei valstybės narės nustatytas paskutinių dvejų iš eilės metų likutinis klaidų lygis yra mažesnis nei 2 %, toji valstybė narė turi teisę sumažinti patikrų vietoje lygį nuo 5 % iki 1 %⁽⁴⁴⁾.

7.46. 2011–2013 m. laikotarpiu mes auditavome patikinimo stiprinimo procedūrą penkiose⁽⁴⁵⁾ iš šešių valstybių narių ir regionų, pareiškusių norą taikyti šią procedūrą savanoriškai. 2014 m. mes išnagrinėjome šią procedūrą ir likusioje valstybėje narėje (Graikijoje).

7.47. Graikija įgyvendino 2013 ir 2014 finansinių metų patikinimo stiprinimo procedūrą. Mes peržiūrėjome atliktą darbą už 2014 finansinius metus, dėl kurių SI pateikė nuomonę be pastabų ir pranešė 0,2 % klaidų lygį EŽŪGF IAKS pagalbos schemų išlaidose.

7.44. Komisija norėtų paaiškinti, kad įsigaliojus Reglamentui (ES) Nr. 1306/2013 7.44–7.50 dalyse aprašyta patikinimo stiprinimo procedūra nebetaikoma.

Siekdama padėti sertifikavimo įstaigoms atlikti naują darbą, kurio reikalaujama nuo 2015 finansinių metų, ir pateikti su tuo susijusių rekomendacijų Komisija parengė išsamias rekomendacijas, kaip atliekant pirminio lygmens kontrolės, kurių pirmiausia atlieka mokėjimo agentūros, pakartotinį patikrinimą sudaryti rezultatų imtį ir apie juos pranešti. Jeigu pakartotinis patikrinimas bus atliktas tinkamai, remiantis jo rezultatais bus rengiama statistiniu požiūriu pagrįsta nuomonė dėl susijusių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

Išsamios gairės mokėjimo agentūroms ir sertifikavimo įstaigoms buvo labai gerai paaiškintos, ir Komisija atidžiai stebi, kaip jos įgyvendinamos.

⁽⁴³⁾ Reglamento Nr. 1306/2013 41 straipsnio 2 dalis.

⁽⁴⁴⁾ Papildoma sąlyga, leidžianti sumažinti patikrų lygį, yra ta, kad valstybė narė savo ŽSIS įvertino kaip patikimą.

⁽⁴⁵⁾ Bulgarija, Rumunija (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 3.38 dalį), Liuksemburgas, Jungtinė Karalystė (Šiaurės Airija) (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 4.36 dalį) ir Italija (žr. 2013 m. metinės ataskaitos 3.30–3.35 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.48. Sąj ne visiškai laikėsi Komisijos gairių dėl imties sudarymo, audito apimties ir patikrų terminų. Antai, kiekybiškai vertindama klaidas, ji sistemingai nepaisė visų permokų, padarytų dėl neteisingai ŽSIS įregistruotų tinkamų finansuoti daugiamečių ganyklų plotų. Be to, Sąj nepaisė permokų, padarytų dėl to, kad mokėjimo agentūra, pasibaigus terminui, leido naudos gavėjams pakeisti savo paraiškose netinkamus sklypus tinkamais. Tai prieštaravo 2013 finansiniais metais taikytam metodui, kai tokios permokos buvo įtrauktos į bendro klaidų lygio kiekybinį vertinimą. Toks metodo pakeitimas yra pagrindinė priežastis, kodėl Sąj praneštas 10,2 % 2013 m. klaidų lygis 2014 m. sumažėjo iki 0,2 %.

7.49. Atsižvelgdami į šiuos trūkumus, galime teigti, kad Graikijos Sąj praneštas 2014 finansinių metų klaidų lygis yra nepalyginti mažesnis už faktinį.

7.50. Apibendrinant visas šešias valstybes nares, kurios savanoriškai pasirinko taikyti šią procedūrą, mes nustatėme kad, išskyrus Liuksemburgą, dėl jos įgyvendinimo trūkumų pranešti klaidų lygiai yra nepatikimi.

Valstybių narių sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu kaimo plėtros srityje

7.51. Valstybių narių institucijos privalo įdiegti ir taikyti:

- a) tinkamas administracines ir kontrolės procedūras, kurios užtikrintų pareiškėjo pateiktų deklaracijų tikslumą ir tinkamumo reikalavimų laikymąsi;
- b) patikras vietoje, kurios, priklausomai nuo pagalbos schemos, turėtų apimti ne mažiau kaip 5 % visų naudos gavėjų arba atitinkamų išlaidų⁽⁴⁶⁾.

7.52. Nagrinėdami šioje srityje taikomas sistemas, mes iš dalies rėmėmės Komisijos atliktais auditais (DG AGRI) (taip pat žr. 7.62 dalį). Mes peržiūrėjome Komisijos vykdytų 12 kaimo plėtros atitikties auditų imties dokumentų peržiūrą ir aplankėme penkias susijusias mokėjimo agentūras⁽⁴⁷⁾. Komisija nurodė reikšmingų trūkumų devyniose iš 12 tikrintų valstybių narių sistemų. Mes nustatėme, kad Komisijos darbo kokybė buvo tinkama.

⁽⁴⁶⁾ 2011 m. sausio 27 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 65/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisyklės, susijusios su paramos kaimo plėtrai priemonėmis, 12 ir 25 straipsniai (OL L 25, 2011 1 28, p. 8).

⁽⁴⁷⁾ Airijos, Italijos (Kampanijos), Portugalijos, Rumunijos ir Švedijos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.48. Komisija žino, kad tam tikros sertifikavimo įstaigos, įskaitant Graikijos, nesilaikė imties sudarymo gairių. Būtent dėl to Komisija nesutiko su praneštu klaidų lygiu, bet klaidų lygiui, įtrauktinam į Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinę veiklos ataskaitą, apskaičiuoti naudojo savo pačios audito duomenis.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.44 dalies pastabas.

7.49. Savo 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje apskaičiuodamas patikslintą 4,5 % klaidų lygį Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas naudojo savo auditų rezultatus.

7.50. Žr. Komisijos atsakymą į 7.44 dalies pastabas.

7.51. Tie patys principai nuo 2007 m. taikomi ir EŽŪGF. Nuo 2014 m. bendras horizontalusis reglamentas (Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013) taikomas ir EŽŪGF, ir EŽŪFKP.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.53. Mes nustatėme, kad visų penkių apšankytų mokėjimo agentūrų sistemų trūkumai buvo labai panašūs į nustatytus ir nurodytus praėjusiais metais⁽⁴⁸⁾. Mes nustatėme trūkumų administracinėse patikrose, susijusiose su tinkamumo finansuoti, ypač aplinkosaugos ir bendrovių maksimalaus dydžio, sąlygomis. Kaip ir ankstesniais metais, mes taip pat nustatėme išliekančių trūkumų viešųjų pirkimų procedūrų patikrose. Sistemų trūkumai yra rimta operacijų testavimo metu nustatytų klaidų priežastis (žr. 7.27 dalį).

7.54. Tikrindami viešuosius pirkimus išnagrinėjome 32 projektų, kuriems taikyti viešieji pirkimai penkiose apšankytose valstybėse narėse, imtį, iš jų 15 (47 %) buvo paveikti klaidų. Peržiūrėję ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo atrankos procedūras, nustatėme rimtų trūkumų. Mes taip pat peržiūrėjome aštuonių atvejų, kai valstybės narės netaikė viešųjų pirkimų procedūrų, imtį. Dviem iš šių atvejų viešųjų pirkimų procedūra buvo privaloma, taigi ir Sąjungai deklaruotos išlaidos buvo netinkamos finansuoti.

Veiksmų planai

7.55. 2012 m. Komisija, siekdama mažinti kaimo plėtros išlaidų klaidų lygį, aktyviai paragino visas valstybes nares parengti veiksmų planus, kurie leistų nustatyti klaidų priežastis ir įgyvendinti tikslinius taisomuosius veiksmus bei sumažinti klaidų radimosi riziką. Mes peržiūrėjome, ar dažnai aptinkamų klaidų atveju atitinkamos valstybės narės veiksmų plane numatyta šalinti pagrindinę klaidų priežastį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.53. Bendri atsakymai į 7.53 ir 7.54 dalių pastabas

Komisija žino apie valstybių narių EŽŪFKP kontrolės sistemos trūkumus ir pabrėžia, kad už politikos ir kontrolės sistemų įgyvendinimą pirmiausia atsakingos valstybės narės. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad 35 % mokėjimo agentūrų pareikšta išlyga dėl EŽŪFKP išlaidų ir paprašyta imtis būtinų taisomųjų veiksmų (papildomai prie tebeįgyvendinamų ankstesnių veiksmų planų). Kaip minėta 7.52 dalyje, dalis Audito Rūmų atlikto valstybių narių sistemų vertinimo pagrįsta duomenimis, nustatytais Komisijos tarnyboms atlikus atitikties auditą.

Komisija sutinka su Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 23/2014 pateiktomis išvadomis, kad valstybės narės turėtų padidinti administracinių patikrų mastą.

Komisija žino apie su tinkamumu susijusius trūkumus, įskaitant viešojo pirkimo procedūrą ir didžiausią bendrovių dydį. Valstybėse narėse atliekant investicinių priemonių auditą šioms dalykams skiriama daugiausia dėmesio. Be to, šios problemos buvo ir tebėra sprendžiamos veiksmų planuose, kuriuos valstybės narės rengia, kad būtų sumažintas klaidų lygis.

⁽⁴⁸⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 4.20 dalį, 2012 m. metinės ataskaitos 4.21–4.25 dalis ir 2011 m. metinės ataskaitos 4.22–4.32 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.56. Atlikdami operacijų testavimą, apžvelgėme 24 reikšmingiausius 14-oje valstybių narių aptiktas kiekybiškai įvertinamas klaidas⁽⁴⁹⁾. Iš jų devynias (37,5 %) klaidas galima buvo susieti su konkrečiu veiksmu valstybės narės veiksmų plane, o 15 (62,5 %) klaidų tokios sąsajos neturėjo. Panaši mūsų audito metu valstybėse narėse aptiktų trūkumų analizė patvirtino šias procentines dalis. Taigi, galime teigti, jog mūsų peržiūriuose veiksmų planuose nebuvo numatyta šalinti didžiosios klaidų tipų ir sistemų trūkumų dalies (žr. 7.9 langelį).

7.9 langelis. Pavyzdžiai, rodantys, kad valstybių narių veiksmų planai dar nėra visapusiškai veiksmingi

Airijos veiksmų plane yra 20 veiksmų, kurių nė vienas audito atlikimo metu nebuvo įgyvendintas. Be to, visi šie 20 veiksmų yra su plotu susietų priemonių veiksmai, nepaisant to, kad investicinės priemonės yra rizikingesnės. Mes aptikome šešis sistemų trūkumus, iš kurių 5 nulėmė netinkamus finansuoti veiksmus. Visi nustatyti faktai buvo susiję su investicinėmis priemonėmis ir dėl to juos šalinti veiksmų planuose nebuvo numatyta.

Rumunijos pagrindinių kaimo plėtros klaidų priežasčių šalinimo veiksmų planas rodo, kad Rumunijos institucijos atliko tikslinius veiksmus, skirtus šalinti dirbtinai sukurtų sąlygų riziką „Žemės ūkio valdų modernizavimo“ ir „Verslo kūrimo ir plėtojimo“ srityse.

Mes nustatėme, kad Rumunijos institucijų taikyti veiksmai galėtų padėti šalinti naujai patvirtintų projektų problemas, tačiau praityje patvirtintų projektų mokėjimai ir toliau bus veikiami reikšmingų trūkumų. Septyniuose iš 20 atsitiktinai atrinktų dviejų priemonių projektų mes nustatėme aiškius dirbtinai sukurtų sąlygų, siekiant gauti priemonės tikslų neatitinkančią pagalbą, požymius. Būdingi atvejai buvo investicijos padalijimas į du ar daugiau tuo pačiu metu vykdomų projektų, siekiant apeiti specialius tinkamumo finansuoti ir atrankos kriterijus ir gauti pagalbą, viršijančią nustatytas leistinas ribas. Komisija pranešė tokius pačius trūkumus ir inicijavo atitikties patvirtinimo procedūrą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.56. Komisijai atidžiai stebint matyti, kad tam tikrose valstybėse narėse tam tikri Komisijai ir Audito Rūmams atliekant auditą nustatyti trūkumai nepakankamai ištaisyti. Komisija susijusių valstybių narių paprašė atitinkamai patobulinti savo veiksmų planus.

7.9 langelis. Pavyzdžiai, rodantys, kad valstybių narių veiksmų planai dar nėra visapusiškai veiksmingas įrankis

Veiksmai įtraukiami, kai nacionalinės institucijos, Komisija arba Europos Audito Rūmai nustato ir nurodo trūkumus. Komisija atidžiai stebi veiksmų planus ir užtikrina, kad naujai nustatytos problemos būtų sprendžiamos jas įtraukiant į veiksmų planus.

2013 ir 2014 m. Komisijai atlikus auditus Airijoje nustatyta ir administracinių patikrų, ir patikrų vietoje trūkumų. Valstybė narė parengė veiksmų planą, ir, nors jis dar ne iki galo įgyvendintas, Komisijai buvo pranešta apie padarytą pažangą. Airijos valdžios institucijos buvo paragintos tęsti veiksmų plano įgyvendinimą ir šalinti atliekant pastarąjį auditą nustatytus trūkumus bei reguliariai teikti naujausią informaciją apie įgyvendinimą.

Kadangi 2014 m. Komisija nekompensavo jokių EŽŪFKP išlaidų, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje nenurodyta, kad Airijai reikėtų pareikšti išlygą dėl kaimo plėtros.

Kalbant apie Rumunijos veiksmų planą, Rumunija įgyvendino daug taisomųjų veiksmų ir dėl to padėtis pagerėjo, tačiau būtino poveikio dar nėra, kad būtų pašalinti visi Komisijai ir Audito Rūmams atliekant auditą nustatyti valdymo ir kontrolės sistemos trūkumai. Komisija žino, kad dar nepašalinti investicinių priemonių valdymo trūkumai, įskaitant vertinimo, ar dirbtinai nesukurtos sąlygos, trūkumus. Kad padėtis dar pagerėtų, Rumunijos valdžios institucijų paprašyta geriau įgyvendinti savo veiksmų planą, įskaitant projektų tikrinimą prieš atliekant išmokas, kad būtų pašalinti atvejai, susiję su dirbtinai sudarytomis sąlygomis.

⁽⁴⁹⁾ Klaidas, viršijančias 5 %, išskyrus kompleksinės paramos klaidas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su Europos žuvininkystės fondo (EŽF) operacijų tvarkingumu susijusios valstybių narių sistemos

7.57. Valstybėse narėse audito institucijos tikrina valdymo ir kontrolės sistemų, kurias taiko EŽF valdymo ir sertifikavimo institucijos, veiksmingumą. Mes įvertinome, ar veiksmingai šias patikras atlieka Italijos audito institucija. Be to, kartotinau atlikome atrinktus audito institucijos atliktus EŽF finansuotų operacijų auditus.

7.58. Mes nustatėme, kad operacijų ir sistemų auditų metodika buvo veiksminga, tačiau aptikome trūkumų audito užduočių valdymo ir dokumentavimo bei tinkamumo sąlygų tikrinimo srityse. Audito institucija nevykdė audito veiklos taip, kaip buvo planuota. Nebuvo formalių kokybės kontrolės peržiūros procedūrų, trūko audito dokumentacijos, o imties sudarymo metodika neatitiko Komisijos gairių. Kai buvo atliekamas šis auditas, audito institucija vis dar nebuvo pašalinusi šių trūkumų, nepaisant to, kad Komisija nustatė juos per savo ankstesnius auditus. Be to, kai kuriais atvejais audito institucija neatliko privalomų patikrų vietoje, o jos vykdytos laivų, gavusių finansavimą už veiklos nutraukimą visam laikui, tinkamumo sąlygų patikros buvo nepakankamos.

DG AGRI sistemos ir metinė veiklos ataskaita

Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūros

7.59. Didžiosios žemės ūkio išlaidų dalies valdymą dalijasi valstybės narės ir Komisija. Valstybių narių mokėjimo agentūros išmoka pagalbą ūkininkams ir kitiems naudos gavėjams; Komisija kompensuoja valstybėms narėms šias išlaidas kas mėnesį EŽŪGF atveju ir kas ketvirtį EŽŪFKP atveju. Kad užtikrintų savo galutinę atsakomybę už biudžeto vykdymą, Komisija taiko dvi atskiras procedūras:

- a) *metinę finansinio patvirtinimo procedūrą*, apimančią kiekvienos akredituotos mokėjimo agentūros metines finansines ataskaitas ir vidaus sistemas. Atitinkamas sąskaitų patvirtinimo sprendimas grindžiamas nepriklausomų sertifikavimo įstaigų valstybėse narėse atliktais ir Komisijai teikiamais auditais;
- b) *daugiametę atitikties patvirtinimo procedūrą*, pagal kurią atitinkama valstybė narė gali atlikti finansinius pataisymus, jei buvo pažeistos ES taisyklės. Atitinkami sprendimai dėl atitikties yra pagrįsti Komisijos atliktais auditais.

7.58. *Daugumą šių dalykų Komisija nustatė pati atlikdama auditą, jų atžvilgiu vykdomi tolesni veiksmai.*

Kalbant apie veiklos nutraukimą visam laikui, Komisija audito institucijos prašys tinkamai patikrinti ir patvirtinti, kad laikomasi nacionalinių tinkamumo kriterijų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.60. Mes patikrinome 2014 m. finansinio patvirtinimo procedūrą. Kaip ir ankstesniais metais, nustatėme, kad Komisija tinkamai valdė šią užduotį.

7.61. Komisijos atitikties auditų tikslas įvertinti, ar valstybės narės sistemos užtikrina tvarkingą pagalbos mokėjimą naudos gavėjams. Nustačius sistemų trūkumų atliekami finansiniai pataisymai, kurie dažnai grindžiami nustatyta norma ir padengia išlaidas, susijusias su keleriais biudžetiniais metais. Nustatytos normos pataisymai, paprastai 2 % ar 5 %, taikomi neatsižvelgiant į tai, kiek buvo aptikta sistemų trūkumų, o sumos retai susigrąžinamos iš naudos gavėjų (taip pat žr. 1.36 ir 1.37 dalis).

7.62. Mes tikrinome 26⁽⁵⁰⁾ iš 120 atitikties auditų⁽⁵¹⁾ imties atitiktį tarptautiniam aukščiausiųjų audito institucijų standartui ISSAI 4100 ir pagrindinėms teisės aktų nuostatoms. Dauguma pagrindinių elementų buvo taikomi ir atitiko pagrindines teisės aktų nuostatas, ir mes manome, kad Komisijos auditai buvo pakankamos kokybės, kad jų rezultatus galėtume iš dalies panaudoti atlikdami valstybių narių sistemų vertinimus (žr. 7.38 ir 7.52 dalis).

7.63. 2014 m. Komisija priėmė tris sprendimus dėl atitikties (apimančius 56 atskirus finansinius pataisymus), pagal kuriuos padaryta 443,1 milijono eurų finansinių pataisymų (403,2 milijono eurų – EŽŪGF ir 39,9 milijono eurų – EŽŪFKP). 2015 m. sausio mėn. buvo priimtas dar vienas sprendimas, susijęs su reikšmingu 1 409 milijonų eurų pataisymu (1 243 milijonai dėl EŽŪGF ir 166 milijonai dėl EŽŪFKP), kuris buvo įtrauktas į 2014 m. finansines ataskaitas kaip sukauptos pajamos (taip pat žr. 7.24 dalį ir 1.3 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.61. Kai yra galimybių, finansinių pataisų suma apskaičiuojama pagal faktinį ES biudžetui padarytą nuostolį. Kai tokių galimybių nėra, naudojama fiksuoto dydžio norma, iš kurios matyti nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų mastas. Europos Teisingumo Teismas patvirtino, kad fiksuoto dydžio normos pataisų naudojimas atitinka atitikties veiklai taikomas teisės normas. Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 52 straipsniu „Atitikties patvirtinimas“ aiškiai patvirtinta, kad, jei dedant proporcingas pastangas neįtrauktinų sumų nurodyti neįmanoma, galima taikyti ekstrapoliuotojo arba fiksuoto dydžio pataisus.

Be to, kadangi žemės ūkio išlaidos įgyvendinamos taikant pasidalijamojo valdymo principą, valstybės narės turi daugiau galimybių negu Komisija įvertinti tikrąjį finansinį ES biudžeto nuostolį arba ES biudžetui kylančią riziką ir pateikti to įrodymų. Todėl, norint tiksliau apskaičiuoti ES biudžeto finansinį nuostolį, reikia, kad visais atitikties patvirtinimo procedūros lygmenimis aktyviau bendradarbiautų susijusios valstybės narės, nes tik valstybės narės turi visą informaciją, būtiną tokiam skaičiavimui atlikti. Visų pirma Europos Teisingumo Teismas patvirtino, kad ne Komisija turi atlikti reikalingas patikras, kad nustatytų tikslią patirtų nuostolių sumą, – tai valstybė narė turi įrodyti, kad Komisijos apskaičiuota suma buvo per didelė.

7.62. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad Komisijos auditas yra pakankamos kokybės, kad jo rezultatus Audito Rūmai galėtų iš dalies panaudoti atlikdami valstybių narių sistemų vertinimą.

⁽⁵⁰⁾ 14 EŽŪGF ir 12 EŽŪFKP.

⁽⁵¹⁾ 2014 m. ataskaitose pateikti auditai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.64. Neseniai skelbtose metinėse ataskaitose mes atkreipėme dėmesį į išliekančią pernelyg vangių atitikties procedūrų problemą, dėl kurios labai užsitęsia nebaigtų bylų tvarkymas⁽⁵²⁾. 2014 m. nebaigtų bylų buvo 15 % mažiau nei 2013 m. pabaigoje. Nepaisant šios teigiamos tendencijos, 180 nebaigtų auditų skaičius išlieka reikšmingas.

DG AGRI metinė veiklos ataskaita (MVA)

7.65. Savo 2014 m. metinės veiklos ataskaitoje DG AGRI vertina pagrindinių išlaidų sričių rizikingas išlaidas. Šio vertinimo išeities taškas yra valstybių narių jų kontrolės statistikoje pranešti klaidų lygiai (pagal kiekvieną mokėjimo agentūrą). Po to Komisija, remdamasi savo ir Audito Rūmų per paskutinius trejus metus atliktais auditais, šiuos klaidų lygius patikslina. Tuomet gauti patikslinti klaidų lygiai (PKL) yra apibendrinami ir naudojami apskaičiuojant visas rizikingas išlaidas, t. y. klaidų lygį, kuris Komisijos vertinimu paveikia ES biudžetą. Be toliau pateiktų trūkumų, mes manome, jog iš esmės tai yra tinkamas metodas, galintis suteikti pakankamą pagrindą išlygoms dėl atskirų mokėjimo agentūrų.

7.66. Sertifikavimo įstaigos privalo teikti patikrų vietoje, kurias atlieka mokėjimo agentūros, kokybės vertinimą ir jų rezultatus, kuriuos atspindi kontrolės statistika. Nepaisant to, kad 2014 m. sertifikavimo įstaigos pateikė teigiamą visų EŽŪGF IAKS statistinių duomenų ir 88 % EŽŪFKP statistinių duomenų vertinimą, Komisija savo vertinime daugiausia rėmėsi savo pačios rizikingų išlaidų patikslinimais. Tai rodo, jog Komisijos pasitikėjimas valstybių narių kontrolės statistika yra labai ribotas. Ši padėtis detaliau aprašyta Specialiojoje ataskaitoje Nr. 18/2013⁽⁵³⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.64. Komisija skyrė specialių išteklių tam, kad būtų baigtos nagrinėti neišnagrinėtos bylos, o neišnagrinėtų bylų klausimui ir toliau teikia pirmumą. Kalbant apie konkrečias nustatytas neišnagrinėtas bylas (2012 m. ir anksčiau pradėtos bylos), nustatyti aiškūs tarpiniai tiksliniai rodikliai, kurie iš esmės pasiekti, ir Komisija, laikydamasi tvarkaraščio, visas bylas išnagrinės iki nustatyto galutinio termino.

7.66. Komisija norėtų paaiškinti, kad iki 2014 finansinių metų teikdamos metinę sertifikavimo ataskaitą sertifikavimo įstaigos turėjo pateikti išvadą, ar kontrolės statistiniai duomenys teisingai surinkti ir suderinti su mokėjimo agentūrų duomenų baze, išsaugant tinkamą audito seką.

Be to, remiantis atskiros imties rezultatais, buvo reikalaujama, kad sertifikavimo įstaiga pateiktų nustatyto neatitikimo lygio ataskaitą. Visais atvejais sertifikavimo įstaigų ataskaitose buvo nurodyta, kad kontrolės statistiniai duomenys teisingai surinkti ir suderinti su atitinkamos mokėjimo agentūros duomenimis.

Tačiau tokio patikinimo nepakanka, kad būtų galima padaryti išvadą, jog kontrolės statistinius duomenis galima naudoti patikimam klaidų lygiui nustatyti, nes gali būti, kad mokėjimo agentūrų vykdyta kontrolė yra nepakankamai veiksminga.

Nuo 2015 finansinių metų (2014 paraiškų teikimo metų) bus reikalaujama, kad sertifikavimo įstaigos teiktų nuomonę dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, taigi joms teks dar kartą patikrinti mokėjimo agentūros jau patikrintą reprezentatyviąją operacijų imtį. Tikimasi, kad, be kita ko, bus pateikta patikima nuomonė dėl kontrolės kokybės ir aukštesnio lygio patikinimas dėl valstybių narių pranešto klaidų lygio.

⁽⁵²⁾ Komisija nebaigtu auditu laiko auditą, kuris nebuvo užbaigtas praėjus dvejiems metams po jo atlikimo.

⁽⁵³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 18/2013 „Valstybių narių atliekamų žemės ūkio išlaidų patikrų rezultatų patikimumas“ (www.eca.europa.eu).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.67. Komisija atliko skaičiavimus, siekdama nustatyti patikslintus klaidų lygius (PKL) toje išlaidų dalyje, kurioje jos pačios ar mūsų auditų rezultatai buvo žinomi. Tačiau DG AGRI savo MVA neatskleidė, kuri išlaidų dalis nebuvo patikslinta, kadangi tokių auditų rezultatų nebuvo. Tokiais atvejais Komisija pasikliauja valstybių narių kontrolės statistika ir dėl to gali būti gautas mažesnis už faktinį PKL.

7.68. Pastarųjų trejų metų finansinių pataisymų vidurkis EŽŪGF srityje sudaro 1,2 % atitinkamų išlaidų, o EŽŪFKP srityje jis sudaro 1 %. Tai rodo, kad iš viso Komisijos taikyti finansiniai pataisymai sudarė šiek tiek mažiau nei pusę patikslinto EŽŪGF klaidų lygio. Tačiau EŽŪFKP srityje šis lygis sudarė apie penktadalį. Viena pagrindinių priežasčių, kodėl EŽŪFKP srityje šis lygis daug mažesnis, yra ta, kad šioje srityje yra labai daug atskirų sistemų.

7.69. Šis didelis sistemų skaičius EŽŪFKP srityje nulėmė tai, jog ši politika įgyvendinama per 46 priemonės⁽⁵⁴⁾ ir dažnai per papriemones, ir kiekvienai iš jų taikomos skirtingos sąlygos. Šios priemonės įgyvendinamos per kaimo plėtros programas. Vienos valstybės narės turi nacionalines programas, tuo tarpu kitos (pvz., Vokietija, Ispanija ar Italija) – regionines programas. 2007–2013 m. laikotarpiu kaimo plėtros politika buvo įgyvendinama taikant 94 nacionalines ar regionines kaimo plėtros programas⁽⁵⁵⁾. Tai nulėmia tokią sudėtingą ir suskaidytą šios politikos vykdymo struktūrą, kuri apima daugybę sistemų ir apriboja Komisijos atliekamų EŽŪFKP išlaidų auditų aprėptį.

7.70. Išlaidos, kurias apima Komisijos atitikties auditai, yra susijusios su finansiniais pataisymais. Komisijai nustačius sistemų trūkumų atskirose kontrolės sistemose, finansinius pataisymus ekstrapoliuoti galima tik į audituotas sistemas. DG AGRI savo 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodė, kad 2014 m. šie auditai apėmė 24 % EŽŪGF rinkos priemonių, 35 % EŽŪGF tiesioginės pagalbos ir 19 % EŽŪFKP išlaidų. **7.2 lentelėje** pateikti pagrindiniai duomenys, naudoti vertinant DG AGRI 2014 m. MVA.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.67. Komisija su kiekviena mokėjimo agentūra susijusių padėčių nagrinėja remdamasi ne tik savo ir Audito Rūmų audito faktais, nustatytais per ankstesnius trejus metus, bet ir sertifikavimo įstaigos atitinkamų finansinių metų nuomonėmis dėl kiekvienos mokėjimo agentūros. Todėl audito rezultatai turimi visais atvejais.

7.68. Komisijos taisomoji geba apima ir finansines pataisas, ir sumas, kurias valstybės narės susigražina iš paramos gavėjų. Kalbant apie į ES biudžetą gražintas susigražintas sumas, taisomoji geba EŽŪGF srityje yra 1,5 %, o EŽŪFKP srityje – 1,8 %, žr. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 18 puslapyje pateiktą lentelę „Klaidų lygis ir taisomoji geba“.

7.69. Atsižvelgiant į tai, kad turimi ištekliai yra riboti, bent kiek išplėtus aprėptį kaimo plėtros srityje reikėtų sumažinti poreikį išlaikyti tinkamą aprėptį EŽŪGF srityje, sudarančioje 79 % BŽŪP biudžeto.

Kalbant apie kaimo plėtrą, Komisija nustatė, kad gali būti 576 skirtingos audito sritys (mokėjimo agentūrų/kontrolės sistemų poros). Turint pagrįstą kiekį išteklių, nėra galimybių kas trejus metus atlikti visų auditų sričių auditą. Komisija 2014 m. valstybėse narėse galėjo atlikti 48 kaimo plėtros srities auditus vietoje. Kadangi kaimo plėtros priemonės labai įvairiarūšės, tenka riboti išlaidas, kurių auditas atliekamas, taip pat paskesnių taikomų finansinių pataisų aprėptį.

⁽⁵⁴⁾ Žr. 7.6 dalį.

⁽⁵⁵⁾ 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui valstybės narės pateikė 118 nacionalinių programų.

7.2 lentelė. Pagrindinių duomenų, naudotų vertinant DG AGRI 2014 m. MVA, apžvalga

Pagrindinė išlaidų sritis	2014 m. išlaidos (milijonais eurų)	Valstybių narių 2014 m. MVA nurodytų klaidų lygių vidurkis	Apibendrinti patikslinti klaidų lygiai 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje	2014 m. MVA taisomoji geba				
				Finansinių pataisymų 2014 m. MVA vidurkis per pastaruosius trejus metus (milijonais eurų)		Susigrąžinimų 2014 m. MVA vidurkis per pastaruosius trejus metus (milijonais eurų)		Iš viso
EŽŪGF	44 137,85	0,5 %	2,6 %	536,4	1,2 %	117,8	0,3 %	1,5 %
EŽŪFKP	11 186,0	1,5 %	5,1 %	113,6	1,0 %	95,6	0,9 %	1,9 %

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis DG AGRI metine veiklos ataskaita.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.71. Komisija nustato taisomąją gebą kaip klaidų taisymo ir ES biudžeto apsaugos priemonę. EŽŪFKP srityje 2014 m. skaičiai rodo, kad taisomosios gebos nepakanka, kad iki programavimo laikotarpio pabaigos rizikingos išlaidos būtų sumažintos žemiau reikšmingumo ribos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.71. 2014 m. metinėje veiklos ataskaitoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius patikinimą dėl visos BŽŪP pateikia atsižvelgdamas į bendrą rizikingą atitinkamų metų sumą, taip pat į taisomąją gebą.

Kalbant apie EŽŪFKP, generalinis direktorius teigė, kad „kaimo plėtra tebėra sritis, kurią reikia labai atidžiai tikrinti ir nuolat vertinti, ar pagrįstai stengiantis bus galima pasiekti, kad patikslintas klaidų lygis būtų mažesnis negu 2 %“.

DG ENV sistemos ir metinė veiklos ataskaita

7.72. Mes išnagrinėjome Aplinkos GD vidaus kontrolės sistemas, daugiausia dėmesio skirdami vėluojančių mokėjimų valdymui, mokėjimų sustabdymui ir susigrąžinimo procedūroms. Daugiausia trūkumų nustatėme vėluojančių mokėjimų valdymo srityje. Panašiai kaip ir ankstesniais metais, 11 % mokėjimų buvo atlikta po privalomo termino 2014 m.

7.73. Mes išnagrinėjome Aplinkos GD 2014 m. metinės veiklos ataskaitą, daugiausia dėmesio skirdami klausimui, ar pateikta informacija atitiko mūsų pačių nustatytus faktus, ir ar buvo pagrįsti įverčiai, kuriuos Komisija naudojo apskaičiuodama klaidų lygio vidurkį. Mūsų turimi nustatyti faktai patvirtino metinėje veiklos ataskaitoje pateiktą informaciją, o Komisijos naudoti įverčiai buvo pagrįsti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išvada ir rekomendacijos*Išvada dėl 2014 m.*

7.74. Apskritai audito įrodymai rodo, kad „Gamtos išteklių“ išlaidos abiejų specialiųjų vertinimų srityse (žr. 7.18 ir 7.25 dalis) yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

7.75. Šios DFP išlaidų kategorijos operacijų testavimas rodo, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra 3,6 % (žr. 7.1 priedą).

Rekomendacijos

7.76. 7.2 priede pateiktas mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatas. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose mes pateikėme 21 rekomendaciją. Komisija ir valstybės narės penkias rekomendacijas įgyvendino visiškai, tuo tarpu keturios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių ir 12 kai kuriais atžvilgiais.

7.77. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., EŽŪGF srityje mes rekomenduojame:

- **1 rekomendacija:** valstybėms narėms dėti daugiau pastangų siekiant į savo ŽSIS duomenų bazes įtraukti patikimą ir atnaujintą informaciją apie žemės ūkio paskirties žemės, ypač daugiamečių ganyklų tinkamumą finansuoti ir plotą, ir sistemingai analizuoti ir naudoti visą turimą administracinių patikrų informaciją, įskaitant ortografines nuotraukas, siekiant išvengti išmokų už netinkamą finansuoti žemę;

7.75. Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų įvertintas labiausiai tikėtinių klaidų lygis yra mažesnis negu praėjusiais metais. Komisija mano, kad klaidų lygis sumažėjo dėl to, kad Komisija ir valstybės narės ėmėsi taisomųjų veiksmų siekdamas patobulinti valdymo ir kontrolės sistemas.

Neįtraukus su kompleksine parama susijusių klaidų, sudarančių 0,6 procentinio punkto, labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,0 %.

7.76. Komisija atkreipia dėmesį į naujausią Audito Rūmų atliktą pažangos reaguojant į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas vertinimą.

Komisija toliau dirbs su valstybėmis narėmis, kad Audito Rūmams pateiktas rekomendacijas būtų dar geriau imamasi su tuo susijusių veiksmų.

7.77. Dėl savo pobūdžio ir formuluotės kai kurios Audito Rūmų rekomendacijos yra ilgalaikės. Komisija mano, kad panašių rekomendacijų laikosi daugelį metų ir kad padarė viską, kas galima, kad patobulintų tai, ką prašoma patobulinti.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Siekiant padėti valstybėms narėms taikyti pagal plotą mokamas tiesiogines išmokas ir teikti su tuo susijusias rekomendacijas, Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniame direktorate įsteigtas specialus naujas padalinys.

Be to, nustatyti valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai šalinami prireikus įgyvendinant tikslinius ir išsamius veiksmų planus. Kai Komisija, atlikdama auditą, nustato tokių problemų, valstybių narių prašoma imtis taisomųjų veiksmų. Kai problema itin didelė, valstybė narė turi įgyvendinti taisomųjų veiksmų planą, o tarnybos atidžiai stebi, kaip tas planas įgyvendinamas. Ligi šiol tokie planai buvo labai veiksmingi.

Kai laikoma, kad veiksmų planas įgyvendinamas neveiksmingai, siekiant apsaugoti ES biudžetą išmokos gali būti sumažintos arba sustabdytos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

kaimo plėtros srityje Komisijai:

- **2 rekomendacija:** imtis reikiamų priemonių pareikalauti, kad į valstybių narių veiksmų planus būtų įtraukti taisomieji veiksmai, skirti šalinti dažnai aptinkamų klaidų priežastis,

- **3 rekomendacija:** peržiūrėti savo kaimo plėtros atitikties auditų strategiją, siekiant nustatyti, ar valstybėse narėse su regioninėmis programomis viename konkrečiame regione aptikti sistemų trūkumai, ypač investicinių priemonių srityje, yra taip pat būdingi ir kitiems regionams,

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Komisija intensyviai dirba su valstybėmis narėmis siekdama nustatyti politikos įgyvendinimo klaidų priežastis ir jas pašalinti. Šis darbas bus tęsiamas ir bus siekiama toliau šalinti nustatytus trūkumus, įskaitant ir tuos, kuriuos nustato Audito Rūmai.

2014 m. stebint, kaip įgyvendinami veiksmų planai, susiję su klaidų lygiu, visų valstybių narių jau buvo paprašyta savo veiksmų planus ir rizikos mažinimo veiksmus sieti su įvairiais atliekant auditą nustatytais faktais, kuriuos praneša Komisija arba Audito Rūmai.

Komisija šį klausimą aiškiai nagrinėja visuose metinės peržiūros posėdžiuose ir stebėsenos komitetuose, kuriuose dalyvauja valdymo institucijos, ir primygtinai reikalauja, kad veiksmų planai būtų išsamūs ir veiksmingi.

Įdiegta nauja IT stebėsenos priemonė, kurią naudojant galima stebėti, kaip įgyvendinami būtini taisomieji veiksmai.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija plečia savo atliekamo kaimo plėtros srities audito aprėptį. Tai apima tikrinimą, ar viename regione arba su viena priemone susiję nustatyti trūkumai gali būti būdingi ir kitiems regionams arba kitoms priemonėms.

Komisija taip pat labiau naudojasi išorės auditorių paslaugomis, kai klausimai yra specifiniai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ir EŽŪGF, ir kaimo plėtros srityse Komisijai:

- **4 rekomendacija:** užtikrinti, kad sertifikavimo įstaigos teisingai taikytų nuo 2015 finansinių metų privalomą naują patikinimo dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo procedūrą ir teiktų patikimą informaciją apie klaidų lygį, kuria galima būtų pasikliauti.

7.78. Be to, rekomenduojame Komisijai žuvininkystės srityje:

- **5 rekomendacija:** užtikrinti, kad valstybių narių institucijos kruopščiau atliktų savo užduotis, ypač atlikdamos privalomas patikras vietoje, taikydamos kokybės kontrolės procedūras ir gerindamos audito dokumentaciją.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

2013 ir 2014 m. parengtos ir aptartos išsamios naujo sertifikavimo įstaigų vaidmens gairės.

Komisija atidžiai stebi, kaip jos įgyvendinamos. Tuo tikslu du kartus per metus rengiami ekspertų grupės posėdžiai dalyvaujant mokėjimo agentūroms ir sertifikavimo įstaigoms, jų metu aiškinami praktiniai klausimai, susiję su teisėtumu ir tvarkingumu.

Reguliariai rengiami audito vizitai į valstybes nares, per kuriuos apžvelgiami sertifikavimo įstaigų darbo, susijusio su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, metodai.

Sertifikavimo įstaigų atstovai taip pat kviečiami dalyvauti atliekant įprastą atitikties auditą ir iš to mokytis.

Komisija sutinka su šia rekomendacija, tačiau pabrėžia, kad sertifikavimo įstaigoms prireiks laiko išmokti, o nuo 2015 m. metinėje veiklos ataskaitoje Komisija teiks informacijos apie padarytą pažangą.

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir mano, kad ji įgyvendinama nuolat atliekant auditą ir prireikus teikiant rekomendacijas, taip pat imantis būtinų veiksmų, kai taikomas pasidalijamojo valdymo principas, siekiant padėti valstybių narių audito institucijoms veiksmingai vykdyti savo užduotis.

2 DALIS. KAIMO PLĖTROS VEIKSMINGUMO KLAUSIMAI

Projektų veiksmingumo vertinimas

7.79. Mūsų 2013 m. metinėje ataskaitoje nurodėme, kad atrenkant projektus, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas (valstybės narės atsakomybė), visų pirma buvo atsižvelgiama į būtinybę panaudoti turimas ES lėšas, po to – į būtinybę atitikti taisykles ir tik trečioje vietoje, ir labai ribotai, – į numatytą veiksmingumą⁽⁵⁶⁾. Šiais metais, atlikdami bandomąją užduotį, be operacijų tvarkingumo patikrų, mes taip pat patikrinome kai kuriuos veiksmingumo klausimus.

7.80. Šiai bandomajai užduočiai mes atrinkome tuos projektus, kuriuose veiksmingumo aspektus galima buvo pagrįstai patikrinti. Todėl iš 162 projektų daugiausia dėmesio skyrėme 71 projektui, kurie apėmė investicijas į materialųjį turtą. Audito vykdymo metu buvo užbaigti 42 iš šių 71 projekto. Be to, kad tikrinome šių operacijų tvarkingumą, testuodami kiekvieno projekto veiksmingumo kriterijų įvertinome ir jų ekonomiškumą bei veiksmingumą.

7.81. Nagrinėdami užbaigtus projektus, patikrinome, ar investicija buvo atlikta kaip planuota⁽⁵⁷⁾. Šio kriterijaus buvo laikomasi daugumoje projektų (93 %). Tačiau kalbant apie visus projektus, mes nustatėme šias pagrindines problemas:

- trūkumai tikslingai taikant priemones ir atrenkant projektus,
- nepakankami išlaidų pagrįstumo įrodymai.

⁽⁵⁶⁾ 2013 m. metinės ataskaitos 10.10 dalis.

⁽⁵⁷⁾ Buvo laikoma, jog veiksmingumo kriterijus „Atlikus patikras vietoje, gauta įrodymų, kad projektų išdirbiai buvo pristatyti kaip planuota“ yra įvykdytas, jei projekto išdirbiai buvo pasiekti kaip planuota. Buvo laikoma, kad šis kriterijus neįvykdytas, jei projektas nebuvo visiškai ar iš dalies užbaigtas ir nebuvo pateikta priimtino tokios padėties pateisinimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Trūkumai tikslingai taikant priemones ir atrenkant projektus

7.82. Mes tikrinome, ar parama skiriama aiškiai apibrėžtiems tikslams, atspindintiems nustatytus struktūrinius ir teritorinius poreikius bei struktūrinius sunkumus⁽⁵⁸⁾. Šio kriterijaus nesilaikyta 21 % audituotų investicinių projektų atveju. Mes taip pat tikrinome, ar projektas buvo atrinktas taikant skaidrią procedūrą, pagrįstą santykiniais privalumais ir tinkamais atrankos kriterijais⁽⁵⁹⁾. Šio kriterijaus nesilaikyta 51 % audituotų investicinių projektų atveju.

7.83. Mes nustatėme, kad tikslingo taikymo ir atrankos procedūros buvo nepakankamos. Daugeliu atveju mokėjimo agentūros neprivalėjo taikyti griežtos tikslingo taikymo ir atrankos procedūros. Turimų lėšų pakako visiems joms teikiams projektams. Šios mokėjimo agentūros nebuvo suinteresuotos taikyti veiksmingumo kriterijus ir dėl to neišnaudoti viso turimo biudžeto. Buvo nustatytas tik vienas geros praktikos atvejis. Pavyzdžiai pateikti 7.10 langelyje. Apie tinkamo tikslingo taikymo kaimo plėtros investicijų srityje trūkumą mes pranešėme keliose mūsų neseniai paskelbtose socialiosiose ataskaitose⁽⁶⁰⁾.

7.82. Šis klausimas nagrinėtas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu atrankos kriterijų rekomendacijose, jose reikalaujama, kad būtų nustatytas projektų eiliškumas ir žemiausia riba. Taip pat pateikta keletas blogosios praktikos pavyzdžių, keli jų paimti iš Audito Rūmų ataskaitų.

⁽⁵⁸⁾ Buvo laikoma, kad šis kriterijus įvykdytas, jei priemonės tikslai buvo aiškiai apibrėžti, o jos tinkamumo sąlygos ir atrankos kriterijai apribojo apimtį iki konkrečių naudos gavėjų ar geografinių sričių, atitinkančių tikruosius kaimo plėtros planuose nustatytus poreikius.

⁽⁵⁹⁾ Buvo laikoma, kad šis kriterijus įvykdytas, jei buvo taikyta konkurencinės atrankos procedūra, kuri buvo teisingai dokumentuota, ir jei atrankos kriterijai buvo pagrįsti privalumų palyginimu ir susiję su priemonės tikslais ir jei buvo taikomas tinkamas svorinis koeficientas.

⁽⁶⁰⁾ Pavyzdžiui, žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 8/2012 „Tikslingas paramos žemės ūkio valdų modernizavimui paskirstymas“, Specialiąją ataskaitą Nr. 1/2013 „Ar ES parama maisto perdirbimo pramonei buvo veiksminga ir efektyvi sukuriama pridėtinę vertę žemės ūkio produktams?“ ir Specialiąją ataskaitą Nr. 6/2013 „Ar valstybės narės ir Komisija pasiekė, kad kaimo ekonomikos įvairinimo priemonės būtų ekonomiškai naudingos?“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.10 langelis. Geroji ir blogoji tikslingo taikymo ir atrankos praktika

Nyderlanduose buvo paskelbtas 3,6 milijono eurų vertės kvietimas teikti paraiškas dėl priemonės „Dalijimasis žiniomis“. Keturi nepriklausomi ekspertai, kurių kiekvienas balus projektams skyrė pagal keletą atrankos kriterijų, įvertino kaip tinkamas 40 paraiškų. Pagal įvertintų balų skaičių buvo nustatytas projektų eiliškumas. Patvirtinti buvo tik trylika aukščiausiais balais įvertintų projektų, sudariusių iš viso 2,9 milijono eurų, kadangi kiti projektai buvo pripažinti kaip nepakankamai ekonomiškai. Mes laikome šį atvejį gera praktika, kadangi pirmenybė buvo teikta gero finansų valdymo principams, o ne lėšų panaudojimui, tą įrodo tai, jog likęs biudžetas nebuvo panaudotas tinkamiems finansuoti, tačiau mažiau veiksmingiems projektams.

Bulgarijoje parama priemonei „Žemės ūkio ir miškininkystės produktų vertės didinimas“ nebuvo tikslingai taikoma, kadangi finansuoti tinkamos buvo visos įmonės, turinčios mažiau nei 750 darbuotojų ir mažesnę nei 200 milijonų eurų apyvartą. Be to, nepaisant fakto, kad atrankos kriterijai buvo nustatyti, jie nebuvo naudojami paramai tikslingai taikyti dėl to, kad turimo biudžeto pakako visiems tinkamiems finansuoti projektams.

Mes nustatėme daugiau kaip 20 atvejų, kai atrankos kriterijai faktiškai nebuvo taikomi, kadangi lėšų pakako visiems tinkamiems finansuoti projektams. Visai atvejais 2014 metais išlaidos buvo apmokėtos iš turimų 2007–2013 m. biudžetų. Tokia padėtis gali susidaryti, kai biudžetai viršija tikruosius poreikius.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.10 langelis. Geroji ir blogoji tikslingo taikymo ir atrankos praktika

Valdymo institucijų atrinktais projektais turi būti padedama siekti politikos tikslų. Kaimo plėtros programose apibrėžti operacijų tinkamumo kriterijai, atsižvelgiant į tam tikrą teisinę sistemą (pirmas projektų nustatymo etapas), nustatyti atrankos kriterijų principai (antras projektų nustatymo etapas), tada tai konkrečiai taikoma stebėsenos komitete (trečias projektų nustatymo etapas), galiausiai, jeigu atlikta tai, ko prašo Komisija, nustatomas projektų eiliškumas, atmetant žemiausios ribos nesiekiančius projektus. Todėl galiojančioje teisinėje sistemoje jau atsižvelgta į visus būtinus dalykus, kad būtų užtikrintas tinkamas ES lėšų paskirstymas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.84. Kaip tikslingo taikymo ir atrankos atvejus mes taip pat testavome veiksmingumo kriterijus, parodančius, ar buvo skirtas dėmesys darbo vietų kūrimui⁽⁶¹⁾. Siekiant išmatuoti pažangą, padarytą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, strategijoje „Europa 2020“ nustatyti penki pagrindiniai tikslai, iš kurių pirmasis yra pasiekti 75 % 20–64 metų amžiaus žmonių užimtumo lygį. Atsižvelgdama į šį tikslą, Komisija informuoja savo svetainėje⁽⁶²⁾, kad vienas iš trijų strateginių ilgalaikių ES tikslų kaimo plėtros politikos srityje 2014–2020 m. laikotarpiu yra užtikrinti subalansuotą teritorinę kaimo ekonomikos ir bendruomenių plėtrą, be kita ko, kurti darbo vietas ir jas išlaikyti. Pagalba kaimo plėtrai būtų skirta vienai pagrindinių ES problemų spręsti tuo atveju, jei pagalbai gauti būtų taikomas darbo vietų kūrimo kriterijus ir (arba) jei projektų pirmenybė būtų nustatoma taikant eiliškumo ir atrankos procedūras, priklausomai nuo numatomų sukurti darbo vietų skaičiaus.

7.85. Mes manome, kad 34 projektų atveju buvo galimybė įtraukti darbo vietų kūrimą kaip tinkamumo sąlygą ir (arba) atrankos kriterijų. Pavyzdžiui, Lenkija skyrė 932 milijonus eurų priemonei „Padidinti pagrindinės žemės ūkio ir miškininkystės produkcijos pridėtinę vertę“. Naudos gavėjai gali gauti iki 12,8 milijono eurų EŽŪFKP paramą, neatsižvelgiant į tai, ar buvo sukurta darbo vietų.

7.86. Tačiau 24 iš 34 investicinių projektų (70 %) atveju numatytų sukurti darbo vietų skaičius nebuvo nei tinkamumo sąlyga, nei atrankos kriterijus. Nenustatyta nė vieno projekto, kur būtų numatyta kurti darbo vietas jaunimui.

7.84. Darbo vietų kūrimas – ne vienintelis aktualus veiksmingumo rodiklis, į kurį reikėtų atkreipti dėmesį. Ne mažiau svarbu ir poreikis išlaikyti darbo vietas siekiant sustabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimą. Todėl veiksmingumą reikėtų vertinti ne tik pagal sukurtas, bet ir pagal išsaugotas darbo vietas. Be to, svarbu atkreipti dėmesį, kad su inovacijomis ir technologijomis susijusio produktyvumo didėjimas gali turėti neigiamą poveikį užimtumui kuriant darbo vietas, visų pirma žemės ūkio sektoriuje. Kadangi atitinkamai pastaraisiais dešimtmečiais užimtumo lygis pirminiuose sektoriuose mažėjo, susijusios politikos veiksmingumo negalima tinkamai įvertinti matuojant tik grynąjį poveikį.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.86 dalies pastabas.

7.85. Darbo vietų kūrimo rodiklį reikėtų iš naujo apibrėžti, kad būtų įtrauktas darbo vietų išlaikymo rodiklis, ir įtraukti tik tas priemonės, kurių veiksmingumą galima įvertinti pagal tai.

Investicijomis į fizinį turtą (buvusi 1 ašis) padedama didinti ūkių perspektyvumą ir konkurencingumą (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 2 prioritetas). Darbo vietų kūrimas daugiausia susijęs su 6 prioritetu: skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse. Todėl netinka neigiamai vertinti projektų veiksmingumo dėl to, kad atliekant atranką neatsižvelgta į šį kriterijų. Į šį kriterijų turėtų būti atsižvelgiama vertinant tik tuos projektus, kurių atžvilgiu valdymo institucija tikrai nusprendė jį taikyti atrinkdama operacijas.

Kitaip neatitinka strateginiai kaimo plėtros prioritetai, nustatyti teisės aktuose, ir Audito Rūmų atliekamas projektų veiksmingumo vertinimas.

7.86. Komisija atkreipia dėmesį, kad pastaba dėl per menko dėmesio darbo vietų kūrimui susijusi tik su tam tikromis priemonėmis, o pačiose priemonėse – tik su konkrečios rūšies projektais, nes tai nėra visiškai aktualu kalbant apie visas investicines priemones ar visų rūšių projektus.

⁽⁶¹⁾ Šis kriterijus buvo laikomas įvykdytu, jei sukurtų darbo vietų skaičius buvo projekto tinkamumo ar jo atrankos kriterijus. Dėmesys darbo vietų jauniems žmonėms kūrimui buvo laikomas gera praktika.

⁽⁶²⁾ <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.87. Tik keturiuose projektuose buvo nuspręsta paramą teikti su sąlyga, jog bus sukurta viena ar daugiau darbo vietų. Pavyzdžiui, Lenkijoje priemonės „Parama labai mažų įmonių kūrimui ir plėtrai“ atveju naudos gavėjai privalėjo sukurti dvi darbo vietas ir jas išlaikyti mažiausiai dvejus metus. Be to, darbo vietų kūrimas atrankos kriterijus buvo tik 10 atvejų. Tačiau, kaip parodyta 7.10 langelyje, tokios procedūros paprastai nebuvo veiksmingos. Be to, už sukurtą darbo vietą skiriamas balų skaičius dauguma atvejų buvo per mažas, kad priimant sprendimą būtų lemiamas.

Nepakankami išlaidų pagrįstumo įrodymai

7.88. 49 iš 71 investicinių projektų atveju (69 %) mes nustatėme įrodymus, kad projekto išlaidos buvo pagrįstos⁽⁶³⁾. Tačiau 22 investicinių projektų (31 %) atveju įrodymų nebuvo. 7.11 langelyje pateikti du investicinių projektų pavyzdžiai, kai išlaidų pagrįstumo įrodymų nebuvo. Neseniai paskelbėme specialiąją ataskaitą, kurioje ši tema išsamiai išnagrinėta⁽⁶⁴⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.87. Nustatyti, kad reikia pateikti darbo vietų kūrimo labai mažose įmonėse įrodymų norint gauti EŽŪFKP paramą, gali būti rizikinga klaidų lygio požiūriu. Paramos gavėjams, kurie tam tikrais atvejais negebėtų sukurti tų darbo vietų dėl išorės aplinkybių, tai būtų papildoma našta. Be to, reikia nepamiršti, kad parama labai mažoms įmonėms daugeliu atvejų padedama siekti įvairiausių tikslų, įskaitant įvairinimą, vietos plėtrą, inovacijas, ekonominės veiklos rezultatus ir pridėtinę žemės ūkio produktų vertę.

7.88. Komisija į rekomendacinį dokumentą dėl kontrolės priemonių ir nuobaudų 2014–2020 m. laikotarpiu įtraukė Audito Rūmų parengtą ir Specialiosios ataskaitos Nr. 22/2014 priede pateiktą išlaidų pagrįstumo vertinimo kontrolinį sąrašą. 2015 m. kovo 17 d. Briuselyje mokėjimo agentūroms ir valdymo institucijoms buvo surengtas mokymas išlaidų pagrįstumo ir viešojo pirkimo naudojant EŽŪFKP lėšas klausimais. Šiame renginyje dalyvavo ir Audito Rūmų atstovai.

⁽⁶³⁾ Buvo laikoma, kad veiksmingumo kriterijus „Yra išlaidų pagrįstumo įrodymų“ įvykdytas, jei buvo taikoma konkurso procedūra, atranką vykdant remiantis mažiausia kaina ar didžiausiu ekonomiškumu, arba jei buvo naudojamos patikimos referencinės išlaidos.

⁽⁶⁴⁾ Specialioji ataskaita Nr. 22/2014 „Ekonomiškumo užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.11 langelis. Pavyzdžiai, kai išlaidų pagrįstumo įrodymų nebuvo

Portugalija naudoja referencines išlaidas priemonei „Nuo stichinių nelaimių nukentėjusio miškininkystės gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamų prevencinių priemonių taikymas“. Vieno investicijų projekto atveju buvo nustatytos šešios referencinės išlaidos, skirtos augalų kontrolei, kurios svyravo nuo 47 iki 1 138 eurų/ha, priklausomai nuo skirtingų miško darbų tipų ir nuo sklypų sąlygų (pvz., nuožulnumo ir augalinės dangos). Audituoto projekto kainos svyravo nuo 232 iki 1 138 eurų/ha. Mes nustatėme, kad mokėjimo agentūra nevykdė išlaidų pagrįstumo patikrų. Pavyzdžiui, nebuvo tikrinamos sklypų sąlygos, dėl to nebuvo įmanoma įvertinti, ar miško darbų kaina už hektarą buvo pagrįsta.

Nyderlanduose priemonės „Profesinis mokymas asmenims, dirbantiems žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose“ projektus, prieš juos tvirtinant, vertino vertinimo komisija. Vieno pagal šią priemonę audituoto projekto atveju komisija pranešė, kad, jos manymu, projektas buvo brangus, palyginti su jo turiniu ir galimais rezultatais. Mokėjimo agentūra į šią problemą neatsižvelgė. Praktiškai mes neradome nė vieno įrodymo, kad mokėjimo agentūra apskritai tikrino išlaidų pagrįstumą.

Išvada

7.89. Mūsų atlikta kaimo plėtros investicinių projektų veiksmingumo aspektų analizė atskleidė tikslingo taikymo ir išlaidų pagrįstumo įrodymų trūkumą. Tai patvirtina išvada, kurias mes pateikėme keliose savo specialiosiose ataskaitose, ir rodo, kad problemų vis dar yra.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.11 langelis. Pavyzdžiai, kai išlaidų pagrįstumo įrodymų nebuvo

Žr. Komisijos atsakymą į 7.34 dalies pastabas.

7.89. Komisija patobulino valstybėms narėms skirtas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio rekomendacijas, įskaitant geresnį projektų nustatymą ir atranką, taip pat tai, kaip vertinti išlaidų pagrįstumą. Todėl tokių rekomendacijų poveikio tikimasi tik įgyvendinant naujos kartos kaimo plėtros programas.

7.1 PRIEDAS

„GAMTOS IŠTEKLIŲ“ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014	2013 ⁽¹⁾
ĮMĖS DYDIS IR STRUKTŪRA		
Žemės ūkis: rinkos ir tiesioginė parama	183	180
Kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė	176	171
Gamtos išteklių operacijų iš viso	359	351
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis: rinkos ir tiesioginė parama	2,9 %	3,6 %
Įvertintas klaidų lygis: kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė	6,2 %	7,0 %
Įvertintas klaidų lygis: gamtos ištekliai	3,6 %	4,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	4,6 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	2,7 %	

Viršutinė ir apatinė klaidų lygio ribos: žemės ūkio rinkos ir tiesioginė parama yra: 2,6 % ir 6,8 %.

Apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos: žemės ūkio rinkos ir tiesioginė parama yra: 3,2 % ir 9,3 %.

⁽¹⁾ 2013 m. skaičiai buvo perskaičiuoti, kad atitiktų 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą ir kad būtų galima palyginti dvejų metų duomenis. 1 skyriaus **1.3 diagramoje** parodyta, kaip 2013 m. rezultatai buvo pergrupuoti pagal 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą.

7.2 PRIEDAS

ATSIVELGIMAS Į ANKSCIAU DĖL „GAMTOS IŠTEKLIŲ“ PATEIKTAS REKOMENDACIJAS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	3.37. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus 2012 m. faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms veikti sparčiau ir dėti didesnes pastangas siekiant užtikrinti, kad: <p>1 rekomendacija: žemės, visų pirma daugiamečių ganyklų, tinkamumas būtų tinkamai registruojamas ŽSIS, ypač tais atvejais, kai plotai yra visiškai arba iš dalies dengiami uolų, krūmokšnių arba tankaus miško ar krūmynų, arba kai žemė daugelį metų buvo apleista.</p> <p>2 rekomendacija: būtų imtasi taisomųjų veiksmų tai atvejais, kai yra nustatoma, kad administracinės ir kontrolės sistemos ir (arba) IAKS duomenų bazės turi trūkumų arba yra pasenusios.</p> <p>3 rekomendacija: mokėjimai būtų pagrįsti patikrų vietoje rezultatais ir patikros vietoje būtų pakankamos kokybės, kad būtų galima patikimai nustatyti finansuoti tinkamą plotą.</p> <p>4 rekomendacija: mokėjimo agentūrų ir sertifikavimo įstaigų direktorių atlikto darbo, skirto pagrįsti jų atitinkamus pareiškimus ir tvirtinimus, koncepcija ir kokybė suteiktų patikimą pagrindą įvertinti atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.</p>							
	4.44. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2012 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai kaimo plėtros srityje rekomenduoja: <p>1 rekomendacija: valstybės narės turėtų geriau atlikti taikomas administracines patikras, pasinaudodamos visa svarbia mokėjimo agentūrų informacija, kadangi tai galėtų padėti aptikti ir ištaisyti didžiąją klaidų dalį.</p>							
			X					
			X					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	2 rekomendacija: Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų atitinkamai atsižvelgta į visus atvejus, kai Audito Rūmai nustatė klaidų.	X						
	3 rekomendacija: Komisija DG AGRI metinėje veiklos ataskaitoje turėtų taikyti panašų metodą EŽŪFKP kaip ir atstetajai pagalbai už plotą, kuomet ji atsižvelgia į savo atitikties auditų rezultatus, vertindama kiekvienos mokėjimo agentūros klaidų lygį.	X						
	Visos BŽŪP atžvilgiu:			X				
	4 rekomendacija: Komisija turėtų užtikrinti tinkamą savo atitikties auditų aprėptį.							
	5 rekomendacija: Komisija turėtų atsižvelgti į jos atitikties auditų metu nustatytus trūkumus bei į išliekančią didelių bendros atitikties procedūros vėlavimų problemą.		X					
	6 rekomendacija: Komisija turėtų dar labiau patobulinti savo finansinių pataisymų nustatymo metodą, siekiant labiau atsižvelgti į nustatytų pažeidimų pobūdį ir rimtumą.	X						
	4.45. Del sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srities:							
7 rekomendacija: Komisija turėtų atsižvelgti į nustatytus sistemų trūkumus, susijusius su viešaisiais pirkimais ir susitarimais dėl dotacijų.	X							

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	3.45. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2011 m., Audito Rūmai dabartiniam programavimo laikotarpiui rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms imtis atitinkamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad:							
	1 rekomendacija: būtų tinkamai įvertintas daugiamečių ganyklų tinkamumas finansuoti, ypač tais atvejais, kai plotai iš dalies apaugę krūmais, krūmokšniais, tankiais medžiais ar yra uolėti.		X					
	3 rekomendacija: patikros vietoje būtų pakankamos kokybės, kad galima būtų patikimai nustatyti tinkamą finansuoti plotą.		X					
	4 rekomendacija: sertifikavimo įstaigų atliekamo darbo organizavimas ir kokybė užtikrintų patikimą mokėjimo agentūrų atliekamų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo vertinimą.			X				
	4.53. Reikia pažymėti, kad lieka galioti Audito Rūmų rekomendacija dėl tolesnio kaimo plėtros srityje taikomų taisyklių ir sąlygų paprastinimo.			X				
	4.54. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2011 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai kaimo plėtros srityje šiuo programavimo laikotarpiu rekomenduoja:							
1 rekomendacija: valstybėms narėms griežčiau atlikti administracines patikras ir patikras vietoje, kad būtų sumažinta netinkamų išlaidų deklaravimo Europos Sąjungai rizika.			X					

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>2 rekomendacija: Komisijai ir valstybėms narėms užtikrinti, kad būtų geriau įgyvendinamos galiojančios taisyklės, susijusios su:</p> <ul style="list-style-type: none"> — viešųjų pirkimų ir PVM taisyklėmis, kai paramos gavėjos yra viešosios įstaigos, — žemės ūkio valdų modernizavimo agrarinės aplinkos saugos įsipareigojimais ir tinkamumo taisyklėmis. 			X				
	<p>3 rekomendacija: Komisijai išnagrinėti reikšmingo klaidų lygio priežastis.</p>	X						
	<p>5 rekomendacija: Komisijai papildyti sertifikavimo įstaigoms skirtas gaires reikalavimu, kad šios įstaigos į savo audito strategiją įtrauktų ir skelbtų anksčiau Komisijos ir Audito Rūmų auditų nustatytus faktus.</p>					X		
	<p>6 rekomendacija: kompleksinės paramos srityje valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi su gyvūnų identifikavimu ir registravimu susijusių reikalavimų, ir pagerinti patikrų paskirstymą per visus metus tam, kad būtų tinkamai patikrinti visi svarbūs reikalavimai.</p>					X		
	<p>4.55. Aplinkos, jūrų reikalų ir žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai pagerinti pagal žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimus su ES nepriklausančiomis šalimis sugaunamų žuvų kiekio stebėjimą.</p>					X		

8 SKYRIUS

Europos vaidmuo pasaulyje

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	8.1–8.10
Europos vaidmens pasaulyje ypatumai	8.2–8.9
Audito apimtis ir metodas	8.10
Operacijų tvarkingumas	8.11–8.21
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	8.22–8.25
<i>EuropeAid</i>	8.22–8.23
ECHO	8.24–8.25
Išvada ir rekomendacijos	8.26–8.31
Išvada dėl 2014 m.	8.26–8.27
Rekomendacijos	8.28–8.31

8.1 priedas. Su Europos vaidmeniu pasaulyje susijusių operacijų testavimo rezultatai

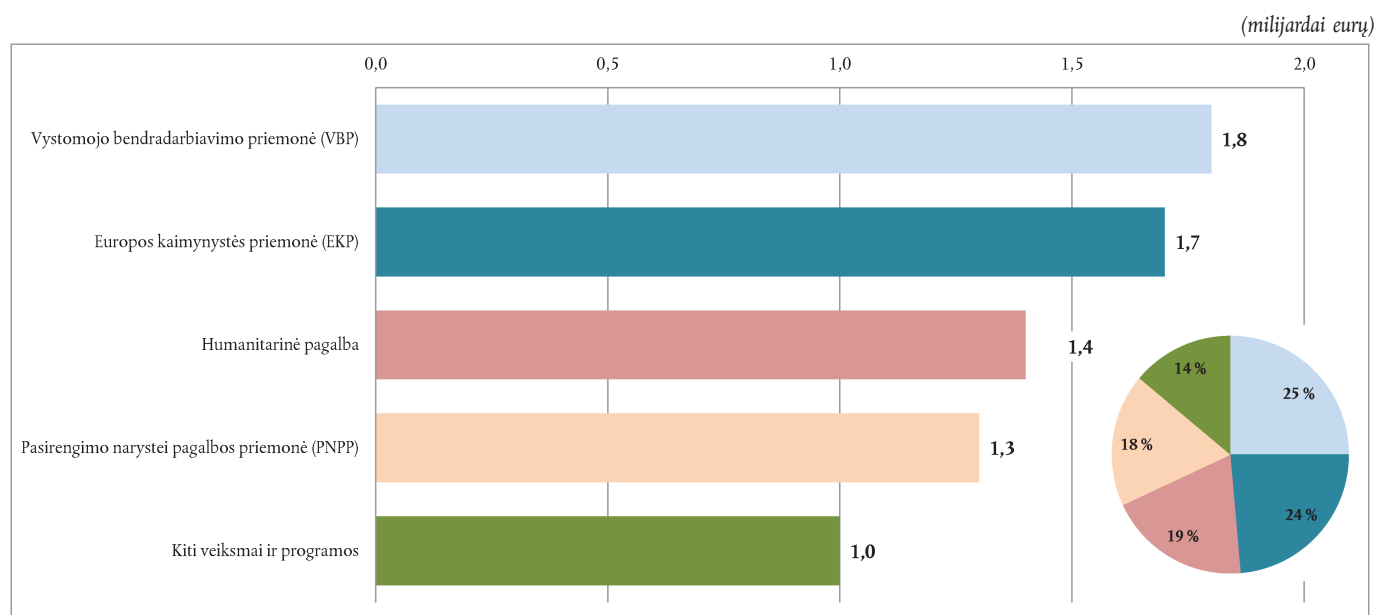
8.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas dėl Europos vaidmens pasaulyje

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

8.1. Šiame skyriuje pateikti nustatyti faktai, susiję su mūsų atliktu Europos vaidmens pasaulyje specialiuoju vertinimu. Šio skyriaus aprėptis yra didesnė nei ankstesnio 7 skyriaus dėl išorės santykių, pagalbos ir plėtros ⁽¹⁾, kadangi į jį taip pat įtrauktos išlaidos, susijusios su regionine politika (300 milijonų eurų), kaimo plėtra (150 milijonų eurų) ir moksliniais tyrimais ir kitomis vidaus politikomis (100 milijonų eurų). **8.1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2014 m. išlaidas.

8.1 diagrama. DFP 4 išlaidų kategorija. Europos vaidmuo pasaulyje

Iš viso mokėjimų per metus:	7,2
— veiklos išlaidos	6,0
— parama biudžetui	0,9
— administracinės išlaidos	0,3
- avansai ⁽¹⁾	4,3
+ avansų patvirtinimai	4,5

Audituota populiacija, iš viso	7,4
---------------------------------------	------------

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedą**, 7 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2014 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

⁽¹⁾ Bendrojo įvado 0.7 dalyje paaiškinta nauja mūsų metinės ataskaitos struktūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos vaidmens pasaulyje ypatumai

8.2. Strategija „Europos vaidmuo pasaulyje“ apima visus iš ES biudžeto finansuojamus išorės veiksmus (užsienio politiką). 2014 m. strategijai „Europos vaidmuo pasaulyje“ išmokėtos lėšos, kurios buvo paskirstytos taikant kelias priemones, sudarė 7,2 milijardo eurų. Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (VBP), Europos kaimynystės priemonė (EKP), Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (PNPP) ir humanitarinė pagalba sudaro daugiau kaip 86 % DFP išlaidų kategorijos srities.

8.3. Pagrindinis ES principas vystomojo bendradarbiavimo politikos srityje – skurdo sumažinimas, o ilgainiui ir jo panaikinimas⁽²⁾. Kaimynystės politikos tikslas – remti partnerius, kurie vykdo reformas, siekdami užtikrinti demokratiją, teisinę valstybę ir žmogaus teises; prisidėti prie jų įtraukios ekonominės plėtros ir skatinti partnerystę su visuomenėmis ir ryšius su vyriausybėmis. Pasirengimo narystei pagalbos tikslas – padėti šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms gerbti žmogaus orumą, laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir žmogaus teises. Humanitarinė pagalba teikiama laikina pagalba ir parama žmonėms trečiojoje šalyse, nukentėjusiems nuo gaivalinių nelaimių ar žmogaus sukeltų katastrofų, ir yra skirta jiems apsaugoti.

8.4. Svarbiausi už išorės veiksmų biudžeto vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai yra Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (*EuropeAid*), Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI), Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (DG NEAR, anksčiau – DG ELARG) ir Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (ECHO).

8.5. DFP išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidos daromos taikant labai įvairias bendradarbiavimo priemones ir paramos teikimo metodus⁽³⁾, naudojamus daugiau kaip 150 šalių. Dažnai taisyklės ir procedūros, taip pat ir viešųjų pirkimų bei sutarčių skyrimo, būna sudėtingos.

⁽²⁾ Remiantis Lisabonos sutartimi ir 2005 m. Europos konsensusu dėl vystymosi.

⁽³⁾ Išorės veiksmams skirtomis lėšomis galima finansuoti viešųjų pirkimų sutartis, dotacijas, įskaitant palūkanų normų subsidijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę pagalbą, paramą biudžetui ir kitą specialių formų pagalbą biudžetui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.6. Dviejose srityse dėl priemonių pobūdžio ir mokėjimo sąlygų tikimybė, kad operacijose bus klaidų, yra mažesnė. Tai – parama biudžetui⁽⁴⁾ ir ES įnašai į tarptautinių organizacijų⁽⁵⁾, kaip antai Jungtinių Tautų (JT) vykdomus daugelio donorų projektus.

8.7. Parama biudžetui prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirto biudžeto. Mes tikrinome, ar Komisija laikėsi specialių susijusioms šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymo sąlygų ir nustatėme, kad bendrų tinkamumo sąlygų buvo laikomasi (pavyzdžiui, susijusių su pažanga viešojo sektoriaus finansų valdymo srityje).

8.8. Tačiau teisinės nuostatos suteikia galimybę įvairioms interpretacijoms, o Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar buvo įvykdytos šios bendrosios sąlygos. Mūsų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos yra sumokamos šaliai partneriui. Pervestosios lėšos susilieja su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Jokie šio finansų valdymo trūkumai Audito Rūmų tvarkingumo audite klaidų negeneruoja.

8.9. Kai Komisijos įnašai daugelio donorų projektams susilieja su kitų donorų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Tai Komisija vadina „sąvokiniu metodu“. Komisijos taikomas sąvokinis metodas riboja auditorių darbą kitų donorų svarbaus įnašo atveju, kadangi tuomet Komisija mano, kad jo pakanka bet kokioms mūsų nustatytoms netinkamoms išlaidoms padengti.

⁽⁴⁾ 2014 m. iš bendrojo biudžeto atlikti su parama biudžetui susiję mokėjimai sudarė 850 milijonų eurų.

⁽⁵⁾ 2014 m. iš bendrojo biudžeto tarptautinėms organizacijoms atlikti mokėjimai sudarė 1 640 milijonų eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis ir metodas

8.10. Bendras mūsų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Kalbant apie strategijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ auditą, dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) Audito metu buvo tikrinama 172 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Ši imtis yra sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP išlaidų kategorijos operacijų atžvilgiu. 2014 m. imtį sudarė 122 ES delegacijų 11 paramą gaunančių valstybių⁽⁶⁾ patvirtintų operacijų ir 50 Komisijos būstinės patvirtintų operacijų.
- b) Įvertinome *EuropeAid* ir ECHO metines veiklos ataskaitas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.11. **8.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatu santrauka. Iš 172 mūsų audituotų operacijų, 43 (25 %) buvo paveiktos klaidų. Remiantis 28 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 2,7 %⁽⁷⁾.

8.12. Į audito imtį neįtraukus paramos biudžetui ir 8.6–8.9 dalyse nurodytų daugelio donorų operacijų, įvertintas klaidų lygis yra 3,7 %⁽⁸⁾.

8.13. Septynių kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju Komisija turėjo pakankamai informacijos⁽⁹⁾, kad, prieš patvirtinama išlaidas, galėtų užkirsti tokioms klaidoms kelią arba jas aptikti ir ištaisyti. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms taisyti, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs 0,2 procentinio punkto mažesnis. Kitose penkiose operacijose mes nustatėme klaidų, kurių naudos gavėjų paskirti auditoriai neaptiko.

8.14. **8.2 diagramoje** parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie įvertinto 2014 m. klaidų lygio.

8.11. Bendras atsakymas į 8.11–8.20 dalių pastabas

Komisijos kontrolės priemonės sukurtos taip, kad klaidas vis dar būtų galima aptikti ir ištaisyti per ex post auditą, kuris atliekamas po galutinio mokėjimo. Išsamią ex post audito programą kasmet planuoja ir įgyvendina išorės pagalbos generaliniai direktoratai, remdamiesi oficialiu rizikos vertinimo procesu.

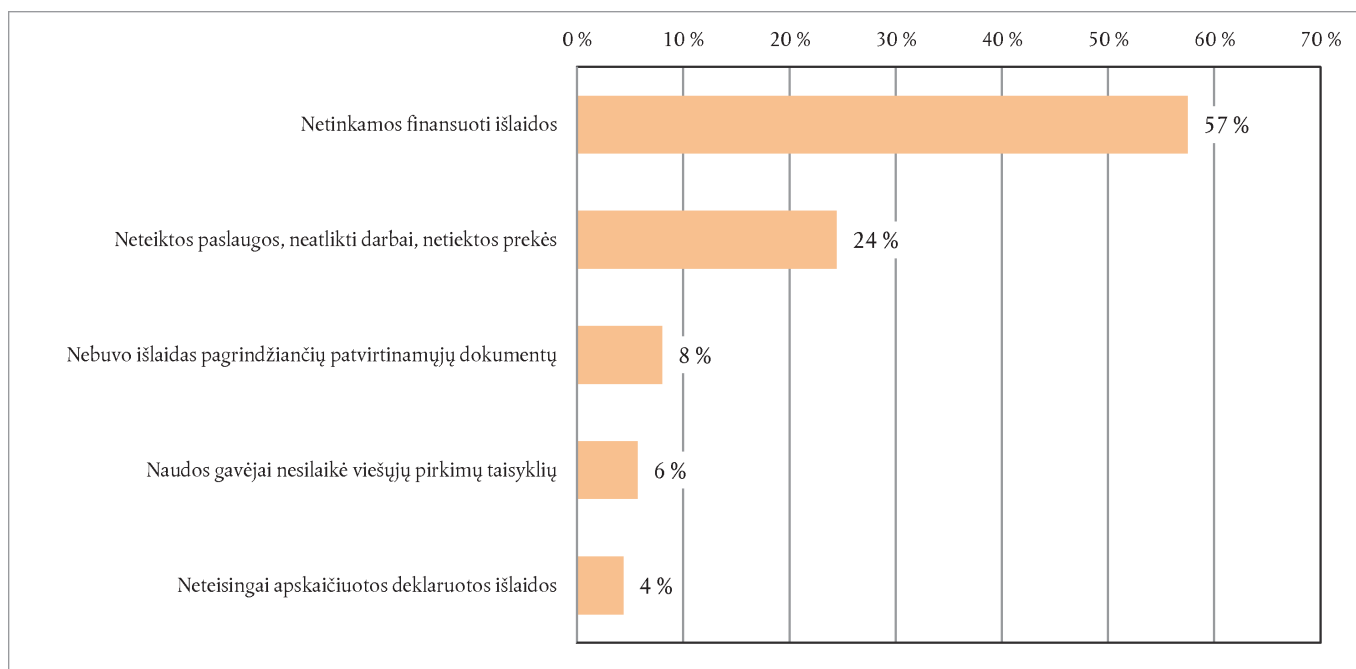
⁽⁶⁾ Belize, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kolumbijoje, Jamaikoje, Laose, Moldovoje, Nigeryje, Palestinoje, Serbijoje, Tailandė ir Tunise.

⁽⁷⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,9 % ir 4,4 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

⁽⁸⁾ 129 operacijų atveju apatinė klaidų riba (AKR) ir viršutinė klaidų riba (VKR) atitinkamai siekė 1,3 % ir 6,0 %, o patikimumo lygis sudarė 95 %.

⁽⁹⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais ir privalomomis patikromis.

8.2 diagrama. Prisidėjimas prie įvertinto klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.15. Reikšmingiausio tipo klaidos ([14] iš [28] atvejų), sudarančios 57 % įvertinto klaidų lygio, yra susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis. Tai sutartyje nenumatytos veiklos išlaidos arba ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu patirtos išlaidos, netinkami finansuoti mokesčiai, kilmės taisyklių nesilaikymas ir netiesioginės išlaidos, kurios buvo neteisingai priskirtos tiesioginėms išlaidoms (žr. pavyzdį 8.1 langelyje). Visi šie pranešti atvejai yra susiję su dotacijų sutartimis arba tarptautinių organizacijų vykdomomis sutartimis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.1 langelis. Netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdžiai*EuropeAid – Laosas*

Komisija su nacionaliniu ekonominės veiklos vykdytoju Laose pasirašė 150 000 vertės susitarimą dėl dotacijų, kurio bendras tikslas – taikant švietimo apie riziką priemones, sumažinti mirčių nuo nesprogusių sprogmenų skaičių. Sutartyje numatytas įgyvendinimo laikotarpis prasidėjo 2009 m. sausio mėn. 2008 m. gruodžio mėn. vietoje dirbančių darbuotojų atlyginimų išlaidos buvo priskirtos biudžetui, jas patvirtino Komisija. Todėl patvirtintos išlaidos buvo įvertintos per didelę suma.

8.16. 24 % įvertinto klaidų lygio sudarė penki atvejai, kuomet Komisija neteisingai pripažino (ir patvirtino) su paslaugomis, darbais ir tiekiamomis prekėmis susijusias išlaidas, kurios tuo metu, kai Komisija jas pripažino, nebuvo patirtos (žr. 8.2 langelį).

8.2 langelis. Nepatirtos išlaidos*EuropeAid – Belizas*

Komisija su Karibų banku pasirašė 6,5 milijono eurų vertės susitarimą dėl įnašo, skirtą parengti atnaujinamojo kredito cukranendrių atsodinimui Belize priemonę. Komisija šiuos veiksmus finansavo visapusiškai.

2014 m. Komisija patvirtino 2,3 milijono eurų išlaidas, iš kurių 740 000 eurų suma buvo susijusi su finansų įstaigos pasirašytomis ūkininkams skirtomis paskolų sutartimis, bet dar nebuvo sumokėta. Komisija, visą sumą pripažinusi kaip patirtas išlaidas, neteisingai patvirtino per didelę anksčiau išmokėto išankstinio finansavimo dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.17. 8 % įvertinto klaidų lygio nulėmė patvirtinamųjų dokumentų stygius. 4 % įvertinto klaidų lygio nulėmė atvejai, kuomet deklaruotos išlaidos dėl matematinių klaidų arba neteisingo valiutos keitimo kurso buvo neteisingai apskaičiuotos.

8.18. 6 % įvertinto klaidų lygio buvo susiję su naudos gavėjų vykdytomis netvarkingomis viešųjų pirkimų arba sutarčių sudarymo procedūromis (žr. pavyzdį 8.3 langelyje).

8.3 langelis. Netvarkinga sutarčių sudarymo procedūra

EuropeAid – Tunisas

Komisija su Šveicarijos NVO pasirašė 230 000 eurų vertės susitarimą dėl dotacijos, kurio tikslas – rengiantis visuotiniams rinkimams po revoliucijos Tunise stabilizuoti radijo transliaciją ir užtikrinti informacijos sklaidą platesnei auditorijai.

NVO su paslaugų teikėju pasirašė 11 500 eurų vertės sutartį nesant įrodymų, kad skiriant sutartį buvo konsultuotasi su trimis paslaugų teikėjais.

8.19. 15 operacijų iš 172 buvo paveiktos kiekybiškai neįvertinamų klaidų, kurios daugiausia buvo susijusios su teisiniu ar sutartinių prievolių nesilaikymu.

8.20. 20-yje patikrintų paramos biudžetui operacijų nebuvo teisėtumo ir tvarkingumo klaidų.

8.21. Savo 2013 m. metinėje ataskaitoje pranešėme apie sisteminę klaidą, kadangi DG ELARG tvirtino išlaidas remdamasis savo paties įverčiais, o ne patirtomis, sumokėtomis ir patvirtintomis išlaidomis. Šiais metais atlikto audito metu nustatėme, kad tokių įrašų (už 96 milijonų eurų sumą) aptikta ir 2014 m. 2014 m. gegužės mėn. DG ELARG savo 2013 m. ir 2014 m. finansinėse ataskaitose ištaisė neteisingai atliktus patvirtinimus. Jis taip pat patikslino DG ELARG apskaitos vadove nustatytas instrukcijas, kuriose dabar nurodyta, kad išankstinis finansavimas turėtų būti tvirtinamas remiantis patvirtintomis tinkamomis finansuoti išlaidomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.3 langelis. Netvarkinga sutarčių sudarymo procedūra

Tai pavienis atvejis, kai reikėjo veikti skubiai ir iš karto. NVO priminta, kad ateityje taikytų tinkamas viešųjų pirkimų taisykles.

8.21. *Atsižvelgdamas į 2013 m. patikinimo pareiškimo procedūrą, buvęs Plėtros GD iš karto įdiegė reikšmingus savo sistemų pakeitimus, kurių dabar laikomasi.*

Informacija apie Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD pažangą sprendžiant šiuos klausimus perduota kitoms institucijoms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ATRINKTŲ SISTEMŲ IR METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ NAGRINĖJIMAS**EuropeAid**

8.22. Atlikus operacijų testus paaiškėjo, kad Komisijos *ex ante* sistemos kai kuriais atvejais neveikė. Išlaidų patikrinimų, kuriuos vykdė naudos gavėjų paskirti auditoriai, metu klaidos ne visuomet būdavo aptinkamos. Todėl naudos gavėjai tvirtino netinkamas finansuoti išlaidas.

8.23. Išsamūs *EuropeAid* sistemų, taip pat ir jos atlikto likutinio klaidų lygio tyrimo ir jos metinės veiklos ataskaitos nagrinėjimo rezultatai yra pateikti mūsų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo dešimtojo ir vienuoliktojo Europos plėtros fondų 36–46 dalyse.

ECHO

8.24. Vadovaudamiesi rotaciniu metodu⁽¹⁰⁾ išnagrinėjome ECHO metinę veiklos ataskaitą Europos vaidmens pasaulyje srityje.

8.25. Savo 2014 m. patikinimo pareiškime ECHO generalinis direktorius pareiškė galintis pateikti pagrįstą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia pakankamai garantijų dėl atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo ir kad ataskaitoje pateikta informacija yra patikima, išsami ir teisinga. Šį pareiškimą paremia nustatyti faktai ir išvados, grindžiamos mūsų 2014 m. atliktu su ECHO operacijomis susijusiu audito darbu.

⁽¹⁰⁾ Ankstesniais metais išnagrinėjome FPI 2013 m. metinę veiklos ataskaitą ir DG ELARG 2014 m. metinę veiklos ataskaitą.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2014 m.

8.26. Apskritai, audito įrodymai rodo, kad „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidos yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio.

8.27. Šios DFP kategorijos išlaidų srityje operacijų testavimas rodo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis populiacijoje yra 2,7 % (žr. **8.1 priedą**).

Rekomendacijos

8.28. **8.2 priede** pateikti mūsų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatai ⁽¹¹⁾. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose mes pateikėme aštuonias rekomendacijas. Komisija visiškai įgyvendino keturias rekomendacijas, dvi rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, o dvi – tam tikrais atžvilgiais.

8.29. Kaip pažymėta 8.22 dalyje, 2014 m. operacijų testavimas atskleidė išlaidų tikrinimo trūkumų. Šią problemą mes jau nurodėme mūsų 2012 m. metinėje ataskaitoje, kurioje mes paraginome Komisiją imtis išlaidų patikrų, kurias atlieka išorės auditoriai, kokybės užtikrinimo priemonių. Tuomet *EuropeAid* ėmėsi veiksmų, skirtų išorės auditų ir patikrinimų trūkumams šalinti. Tačiau šių veiksmų poveikį dar anksti vertinti, kadangi kai kurios priemonės dar nebaigtos rengti.

8.30. Operacijų testavimo rezultatai parodė, kad kai kuriais atvejais neveikė kontrolės priemonės, skirtos užkirsti kelią netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimui pagal dotacijų sutartis. 2011 m. metinėje ataskaitoje buvo pateikta rekomendacija dėl dotacijų priežiūros, tačiau nustatyta, kad priemonės kurių ėmėsi Komisija, buvo įgyvendintos tik iš dalies.

8.29. *Praktiškai klausimas yra sudėtingesnis, nei tikėtasi, todėl išlaidų patikrinimo ataskaitose naudojamoms kokybės vertinimo lentelėms parengti reikia daugiau laiko, nei numatyta. Lentelėmis turėtų būti galima naudotis paskutinį 2015 m. ketvirtį.*

⁽¹¹⁾ Šios tolesnės peržiūros metu buvo siekiama patikrinti, ar buvo įdiegtos ir taikomos taisomosios priemonės, atsižvelgiant į mūsų rekomendacijas. Nebuvo siekiama vertinti jų veiksmingo įgyvendinimo. Kai kurių priemonių, kurios vis dar buvo rengiamos, atveju buvo per anksti atlikti patikrinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.31. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., mes rekomenduojame Komisijai, o ypač *EuropeAid*:

- **1 rekomendacija:** nustatyti ir taikyti vidaus kontrolės procedūras, skirtas užtikrinti, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtintas remiantis faktinėmis turėtomis išlaidomis, neįskaitant teisinių įsipareigojimų;
- **2 rekomendacija:** sustiprinti dotacijų sutarčių *ex ante* patikras, visų pirma *EuropeAid* užtikrinant, kad būtų vykdomi veiksmai, kurie buvo numatyti 2011 m. EPF metinėje ataskaitoje pateikus rekomendaciją dėl rizikos analize pagrįsto planavimo bei sistemingos patikrinimo vizitų ir stebėjimo vizitų vietoje priežiūros.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD ir Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD parengtuose vadovuose toliau tikslins susitarimams dėl įnašų taikomas patvirtinimo taisykles.

Komisija sutinka su šia rekomendacija. Priemonės jau taikomos.

8.1 PRIEDAS

STRATEGIJOS „EUROPOS VAIDMUO PASAULYJE“ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014	2013 m. 1 ⁽¹⁾
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	172	182
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLaidŲ POVEIKIS		
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis	2,7 %	2,1 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	4,4 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,9 %	

(¹) Šie 2013 m. skaičiai buvo perskaičiuoti, kad atitiktų 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą ir kad būtų galima palyginti šių dvejų metų duomenis. 1 skyriaus **1.3 diagramoje** parodyta, kaip, remiantis 2014 m. metine ataskaita, buvo perklasifikuoti 2013 m. rezultatai.

8.2 PRIEDAS

ATSÍŽVELGIMAS Į ANKSCIAU PATEIKTAS REKOMENDACIJAS DĖL STRATEGIJOS „EUROPOS VAIDMUO PASAULYJE“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	1 rekomendacija: Komisija turėtų užtikrinti savalaikį išlaidų patvirtinimą.		X					
	2 rekomendacija: Komisija turėtų paskatinti vykdančiuosius partnerius ir naudoti gavėjus gerinti dokumentų tvarkybą.	X						
	3 rekomendacija: patobulinti sutarčių sudarymo procedūrų valdymą, nustatant aiškius atrankos kriterijus ir geriau dokumentuojant vertinimo procesą.	X						
	4 rekomendacija: Komisija turėtų imtis veiksmingų priemonių, kad pagerintų išorės auditorių atliekamų išlaidų patikrų kokybę.		X					
	5 rekomendacija: Komisija turėtų išorės santykių generaliniam direktoratams taikyti nuoseklią ir patikimą likutinio klaidų lygio apskaičiavimo metodiką.	X						

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>6 rekomendacija: <i>EuropeAid</i>, DG ECHO ir FPI, siekdami užkirsti kelią netinkamų finansuoti išlaidų deklaramui, sudaryti galimybę jas aptikti ir (arba) išplėsti Komisijos užsakomųjų auditų apimtį, turėtų pagerinti sutarčių dėl dotacijų priežiūrą geriau pasinaudodami vizitais vietoje.</p>		X					
	<p>7 rekomendacija: FPI turėtų užtikrinti, kad visoms BUSP misijoms turėtų būti suteikiama akreditacija remiantis „šešių ramsčių įvertinimais“.</p>		X				<p>Padedant FPI, ilgalaikės misijos dabar atitinka Finansinio reglamento 60 straipsnio reikalavimus. Atsižvelgdama į audito metu nustatytus faktus, FPI laikėsi savo veiksmų planų ir užtikrino, kad trys didžiausios BUSP misijos atitiktų reikalavimus. Be to, įvertinta viena vidutinio dydžio misija (EUPOL COPPS) ir nustatyta, kad 2014 m. pabaigoje ji atitiko reikalavimus. Keturi reikalavimus atitinkančios misijos (EULEX KO SOVO, EUMM GEORGIA, EUPOL AFGANISTAN ir EUPOL COPPS) panaudojo maždaug 192 mln. EUR (arba 61 %) 2014 m. BUSP biudžeto. Penktos misijos (EUCAP NESTOR) vertinimas pradėtas 2014 m. ir bus baigtas 2015 m. Kita misija (EUCAP SAHEL Niger) bus įvertinta 2015 m.</p>	
	<p>8 rekomendacija: FPI turėtų paspartinti senų BUSP sutarčių užbaigimą. (tai tolesni veiksmai, kurių imtasi 2011 m. atsižvelgiant į vieną 2009 m. rekomendaciją/ą atnaujinant).</p>	X						

9 SKYRIUS

„Administravimas“

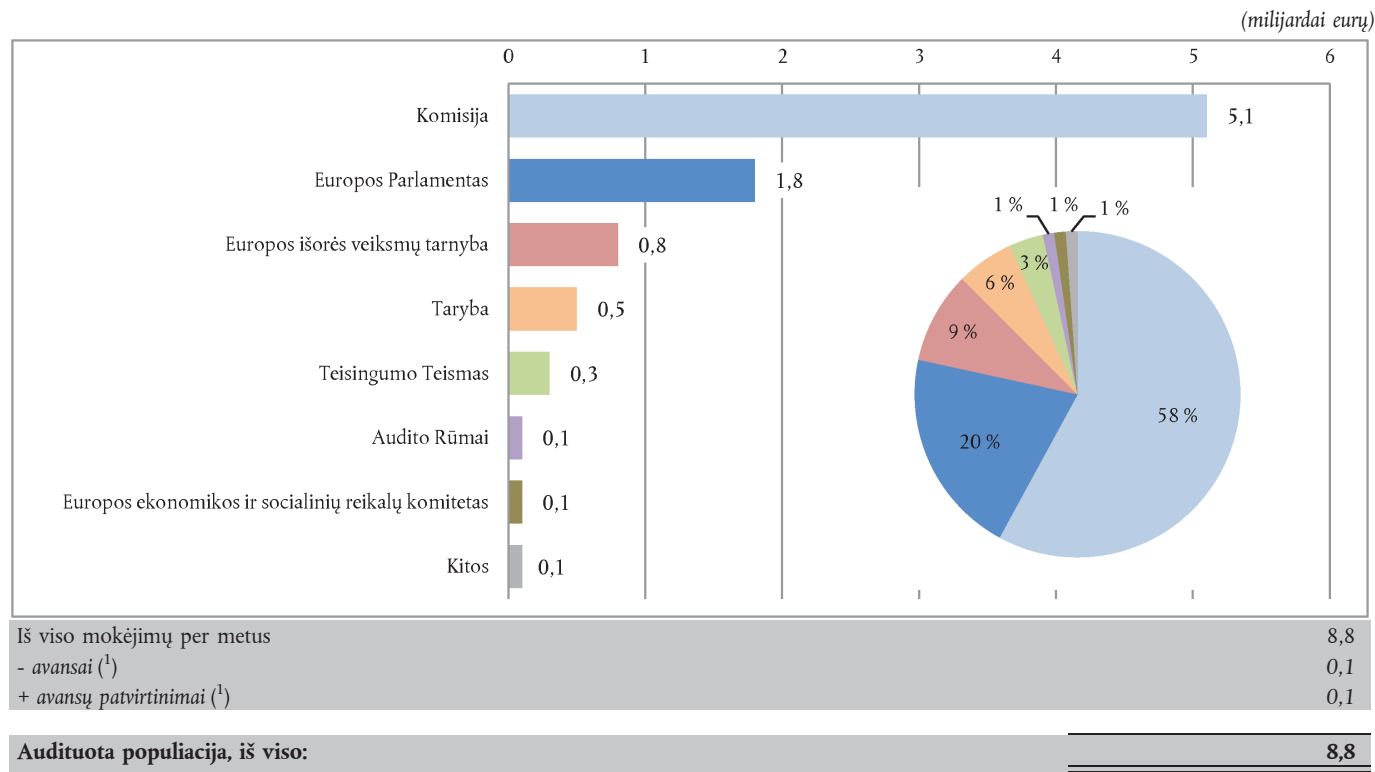
TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	9.1–9.6
DFP išlaidų kategorijos srities ypatumai	9.3–9.4
Audito apimtis ir metodas	9.5–9.6
Operacijų tvarkingumas	9.7–9.8
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	9.9
Pastabos dėl konkrečių institucijų ir įstaigų	9.10–9.14
Europos Parlamentas	9.11
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)	9.12
Kitos institucijos ir įstaigos	9.13
Audito Rūmai	9.14
Išvados ir rekomendacijos	9.15–9.17
Išvada dėl 2014 m.	9.15
Rekomendacijos	9.16–9.17
9.1 priedas.	Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai
9.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes su „Administravimu“ susijusias rekomendacijas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

9.1. Šiame skyriuje pateikti nustatyti faktai, susiję su mūsų atliktu „Administravimo“ specialiuoju vertinimu ⁽¹⁾. **9.1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2014 m. išlaidas.

9.1 diagrama. DFP 5 išlaidų kategorija. „Administravimas“ ⁽²⁾

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamesnė informacija pateikta 1.1 priedo 7 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2014 m. negalutinės konsoliduotos finansinės ataskaitos.

9.2. Dėl ES agentūrų ir kitų įstaigų mes teikiame atskiras ataskaitas ⁽³⁾. Mes nesame įgalinti atlikti finansinį Europos Centrinio Banko auditą.

⁽¹⁾ Ši informacija apima visų Europos Sąjungos (ES) institucijų administracines išlaidas, taip pat pensijas ir išmokas Europos mokykloms. Dėl pastarųjų rengiame specialiąją metinę ataskaitą, kurią teikiame Europos mokyklų valdybai. Šios ataskaitos kopiją siunčiame Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

⁽²⁾ Tam tikrą administracinių išlaidų dalį galima rasti ir kitose DFP išlaidų kategorijose. Visi pagal šias išlaidų kategorijas 2014 m. įvykdyti asignavimai sudaro 1,3 milijardo eurų.

⁽³⁾ Mūsų specialiosios metinės ataskaitos dėl agentūrų ir kitų įstaigų skelbiamos Oficialiajame leidinyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

DFP išlaidų kategorijos srities ypatumai

9.3. Administracinės išlaidas sudaro išlaidos žmogiškiesiems ištekliams (atlyginimams, pensijoms ir išmokoms), kurios sudaro apie 60 % bendros sumos, bei išlaidų pastatams, įrangai, energijai, komunikacijoms ir informacinėms technologijoms.

9.4. Pagrindinės administracinės išlaidoms kylančios rizikos yra viešųjų pirkimų, sutarčių vykdymo, įdarbinimo bei atlyginimų, pensijų ir išmokų skaičiavimo procedūrų nesilaikymas. Apskritai šią DFP išlaidų kategoriją mes laikome mažos rizikos sritimi.

Audito apimtis ir metodas

9.5. Bendras mūsų audito metodas ir metodika apibūdinti 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje**. Audituojant „Administravimo“ išlaidas, dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus:

- a) Atliekant auditą buvo tikrinama 129 operacijų imtis, kaip nustatyta **1.1 priedo 7 dalyje**. Ši imtis yra parengta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP išlaidų kategorijos operacijų atžvilgiu. 2014 m. šią imtį sudarė 92 atlyginimų ir pensijų, susijusių išmokų ir kitų personalo išlaidų mokėjimai, 14 pagal sutartis dėl pastatų atliktų mokėjimų, ir 23 su kitomis (energijos, komunikacijų, informacinių technologijų ir pan.) išlaidomis susiję mokėjimai.
- b) Audito metu taip pat buvo nagrinėjamos ⁽⁴⁾ laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimo procedūros ⁽⁵⁾ bei viešųjų pirkimų procedūros ⁽⁶⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete, Regionų komitete ir Europos Ombudsmeno biure.

⁽⁴⁾ Remiantis nuo 2012 m. taikomu rotacijos metodu, sistemų auditas kiekvienais metais apima po dvi ar tris institucijas ar įstaigas, sudarant su kiekviena institucija ar įstaiga bei atitinkama sistema susijusių operacijų imtį.

⁽⁵⁾ 2014 m. buvo audituojamos 15 įdarbinimo procedūrų Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete, 15 įdarbinimo procedūrų Regionų komitete ir 10 įdarbinimo procedūrų Europos Ombudsmeno biure.

⁽⁶⁾ 2014 m. buvo audituojamos 15 viešųjų pirkimų procedūrų Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete, 15 viešųjų pirkimų procedūrų Regionų komitete ir 7 viešųjų pirkimų procedūros Europos Ombudsmeno biure.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

c) Buvo vertinamos Komisijos generalinių direktoratų (GD) ir tarnybų⁽⁷⁾, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas, ir visų kitų institucijų ir įstaigų metinės veiklos ataskaitos.

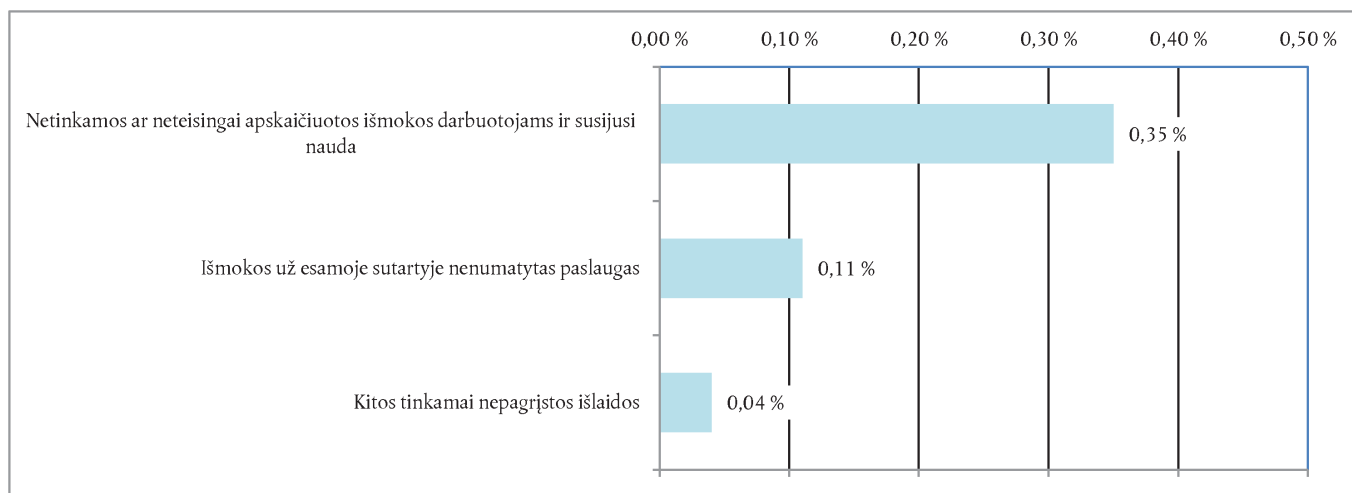
9.6. Pačių Audito Rūmų išlaidas auditavo išorės įmonė⁽⁸⁾. 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų finansinės būklės ataskaitų audito rezultatai pateikti 9.14 dalyje.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.7. **9.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 129 mūsų audituotų operacijų, 20 (15,5 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 12 mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 0,5 %⁽⁹⁾.

9.8. **9.2 diagramoje** parodyta, koku mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie mūsų 2014 m. klaidų lygio įverčio.

9.2 diagrama. Prisidėjimas prie įvertinto klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽⁷⁾ Žmogiškųjų išteklių ir saugumo GD, Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO), Infrastruktūros ir logistikos biuro Briuselyje ir Informatikos GD.

⁽⁸⁾ Ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių auditorė „PricewaterhouseCoopers“.

⁽⁹⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,1 % ir 0,9 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ATRINKTŲ SISTEMŲ IR METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ NAGRINĖJIMAS

9.9. Atrinktose institucijų ir įstaigų sistemose ir metinėse veiklos ataskaitose reikšmingo klaidų lygio nenustatėme.

PASTABOS DĖL KONKREČIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ

9.10. Mes nenustatėme jokių reikšmingų trūkumų audituotose srityse, susijusiose su Teisingumo Teismu, Regionų komitetu, Europos ombudsmenu ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu. Bendros šių konkrečių institucijų ir įstaigų administravimo išlaidų sumos atžvilgiu mūsų pastabos nėra reikšmingos. Tačiau jos yra reikšmingos nagrinėjant atitinkamas atskiras institucijas ar įstaigas.

Europos Parlamentas

9.11. Iš 28 audituotų Europos Parlamento mokėjimų, vienas buvo susijęs su veiklos dotacija, 2013 m. išmokėta vienai Europos politinei partijai⁽¹⁰⁾. Europos Parlamento atliktose šios partijos išlaidų patikrose mes aptikome trūkumų, susijusių su partijos kompensuotomis išlaidomis jos susijusioms organizacijoms⁽¹¹⁾, ir trūkumų kai kuriose jos surengtose viešųjų pirkimų procedūrose (žr. 9.1 langelių)⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2004/2003 dėl reglamentų, reglamentuojančių politines Europos partijas, ir šių partijų finansavimo taisyklių (OL L 297, 2003 11 15, p. 1) su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1524/2007 (OJ L 343, 2007 12 27, p. 5) ir Europos Parlamento 2004 m. kovo 29 d. biuro sprendimas, nustatantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2004/2003 dėl reglamentų, reglamentuojančių Europos politines partijas, ir šių partijų finansavimo taisyklių įgyvendinimo taisykles (OL C 112, 2011 4 9, p. 1).

⁽¹¹⁾ Susijusios organizacijos apibrėžiamos taip: jas turi būti pripažinusi atitinkama Europos partija; jos turi būti išvardytos šios partijos įstatuose arba partijos ir susijusios organizacijos bendradarbiavimas turi būti pagrįstas oficialia faktine partneryste; partijos privalo aprašyti tokią „sąsają“ teikdamos paraišką dėl dotacijos.

⁽¹²⁾ Taip pat žr. Nuomonę Nr. 1/2013 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo pasiūlymo ir dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Europos politinių partijų finansavimo, pasiūlymo (OL C 67, 2013 3 7, p. 1).

EDAPP ATSAKYMAS

9.10. *Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas atsižvelgia į Audito Rūmų analizę ir ketina toliau gerinti laiku atliekamos stebėsenos ir kontrolės sistemą.*

PARLAMENTO ATSAKYMAS

9.11. *Parlamentas primena, kad Europos lygmens politinių partijų (toliau – partijų) vykdomos pirkimo procedūros ir su jais susiję mokėjimai yra tik iš dalies palyginami su pirkimo procedūromis ir mokėjimais, kuriuos tiesiogiai vykdo institucijų leidimus suteikiantys pareigūnai. Parlamento leidimus suteikiantis pareigūnas, nors ir nedarydamas tiesioginės įtakos partijų vykdomoms viešųjų pirkimų procedūroms, teikia joms visapusišką paramą. Tačiau už savo finansinius sandorius atsakingos yra partijos.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.1 langelis. Trūkumai Europos Parlamento patikrose, susijusiose su Europos politinėms partijoms išmokėta veiklos dotacija

Europos Parlamentas neįsitikino, kad politinės partijos kompensuotos išlaidos susijusioms organizacijoms buvo iš tikrųjų patirtos. Be to vienu atveju buvo viršyta 60 000 eurų riba, nustatyta atskirai susijusiai organizacijai ⁽¹³⁾.

Europos Parlamentas nesiėmė visų būtinų veiksmų, kad įsitikintų, jog politinių partijų pasirašytos sutartys buvo tinkamai atrinktos. Vienos viešųjų pirkimų procedūros atveju, viena politinė partija negalėjo įtikinamai įrodyti, jog sutartis buvo skirta už ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą. Dar vienu atveju, nebuvo įrodomųjų dokumentų, kad skiriant sutartį taikyta viešųjų pirkimų procedūra.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK)

9.12. Nustatėme trūkumų keturiais atvejais iš 15 nagrinėtų viešųjų pirkimų procedūrų. Trimis atvejais EESRK tinkamai neįvertino, ar pasiūlymai atitiko privalomas technines specifikacijas, o vertindamas konkurso dalyvių pasiūlymus padarė rašybos klaidų. Ketvirtu atveju EESRK netinkamai taikė pašalinimo iš sutarties skyrimo procedūros kriterijus.

⁽¹³⁾ 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1) 210 straipsnis.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

9.1 langelis: Netikslumai Europos Parlamentui taikant kontrolės priemones Europos politinėms partijoms išmokėtoms dotacijoms veiklai

Susijusių organizacijų finansinė parama, viršijanti 60 000 EUR ribą, buvo priimta tik 2013 finansinių metų pereinamuoju laikotarpiu, kadangi Finansinis reglamentas buvo ką tik įsigaliojęs, o finansinės paramos taisyklių aiškinimas nusistovėjo tik per metus. Nuo 2014 m. joks šios ribos viršijimas nepripažįstamas kriterijus atitinkančiomis išlaidomis. Vadovaudamasis preliminariomis Audito Rūmų pastabomis, Parlamentas 2015 m. birželio 1 d. patikslintoje Gairių dėl Europos Parlamento Europos lygmens partijoms ir fondams teikiamų dotacijų veiklai redakcijoje patikslino susijusių organizacijų teikiamos finansinės paramos ir pirkimo procedūrų taisykles. Europos Parlamento biuras pateiks papildomų patikslinimų, siekiant juos patvirtinti, uždarant partijų ir fondų sąskaitas už 2014 finansinius metus.

EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO
ATSAKYMAI

9.12 Nurodyti trūkumai iš esmės buvo formalus pobūdžio ir, išskyrus du atvejus, neturėjo poveikio viešųjų pirkimų procedūros rezultatui. Audito Rūmų pastabos yra susijusios su viešųjų pirkimų sutartimis, kurias skiria departamentai (išskyrus logistikos departamentą, kuris yra bendras EESRK ir Regionų komiteto departamentas ir jau daugelį metų naudojami specialios tarnybos, skirtos padėti finansiniams subjektams vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, paslaugomis). EESRK neseniai įsteigė panašią viešųjų pirkimų paramos tarnybą, skirtą padėti departamentams, išskyrus logistikos departamentą. Šiuo metu šioje tarnyboje dirba du pareigūnai ir ji veikia visu pajėgumu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kitos institucijos ir įstaigos

9.13. Kaip ir ankstesniais metais, mes aptikome keletą klaidų, susijusių su personalo išlaidų apskaičiavimu ir keletą trūkumų administruojant šeimos pašalpas Europos Parlamente, Taryboje, Komisijoje ir Europos išorės veikslių tarnyboje (EIVT). Mes taip pat atkreipėme dėmesį į trūkumus apskaičiuojant personalo išlaidas, susijusias su susitarimais dėl paslaugų lygio tarp PMO ir institucijų bei įstaigų ⁽¹⁴⁾.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

9.13. *Parlamentas atkreipė dėmesį į Audito Rūmų pastabas. Iki 2014 m. pabaigos Parlamentas atgaline data jau patikslino atitinkamų išmokų sumas, susijusias su Audito Rūmų nurodytais atvejais. Skolos buvo išieškotos 2015 m. pirmąjį pusmetį. Artimiausiu metu Parlamente įdiegus programą „Sysper2“, kuria jau naudojasi kitos institucijos žmogiškųjų išteklių valdymui, bus sudaryta galimybė automatiškai perduoti duomenis į NAP sistemą (sistema, naudojama personalo atlyginimų ir išmokų mokėjimui) ir bus išvengta žmogiškųjų klaidų, kurios gali atsirasti duomenis perduodant rankiniu būdu.*

TARYBOS ATSAKYMAI

9.13. *Tarybos nuomone, ji yra užtikrinusi visapusišką atitiktį. Tačiau bus skiriama daugiau dėmesio šeimos pašalpų kontrolės procedūroms sugriežtinti.*

KOMISIJOS ATSAKYMAS

9.13. *Imtasi priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti.*

Nuo 2013 m. vasario mėn. PMO taiko naują (2014 m. rugpjūčio mėn. atnaujintą) procedūrą: teisės suteikiamos laikinai (n metais) ribotam laikotarpiui (n + 2).

Atlikus reikalingus informacinės sistemos SysPer patobulinimus (planuojamus 2015–2016 m.), sistema pati sistemingai atnaujins informaciją apie darbuotojų šeiminių padėčių: tai bus daroma reguliariai, taip pat automatiškai darbuotojams siunčiant raginimus atnaujinti informaciją.

Trūkumų, apskaičiuojant personalo išlaidas kitose institucijose ir įstaigose, atveju reikėtų tinkamai atsižvelgti į tai, kad atitinkamų (PMO) tarnybų atliktų patikrų kokybė priklauso nuo paskyrimų tarnybos (AIPN) įgaliojimų, kurie jai buvo suteikti įvairiais susitarimais dėl paslaugų lygio.

⁽¹⁴⁾ ES agentūrų auditas atskleidė keletą atlyginimų apskaičiavimo klaidų, atsiradusių dėl neteisingos informacijos, kurią agentūros teikė Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biurui (PMO) perėjimo prie peržiūrėtų 2004 m. ES tarnybos nuostatų kontekste.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito Rūmai

9.14. Išorės auditoriaus ataskaitoje⁽¹⁵⁾ konstatuojama: „finansinės būklės ataskaitos tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2014 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus“.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS**Išvada dėl 2014 m.**

9.15. Apskritai, audito įrodymai rodo, kad „Administravimo“ išlaidos nėra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Šioje DFP išlaidų kategorijos srityje operacijų testavimas rodo, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra 0,5 % (žr. **9.1 priedą**).

Rekomendacijos

9.16. **9.2 priede** pateikti mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatai. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateikėme 10 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų dvi nebuvo patikrintos dėl mūsų taikomo rotacinio metodo⁽¹⁶⁾. Atitinkamos institucijos ir įstaigos penkias rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių, o tris – kai kuriais atžvilgiais.

9.17. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2014 m. nustatytus faktus ir išvadas, mes rekomenduojame:

9.17.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

— **1 rekomendacija:** Europos Parlamentas turėtų sustiprinti savo vykdomas patikras Europos politinių partijų kompensuojamų išlaidų savo susijusioms organizacijoms atžvilgiu. Be to, Europos Parlamentas turėtų parengti tinkamas viešųjų pirkimų taisykles politinėms partijoms ir užtikrinti jų taikymą, atlikdamas tinkamas patikras ir teikdamas geresnes gaires (žr. 9.11 dalį);

Žr. atsakymą dėl 9.11 dalies.

⁽¹⁵⁾ Žr. 9.6 dalyje nurodytą išorės auditoriaus ataskaitą dėl finansinės būklės ataskaitų.

⁽¹⁶⁾ Žr. 4 išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija:** EESRK turėtų pagerinti viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą, atlikdamas tinkamas patikras ir teikdamas geresnes gaires (žr. 9.12 dalį);

- **3 rekomendacija:** Institucijos ir įstaigos turėtų pagerinti savo stebėjimo sistemas, kad galėtų laiku atnaujinti personalo narių asmeninę padėtį, galinčią turėti poveikį apskaičiuojant šeimos pašalpas (žr. 9.13 dalį).

EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO
ATSAKYMAI

Žr. EESRK pastabas dėl 9.12 punkto.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

Žr. atsakymą dėl 9.11 dalies.

KOMISIJOS ATSAKYMAS

Komisija pritaria rekomendacijai ir jau ėmėsi priemonių, kad pagerintų įdiegtą stebėjimo sistemą. Be to, užtikrinama, kad artimiausioje ateityje (2015–2016 m.) informacija apie darbuotojų šeimines padėtis bus atnaujinama sistemingai. Žr. atsakymą į 9.13 dalies pastabas.

9.1 PRIEDAS

SU „ADMINISTRAVIMU“ SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014 m.	2013 m. ⁽¹⁾
ĮMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	129	135
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	0,5 %	1,1 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	0,9 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,1 %	

⁽¹⁾ 2013 m. skaičiai buvo perskaičiuoti, kad atitiktų 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą ir kad ir kad būtų galima palyginti dvejų metų duomenis. 1 skyriaus **1.3 diagramoje** parodyta, kaip 2013 m. rezultatai buvo pergrupuoti pagal 2014 m. metinės ataskaitos struktūrą.

9.2 PRIEDAS
 ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES SU „ADMINISTRATIVUMU“ SUSIJUSIAS REKOMENDACIJAS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	Neįgyvendinta	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	<p>1 rekomendacija (Europos Parlamentas): <i>Viešieji pirkimai</i> Europos Parlamentas turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą atlikdami tinkamas patikras ir rengdami geresnes gaires (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 9.12 ir 9.19 dalis ir 2011 m. metinės ataskaitos 9.15–9.17 ir 9.34 dalis).</p>		Audito metu nustatyta trūkumų viešųjų pirkimų procedūrose (žr. 9.11 dalį).					<p>Žr. pirmiau išdėstytą atsakymą dėl 9.11 dalies.</p> <p>Audito Rūmų pastaba 9.11 dalyje yra konkrečiai susijusi su politinių partijų vykdomais viešaisiais pirkimais.</p>
	<p>2 rekomendacija (Europos Vadovų Taryba ir Taryba): <i>Viešieji pirkimai</i> Taryba turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą atlikdami tinkamas patikras ir rengdami geresnes gaires (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 9.14 ir 9.19 dalis ir 2011 m. metinės ataskaitos 9.18 dalį).</p>		X					<p>Tarybos vykdomas viešųjų pirkimų procesas buvo sustiprintas, pavyzdžiui, pagerinta išlaidų tinkamumo kontrolė, peržiūrėtos pastatams, darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutartims skirtos vidaus taisyklės, patobulinti šablonai, rengiamas tikslingesnis mokymas ir parengtos tolesnės gairės.</p>
2011	<p>3 rekomendacija (Europos Parlamentas): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i> Europos Parlamentas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad darbuotojai atitinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą savalaikiam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.12 ir 9.34 dalis).</p>							<p>Žr. pirmiau išdėstytą atsakymą dėl 9.13 dalies.</p>

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atliktą pažangos analizę						Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>4 rekomendacija (Komisija): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i></p> <p>Komisija turėtų imtis priemonių siekdama užtikrinti, kad darbuotojai atitinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą savalaikiam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.19 ir 9.34 dalis).</p>			Audito metu nustatyta, kad trūkumai išliko šeimos pašalpų administravimo srityje (žr. 9.13 dalį).				Komisija ėmėsi priemonių įdiegti stebėjimo sistemai pagerinti. Be to, užtikrinama, kad artimiausioje atėtyje (2015–2016 m.) iniciacija apie darbuotojų šeiminių padėčių bus atnaujinama sistemingai. Žr. atsakymą į 9.13 dalies pastabas.
	<p>5 rekomendacija (Europos išorės veiksmų tarnyba): <i>Informacijos apie darbuotojų asmeninę padėtį ir jų gaunamas išmokas atnaujinti</i></p> <p>Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų imtis priemonių siekdama užtikrinti, kad darbuotojai tinkamai laiko tarpais pateiktų dokumentus, patvirtinančius jų asmeninę padėtį, bei įdiegti sistemą, skirtą savalaikiam šių dokumentų stebėjimui užtikrinti (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.25 ir 9.34 dalis).</p>			Audito metu nustatyta, kad trūkumai išliko šeimos pašalpų administravimo srityje (žr. 9.13 dalį).				
	<p>6 rekomendacija (Europos Parlamentas): <i>Laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos Parlamentas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su nenuolatimais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant, būtų taikomos atitinkamų teises aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.13 ir 9.34 dalis).</p>		X					Nurodyti veiksmai buvo įvykdyti. Parlamento manoma, kad jo įdarbinimo procedūros yra tinkamos; tai iki šiol patvirtino faktas, kad Audito Rūmai šioje srityje per paskutinius trejus metus neturėjo jokių pastabų.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>7 rekomendacija (Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas):</p> <p><i>Laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su nenuolatiniiais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant, būtų taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.23, 9.24 ir 9.34 dalis).</p>		X					Nauji sprendimai ir gairės dėl laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimo ir darbo nuostatų įgyvendinti 2014 m. Etatai dabar valdomi elektroniniu būdu naudojantis programa „Sysper 2“. Ypač daug dėmesio skiriama atrankos procedūrų skaidrumui.
	<p>8 rekomendacija (Europos išorės veiksmų tarnyba):</p> <p><i>Laikinių darbuotojų ir sutartininkų įdarbinimas</i></p> <p>Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad sudarant darbo sutartis su nenuolatiniiais darbuotojais, jas pratęsiant ar keičiant, būtų taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.26 ir 9.34 dalis).</p>				X (*)			
	<p>9 rekomendacija (Komisija):</p> <p><i>Viešieji pirkimai</i></p> <p>Komisija turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą atlikdami tinkamas patikras ir rengdami geresnes gaires (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.20, 9.21 ir 9.34 dalis).</p>		X					Atitinkamos tarnybos, siekdamas pagerinti konkurso dokumentų kokybę, nuo 2011 m. vidurio įgyvendino kelias paprastimo priemones viešųjų pirkimų srityje. Atitiktis Finansinio reglamento nuostatomis užtikrinama vadovaujantis sveika nuovoka – taip pritraukiama daugiau konkurso dalyvių.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Institucijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	<p>10 rekomendacija (Europos išorės veiksmų tarnyba): <i>Viesieji pirkimai</i> Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų užtikrinti, kad leidimus suteikiantys pareigūnai pagerintų viešųjų pirkimų procedūrų koncepciją, koordinavimą ir vykdymą atlikdami tinkamas patikras ir rengdami geresnes gaires (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 9.28 ir 9.34 dalis).</p>				X (*)			

(*) Laikantis nuodugnaus institucijų ir įstaigų kontrolės sistemos patikrinimo rotacijos principo, ateiityje bus tikrinama, kaip buvo atsižvelgta į šias rekomendacijas.

**METINĖ IŠ 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO
EUROPOS PLĖTROS FONDUŲ (EPF)
FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA**

(2015/C 373/02)

Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita

TURINYS

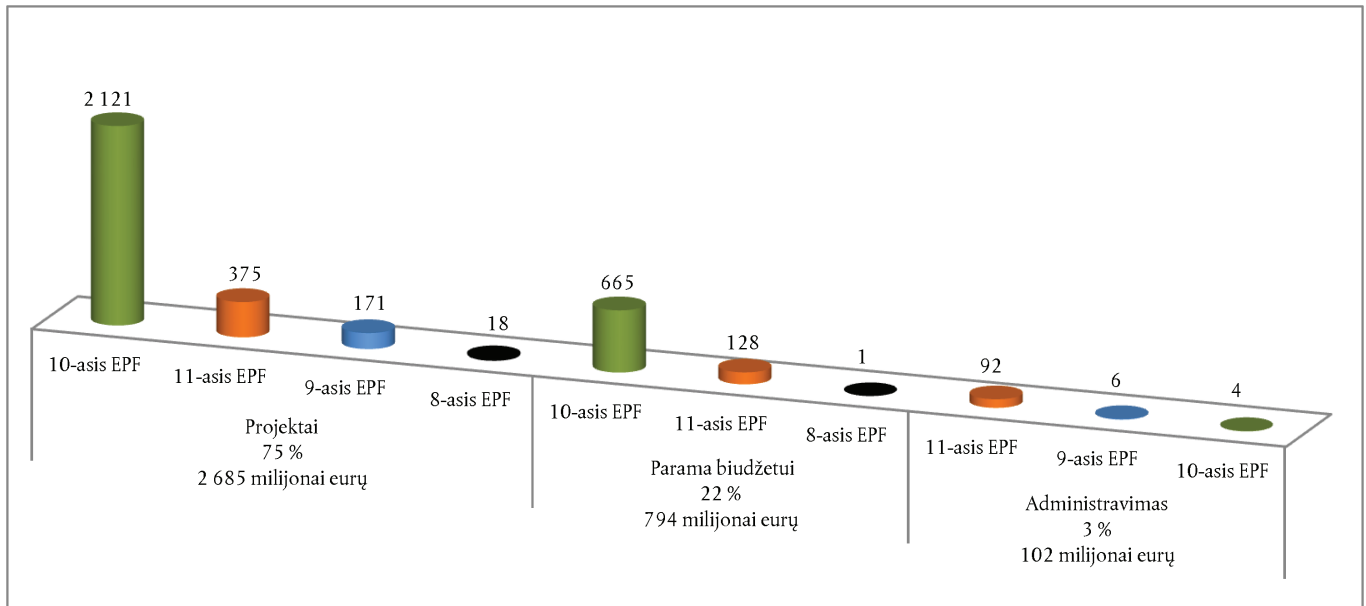
	<i>Dalis</i>
Įvadas	1–12
Europos plėtros fondų ypatumai	2–12
Rizika tvarkingumui	8–12
I skyrius. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	13–19
Finansinis įgyvendinimas	13–19
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	20–46
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–IX
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	20–46
Audito apimtis ir metodas	20–23
Finansinių ataskaitų patikimumas	24–25
Operacijų tvarkingumas	26–35
Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas	36–46
Išvados ir rekomendacijos	47–50
Išvada dėl 2014 m.	47–48
Rekomendacijos	49–50
1 priedas. Europos plėtros fondų operacijų testavimo rezultatai	
2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, skirtas Europos plėtros fondams	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

1. Šioje metinėje ataskaitoje pateikiamas mūsų atliktas Europos plėtros fondų (EPF) vertinimas. **1 diagramoje** pateikta pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2014 m. išlaidas.

1 diagrama. Europos plėtros fondai. 2014 m. pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Iš viso veiklos išlaidų (projektai)	2 685
Iš viso veiklos išlaidų (parama biudžetui)	794
Iš viso administracinių išlaidų ⁽¹⁾	102
Iš viso mokėjimų	3 581
- avansai	2 105
+ avansų patvirtinimai	1 597
Audituota populiacija	3 073
Iš viso atskirų įsipareigojimų ⁽²⁾	3 380
Iš viso bendrų įsipareigojimų ⁽²⁾	621

⁽¹⁾ Europos plėtros fondų įnašas, skirtas padengti Komisijos ir ES delegacijų išlaidas, susijusias su administracine pagalba, būtina valdyti iš EPF finansuojamas operacijas.

⁽²⁾ Bendri įsipareigojimai, susiję su finansavimo sprendimais. Atskiri įsipareigojimai, susiję su atskiromis sutartimis.

Šaltinis: 2014 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos plėtros fondų ypatumai

2. Nuo 1958 m. EPF yra pagrindinis instrumentas, per kurį teikiama Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas partnerystės susitarimas („Kotonu susitarimas“) šiuo metu yra Europos Sąjungos santykių su AKR valstybėmis ir UŠT pagrindas. Jo pagrindinis tikslas – sumažinti ir galiausiai panaikinti skurdą.

3. EPF pobūdis ypatingas:

- a) juos finansuoja valstybės narės pagal įnašo raktus⁽¹⁾, nustatytus vidaus susitarime tarp Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių, kurie skiriasi nuo įnašo raktų į ES bendrąjį biudžetą;
- b) juos valdo Europos Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto ir Europos investicijų bankas (EIB);
- c) dėl tarpvyriausybinių EPF pobūdžio Europos Parlamentas turi labiau ribotą funkciją jų valdyme, palyginti su jo funkcija vystomojo bendradarbiavimo priemonių, finansuojamų iš ES bendrojo biudžeto atveju: jis nedalyvauja nustatant ir skiriant EPF išteklius. Tačiau Europos Parlamentas yra biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija, išskyrus Investicinės priemonės, kurią valdo EIB, atveju⁽²⁾ ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Kiekvieno EPF atveju kiekvienos valstybės narės įnašo raktas yra apibrėžtas kaip visos išteklių sumos procentinė dalis.

⁽²⁾ Žr. 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 567/2014, kuriuo dėl pereinamojo laikotarpio tarp 10-ojo Europos plėtros fondo ir 11-ojo Europos plėtros fondo taikymo, iki įsigalios vidaus susitarimas dėl 11-ojo Europos plėtros fondo, iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento, 43, 48–50 ir 58 straipsnius. Taip pat žr. Audito Rūmų nuomonės Nr. 9/2007 dėl Tarybos reglamento dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento pasiūlymo (OL C 23, 2008 1 28) 5 ir 6 dalis.

⁽³⁾ 2012 m. trišaliame EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarime (Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 134 straipsnis (OL L 78, 2008 3 19, p. 1) nustatytos Audito Rūmų atliekamo šių operacijų audito taisyklės. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas neapima Investicinės priemonės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4. Kiekvieną EPF reglamentuoja atskiri finansiniai reglamentai. Audito Rūmai kelis kartus buvo užsiminę, kad vienas finansinis reglamentas, taikomas visiems dabartiniams ir būsimiems EPF, užtikrintų tęstinumą, nesukeldamas Europos plėtros fondų įgyvendinimo sustabdymo rizikos, ir supaprastintų valdymą⁽⁴⁾.

5. Nors EPF finansiniai reglamentai palaipsniui buvo derinami su Bendroju finansiniu reglamentu⁽⁵⁾, reikšmingi skirtumai išlieka. Vienas pagrindinis skirtumas yra tas, kad EPF netaikomas metinio periodiškumo principas: EPF sutartys paprastai sudaromos penkerių–septynerių metų išipareigojimo laikotarpiui, o mokėjimai gali būti atlikti per daug ilgesnį laikotarpį. 2014 m. lėšos buvo panaudojamos tuo pat metu per keturis EPF, o mokėjimai vis dar buvo atliekami per 8-ąjį EPF, kuris pradėjo veikti 1995 m.

6. Beveik visą Europos plėtros fondų valdymą vykdo Komisijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (*EuropeAid*), kuris taip pat valdo nemažą dalį ES biudžeto išlaidų⁽⁶⁾ (7).

7. EPF intervencijos įgyvendinamos per projektus ir paramą biudžetui⁽⁸⁾ pagal keturis pagrindinius susitarimus. 2014 m. 38 % mokėjimų buvo atlikta taikant tiesioginį valdymą, iš kurių 22 % buvo susiję su parama biudžetui. Likę 62 % buvo atlikti taikant netiesioginį valdymą, iš kurių 32 % – per trečiąsias šalis, 25 % – per tarptautines organizacijas ir 5 % – per nacionalines ES valstybių narių įstaigas⁽⁹⁾.

(4) Žr. Audito Rūmų nuomonės Nr. 3/2013 dėl Tarybos reglamento dėl finansinio reglamento, taikomo 11-ajam Europos plėtros fondui, pasiūlymo (OL C 370, 2013 12 17) 6 dalį.

(5) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

(6) Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (ECHO) valdo 3,4 % 2014 m. išlaidų iš EPF.

(7) Žr. Audito Rūmų 2014 metų metinės ES biudžeto vykdymo ataskaitos 8 skyrių „Europos vaidmuo pasaulyje“.

(8) Parama biudžetui teikiama Komisijai pervedant lėšas į šalies partnerės nacionalinį iždą. Tokiu būdu suteikiami papildomi biudžeto ištekliai nacionalinei vystymo strategijai remti.

(9) Taikant tiesioginį valdymą, pagalbą tiesiogiai įgyvendina Komisija (pagrindinė būstinė arba delegacijos). Taikant netiesioginį valdymą, įgyvendinimas deleguojamas trečiajai šaliai (buvęs decentralizuotas valdymas), tarptautinei organizacijai (buvęs jungtinis valdymas) arba nacionalinei įstaigai, pavyzdžiui, ES valstybių narių vystymosi agentūroms (buvęs netiesioginis centralizuotas valdymas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rizika tvarkingumui

8. Šioje ataskaitoje nagrinėjamos išlaidos vykdomos taikant daugybę įvairių metodų, taikomų 79 šalyse. Daugelis taisyklių ir procedūrų, – antai viešųjų pirkimų ir sutarčių skyrimo procedūros, – yra sudėtingos. Prie šio sudėtingumo labai prisideda tai, kad nėra vieno patogaus naudoti 11-ojo EPF finansinio reglamento ⁽¹⁰⁾.

9. Dviejose srityse – paramos biudžetui ⁽¹¹⁾ ir ES įnašų, kuriais prisidedama prie tokių tarptautinių organizacijų ⁽¹²⁾, kaip Jungtinės Tautos (JT), vykdomų daugelio donorų projektų, teikimo srityse – dėl priemonių pobūdžio ir mokėjimo sąlygų tikimybė, kad operacijose bus klaidų, yra mažesnė.

10. Parama biudžetui prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirtu biudžeto. Mes tikrinome, ar Komisija laikėsi specialių susijusioms šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymo sąlygų, ir nustatėme, kad bendrų tinkamumo sąlygų buvo laikomasi (pavyzdžiui, susijusių su pakankama pažanga viešojo sektoriaus finansų valdymo srityje).

11. Tačiau teisinės nuostatos suteikia galimybę įvairioms interpretacijoms, o Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar buvo įvykdytos bendrosios sąlygos. Mūsų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos yra sumokamos šaliai partneriui. Pervestosios lėšos susilieja su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Jokie šio finansų valdymo trūkumai Audito Rūmų tvarkingumo audite klaidų negeneruoja.

8. 11-asis EPF yra reglamentuojamas savo paties Reglamento (ES) 2015/323 (toliau – Finansinis reglamentas), kurį Taryba priėmė 2015 m. kovo 2 d. Taisyklės ir procedūros tikrai supaprastintos jas suderinus su bendrajam biudžetui taikomu finansiniu reglamentu; tai 11-ajam EPF taikomame finansiniame reglamente užtikrinta skaidrumas ir aiškiais nuorodomis į bendrajam biudžetui taikomą finansinį reglamentą ir jo taikymo taisykles. Taip 11-ajam EPF taikomu finansiniu reglamentu užtikrinamas taikomų finansinių procedūrų derėjimas ir didesnis veiksmingumas, kartu sudaromos sąlygos sumažinti riziką ir klaidų.

Tiek pagal bendrąjį biudžetą, tiek EPF vykdomų viešųjų pirkimų ir sutarčių skyrimo taisyklės ir modeliai pateikti Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD sudarytame Viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo praktiniame vadove (PRAG) ir juos labai vertina Europos rangovų federacijos.

⁽¹⁰⁾ Žr. Audito Rūmų nuomonės Nr. 3/2013 dėl Tarybos reglamento dėl finansinio reglamento, taikomo 11-ajam Europos plėtros fondui, pasiūlymo 3 ir 4 dalis.

⁽¹¹⁾ 2014 m. iš EPF atlikti paramos biudžetui mokėjimai iš viso sudarė 794 milijonus eurų.

⁽¹²⁾ 2014 m. bendri mokėjimai iš EPF tarptautinių organizacijų vykdomiems daugelio donorų projektams iš viso sudarė 776 milijonus eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

12. Kai Komisijos įnašai į daugelio donorų projektus susilieja su kitų donorų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Šį principą Komisija vadina „sąvokiniu metodu“. Komisijos taikomas sąvokinis metodas riboja auditorių darbą svaraus kitų donorų įnašo atveju, kuomet Komisija mano, kad jis yra pakankamas padengti visas netinkamas išlaidas, kurias mes galėjome nustatyti.

I SKYRIUS. 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO EPF ĮGYVENDINIMAS**Finansinis įgyvendinimas**

13. 8-asis EPF (1995–2000 m.) sudaro 12 840 milijonų eurų, 9-asis EPF (2000–2007 m.) – 13 800 milijonų eurų. 10-asis EPF (2008–2013 m.) sudaro 22 682 milijonus eurų. 21 966 milijonai eurų šios sumos skirta AKR šalims, o 286 milijonai eurų – UŠT. Šios sumos apima atitinkamai 1 500 milijonų ir 30 milijonų eurų sumas, skirtas EIB valdomai Investicinei priemonei, kuri visų pirma yra skirta privačiam sektoriui AKR šalyse ir UŠT. Taip pat 430 milijonų eurų skirta Komisijos išlaidoms, susijusioms su EPF planavimu ir įgyvendinimu.

14. Vidaus susitarimas dėl 11-ojo EPF įsteigimo⁽¹³⁾ buvo priimtas 2013 m. Jis įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. jį ratifikavus visoms ES valstybėms narėms. 11-asis EPF sudaro 30 506 milijonus eurų⁽¹⁴⁾, 29 089 milijonai eurų šios sumos skirta AKR šalims, o 365 milijonai eurų – UŠT.

⁽¹³⁾ OL L 210, 2013 8 6, p. 1.

⁽¹⁴⁾ Įskaitant 1 139 milijonus eurų, kuriuos valdo EIB.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

15. Tam, kad būtų galima naudotis lėšomis nuo 2014 m. sausio mėn. iki 11-ojo EPF įsigaliojimo, 2013 m. gruodžio mėn. Taryba priėmė pereinamojo laikotarpio priemones, pavadintas „Pereinamoji priemonė“⁽¹⁵⁾. Turimi su Pereinamoji priemonė susiję išteklių 2014 m. sudarė 1 616 eurų. Jie buvo finansuoti:

- nepanaudotomis lėšomis iš 8-ojo ir 9-ojo EPF iki 2013 m. gruodžio 31 d. (936 milijonai eurų),
- nepanaudotais likučiais iš 10-ojo 2013 m. gruodžio 31 d. (75 milijonai eurų),
- 2014 m. nepanaudotomis lėšomis iš 10-ojo ir ankstesnių EPF (586 milijonai eurų) ir
- palūkanomis ir kitomis pajamomis (19 milijonų eurų).

Apskaitoje jis susijęs su 11-uoju EPF, tačiau nėra papildomi 11-ojo EPF išteklių.

16. **2 lentelėje** parodytas visų sukauptų EPF išteklių panaudojimas 2014 m.

⁽¹⁵⁾ 2013 m. gruodžio 12 d. Tarybos sprendimas Nr. 2013/759/ES dėl EPF valdymo pereinamojo laikotarpio priemonių nuo 2014 m. sausio 1 d. iki įsigalios vidaus susitarimas dėl 11-ojo Europos plėtros fondo (OL L 335, 2013 12 14, p. 48).

2 lentelė. EPF išteklių naudojimas 2014 m. gruodžio 31 d.

	Padėtis 2013 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2014 finansiniais metais (neto) ⁽⁴⁾							Padėtis 2014 m. pabaigoje					Igyvendinimo lygis ⁽²⁾
	Bendra suma	Igyvendinimo lygis ⁽²⁾	8-asis EPF ⁽³⁾	9-asis EPF ⁽³⁾	10-asis EPF	11-asis EPF	Bendra suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Bendra suma	Igyvendinimo lygis ⁽²⁾		
														8-asis EPF ⁽³⁾	
A – IŠTEKLIAI ⁽¹⁾	49 026		-64	-373	-1 105	1 616	74	10 417	15 739	21 328	1 616	49 100			
B – PANAUDOJIMAS															
1. Bendri įsipareigojimai ⁽⁴⁾	47 952	97,8 %	-63	-381	-95	1 160	621	10 415	15 703	21 294	1 160	48 573	98,9 %		
2. Atskiri įsipareigojimai ⁽⁵⁾	41 410	84,5 %	-37	-1	2 687	731	3 380	10 400	15 407	18 252	731	44 790	91,2 %		
3. Mokėjimai	35 384	72,2 %	16	145	2 760	595	3 516	10 379	14 941	12 985	595	38 900	79,2 %		
C – Neįvykdyti įsipareigojimai (B1-B3)	12 568	25,6 %						36	762	8 309	565	9 673	19,7 %		
D – Turimas likutis (A-B1)	1 074	2,2 %						2	36	34	456	527	1,1 %		

⁽¹⁾ Apima 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF pradinis asignavimus, bendrąjį finansavimą, patikėtas, kitus išteklius ir pervedimus iš ankstesnių EPF.

⁽²⁾ Kaip išteklių procentinė dalis.

⁽³⁾ Neįgiamos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

⁽⁴⁾ Bendri įsipareigojimai susiję su finansavimo sprendimais.

⁽⁵⁾ Atskiri įsipareigojimai susiję su atskirais sutartimis.

⁽⁶⁾ Grynieji įsipareigojimai po panaikinimo. Grynieji mokėjimai po susigrąžinimų.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EPF ataskaitomis dėl finansinio vykdymo ir 2014 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

17. Palyginti su ankstesniais metais⁽¹⁶⁾, 2014 m. priimtų grynųjų išsipareigojimų lygis buvo ypač mažas (621 milijonas eurų). Taip atsitiko dėl to, kad vėlavo 11-ojo EPF įsigaliojimas, todėl buvo ribojami išteklių išsipareigojimams pagal Pereinamąją priemonę. Kita vertus, 2014 m. atlikti mokėjimai buvo patys didžiausi iš kada nors atliktų mokėjimų (3 516 milijonų eurų)⁽¹⁷⁾, visų pirma dėl 595 milijonų eurų, išmokėtų pagal Pereinamąją priemonę ir susijusių su didelėmis paramos biudžetui išmokomis ir avansais operacijoms pagal Afrikos taikos priemonę Centrinės Afrikos Respublikoje ir Somalyje.

18. 2014 m. pabaigoje beveik visi turimi išteklių buvo išsipareigoti (98,9 % finansavimo sprendimams, 91,2 % atskiroms sutartims). Neįvykdyti išsipareigojimai⁽¹⁸⁾ sumažėjo 23 % nuo 12,5 milijardo eurų 2013 m. pabaigoje iki 9,7 milijardo eurų 2014 m. pabaigoje. Tai buvo *EuropeAid* pastangų sumažinti neįvykdytus išsipareigojimus ir žemo 2014 m. finansavimo sprendimų lygio rezultatas.

19. Savo atsakomybės srityje⁽¹⁹⁾ *EuropeAid* stengėsi sumažinti senus išankstinius mokėjimus ir senus nepanaudotus išsipareigojimus⁽²⁰⁾ bei atvirų nebegaliojančių sutarčių skaičių⁽²¹⁾. 2014 m. tikslai dėl senų išankstinių mokėjimų ir senų nepanaudotų išsipareigojimų buvo gerokai viršyti⁽²²⁾. Tačiau, nors 2014 m. tikslas dėl nebegaliojančių sutarčių dalies, palyginti su visų sutarčių skaičiumi, viso *EuropeAid* portfelio atžvilgiu buvo beveik pasiektas⁽²³⁾, pažanga buvo mažiau patenkinama EPF atveju⁽²⁴⁾.

⁽¹⁶⁾ 2013 m.: 3 923 milijonai eurų; 2012 m.: 3 163 milijonai eurų.

⁽¹⁷⁾ 2013 m.: 2 963 milijonai eurų; 2012 m.: 3 209 milijonai eurų.

⁽¹⁸⁾ *Reste à liquider* (RAL) (pranc. mokėtinas likutis).

⁽¹⁹⁾ Europos plėtros fondai ir bendrasis biudžetas kartu.

⁽²⁰⁾ Seni RAL.

⁽²¹⁾ Sutartis nebegalioja, jei ji vis dar yra atvira daugiau nei 18 mėnesių po jos veikimo laikotarpio pabaigos. Sutarčių užbaigimo vėlavimai padidina tvarkingumo klaidų riziką, nes gali būti sudėtinga surasti patvirtinančius dokumentus, jei jie nebuvo tinkamai archyvuojami, o pagrindiniai su projektu dirbę darbuotojai nebedirba. Dėl pavėluoto sutarties užbaigimo taip pat gali būti vėluojama susigrąžinti nepanaudotas išankstines sumas ir netinkamas išlaidas.

⁽²²⁾ Senų atvirų išankstinių mokėjimų sumažinimas: pasiekta 46 % (25 % tikslas); senų RAL sumažinimas: pasiekta 51,24 % (25 % tikslas).

⁽²³⁾ 15,52 % pasiekta dalis (15 % tikslas).

⁽²⁴⁾ Iš 5,3 milijardo eurų nebegaliojančių sutarčių, 3,7 milijardo eurų (69 %) susiję su EPF. Nebegaliojančių sutarčių dalis, palyginti su visų atvirų EPF sutarčių skaičiumi, sudaro 25 % ir 15,5 %, palyginti su visu *EuropeAid* portfeliu. 477 (1,3 milijardo eurų) iš 1 528 nebegaliojančių EPF sutarčių (31 % pagal skaičių; 35 % pagal vertę) veikimo laikotarpis baigėsi prieš 2010 m.

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF**Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita**

I. Atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnio nuostatas ir į 10-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 49 straipsnį dėl pereinamojo laikotarpio tarp 10-ojo Europos plėtros fondo ir 11-ojo Europos plėtros fondo taikymo, iki įsigalios vidaus susitarimas dėl 11-ojo Europos plėtros fondo, kuris taip pat taikomas ankstesniems EPF, mes auditavome:

- a) 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų metines finansines ataskaitas, kurias sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir Europos plėtros fondams mokėtinų sumų lentelė bei Komisijos 2015 m. liepos 24 d. patvirtintos 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinio įgyvendinimo ataskaita;
- b) šiose EPF teisiniame pagrinde numatytose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų, susijusių su ta EPF lėšų dalimi, kurios finansinių valdymą užtikrina Komisija, teisėtumą ir tvarkingumą⁽²⁵⁾.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir taikomus finansinius reglamentus⁽²⁶⁾ vadovybė yra atsakinga už Europos plėtros fondų metinių finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų⁽²⁷⁾, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės atskaitomybės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitinka jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, mes Europos Parlamentui ir Tarybai turime pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Mes auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad mes auditą planuotume ir atliktume taip, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atliekant auditą, taikomos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties EPF teisiniame pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, su finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusi vidaus kontrolė bei įdiegtos priežiūros ir kontrolės sistemos, skirtos užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, nagrinėjamos siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti audito procedūras, o ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas, be to, įvertinamas bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

V. Mes manome, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonėms pagrįsti.

⁽²⁵⁾ Atsižvelgiant į 10-ajam EPF taikomo finansinio reglamento 16, 43, 48, 49, 50 ir 58 straipsnius, šis patikinimo pareiškimas nėra taikomas tai EPF lėšų daliai, kurią valdo ir už kurią atsakingas yra EIB.

⁽²⁶⁾ 8-ajam, 9-ajam ir 10-ajam EPF taikomi finansiniai reglamentai. 10-ojo EPF finansinis reglamentas taip pat taikomas Pereinamojo laikotarpio priemonei, kuri apskaitoma pagal 11-ąjį EPF.

⁽²⁷⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės ir metodai yra pagrįsti Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS).

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VI. Mūsų nuomone, 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2014 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susiję jų operacijų ir pinigų srautų rezultatai ir grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis EPF Finansiniu reglamentu ir apskaitos taisyklėmis, pagrįstomis tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

VII. Mūsų nuomone, 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VIII. Mes įvertinome, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF išlaidų operacijose yra 3,8 %.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Mūsų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2015 m. liepos 16 d.

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Pirmininkas

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide de Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija*Audito apimtis ir metodas*

20. Audito Rūmų 2014 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 1 skyriaus **1.1 priedo 2 dalyje** aprašytas mūsų bendras audito metodas ir metodika. Dėl EPF audito dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos dalykus.

21. Mūsų pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra susijusios su 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF⁽²⁸⁾ finansinės būklės ataskaitomis⁽²⁹⁾, kurias Komisija patvirtino pagal EPF finansinių reglamentą⁽³⁰⁾ ir kurias kartu su apskaitos pareiškimo vadovybės pareiškimu gavome 2015 m. liepos 24 d. Atliekant auditą buvo testuojamos sumos ir atskleista informacija bei buvo vertinami taikyti apskaitos principai, reikšmingi vadovybės parengti įverčiai ir bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

22. Operacijų tvarkingumo auditas apėmė:

- a) valstybių narių visų įnašų ir kito pobūdžio pajamų operacijų imties tikrinimą;
- b) 30 išsipareigojimų imties tikrinimą⁽³¹⁾;
- c) 165 operacijų imties tikrinimą⁽³²⁾. Ši imtis yra parengta kaip reprezentatyvi visų EPF srityje atliktų operacijų imtis. Ją sudarė 127 28 ES delegacijų⁽³³⁾ patvirtinti mokėjimai ir 38 Komisijos tarnybų⁽³⁴⁾ patvirtinti mokėjimai. Aptikus klaidų, buvo nagrinėjamos atitinkamos sistemos, siekiant nustatyti konkrečius sistemų trūkumus;

⁽²⁸⁾ Žr. Reglamento (ES) Nr. 567/2014 44 straipsnį: finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir grynojo turto pokyčių ataskaita.

⁽²⁹⁾ Žr. Reglamento (ES) Nr. 567/2014 44 straipsnį: finansinio įvykdymo ataskaitose pateikiamos asignavimų, išsipareigojimų, priskirtų lėšų ir mokėjimų lentelės.

⁽³⁰⁾ Žr. Reglamento (ES) Nr. 567/2014 43 straipsnį.

⁽³¹⁾ Bendrų finansinių išsipareigojimų ir atitinkamų teisinių išsipareigojimų (finansavimo susitarimų), Komisijai priėmus sprendimą dėl finansavimo.

⁽³²⁾ Kaip nurodyta 2014 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priedo** 7 dalyje.

⁽³³⁾ Afrikos Sąjunga, Beninas, Botsvana, Burkina Faso, Burundis, Kamerinas, Centrinės Afrikos Respublika, Kongo Demokratinė Respublika, Dominikos Respublika, Eritrėja, Etiopija, Fidžis, Bisau Gvinėja, Haitis, Dramblio Kaulo Krantas, Lesotas ir Svazilandas, Liberija, Madagaskaras, Malis, Mauritanija, Mauricijus, Mozambikas, Nigeris, Nigerija, Ruanda, Senegalas, Siera Leone ir Uganda.

⁽³⁴⁾ EuropeAid: 34 mokėjimai; ECHO: keturi humanitarinės pagalbos mokėjimai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) *EuropeAid* ir ES delegacijose tikrintų sistemų vertinimą, apimantį: i) Komisijos darbuotojų, išorės auditorių ar priežiūros pareigūnų atliktas *ex ante* patikras prieš mokėjimų įvykdymą ir ii) stebėjimą ir priežiūrą, visų pirma atsižvelgimą į išorės auditus, tikrinimo vizitus, stebėjimo vizitus ir *EuropeAid* 2012, 2013 ir 2014 m. likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimus;
- e) *EuropeAid* generalinio direktoriaus atliekamą metinės veiklos ataskaitos (MVA) peržiūrą ir
- f) atsižvelgimą į ankstesnes mūsų rekomendacijas.

23. Kaip nurodyta 6 dalyje, *EuropeAid* įgyvendina didžiąją iš bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamų išorės pagalbos priemonių dalį. Mūsų pastabos dėl sistemų veiksmingumo ir dėl MVA patikimumo bei generalinio direktoriaus 2014 m. patikinimo pareiškimas yra susijusios su visa *EuropeAid* atsakomybės sritimi.

Finansinių ataskaitų patikimumas

24. Nuo 2007 m., kai buvo modernizuota EPF apskaita, Komisijos taikomas atskyrimo vertinimo metodas neapima sukauptų išlaidų, susijusių su paramos biudžetui sutartimis, kurioms AKR šalys 2014 m. nepateikė mokėjimo prašymų. Komisija mano, kad atsižvelgiant į paramos biudžetui pobūdį, išlaidų pripažinimas yra lėšų išmokėjimas. Atlikdama atitikties tinkamumo sąlygoms vertinimą, Komisija turi didelę sprendimo laisvę. Tačiau pagal Komisijos apskaitos taisykles parama biudžetui nėra savanoriška dotacija, bet teisė, todėl kaip ir kitoms neprekybinių operacijų išlaidoms Komisija privalo atlikti mokėjimus, kai yra atitinkama tinkamumo sąlygoms.

25. Palūkanas nuo didesnių nei 750 000 eurų išankstinio finansavimo mokėjimų Komisija privalo susigrąžinti kasmet (2014 m. susigrąžinti 3 milijonai eurų, o 2013 – 5,7 milijono eurų). Kaip nurodyta ankstesniais metais⁽³⁵⁾, įgalinti leidimus duodantys pareigūnai dar ne visuomet laikosi šios taisyklės, o finansinės būklės ataskaitų 3.5 pastaboje pateikta pajamų palūkanų suma yra iš dalies pagrįsta įverčiais. Be to, nuo išankstinio finansavimo tarp 250 000 ir 750 000 eurų gautos palūkanos finansinės būklės ataskaitose vis dar nėra pripažįstamos kaip finansinės pajamos, kadangi Bendrosios išorės santykių informacinės sistemos (CRIS) kūrimas buvo baigtas tik 2014 m. pabaigoje.

24. Komisija šį metodą paramos biudžetui operacijoms taiko nuo 2007 m., remdamasi 2006 m. apskaitos taisyklėmis.

Komisijos nuomone, išlaidos turėtų būti pripažįstamos tada, kai išmokamos lėšos, kadangi šiuo etapu Komisijos tarnybos yra tinkamai įvertinusios visų tinkamumo sąlygų laikymąsi. Atskirdama finansinių metų apskaitą Komisija taip pat įtraukia AKR valstybių per metus pateiktus, tačiau dar neapmokėtus mokėjimo prašymus, kadangi, Komisijos nuomone, kai AKR valstybė pateikia su parama biudžetui susijusį mokėjimo prašymą, yra didelė tikimybė, kad nebus laikomasi sutartinių tinkamumo kriterijų.

25. Per pastaruosius trejus metus išankstinio finansavimo palūkanų susigrąžinimas pagerėjo: dabar daugiau susigrąžinama per metus, o ne pasibaigus sutarčiai.

Leidimus duodantiems pareigūnams reguliariai siunčiami nurodymai, kuriuose jiems primenama pareiga laiku susigrąžinti mokėtinas išankstinio finansavimo palūkanas. Be to, įdiegta stebėsenos sistema.

⁽³⁵⁾ 2012 m. metinės ataskaitos 19 dalis ir 2013 m. metinės ataskaitos 20 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

*Operacijų tvarkingumas***Pajamos**

26. Mūsų pajamų operacijų audito metu nustatyta, kad jose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mokėjimai

27. **1 priede** pateikta mokėjimo operacijų testavimo rezultatų santrauka. Iš 165 mūsų audituotų mokėjimo operacijų 54 (33 %) buvo paveiktos klaidų. Remdamiesi 36 nustatytais klaidomis, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,8 %⁽³⁶⁾.

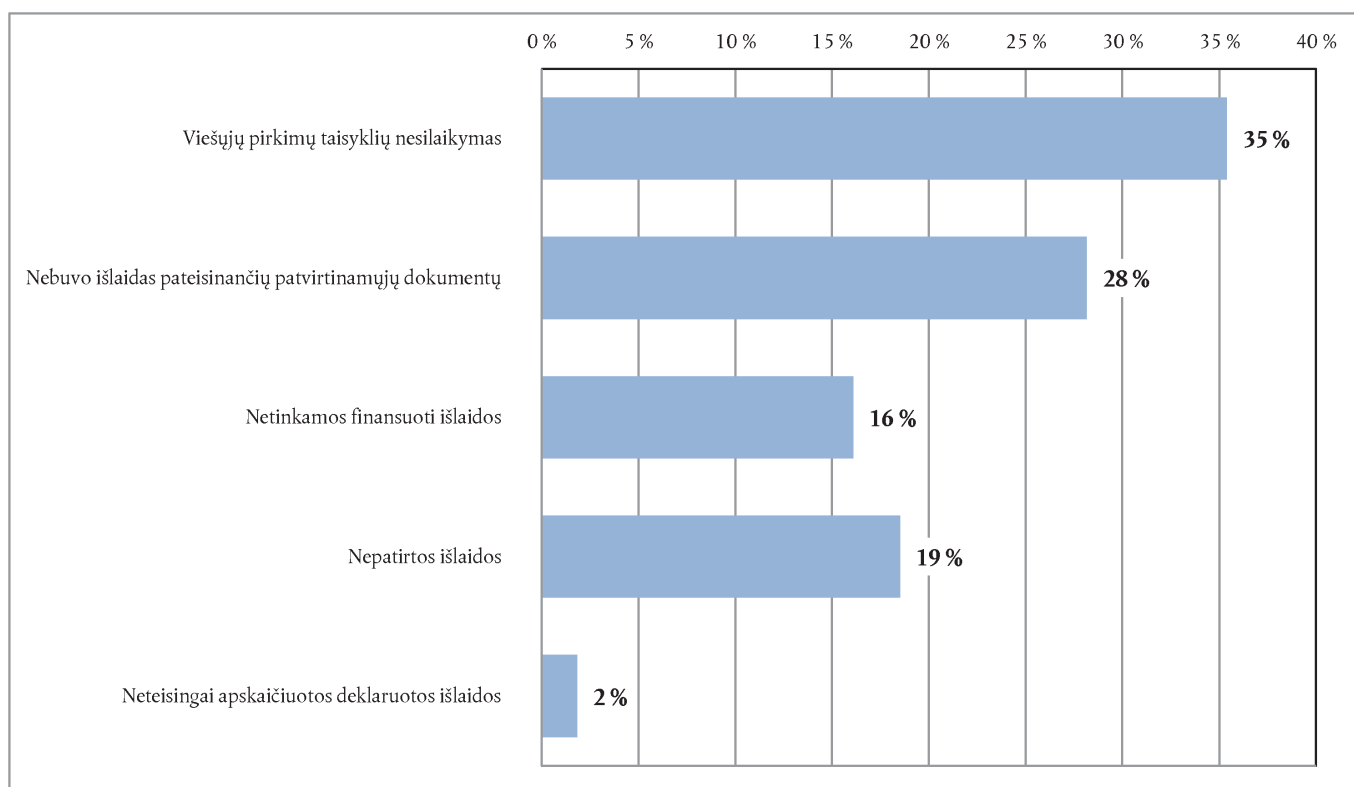
28. Į audito imtį neįtraukus paramos biudžetui ir 9–12 dalyse nurodytų daugelio donorų operacijų, įvertintas klaidų lygis yra 4,8 %⁽³⁷⁾.

29. **2 diagramoje** parodyta, kokiu mastu įvairių tipų klaidos prisidėjo prie įvertinto 2014 m. klaidų lygio. Naudos gavėjai nesilaikė viešųjų pirkimų tvarkos ir nepateikė patvirtinamųjų dokumentų – šios klaidos sudaro 63 % įvertinto klaidų lygio.

⁽³⁶⁾ Klaidų lygio įvertį mes apskaičiuojame remdamiesi reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,1 % ir 5,6 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

⁽³⁷⁾ Nurodytas skaičius yra geriausias įvertis, pagrįstas reprezentatyvia 127 operacijų imtimi. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,7 % ir 6,9 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

2 diagrama. Prisdėjimas prie įvertinto klaidų lygio pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Projektai

30. Iš 133 mūsų audituotų mokėjimo operacijų 52 (39 %) buvo paveiktos klaidų, iš jų 34 (65 %) buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos. Iš 34 mokėjimo operacijų, kurias paveikė kiekybiškai įvertinamos klaidos, 14 buvo galutinės operacijos, kurioms leidimas buvo suteiktas po to, kai buvo atliktos visos *ex ante* patikros.

31. Kaip ir ankstesniais metais⁽³⁸⁾, klaidų dažniau buvo aptinkama operacijose, susijusiose su programų sąmatomis, dotacijomis ir susitarimais dėl įnašų su tarptautinėmis organizacijomis, nei kitų paramos formų atveju. Iš 66 audituotų šio tipo operacijų 29 (44 %) buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų, sudarančių 75 % įvertinto klaidų lygio.

32. Pagrindiniai kiekybiškai įvertinamų klaidų su projektais susijusiose mokėjimo operacijose tipai susiję su tuo kad:

- a) naudos gavėjas nesilaikė viešųjų pirkimų taisyklių (aštuonios operacijos);

⁽³⁸⁾ 2013 m. metinės ataskaitos 25 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) nebuvo patvirtinamųjų dokumentų, rodančių, kad vykdyta tinkama veikla (11 operacijų)⁽³⁹⁾;
- c) netinkamos išlaidos, pavyzdžiui, išlaidos turėtos ne projektų įgyvendinimo metu ([trys] operacijos), su sutartimi nesusijusi veikla (trys operacijos), netinkamas PVM (dvi operacijos), su sutartimi nesusijusi veikla (viena operacija) ar netiesioginės išlaidos, deklaruotos kaip tiesioginės (viena operacija);
- d) paramos gavėjai neturėjo išlaidų (10 operacijų);
- e) neteisingai apskaičiuotos išlaidos (dvi operacijos).

1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų projektų operacijose pavyzdžiai*Paramos gavėjas nesilaikė viešųjų pirkimų procedūrų*

Mes tikrinome vienos už bendradarbiavimą tarp AKR šalių žemės ūkio srityje atsakingos organizacijos susitarimo dėl dotacijos galutinį išlaidų patvirtinimą ir nustatėme klaidą IT paslaugų viešųjų pirkimų srityje, kuri sudaro 225 900 eurų. Nyderlanduose įsikūręs dotacijos gavėjas nesilaikė tarptautinės ribotos viešųjų pirkimų procedūros, pagal kurią reikalaujama paskelbti pranešimą apie pirkimą. Kvietimai buvo nusiųsti tik trimis jo pasirinktomis olandų bendrovėms. Kadangi nebuvo laikomasi susitarime dėl dotacijos nustatytų viešųjų pirkimų taisyklių, buvo ribojama konkurencija.

Nebuvo išlaidas pagrindžiančių patvirtinamųjų dokumentų

Mes tikrinome, kaip vykdytas išlaidų, patirtų vykdant „Prekybos žemės ūkio produktais palengvinimo“ programą, kuri buvo įgyvendinama Ramiojo vandenyno regione, galutinis patvirtinimas. Mes testavome 20 išlaidų punktų. Septyniais šių išlaidų punktų atvejais, susijusiais su statybos darbais, personalo išlaidomis, dienpinigiais ir apgyvendinimu viešbučiuose ir sudariusiais 22 117 eurų, nebuvo pateikti pagrindiniai išlaidas pagrindžiantys dokumentai (pavyzdžiui, sąskaitos faktūros, mokėjimų patvirtinimai, ryšio tarp personalo išlaidų ir projekto veiklos įrodymas, ryšio tarp kelionės ir dalyvavimo posėdžiuose įrodymas, siekiant pagrįsti dienpinigių ir apgyvendinimo viešbučiuose išlaidas)⁽³⁹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų projektų operacijose pavyzdžiai*Paramos gavėjas nesilaikė viešųjų pirkimų procedūrų*

Komisija taiko atitinkamas taisomąsias priemones, t. y. išdavė vykdomąjį raštą, kad išieškotų visą sumą, atitinkančią sutarties galutinę 251 124 eurų vertę. 2015 m. birželio 1 d. Komisija paramos gavėjui nusiuntė raštą su išankstine informacija.

⁽³⁹⁾ Mes pranešame apie kiekybiškai įvertinamas klaidas tais atvejais, kai nėra jokių dokumentų, kai nėra įrodymų, kad buvo vykdoma nurodyta veikla, ar kai nėra ryšio tarp turėtų išlaidų ir pateiktų dokumentų. Dokumentų nebuvimo priežastys yra dvi: i) arba jų niekada nebuvo, ir tai turėjo būti nustatyta *ex ante* patikrų metu, arba ii) dokumentai yra, tačiau jų nebuvo galima gauti, o tai rodo dokumentų valdymo trūkumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Netinkamos finansuoti išlaidos

Mes tikrinome EPF įnašo į *TerrAfrica* patikos fondą (angl. *TerrAfrica Leveraging Trust Fund*) patvirtinimą. Patikos fondo administravimo susitarimas buvo pasirašytas 2012 m. lapkričio mėn. Komisijos atliekamas tvirtinimas buvo pagrįstas visais patikos fondo mokėjimais jo galiojimo laikotarpiu nuo 2006 iki 2013 m. Iš Komisijos patvirtintos 6 714 489 eurų sumos 4 664 666 eurai išlaidų buvo patirtos prieš įsigaliojant administravimo susitarimui. Be to, šios lėšos Komisijos jau buvo patvirtintos pagal ankstesnį patikos fondo susitarimą, todėl jos buvo sumokėtos du kartus.

Paramos gavėjo nepatirtos išlaidos

Mes tikrinome išankstinio finansavimo pagal programą „Humanitarinio išminavimo operacijų vykdymas Senegale (Kazamanse)“ patvirtinimą. Programą įgyvendinanti tarptautinė organizacija kaip faktines išlaidas deklaravo išminavimo paslaugų sutarties sumą, kuri vis dar nebuvo visiškai išmokėta. Demobilizacijos etapas nebuvo baigtas (įranga dar nebuvo išvežta iš projekto teritorijos ir perduota nacionalinėms institucijoms, o rangovas nepateikė galutinės ataskaitos), o paramos gavėjas dar nebuvo patyręs atitinkamų 207 437,87 JAV dolerių vertės išlaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Netinkamos išlaidos

Komisija įgyvendino visas atitinkamas taisomąsias priemones. Nurodytas patvirtinimas buvo panaikintas ir užregistruotas kitu kodu, atsižvelgiant į per didelę patvirtintą sumą.

Paramos gavėjo nepatirtos išlaidos

Komisija įgyvendina atitinkamas taisomąsias priemones, t. y. pradėta susigrąžinimo procedūra. Be to, baigiant projektą, numatoma surengti tikrinimo vizitą.

33. 21⁽⁴⁰⁾ kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju pasinaudama savo sistemomis Komisija turėjo pakankamai informacijos⁽⁴¹⁾, kad, prieš patvirtindama išlaidas, galėtų užkirsti tokioms klaidoms kelią, jas aptikti ir ištaisyti. Jei visa ši informacija būtų panaudota klaidoms taisyti, įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 2,3 procentinio punkto mažesnis.

34. Kiekybiškai neįvertinamos klaidos dažniausiai buvo susijusios su viešųjų pirkimų procedūrų trūkumais (aštuonios operacijos) ir nepakankamais viešųjų pirkimų dokumentais (septynios operacijos).

Parama biudžetui

35. Iš 32 mūsų audito metu tikrintų su parama biudžetui susijusių operacijų dvi buvo paveiktos nedidelį poveikį turėjusių kiekybiškai įvertinamų klaidų (mažiau nei 0,1 procentinio punkto), kai paramos gavėjų vyriausybės nesilaikė finansavimo susitarimų nuostatų, susijusių su valiutos kursu, keičiant paramos biudžetui sumas į vietinę valiutą.

35. Komisijos nuomone, šias klaidas sunku kiekybiškai vertinti, atsižvelgiant į tai, kad (abiejų klaidų atveju) finansavimo susitarimuose nėra aiškiai nurodytas taikytinas valiutos kursas.

⁽⁴⁰⁾ Įskaitant vieną nustatytą žinomą klaidą, kurios nebuvo imtyje.

⁽⁴¹⁾ Remiantis patvirtinamaisiais dokumentais ir privalomomis patikromis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atrinktų sistemų ir metinių veiklos ataskaitų nagrinėjimas

36. Kaip ir ankstesniais metais, mūsų nustatytų klaidų dažnis, įskaitant kai kurias klaidas, nustatytas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti išorės auditai ir išlaidų patikrinimai, parodo šių *ex ante* patikrų trūkumus.

37. 2013 m. gegužės mėn. *EuropeAid* priėmė veiksmų planą, skirtą šalinti nustatytus *EuropeAid* sistemos įgyvendinimo trūkumus⁽⁴²⁾. Visų 23 planuotų veiksmų įgyvendinimas buvo pradėtas 2013 ir 2014 m. 2014 m. pabaigoje 15 veiksmų buvo visiškai įgyvendinta, o aštuoni vis dar buvo įgyvendinami⁽⁴³⁾. Veiksmų plano poveikį vertinti dar per anksti, kadangi kai kurie veiksmai vis dar yra rengiami.

38. Siekiant pagerinti išorės auditus ir išlaidų patikrinimus, buvo taikytos šios priemonės:

- a) rengiant metinius audito planus ES delegacijos ir *EuropeAid* tarnybos turėjo atlikti privalomą rizikos analizę;
- b) buvo peržiūrėti dotacijos sutarties modeliai, kad *EuropeAid* galėtų tiesiogiai atrinkti auditorius ar su jais sudaryti sutartis;
- c) *EuropeAid* darbuotojams ir paramos gavėjams buvo aiškinaama apie dažniausiai pasitaikančius klaidų tipus, vykdomi mokymai ir stiprinami jų gebėjimai finansų ir kontrolės srityse.

39. *EuropeAid* vis dar neparengė kokybės/tinkamumo lentelių, skirtų vertinti išlaidų tikrinimo ataskaitų patikimumą ir teikti gaires neatitikties atveju, nors jas buvo planuota parengti 2013 m. gruodžio mėnesį.

40. Kaip nurodyta mūsų ankstesnėse metinėse ataskaitose⁽⁴⁴⁾, *EuropeAid* valdymo informacinėje sistemoje vis dar yra trūkumų, susijusių su išorės auditų, išlaidų patikrinimų ir stebėjimo vizitų rezultatais ir tolesnėmis priemonėmis. Dėl to generaliniam direktoriui sunku reikalauti atsakomybės iš ES delegacijų skyrių vadovų ar vadovų už ne laiku atliktus tolesnius veiksmus ar laiku nepašalintus sistemų trūkumus ir neištaisytas nustatytas klaidas. *EuropeAid* rengia naują kompiuterinę audito programą, skirtą pagerinti atsižvelgimą į audito ataskaitas.

39. Praktiškai klausimas yra sudėtingesnis, nei tikėtasi, todėl išlaidų patikrinimo ataskaitose naudojamoms kokybės vertinimo lentelėms parengti reikia daugiau laiko, nei numatyta. Lentelėmis turėtų būti galima naudotis paskutinį 2015 m. ketvirtį.

40. Kalbant apie Komisijos užsakytus auditus, išlaidų patikrinimus ir panašias užduotis, tikimasi, kad, įdiegus naują valdymo informacijos sistemą, taikomą išorės auditų, išlaidų patikrinimų ir panašių užduočių vykdymo rezultatams ir jų rekomendacijų įgyvendinimo priežiūrai, padėtis ilgainiui smarkiai pagerės.

⁽⁴²⁾ Žr. *EuropeAid* 2013 m. metinės veiklos ataskaitos 188–190 ir 195–196 puslapius.

⁽⁴³⁾ Žr. *EuropeAid* 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 114 ir 115 puslapius.

⁽⁴⁴⁾ 2010 m. metinės ataskaitos 42 dalis, 2011 m. metinės ataskaitos 43 dalis, 2012 m. metinės ataskaitos 35 dalis ir 2013 m. metinės ataskaitos 35 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2014 m. likutinio klaidų lygio tyrimas

41. *EuropeAid* atliko savo trečiąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, nepaisant visų vadovybės vykdytų patikrų, skirtų išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti. LKL tyrimas yra pagrįstas atitinkama metodika, jame pateikiama naudinga informacija, kuria remdamasis *EuropeAid* gali nustatyti, kuriose srityse reikėtų patobulinti kontrolės sistemų įgyvendinimą.

42. Atliekant tyrimą buvo nagrinėjama operacijų, susijusių su sutartimis, užbaigtomis tarp 2013 m. rugsėjo mėn. ir 2014 m. rugpjūčio mėn., reprezentatyvi imtis. Jo rezultatai pateikti metinėje veiklos ataskaitoje⁽⁴⁵⁾. Atsižvelgiant į mūsų 2013 m. metinės ataskaitos rekomendaciją⁽⁴⁶⁾, metinėje veiklos ataskaitoje pateikiama LKL tyrimo apimtis bei įvertintos apatinė ir viršutinė klaidų lygio ribos. Tyrimo metu įvertinta, kad LKL yra 2,81 %, t. y. didesnis už Komisijos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą. Pagrindiniai šio tyrimo metu nustatyti klaidų tipai yra:

- a) paramos gavėjų organizacijos nepateikė pakankamos tinkamumą finansuoti įrodančios dokumentacijos (42,70 % LKL);
- b) nėra teisinio mokėjimų pagrindimo, deklaruotos per didelės išlaidos ar kiti neatitikties trūkumai (32,83 % LKL);
- c) buvo įvertintos klaidos, kai dėl nepakankamų įrodymų nebuvo galima įsitikinti operacijų tvarkingumu (16,76 % LKL);
- d) nesusigrąžintos ir neištaisytos sumos (7,71 % LKL).

43. Mums peržiūrėjus 2014 m. LKL tyrimą nustatyta, kad iš esmės jis buvo atliktas pagal metodiką ir pateikia pakankamai įrodymų, kad LKL yra reikšmingas. Kai kurių tikrintų operacijų atveju mes nustatėme, kad galėtų būti atlikti kai kurie patobulinimai, susiję su:

- a) nustatytų sąlygų atitiktimi, pasikliaujant ankstesnės kontrolės darbu;
- b) audito įrodymų, skirtų paremti išvadas, dokumentacijos tinkamumu;
- c) sprendimo ne ekstrapoliuoti imtyje nustatytos testuotos klaidos visoje operacijos sumoje pagrindu ir
- d) buvo palikta daug sprendimų laisvės, kai turėjo būti vertinami atskirų operacijų klaidų lygiai.

43. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimas grindžiamas tinkama metodika, kad jis suteikia naudingos informacijos ir kad iš esmės jis buvo atliktas laikantis metodikos. Kartu su rangovu ji išnagrinės Audito Rūmų iškeltus klausimus.

⁽⁴⁵⁾ Žr. *EuropeAid* 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 84–86 puslapius.

⁽⁴⁶⁾ 2013 m. metinės ataskaitos 51 dalis ir 5 rekomendacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos peržiūra

44. Savo patikinimo pareiškime generalinis direktorius daro išlygą dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, kadangi rizikinga laikoma suma (205,7 milijono eurų) sudaro daugiau kaip 2 % 2014 m. *EuropeAid* atliktų mokėjimų. Tačiau generalinis direktorius taip pat konstatuoja, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia pakankamai garantijų dėl atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Kaip ir praėjusiais metais⁽⁴⁷⁾, mes manome, kad tai nėra logiška išvada, kadangi kontrolės sistemos nėra veiksmingos, jei jos nepadedą išvengti reikšmingų klaidų, jų aptikti ir ištaisyti.

45. Išlyga yra susijusi su visų *EuropeAid* valdomų išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu. Išlyga yra tinkama, kai kontrolės trūkumai susiję tik su apibrėžtomis pajamų ar išlaidų sritimis⁽⁴⁸⁾, tačiau ne tuomet, kai tie trūkumai veikia visas kontrolės sistemas ir finansinis poveikis viršija viso biudžeto, už kurį atsako generalinis direktorius, reikšmingumo ribą. Tačiau galiojančiose Komisijos instrukcijose dėl 2014 m. MVA ši padėtis aiškiai neaparta.

46. MVA konstatuojama, kad *EuropeAid* kontrolės priemonės yra veiksmingos kiekvieno vidaus kontrolės modelio atveju pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą, o visos kontrolės priemonių išlaidos, įvertintos 370,6 milijono eurų suma, yra pagrįstos, palyginti su jų nauda⁽⁴⁹⁾. MVA pateikta išsami informacija atspindi reikšmingą *EuropeAid* padarytą pažangą siekiant atitikti bendrajame finansiniame reglamente nustatytus reikalavimus⁽⁵⁰⁾. Tačiau tvirtinimai apie kontrolės priemonių efektyvumą ir ekonominį veiksmingumą nėra tinkamai pateikti, kadangi:

- a) nebuvo laikomasi visų išlaidų metodo, kadangi buvo įtrauktos ne visos tiesioginės išlaidos⁽⁵¹⁾ ir trūko pridėtinių išlaidų. Be to, nėra aiškūs netiesioginių personalo išlaidų paskirstymo kriterijų pagrindas;

44. Atsižvelgiant į rizikos sąlygas, kuriomis veikia Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD, ir į tai, kad likutinių klaidų nustatyta ne dėl kontrolės sistemos struktūros, o veikiau dėl jos taikymo trūkumų, vis tiek galima pagrįstai daryti išvadą, kad įdiegtos kontrolės procedūros suteikia reikiamas garantijas dėl pagrindinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Iš tiesų, LKL nepatvirtina, kad būtų sisteminių kontrolės procedūrų trūkumų. Tačiau Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD pripažįsta, kad esama procedūrų įgyvendinimo trūkumų, ir šį klausimą šiuo metu sprendžia.

45. Komisija svarsto, kaip galėtų geriau atsižvelgti į Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD taikomų kontrolės priemonių rezultatus, kad galėtų suteikti labiau rizikos požiūriu diferencijuotą užtikrinimą.

46. Kai kurių Finansinio reglamento 66 straipsnyje nustatytų valdymo ir ataskaitų teikimo pareigų laikymasis Komisijai apskritai vis dar yra pakankamai naujas uždavinys. Centrinės tarnybos atlieka svarbų vaidmenį užtikrindamos, kad kontrolės sistemos ir susijusi ataskaitų teikimo praktika visoje Komisijoje būtų taikomos darniai. Komisija atsižvelgs į Audito Rūmų pastabas ir kartu įvertins jų poveikį išteklių panaudojimui, kad užtikrintų tvarų padėties pagerėjimą.

⁽⁴⁷⁾ Žr. Audito Rūmų 2013 m. metinės ataskaitos 43 ir 44 dalis.

⁽⁴⁸⁾ Žr. Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 66 straipsnio 9 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 215/2008 38 straipsnį.

⁽⁴⁹⁾ Žr. *EuropeAid* 2014 m. metinės veiklos ataskaitos 86–89 ir 93–95 puslapius.

⁽⁵⁰⁾ Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 66 straipsnio 9 dalis.

⁽⁵¹⁾ Pavyzdžiui, darbų priežiūros sutarčių personalo išlaidų ir išorės išlaidų vertinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) kalbant apie kiekybiškai įvertinamą naudą, *EuropeAid* valdymo informacinės sistemos vis dar nepateikia tikslios informacijos apie nustatytas ir ištaisytas klaidas, atlikus išorės auditus ir išlaidų patikrinimus (žr. 40 dalį) ir pačios Komisijos patikras;
- c) *EuropeAid* nenustatė objektyviai patikrinamų rodiklių, tokių, pavyzdžiui, kaip tikslinės vertės, pagal kurias vertinamas kontrolės priemonių efektyvumas ir ekonominis veiksmingumas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Kalbant apie Komisijos užsakytus auditus, išlaidų patikrinimus ar panašias užduotis, tikimasi, kad, įdiegus naują valdymo informacijos sistemą, taikomą išorės auditų, išlaidų patikrinimų ir panašių užduočių vykdymo rezultatams ir jų rekomendacijų įgyvendinimo priežiūrai, padėtis ilgainiui smarkiai pagerės.
- c) Ataskaitos jau grindžiamos patikrinamais rodikliais, o kai kuriais atvejais – tikslinėmis vertėmis. Komisijos sistema vis dar gerinama ir tobulinama vadovaujantis centrinių tarnybų rekomendacijomis.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada dėl 2014 m.

47. Mes darome išvadą, kad 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų, pinigų srautų rezultatai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, atsižvelgiant į finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

48. Mes darome išvadą, kad 2014 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamose nebuvo reikšmingų klaidų;
- b) EPF mokėjimų operacijos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. 27–32 dalis). Operacijų testavimas rodo, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra 3,8 % (žr. **1 priedą**).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

49. **2 priede** pateikti mūsų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos ankstesnių metinių ataskaitų rekomendacijos, rezultatai⁽⁵²⁾. 2011 ir 2012 m. metinėse ataskaitose pateikėme 12 rekomendacijų. Iš šių rekomendacijų viena nebetaikoma. *EuropeAid* visiškai įgyvendino keturias rekomendacijas, tuo tarpu penkios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių ir dvi – kai kuriais atžvilgiais. Vienos rekomendacijos, kuri buvo įgyvendinta tik kai kuriais atžvilgiais, atveju *EuropeAid* ėmėsi šių veiksmų:

- a) sukūrė priemonę, padėsiančią ES delegacijoms veiksmingiau tikrinti savo projektų portfelį ir teikti pirmenybę vizitams į tas delegacijas, kurioms ypač reikalingas rizikos vertinimais pagrįstas stebėjimas;
- b) parengė naujas gaires tikrinimo vizitams į delegacijas, nustatant rizika pagrįstą planavimą ir atsižvelgimą į tikrinimo vizitus.

50. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., mes rekomenduojame *EuropeAid*:

- **1 rekomendacija:** nustatyti ir taikyti vidaus kontrolės procedūras, skirtas užtikrinti, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtintas remiantis faktinėmis turėtomis išlaidomis, neįskaitant teisinių įsipareigojimų;
- **2 rekomendacija:** sustiprinti reguliarių tikrinimą, ar šalys partnerės, konvertuodamos paramos biudžetui išmokas į savo nacionalinę valiutą, naudoja teisingą keitimo kursą;
- **3 rekomendacija:** kartu su už LKL tyrimą atsakingu rangovu užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į mūsų nustatytas problemas;
- **4 rekomendacija:** pagerinti savo rodiklius, atsižvelgiant į tikslines vertes, pagal kurias būtų tikrinamas kontrolės priemonių efektyvumas ir ekonominis veiksmingumas, savo išlaidų metodą ir savo procedūras ir valdymo informacinės sistemas, skirtas vertinti kontrolės naudą.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD vadove toliau tikslins susitarimams dėl įnašų taikomas patvirtinimo taisyklės ir primygtinai reikalaus, kad patvirtinimo pareiga būtų vykdoma remiantis faktinėmis turėtomis išlaidomis, neįskaitant teisinių įsipareigojimų.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija sutinka su šia rekomendacija, atsižvelgdama į centrinių tarnybų nustatytą sistemą.

⁽⁵²⁾ Šios tolesnės peržiūros metu buvo siekiama patikrinti, ar buvo įdiegtos ir taikomos taisomosios priemonės, atsižvelgiant į mūsų rekomendacijas. Nebuvo siekiama vertinti jų veiksmingo įgyvendinimo. Kai kurių priemonių, kurios vis dar buvo rengiamos, atveju buvo per anksti atlikti patikrinimą.

1 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2014	2013
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	165	165
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,8 %	3,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	5,6 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	2,1 %	

2 PRIEDAS

ATSİŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU EUROPOSI PLĖTROS FONDAIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2012	1 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų peržiūrėti savo LKL metodiką (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 1 rekomendaciją).	x						
	2 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> metinėje veiklos ataskaitoje turėtų pateikti tikslų LKL tyrimų rezultatų aprašymą (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 2 rekomendaciją).	x						
	3 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų užtikrinti savalaikį išlaidų patvirtinimą (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 3 rekomendaciją).			x				
	4 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų skatinti vykdančiuosius partnerius ir naudos gavėjus gerinti dokumentų tvarkybą (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 4 rekomendaciją).	x						
	5 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų imtis veiksmingų priemonių, siekiant pagerinti išorės auditorių atliekamų išlaidų patikrinimų kokybę (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 5 rekomendaciją).			x				
	6 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų užtikrinti teisingą biudžetinės paramos mokėjimams keliamų specialiųjų sąlygų taikymą (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 6 rekomendaciją).	x						
	7 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų įsitikinti, kad susigrąžinimo pavedimai, susiję su didesnių kaip 750 000 eurų išankstinio finansavimo sumų palikimais, yra išleidžiami kasmet (žr. 2012 m. metinės ataskaitos 51 dalies 7 rekomendaciją).						x	

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma (*)	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2011	1 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų patobulinti sutarčių skyrimo procedūrų valdymą, nustatydama aiškius atrankos kriterijus ir geriau dokumentuodama vertinimo procesą (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies a punktą).	x						
	2 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų pradėti taikyti dokumentuotą rizikos analizę pagrįstą planavimą bei sistemingus patikrinimo vizitų [žr. 40 dalį] ir stebėjimo vizitų vietoje (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies b punktą) tolesnius veiksmus.			x				
	3 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų padaryti privalomas rizikos analizės gaires, taikomas delegacijoms ir <i>EuropeAid</i> centrinėms tarnyboms rengiant metinius audito planus (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies c punktą).		x					
	4 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų atlikti peržiūrą, siekdama nustatyti, kaip yra rengiami KPI, užtikrinant jų nedviprasmiškumą ir paprastą interpretavimą (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies d punktą).		x					
	5 rekomendacija: <i>EuropeAid</i> turėtų įvertinti VAS gebėjimus veiksmingai atlikti savo užduotį (žr. 2011 m. metinės ataskaitos 59 dalies e punktą).					x		

(*) *EuropeAid* vidaus kontrolės funkcija buvo centralizuota ir perkelta į Vidaus audito tarnybą (VAT). VAS buvo panaikintas 2015 m. vasario mėn. pabaigoje.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT